T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ALMANCA YABANCI DİL ÖĞRETİMİ KAPSAMINDA ALMANCA VE TÜRKÇE'DE SEÇİLMİŞ BİRLEŞİK FİİLLERİN ANLAMSAL VE YAPISAL AÇIDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Vildan ÖZGÜL

(Doktora Tezi)

İstanbul, 2022

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ALMANCA YABANCI DİL ÖĞRETİMİ KAPSAMINDA ALMANCA VE TÜRKÇE'DE SEÇİLMİŞ BİRLEŞİK FİİLLERİN ANLAMSAL VE YAPISAL AÇIDAN KARŞILAŞTIRILMASI

A COMPARATIVE SEMANTIC AND STRUCTURAL ANALYSIS OF THE SELECTED LIGHT/PHRASAL VERBS IN TURKISH AND GERMAN IN TEACHING GERMAN AS FOREIGN LANGUAGE

Vildan ÖZGÜL

(Doktora Tezi)

Danışman

Doç. Dr. Recep Ragıp BAŞBAĞI

İstanbul, 2022

Tüm kullanım hakları
M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.

© 2022

ETİK BEYAN

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırladığım çalışmamda;

- Sunduğum bilgileri, dokümanları ve verileri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Çalışmamda yararlandığım eserlerin tamamına atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Elde ettiğim verilerde ve sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı bildirir, aksi bir durumda aleyhimde doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Temmuz, 2022

Vildan ÖZGÜL

ÖZGEÇMİŞ

Eğitim Bilgileri

1973-1978: Özel Çavuşoğlu İlköğretim Okulu

1978-1986: Sankt Georg Avusturya Kız Lisesi

2007-2011: Lisans: İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Almanca Öğretmenliği Anabilim Dalı

2008-2011: Çift Anadal: Lisans: İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel İngilizce Öğretmenliği

2012-2015: Yüksek Lisans: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Almanca Eğitimi Anabilim Dalı

2017-2022: Doktora: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Almanca Eğitimi Anabilim Dalı

İş Deneyimi

2011-2012: İngilizce Öğretmeni/MEB, Erhan Gedikbaşı Çok Programlı Lisesi

2015-2021: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Almanca Eğitimi Anabilim Dalı öğretim görevlsi

ÖNSÖZ

Küreselleşen dünyada yabancı dil öğreniminin önemi artmış, özellikle çevirinin yetersiz kaldığı birleşik fiiller (BF) araştırma dünyasının ilgisini çekmiştir. Son yıllarda karşılaştırmalı çalışmalarda her dil ikilisi için ayrı yabancı dil öğretim programlarına ihtiyaç olduğu görülmüştür. Ülkemizde de birleşik fiiller ve Almanca Funktionsverbgefüge (FVG) konusunda yapılan karşılaştırma çalışmaları sonucu birleşik fiil listeleri ortaya çıkmıştır. Araştırma sürecimizde ulaşılan bu teorik bilgilerin uygulanabilmesi ve öğrencilere aktarımının eğitim bilimleri esaslarına göre düzenlenmesi için uzun soluklu çalışmalar yapılmış, bilimsel çözümler irdelenmiş ve eylem araştırması deseninde analiz edilerek bilginin uygulamaya transferi sağlanmıştır. Bu çerçevede; bu araştırmanın amacı birleşik fiil öğretiminin önemini göstermek ve geliştirilen modelin yabancı dil olarak Almanca dersi öğrenme ortamlarında kullanımının etkililiğini incelemektir. Bu araştırmanın yetişkin yabancı dil derslerinde L1-L2 karşılaştırmalı yabancı dil öğretimi yaklaşımına dayalı etkinlikleri planlama, uygulama ve değerlendirme noktasında örnek teşkil etme ve MEB ve Talim Terbiye Kurulu'nun öğretim programı ve ders kitabı geliştirme konusunda yapacağı çalışmalarına katkı sağlayacağını ümit ediyorum. Çıktığım bu uzun yolda zorlukları aşmamda bana yardımcı olan herkese sonsuz minnetimi sunmak isterim.

Öncelikle tez izleme kurulumda yer alarak bana desteğini gösteren, kitaplar hediye eden Prof. Dr Acar SEVİM Hoca'mızı ve doktora yapmam için beni teşvik eden canım annem Reyyan ZİNİ'yi rahmetle anıyorum. Onları manevi varlığı bana her zaman güç vermeye devam edecek. Tez izleme jürimde yer alan, izleme toplantılarında görüş ve önerileri ile bana yardımcı olan ve eylem araştırması yapmak için fırsat veren değerli öğretmenlerim Prof. Dr. Feruzan GÜNDOĞAR ve Doç Dr Recep Ragıp BAŞBAĞI'na ve lisans dönemimden başlayarak beni bilgisi ve tecrübeleri ile donatan Prof. Dr. Sevinç HATİPOĞLU'na sonsuz saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Tez savunma jürimde yer alan ve akademik hayatımda bana yol gösteren değerli hocam Prof. Dr. Sevinç MADEN gönülden teşekkür ederim.

Eylem araştırması sürecinde bana zaman ayırarak beni yüreklendiren Prof. Dr. Yücel KABAPINAR'a, bu araştırmanın temelini oluşturan verileri bana sağlayan birbirinden kıymetli öğrencilerime ve Eğitim Bilimleri Enstitüsü personeline çok teşekkür ediyorum.

Hayatım boyunca beni yalnız bırakmayan, her an desteklerini yanımda hissettiğim, benimle her zaman gurur duyan ve cesaretlendiren canım babam İhsan ZİNİ'ye, biricik kardeşim Hakan ZİNİ'ye ve varlığı ve sevgisiyle bana güç veren eşim Mehmet Adnan ÖZGÜL'e tüm kalbimle

teşekkür ederim. Canımdan parça oğullarım Furkan ve İhsan Kaan'a bu süreçte bana her zaman anlayışlı oldukları için minnettarım.
Ayrıca adını burada sayamadığım tez çalışmam süresince yanımda olan, yardımlarını esirgemeyen herkese sonsuz teşekkürler…

ÖZET

Bugüne kadar birleşik fiillerin (Funktionsverbgefüge=FVG) yabancı dil öğretimindeki önemi ve işlevi konusunda yapılan araştırmalar bunların tespitine yöneliktir ve bu yapıların yabancı dil derslerinde etkin öğretimi konusunda eksiklikler vardır. Birleşik fiil (BF) öğretimi konusunda yabancı dil derslerinde eksikliklerin tamamlanması yeni öğrenilen dilde kelime dağarcığının artmasını sağlamak yanında öğrenene farkındalık ve otonomi kazandırmalıdır. Anadil kullanırken hiç dikkat çekmeyen oysa yabancı dil öğrenenlerin zorlandığı ad-fiil birleşikleri çeşitlilikleri, anlatımı detaylandırması, anlam kaymaları ve aynı zamanda tahmin edilemeyen gelenekselleşmiş birleşenleri ile dil öğreniminde zorlayan bir konudur. Birleşik fiillere yabancı dil öğretimi açısından bakıldığında fiilin ifadeyi zenginleştirirken anlama katabileceği farklılıklar önem kazanır. Bu nedenle birleşik fiillerdeki anlam kayması, çatı farklılıkları anlamsal ve yapısal açıdan incelenmeli ve konu bağlamında bu değişime farkındalık kazandırılmalıdır.

Bu çalışmada birleşik fiiller, öğrenenlerin diller arasındaki benzerlik ve farklılıkları bulabilecekleri Türkçe-Almanca karşılaştırmalı yöntem kapsamında ele alınmış, nicel ve nitel araştırma yöntemleri birlikte kullanılmış ve eylem araştırması uygulanmıştır. Türkçe ve Almanca'daki birleşik fiillerin karşılaştırılması, öğrencilerin anadil ve yabancı dildeki farklı kullanımlara öğrencilerin dikkatini çeker. Köprü dili olarak İngilizce kullanılmaktadır. Örneğin: “Entscheidung treffen/karar vermek (*Entscheidung geben-*give decision) /make decision”

Çalışmamızın temel sorusu birleşik fiilleri yabancı dil derslerinde nasıl daha etkin öğretebiliriz, öğretirken bu yapıların özelliklerinden yararlanabilir miyiz ve eğer ad-fiil birleşenlerinin anlatım zenginliği, fiil çatı değişiklikleri ve yapısal karşılaştırmalar derslerde yer alırsa öğrenenler birleşik fiilleri farklı şekillerde kullanarak daha etkili öğrenebilirler mi?

Yabancı dil derslerinde dili anlamsal ve yapısal farklı kullanım şekilleri karşılaştırılarak öğretilirse yeni dilin bilişsel algılanması sağlanır, işlevsel kullanımı artar ve akılda kalıcı olarak öğretilir hipotezi bu çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Bu amaçla dilbiliminde ad-fiil yapıları incelenmiş, özellikleri belirlenmiş, ders kitapları ve derslerdeki yeri tespit edilmiş, birleşik fiillerdeki anlam kayması, çatı farklılıkları incelenmiş, konu bağlamında Almanca ve Türkçe benzer yapılar belirlenmiş ve tespit edilen ihtiyaca yönelik karşılaştırmalı birleşik fiil öğretim modeli geliştirilmiş ve uygulanmıştır.

Bu araştırmada, yeni bir öğretim modelinin uygulamasının etkileri araştırılıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Marmara Üniversitesi Alman Dili Eğitimi III. sınıfında bulunan 45 öğrenci oluşturmuştur. 14 haftalık çalışma süresi boyunca deney grubu öğrencilerine çalışmada

geliştirilen Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli kullanılarak eğitim verilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak uygulanan öğretim sürecinin sınıf içi iletişim kesitlerinden, öğrencilerin ödev ve sınavlarından, öğrencilerle yapılan öğrenci anketinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesinde nicel ve nitel içerik analizi kullanılmıştır.

Eylem araştırması sürecinde yapılan sınavlar nitel ve nicel olarak değerlendirildiğinde; Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modelinin uygulandığı deney grubu başarılarında, etken edilgen yardımcı fiil geçişinde, BF'i basit fiile dönüştürmede ve basit fiili BF'e çevirmede daha belirgin artış olduğu, modelin metinde BF bulma becerisine olumlu katkısı olduğu, dolayısıyla geliştirilen model ile öğrencinin bilişsel becerilerinin arttığı görülmüştür.

Eylem araştırması verilerinde Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modelinin birleşik fiilleri tanıma, yapısal ve anlamsal olarak anlama ve cümlede kullanabilmede geleneksel çeviri yönteminden daha etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: birleşik fiiller, karşılaştırmalı öğretim, yabancı dil öğretimi, yabancı dil olarak Almanca

ABSTRACT

Light verb constructions are a grammar subject considered important in foreign language education but are very difficult to acquire. For this reason, various methods and techniques are needed to apply in teaching light verbs. Research on the importance and function of light verb constructions (Funktionsverbgefüge=FVG; Birleşik Fiil=BF) in foreign language teaching have focused on their determination and there are deficiencies in the effective teaching of these structures in foreign language lessons. To remedy the deficiencies in foreign language lessons on teaching light verb constructions (LVC) should not only increase the vocabulary in the foreign language, but also give more awareness and autonomy to the learner. LVC is a challenging subject in foreign language learning with its semantic diversity, detailed narrative, and unpredictable traditional components. Considering light verbs in foreign language teaching, the differences that the verb can add to the meaning while enriching the expression gain importance. Therefore, the semantic differences and voice transformation of sentences caused by light verb constructions are investigated, the similarities and differences between FVG and BF are evaluated to raise students' awareness about the differences in the meaning caused by light verbs.

This study deals with light verbs within the scope of Turkish-German comparative method, in which learners can find similarities and differences between languages. In this study quantitative and qualitative research methods are used together and action research is applied. The comparation of light verb constructions in Turkish and German take the attention of the learners on different light verb usage in L1 and L2. English is used as bridge language. For example: "Entscheidung treffen/karar vermek (*Entscheidung geben-*give decision) /make decision"

The main question of our study is, how can we teach light verb constructions more effectively in German as foreign language lessons; can we benefit from L1-L2 contrastive method, and can students learn more effectively by using light verbs in different meanings?

Within this context, the semantic differences and voice transformation of sentences caused by light verb constructions were investigated, the similarities and differences between FVG and BF were evaluated, and comparative light verb teaching model for the identified needs of learners was developed and applied.

In this study, the effects of the application of a new teaching model were investigated. The sample consists of 45 students studying at Marmara University German Language Education in 2020-2021 of sixth semester. During the 14-week study period, the experimental group students were trained using the Contrastive Light Verb Teaching Model developed in the study.

In the study, classoom communication sections during the teaching process, students' homework and exams, and student questionnaires were applied as the data collection tool. Quantitative and qualitative content analysis was used in the evaluation of the data obtained in the research.

The exams made during the action research process are evaluated both qualitatively and quantitatively; the experimental group in which the Comparative Compound Verb Teaching Model was applied, showed more significant increase in the active passive auxiliary verb transition, in converting LV to simple verb and converting simple verb to LV, the model effected the ability to find LVC in the text positively, and the cognitive skills of the student were improved.

The research findings indicated that the Contrastive Light Verb Teaching Model effects learning positively, is more effective than the traditional translation method in understanding light verbs structurally, syntactically, and semantically, and in using them functionally in sentences.

Keywords: Light verb, contrastive linguistic, foreign language teaching, German as foreign language

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN i
ÖZGEÇMİŞ ii
ÖNSÖZ iii
ÖZET v
ABSTRACT vii
İÇİNDEKİLER ix
TABLOLAR LİSTESİ xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ xv
KISALTMA VE SEMBOLLER xvii

BÖLÜM I: GİRİŞ 1
1.1 Problem Durumu 1
1.1.1. Funktionsverbgefüge/Birleşik Fiil Öğretimindeki Problemlere Çözüm Önerileri 5
1.2. Amaç Ve Araştirma Problemi/Sorulari/Hipotezleri 7
1.3. Önem 8
1.4. Sınırlılıklar 9
1.5. Sayıltılar 9
1.6. Tanımlar 9

BÖLÜM II: ALANYAZIN/İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 11
2.1. Funktionsverbgefüge= Birleşik Fiil 11
2.1.1. Funktionsverbgefüge/ Birleşik Fiil: Tanım ve Kapsam 11
2.1.2. Funktionsverbgefüge/Birleşik Fiilin Kullanımında Karşılaşılan Sorunlar 14
2.1.3. FVG/BF'lerin Almanca Sözlüklerindeki Yerini 16
2.1.4. Almanca Dilbilgisi Kitaplarında FVG/ BF'lerin yeri 20
2.2. İlgili Araştırmalar 23
2.2.1 Almanca Araştırmalar 24
2.2.2. Türkiyede Yapılan Araştırmalar 29
2.3. Birleşik Fiillerin (FVG) Anlamsal Özellikleri (semantisch-pragmatischen) 37
2.3.1 Funktionsverbgefüge/Birleşik Fiil Anlamsal Sınıflandırması 42
2.3.2 Korkmaz'a göre Funktionsvergefüge Anlam Bakımından İncelenmesi 43
2.3.3. Schumacher'in Funktionsverbgefüge Anlamsal Gruplandırması 44

2.3.4. Funktionsverbgefüge/ Birleşik Fiillerde Anlam Karşılaştırması 50
2.4. Funktionsverbgefüge/ Birleşik Fiilin Yapısal Özellikleri 51
2.4.1. ” Die Funktionsverben (= FV)”..... 56
2.4.2.Funktionsverbgefügelerin Yardımcı Fiile göre gruplandırılması 60
2.4.3.Fiilden isim türetilmesi-Ad-fiil 66
2.4.4. İlgeç (Präposition) ve Tanımlık (Artikel) kullanımı: 68
2.4.5. FVG’lerin Eski Almancada kullanımı..... 70
2.5. Birleşik fiillerin Yabancı Dil Öğretimi Kapsamında Ele Alınması 71
2.5.1.Metindilbilim Açısından FVG 76
2.5.2. A1-A2 ve B1 Seviyesi Ders Kitaplarında Funktionsverbgefüge 78
2.5.3. Funktionsverbgefüge Öğretiminde Kullanılan Soru Tipleri 81
2.5.4. Eşanlam ve zıt anlam karşılaştırmaları..... 83
2.6.5. Karşılaştırmalı Dilbilgisi..... 84

BÖLÜM III: YÖNTEM 88
3.1. Araştırmanın Modeli 88
3.1.1. Çalışma Grubu..... 90
3.2. Verilerin Toplanması..... 93
3.3. Veri Toplama Süreci 95
3.4. Verilerin Analizi..... 97
3.4.1 Durum Tespit Süreci 97
3.4.2.Eylem Araştırma Süreci Uygulama Dersi..... 110
3.5.Araştırmaya İlişkin Etik Uygulamalar 126
3.5.1.Eylem Araştırmasında Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması 126
3.5.2.Ön Algı Anketi Güvenilirlik 126
3.5.3.Açık Uçlu Ön Algı Anket Formunun Analizi 127
3.5.4. Açık Uçlu Son Algı Anket Formunun Analizi..... 127

BÖLÜM IV: BULGULAR 129
4.1.Durum Tespiti 129
4.1.1.Alan Araştırmasının Bulguları 129
4.1.2. Pilot uygulama Bulguları 133
4.2.Eylem Araştırması..... 140
4.2.1.Ön Algı Katılımcı Birleşik Fiil Becerileri..... 142

4.2.2.Ön Algı Katılımcı Birleşik Fiil Beceri Örnekleri: 143
4.2.3.Ön Algı Katılımcı Birleşik Fiil Davranışları 147
4.3.Eylem Araştırma Süreci Nicel Veriler 149
4.3.1.Eylem Araştırması Sınav Sonuçları 149
4.3.2.Seviye Tespit Sınavı Nicel Bulgular 149
4.3.3.Ara Sınav- Final Sınavı Nicel Bulgular 150
4.3.4.Ön Algı ve Son Algı Anket Davranış Becerileri Yönergeleri Ortalamaları 157
4.4.Eylem Araştırma Süreci Nitel Veriler 166
4.4.1.Ön Algı Anketi Katılımcı Yorumları 166
4.4.2. Eylem Araştırması Ders içi Cevap Örnekleri: 178
4.4.3.Ön Algı ve Son Algı Anket Davranış Bulguları 158
4.4.4. Son Anket Nitel Açık Uçlu Soru Bulguları 182
4.5. Verilen Eğitim Sonrasında Öğrencilerin Birleşik Fiil Kullanım Niteliği Nasıldır? 189
4.5.1. Birleşik Fiil Karşılaştırmalı Öğrenme Sürecinde Hata Analizi 189
4.5.2 Birleşik Fiil Karşılaştırmalı Öğrenme Sürecinde Bir Öğrencinin Ortaya Koyduğu Ürünlerin Nitelikleri Aşama Aşama Değişiklik Gösterme Düzeyi Nasıldır? 208
4.5.3. Verilen Eğitim Sonrasında Öğrenciler Tarafından Kullanılan Bir Yapının Niteliği Nasıl Değişmiştir? 219

BÖLÜM V: SONUÇ 223
5.1. Sonuç 223
5.1.1. Türkçe Almanca Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli öğrencilerin başarısını nasıl etkilemiştir? 223
5.1.2. Verilen eğitim öncesindeki ve sonrasında Funktionsverbgefüge/birleşik fiil hakkında öğrenci görüşleri nelerdir? 225
5.1.3. Karşılaştırmalı metot ile verilen eğitim öncesi ve sonrasında Funktionsverbgefüge kullanımının niteliği nasıl değişmiştir? 229
5.1.4. Derslerde kullanılan etkinliklere yönelik öğrenci görüşleri nelerdir? 230
5.2. Tartışma 231
5.3. Öneriler 234
5.3.1. Araştırmacılara Öneriler 234
5.3.2. Uygulayıcılara Öneriler 234

KAYNAKÇA 238

EKLER 246
Ek-1: Almanca Ders Kitaplarında Öğrencinin Karşılaştığı Birleşik Fiiller 246
Ek-2: Alan Çalışmalarında Listeler 250
Ek-3: Uygulanan Derslerde İşlenen Birleşik Fiiller 257
Ek-4 : İzin 260
Ek-5: Etik Kuruku Kararı 261
Ek-6: Ön Algı Anketi 262

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1.1. Birleşik Fiiller Almanca- Türkçe Karşılaştırmasında Örnek Benzerlikler 6
Tablo 2.1.1.1.Söz Dizim Sınıflandırması Winhart, 2005 13
Tablo 2.1.2.1.Birleşik Fiil Kullanım Farklılıklarını "Entscheidung treffen" 15
Tablo 2.1.3.1. Quasthoff'un Sözlüğünde Yer Alan Birleşik Fiiller 17
Tablo 2.1.4.1. Almanca Dilbilgisi Kitaplarında Birleşik Fiiller 21
Tablo 2.2.1. Birleşik Fiil Araştırmacıları Listesi 24
Tablo 2.3.1: Ad-fiil Örneği “Schlaf” 39
Tablo 2.3.4.1. Funktionsverbgefügelerde Anlam Karşılaştırması Örneği: Karar Vermek 51
Tablo 2.4.1. Basit Fiil Birleşik Fiil Ayırt Etme 54
Tablo 2.4.4.1. Birleşik Fiillerde İlgeç Kullanımı 70
Tablo 2.5.1. Avrupa Dil Portfolyası Yetileri 74
Tablo 2.5.2.1. Aspekte B1,B2,C1 Ders Kitaplarında Taşcan Birleşik Fiil Tespiti 80
Tablo 2.6.5.1 Piatkowski Cümle Şablonu “ums Leben kommen” 86
Tablo 2.6.5.2. Piatkowski Cümle Şablonu " Maßnahmen ergreifen” 87
Tablo 3.4.1. Araştırma Sorularıyla Veri Toplama Araçlarının İlişkilendirilmesi 96
Tablo 3.5.1. Kazanımların Uygulanma Metin ve Etkinlikleri 111
Tablo 4.1.2.1. Pilot Uygulama Giriş Sınavı 135
Tablo 4.2.1. Ön Algı Deney ve Kontrol Grubu 141
Tablo 4.2.1.1. Ön Algı Birleşik Fiil Becerileri 142
Tablo 4.2.2.1. Ön Algı Katılımcı Birleşik Fiil Beceri Örneği "in Zusammenhang bringen" Bulguları 144
Tablo 4.2.2.2. Ön Algı Katılımcı Birleşik Fiil Beceri Örneği "in Zusammenhang bringen" Bulguları Deney-Kontrol Grubu Karşılaştırması 145
Tablo 4.2.2.3. Ön Algı Katılımcı Birleşik Fiil Beceri Örneği "ein Gespräch führen" Bulguları 146
Tablo 4.2.2.4. Ön Algı Katılımcı Birleşik Fiil Beceri Örneği "ein Gespräch führen" Bulguları Kontrol, Deney Grubu Karşılaştırması 147
Tablo 4.2.3.1. Birleşik Fiil Davranış İstatistiği 148
Tablo 4.3.3.2. Deney Grubu Sınav Sonuçları 151
Tablo 4.3.3.3. Kontrol Grubu Sınav Sonuçları 152
Tablo 4.3.3.4. Öntest- Sontest Kontrol ve Deney Grupları Karşılaştırması 154
Tablo 4.3.3.5. Ara sınav Metin A’da Birleşik fiil Bulma 155
Tablo 4.3.3.6. Arasınav Metin B'de Birleşik fiil Bulma 155
Tablo 4.3.3.7. Final Sınavı Metinde Birleşik fiil Bulma 156
Tablo 4.3.4.1. Ön Algı ve Son Algı Anket Davranış Becerileri Yönergeleri Ortalamaları 157
Tablo 4.4.1.1. Birleşik Fiillerde yardımcı fiil değişikliği anlamı etkiler mi? Nasıl? Sorusunun Analizi (N=34) 170
Tablo 4.4.1.2. Birleşik Fiillerde Yardımcı Fiil Değişikliği Hata Bulguları "zur Sprache bringen/kommen" (N=34) 171
Tablo 4.4.1.5. Öğrencilerin Birleşik Fiillerde Yardımcı Fiil Değişikliğinin Sağladığı Katkılara Yönelik Düşünceleri “zur Verfügung stellen/ stehen” 173
Tablo 4.4.1.4. Birleşik Fiillerde Yardımcı Fiil Değşikliği Hata Bulguları “zur Verfügung stellen/ stehen” N=34 174
Tablo 4.4.1.5. Birleşik Fiilin Basit Fiil Geçişini Hata Bulguları “Hilfe bieten/finden” 176
Tablo 4.4.2.1. Dersiçi Öğrenci Cevap Örneği 178

Tablo 4.4.2.2. Sınıf İçi İletişim Hata Bulguları Warum sollen die Lehrkräfte Entscheidungen treffen? 179
Tablo 4.4.2.3. Soru-Cevap Hata Bulguları 179
Tablo 4.4.2.4. Sınıf İçi Cümleleri Kendi Kelimeleri İle İfade Etme Hata Bulguları ézur Folge haben” 180
Tablo 4.4.2.5. Sınıf İçi Cümleleri Kendi Kelimeleri İle İfade Etme Hata Bulguları “Lust machen” 181
Tablo 4.4.2.6. Sınıf İçi Cümleleri Kendi Kelimeleri İle İfade Etme Hata Bulguları”einen Zugang haben” 181
Tablo 4.4.2.7. Sınıf İçi Cümleleri Kendi Kelimeleri İle İfade Etme Hata Bulguları “zur Verfügung haben” 182
Tablo 4.4.3.1. Son Algı Birleşik Fiil Özellikleri 183
Tablo 4.4.3.2. Türkçe Almanca Karşılaştırmalı Alıştırma Öğrenci Görüşü 187
Tablo 4.5.1.1. Deney Grubu Ödev "eine Entscheidung treffen" 190
Tablo 4.5.1.2. Kontrol Grubu Ödev "eine Entscheidung treffen" 191
Tablo 4.5.1.3. Deney Grubu Ara Sınav "Entscheidung treffen" Cümleleri 192
Tablo 4.5.1.4. Kontrol Grubu Ara Sınav "Entscheidung treffen" Cümleleri 193
Tablo 4.5.1.5. Deney ve Kontrol Grubu "eine Entscheidung treffen” 194
Tablo 4.5.1.6. Deney Grubu Final Sınavı Birleşik Edilgen/Etken Çatı Dönüştürme "kommen/bringen" 195
Tablo 4.5.1.7. Kontrol Grubu Final Sınavı Birleşik Edilgen/Etken Çatı Dönüştürme "kommen/bringen" 196
Tablo 4.5.1.8. Deney Grubu Final Sınavı Birleşik Edilgen/Etken Çatı Dönüştürme "stehen/stellen" 197
Tablo 4.5.1.9. Kontrol Grubu Final Sınavı Birleşik Fiil Edilgen/Etken Çatı Dönüştürme "stehen/stellen" 198
Tablo 4.5.1.10. Deney Grubu Birleşik Fiilin Basit Fiil Karşılığı” zur Verfügung stehen”.... 199
Tablo 4.5.1.11. Kontrol Grubu Birleşik Fiilin Basit Fiil Karşılığı” zur Verfügung stehen”.. 200
Tablo 4.5.1.12. Deney Grubu Basit Fiilin Birleşik Fiil Karşılığı "sich entscheiden" 201
Tablo 4.5.1.13. Kontrol Grubu Basit Fiilin Birleşik Fiil Karşılığı "sich entscheiden" 202
Tablo 4.5.1.14. Deney ve Kontrol Grubu Final Cevap Analizi 203
Tablo 4.5.1.15. Deney Grubu Çoktan Seçmeli Cevapları: 204
Tablo 4.5.1.16. Kontrol Grubu Çoktan Seçmeli Cevapları: 205
Tablo 4.5.1.17. Deney Grubu Boşluk Doldurma Final Sınavı Bulguları 206
Tablo 4.5.1.18. Kontrol Grubu Boşluk Doldurma Final Sınavı Bulguları 207
Tablo 4.5.2.1. Deney ve Kontrol Grubu Örnek Öğrenci Karşılaştırması 218
Tablo 4.5.2.2. Verilen Eğitim Sonrasında Öğrencilerin "eine Entscheidung treffen" Kullanımı 222
Tablo 5.1.1.1. Metin İçinde BF Bulma Becerisi 224

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1.3.1. En Sık Rastlanan "kommen" Yardımcı Fiiliyle Kullanılan (BF) FVG'lerin 4 Sözlükteki Yeri (Kamber A. , 2006) 18
Şekil 2.1.4.1. Kamber Dilbilgisi Kitapları Karşılaştırması 22
Şekil 2.2.1.1. Bonial'a Göre Söz Dizimi, Birleşik Fiiller, Deyimler Arasında Geçişler 25
Şekil 2.2.1.2. Kamber'in Yapısal Sınıflandırması 28
Şekil 2.3.1. Birleşik Fiillerin Önemi Bruker Örneği 37
Şekil 2.3.1.1. Tienvire Phraseologismen Unterhalb der Satzebene nach Wotjak/Heine (2005:145) (Tienvieri, 2014, s. 36) 42
Şekil 2.4.1.1. Bonial Basit Fiil Yardımcı Fiil Ayrıştırması 58
Şekil 2.2.1.1. Verb-Substantiv-Syntagmen nach Heine(2006:52) 77
Şekil 3.1.1.1. Araştırmanın Çalışma Grupları 90
Şekil 3.1.1.2. Pilot Uygulama Çalışma Grubu Heterojen Yapısı 91
Şekil 3.1.1.3. Ön Algı Anketi Çalışma Grubu Anadili (N=34) 92
Şekil 3.1.1.4. Eylem Araştırması Uygulama Ders Çalışma Grubu Cinsiyet Dağılımı 92
Şekil 3.1.1.5. Son Algı Katılımcıları Cinsiyet Dağılımı 93
Şekil 3.2.1. Araştırmanın Veri Toplama Araçları 94
Şekil 3.4.1.1. Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli Uygulama Süreci: İşlem Yolu 98
Şekil 3.4.1.2. Şema/ Perspektivenschema (Zierer, Werner, & Wernke, 2015, s. 387) 102
Şekil 3.4.1.3. Dick ve Carey Modeline Göre Uygulama Dersi Planlaması 104
Şekil 3.4.2.1. Ders Uygulama Sürecinde Deney Grubu Türkçe Karşılaştırmalı Alıştırma Örneği: "in Beziehung stehen/ setzen" 113
Şekil 3.4.2.2. Ders Uygulama Sürecinde Deney Grubu Türkçe Karşılaştırmalı Alıştırma Örneği: "in Verbindung bringen/stehen" 114
Şekil 3.4.2.3. Ders Uygulama Süreci Verileri Kontrol Grubu Alıştırma Örneği: "in Beziehung stehen/setzen" 114
Şekil 3.4.2.4. Ders Uygulama Süreci Verileri Kontrol Grubu Alıştırma Örneği: "in Verbindung bringen/stehen" 115
Şekil 3.4.2.5. Metin Anlama Soruları Oluşturma 122
Şekil 3.4.2.6. Mindmap Tamamlama 123
Şekil 3.4.2.7. Metin Anlama Soru Çalışması 124
Şekil 4.1.1.1."fragen" Kullanımı 131
Şekil 4.1.1.2. "sormak" Kullanımı 131
Şekil 4.1.1.3. "sormak" Alıştırma 131
Şekil 4.1.1.4. Eğitimsel Dilbilgisi 132
Şekil 4.1.2.1. Pilot Uygulama Giriş Sınavı 137
Şekil 4.1.2.2. Türkiye'de Almanca Öğrenenler Birleşik Fiillerin İki Dildeki Benzerliklerinin Farkında Mı? Soru Analizi 138
Şekil 4.1.2.3. Almancayı Öğrenirken Funktionsverbgefüge/ Birleşik Fiiller Konusu İle Karşılaştınız Mı? Soru Analizi 139
Şekil 4.1.2.4. Karşılaştırmalı Ders Öğrenci Görüşü 139
Şekil 4.1.2.5. Pilot Uygulama Sonrası "stellen-stehen" Yardımcı Fiil Karşılaştırması Cevap Analizi 140
Şekil 4.2.1.1. Ön Algı Birleşik Fiil Becerileri Oranları 143
Şekil 4.3.2.1. Seviye Tespit Sınavı Kontrol Grubu ve Deney Grubu Karşılaştırması 149
Şekil 4.3.3.1. Ara Sınav Kontrol Grubu ve Deney Grubu Karşılaştırması 153
Şekil 4.3.3.2. Final Sınavı Kontrol Grubu ve Deney Grubu Karşılaştırması 153
Şekil 4.3.5.1. Ön Algı Birleşik Fiil Öğrenmek Yeniliktir 159
Şekil 4.3.5.2. Son Algı Birleşik Fiil Öğreniminin Alıştırmalarla Pekiştirilmesi Gereklidir 159
Şekil 4.3.5.3. Ön Algı Birleşik fiilleri Yazı Çalışmalarımda Kullanırım 160

Şekil 4.3.5.4. Birleşik Fiil Listesi Öğrenim İçin Yeterlidir 160
Şekil 4.3.5.5. Birleşik Fiil Öğrenirken Türkçe ve Almanca Birleşik Fiillerdeki Farklı Kullanıma Dikkat Ederim 162
Şekil 4.3.5.6. Türkçe ve Almanca Birleşik Fiillerdeki Benzerlikler Bu Yapıları Öğrenirken Bana Yardımcıdır. 163
Şekil 4.4.1.1. Almancayı öğrenirken Funktionsverbgefüge/ Birleşik Fiiller ders konusu olarak işlendi mi? Soru Bulguları 167
Şekil 4.4.1.2. Türkçe – Almanca Birleşik Fiil Karşılaştırması Konusunda Görüşleri 168
Şekil 4.4.1.3. Ön Algı Katılımcı Bulguları: Birleşik Fiillerde Yardımcı Fiil Değişikliğinin Sağladığı Katkı "zur Sprache bringen/kommen" 169
Şekil 4.4.1.4. Ön Algı Katılımcı Bulguları: Birleşik Fiillerde Yardımcı Fiil Değişikliğinin Sağladığı Katkı “zur Verfügung stellen/stehen” 172
Şekil 4.4.1.5. Öğrencilerin Birleşik Fiillerde Yardımcı Fiil Değişikliğinin Sağladığı Katkılara Yönelik Düşünceleri 175
Şekil 4.4.1.6. Ön Algı“Hilfe bieten/finden” 177
Şekil 4.4.3.1. Birleşik Fil Öğretiminde Faydalı Alıştırmalar 184
Şekil 4.4.3.2. Birleşik Fil Öğretiminde Gereksiz Alıştırmalar 185

KISALTMA VE SEMBOLLER

Bkz	:	Bakınız
BF	:	Birleşik Fiil
DWDS	:	Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache / Alman Dili dijital sözlüğü
FV	:	Yardımcı Fiil
FVG	:	Funktionsverbgefüge
GeR	:	Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen für Sprachen
EPR	:	Das Europäische Profilraster für Sprachlehrende /Ortak Avrupa Dil Referans Çerçevesi
LVC	:	Light verb constructions
MEB	:	Milli Eğitim Bakanlığı
TDK	:	Türk Dil Kurumu
UZEM	:	Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Sistemi

BÖLÜM I: GİRİŞ

Bu bölümde; araştırmanın genel problem durumu, alt araştırma soruları, araştırmanın genel ve özel amacı, önemi, sınırlılık ve sayıltılar yer almaktadır.

1.1 Problem Durumu

Yabancı dil olarak Almanca öğretiminde birleşik fiillerin (BF) öğretiminde karşılaşılan problemler bu yapıların öneminin son yıllarda anlaşılmış olması ve bu konuda alıştırmalarla desteklenen öğretim yöntemi ihtiyacının araştırmacılar tarafından son yıllarda tespit edilmiş olması; sınırsız sayıdaki birleşik fiiller arasından öğrenenin ihtiyaç duyacağı yapıların öğretim için seçilmesi ve farklı yardımcı fiillerle kullanılabilen birleşik fiilerin çatı farklılıklarının anlam kaymalarına neden olarak birleşik fiil kullanımını zorlaştırması olarak sıralanabilir (Reder 2006, Targońska, 2018, Kispál, 2014). Bunlara ek olarak farklı dil ailelerinde yer alan Almanca ve Türkçenin yapısal, morfolojik ve sözdizimsel farklılıkları Almancayı yabancı dil olarak öğrenen Türkler ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Almanlar için zor bir süreç oluşturmaktadır.

Birleşik fiil konusu yabancı dil öğretiminde Almanca, İngilizce, Fransızca (Kamber, 2008), Çekçe (Pechová,2015), Çince (Yuanjie, 1983), Lehçe (Targońska, 2018), Fince (Kaewwipat,2007) gibi birçok dilde olduğu gibi Türkçede günümüzde (Yılmaz, 1995), (Balcı, 2016), (Düşünceli, 2017) tarafından incelenmiştir. Bu çalışmalarda sadece Türkçe-Almanca birleşik fiil (Funktionsverbgefüge=FVG) listeleri oluşturularak bu konunun önemi üzerine yoğunlaşılmıştır. Bu çalışmaların sonucunda Türkçe-Almanca öğretim yöntemi geliştirilmesinin gerekliliği ve bu konudaki eksiklik dikkat çekmektedir. Buna karşın birçok Türkçe- Almanca karşılaştırmalı dilbilgisi kaynağında (Özkaynak,2008; Hengirmen, 2011; Moser-Weithmann, 2012) birleşik fiiller işlenmemiş, bu yapılara yabancı dil ders kaynaklarında yer verilmemiştir.

Von Polenz'in (1987) dil yapısının değiştiği ve geliştiğini ve bu gelişimin devam ettiğini vurgulayıp on dokuzuncu yüzyılın sonlarına kadar estetik, stil ve yapısal açıdan değersiz görülen hastalıklı bir yapı[1] olarak tanımlanan birleşik fiillerin dili anlamsal ve yapısal olarak zenginleştirdiğini örneklerle ispat etmesiyle Alman dilbiliminde BF'lerin önemi ve yeri araştırmalara konu olmuştur. Dilbilim insanları tarafından BF'ler incelenmiş, kavramsal ve sınıflandırmalar üzerinde durulmuştur. Bu araştırmalar sonucunda özellikle anadil-yabancı

[1] "Hauptwörterkrankheit", "Wortmacherei", "Verbzerstörung" (Polenz, 1963, s.11); - über die bisherige ästhetisch-stilistische oder sprachkritische Abqualifizierung hinaus (Polenz, 1987, s.169)

dil farklı dil ailelerinden olan öğrenenlerine yönelik yabancı dil öğretimi araştırmalarına gereksinim olduğu görülmüştür.

Dil toplumun yaşayan, gelişen bir olgusudur ve bazı sözcükler, sözcük grupları unutulup, kaybolurken ihtiyaçlar, etkileşimler ve keşifler sonucunda yeni kavramlar dile eklenebilir. Birleşik fiil de sayı olarak bu nedenle tahmin edilememektedir. Bu durumda çok sayıda örneğine rastlanan yapının yabancı dil dersinde öğretimi için en sık kullanılanların, yani dili öğrenen kişinin sıklıkla karşılaşacağı birleşik fiil örneklerinin seçilmesi gereklidir. Bu amaçla yapılan edebi eserde (Reder 2006), gazete ve dergi küpürlerinde (Kamber, Marusic, Düşünceli) tarama çalışmaları ve araştırmalar vardır. Ancak kullanımı alana göre, konu bağlamında değiştiği için ekonomi makalelerinde, hukuk dilinde veya edebi eserlerde aynı birleşik fiiller tespit edilemez. Bir yemek tarifinde "Antrag stellen" birleşik fiiline "zum Kochen bringen" kadar sık rastlanamaz. Marusic ekonomi alanında kullanılan 7327 adet Almanca BF kullanımını yapısal ve anlamsal açılardan ayrıntılı incelemiştir. Bunun sonucunda tespit ettiği BF lerinden ilk on sıradaki "Leistung ergeben, Vergütung erhalten, Bewertung erfolgen" gibi birleşik yapıları Kamber ve Düşünceli güncel kaynaklardaki taramalarında sık kullanılanlar arasında tespit etmemişler. (Marusic, 2015, s.163). Ayrıca hukuk dilinde kullanılan BF'leri inceleyen Marusic günlük hayatta karşılaşılan, Kamber'in Das Spiegel ve Tages-Anzeiger dergilerinde tespit ettiği örneklere hukuk dilinde de rastlayamamış ve "stellen" dışında FV'lerin hukuk alanında yer almadığını tespit etmiştir (Marusic, 2017, s.19). Değişik bağlamlarda farklı BF'lerin yer alması Almanca derslerinde öğretilecek BF'leri belirlerken dikkate alınmalıdır. Yabancı dil olarak Almanca öğrenecekler BF yapısını fark etmeli, tanımalı, anlayıp bu yapıları kullanmak için hazır olmalıdır. Derslerde günlük yaşamda sık kullanılan yapıların öğretilmesi gerektiği dilbilim dünyasında yaygın bir görüştür (krş. Eisenberg, 2006, s.317; Marusic, Kamber, Tenviere, Düşünceli).

Birleşik fiillerin yabancı dil öğretimindeki önemi ve işlevi konusunda yapılan araştırmalar bu yapıların dillerdeki yerini, birleşik fiillerin sıklıkla özgün metinlerde yer aldığını ve yabancı dil derslerinde öğretilmeleri gerektiğini göstermektedir. Birleşik fiiller konusunda çalışma yapan bilim insanları bu yapıların yabancı dil öğretiminde sabit kullanılışlarını[2] tanımak ve doğru kullanmak, işlevlerini anlamak ve dile kattığı değeri dikkate almak için yer alması gerektiğini tespit etmişlerdir (Marusic, 2015; Heringer, 2013, s.53, Kamber 2008; Acar, 2005, s.76). Bahns (1997) söz dizilerinin yabancı dil ileri seviye derslerinde karşılaşılan hatalarda birleşik yapıların ön sırada yer aldığını ve bu nedenle başlangıç

[2] Feste Wortverbindung in Hueber Duden Wörterbuch, 2003; s.745

seviyesinde farkındalık oluşturularak bu yapılara dikkat çekilmesi, farkındalık kazandıracak şekilde öğretilmesi gerektiğini belirtir.

Almancadaki Funktionsverbgefüge (FVG) ler Almanca dilbilgisi konusunda ayrıntılı çalışmaları olan ve bu konuda eserlerine sıklıkla başvurulan Helbig&Buscha, Bussman, Götze ve Heringer tarafından incelenmiş, sınıflandırılmış ve fiillere göre ya da isimlere göre listelenmiştir. Bu listelerin ezbere yönelmeden öğretimde nasıl yer alacağı önemli bir sorundur.

Yılmaz 1995 yılında özellikle BF konusunun Türkçe karşılığını (birleşik fiilleri) araştırmış ve Almanca yabancı dil öğretiminde bu konunun yabancı dil öğretim kaynaklarında karşılaştırmalı yer alabilmesi için Almanca BF/basit fiil ve Türkçe birleşik fiil/basit fiil listesi oluşturmuştur.

Birleşik fiil konusu ile ilgili Türkçe bazı çalışmalarda önemli bilgiler yer almaktadır. Bunlardan Ergin isimle birleşik fiil yapan yardımcı fiillere örnek vererek değinmiştir (Ergin, 2006, s. 386). Banguoğlu birleşik fiilleri yabancı dillerden isim olarak dilimize yerleşen kelimelerin fiilleşme şekli olarak betimlemektedir (Banguoğlu, 1990, s.315-316). Korkmaz yardımcı fiillerin kendilerinden önceki adlar ile birleşerek birer anlam kazandıklarının altını çizmiştir[3] (Korkmaz, 2003, s. 534). Karabeyoğlu ad+fiil birleşmelerinde fiilin ad unsurunu fiilleştirdiğini ve çekimini sağladığını açıklar (Karabeyoğlu, 2008, s.4-6). Türk bilim insanları da birleşik fiilleri sınıflandırmak, listelemek amaçlı çalışmalar yapmışlardır.

Türkçenin Almanca ele alındığı çalışmalar Almanca ve Türkçeyi öğrenenler için faydalı olmaktadır. Ancak bu kaynaklarda birleşik fiil konusuna yer verilmemiştir. Örneğin; Gürsoy Almanca yazdığı makalesinde Türk dilini[4] geniş açıdan incelemiş, ancak birleşik fiil, yardımcı fiil konularına yazısında yer vermemiştir (Gürsoy, 2010). Aynı şekilde Moser-Weithmann kitabında birleşik fiillerden bahsetmemiştir (Moser-Weithmann, 2012). Landmann fiil çekimleri üzerinde durmuş ve birleşik fiillerden söz etmemiştir (Landmann, 2009). Güneşdoğdu Türk dilbilgisi kurallarını Almanca ile cümle bazında karşılaştırırken BF sadece "bilmek" birleşik fiilini yeterlilik (können) anlamı katan yardımcı fiil olarak saymıştır (Güneşdoğdu, 2012). Oysa Türkçeyi tanımak isteyen Almanların FVG ve birleşik fiil konularındaki benzerliklerden faydalanmaları önemlidir.

---

[3] Örnekler: alay etmek, el etmek, tamir ettirmek, kabul edilmek, evlat edinmek, arz eylemek, insaf eylemek, iyi olmak, memnun olmak, gitmiş olmak, atacak olmak, kabul olunmak, son bulmak, şifa bulmak, evde bulunmak, ricada bulunmak, namaz kılmak, mecbur kılmak, icra kılınmak, ifade buyurmak, kabul buyurmak

[4] ses bilgisi, hece bilgisi, ekler ve Türkçede isim, isim tamlaması, ses uyumu, fiilde zaman çekimi, cümle, cümlede söz dizimi, sola yönelim, yan cümleler, bağlaçlar, bağım (Kohaezionsmittel), zamirler (proformen) başlıkları altında

Birleşik fiil gibi öğrenenlere karmaşık gelen konuların yetişkin Almanca öğretiminde anadil karşılaştırmalı öğretimi yardımcı olabilir. Hint-Avrupa dil grubunda yer alan Almanca ve "Ural-Altay" dil ailesinden gelen Türkçenin yapısal farklılıkları Almancayı yabancı dil olarak öğrenen Türkler ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Almanlar için zor bir süreç oluşturmaktadır. Almancada fiil "sprechen, spreche/spricht/sprach/gesprochen" şeklinde kişi ve zaman kiplerini çekimli, Türkçede ise eklemeli "konuşuyorum / konuşuyordu / konuşuyormuş" kullanılır. Almancadaki kelimeden önce kullanılan önek ilgeçler "zu Hause" Türkçede sonek "evde" alır, cümle öğelerinin Almancada özne+ yüklem+ nesne dizilimi ve Türkçede yüklemin kişi zaman ekleriyle çekimlenerek cümlenin sonda yer alması iki dili birbirinden ayıran özellikler arasındadır. Bu gibi yapısal farklılıkların daha iyi anlaşılması ve dillerin bilinçli olarak karşılaştırılması birbirinden farklı olan bu dillerin öğretiminde fayda sağlayacaktır. Hufeisen'ın tespit ettiği gibi birbirinden farklı yapısal özellikleri olan dillerin öğretiminde bilinçli, karşılaştırmalı, stratejik öğrenme ve bilişsel faktörler devreye girmelidir (Hufeisen, 2003, s.9). Bu nedenle günümüzde iki dili karşılaştırarak özel öğretim metotları geliştirmek için çalışmalara ihtiyaç vardır. Bu konuda birleşik fiiller çözüm önerilerinde ele alınacaktır.

Bilim insanlarının oluşturduğu birleşik fiil listelerinin ders kitaplarında ve sınıflarda kullanılması için yeni karşılaştırmalı yöntemlere ihtiyaç vardır. 1980'li yıllarda karşılaştırmalı dil çalışmalarının yabancı dil öğreniminde oluşabilecek hataların öngörülebilmesi ve önlenebilmesi açısından önemli olduğunu düşünülürdü. 1950 yılından günümüze uzanan karşılaştırmalı dilbilgisi araştırmalarında yabancı dil öğretiminde yapısal farklılıkların üzerinde durulmuş ve böylece yapılabilen hata kaynaklarının öngörülebilmesi amaçlanmıştır. Eichinger dilin sistemli olarak bütününün ele alındığını, yapısal karşılaştırmaların bu amaçla yapıldığını örneklerle dile getirmiş ve artık dillerin sadece yapısal değil de uygulama odaklı araştırmalarla kısaca işlevsel yönleriyle öğretimde kullanılmak üzere çalışılması gerektiğini savunmuştur. Eichinger karşılaştırmalı dilbilgisi konusunda daha farklı açılardan çeşitli karşılaştırmaların yapılması gerekliliğini vurgulamaktadır. (Eichinger, 2012, s.9) Amerikan yapısalcılarından Fries yabancı dil öğretiminde bu tür karşılaştırmalı dilbilgisi çalışmaları yapan dilbilimcilerden biridir. Yabancı dil öğretiminde anadil ile hedef dilin karşılaştırılması, benzerliklerin ve farklılıkların tespiti sadece hata analizi için değil, aynı zamanda öğretme yöntemi olarak da kullanılabilir. Vural Türkçe-Almanca dillerinin yapısal karşılaştırılmasının önemini ve bu tür çalışmaların öğrenme zorluklarını azaltabilecek açıklamalar getirdiğini belirtir. Vural'a göre bu araştırmalar sonucuna göre yabancı dil derslerinde kullanılabilecek çalışma metot

ve malzemeleri geliştirilmelidir (Vural, 2000; s.6). Karşılaştırılmalı çalışmaların uygulamalarla sınıfta yer alması, yabancı dil öğretiminde kullanılabilmesi için uygun birleşik fiillerin seçilmesi gerekir.

Farklı yardımcı fiillerle kullanılabilen birleşik fiilerin çatı farklılıkları anlam kaymalarına neden olarak birleşik fiil öğrenimini ve kullanımını zorlaştırmaktadır. Almancada birleşik fiili oluşturan yardımcı fiillerin fiil adlara anlam katkısı bazı çalışmalarda dört (Korkmaz, 2003, s.535, Karabeyoğlu, 2008, s.29, Rug) bazılarında edilgen ve başlama çatıları birlikte ele alınarak üç (Helbig & Buscha, 2001, s.93) ana başlık altında toplanmıştır. Bu gruplandırmalar aşağıda gösterilmektedir:

1. Etken anlamda[5]-"bringen, stellen, setzen, geben, machen, üben, nehmen" v.b. Örneğin;"zur Sprache bringen, zur Verfügung stellen, zu Hilfe nehmen"
2. Edilgen anlamda[6]- "finden, kommen" v.b. Örneğin; "zur Sprache kommen, Hilfe finden"
3. Başlama[7] / Durum değiştirme - " kommen, bekommen" Örneğin; "zur Sprache kommen, eine Nachricht bekommen"
4. Süreklilik[8]- "stehen, liegen, sein, halten" v.b. Örneğin; zur Verfügung stehen, in Ordnung halten"

Etken anlamda eylemi yapan özne ve nesne cümlede zorunlu olarak yer alırken edilgen yapıda eylemi kimin/neyin gerçekleştirdiği bilgisi zorunlu değildir ve cümle bir öğe azalır. Başlama ve edilgen birleşik fiiller cümle yapısı açısından eylemi gerçekleştiren belli olmadığı için aynıdır; birlikte ele alınmak üzere birleştirilebilir. Birleşik fiillerdeki yardımcı fiil değişiminin yapısal ve anlamsal farklılıklarını öğrenenleri fark etmesi ve uygun kullanması sağlanmalıdır. Buna yönelik çözüm önerileri araştırılmıştır.

1.1.1. Funktionsverbgefüge/Birleşik Fiil Öğretimindeki Problemlere Çözüm Önerileri

Yabancı dil dersinde öğretilebilecek birleşik fiilleri belirlemek için Marusic, Kamber, Tenviere ve Düşünceli'nin araştırmaları sonucu günlük hayatta karşılaşılan birleşik fiil listeleri Helbig&Buscha'nın eserinde ortaya koyduğu liste ve (DWDS[9]) korpus ortak projesinde DWDS 21 Kernkorpus (2000-2010) taradığı birleşik fiiller karşılaştırılmıştır. DWDS 21 korpusta çeşitli güncel dergi, gazete ve edebi eser gibi kaynaklar öğrenenlerin karşılaşabileceği yapılar olduğu için yabancı dil derslerinde kullanılmak üzere seçilmiştir.

[5] Aktivische Bedeutung
[6] Passivische Bedeutung
[7] Übergang in einer anderen Zustand
[8] Zeitdauer
[9]Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache: https://www.dwds.de

Bu birleşik fiil örneklerinden Türkçe- Almanca yabancı dil öğretiminde dil karşılaştırmasında fayda sağlanacak birleşik yapılar belirlenmiştir.
Birleşik fiiller Almanca ve Türkçe dillerinde yaygın kullanılmaktadır; her iki dilde de fiilden türetilen isimlerin yardımcı fiil alarak kök fiilin anlamını üstlendiği görülmüştür. Örneğin:

Tablo 1.1.1. Birleşik Fiiller Almanca- Türkçe Karşılaştırmasında Örnek Benzerlikler

Basit fiil karşılığı	**Almanca birleşik fiil (FVG)**		**Türkçe birleşik fiil**	**Basit fiil karşılığı**
"fragen"	"jdm/D eine Frage stellen"	→	birine soru yöneltmek	Sormak
"informieren"	"jdm/D Information geben"	→	birine bilgi vermek	Bilgilendirmek
"antworten"	"jdm/D Antwort geben"	→	birine cevap vermek	Cevaplandırnak
"besprechen"	"AKK zur Sprache bringen"	→	birşeyi dile getirmek	Konuşmak

Tablo 1.1.1.'de anlamsal karşılaştırılan (Äqualenz) birleşik fiiller yapısal olarak Almanca – Türkçe aynı öğelerle kullanılmaktadır, cümle öğelerindeki bu benzerlikler yabancı dil öğretiminde yer almalıdır. Böylece yalnız kelime dağarcığı artmakla kalmaz öğrenene farkındalık ve otonomi kazandırır. "fragen" yada "sormak" fiilini öğretirken bileşik fiil versiyonunun da konuya katılması öğrenciye fiili bağlamsal kullanma şansı verecek ve her iki bilgi paralel öğrenilecektir. L1 ve L2 ne kadar birbirinden farklı yapılarda olsalar da yabancı dil öğretiminde bağlantı kurulabilecek konular bulmak gereklidir. Neuner bu konuları "Anknüpfungspunkte und Transfermöglichkeiten" olarak adlandırır (Neuner, 2003, s.23). Anadil ve öğrenilen dil arasında benzerliklere öğretimde yer vererek diller arasında geçiş alanları köprüler kurulması farkındalık kazandırır, deneyimleyerek bilişsel öğrenmeyi sağlar. Öğrenci odaklı, araştırıp keşferek, sistemleri karşılaştırıp benzerlikleri ve farklılıkları bularak öğrenme yöntemi birleşik fiillerin kazanımı için kullanılmış olur. Vardar'a göre de yabancı dilin anadiliyle yöntemli biçimde karşılaştırılmasını, böylece saptanan ayrılık ve benzerliklerden öğretimde yararlanılmasını öngören ayrımsal ya da karşıtsal çalışmalar(ayrımsal dilbilim) öğretimin verimini artırır. Kime, neyin, nasıl ve niçin öğretileceği araştırılmalı, sorunların saptanmasında olduğu gibi çözümünde de, başka bilimlerin yanı sıra, dilbilimden de etkin biçimde yararlanılmalıdır (Vardar, 1982, s. 118).
Bu nedenle öğretimde karşılaştırmalı çalışmalarla Helbig&Buscha'nın ele aldığı gibi üç grupta sınıflandırma değerlendirilebilir. Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi "kommen" fiili hem başlama hem de edilgen anlam katabilmektedir. "zur Sprache kommen- wird gesprochen werden" ↔ "zur Sprache bringen" Birleşik fiillerin etken-edilgen ve durum değiştirme-süreklilik anlamlarında kullanımı karşılaştırılabilir; böylece derslerde dilbilgisi işlev kazanır ve konu zenginleşir, alternatif anlatım seçenekleri ortaya konabilir. Örneğin: "durativ BF oluşturan stehen ↔ kausativ BF stellen fiilleri özne, nesne transferi ile geçiş

yapılıp farklı cümle yapısı ile aynı anlam ifade edilebilir (Helbig & Buscha, 2001, s.73-81; Götze, 1979, s.83; Engel, 2004,s.210-211):

Der Referent stellte **das ungeklärte Problem** zur Diskussion. ↔ **Das ungeklärte Problem** stand zur Diskussion.

Bu karşılaştırmanın Türkçe yapısal karşılığı:

Konuşmacı problemi tartişmaya sundu. ↔ Problem tartışmada.

Benzer şekilde "kausativ BF oluşturan" bringen ↔ "inchoativ BF oluşturan" kommen ile ifade edilebilir (Winhart, 2005, s.181).

Er bringt **dieses Problem** zur Sprache. ↔ **Dieses Problem** kommt zur Sprache.

Bu karşılaştırmanın Türkçe yapısal karşılığı:

O problemi dile getirir. ↔ Problem dile getirilecek.

Bu bilgiler ışığında birleşik fiillerin karşılaştırılması, konuların kavranmasını kolaylaşacaktır. Zamandan tasarruf edilecek ve yabancı dil derslerinde öğrenene farkındalık kazandırılabilecektir.

- Birleşik fiillerin yapısal ve işlevsel karşılaştırılması öğrenenlerin hedef dili daha iyi anlamasını sağlayabilir.
- Karşılaştırmalar öğretim kitaplarında yer bulabilir.
- Birleşik fiillerin karşılaştırılması yabancı dil öğreniminde kelime dağarcığını çeşitlendirmenin yanı sıra kalıcı ve kendi kendine öğrenmeye destek olabilir.

1.2. Amaç ve Araştirma Problemi/Sorulari/Hipotezleri

Tezin amacı yabancı dil olarak Almanca öğretiminde Birleşik fiillerin yapısal ve anlamsal açıdan birbiriyle karşılaştırılması, benzerlik ve farklılıkların ortaya konulmasıyla öğretim etkinliklerinin tasarlanması, uygulanması ve uygulamanın etkililiğinin değerlendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıda problemlere çözüm ve sorulara yanıt aranmıştır: Araştırma problemleri şöyle özetlenebilir;

1. Birleşik fiillere Almanca yabancı dil öğretiminde gerekli önemin verilmemesi,
2. Birleşik fiilin Almanca yabancı dil öğretiminde karşılaştırılarak çalışılmaması,
3. Birleşik fiil öğretiminde kullanılabilecek yeni yöntemlerin geliştirilmesi gerekliliği

Bu çalışma çerçevesinde aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranacaktır:

1. Yabancı dil olarak Almanca öğretiminde birleşik fiillerin önemi nedir?
2. Yabancı dil olarak Almanca öğretim programlarında ve ders kitaplarında birleşik fiilerin kullanımının niteliği ve niceliği nasıldır? Birleşik fiiller Almanca öğretiminde hangi düzeyde yer almaktadır?

3. Türkiye'de Almanca öğrenenler birleşik fiillerin iki dildeki benzerliklerinin farkında mı?
4. Türkiye’de yabancı dil olarak Almanca öğretmen adaylarının derslerinde birleşik fiil kullanımına ilişkin görüşleri nasıldır?
5. Öğrencilerin Türkiye'de Almanca dersi öğrenme ortamlarında birleşik fiillerin kullanımına ilişkin algıları araştırma öncesi ve sonrası nasıldır?
6. Birleşik fiillerin karşılaştırılması sonunda nasıl bir benzerlik ve farklılık ortaya çıkabilir?
7. Türkiye'de Almanca öğrenenlerin birleşik fiilleri hangi düzeyde nasıl daha etkin öğrenmesi sağlanabilir?
8. Yeni bir metotla daha iyi bir sonuç elde edilebilir mi?
9. Seçilmiş olan çalışmalarda birleşik fiiller isimlere göre ya da fiillere göre listeler kapsamında düzenlenmiştir. Birleşik fiillerin yapısal farklılıkları karşılaştırılarak düzenlenmesi daha anlaşılır olmasını sağlar mı?
10. Almancanın yabancı dil olarak öğretiminde birleşik fiil konusuna karşılaştırmalı yer verilmesi öğrenmeyi olumlu yönde etkiler mi?
11. Birleşik fiiller konusunun Türkçe-Almanca karşılaştırmalı olarak ele alınması daha etkin bir öğrenme için faydalı mıdır?

Araştırmanın hipotezleri:

1. Birleşik fiillerin karşılaştırılmaları yabancı dil öğrenenler için fayda sağlayacaktır.
2. Birleşik fiillerin Türkiye'de Almanca öğrenenlerle karşılaştırılmalı çalışma bazında ele alınması birleşik fiil kullanımına katkı sağlayacaktır.
3. Türkiye'de Almanca öğrenenler birleşik fiillerin iki dildeki benzerlikleri konusunda farkındalık kazanmalı ve öğrenme zorluklarını aşmalıdırlar.

1.3. Önem

Bu araştırmada elde edilecek bulguların,

- Birleşik fiillerin yabancı dil olarak Almanca öğretiminde nasıl kullanılabileceği konusunda bir anlayış geliştirilmesini sağlayacağı,
- Almanca dersinde birleşik fiilleri kullanarak öğretim yapmak isteyen öğretmenlere bir kılavuz niteliğinde olacağı,
- Üniversitelerin yabancı dil bölümünde öğrenim gören öğrencilere Almanca öğretimi dersi ile konu alanı ders kitabı inceleme dersine yararlı olacağı,

- Mevcut öğretim programında geliştirilen yönteme yer verilmesini sağlayacağı,
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için de kaynak oluşturabileceği,
- Uygulamanın aşamalarını, olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koyması sebebiyle öğretmenler ve diğer araştırmacılar açısından bir kılavuz işlevi görmesi, okullarda öğretimsel katkılar sağlayacağı ve yeni araştırmalara ışık tutacağı
- MEB ve Talim ve Terbiye Kurulu'nun geliştireceği yeni öğretim programlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- Araştırmada kullanılan eylem araştırmasının uygulama zamanı açısından 2020- 2021 eğitim öğretim yılıyla ve çalışmanın yapıldığı zaman aralığıyla,
- Araştırmacının kullandığı veri toplama araçlarıyla,
- Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde kullanılacak nitel yöntemlerle,
- Uygulamanın yapıldığı çalışma grubuyla,
- Çalışmada uygulanan Uzaktan Eğitim Sistemi (UES) üzerinden etkinliklerle,
- Araştırmada kullanılan birleşik fiillerle,
- Araştırmaya katılan öğretim görevlileri ile sınırlıdır.

1.5. Sayıltılar

Araştırma sürecinde bilimsel araştırma yöntemlerine uygun olarak tarafsız ve nesnel yaklaşım esas alınmıştır. Bu kapsamda;

1. Araştırmada toplanan veriler, araştırmaya katılan öğrenci ve öğretmenlerin gerçek düşüncelerini yansıttığı,
2. Öğrencilerin uygulama boyunca gerçekleştirdikleri çalışmaları titizlikle yaptıkları,
3. Anketlere katılanların sorulan sorulara içtenlikle cevap verdikleri,
4. Araştırmada uygulanan nitel ve nicel araştırma yöntem- teknikleri ve kullanılan veri toplama araçların araştırmanın amacına uygun olarak belirlendiği ve mevcut durumu yansıttığı varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Funktionsverbgefüge (FVG) bu araştırmada bir basit fiilden türetilmiş ad-fiil ya da sıfat ile anlamı silikleşmiş sadece çekim görevini üstlenen bir yardımcı fiilin bir araya gelmesiyle cümle içinde yüklem görevini birlikte taşıdığı birleşik yapıdır. Yüklemde anlam ad-fiil ya da sıfat birleşeni oluşturan yapıdadır. Yabancı dil olarak Almanca kitaplarında Nomen Verb

Verbindung olarak da isimlendirilir. Türkçe karşılığı sıklıkla birleşik fiiller, İngilizce ise light verb olarak kullanılır. Ancak tüm diller için geçerli kavram çeşitliliği söz konusudur (söz dizimi, Kollocation, …).

Yapılandırmacı yaklaşım: Yapılandırmacı yaklaşım, bireylerin aktif olarak bilginin oluşumuna, yorumlamalarına ve ön bilgilerine göre yeniden düzenlenmeleri inancı üzerine temellenmiş; kişilerin sahip oldukları zihinsel dönüşümler sayesinde, eğitimsel yaşantılarla mevcut bilgilerini, kültürel ve sosyal durumlarını bağdaştırmayı hedefleyen bir öğrenme yaklaşımıdır (Brooks ve Brooks, 1999; Twomey-Fosnot, 2007).

Eylem araştırması: Yönetici, öğretmen, eğitim uzmanı veya diğer tür kuruluşlarda çalışan mühendis, yönetici, planlamacı, insan kaynakları uzmanı gibi bizzat uygulamanın içinde olan bir uygulayıcının kendisinin veya bir araştırmacıyla birlikte gerçekleştirdiği araştırmalardır. Bu araştırmalarda uygulama sürecine ilişkin sorunların ortaya çıkarılması ya da hali hazırda belirlenmiş bir sorunu anlama ve çözmeye yönelik sistematik veri toplamak ve analiz etmek amaçlanmaktadır (Feldmeier, 2014 s.255; Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 307). Eylem araştırması yeni bir öğretim yönteminin sınıf içinde uygulanması temeline dayanır (Kabapınar, 2021, s. 53).

BÖLÜM II: ALANYAZIN/İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde, birleşik fiil ile ilgili konular hakkında literatür bilgisine yer verilmiştir. Alanyazındaki tanım farklılıkları nedeniyle öncelikle birleşik fiilin tanımı eğitimle ilişkisi bağlamında yapılacaktır. Sonraki aşamada sözlük ve dilbilgisi kitaplarındaki yerleri incelenecektir.

2.1. Funktionsverbgefüge = Birleşik Fiil

Tanımlar bölümünde de değinildiği gibi Almancada "Funktionsverbgefüge", Türkçede birleşik fiil; bir basit fiilden türetilmiş ad-fiil ya da sıfat ile anlamı silikleşmiş sadece çekim görevini üstlenen bir yardımcı fiilin bir araya gelip cümle içinde yüklem görevini birlikte taşıdığı birleşik yapı olarak dilbilim dünyasında yer alır. Dilbilimciler bu yapılar birkaç birleşenden oluştuğu için nasıl ve hangi başlık altında ele alabileceklerini, sınıflandıracaklarını tartışmışlardır. Yabancı dil eğitimi açısından da nerede, ne zaman ve ne kadar bu yapılara değinileceği konusunda fikir ayrılıkları vardır.

2.1.1. Funktionsverbgefüge/ Birleşik Fiil: Tanım ve Kapsam

BF'lerde öncelikle terim kargaşası dikkat çekmektedir. Birleşik fiiller ile ilgili yapılan araştırmalarda olduğu gibi yabancı dil öğretimine yönelik kaynak kitaplarda da değişik terimlerle anılmaktadır (Funktionsverbgefüge, Nomen Verb Vervindung, Streckverb, …). Almancada faklı terimlerle adlandırılan söz dizimlerini Heringer "*Streckform*" başlığı altında ele alır. Heringer'e göre "*Streckform*" sabit kullanılan "*feste Wendung*" ve "FVG" olarak ikiye ayrılır (Heringer, 2014, s.115). Bresson'in (1997: 374) "Nominalprädikat" dediği, Seelbach'in (1991) Fransızcadaki "verbe support "den etkilenerek ",Stützverb', Römer'in (2006) Verbalkomplex, Targońska'nın (2015) Kollokation diye adlandırdığı birleşik yapılar von Polenz'in tanımıyla "Funktionsverbgefüge" olarak kabul görür (von Polenz; Helbig; Schumacher, 1986, s. 39; Kamber A., 2008, s. 33). Almanca dilbilgisi kitaplarında öğrenciler için Nomen- Verb-Verbindung olarak da tanımlanmaktadır (Rug & Tomaszewski, 2009; Buscha & Szita, 2011, s.94). Öğrenciler için hazırlanan kaynaklardaki Funktionsverb, Funktionsverbgefüge ve Nomen-Verb-Verbindung gibi farklı terimlerle karşılaşılmaktadır.

Almanya'da birleşik fiiller konusunda von Polenz FVG terimini ilk kullanan dilbilimcidir ve Nominalisierungsverben (NV) und Funktionsverben (FV) ayrımını yapar, ilgeçsiz yapıları genellikle FVG olarak kabul etmez ve NV'lerde yükleme anlam katkısı olamadığını;

- çekim fiilin bir isim ya da sıfat ile birlikte yüklemi oluşturduğunu,
- yükleme anlamı bu ad-fiil/sıfatın verdiğini,

- çekim fiilin anlamının silikleştiğini ve
- görevinin yalnızca şahıs, zaman, tekil belirtmek üzere yüklemi çekimlemek olduğunu vurgular.

BF'leri yardımcı fiillere benzeyen birleşik yüklem ifadeleri olarak tanımlar ve üç unsurdan oluştuklarını belirtir:

1) FV (çekim fiil) "*kommen, bringen…"*,
2) soyut yapıda ad-fiil (kılış adı) *"Entscheidung, Bewegung"* veya sıfat "*kaput, bereit"*
3) ad-fiile veya FV'ye göre belirlenen ilgeç *"Präposition: in, zu, unter, ausser"* BF'yi meydana getirir.

BF'ler nadiren ilgeç almayarak edilgen ifade almayan i-halinde görülür *"Entscheidung treffen*" (Polenz P.v., 1987, s.170-171).

Helbig/Buscha ikilisi von Polenz'in görüşlerini destekler, örnekleri geliştirir. BF'nin sıralama/çeşitlilik özelliğini vurguladıkları önemli kaynak kitapta geniş yer bulur. (krş. Bruker, 2013;s 20; Kamber,) Örneğin:

kommen: *in Frage /zum Ausdruck /zum Ausbruch /zur Ruhe /zum Abschluss /zur Anwendung*

nehmen*: Einblick / Einfluss / Rücksicht / in Besitz / in Empfang / zu Hilfe*

BF'lerin nasıl ve hangi başlık altında sınıflandırılacağı birçok dilde ilk dönemlerde sorun oluşturmuştur. Von Polenz birleşik fiillerin dil içindeki yeri ve önemini vurgulayan dilbilimci olarak sınıflandırmanın fiiller başlığı altında, oluş, durum, özellik, süreç gibi özelliklerle ilişkilendirilerek düzenlenebileceğini savunur (P. v. Polenz 1988, S. 165). Von Polenz'in bu görüşünü destekleyen dilbilimciler vardır. FV'ler Eisenberg'e göre basit fiil, *Kopulaverben* ve *Modalverben* yanında yer alması gereken, temel anlamı dışında yeni bir anlamı olan türetilmiş bir fiildir; BF'lere ise dilbilgisinde bir sınıflandırma yapılamaz (Eisenberg, 2006, s. 309; = Von Pottelberge 2001). Herrlitz'e göre de BF'lerin birleşenleri isim, fiil, ilgeç gibi isimlerle zaten sınıflanmıştır, bu nedenle BF'nin sınıflandırılması gerekmez. Herlitz BF'leri *tiefenstrukturell* iki sembolün birleşik hali olarak tanımlar [+VB, +V] + [AUX, +modal, +fv]. *Die Phrasenstrukturgranmatik (PSG)* kuralları yapısal ve anlamsal ilişkiyi gösterir. (Herrlitz, 1973, s.39)

BF'nin birleşenleri ile birada tanımlanması, araştırılması, karşılaştırılması ve öğretilmesi gerektiği görüşü günümüzde yaygın hale gelmiştir. Evert, FVGlerini İngilizce ve Almancada söz dizimleri (=Kollokation) altında sınıflandırır. Söz dizimleri fiil+isim/nesne, sıfat+ isim, zarf+fiil, fiil+sıfat-fiil, fiil+partikel yapısı, fiil+ ilgeç tümleci şeklinde karşımıza çıkabilir: Bu

altı farklı gruptan 1 ve 6 numaralı gruplar FVG/BF oluşturur ve bu gruplardan en geniş olanı altıncı grupta yer alan BF'dir.

1. İsim fiil birleşenleri (diş fırçalamak) "*Zähne putzen*" ,
2. sıfat tamlamaları (acımasız terk) "*rücksichtslose Hingabe*",
3. zarf fiil (zımmen katılmak) "*stillschweigend zustimmen*",
4. fiil sıfat-fiil birleşeni (hazır tutmak) "*etwas bereit halten*",
5. ek fiil yapıları (getirmek) "*etwas aufbringen*"
6. birleşik fiil FVG (harekete geçirmek) *"in Bewegung setzen"* (Evert, 2005, S. 19).

Römer de BF'leri cümlede yardımcı öğe alabilen birleşik fiiller olarak tanımlar. Burada önemli olan ismin deyimsel ya da bağımsız anlamda kullanılmamasıdır *"Er bringt die Bücher in Ordnung"* çekimlenen fiil ancak *"in Ordnung"* ile birleşerek yüklemi oluşturduğu için BF'dir. *"Er ordnet die Bücher"* ise nesne öğesi ile basit cümledir (Römer, 2006, s90).

Kamber, Winhart gibi bu konuyu karşılaştırmalı araştıran dilbilimci olarak BF'i iki farklı kutup sözcük grupları ve deyimler arasında yerleştirir. Birleşik fiiller nesne ve fiilin bir araya geldiği yapılar, yani sözcük grupları *"eine Schraube anziehen, ein Buch aufschlagen, Geld abheben, einen Baum stutzen" ve* sözlük anlamından farklı kullanılan deyimler *„sich einen Ast lachen, den kürzeren ziehen, jm die kalte Schulter zeigen„* arasında yer almaktadır. Ad-fiil ve fiil birlikte yüklemi oluşturarak birleşik fiil olarak sınıflandırılabilir „*eine Rede halten, Angst ausstehen, in Erscheinung treten, Vorwürfe machen "*. Bu iki kutup arasındaki yerin kesin sınırları ise koyulamadığı için geçirgen / ozmik bir sınırdan söz edilmektedir. Üstelik Winhart söz dizimlerini birbirinin devamı olarak görür ve sıralar: üretken olan Ad-fiil FV birleşeni, sözcükleşmiş olan Ad-fiil FV birleşeni ve sözlük anlamını kaybederek deyimleşmiş FVG (Winhart, 2005, s. 61).

Tablo 2.1.1.1.Söz Dizim Sınıflandırması Winhart, 2005

FV + NP (produktiv)	**FV + NP (lexikalisiert)**	**idiomatische FVG**
Wut, Ärger, Freude, Hoffnung, …haben	Ausschau halten	den Garaus machen
FV + PP (produktiv)	**FV + PP (lexikalisiert)**	**idiomatische FVG**
zum Singen, Weinen, Tanzen, …bringen	zum Ausdruck kommen	in Frage stellen, kommen; auf die Palme bringen

Bruker'e göre FVG ile Nomen Verb Verbindung arasında sınır vardır: cümle içinde FVG'yi NV'den ayıran başlıca özellik isimin fiilden ayrılabilmesi ve cümle sonuna gidebilmesidir. Bunun yanı sıra zamir ile ifadesi, sıfat ile nitelenmesi, farklı anlam katkısı, çoğul kullanımı, kurallı tanımlılık ve yan cümle ile açıklanması gibi Helbig/Buscha' nın tespit ettiği koşullar istisnalar nedeniyle "sınırlı" olarak geçerlidir (Bruker, 2013; s.15).

Sözcük grupları ve FVG/BF arasında geçirgen bir sınırdan söz edilebilir, çünkü aynı birleşik yapıda ad-fiil metin içerisindeki görevine göre tümleç ya da yüklem olarak kullanılabilir. BF'ler yapısal ve anlamsal olarak basit fiilden farklılık gösterdikleri için konu bağlamında bir metin ya da paragraf içinde incelenmelidir. Örneğin *"in die Hand nehmen* "konu bağlamında tümleç görevinde "*den heissen Topf in die Hand nehmen*", BF olarak "*eine elektrische Gitarre in die Hand nehmen"* ya da deyim *"das Schicksal selbst in die Hand nehmen"* olarak kullanılabilir. Aynı şekilde "*eine Rolle spielen"* birleşeni de dilbilimcilerce çok kullanımlı olarak tespit edilmiş (Schemann, 1982: 90; Kamber, 2008, s. 14-18). Götze nin de verdiği örnekte olduğu gibi hangi bağlamda, nasıl kullanıldığı önemlidir: *"Er bringt die Frau auf eine Idee. - Worauf bringt er die Frau?"* cümle içinde" auf *die Idee*" tümleç olarak da görülebilir.

Sözcük grubu, söz dizileri ile BF'ler arasında kesin sınır çizmek mümkün görünmemektedir. Burada önemli olan kavram kargaşası olmadan daha emin adımlarla dilbilimi ve dil öğretimi konularında yerinde, ihtiyaçlara yönelik, önemli gelişmeler yaşanmasıdır (Targonska J. , 2015, s. 420). Kaldıki, derslerde öğrenenleri termolojiye boğmanın, bu terimleri öğretmenin de sınıflandırmanın da bir faydası olmayacaktır. Yabancı dil derslerinde Almanca öğretmenlerinin birleşik fiilleri fark ederek, tanımaları, bu konuda karşılaştırmalı açıklamalar yapabilmeleri beklenebilir. Yeni bir dil öğrenenlerin çeşitli sözcüklerle kendilerini akıcı ve hayal ettikleri kadar zengin sözcüklerle ifade etmelerini sağlamak ortak hedeftir. Bu nedenle birleşik fiiller konusunda karşılaşılan sorunlar aşağıda incelenecektir.

2.1.2. Funktionsverbgefüge/Birleşik Fiilin Kullanımında Karşılaşılan Sorunlar

Yabancı dil derslerinde öğretmen ve öğrenenlerin birleşik fiilleri farketmemesi, konu gelince öğrencilerin onları listelerden ezberleyerek öğrenmeye yöneltilmeleri ve derslerde BF üzerine yeterince etkinlik yapılmaması karşılaşılan sorunların başında gelmektedir.

Yabancı dil öğrenirken birleşik fiil kullanımı önem kazanır, çünkü BF'ler anadil öğrenirken fark edilmeyen birleşik yapılardır. Anadil konuşanlar, eğitmenler için çok doğal olan bu birleşik yapıları öğretirken dili sonradan öğrenenlerin dikkatini çekerek açıklamak ve kullanım farklılıklarını (Zähne putzen- diş fırçalamak- Zähne bürsten*; Entscheidung treffen- karar vermek- Entscheidung geben*[10]) göstermek gereklidir.

[10] „*" işareti BF2lerde anadil kaynaklı yanlış Almanca kullanım örneğini ifade etmektedir.

Tablo 2.1.2.1.Birleşik Fiil Kullanım Farklılıkları "Entscheidung treffen"

Türkçe “kararlaştırmak”	Almanca “entscheiden”	İngilizce “to decide”
karar vermek, karara varmak, karara sunmak,	Entscheidung treffen/ fallen, zur Entscheidung bringen, zur Entscheidung kommen, zur Entscheidung stellen, zur Entscheidung stehen,	make a decision, take a decision, come to a decision

Tablo 2.1.2.1. her dilde birleşik fiillerin farklı yardımcı fiil ile kullanılabildiğini Türkçe, Almanca ve İngilizce karşılaştırması ile göstermektedir. Dillerdeki bu farklı kullanımları ile FVG- birleşik fiiller, yabancı dil öğretiminin gelişmesiyle birlikte, ondokuzuncu yüzyılın ikinci yarısına doğru, dilbilimciler tarafından belirlenmiştir; Alman dilbilimci von Polenz’den önce Otto Jesperson bir Danimarkalı olarak 1942’de yabancı dil İngilizce öğrenirken zorlandığı için birleşik yapıyı tespit etmiş olabilir. Jeperson araştırma ve açıklama ihtiyacı duyduğu bu yapıyı “light verbs” olarak adlandırmıştır.

Oysa bu yapıların işlevsel ve anlamsal farklılıkları anadil kullanıcıları için çok doğaldır. Yabancı dil öğrenen için ise fiilden isim türetip (1), uygun yardımcı fiil seçmek (2) ve cümle içine öğeleri ile uyumlu halde (3) yerleştirmek üç aşamalı, çoklu bilinmeyenli denklem gibidir. Bu nedenle birleşik fiiller yabancı dil öğrenenler için hataların yapılabileceği zor bir konudur. Yabancı dil öğrenenlerin birleşik fiil anlamını birleşenlerin tercüme yardımı ya da tek dilli sözlüklerde bulamayabileceği görülmektedir.

Birleşik sözcük grupları yabancı dil öğreniminde farklı kullanılışı ile kendini gösterir. Ebeling/ Hasselgrad 2015, Pawley/Syder, Granger/Bestgen 2015 gibi İngiliz dilbilimciler birleşik yapıların anadil ile yabancı dili konuşanlar arasındaki farkı belirleyen faktörlerden biri olduğunu belirtir. Yabancı dil öğretiminde birleşik yapıların yanlış kullanılması bilim insanlarının dikkatini çekmiştir (Reder 2006, Targońska, 2018, s.57). Türkçe gibi "Ural-Altay" dil ailesinde yer alan Macarca anadilli öğrenenler için birleşik yapılar önemli hata kaynağıdır (Kispál, 2014,s.244). Yabancı dil öğretiminde ön plana çıkan özellik bazı isimlerin anlamsal açıdan belli fiiller dışında kullanımının olmamasıdır. Örneğin: “sich Zähne putzen” doğru kullanım; ama “*Zähne waschen” veya “*Zähne bürsten” yapısal olarak doğru kullanılsa da anlam olarak yanlış fiildir. Bu birleşik yapının Türkçe karşılığı “dişini fırçalamak” anlamsal açıdan doğru, diş yıkamak, diş temizlemek ise dilbilgisi kurallarına göre doğru kullanılsa bile anlamda yanlış fiil kullanımından dolayı hatalıdır (krş *E brush one’s tooth)*. Çünkü BF de belli fiil ile birleşik yapı oluşur. Türkçede karar verilirken Almancada “Entscheidung geben*” kullanılamaz, “Entscheidung treffen” doğru birleşiktir. Örnekler “jdm Spass machen- neşe vermek; Freude machen- sevinç vermek” çoğaltılabilir.

Birleşik yapıları kullanmada öne çıkan bir diğer sorun ise, yabancı dil öğrenenlerin bu yapıları bağlam içinde okurken ve dinlerken konu bağlamında anlayabilmeleri ve bu yapıların sadece birlikte kullanılabileceğinin farkında olmayıp önem vermeden geçmeleri, üzerinde durmamalarıdır. Ancak bu yapılara dikkati çekilmiş, farkında olan öğrenenler onları birlikte ele alıp öğrenerek nitelikli bir şekilde kendileri kullanabilmişlerdir. Farkındalığın artırılması konusunda yapılan çalışmalar mevcuttur (Reder, 2001; Stork & Targońska, 2017).

Polonya'da Almanca ve Lehçedeki BF'ler bir proje kapsamında karşılaştırılmıştır. BF örneklerinden hareket ederek hangi yapılarla nasıl cümlede kullanıldığını tespit etmek için Taborek DeReKo'dan yararlanmıştır (Taborek, 2018; Piatkowski, 2019). BF'nin ne tür öznelerle, nesne, zarf ve tümleçlerle, hangi bağlamda korpusta yer aldığını incelemiştir.

Derslerde BF üzerine etkinlikler yapmak için öğretmenlere bu tür bilgilerin aktarılması gereklidir. Bu etkinlikler anadil ile karşılaştırılarak hatalı birleşenlere dikkat çekilerek ve kullanım şekilleri üzerinde durarak gerçekleşmelidir. Metin yazarken üretken kullanılan yapıların sözlü iletişimde yer alması sonraki adım olabilir. Öğrenenler metin üretirken ve yabancı dil öğrenirken sıklıkla sözlüklere başvurular. Almanca sözlüklerde birleşik yapıların nasıl yer aldığı diğer önemli konu başlığını oluşturmaktadır.

2.1.3. FVG/BF'lerin Almanca Sözlüklerindeki Yerini

Almanca sözlüklerde bazı FVG/birleşik fiillere yer verilip, çok sık kullanılan bazı yapılara ise yer verilmemesi ve birleşik fiillerin genellikle sözlüklerde isime bakılarak bulunabilmesi bu yapıların araştırılarak öğrenilmesini zorlaştırmaktadır (Kamber, 2006;127).

Birleşik yapıların sözlüklerde nasıl yeraldığını inceleyen Hausmann araştırmasında ilk sözlüklerin birleşik yapıları cümle örnekleri ile gösteren Latince tek dilli sözlükler olduğunu görmüştür. Hausmann bu sözlüklerin matbaanın bulunması ile basılmaya başlandığını, 16. Yüzyılda Latince – Halkdili ve Halkdili- Latince birleşik yapı sözlükleri ile devam ettiğini gösterir. Bu sözlükler ismi temel (Basis) alarak, onunla birlikte kullanılması gereken sıfat, fiil gibi birleşenleri "Taxi rufen / Aufzug holen, schmale Lippen/ Hüften" sıralamaktadır. Funktionsverbgefüge "Eid leisten" örneği ile Kollokation üst grubunda deyim ve sözcük gruplarının arasındadır. Daha sonraki sözlük basımlarında dönemin bilim insanlarından alıntılarla kelime kullanımları "alıntılarla kanıtlayarak" listelenmiş. Sonrasında 19. Yüzyılda sözcük anlamları sözlüklerde yer alınca, birleşik yapılar sözlüklerde örnek cümleler olarak sınırlı yer bulmuş ve birleşik yapı terimi de unutulmaya, önemini kaybetmeye başlamış. Son elli yıldır dilbilimciler tekrar birleşik yapıların önemini keşfetmişler, fakat terminolojik problemlerin içine dalmışlardır (Hausmann, 2007, s. 220-224). Schumacher (1986) dilbilim

insanları ve öğretmenler için hazırladığı, tek dilli, alfabetik değil de anlamlarına göre sınıflandırdığı (onomasiolojik sözlük) fiil sözlüğünde fiilleri yapısal olarak incelerken BF oluşturan fiilleri de hangi yapılarla kullanıldığını örneklerle göstererek açıklamıştır.

Diğer sözlük Quasthoff, U. (2011) 3200 sık kullanılan isim, sıfat ve fiilden türeyen 192000 birleşik yapı içeren "Das Wörterbuch der Kollokationen im Deutschen" tek dilli sözlüğü Almanca metin oluşturma ve Almanca'ya çeviride yardımcı olmak ve birleşik yapının anlamının birleşenlerin karşılığını bilenler için rahat çıkarılabilmesi için tek dilli hazırlamış. Bu kitap 2005 yılında yapılan "Deutscher Wortschatz" adlı projede elde edilen 50 milyon cümleden oluşan korpus ile elde edilmiş. Zähne waschen*, Entscheidung erreichen* gibi yanlış kullanımların önüne geçmek için oluşturulmuş bir sözlük olarak örnek cümlelerden yoksundur. Sadece kelime bilgisi toparlanıp birleşik yapıların kullanımını içermeyince yanlış tahminler ortaya çıkabilir ve yanlış bağlamda kullanılabilirler. Sözlükte yer bulan söz dizimlerinin neye göre seçildiği de belirtilmemiş. Çok sayıda sıfat ve "mit einem Ergebnis glänzen" gibi deyimleri de kapsama alan "zu Ende bringen/ führen", "zu einer Erkenntnis kommen" FVG'lerini birleşik yapı olarak gören Quasthoff aşağıdaki tablo 2.1.3.1.'de görüleceği gibi birçok FVG i birleşik yapı olarak sıralamamış; "stellen" fiili ele alınmamıştır. Temel kaynak olarak karşılaştırılabilecek kaynaklarda yer alan FVG'ler tabloda yer almaktadır:

Tablo 2.1.3.1. Quasthoff'un Sözlüğünde Yer Alan Birleşik Fiiller

FVG	Helbig&Buscha	Kamber	Quasthoff	Düşünceli	Schumacher
1. (jm) eine Frage stellen	X	X	-	X	-
2. (jm) zur Verfügung stehen	X	X	-	X	X
3. (jm) etw./jn. zur Verfügung stellen	X	X	-	X	X
4.Antrag stellen (auf)	X	X	X	X	-
5. etw. / jn in Frage stellen	X	X	-	-	-
6. (für jn / etw.) in Frage kommen	X	X	-	-	-
7. etw. in Anspruch nehmen	X	X	-	-	-
8.Auswirkung-en haben (auf)	X	X	-	X	-
9. zur Sprache kommen	-	X	-	-	-
10. zur Sprache bringen	X	X	-	X	-
11. zum Ausdruck bringen	X	X	-	X	-
12.(die/eine) Antwort geben	X	-	X	-	-
(die/eine) Antwort bekommen	X	-	X		-
13. Lösung finden	-	-	X	-	-
14.einen Unterschied machen	X	-	-	X	X
15. zur Verfügung haben	X	-	-	-	X
16 zur / auf die Welt kommen	-	X	-	-	-
17. Beitrag leisten	X	-	X	-	-
18. jn unter Druck setzen	-	X	X	X	-
19. in / unter Verdacht stehen	X	X	X	-	-

Quasthoff 'un bazı BF'lere yer verip, çok sık kullanıldığı tespit edilen bazı BF'leri bu çalışmanın dışında tutması hangi sisteme dayandığı sorgulanabilir. Helbig&Buscha'nın kaynak kitabında, Kamber'in Das Spiegel ve Tages-Anzeiger dergilerinde yaptığı araştırmasında, Pechová'nın medya ve hukuk dilinde kaynaklarda yaptığı araştırmada en sık karşılaştığı BF'ler

bu büyük sözlükte yer bulamamıştır: *eine / die Frage stellen, eine / die Entscheidung treffen, Angst haben, zur Verfügung stehen* ve *zur Verfügung stellen*. En sık kullanılan FV'ler de: *stellen, haben, machen* ve *stehen* (Pechová, 2015, s.44) araştırmalara göre farklılık göstermektedir.

Radzik de Quasthoff 'un sözlük çalışmasını incelemiş ve ad-fiil FV birleşenlerini i-halinde isim ve fiil birleşeni olarak adlandırdığını; bazı ilgeç alan BF'lere de yer verdiğini tespit etmiştir (Radzik, 2013, s. 68-70). Zaman içinde yenilerinin dile katıldığı da gözönüne alınırsa (download etmek…) sınırsız sayıdaki birleşik fiillerin sınıflandırılması, listelenmesi mümkün görünmemektedir.

Antje BF lerin sözlüklerde isimden bakılarak bulunabildiğini oysa yabancı dil öğrenenlerin hem isimden hem de fiilden bakarak birleşik yapının anlamına ulaşması gerektiğini belirtir. Antje Langenscheidt gibi sözlüklerde BF nin bir terim olarak geçmediğini, bazen kollokation olarak adlandırıldığını, bazen eşanlamlı, bazen sadece örnek cümlede, bazen de deyim olarak bahsedildiğini tespit etmiş ve yabancı dil öğrenenlerin BF i yapı olarak tanıması gerektiğini, aksi takdirde sözlükteki bilgilerin yardımcı olamayacağını belirtir. Birleşik yapıyı tanımayanlar isime ayrı, fiile ayrı bakarak yanlış anlam çıkarabilir. (Antje, 2002, s. 54, 55).

Hangi kriterlere göre BF'lerin sözlüklerde yer bulduğu belli değildir. Kamber de tespit ettiği BF'lerin Almanca sözlüklerindeki yerini incelemiş ve Şekil 2.1.3.1.'de görüldüğü gibi FV olarak "kommen" fiilinin "ums Leben kommen" BF örneği ile Langenscheidt hariç diğer üç sözlükte yer aldığını, "zu einem Ergebnis kommen" BF nin ise sadece Langenscheidt sözlüğünde açıklandığını tespit etmiştir. (Kamber,2006;128). "X"="kommen" fiili altında açıklanan FVG; "O"=Ad-fiil altında açıklanan FVG; "-" =açıklanmayan FVG'leri ifade etmektedir.

	Duden 10	Duden Universal	Langenscheidt DaF	Wahrig
1. ums Leben kommen	X	X	o	X
2. zustande ~	o	o	o	o
3. zur/auf die Welt ~	o	o	o	X
4. in Frage ~	o	o	o	o
5. auf eine Idee ~	-	-	-	-
6. zu einem Ergebnis ~	o	-	X	o
7. auf den Markt ~	o	-	-	-
8. zugute ~	o	o	o	o
9. abhanden ~	o	o	o	o
in js Hände ~	o	o	-	X
10. zu einem Schluss ~	o	o	o	-

Şekil 2.1.3.1. En Sık Rastlanan "kommen" Yardımcı Fiiliyle Kullanılan (BF) FVG'lerin 4 Sözlükteki Yeri (Kamber, 2006)

Şekil 2.1.3.1. incelendiğinde BF'lerin sözlüklerde isim yani ad-fiillere göre yer aldığı görülmektedir (Kamber, 2006;127). Wahrig ise fiil açıklamalarında BF'e yüzde 30 oranında yer vermiş. "ums Leben kommen" , " zustande kommen", "zur/auf die Welt kommen", " in Frage kommen" , "zugute kommen" ve "abhanden kommen" dört sözlükte de yer alan BF ler. "auf die Idee kommen" ise hiçbirinde bulunmamakta.

Engel/Schumacher (1978) sözlüğünde ise ilk on sıralamasından 3. sırasındaki " zur Welt kommen "(auf die Welt kommen" anılmadan) ve 4. sıradaki " in Frage kommen" ise "Er kommt für diese Arbeit nicht in Frage " cümle örneğiyle yer almış.

Birleşik fiil kullanımının sözlüklerde bulunmaması hem fiil hem de ad-fiilin tek başlarına da kullanılmasından ve yardımcı fiilin çokça "hafif" anlam katmasından kaynaklanabilir. Bu birleşik yapıların sözlükte yer almamasını Herrlitz anlamın birada düşünülerek tahmin edilebilir olmasıyla açıklar (Herrlitz, 1973, s.35). Oysa bu yapıların eksikliği hem çeviri hem de yabancı dil öğrenimi açısından sorun oluşturmaktadır. Bu eksikliği tespit eden Erikli Türkçe birleşik yapıların Almanca karşılıklarını yabancı dil öğrenenlere yardımcı olmak amacıyla biraraya getirir. Özellikle Türkçe- Almanca birleşik yapı sözlüğü ihtiyacına cevap veren Erikli çalışmasında ve sözlüklerde deyim ve sözcük gruplarına da rastlanabileceğini itiraf eder, çünkü birleşik yapıları birbirinden ayıran kesin sınırlar yoktur (ERİKLİ, 2017, s.156). İsim yada sıfat birleşene anlamı veren olduğu için sözlüklerde onların temel- baz alındığını belirtir. Fiil ise bir alt kategoridedir (ERİKLİ, 2017,s.203). İki dilde karşılaştırılınca birleşik yapıların farklılıkları ortaya çıktığı ve isim yada sıfatın karşılığı sorun olmamakla birlikte birleşen fiil seçimi bu farklılığı doğurduğu için Türkçe – Almanca birleşik yapılar konusunda dil öğrenenlere destek olacak sözlüğe ihtiyaç vardır. Bu nedenle Erikli fiil birleşenlerle bir liste eklemeye karar verir ve fiilleri temel alarak karşılıklarını tespit eder (ERİKLİ, 2017s.208). Türkçe birleşik yapıların Almanca karşılığını veren çalışmada "getirmek" filinde şu örneklere rastlanır:

(birisini) açmaza↑ getirmek	jdn. übertölpeln, jdn. überlisten, jdn. in eine schwierige Lage bringen,
arkasını↑ getirmek	etw. zu Ende bringen,

"arkasını getirmek" karşılığı devam etmek gibi de düşünülebileceği için "sonunu getirmek" anlamı daha uygun olabilir. Burada örnek cümle eksikliği hissedilmektedir. Sık karşılaşılan birleşik fiillerden "dile getirmek" yani "*zur Sprache bringen*" yapısına da yer verilmemiştir.

ağaca↑ çıkmak	auf einen Baum steigen,
aklı↑ çıkmak	besorgt sein, sich erschrecken,
aksilik↑ çıkmak	etw. Unerwartetes dazwischen kommen

“ağaca çıkmak” gibi zarf birleşenlere ve “aklı çıkmak” gibi deyimlere de rastlanmaktadır. Hedef kitle Almanca öğrenenler açısından faydalı olabilecek söz dizimleri sözlüğü hazırlanmıştır.

Birleşik fiillerin sözlüklerde basit fiil başlığı altında yer alması gerektiğini düşünen Uçar birleşik yapıların fiil birleşenine katkısız fiiller terimini vermiştir. Örneğin “take” “etmek” anlam katkısı yapmadıkları için katkısız fiildir. (Uçar, 2010, s. 4). Katkısız fiillerin sözlüklerde basit fiil anlamı yanında sözcük grubu birleşeni olarak da tanımlanması gerektiğini savunan Uçar “atmak” katkısız fiili için onyedi maddelik sözlük tanım önerisi sunar:”boy atmak, çizik atmak, stress atmak, yalan atmak, ter atmak, imza atmak, tokat atmak…” (Uçar, 2010, s.14-15). Yabancı dil öğrenenler açısından Uçar’ın belirttiği gibi birleşik yapıların basit fiil konumunda anlam karşılığı bulmaları daha öğretici olabilir. Örneğin:

“fragen” → “ Frage stellen”- in Frage stehen”- “in Frage stellen”- “in Frage kommen”

Basit fiil ile birarada görülmesi bağlantı kurmak, farklılıkları görmek, benzerliklerden yararlanmak için fırsat verebilir. Örnek cümlelerin yer alması yapısal kullanımları konusunda yardımcı olacaktır. Yabancı dil öğrenenler için cümle, mümkünse paragraf içinde kullanım şeklini görmek çok önemli katkı sağlayacaktır.

2.1.4. Almanca Dilbilgisi Kitaplarında FVG/ BF’lerin yeri

Dilbilgisi kitapları; anadil veya yabancı dil öğretimi olarak ele alındığında farklı konular dikkat çeker. L1 öğrenilirken dil duygusuyla (Sprachgefühl) fiil çekimleri, tamlamalar, cümle öğeleri ve birleşik fiiller farkında olmadan kazanılır. Anadilimizi kullanırken neden fiili öyle çekimlediğimizi, neden ismin o halini tercih ettiğimizi fark etmeyiz. Oysa yeni bir dil öğrenirken bu konular önemli zorluklar yaşatır. Ana dil dilbilgisi derslerinde dil yetilerini edinmiş öğrencilerle çalışılır (Schäfer, 2016), dil duygusu, dili hissetmek, hataların kulak tırmalaması zamanla kazanılmıştır. Yabancı dil ise dil yetilerini (Götze, 1979, s.81) kazandırmak, dil duygusunu verebilmek (Helbig & Buscha, 2001, s.17) için dilbilgisi öğretimi farklı didaktize edilmelidir.

Yabancı dil olarak Almanca Dilbilgisi kitaplarında B1 seviyesine kadar (Funk, Michael Koenig, & Lutz Rohrmann, 2010) BF konusu yer almamaktadır. A1-B2 seviyeleri için hazırlanan dilbilgisi kitaplarında BF’lere rastlamamak da mümkündür (Fleer, 2008). Türkiye’de öğrenenler için Almanca dilblgisi alanında önem kazanmış Dreyer-Schmitt ve öğrencileri Zertifikat Deutsch als Fremdsprache sınavına hazırlamayı amaçlayan Reimann’ın kitabında BF konusu işlenmemiştir.

Dilbilgisi kitaplarından özellikle FGV konusuna geniş yer vermiş olan Helbig & Buscha'nın (2001), Heringer 'in (2014) ve Götze 'nin (1979) çalışmaları öğretmenlere kaynak oluşturur şekilde düzenlenmiştir. Dilbilgisini yabancı dil öğretim açısından ele alan Helbig/ Buscha BF'leri tanımlar, özelliklerini tespit eder ve FV'lere göre ayırarak basit fiil karşılıkları ile 310 BF'lik liste halinde açıklar. Götze ise Engelen (1968), Herrlitz (1973) ve Popadic' in (1971) çalışmalarından yararlanarak öğretmenler için 345 BF'lik liste oluşturmuştur (Götze, 1979, 302).

Yabancı dil olarak Almanca öğrencileri için yazılan dilbilgisi kitaplarından "Grammatik mit Sinn und Verstand" BF konusunu Nomen-Verb- Verbindungen konu başlığıyla anlatım, çatı karşılaştırmaları ve alıştırmalarla (Rug & Tomaszewski, 2009, s.191-197) ayrıntılı işler ve ek olarak 7a.Nomen-Verb-Verbindung (135 FVG) ve 7b "Freie" Nomen-Verb-Verbindung (73FVG) şeklinde 2 ayrı listeyi anlam karşılıklarıyla sunar.

Türkiye'de Uslu tarafından hazırlanan Türkçe-Almanca karşılaştırmalı dilbilgisi kitabında BF konu içinde işlenmemiş, kitap sonunda "Belirli Adlarla Kalıplaşan Fiiller" adı altında sadece 31 ad-fiil birleşenli BF listelenmiştir. İlgeç alan birleşik fiillere hiç yer verilmemiştir (Uslu, 2016, s.230).

Dilbilgisi yabancı dil öğrenenleri için kaynak olarak yazılan çalışma olarak Zengin'nin ve Buscha-Szita'nın dilbilgisi kitapları vardır. Zengin Almanya'da çalışmış ya da henüz çalışmakta olan işçilerimizin çocukları, üniversitede Almanca hazırlık bölümünde okuyan öğrenciler ve kendi kendine Almanca öğrenmek isteyenler için hazırladığını söylediği yabancı dil olarak Almanca Dilbilgisi kitabında konu olarak birleşik fiilleri işlememiş, ancak "zu" edadında kalıplaşmış ifadeler olarak değinmiştir. Fakat kitabın sonuna "Funktionsverben" başlığı altında isimlere göre alfabetik hazırlanmış 490 BF'lik bir liste eklenmiş; Örneğin: "Abschied nehmen vonD", fakat cümle örneği ve anlama yer verilmemiştir (Zengin, 2014, 460-473). Buscha-Szita ise BF konusunu Nomen-Verb-Verbindungen başlığı altında basın açıklaması bağlamında 5 farklı alıştırma ile işlemiş ve kitaplarının sonunda basit fiil karşılığı ve cümle örneğiyle desteklenmiş, alfabetik sırayla 100 BF'ye yer vermişlerdir.

Tablo 2.1.4.1. Almanca Dilbilgisi Kitaplarında Birleşik Fiiller

FV	kommen	bringen	stehen	Stellen	haben	sein	machen	nehmen	toplam
Götze	52	55	30	19	13	37	-	15	221
Helbig/Buscha	18	22	17	18	14	11	10	28	138
Heringer2014	8	24	-	2	1	-	-	2	37
Zengin 2014	34	36	19	10	45	25	20	18	207
Buscha-Szita 2011	1	2	8	7	3	2	3	5	31

Tablo 2.1.4.1'de görüldüğü gibi; Buscha-Szita listede tek örnek ile kommen "*zur Sprache kommen*", 2 örnek ile "*zur Sprache bringen, in Gefahr bringen*" listede yer bulması ve diğer fiillerin az sayıda örnek ile sıralanması dikkat çeker.

Götze'de liste Helbig/Buscha'dakinden daha uzun olduğu halde listenin tamamını içermez, "*machen*" FV'ne yer verilmemiş ve "nehmen, haben" ise sayıca karşılaştırıldığında daha az değinilmiştir. "*kommen*" örnekleri sayıca fazla olsa da Helbig/Buscha'da yer alan 5 BF (*zur Blüte kommen*,..), "*bringen*" da ise 8 BF (*zum Kochen bringen, ums Leben bringen*,..) Götze'de yoktur. Heringer ise özellikle "*bringen*" ve "*kommen*" FV'lerinin karşılaştırmasına yer vermiştir (Heringer, 2013, s.51). Sınırsız sayıdaki BF'lerin listelerken neye göre seçildiği belirtilmemiştir.

Kamber şekil 2.1.4.1'de üç önemli Almanca öğretimi temel dilbilgisi kitabında BF öğretiminde hangi BF'lerin yer aldığını araştırır: Helbig/Buscha (2001), Bresson (1988) und Heringer (1997) Helbig/Buscha' nın kitabında 18 "kommen" FV'li FVG listelenmiştir. Bunlardan sadece "*in Frage kommen*" Kamber'in ilk on sıradaki BF listesindedir (Kamber, 2006;128).

Tab. 6: FVG in drei DaF-Grammatiken

FV (in Klammern die Anzahl FVG in Verbindung mit den 10 häufigsten Substantiven)		Helbig / Buscha			Bresson			Heringer		
		Anzahl Beispiele	davon unter den Top-Ten	im *Spiegel*-Korpus nicht belegt	Anzahl Beispiele	davon unter den Top-Ten	im *Spiegel*-Korpus nicht belegt	Anzahl Beispiele	davon unter den Top-Ten	im *Spiegel*-Korpus nicht belegt
SETZEN	(10)	7	3	1	1	1	-	-	-	-
STELLEN	(13)	18	6	3	2	2	-	2	1	-
STEHEN	(14)	17	2	-	-	-	-	1	-	-
NEHMEN	(11)	28	7	1	2	1	1	8	3	1
BRINGEN	(13)	22	2	2	2	1	-	6	-	1
KOMMEN	(11)	18	1	4	1	-	-	9	-	4
GERATEN	(10)	20	1	8	2	1	-	1	1	-
GEHEN	(13)	6	1	2	-	-	-	1	-	-
SICH BEFINDEN	(10)	8	1	5	-	-	-	-	-	-
BLEIBEN	(13)	6	-	5	-	-	-	-	-	-
Total	(118)	150	24	31	10	6	1	28	5	6

Şekil 2.1.4.1. Kamber Dilbilgisi Kitapları Karşılaştırması

Heringer 'de yer alan 28 örnekten 9 örneğe Helbig/Buscha'da da rastlanmış. Listede sıralanan BF'ler Kamber'in korpusunda az karşılaşıldığı için alt sıralarda yer almış *"zu Ansehen kommen; in/zur Anwendung kommen; zur Blüte kommen*" gibi BF'ler. Bunun yanı sıra "*zur Versteigerung*

kommen" listelerde yer bulmuş, ancak BF olarak korpusta hiç rastlanmamış (Kamber, 2008, s.128; DWDS 21 de yok). Heringer'de ise Kamber'in sadece bir kez karşılaştığı BF'ler 5 yerde işlenmiş, hiç rastlanmayan 7 BF ise çalışmada yer bulmuştur.

Kamber master halde isimleşen fiillerden sadece üç örneğe rastlanmasını, en sık kullanıldığı tespit edilen BF' lerin hiç yer almamasını, en çok rastlanan " *ums Leben kommen-DWDS 21 de 36 kez*" hiç kullanılmayıp "*ums Leben bringen-DWDS 21 de 2*" BF olarak öğretilmesini dikkat çekici bulur.

Bu dilbilgisi kitaplarını temel alarak hazırlanan ders kitaplarında BF konusunda Almanca öğretimine yönelik 15 kitabı inceleyen Targońska sözcük gruplarının yeterince yer almadığını ve ihmal edilen önemli bir konu olduğunu tespit etmiştir (Targońska Olsztyn, 2014, s. 136).

Götze'nin kitabında duyguları, içsel değişimi, istem dışı değişimi, isteyerek değişimi, tartışmayı veya düşünceyi ifade eden BF'leri sınıflandırılmış ayrıca öğretimde faydalanılabilecek bazı FV karşılaştırmaları şöyle sıralanmıştır (Götze, 1979, s.84-85):

1. Cümle öğesinde artışa neden olan FV karşılaştırması:

   Kommen /bringen; geraten /versetzen; sein / bringen-versetzen; stehen /stellen

   "Die Frage steht zur Diskusion. Er stellt die Frage zur Diskusion."

2. Birbirine yakın anlam taşıyanlar:

   kommen-geraten-gelangen (geraten istek dışı istenmeyen durumlar için, gelangen ise arzu edilen, istenen durumlar için): Er kam in Wut=Er gerät in Wut

   Heinrich IV kam an die Macht.= Heinrich IV gelangte an die Macht.

   kommen-sein-bleiben: Der Pianist kam ins Gespräch. Der Pianist war im Gespräch. Der Pianist blieb im Gespräch.

3. İlgeçler genellikle: "in" ve "zu"; "unter" nadir rastlanıyor.

   "ausser" ise "in"in zıt anlamlısı (Götze, 1979, s.83) Das steht in/ausser Frage

Bu fiil listeleri öğrencilerin kullanması için değil, öğretmenlerin öğretimde yararlanabilecekleri kaynak olarak düşünülmektedir (Götze, 1979,s.102). Bu nedenle Almanca yabancı dil derslerinde öğretmenlerin öğrenenlere ihtiyaç duyacakları BF'lerden korpusta karşılaşabilecekleri BF'leri öğretmeleri gereklidir. Yabancı dil derslerinde daha güncel ihtiyaçlara yönelik kolaydan başlayıp temelleri korpusa dayanan bilgilere yer verilmesi ve örnek çalışmaların zorluk derecelerinin düşürülmesi faydalı olabilir.

2.2. İlgili Araştırmalar

Geçmişte Almancada da olumsuz yaklaşılan, eleştirip alay edilen "schlechter *Stil", "Nominalstil", "Umschreibungssucht", "Substantivitis", "Dingwortseuche",*

"Hauptwörterkrankheit", "Verbaphobie", "Sprachbeulen", "Verbalhypertrophien", "Zeitwortattrappen", "Funktionärsdeutsch", "aus eins mach drei" şeklinde adlandırılan BF'lerin günümüzde önem kazandığı ve dilbilim dünyasının dikkatini daha çok çekerek araştırmalara konu olduğu görülmektedir. Bu konuda incelenen araştırmalar:

Tablo 2.2.1. Birleşik Fiil Araştırmacıları Listesi

Ülke	Araştırmacı
Almanya	von Polenz, Heringer,Eisenberg, Ecke, Engel, Herrlitz, Quasthoff, Bruker, Buscha, Butzkamm, Hausermann, Pottelberge, Yuanjie, Winhart, Tier, Taborek, Evert, Götze, Hadumod, Hausmann, Helbig&Buscha; Hans Jürgen Grimm
Türkiye	Korkmaz, Düşünceli, Yılmaz, Hendirgen, Kahramantürk, Dilmen, Ergin, Erikli, Karahan, Uçar, Karabeyoğlu, Öztürk, Moser-Weithmann, Landmann, Balcı, Banguoğlu, Gündoğdu, Güneşdoğdu, Taşcan, Karadavut, Keskin, Karahan
Avusturya	Schirnhofer, Ďurco, Jesenšek, Poppová, Krenn
USA	Wittenberg, Tu, Bonial
İsviçre	Kamber
Macaristan	Reder, Kispál,
Polonya	Targońska, Radzik, Piątkowski, Persson
Slovakya	Jesenšek, Ďurco
Malezya	Kaewwipat,
İtalya	Fabio Mollica
Hırvatistan	Marusıc, Kordić
Çekoslovakya	Rees, Pechová,
Finlandiya	Tienvieri, Heine
İngiltere	Bahns
Çin	Yuanjie

Tablo 2.2.1.'de görüldüğü gibi Almanca ve Türkçe BF konusuyla ilgili 22'şer araştırmacının eserleri incelenmiş ve bunların dışında 13 farklı ülkeden 27 çalışma değerlendirilmiştir.

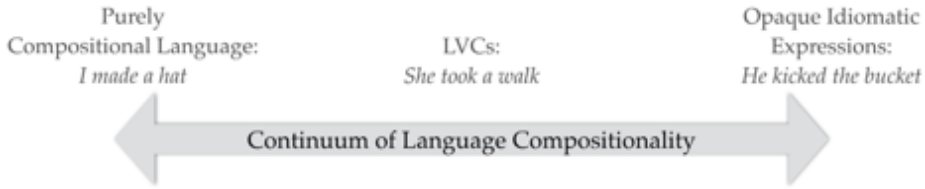
2.2.1 Almanca Araştırmalar

Almanca birleşik fiiller konusunda von Polenz Nominalisierungsverben (NV) ve Funktionsverben (FV) ayrımını yapar, ilgeç almayan yapıları genellikle FVG olarak kabul etmez ve çünkü NV' lerde ise FV'in yükleme anlam katkısı olamadığını savunur. FV ilgeçli birleşiklerde edilgen, ettirgen gibi anlam çeşitliği katar ve farklı ad-fiillerle de kullanılır (Polenz P. v., 1987, s. 170).

Wittenberg'e göre Almancayı inceleyen dilbilimciler sınıflandırma ve hatta termoloji konusunda görüş birliği sağlayamasa da İngiliz araştırmacılar kavram kargaşası yaşamazlar. Wiitenberg İngilizcede light verb construction teriminin itiraz görmemesine karşın Almancada birçok farklı termolojinin kullanıldığını tespit etmiş (Wittenberg, 2016, s. 6). University of California, San Diego'da Wittenberg "Krawatte tragen/to wear tie" (kravat takmak) gibi basit fiil karşılığı olmayan birleşik fiillere çalışmasında yer vermemiştir (Wittenberg, 2016, s. 12). Kaewwipat' a göre de sözcük grupları: Zähne putzen-diş fırçalamak, sigara içmek, Brief schreiben- mektup yazmak BF değildir (Kaewwipat, 2007, s.160). Tu ve Roth birçok çalışmada yer alan "have, take, give, do, get and make" fiillerini LV olarak kabul ederler çalışmalarında (Tu & Roth, 2011, s. 33-34). Tu ve Roth ilgeçsiz birleşenleri de LVC olarak kabul etmiş ve LVC'ları diğer birleşik yapılardan ayırtetmek için şu örnek yapıları kullanmıştır:

1) "take a wallet" fiil nesne ile kullanımı ile sözlük anlamında
2) "take a walk" LVC yürüyüş yapmak anlamında ad-fiil anlamını koruyor, LV pasif
3) "take a while" deyim anlatımı ile "cost a long time to do something" uzun zaman alması ifade edilir.

Bonial'e göre ise bir fiil somut bir nesne ile kullanılıyorsa basit fiil, geçici bir olay ile kullanılıyorsa LVC dır. Ad-fiilin soyut olması, fiil birleşenin genel anlam taşıması ve bu iki yapının cümle içindeki birleşik yapısı üç temel özelliktir (Bonial, 2014, s. 34-36). Bonial deyimler ve LVCler arasında geçişli bir sınır olduğunu iddia eder. Söz dizimi, birleşik fiiller ve deyimler arasında geçişler, bir akış vardır (Bonial, 2014, s. 25).

Şekil 2.2.1.0-1. Bonial'a Göre Söz Dizimi, Birleşik Fiiller, Deyimler Arasında Geçişler

Hangi basit fiillerin FV olabildiği konusu da görüş birliğine varılamayan ayrı bir tartışma konusudur. Eisenberg (2006: 310) ve Heine (2006: 48) "haben" ve "sein" FV değildir fikrini savunur. Von Polenz (1987), Helbig/Buscha (2001) ve DUDEN (2005) ise onları da FV olarak kabul eder.

Polonya'dan Targońska İngilizcedeki kavram kargaşasından bahseder; birçok dilbilimci (collokation) "Kollokation" veya "light verb construction" olarak (BF) FVG'yi tanımlar ve bu sınıflandırmalarda rastlanan farklıların bakış açısından kaynaklandığını belirtir (Targońska, 2014, s. 130).

Eisenberg (2006: 310) von Polenz gibi BF'yi sözcükleşmiş ve sözcükleşmemiş olarak iki gruba ayrılan ve mutlaka bir "in" ya da "zu" gibi ilgeçli birleşen yapılar olarak kabul eder. Sadece

ilgeçli birleşenleri BF olarak incelemiş, nesne+FV birleşenlerini BF olarak kabul etmemiştir. Heine (2006: 46) nesne+FV birleşenlerin de BF olduğunu savunmuş. Fiilleri mercek altına alan Schumacher birçok dilbilimci gibi her iki grubu da BF olarak ele alır ve BF' leri "*zur Verfügung stehen, Rechnung tragen"* Verbkomplex başlığı altında konumlandırır (Schumacher, 1986, s. 39).

Rechnung tragen[11] kullanımı (Schumacher, 1986, s. 552):

Der aNomE trägt (bei dem xAdvE) dem yDatE Rechnung	indem a in bestimmter Weise handelt, trägt x dem y Rechnung

Örnek: *Der Ausschuss will bei seinem Strukturplan der Entwicklung der letzten Monate Rechnung tragen.*

Bruker basit fiil ile daha az canlı olan ifadenin BF ile canlandığını ve deyimlerle en canlı halini aldığını belirtir. Bunlar arasındaki sınır ise temel çözülemeyen sorun olarak keşfedilmeyi beklemektedir (Bruker, 2013, S.13). Bruker'a göre BF'ler semantik açıdan deyimlerden daha kolay, nesne-fiil birleşenlerinden Nomen-Verb-Verbindungen (Kollokationen) ise daha zor ayrıştırılabilir. Bunun nedeni FV'in hem kendi anlamında hem de farklı anlamlarda birleşene katkıda bulunmasıdır (Bruker, 2013; s.14). Örneğin:

> Basit fiil "*Er gab ihr ein Buch*."
> FV'in anlamını bir miktar koruduğu FVG "*Er gab ihr einen Rat."*
> FV'in anlamını kaybettiği FVG "*Er gab ihr einen Kuß*."

FVG (BF)'yi kollokation üst başlığı altında inceleyen bilim insanları vardır. Hausmann tüm birleşik kullanılan sözcükleri kollokation diye adlandırır ve bu birleşik yapıyı ikiye ayırır;

1. Birincisi sözcük gruplarıdır. Farklı kullanım hataya neden olur: Örneğin:"*Zähne putzen* Ḛ *brush teeth* vs. **Zähne waschen; starker Raucher* vs. **kräftiger Raucher; neue Kartoffeln* vs. **junge Kartoffel; ein Amt bekleiden* vs. **ein Amt anziehen"* Bu sözcük gruplarında bir araya gelen kelimeler anlamlarını kaybetmezler, isim de fiil de anlamını korur. Basis „*Zähne, Raucher*" ve Kollokator „*waschen, starker*" dan meydana gelirler. Kollokator (FV) Basis'e bağlıdır ve onun anlamını tamamlar ve birlikte bir bütün olarak kaynaşırlar. Birleşenler istendiği gibi seçilemez, ya da eş anlamlısı yerine kullanılamaz (Hausmann, 2007, s. 219).
2. İkinci grupta ise Kollokator anlamını kaybeder, Basis anlamı verir: "*ein Risiko eingehen, eine Entscheidung treffen*" „make a decision" Hausmann da bu dar anlamdaki kollokationları özellik bakımından daha zengin, ayrıntılı, kesin, işlevsel, uygulama

[11] Verben der Orientierung

odaklı, kaçınılmaz; sonuç olarak vazgeçilemez olduğu için yabancı dil öğretiminde yer alması gerektiğini savunur (Hausmann 2004: 321).

Targońska tam da bu 2. grubu (BF) yabancı dil öğreniminde sorunlu bulur (Targońska Olsztyn, 2014, s. 130) ve özel öğretimine yönelik alıştırmalar uygular.

Kamber (İsviçre) BF'nin on yıllarca dilbilim dünyasında betimlenememesini BF'nin heterojen yapısı ile açıklar. BF *"zum Ausdruck bringen, in Verlegenheit geraten, in Beziehung stehen"* örneklerinde görüldüğü gibi yer ilgeci+soyut isim ve durum fiil/ hareket fiil ile meydana gelebilir. *"von Belang sein*" örneğindeki gibi farklı ilgeç alabilir, "*vor Augen kommen, zu Papier bringen"* örneklerinde olduğu gibi somut isimle birleşebilir ya da *"Bezug nehmen, Kritik üben, eine Frage stellen, Maßstäbe setzen, einen Beitrag leisten"* örneklerinde görüldüğü üzere sadece isim ile birlikte de kullanılabilir. Bu kadar farklı birleşenle oluşturulabilen bir yapının açıklanması, sınıflandırılması ve sınırlandırılması kolay değildir. Terimlerin doğru ya da yanlış değil, uygun ya da uygun olmayan şeklinde tartışılması gerektiği görüşünü destekleyen Kamber, BF'i bir (funktions)verb ve ismin cümlede bir araya gelmesiyle ifade bütünlüğü sağlaması olarak tanımlar (ein einheitlicher Verbalausdruck).

Feilke (1996: 146f.) „Substantiv-Verb-Kollokationen" (SVK), isim-fiil söz dizimi adını verdiği büyük grubun içine dar bir grup olarak „Nominalisierungsverbgefüge" (NVG) ve onun içine de „Funktionsverbgefüge" (FVG) yi yerleştirerek „Dreischritt" bağlantısı ile açıklama getirir.

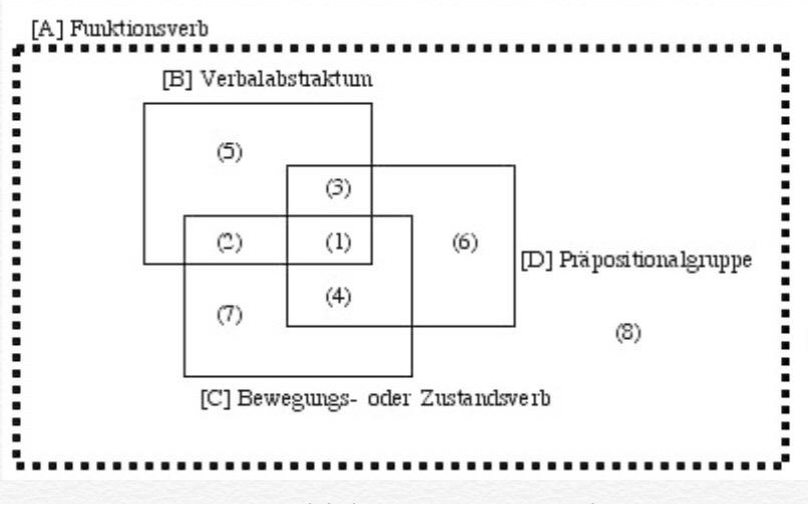
Kamber'in Yapısal Sınıflandırması

Kamber alanda yapılan çalışmalardaki kavram kargaşası ve sınıflandırma çabalarına Feilke'ye benzer şekilde BF'leri kümelere ayırır. Temel özellik evreni oluşturan küme A Kümesi FV'in basit fiil olarak taşıdığı anlamı kaybetmesidir. Bunun yanı sıra kümeleri üç özelliğe göre ayırır:

1° Ad-fiil soyut anlam taşıyor mu? [Küme B]

2° Fiil hareket ya da durum mu bildiyor? (*nehmen, geben, bringen, kommen, setzen, stellen, stehen* usw.) [Küme C]

3° Birleşik yapı bir "Präpositionalgruppe" ilgeç içeriyor mu? [Küme D]

Şekil 2.2.1.2. Kamber'in Yapısal Sınıflandırması

Bu dört koşul şekil 2.2.1.2.'te görüldüğü gibi 9 kümenin oluşmasını sağlar (Kamber, 2006; 113):

(1) *zum Ausdruck kommen* (= 4 kriteri de sağlayan BF'ler kümesi)

(2) *Stellung nehmen* (= D hariç 3 kriteri sağlayan)

(3) *in Besitz haben* (= C hariç 3 kriter sağlayan)

(4) *zur Welt kommen* (= B hariç 3 kriter sağlayan)

(5) *Ordnung schaffen* (2 kriter = A ve B)

(6*) in Angst halten* (2 kriter = A ve D)

(7) *Platz nehmen* (2 kriter = A ve C)

(8) *Lust haben/Licht machen* (sadece A)

(9) *zur Geburtstagsfeier gehen/ Zucker nehmen/ Kuchen essen* (hiçbiri 4 kritere de uymayan, FVG olmayan dizimler; Kollokation)

Resimde görüldüğü gibi tüm özellikleri taşıyan BF sayısı çok düşüktür. Tüm BF'lerde tüm özellikleri aramak birçok sık kullanılan BF'i (FVG) saf dışı bırakmak demek olur ki, bu da yabancı dil öğrenimine fayda sağlamayacaktır. Bununla birlikte bazı söz dizimleri "Kollokation" (*Zähne putzen*) da FVG tanımının içine girmektedir. Yabancı dil olarak Almanca öğretiminde birleşik fiiller dile kattıkları zenginlik, ifade çeşitliliği, struktuel değişimler ve anlam kaymaları açısından ele alınacağı için bu evren tümüyle korpusa dahil edilebilir.

Kamber ortaya koyduğu bu "birbirini kesen kümeler" modelinin iki zayıf yönü olduğunu da tespit eder. İlki temel A kümesinin (: FV'in basit fiil olarak taşıdığı anlamı kaybetmesi) çok da sağlam olmayan bir semantik özellikte olması, yani FV kıstasının çok değişken olabilmesi ve ikincisi de kümelerin anlam, cümle ve hatta etimoloji gibi çok farklı alanlardan gelmeleri. Öne

çıkan olumlu yönleri ise şimdiye kadar yapılmış araştırmaları temel alması ve bunları farklılıklarına rağmen aynı çatı altında toplaması. Örneklerdeki yapıları da içermesi:

Fiil+ ad-fiil yalın hal: *Der Umtausch erfolgt gegen Vorlage der Quittung.*

Fiil+ ad-fiil e- hali: *Er unterzieht sich einer Prüfung. Das unterliegt der Kontrolle.*

Fiil+ ad-fiil Genitiv: *Ich bin der Meinung, dass…*

"*erfolgen, geschehen* veya s*tattfinden*" gibi fiillerde yalın haldeki sözcük özne mi yoksa birleşik fiil mi sorusu çok tartışılır . Kamber'e göre ilk cümledeki "*Umtausch*" öznedir[12].

Kamber bu modelin BF'lerin tüm özellikleri için uygulanabilir olmasını ve BF lerle BF olmayanları ayırt etmede kullanılabilir olmasını önemli özellik olarak değerlendirir. (Örneğin: "*zu Papier bringen"* BF olarak *"zur Anwendung bringen"'* BF'ine göre ad-fiil taşımaması ile bir özellik eksiktir (Kamber, 2008, s. 32).

Almanca birleşik fiiller konusunda araştırmacıların çalışmaları incelendiğinde sözcük grubu, söz dizileri ile BF(FVG)'ler arasında kesin sınır çizmek mümkün görünmemektedir. Burada önemli olan kavram kargaşası olmadan daha emin adımlarla dilbilimi ve dil öğretimi konularında yerinde, ihtiyaçlara yönelik, önemli gelişmeler yaşanmasıdır. Kaldı ki, derslerde öğrenenleri terminolojiye boğmanın, bu terimleri öğretmenin bir faydası olmayacaktır. Yeni bir dil öğrenenlerin çeşitli sözcüklerle kendilerini akıcı ve hayal ettikleri kadar zengin sözcüklerle ifade etmeleri ortak hedeftir.

2.2.2. Türkiyede Yapılan Araştırmalar

Türkçe'de de ad-fiil+çekim fiilden oluşan birleşik fiillerinde adlar farklı çekim fiillerle benzer birleşikler kurarak yaratıcı ve üretken bir şekilde yeni anlamda birleşik fiiller meydana getirir. Balcı'ya göre Türkçe FVG açısından çok zengindir, fakat sözlük ve dilbilgisi kitaplarında adlandırılmamaktadır (Balcı, Kaçar, & Panzer, 2016, s.23).

Bilimsel yazılarda bu yapılar değişik terminolojilerle ele alınmışlardır: *Mürekkep Fiil*[13] (Dilmen, 1930), *Birleşik Eylem* (Hatipoğlu, 1969), *Bileşik Eylem* (Hengirmen, 1994), *Fiil Birleşmeleri* (Gabain, 1953), *Karmaşık Fiil* (Gencan, 1979; Banguoğlu, 1990); *Birleşik Fiiller* (Korkmaz, 2017, 489) *Öbek Fiil* (Delice, 2002) *Katkısız Eylem Yapısı* (Uçar, 2010).

Türkçe araştırmalarda birleşik fiil konusunda yapılan bazı çalışmalarda önemli bilgiler yer almaktadır. Bunlardan bazı temel çalışmaları tanıtmak istiyorum. İlk olarak 1930'da İbrahim Necmi Dilmen "Türkçe Gramer" adlı kitabında birleşik fiili yazılı dilde daha yoğun kullanıldığını vurgulayan "mürekkep fiil" adı altındaiki temel gruba ayırarak incelemiştir.

---

[12] Syntaktisch handelt es sich bei *Umtausch* um das Subjekt, in der semantischen Rolle eines Patiens(s.31).

[13] Osmanlıca'da (Korkmaz, Z. s. 150)

1. İki fiilden oluşan mürekkep fiiller (gitmek- hoşagitmek, gelmek- söylenegelmek, görmek- hoşgörmek);
2. Manası geniş bir fiille başka bir kelimenin birleşmesi ile meydana gelen mürekkep fiiller (etmek, eylemek, kılmak, olmak, edilmek, olunmak) (Dilmen,1930 s.85-86; Öztürk, 2008, s. 13).
3. İki ayrı fiilin birleşmesi sonucu oluşan birleşik fiiller konumuzun dışında kalmaktadır (Ergin, 2006, s.387). (kazanabilmek, koşuvermek, yazadurmak, öleyazmak, gezip durmak vb.)

Birinci ve üçüncü gruplardaki iki ayrı fiilin birleşmesi sonucu oluşan birleşik fiiller konumuzun dışında kalmaktadır. İkinci grupta yer alan bir fiil ile bir kelimeden oluşan mürekkep fiiller ad-fiil birleşiklerini içermektedir. Birleşik fiiller, Türkçede bu ve benzeri gruplarda incelenmiş ve yabancı dillerden isim olarak dilimize yerleşen kelimelerin fiilleşme şekli olarak da betimlenmektedir (Banguoğlu, 1990, s.315-316; Korkmaz, 2017, s.694; Ergin, 2006, s.387; Uçar, 2010, s.3; Schroeder & Şimşek, 2014).

Birleşik fiilleri bir ad veya ad soylu Türkçe veya yabancı kökenli bir kelime ile çekim fiiller biraraya gelerek oluştururlar. Çekim fiiller kendilerinden önceki adlar ile birleşerek birer anlam kazanırlar. Çalışmalarda yer alan çekim fiil örnekleri farklılık gösterir. Ergin isimle birleşik fiil yapan çekim fiillere (etmek, eylemek, olmak, bulunmak, yapmak) örnekleriyle değinmiştir (Ergin, 2006, s. 386).

Korkmaz[14] "etmek, edilmek, olmak, olunmak, eylemek, kılmak, kılınmak, yapmak" gibi fiilleri yardımcı fiil olarak sayar. Bir ad veya ad soylu Türkçe veya yabancı kökenli bir kelime ile çekim fiillerinin birleşmesinden ya da belirli kurallar içinde bir araya gelmiş iki ayrı fiilin anlamca kaynaşmasından oluşmuş birleşik yapıdaki fiil türleri olarak tanımlar. Korkmaz birleşik fiilleri, taşıdıkları ayrı yapı ve anlam özelliklerine göre dört alt sınıfta inceler: (Korkmaz, 2017, s. 199-201) Birleşik Fiiller:

- Bir ad ya da sıfat ile et-, ol-, bul-, bulun-, buyur-, eyle-, kıl-, yap- yardımcı fiilleri ile kurulan birleşik fiiller:
    1. ayırım yap-, ifade buyur-, son bul-,
- Karmaşık fiiller değişik zaman kesimi içindeki sıfat-fiillerin ol- yardımcı fiili ile birleşmesinden oluşmuştur.
    1. Öncelik Fiilleri; (-mış ol-) = anlamış olmak
    2. Alışkanlık Fiilleri; (Ir ol-, mAz olm) = arar ol-., gidilmez olmak
    3. Niyet Fiilleri; (-AcAk / -IcI / -AsI / -ImsAr ol-) = alacak ol-, kalıcı ol-, alası ol-, verimser olmak
- İki fiilin birleşmesi; zarf-fiil ile tasvir edici yardımcı fiil olarak kullanılan bil-, ver-, dur-, yaz-, gel-, gör-, kal-, çekim fiilleri ile kurulan birleşik fiiller
    1. Yeterlik Fiilleri= açabi-,
    2. Tezlik Fiilleri= taşıver-,
    3. Süreklilik Fiilleri= dönüp dur-, çıkagel-, ağlayagör-, gidekoy- ,

[14] Örnekler: alay etmek, el etmek, tamir ettirmek, kabul edilmek, evlat edinmek, arz eylemek, insaf eylemek, iyi olmak, memnun olmak, gitmiş olmak, atacak olmak, kabul olunmak, son bulmak, şifa bulmak, evde bulunmak, ricada bulunmak, namaz kılmak, mecbur kılmak, icra kılınmak, ifade buyurmak, kabul buyurmak

4. Yaklaşma Fiilleri= düşeyaz-,
5. Uzaklaşma Fiilleri= geçip git-

• İkili birleşik fiiller iki ayrı fiilin belirli biçim kalıpları içinde bir araya gelip kaynaşmasından oluşmuştur.

1. alıp ver-, dolup taş-, döküp saç-, düşüp kalk-, kasıp kavur-

Birleşik fiilerin bildirdiği anlamda "başlama"," sürme, sürekli olma", "bitme", "bitirme", aralıklı olarak yapılma" gibi süreçler olduğunu belirtir (Korkmaz, 2017, s.200).

Korkmaz birleşik fiillerin bir bütün olarak basit fiiller gibi kelime, adıl veya zarf görevini üstlenebileceğini göstermiştir. Ol- yardımcı fiili ile kurulan birleşik fiiller ve gövdeleri, fiil çekimine girmeden, basit fiiller gibi ad-fiil, sıfat fiil ve zarf fiil ekleri ile genişletilerek birer ad, sıfat ve zarf gibi de kullanılırlar (Korkmaz, 2017, s. 706).

> ***Ad-fiil-*** *"İyi* bir eğitim görmüş olmak insanlar için önemli bir meziyettir. Kendisine uğramadan hareket etmiş olmasına bir anlam veremiyordu."
> ***Sıfat fiil-*** "Bu yakınlarda görmüş olacağınız belgeseli sanırım siz de beğeneceksiniz."
> ***Zarf fiil-*** "Bir yerlere gidecek olup sonra vazgeçmiş."

Banguoğlu birleşik fiilleri zarf, çekim ve bağlam öbeği kalıbında sınıflandırır.

> ***Zarf öbeği-*** bir zarf ve fiilden oluşan birleşik fiillerdir. Çekim yapılmazlar: ileri gelmek (ilerlemek), geri kalmak (gerilemek), geç kalmak (gecikmek), ayrı düşmek (ayrılmak) denk gelmek (denkleşmek).
> ***Bağlam öbeği-*** zarf fiille oluşur, satıp savmak gibi
> ***Çekim öbeği-*** *"etmek", "olmak", "eylemek", "yapmak"* ve *"kılmak*" yardımcı fiiller; "*almak", "vermek", "bulmak", "işlemek", "görmek" ve "koşmak"* ise yarı yardımcı fiillerdir ve birleştikleri isimleri fiilleştirirler.

İlk iki gruptaki zarf ve bağlam öbekleri çalışma konusu dışında kalmaktadır. BF (FVG) karşılığı çekim öbeği kalıbında incelenebilir. Banguoğlu'na göre çekim öbeği kapsamında birleşik fiilin isim kısmı cümle içinde çekimlenebilir. Banguoğlu yardımcı fiillerle oluşan birleşik fiilleri çekim öbeği kalıbında ele alır.

- ***özne görevinde:*** *yağmur yağmak, kavga çıkmak…*
- ***nesne görevinde***: *başı dönmek, gözü kararmak, sabrı tükenmek, kolayını bulmak…*
- fiilin geçtiği yeri, yönü –de, -den, -e hallerinde tanımlayan bileşik fiiller: *elden çıkarmak, ayakta durmak…*

Bu fiiller bazı çatı eklerini alarak; *"çıkarmak*", *"edilmek", "edişmek", "yaptırmak", "olunmak", "kılınmak", "eyletmek"* gibi türetilebilir. *Yardım etmek, yok olmak, zarar etmek, telefon etmek*… Ululama anlamında *"buyurmak*" da kullanılabilir (Banguoğlu, 2015, s.310-318).

Karahan birleşik fiilleri üç başlık altında incelemiştir. Karahan'ın ayrıntılı inceleyip anlam kaymalarını sınıflandırdığı 1. Grup çekim fiil alan birleşik fiiller Almanca BF (FVG)'in dahil olduğu birleşik yapıların 2. Grup Modalverb, 3. Grup ise deyimlerin karşılığıdır.

1. İsim + çekim fiil "*et-, ol-, yap-, bulun-, kıl-, eyle-*" birleşenleri "*yardım etmek, mutlu olmak*"; Bu birleşenlerin özellikleri:

a) Çekim fiil isim unsurunu fiilleştirir (*dost olmak, yok etmek*).

b) Çekim fiil de birleşik fiil kuruluşuna katılır: çekim fiillerden etmek, eylemek, kılmak, yapmak=geçişli/nesne alan (*birşeye karar kılmak*); olmak, bulmak geçişsiz (*hasta olmak, yazmış bulunmak*) birleşik fiil yapar.

Başlamak çekim fiili –mek, -mak ile ad-fiil olmuş hareket isimlerinin yaklaşma eki taşıyan hali (e-hali) ile birleşik fiil kurar (*gülmeye başladı*).

c) Tek başına kullanılamayan bazı isimler çekim fiil ile bitişik yazılır: (*bahsetmek, mahvolmak*) Almanca "stehenbleiben" gibi "*durakalmak*"

ç) Bir de sıfat ile birleşen (olmak ve bulunmak) çekim fiilleri vardır (*vermiş bulunmak, gidecek olmak*).

(olmak) çekim fiili –mış, -miş ekli sıfat fiiller ile bitmiş, tamamlanmış bir hareketi (*almış olmak*);

-r, -ar, -er ekli sıfat fiillerle devam etmekte olan hareketi (*gider olmak*);

-acak, -ecek ekli sıfat fiiler ile niyet halinde ifade edilen hareketi (*verecek olmak*);

-yor ekli sıfat fiilerle yakın geçmişte ortaya çıkan, tamamlanmamış veya devam etmekte olan hareketi ifade eder (*yazıyor olmak*).

d) iki unsur da kelime grubu olabilir (*yardım edebilmek*-çekim fiil birleşik fiil, *mesut ve bahtiyar olmak*- isim bağlama grubu).

e) İsim + çekim fiil birleşenlerinde vurgu isim unsurunun üzerindedir.

2- fiil + zarf fiil eki+ çekim fiil koşabilmek, yazıvermek) (*bilmek, vermek, durmak, gelmek, gitmek, kalmak, koymak, görmek, yazmak*) çekim fiileri asıl fiile yeterlilik, tezlik, devamlılık, yaklaşma anlamları kazandırır. Bazı birleşik fiillerin birinci unsuru zarf fiil ekinin yerine bir kip eki taşır (*dolandı durdu, bağlandım kaldım*). Bu grubun da vurgusu ilk unsurdadır.

3- Anlamca kaynaşmış birleşik fiillerde unsurdan biri ya da hepsi sözlük anlamı dışında kullanılır (*gönül vermek, kol gezmek*) İsim çekim eki alabilir (*ümidini kesmek*). Bu grubun unsurları, kelime grubu olabilir (*tası tarağı toplamak*) Yine vurgu ilk unsurdadır. (Karahan, 1997, s. 36-39; Karahan, 2012, s.73-79)

Karabeyoğlu "Türkiye Türkçesinde Ad+fiil Birleşiminde Yardımcı Fiiller" başlıklı kitabında ad ve fiil arasındaki anlam ilişkisine göre dört sınıfa ayırır ve ilk üç kümede farklı deyimleşme derecelerinde ad ve fiil parçalarının anlamlarının değiştiğini tespit eder. Örneğin: kafa tutmak, ağız değiştirmek, başına ekşimek… Dördüncü grup deyim olmayan yapılarda ise fiilin ad unsurunu bir yüklem haline getirmesi ve bir oluş, durum ve kılış ifadesi katması söz konusudur (Karabeyoğlu, 2008, s. 8-12) . Bu dördüncü grup Almancada FVG olarak kabul ettiğimiz, yabancı dil öğretiminde derslerde yer alabilecek çekim fiil alan birleşik fiiller kategorisidir. Karabeyoğlu ad+fiil birleşmelerinde fiilin ad unsurunu fiilleştirdiğini ve çekimini sağladığını ve bu birleşik fiil yapısının basit fiil karşılığı olduğunu (*iş berbat oldu./berbatlaştı. Maça heyecan geldi/heyecanlandı. Ali derse geç kaldı/gecikti*.) gibi cümle örnekleriyle açıklamıştır (Karabeyoğlu, 2008, s.4-6). Karabeyoğlu'na göre çekim fiiller oluş, durum ve kılış bildirmeleri, anlam ve işlev farklılıkları katmaları yanında bu adların bildirdiği kavramları cümle dizininde özneye yükleyebilir, nesneye ya da tamlayıcıya yükleyebilir veya gerçekleştirme anlamı verebilir (Karabeyoğlu, 2008, s.17). Örnek:

Ali hasta oldu-(özneye yükleme).
Beni hasta etti-(nesneye yükleme)
Bir işe son vermek-(tamlayıcıya yüklenme).

Karabeyoğlu oluş veya durum bildiren fiillerin durumu özneye, kılış anlatanların ise nesne veya tamlayıcıya yüklediğini tespit etmiştir (Karabeyoğlu, 2008, s.25). Karabeyoğlu farklı çekim fiillerle sıralama örneklerine de yer verir: (nasihatta bulunmak- nasihat etmek, beyanatta bulunmak-beyanat vermek). Ad soylu birleşik fiiller kılınış bakımından dönüşüm gösterir ve anlam çeşitliliği sağlarlar. Bu ifade faklılığı 3 şekilde karşımıza çıkar (Karabeyoğlu, 2008, s.29):

başlama (*Ali hasta oldu*)
bitiş (*bana dar geldi*)
dönüşüm göstermeyen süreklilik (beni hor gördü)

Yılmaz yapısal ve anlam bakımından Almancadaki FVG lerin özelliklerini Türkçe deki karşılığı olan yapının özellikleri (Verbalgefüge) ile karşılaştırmış ve Almancadaki FVG'ler ile birleşik fiillerin birçok temel kriterde benzerlik gösterdiğini tespit etmiştir. Çalışmasında BF (FVG)'nin 13 özelliğinden 8'inde karşılaştırma yapmış ve 7'sinin Türkçe birleşik fiiller için de geçerli olduğunu görmüştür. Türkçe birleşik fiiller de FVG ler gibi fiilden türemiş bir isimle bir çekim fiilin birlikte kullanılması ile oluşur. Ad-fiilin fiil kökü ile de basit fiil cümlesi olarak ifade edilebilirler (eleştirmek- eleştiri yapmak). Çekim fiilin yerine başka bir çekim fiil alabilir. Çekim fiil değişikliği anlamı değiştirir (*eleştirmek- eleştiri yapmak, -de bulunmak, -ye uğramak)*. Almancada olduğu gibi Türkçede de birleşik fiilin ismi zamir ile yer değişemez ve ona soru yöneltilemez. (*Aileme karşı özlem duyuyorum. *Aileme karşı onu duyuyorum. *Aileme karşı ne/neyi duyuyorum?).* Almancada FVG ilgeç ile birleşmedikçe Artikel kullanılmadığı gibi Türkçede de Artikel karşılığı olan "benim, onun" gibi iyelik sıfatı kullanılmaz *(benim özlemimi duydu*).* Almancada belirtisiz Artikel "ein, eine, einen" kullanılabildiği gibi Türkçe de belirtme sıfatı "bir" kullanılabilir "Er hatte eine gute Ausbildung. O*kulda iyi bir eğitim gördü."* (Yılmaz, 1995).

Balcı Almanca ve Türkçedeki ad-fiil birleşiklerini anlam bakımından karşılaştırırken çekim fiilin birleşene kattığı süreklilik, başlama ve ettirgen anlam farklılıklarına odaklanır. Ad-fiil birleşiklerini üç gruba ayırır.

a) Türkçede bir durum ya da olayın gerçekleşme sürecini tanımlayan BF (FVG)'ler: *tartışma konusu olmak/ birinin emrine amade olmak/ kullanımda olmak/ göz önünde olmak/ iş başında olmak/ yapım aşamasında olmak/ tehlike altında olmak/ şaşkınlık içerisinde olmak; birinin etkisi altında bulunmak/ gözlem altında bulunmak.*

b) Türkçede durum ya da olayda yaşanan değişimi, bir durumdan diğerine geçişi tanımlayan BFler: *ilişkiye girmek, müzakereye başlamak, hakarete uğramak, yara almak, tutum takınmak, mikrop kapmak, birine mesafe koymak, katılımda bulunmak, gelişme göstermek, harekete geçmek, onayını almak, kuşku duymak, takdir toplamak, son bulmak, karara varmak, korkuya kapılmak, şaşkına dönmek.*

c) Türkçede yabancı birinin etkisiyle gerçekleşen durum değişimini veya durumu tanımlayan BF örnekleri: *itirazda bulunmak, korkuya düşürmek, harekete geçirmek, dikkate almak, beğenisine sunmak, hizmet açmak, hesaba katmak, bilgi sahibi kılmak, izlenim bırakmak, katkı sağlamak, sonuca bağlamak, yıkıma götürmek, uygulamaya koymak, yenilgiye uğratmak, dile getirmek, düzene koymak, düzene sokmak, gözlem yapmak, yanıt vermek, baskıya vermek, öpücük vermek, görev vermek, kanıt ileri sürmek, görüşme yapmak* (Balcı, Kaçar, & Panzer, 2016, s. 24).

Türkçede de Almancada olduğu gibi ettirgenlik cümle öğesini artırır, edilgenlik ise azaltır. Dönüşlü fiillerin çoğu ettirgenleştirilebilir. Balcı çalışmasında ettirgen çatıyı da oldurgan[15] ve ettirgen olarak ikiye ayırır.

"oldurgan" geçişsiz fiillerde[16] „sönmek" – „söndürmek"

"ettirgen" geçişli fiillerde[17] „seçmek" – „seçtirmek" - „seçtirtmek" kullanılır.

Oldurgan: Geçişsiz fiillerde ettirgenlik nesneye i-hali eklenerek sağlanıyor, yani özne i-hali eki alarak ettirgen cümlenin nesnesi olur.

- Tereyağı eridi → Sıcak hava tereyağını eritti.
- Çocuk köpekten korkuyor → Köpek çocuğu korkutuyor. / Gülsüm çocuğu köpekle korkutuyor.
- Çocuk bisiklete biniyor → Adam çocuğu bisiklete bindiriyor.
- Bebeğiniz doydu → Hemşire bebeğinizi doyurdu.
- Ateş sönmüş → Rüzgar ateşi söndürmüş.

Ettirgenleştirme:

- Metin yola koşuyor" (nicht kausativ), "Ali Metin'i yola koşturuyor" (kausativ)
- Ayşe mektup yazıyor. (geçişli/etken) Mektup Ayşe tarafından yazılıyor. (edilgen)
- Öğretmen Ayşe'ye mektup yazdırıyor. (ettirgen) (Ayşe'ye zorunlu değil)
- Ali elma seçiyor. Ali babasına elma seçtiriyor.
- Yaşlı annem eti pişiriyor (nicht kausativ), Ablam yaşlı anneme eti pişirtiyor.

[15] Geçişsizeylemlere –dir, -r, -t, çatı eklerinin getirilmesiyle geçişli eyleme dönüştürülmesinden oluşur (Hendirgen, 1998, .s.214)
[16] für die Kausativierung intransitiver Verben
[17] für die Kausativierung transitiver Verben

Ettirgenleştirmede e- halinde tümleç ekleniyor. Geçişli fiillerde özne e-hali alıyor. Yeni bir yaptıran özne olarak ekleniyor (Balcı, Kaçar, & Panzer, 2016, s.18-25). Cümlede eylemi yapan kişinin yer aldığı ettirgen çatı (kausativ) birleşik fiil kullanımınında alıştırmalarda yer almıştır. Aktaş Almancada "be-"öneki alan fiillerin anlam açısından incelemiş (Aktaş, 1998), Keskin ise Almancada dönüşlü fiiller ve onların Türkçe eşdeğerlerini araştırmıştır (Keskin, 1999). BF konusunu da Yılmaz (1995) ve Gündoğdu (2003) Almanca FVG'lerin Türkçe de birleşik eylem ile aynı yapılar olduğunu tespit etmişlerdir. Bu tür karşılaştırmalar öğretmenlerin iki dili tanıması ve sınıfta bu yönde ek bilgiler sunabilmesi için çok yararlıdır, ancak bu gibi konuların kitaplarda yer alması, öğrenci farkındalığının artırılması faydalı olacaktır. Bunu sağlayacak ders aktiviteleri üretilmelidir.

Almancada da Türkçede de deyimler sözcük unsurlarında anlam değişikliği olduğu için birleşik fiil grubunda ayrı yer almaktadır (Helbig & Buscha, 2001, s.69; Bonial, 2014, s.23; Korkmaz, 2017, s.201). Türkçeyi inceleyen dil bilimciler de birleşik fiilleri sınıflandırırken deyimleri ayrı tutarlar veya birleşik fiil olarak kabul etmezler. Öztürk kitabında anlamca kaynaşmış-deyimleşmiş birleşik fiilleri incelemiş, birleşik fiilllerin dilbilimciler tarafından farklı ele alındığını tespit etmiştir (Öztürk, 2008, s. 24-25). Gündoğdu ad-fiil birleşik yapıları, deyimlerden ayırt edebilmek için üç ana ölçüt tespit etmiştir. Ad-fiil ile birleşen çekim fiilin sözlük anlamının azalması ve birleşene ad-fiilin anlam vermesi, çekim fiilin görevinin ise cümle içi yüklem çekim kurallarına uyması ve son olarak en önemli ayırt edici kural ise birleşik yapının ad-fiil kökündeki fiil ile de ifade edilebilmesidir (Gündoğdu, 2003, s.70). Bu nedenle bu çalışmada deyimler ve sözcük grupları konumuz dışındadır ve incelenmemiştir

Türkçenin Almanca ele alındığı çalışmalar Almanca ve Türkçeyi öğrenenler için faydalı olmaktadır. Türkçenin Almanca dilinde irdelendiği bu çalışmalar ne yazık ki FVG- birleşik fiil konusuna yer vermemiştir. Örneğin; Gürsoy Almanca yazdığı makalesinde Türk dilini ses bilgisi, hece bilgisi, ekler ve Türkçede isim, isim tamlaması, ses uyumu, fiilde zaman çekimi, cümle, cümlede söz dizimi, sola yönelim, yan cümleler, bağlaçlar, bağım (Kohaezionsmittel), zamirler (proformen) başlıkları altında geniş açıdan incelemiş, ancak birleşik fiil, çekim fiil konularına yazısında yer vermemiştir (Gürsoy, 2010). Aynı şekilde Moser-Weithmann kitabında birleşik fiillerden bahsetmemiştir (Moser-Weithmann, 2012). Landmann fiil çekimleri üzerinde durmuş ve birleşik fiillerden söz etmemiştir (Landmann, 2009). Güneşdoğdu Türk dilbilgisi kurallarını Almanca ile cümle bazında karşılaştırırken BF olarak sadece "bilmek" fiilini yeterlilik anlamı katan çekim fiil olarak saymıştır (Güneşdoğdu, 2012). Oysa Türkçeyi tanımak isteyen Almanların FVG ve birleşik fiil konularındaki benzerliklerden faydalanmaları kazanımlar sunacak derecede önemlidir. Fiilden isim türetme tüm dillerde

görülen bir yapıdır. Türeme şekli ise farklılıklar gösterir. FVG'lerde ad-fiil ve çekim fiil gibi birleşenler olduğu için bu konunun ele alınması faydalı olabilir. Türkçedeki ad-fiil ve çekim fiil ile bir araya gelerek ortaya çıkan birleşik fiiller ile Almancadaki FVG'nin karşılaştırılması için birleşenlerin ve birleşiğin özelliklerinin tanımlanması gerekir.

Ayrıca Almancada ve Türkçede sıfat ile de BF oluşabilir (Gündoğdu, 2003, s.72; Korkmaz, 2017, s.200); Karahan sıfat ile birleşen (olmak ve bulunmak) çekim fiillerin oluşturduğu birleşenler olduğunu tespit etmiştir. Bu ikilemde birleşik fiilin anlam bütünlüğü belirleyici olabilir. "olmak" ve "bulunmak" fiilleri tek başlarına cümlede yüklem görevini alabilir mi? Örneğin: vermiş bulunmak- parayı vermiş bulundu." cümlesinde yüklem olarak "bulundu" yetersiz kalmakta sıfat-fiil birleşenine ihtiyaç duymaktadır. "düzenli tutmak/ Ordnung halten" birleşeninde Almancada isim olanın karşılığı Türkçede sıfat olabilmektedir; "Ordnung" ad-fiil, "düzenli" sıfat fiilini tamamlar. Bu nedenle fiilden türemiş isimlerle ve sıfatlarla oluşan çekim fiilli birleşik fiiller çalışmada ele alınmıştır.

Düşünceli'ye göre Almancadaki FVG'ler ile Türkçedeki *Verbalkomplexe* ve onun alt grubu olan *Semantisch-Zusammengesetzte Verben*, yapısal ve anlamsal açıdan birbirine benzerliği birçok açıdan geçerlidir, FVG'ler için belirlenen özellikler Türkçe birleşik fiillerde de gözlenmiştir. Düşünceli Türkçede Artikel olmamasından kaynaklanan farklılık ve olumsuz anlamın –me, -ma eki ile ifadesi ile Almancadaki "*nicht*" olumsuzu arasındaki farklılığa dikkat çekmiştir. (Düşünceli, 2017, s. 68).

Schröder ve Şimşek Almanca ve Türkçenin yapılarını karşılaştırırken (yapmak, etmek) çekim fiillerini "Leichtverben" olarak tanımlar ve Türkçedeki yaygın kullanımlarına dikkat çekerler. (Download etmek, makyaj yapmak) gibi başka dilden gelen kelimelerle de fiil kurulur, böylece yabancı sözcükler fiil olarak Türkçeye adapte olurlar (Schroeder & Şimşek, 2014, s. 129).

Türkçe Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller (semantisch zusammengesetzte Verbalkomplexe) ve Almancada FVG arasındaki benzerlikleri inceleyen Taşcan iki dilde de bu yapıların anlatımı zenginleştirdiğini tespit eder (Taşcan, 2019, s. 29). Taşcan Almanca- Türkçe dil öğretiminde karşılaştırmalı dil çalışmanın öğrenenler için bir avantaj olacağını savunur (Taşcan, 2019, s. 38).

Karadavut (2017) ise araştırmasını söz dizimlerinin öğretimi amacıyla farkındalık kazandırmanın önemine dayandırmıştır. Buna yönelik Türkçe-Almanca çeviri çalışmasına dayanan ders uygulamasında Türkçe sözdizimlerinde birlikte kullanılan sözcüklerin farkına varılması için *fotoğraf yapmak, *ders etmek gibi örneklerde neden bu birleşiklerin yanlış olduğunu tartışır ve Almanca çevirilerinin listelenmesini sağlar. Almanca birleşenleri eşleştirme çalışması; Türkçeye çevirisi ve cümlede kullanma alıştırmaları sonrası boşluk

doldurma çalışması, boşluk doldurma birleşik fiil bulma, basit fiili birleşik fiile çevirme, tabloda işaretleme, birleşen sözcükler düzeyinde çeviri hatası bulma, Türkçe – Almanca benzerlik gösteren "almak" fiili birleşiklerin çeviri alıştırması ve son olarak paragraf çevirisi şeklindedir (Karadavut, 2017, 34-37). Ancak öğretim yöntemi olarak ezber çalışması günümüzde işlevini kaybetmiş ve ölü bilginin kullanılamadığı eğitim bilimlerinde kabul görmüştür. Birleşik fiil öğretimine uygun bir sistemde yaparak öğrenme sağlanmalıdır.

Almanca birleşik fiiller konusunda araştırmacıların çalışmaları incelendiğinde, birleşik fiil tanımlarında en çok ifade edilen boyutların; yapısal ve anlamsal özellikler olduğu söylenebilir. Araştırmacıların birleşik fiil tanımlarından yola çıkarak; birleşik fiilin anlamsal özellikleri aşağıda yer alan Bölüm 2.3.'de ele alınmıştır.

2.3. Birleşik Fiillerin (FVG) Anlamsal Özellikleri

Birleşik fiillerde yardımcı fiil yapıya süreklilik, ettirgenlik, başlama anlamsal (semantisch-pragmatisch) özellik kazandırabilir. Birçok bilim insanı gibi Winhart da yardımcı fiilin tamamen anlam kaybetmiş basit fiiller olduğunu kabul etmez ve FVG'ye sağladığı ifade renkliliğini ön plana çıkarır. Birleşik fiil tanımlanırken araştırmacıların FV birleşeninin hem kendi anlamında hem de farklı anlamlarda birleşene katkıda bulunmasıyla FVG'lerin anlatımda ayrıntı sağladığını tespit etmişlerdir (Bruker, 2013, s.14-22; Helbig & Buscha, 2001,s.70; Polenz, 1963, s.14; Polenz P. v., 1987, s. 170; Winhart, 2005, s.2). Yönetim dili ve resmi dilin FVG'ler açısından zengin olmasının nedeni daha net ve açık anlatma çabası ve daha etkili ve güçlü ifade arayışından kaynaklanır. Bruker bu çabanın yersiz ve gereksiz olduğunu, dili ve anlamayı zorlaştırdığı için günümüzde bu tür metinlerin kolay anlaşılır hale getirilmeye çalışıldığını tespit etmiştir; bu nedenle Avrupa Birliği de teknik iletişim merkezleri de FVG kullanımını desteklemez ve FVG olarak *"in Vorschlag bringen*" yerine "*vorschlagen*" basit fiilini kullanmayı önerir, oysa birçok FVG basit fiil karşılığı olmadığından kullanılmak zorundadır: "*in Bewegung setzen*" (Bruker, 2013, s.40). FVG kullanımı son yıllarda arttığını savunan Bruker buna teknik ve bilimsel metinlerin çevirilerindeki birleşik fiil kullanımının neden olabileceği savunur. Mesleki ve bilimsel dil açısından da çeviri FVG kullanımını artırıyor olabilir. Bununla birlikte dilin ekonomik kullanımı da bilimsel çalışmalarda öne çıkan bir faktör olmuşturur. Bruker verdiği örnekler ile basit fiil kullanmanın çok uzun söylemlere neden olacağını gösterir ve birleşik fiillerin önemini kanıtlar (Bruker, 2013, s.39):

"Hausfriedensbruch begehen"	⇒	*"den häuslichen Frieden empfindlich stören"*
"einen Aufnahmebescheid erteilen"	⇒	*"mitteilen, daß über den Antrag auf Aufnahme eines Antragsstellers positiv entschieden wurde"*
"Wiederbelebungsversuche anstellen"	⇒	*"mehrmals versuchen, wieder zu beleben"*

Şekil 2.3.1. Birleşik Fiillerin Önemi Bruker Örneği

Helbig/Buscha da basit fiil veya sıfat karşılığı olmayan FVG'lere dikkat çeker ve bu birleşik yapılar sayesinde anlatım zenginliğinin arttığını belirtir. „*zur Vernunft bringen, auf den Gedanken bringen, in Frage kommen, in Gang kommen, in Auftrag gehen, zu Ansehen gelangen, zu der Ansicht gelangen, ins Gerede geraten*" (Helbig & Buscha, 2001,s.93).

Bussman'a göre de resmi ve bilimsel dilde yaygın olarak kullanılan FVG'nin önemi kesin/hassas anlamsal ayrıntı vermesinden "Präzision" ve ekonomiden yani kısaltma özelliğinden kaynaklanır. (krş. Kaewwipat, 2007, s.177). Araştırmasını okuma çalışması üzerine yapan Kaewwipat FVG'lerin işlevselliğini, dillerdeki önemini ve kelime çevirisi ile anlam tahmin edilemediğini tespit etmiştir (Kaewwipat, 2007,s.263). FVG'nin anlamını birleşenlerin çevirisi ile bulmak zordur, çünkü FV'lerin basit fiil olarak taşıdığı anlam azalmakla birlikte ad-fiile anlamda ayrıntı vererek etki eder. Örneğin: "bringen"= getirmek" → "*Zur Kenntnis bringen"*(= jmdm. etw. mitteilen) biri(si)ne bş-i bildirmek.

Wittenberg de birleşik fiillerde anlam farklılığının üzerinde durur ve örneklerle çekim fiilin etkilerini gösterir. "give a hug" daha kısa süre ifade ederken, "hug" bir süreyi anlatır. "giving advice" adfiil sınrlı bir fiil olan "vermek - the bounded verb - give" ile bir araya gelince fiil isminde bir kesit olarak kısa bir süreci anlamlandırır. Süreklilik fiili sayılabilen bir söz diziminde kullanılırsa anlam süresinin algısında değişiklik olmaz. " give a talk- bir konuşma yapmak" ve – "talk – konuşmak" arasında süresel anlam farkı yoktur. Aynı şekilde "give a kiss- öpücük vermek"- "kiss – öpmek" arasında süresel anlam farkı yoktur; burada olaya sayı eklendiği için bu etki zayıflaşır (Wittenberg E., 2017, s. 32).

Karabeyoğlu'nun ve Balcı'nın (Karabeyoğlu, 2008, s.29; Balcı, Kaçar, & Panzer, 2016, s.18-25). tespit ettiği gibi Türkçede birleşik fiiller başlama, süreklilik gibi anlatım farklılığı sağlarlar. Türkçe ve Almancada birleşik fiiller ettirgen çatıyı yardımcı fiil ile kazanırlar; Funktionsverb "*machen, setzen, stellen, bringen*", Türkçede birleşik fiil yardımcı fiilleri (yapmak, oluşturmak, ortaya koymak) ettirgen anlamda kullanılır ve ettirgenleştirme cümleye bir öğe eklenmesini gerektirir (Götze, 1979, S. 20; Korkmaz).

Örnek: "*Er macht eine Erfindung/ Konstruktion…"*

Almancada FVG'nin ettirgen anlam kazandırması bu birleşiklere önemli bir yer kazandırır, çünkü Almancada az sayıda fiilin ettirgen hali vardır. (sitzen – setzen, stehen – stellen, fallen – fällen, sinken – senken, fahren – führen). Yardımcı fiillerden "lassen+Infinitiv", FVG'lerden „machen+sıfat" ve „bringen+ zu+ mastar isim" ettirgen anlam katar: (güzelleştirmek: schön machen; susturmak: zum Schweigen bringen). (Balcı, Kaçar, & Panzer, 2016, s.26) Eine

Differenzierung, eine Scheidung, eine Unterscheidung, einen Unterschied (zwischen) machen[18] (Schumacher, 1986, s.848)

FV'lerin FVG'lere kattığı anlam farklılığı dilbilimciler arasında genel bir kabul görmüştür, ancak farklı sınıflandırmalar görülmektedir. Bu anlam kaymalarından kaynaklanmaktadır. Örneğin "bringen" çekim fiili hem ettirgen anlam katar hem de bir başlama anlamı içerir. Bu küçük anlam çeşitliliği cümle içersinde daha net hissedilebilir ve Bölüm 2.3.4'de ayrıntılı ele alınacaktır:

"Er hat seine Dissertation pünktlich abgeschlossen. ↔Er hat seine Dissertation pünktlich zum Abschluss gebracht"

Winhart 23 adet FV'i anlam bakımından 7 kategoride sınıflandırmıştır:

- *Transportverben: bringen, führen, tragen*
- *Ortsveränderungsverben/ yer değişimi bildiren: setzen, stellen, versetzen, nehmen*
- *Bewegungsverben/hareket bildiren: gelangen, geraten, kommen, gehen*
- *Situierungsverben/ durum bildiren: befinden, bleiben, liegen, sein, stehen*
- *Besitzwechselverben: bekommen, erhalten, erteilen, geben*
- *Besitzverben: haben, halten*
- *Kreationsverben: machen*

Sınıflandırmada da görüldüğü gibi FV'ler basit fiil anlamlarını büyük ölçüde kaybetseler de temel özelliklerini koruyabilirler. Çekim fiil FVG'de ad-fiil ile birlikte meydana getirdiği yüklemin çatısını değiştirek anlamı çeşitlendirir. Örneğin: Ad-fiil :"Schlaf"

Ad-fiil Örneği "Schlaf"

"schlafen" fiilinden türetilen "*der Schlaf*" sözcüğü çekim fiil ile biraraya gelerek cümle içinde yüklem görevini üstlenebilir. Çekim fiile bağlı olarak durum, olay veya ettirgenlik anlamları kazanabilir (Schumacher, 1986, s. 792).

Tablo 2.3.1: Ad-fiil Örneği "Schlaf"

Durum	**"*in Schlaf liegen*"**	**zıt anlamlısı "*wach liegen*"**
Olay	" *in Schlaf sinken, in Schlaf fallen*"	zıt anlamlısı "*wach werden"*
Ettirgenlik	"*in Schlaf versetzen*"	zıt anlamlısı "*wach machen/sein/werden/ bekommen/ kriegen*"
Eğer uyumamak için dış faktör varsa	"*keinen Schlaf finden*"	Örnek : "*Nach den aufregenden Erreignissen des Tages konnte er stundenlang keinen Schlaf finden*"
Sebep olma	"*schläfrig machen*"	Örnek: "*Lange Fernsehdiskussionen machen die Leute schläfrig."*
Uyandıktan sonra uyuma isteği devam ediyorsa "	*verschlafen sein*"	Örnek: "*Morgens bin ich noch immer verschlafen"*
Uyuma eyleminden öncesi, uykulu olma- uyuma isteği varsa	"*schläfrig sein/ werden*"	Örnek: "*Nach einem ausgedehnten Mittagessen bin ich meist schläfrig.- In Mittagessen werde ich immer schläfrig*."

[18] Verben des Strukturierens

Tablo 2.3.1.'de biraraya getirilen Schumacher'in uyku (Schlaf) ad fiil incelemesinde ilk dört madde birleşik fiil anlam katkısı ve ayrıntılı tanımlama görülmektedir: uyumak, uykuya dalmak, uyanmak, uyandırılmak ve hatta "eğer uyumamak için dış faktör varsa" edilgen anlam farklılığı yardımcı fiil ile kazanabilir. Bu anlam farklılığı dilbilimciler tarafından sınıflandırılmışır:

> 1. Başlama fiilleri inchoativ [incho]: Eğer bir durum ya da olayda değişim varsa, ya da belirli bir zaman belirtiliyorsa, (doymak, uzamak, kararmak) ya da "einschlafen", "beginnen", "aufhören", "aufwachen" gibi basit fiiller ve FV'ler içinden "*gehen, kommen, geraten, bekommen*"FVG' e oluşta başlama anlamı verir "*in Abhängigkeit kommen-geraten*"
> 2. Durum fiilleri durativ [dur]: Eğer bir durum ya da olay kendi doğal akışında belirtiliyorsa, ya da zaman kısıtlaması yoksa (yatmak, susmak, beklemek) ya da "*arbeiten", "schlafen", "laufen", "liegen*" gibi basit fiiller ve FV'ler içinden "*sein, haben, sich befinden, führen, stehen*" FVG oluşturunca durum anlamı katar. "*sich in Abhängigkeit befinden*"
> 3. Kılış fiilleri/ettirgen causativ[caus]: Eğer bir durum ya da olayda bir değişiklik anlatılıyorsa (almak, taşımak, kazmak) "*legen"* gibi basit fiiller ve bazı FV'ler "*bringen, geben, nehmen, setzen, versetzen*" etken anlam kazandırır. "*in Abhängigkeit bringen*" (Helbig & Buscha, 2001,s.92; Banguoğlu, 1990, s.408; Karabeyoğlu, 2008, s. 17).

Tablo 2.3.1.'de "Schlaf" örneğinde de görüldüğü gibi birçok adfiil ve "*Abhängigkeit"* gibi birçok sıfat fiil farklı FV'lerle birleşik fiil oluşturabilir, ve anlamda çatı değişir:

Tablo 2.3.2: Adfiilin Farklı Yardımcı Fiillerle Birleşik Fiil Oluşturması

Başlama fiilleri inchoativ [incho]	**Durum fiilleri durativ [dur]**	**Kılış fiilleri/ettirgen causativ [caus]**
in Bewegung *kommen*	in Bewegung *sein*	in Bewegung *setzen*
in Gang *kommen*	in Gang *sein*	in Gang *bringen*
Angst *bekommen*	Angst *haben/ in* Angst *halten*	in Angst *versetzen*
Kenntnis *bekommen*	Kenntnis *haben*	in Kenntnis *setzen*

Tablo 2.3.2.'de "Bewegung, Gang, Kenntnis" adfiilleri ve "Angst" ismi başlama, süreklilik ve ettirgenlik çatılarında görülmektedir. Adfiiller ve sıfat fiiller normal isimler gibi farklı çatılarda birleşik fiil oluşturabilir.

Eisenberg de FV'leri aynı şekilde üç farklı sınıfta inceler, sadece başlama ifadesi yerine dönüştürme terimini kullanmıştır:

> Ettirgen: *bringen, setzen, stellen, nehmen*
> Transformativ/Dönüştüren: *kommen, bringen, geraten, setzen, stellen, nehmen*
> Durum: *stehen* ve *halten* (Eisenberg, 2006, s. 317).

Eisenberg'e göre başlama yeni bir duruma geçiş, dönüşme olarak anlamı zenginleştirmektedir.

Almancada Rug ise birleşik fiili oluşturan çekim fiillerin fiil adlara anlam kattığını dört ana başlık altında toplamıştır: (krş. Polenz, 1963, s.17-20)

1. Etken anlamda[19]-"bringen, üben, nehmen" v.b. Örneğin;"in Form bringen, den Beruf üben, in Schutz nehmen"
2. Edilgen anlamda[20]- "kommen, finden, stehen" v.b. Örneğin; "zur Verhandlung kommen, Beachtung finden, unter Anklage stehen"
3. Durum değiştirme[21]- " geraten, gelangen, versetzen" Örneğin; "in Streit geraten, zur Einsicht gelangen, in Erstaunen versetzen"
4. Süreklilik[22]- "liegen, sein, halten" v.b. Örneğin; "im Streit liegen, im Recht sein, in Ordnung halten"

Bu listedeki FV'in neden olduğu anlam kaymalarından biri olan edilgen anlam iletişim açısından önemli bir kolaylık sağlar. Helbig/Buscha yabancı dil öğrenenler için bazen zor olabilen edilgen kullanım için FVG'lerin bir alternatif olduğunu savunur (Helbig & Buscha, 2001, s.94)

"*Passiv*" / Edilgen	"*Aktiv*" / Etken
Seine Vorschläge sind von allen Beteiligten gebilligt worden.	*Seine Vorschläge fanden bei allen Beteiligten Billigung*
Önerileri tüm katılımcılar tarafından onaylandı.	Önerileri tüm katılımcılarda onay buldu.

Bruker edilgen cümle yapısından kaçınmak ve daha iyi vurgulamak için kullanılabilecek FV'leri belirlemiştir: *bekommen, erfahren, erhalten, finden, genießen, geraten, kommen, liegen, sich zuziehen, stehen* (Bruker, 2013, s. 32) Örnek FVG'ler:

Funktionsverbgefüge/Birleşik Fiil	**Vollverb/basit fiil**
einen Auftrag bekommen	*beauftragt werden*
eine Veränderung/Unterstützung/Anregung erfahren	*verändert/unterstützt/angeregt werden*
einen Rat/Hinweis/Nachricht erhalten	*beraten/hingewiesen/benachrichtigt werden*
Anwendung/Anerkennung/Erwähnung/Aufnahme finden	*angewendet/ anerkannt/ erwähnt/ aufgenommen werden*
Beachtung/Förderung/Respekt genießen	*beachtet/gefördert/respektiert werden*
in Verdacht/Gefahr/Erregung geraten	*verd¨achtigt/gefährdet/erregt werden*
zum Abschluß/zur Anwendung/in Bedrängnis kommen	*abgeschlossen/angewendet/ bedrängt werden*
unter Beschuß liegen	*beschossen werden*
sich eine Verletzung/einen Tadel zuziehen	*verletzt/getadelt werden*
unter dem Einfluß/unter Beobachtung stehen	*beeinflußt/beobachtet werden*

Schumacher "treten" fiilinin edilgen anlatımını gösterir. Olay belirten ve görünme, orada bulunma, farkedilme gibi olayları tanımlayan birleşik fiiller: "*zum Vorschen kommen = sich zeigen; in Erscheinung treten = erscheinen*"

Örnek: "*Auf dem Röntgenbild wurden dunkle Flecken erkennbar/ sichtbar/… zeigten sich dunkle Flecken/ … kamen dunkle Flecken zum Vorschein. In der Gegenwartsliteratur werden nostalgische Tendenzen erkennbar/ sichtbar/ … zeigen sich nostalgische Tendenzen/ … kommen nostalgische Tendenzen zum Vorschein.*"

[19] Aktivische Bedeutung
[20] Passivische Bedeutung
[21] Übergang in einer anderen Zustand
[22] Zeitdauer

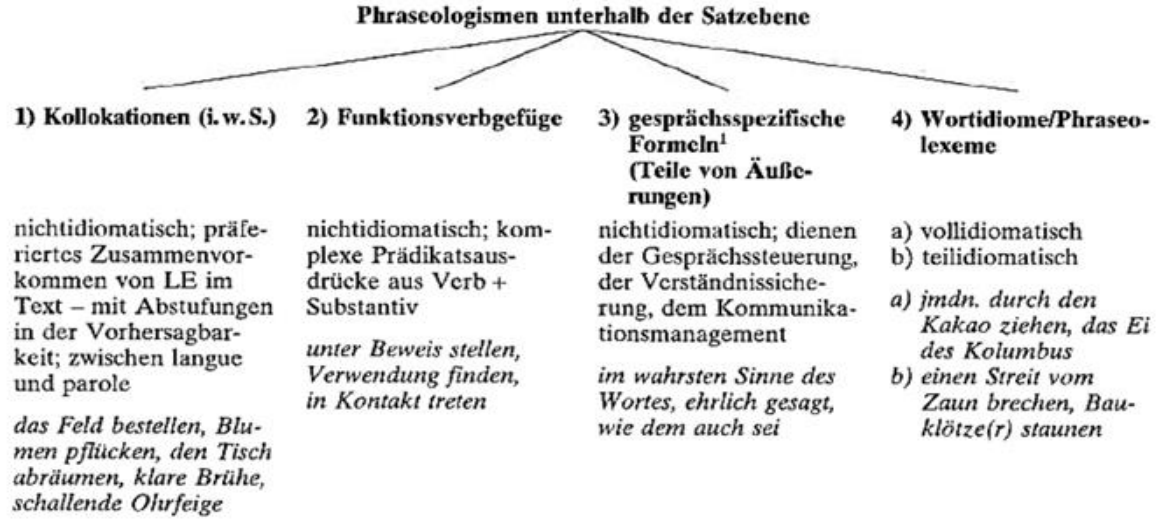
Kamber de basit fiil ile FV arasındaki çatı farklılığına dikkatleri çeker, örneğin:"*verhandeln*" (+ durativ) buna karşın" *Verhandlungen aufnehmen* "(+ inchoativ) anlam taşır. Fakat Kamber'e göre FVG'lerde çok sayıda farklı çatıların olması bu özelliği sınıflandırmayı imkânsız hale getirmektedir. Kursiv (*sich in / im Betrieb befinden*); inchoativ *(in Betrieb nehmen*); terminativ (*außer Betrieb setzen*); kontinuativ *(in Betrieb bleiben*) örneklerinde görüldüğü gibi (Kamber A. , 2008, s. 28).

Dilbilimciler FVG'lerin anlatım zenginliği sağladığını tespit etmişlerdir. Anlamsal farklılık FV'nin hem kendi anlamında hem de farklı anlamlarla birleşene katkıda bulunması sonucu çok değişebilir. Birleşik fiillerin anlamsal sınıflandırması ve Korkmaz (Bölüm 2.3.2.) ile Schumacher'in (Bölüm 2.3.3.) birleşik fiilleri farklı gruplandırmaları ayrıntılı ele alınacaktır.

2.3.1 Funktionsverbgefüge/Birleşik Fiil Anlamsal Sınıflandırması

Bölüm 2.1'de değinildiği gibi FVG tek unsurlu (uneinheitlich) olmadığı, farklı kelimelerle sözcüklerin birleşeni olduğu ve sürekli sayısı arttığı için anlamsal açıdan FVG'lere kesin kriterler belirlemek ve tüm FVG'leri bu kriterlere uydurmak zordur, çünkü BF'ler bir yandan sabit kullanılanlardan, diğer yandan da isim fiil kullanımlarından ayırt edilmelilerdir (Tienvieri, 2014, s. 35). (krş. Helbig/Buscha 2001: 70; Heine 2006: 50, 52; Erikli, 2017,s.203).

Dilbilimciler cümle içinde FVG'leri birleşik yapılar (Kollokationen, collokations) başlığı altında yer almış. Birleşik yapılar birden fazla kelimeden oluşur ve sözcük olarak incelenmez, sadece cümle içinde tanımlanırlar. Bu açıdan FVG'ler deyimler, sözcük grupları ve sözdizimlerle[23] benzer olduğu kadar belli konularda farklılardır.

Şekil 2.3.1.1. Tienvire Phraseologismen Unterhalb der Satzebene nach Wotjak/Heine (2005:145) (Tienvieri, 2014, s. 36)

[23] Wortverbindungen, Kollokationen

Şekil 2.3.1.1.'te 2.sıradaki FVG bir fiil ve isimden oluşur; söz dizimi ve deyim ise zarf, sıfat gibi değişik yapılarla farklı şekillerde oluşabilir. FV ve isim birleşeni FVG olarak anlam bütünlüğü sağlar: tıpkı deyimler gibi. Sözcük gruplarında ise birleşenler ayrı ayrı anlamlarını korur ve cümlede farklı öğeler de barındırabilirler; örneğin fiil tek başına yüklemdir ve sözcük ise cümlenin öğesi (Aktant/özne) olur. Deyimlerde birleşenler sözlük anlamını yitirmiştir, birleşik yapıda farklı anlam kazanmıştır. FVG'de ise isim anlamını korur ve fiil ile birlikte yüklem görevini üstlenir, çünkü çekim fiil anlamı tek başına veremez. Burada ayırt edici özellik cümle içinde birleşik fiillerin birlikte yüklem görevini üstlenmesidir.

2.3.2 Korkmaz'a göre Funktionsvergefüge Anlam Bakımından İncelenmesi

Korkmaz birleşik fiilleri anlamsal bakımdan isim, sıfat ve zarf birleşenli olarak 3 grupta ele alır. Esas anlamını korumuş veya işlev incelikleri kazanmış olan birleşik fiiller taşıdıkları yapı ve işlev özellikleri bakımından kendi içlerinde üç alt gruba ayrılır ve şöyle bir dallanma gösterir:

1. ***Bir Yanı Ad Bir Yanı Yardımcı Fiil Olan Birleşik Fiiller***: (Korkmaz, 2017, s. 693-724)

Et- yardımcı fiili ile: çoğu dilimize yabancı dilden girmiş alıntı kelimeleri fiilleştirir. Örnek: hasta etmek, ifade etmek, acele etmek "*zum Ausdruck bringen*" bu gruba girebilir.

Eyle-, kıl-, ve yap- fiilleri ile: et- gibi bu fiiller de geçişli yardımcı fiillerdendirler. Örnek: ayırım yapmak, tatil yapmak, sürpriz yapmak, kabul eylemek, kabul buyurmak, aşı olmak, karşı olmak

2. ***Bir yanı sıfat-fiil bir yanı yardımcı fiil olan birleşik fiiller*** (karmaşık fiiller)

Öncelik fiilleri olumlu ve olumsuz biçimlerde olabilen, bulunduğu zamandan daha önce gerçekleşmiş bir oluşu gösterir. Örnek: anlamış olmak, unutmamış olmak, kurmuş olmamak, gelmiş bulunmak "*die/eine Anforderung stellen* = istekte bulunmak" bu gruba girebilir

Alışkanlık fiilleri bir oluşun geçmişte, şimdiki zamanda ya da gelecekte alışkanlık halinde sürdüğünü ve süreceğini gösterirler. Örnek: arar olmak, gidilmez olmak, görünmez olmak "*sein*" fiili bu gruba girerek "*interessiert sein*" olmak yardımcı fiilinin karşılığı olabilir.

Niyet fiilleri bir oluş ve kılışın teşebbüs ve niyet halinde olduğunu gösterir. Örnek: alacak ol-, kalıcı ol-, alası ol-, gidici değil)

3. ***Bir yanı zarf-fiil bir yanı fiil olan birleşik fiiller***: Tasvir fiiller

- Yeterlik Fiilleri: bir oluş ve kılışı gerçekleştirme güç ve yeteneğini veya olasılığı gösterir. Olumsuz hali de yapmama imkan, ihtimal veya yeterliliğini belirtir. Örnek: açabilmek, atlayabilmek, açmayabilmek (Korkmaz, 2017, s. 709-714) Bu tür birleşik fiiler Almancada „*können*„ ile ifade edilmektedir.

• Tezlik Fiilleri: “vermek” çekim fiili ile birleşen fiildeki oluş ve kılışın ansızın, kolaylıkla gerçekleştiğini bildirir. Örnek: taşıvermek, başlayıvermek, çöküvermek (Korkmaz, 2017, s. 714) Bu BF’ler Almancada: “*geraten- Eine Erdmasse gerät in Bewegung,…”*

• Süreklilik Fiileri: “dur-, gel-, kal-, gör-, koy-“ çekim fiilleri ile bir arada kullanılan fiilin oluş ve kılışın bir zamandan beri yapılageldiğini, devamlılığını gösterir. (bekleyedur-, dönüp dur-, çıkagel-, ağlayagör-, gidekoy-, bakakalmak) bir eylemin, birleşik fiilin içinde bulunduğu zaman kesiminde sürmekte olduğunu veya yapılmakta ya da yapılacak bir eylem yanında başka bir eylemin de sürdüğünü gösterir. -(y)-A dur-, genellikle hareket ve durum gösteren fiillere gelir. Örnek: anlatadur-, başlayadur-, bekleyedur-, gidedur-, gözetle-, yedur- gibi. (Korkmaz, 2017, s. 716-724) Almancada “*weiter reden*/ keep talking”, “*stehen, sich befinden, sein, haben*” bu gruba girebilir.

• Yaklaşma Fiilleri: “yaz-“ tasvir fiili ile kullanılan fiildeki oluş ve kılışa “az kalsın gerçekleşecek olma, gerçekleşmeye çok yaklaşmış olma”gibi bir anlam inceliği katar ve kaçınılması gereken bir durumu da anlatır. Örnek: düşeyazmak (Korkmaz, 2017, s. 724) ”*geraten*” bu grupta da kullanılabilir.

• Uzaklaşma Fiilleri: “git-“ çekim fiili ile kurulan birleşik fiil esas fiilideki bir oluş ve kılışın “uzaklaştığını “ gösterir. Örnek: geçip gitmek, sönüp gitmek, Geniş zaman: uzar gider. Geçmiş zaman: almış yürümüş (Korkmaz, 2017, s. 725)

Korkmaz’ın sınıflandırmasında Almanca Funktionsverbgefüge ve Modalverb „können/ yapabilmek” birleşik yapısı ile birlikte ele alındığı görülmektedir. Türkçe birleşik fiillerin Almanca Funktionsverbgefüge karşılıkları yardımcı fiilin kattığı anlamsal özellikler benzerlik göstermektedir.

2.3.3. Schumacher’in Funktionsverbgefüge Anlamsal Gruplandırması

Schumacher 1986 yılında “Verben in Feldern” adı kitabında fiilleri kullanım alanlarıa göre sınıflandırarak incelerken birleşik fiil yapılarına da yer vermiştir. Bilgilendirme, davranış değişikliği, sahip olma, bulunma, bağlantıda olma, tartışma gibi konularda kullanılan fiiller arasında birleşik fiiler de yer bulmuştur. Birleşik fiillerin anlamsal özellikleri açısından gruplandırılması öğretim sürecinde kullanılmıştır.

I. Bilgilendirme anlamında[24]

- Haber veriliyorsa: “*bekanntmachen/ bekanntgeben” “jdm Mitteilung machen von/ jdm Kenntniss geben von*”

[24] Verben des Mitteilens (Schumacher, 1986, s.673-674)

Örnek: "*Wir müssen Ihnen leider vom Ableben Ihrer Tante Mitteilung machen. Hat man Ihnen von der Entscheidung über ihren Antrag schon Kenntnis gegeben?*"

❖ „bekanntmachen= bekanntgeben" kullanımı (Schumacher, 1986, s. 681):

Örnek: „*Die Prüfungergebnisse sind den Kandidaten bekanntgegeben worden."*

❖ „bekanntmachen mit" kullanımı (Schumacher, 1986, s. 687):

Örnek: „*Der Meister machte die Auszubildenden mit den Produkten der Firma bekannt."*

❖ Ettirgen anlamlı FVG:„*zum Gegenstand (einer Untersuchung/ Analyse) machen*"

Örnek:" *Die inzwischen vorliegende Ergebnisse sollen jetzt unverzüglich zum Gegenstand einer Analyse gemacht worden./ Diese bemerkenswerte Reaktion ist bisher noch nie zum Gegenstand einer Untersuchung gemacht worden*." (Schumacher, 1986, s.601)

❖ Resmi durumda: " *jdn in Kenntnis setzen von/ jdm die / eine Information geben über*"

Örnek: " *Wir möchten Sie hiermit von unserer Verlobung in Kenntnis setzen. Ich kann Ihnen im Moment nur vorläufige Informationen über den Ausgang der Verhandlung geben*."

❖ Değerlendirme anlamında kullanıldığında yan cümle ile açıklama gerekir (Schumacher, 1986, s.521): "*die Ansicht, die Auffassung, die Meinung haben"= "der Ansicht, der Auffassung, der Meinung sein"*

Örnek*: " Ich habe immer noch die Ansicht, die Auffassung, die Meinung, dass sein Scheitern nicht notwendig gewesen wäre. Die Bundesregierung ist der Ansicht, der Auffassung, der Meinung, dass die Krise vermeidbar gewesen sei*."

❖ Sonuç çıkarma anlamında *"Folge sein, zur Folge haben"* (Schumacher, 1986, s.490)

Örnek: *"Die allgemeine Unzufriedenheit ist die Folge einer übertriebenen Erwartungshaltung. Der Schlaganfall habeLähmungserscheinungen zur Folge gehabt. "*

"*die Möglichkeit geben/bestehen für Akk zu+D*"

Örnek: "*Es gibt für Sie die Möglichkeit zu einer freiwiiligen Höherversicherung. Es besteht jetzt für Sie die Möglichkeit zu einer Vertragsänderung*."

❖ Edilgen "*sein*" ettirgen fiilin edilgen ifadesini verir. "*berechtigt/ermächtigt sein zu etwD/ Infinitiv zu Satz*"

Örnek: "*Mir ist erlaubt / gestattet/ befohlen/ verboten / untersagt, zu dieser Sache Stellung zu nehmen. Wir sind beauftragt / dazu aufgefordert, in dieser Angelegenheit aktiv zu werden*."

❖ *"die Folgerung / die Schlussfolgerung / den Schluss ziehen"*[25]

Örnek*: " Aus seinen Worten kann man die Folgerung/ die die Schlussfolgerung / den Schluss ziehen, dass er es wirklich ernst meinte."*

[25] Verben des Folgens und der Folgerung (Schumacher, 1986, s. 490-491)

Çoğul kullanımı*: " Aus seinem Verhalten kann man gewisse Folgerungen / Schlussfolgerungen / Schlüsse hinsichtlich der geplanten Massnahmen ziehen."*

- Farklılık anlamında *"trennen= eine Trennung ziehen zwischen"*

Örnek: *".., dass die Bildungskommision zu einer anderen Auffassung kommt, dass nämlich die scharfe Trennung zwischen Ausbildung und Bildung … heute nicht mehr gezogen werden kann, sondern, dass da ein enger Zusammenhang … besteht und man mit dieser Differenzierung als solcher nicht weiterkommt."*

- Sahip olma (Schumacher, 1986, s. 726): "*in Besitz haben/ in Besitz sein"*

Örnek: " *Der Kunstsammler hat mehrere Gemälde französischer Impressionisten in Besitz./ Unsere Schule ist seit zwei Jahren im Besitz eines Sprachlabors, das die Stadt angeschafft hat.*"

II. Davranış değişikliği anlamında[26]

- Seçenek sunuluyorsa: " *jdm die Erlaubnis geben/erteilen zu*" *(resmi)*

Örnek: "*Das Amt hat dem Antragsteller die Erlaubnis gegeben / erteilt, noch weitere Unterlagen nachzureichen*."

- Emir veriliyorsa: "*jdm den / einen Befehl geben/ erteilen zu etw." (resmi)*

Örnek: "*Man gab/ erteilte den Soldaten den Befehl zur Feuereinstellung/ das Feuer einzustellen*."

- "fordern" = "*an jdn die/eine Forderung stellen/erheben auf/nach etw*."

Örnek:"*Die Verbände stellten an die Regierung Forderungen auf/nach Schadenersatz in Millionenhöhe. Der Bauernverband erhebt die Forderung auf/nach Ausgleichszahlungen für Landwirte*."

- "beauftragen" = "*jdm den/einen Auftrag erteilen zu etw"(resmi*)

Örnek: *"Ich erteile Ihnen hiermit den dienstlichen Auftrag zur Durchführung der…."*

- Söz veriliyorsa: *"jdm das/ein Versprechen geben, die/eine Zusage geben, sein Wort geben"*

Örnek: " *Sie hat mir das Versprechen/ die Zusage/ihr Wort gegeben, die Unterkunft für mich zu reservieren."*

- "ermöglichen" = *"jdm die/eine Möglichkeit geben zu etw"*

Örnek: *"Reiche Verwandte haben ihr die Möglichkeit gegeben, einige Semester im Ausland zu studieren."*

- Sıfat ile fiil birleşiği kurulursa: "*nötig/ notwendig machen"*

[26] Verben des Handlungsspielraums (Schumacher, 1986, s. 645)

Örnek:"*Mit ihrer schlampigen Arbeit hat sie es nötig>/notwendig gemacht, dass wir die ganze Liste noch einmal überprüfen müssen."*

- Fırsat olması: (Schumacher, 1986, s.627) "*die Möglichkeit haben zu/ Innfinitiv-Satz*"

Örnek : "*Wir hätten die Möglichkeit zumAbbruch des Projekts gehabt. Ich hätte die Möglichkeit, Ihnen in dieser Frage behilflich zu sein."; "an jdn die/eine Forderung stellen auf/nach etw./ die/eine Forderung erheben auf/nach etw."*

- İzin verme: "jdm *die Erlaubnis/ den (einen) Befehl erteilen zu etw"= "erlauben/ befehlen*" (Schumacher, 1986, s.645)

Örnek: *"Das Amt hat das Antragsteller die Erlaubnis gegeben/erteilen, noch weitere Unterlagen nachzureichen/ Man gab/erteilte den Soldaten den Befehl zur Feuereinstellung/..., das Feuer einzustellen."; "Der Bauernverband erhebt die Forderung auf/nach Ausgleichszahlungen für Landwirte*."

III. Sahip olunanı verme anlamında[27]

- Hediye ediliyorsa: "jdm etw. zum Geschenk machen"

Örnek: "*Der Staat machte dem Staatspräsidenten seine Dienstvilla zum Geschenk*"

- Zor kullanılarak alınıyorsa "*sich Akk in Besitz setzen"*

Örnek:"*Es gelang der Invasionsarmee, sich rasch in den Besitz der wichtigsten Festung zu setzen.*"

- Nasıl aldığı belirsizse: "*etw. in Besitz nehmen"*

Örnek: "*Sie müssen beweisen, wo, wann und weshalb Sie diese in Besitz genommen haben*."

IV. Bulunma anlamında *verfügbar*

- Durumu tanımlayabilir: (Schumacher, 1986, s.183) *" zur Verfügung stehen/ stellen= verfügbar sein*" ettirgen:" *jdm etw verfügbar machen"*

Örnek: "*Die Unterlagen sind leider im Moment nicht verfügbar; sie befinden sich in der Registratur." Ettirgen:"Zu unserem Bedauern können wir Ihnen die Unterlagen nicht verfügbar machen, da sie dem Datenschutz unterliegen*."

V. Bağlantıda olma anlamında[28]

Etkileşim, bağlantılı olma, arasında ililşki olma durumları birlrşik fiil yapıları ile ifade edilebilir. Bu etkileme insanlar arasında ya da soyut kavramlar arasında, tek yönlü ya da karşılıklı birbiriyle bağlantılı olabilir. Bu farklı durumlara uygun birleşik yapılar mevcuttur.

- İnsanlar arasında ilişki sözkonusu ise: "*in Beziehung stehen mit*"

[27] Verben des Besitzens und Besitzwechsels (Schumacher, 1986, s. 737)
[28] Relationsverben (Schumacher, 1986, s.374-375)

Örnek: " *Der Angeklagte stand mit einer radikalen Vereinigung in Beziehung. Die beiden Gruppen stehen miteinander in Beziehung*."

- Özne soyut ise: "*in Verbindung stehen mit/zu*" ya da "*in Zusammenhang stehen mit*"

Örnek: "*Die Absage des Staatsbesuchs steht in Verbindung mit/zu der jüngsten politischen Entwicklung. Die Attentate stehen miteinander in Verbindung.*" Ya da "*Der Besuch steht in Zusammenhang mit den vereinbarten Konsultationen. Die Erreignisse stehen miteinander in Zusammenhang*."

- Eğer karşılıklı etkileşim varsa: "*es besteht ein Zusammenhang zwischen+Dat*"

Örnek: " *Die Polizei vermutet, dass zwischen den Anschlägen ein Zusammenhang besteht*."

- Bilimsel alanda karşılıklı etkilişim "*korrelieren*" fiili yerine :" *in Korrelation stehen*"

Örnek: "*Angebot und Nachfrage stehen in Korrelation*."

- İnsanlararası ettirgenlik varsa: "*in Beziehung bringen mit"*

Örnek: "*Ein Agent bringt die Sekretärin mit einer Spionagegruppe in Beziehung. Er brachte die beiden Personen miteinandewr in Beziehung*."

- Sadece insanlar değil de soyut kavramlar da etkilendiriliyorsa: "*in Verbindung bringen mit*" veya " *in (einen) Zusammenhang bringen*"

Örnek: "*Der Staatsanwalt brachte die Banküberfälle miteinander in Verbindung. Es komme nicht von ungefahr, dass Strauss immer wieder mit Affären und Skandalen in Zusammenhang gebracht werde. Der Sprecher der Bank brachte die Verluste seines Unternehmens und die risikoreichen Auslandskredite miteinander in Zusammenhang.* "

- Soyut kavram bir diğer soyut kavramı etkiliyorsa: "*in einen Zusammenhang stellen mit, in Beziehung setzen zu*"

Örnek: "*Dem Vortragenden gelang es, die Indizien in einen Zusammenhang zu stellen. Für eine gerechte Beurteilung muss man die Ergebnisse in Beziehung setzen zu den aussergewöhnlichen Schwierigkeiten*."

- Bilimsel çalışmalar ise: "*in Korrelation bringen"*

Örnek: " *Der Statistiker bringt die Satzlänge mit der Zahl der Verben in Korrelation.*

- Olay vurgulanıyorsa: "*eine Beziehung/ Verbindung/ Relation/ Korrelation/ einen Zusammenhang herstellen*"

Örnek: " *Der Forstwissenschaftler stellte eine Beziehung/ Verbindung/ Relation/ Korrelation/ einen Zusammenhang zwischen Luftverschmutzung und Waldsterben her."*

- Eşitlik söz konusu ise *"übereinstimmen mit/miteinander"- "es besteht eine Übereinstimmung zwischen+Dat"* (Schumacher, 1986, s.398)

Örnek*: "Unsere Resultaten und die der Kontrollgruppe stimmen miteinander überein.""Es besteht in der Deutschlandsfrage (eine) Übereinstimmung zwischen der Politik der Bundesregierung und dem Standpunkt der Opposition."*

- Durum fiillerinden*: "Zugrunde liegen/ (die) Grundlage/Basis sein für/ Gen"= "basieren auf"; "als Grundlage dienen für"*

Örnek: *"Die Planungspapier war die) Grundlag>/Basis für eine Reihe von detailierten Studien/ einer Reihe von detailierten Studien."; "Der Entwurf sollte als Grundlage für weitere Überlegungen dienen."*

- Hedef koyuluyorsa: *"zum Ziel haben/ dem Ziel dienen/ Ziel verfolgen= (ab)zielen auf"*

Örnek: *"Die Massnahmen dienen dem Ziel, einen gerechten Ausgleich in Härtefällenzu schaffen./ Mit dieser Taktik verfolgt er das Ziel, eine Entscheidung möglichst lange herauszuzögern."* (Schumacher, 1986, s.610)

- Anlaşma söz konusuysa: "*vereinbaren*"= "*eine Vereinbarung treffen (über etw.)"*

Örnek: " *Die Partner haben weitere Gespräche vereinbart. Grossbritannien hat mit China schon jetzt Vereinbarungen über die Zukunft von Hongkong getroffen*."

VI. Yapılandırma anlamında[29] *eine Unterscheidung machen/ treffen*

- *"ayırmak", "ayırt etmek"; "differenzieren", "unterscheiden", "einen Unterschied machen; eine Unterscheidung machen/ treffen; eine Scheidung/ eine Differenzierung machen/vornehmen"*

Örnek: *"Man sollte einen Unterschied zwischen den verschiedenen Erscheinungen machen. Man muss einen Unterschied zwischen beabsichtigten und unbeabsichtigten Wirkungen macahn. Im 12. Jahrhundert hat man im Anschluss an Platons Timaios eine Unterscheidung zwischen einem unveränderlichen Naturrecht und einem veränderlichen, gesetzten Recht gemacht/ vorgenommen. Kant hat eine Differenzierung zwischen Verstand und Vernunft gemacht/vorgenommen."*

Schumacher'in fiilleri ele aldığı dilbilgisi kaynak kitabında değindiği birleşik fiiler seçilerek biraraya getirilmiş ve derslerde konu bağlamında yer vermek üzere sınıflandırılmıştır. Derslerde kullanılan metinlerde karşılaşılan birleşik fiilleri başka birleşik fiil örnekleri ile çeşitlendirmek ve anlam karşılaştırmaları yapmak gerekmektedir.

[29] Verben der Strurukturierens (Schumacher, 1986, s.412-415)

2.3.4. Funktionsverbgefüge/ Birleşik Fiillerde Anlam Karşılaştırması

Birleşik fiil kullanımı dilbilimciler arasında uzun yıllar dilin bozulması şeklinde algılanmış ve bu yapılara ihtiyatlı yaklaşılmıştır. Polenz ise 20. yüzyılın ikinci yarısında onsekizinci yüzyıldan beri kullanıldığı görülen birleşik fiilin bilimsel düşüncenin anlatım zenginliği ve sürecin detaylandırılması ihtiyacından doğan soyut ifade gereksinimini karşıladığını tespit etmiştir (Polenz, 1963, s. 30-40).

Van Pottelberg'in FVG'lerde anlam kaymasını fiilin normal algılanma şekli olarak tanımlaması, "entscheiden" fiilinin zaten zaman isteyen bir fiil olduğundan yola çıkarak FVG'nin bu özelliğini yadsıması benimsenmemiştir (Harm, 2004, s. 382)

Günümüzde birleşik fiil basit fiilin anlamını zenginleştirirken cümleye eyleme başlama, bitiş, süreklilik, etken ve edilgen ifade katarak anlam kaymasına yol açarak ifadeyi daha ayrıntılı ve zengin hale getirdiği birçok dilbilimci tarafından kabul edilir. Eisenberg'e göre; FVG'ler sözlükteki eksikleri kapatır, metinlerde konu bağlamını sağlar (Thema-Rhema- Strukturen) ve edilgen ifade seçeneği sunar (Eisenberg, 2006, s. 316).

"bringen" özneyi de bildirirken transitiv yani geçişli iken, "kommen ve stehen" yapanın belli olmadığı, yapıcısız "ergativ" anlatım sunar.

*Die Regierung **bringt** den Gesetzentwurf zur Entscheidung*	*Der Gesetzentwurf **kommt** zur Entscheidung*	*Der Gesetzentwurf **steht** zur Entscheidung*

Birleşik fiillerin basit fiil karşılıkları olmasına rağmen tam olarak aynı ifadeyi sağladığı söylenemez. Birleşik fiiller eylemi daha ayrıntılı tasvir edebilir. Bruker doktora çalışmasında FVG ile basit fiil halinin eşanlamlı olmadığını, bunların arasında anlam farkı olduğunu "computerlexikographisch" bilgisayar sözcük grafiği ile tespit etmiştir (Bruker, 2013; s 4). Bu teknoloji henüz kullanılamazken birleşik fiil yapıları ile sağlanan anlam kaymaları Polenz tarafından "entscheiden=karar vermek= to decide" fiil örneği ile ayrıntılı incelenip açıklanmıştır (Polenz, 1963, s. 17-20). Aşağıda tablo 2.3.4.1.'de "entscheiden" basit fiili ve birleşik fiillerin anlama etkisi Almanca, İngilizce ve Türkçe örnek cümleler ile ele alınmıştır. Almancada diğer iki dilden farklı olarak cümlenin en önemli anlam taşıyan öğesi adfiil en sona gelir. Bu tabloda görüldüğü gibi yardımcı fiil değişikliği anlama katkı sağlamaktadır.

Tablo 2.3.4.1. Funktionsverbgefügelerde Anlam Karşılaştırması Örneği: Karar Vermek

Entscheiden	**To decide**	**Kararlaştırmak karar vermek**[30]
Der Bundestag entscheidet über diese Frage.	The goverment decides about this question.	Meclis bu soruya karar veriyor.
Der Bundestag trifft /fällt/ macht/ tut eine Entscheidung über diese Frage. (punktuell)	The goverment reaches /makes a decision about this question.	Meclis bu soruya karar veriyor. / Meclis bu soruda karara varıyor
Der Bundestag bringt diese Frage **zur Entscheidung.** (einer Entscheidung zuführen, eine Entscheidung herbeiführen oder eine Entscheidung vorbereiten und treffen.)	The goverment brings this question to a decision.	Meclis bu soruyu bir kararlaştırıyor. (etken) (Bir karar veriyor, sonuçlandırıyor, hazırlıyor ve karara bağlıyor.)
Der Minister bringt diese Frage im Bundestag **zur Entscheidung**. (er veranlasst den B, fordert ihn auf, stellt ihm anheim, über diese Frage zu entscheiden	The president brings this question to the goverment for a decision.	Başkan bu soruyu mecliste karara götürüyor. (Başkan meclisin karar vermesini talep ediyor.)
Diese Frage kommt/gelangt im Bundestag **zur Entscheidung**. (sie wird entschieden werden)	This question comes to a decision in the goverment.	Soru mecliste kararlaştırılıyor / Soru mecliste karara bağlanıyor. (edilgen)
Der Minister stellt diese Frage dem Bundestag **zur Entscheidung**. (es ist nicht sicher, ob sie besprochen und entschieden wird oder nicht.)	The president puts this question to a decision in the goverment	Başkan bu soruyu meclise karara sunuyor. (Başkan meclise soruyu sunuyor, meclisin karar verip vermeyeceği belli değil)
Diese Frage steht im Bundestag **zur Entscheidung**. (soll entschieden werden, ist aber noch nicht sicher)	This question is up to a decision in the goverment.	Soru mecliste karara sunuluyor. /karar bekliyor. (soru meclise sunuluyor, meclisin karar verip vermeyeceği belli değil)

Karşılaştırma yöntemi ile Almanca ve Türkçe öğrenenlerin dilleri tanıması ve bağlantı kurarak anlaması; birinci yabancı dili İngilizce olanlar için ise İngilizce karşılığı öğrenmede köprü dil olarak yardımcı olabilir. Örneğin:

Der Minister brachte das Problem zur Sprache. ↔ Das Problem kam zur Sprache.

Der Minister stellt diese Frage zur Entscheidung. ↔Diese Frage steht im Bundestag zur Entscheidung.

Yardımcı fiil değişikliği ile etken ve edilgen çatı dönüşümü eylem araştırmasında alıştırmalarda kullanılmıştır.

2.4. Funktionsverbgefüge/ Birleşik Fiilin Yapısal Özellikleri

FGV yapısal olarak bir basit fiilden türetilmiş isim ve çekim fiilin birleşnesi ile anlam bütünlüğü kazanmış yapılardır. İsim çekimlenebildiği gibi ilgeç "Präpositionalobjekt" da alabilir. Cümle öğeleri fiil istemine göre değişir (=Valenz). Cümle içinde yüklem görevini birleşenler birlikte

[30]FVG'lerin Almanca –Türkçe sözlüklerde anlamları yer almayabilmektedir. Bu nedenle karşılıkları araştırılmış, kaynaklarda ulaşılamayanlar kendi görüşümüzde ifade edilmiştir.

yüklenir. Birleşik fiiller genellikle tek bir basit fiil ile de ifade edilebilir. Heike Winhart doktora çalışmasında FVG'leri diğer birleşenlerden ayıran en önemli özelliğin basit fiil ya da sıfat fiil kökeniyle kısaltılabilen/özetlenebilen anlamı olduğunu tespit eder. Belirtili nesne ile birleşen FVG'ler aynı özne ile kullanılabildikleri için aradaki bağı korurlar. Zıt anlamlı FVG'ler bunu göstermektedir. Örneğin: "*Sie geben eine Antwort vs. Sie widerlegen eine Antwort*". İlgeçlı FVG'lerde ise çekim fiil ve isim birleşim şekilleri anlamı ve cümle öğelerini belirleyicidir (Winhart, 2005; Bruker, 2013, s. 25)

Brigitte Krenn" Manual zur Identifikation von Funktionsverbgefügen und figurativen Ausdrücken in PP-Verb-Listen" adlı çalışmasında FVG'leri dilin kurallarına az ya da çok uyan sözcük grupları[31] olarak tanımlar. FVG'ler çekim fiil ve ad-fiilden (bir fiilden türemiş hareket, oluş ya da durum bildiren soyut isim) oluşan cümlede yüklem görevini taşıyan yapılardır. Ad-fiilin kaynağı olan basit fiil ya da sıfat fiil ile ifade edilebilir:

"*zu Besuch kommen* *besuchen (Hauptverb)*"	"*in Kraft treten* *wirksam werden (Adjektiv-Kopula)"*

Bazı FVG'ler ise çatı değişikliğine neden olur; etken çatı pasif çatı anlamı taşıyabilir:

" *zur Anwendung kommen (FVG, aktiv) ≡ angewandt werden (Hauptverb, passiv)*".

FVG'nin önemli yönü cümle öğelerinin basit fiil cümlesinden farklı olabilmesidir (Krenn, 2004, s. 1; Bruker, 2013)

Basit fiilden BF'e dönüşümde, ilk aşamada *"aufführen"* fiilinden isim türetilir -*Aufführung*, böylece fiilin anlamı fiilden türetilen isme taşınır. İkinci aşama bu ad-fiil *"bringen"* fiilinin anlamını zayıflatarak çekim görevini üstlenmesini ve sadece özne ile nesne arasında yapısal bağlantı kurulmasını sağlar. Diğer örneklerde de bu iki aşamalı dönüşüm görülebilir. Almanca "Funktionsverben" listesinde önekleri görülebilir (Helbig & Buscha, 2001, s.70). Bu fiillerin Türkçe karşılıkları da çekim fiille oluşan birleşik fiillerdir. "*Sahnelemek"* ile "*sahneye koymak"* buna örnek olarak gösterilebilir. Bu örnek cümlede öğeler aynı kalmıştır. Çekim fiillerle yapılan birleşiklerde, öbür nesne olan adlarla basit fiil yapılanın aksine, ad yalnız bir belirtici değildir, fiilleşmede ana kavramı, anlamı ad taşır. (Banguoğlu, 1990, s.315; Korkmaz, 2017, s.199)

"Funktionsverbgefüge"/ Vollverb	**Lightverb construction/ basic verb**	**Birleşik fiil / basit fiil**
Das Theater <u>brachte</u> das Stück zur Aufführung. (zur Aufführung bringen)	The theater <u>brought</u> the play to the performance	Tiyatro oyunu sahneye <u>koydu</u>. (sahneye koymak)
Das Theater führte das Stück auf. (aufführen)	The theater performed the piece.	Tiyatro oyunu sahneledi. (sahnelemek)

Bu örnekte de *"koymak"* basit fiili anlamını yitirir ve *"sahne"* ismi yükleme anlam verir. FVG isim ve FV'in bir araya gelmesiyle oluşmuştur.

[31] Lexikalische Kollokationen Grenzphänomene

Winhart, Helbig/Buscha nın tespit ettiğ 16 temel özelliği istisnalar olduğu savunur ve FVGnin belirleyici özelliğinin ad-fiil ve bu ad-fiilin kaynağı olan fiil ya da sıfat ile ifade edilebiliyor olmasıdır (Winhart, 2005, s.17). Bruker FVG'lerin 27 özelliğini sıraladıktan sonra bunların hepsi için istisnaların olduğunu tüm dilbilimcilerin kabul ettiğini de vurgular (Bruker, 2013; s.19). Bruker FVG'yi isim ve fiilden oluşan iki birleşenli yapılar olarak tanımlar. Dilbilimcilerin katıldığı 5 temel özellik şöyle özetlenebilir:

1.Birleşenler anlam bütünlüğü sağlar ve cümlede yüklem görevini birlikte üstlenir.

2. Basit fiil gibi görünen yapı ile farklı çekimlerde isim biraraya gelebilir (yalın hali, i-hali, e-hali, isim tamlaması yada ilgeç uyumlu).

3. FV basit fiil anlamını kaybedip çekim görevlerini üstlenmiş bir çekim fiil olmuştur.

4. Her zaman değil, ama sıklıkla FVG bir basit fiille de ifade edilebilir. Örneğin Bruker çalışmasında özellikle bu kritere göre; basit fiil karşılığı olan FVG'leri seçmiştir. Ancak tüm birleşik fiiller için basit fiil karşılık yoktur.

5. Birlikte kullanılan ilgecin Artikel ile birleşmesi dikkat çeken bir özelliktir. Artikel kaynaşmış çekilde kullanılır: "*in Frage kommen, in Arbeit gehen, zu Ende gehen, in Betrieb nehmen, zur Verfügung stehen, zur Sprache bringen*."

Bruker kendi tanımını 5 temel özelliklelerle sıraladıktan sonra FVG'nin önceden belirlenemeyeceği, kelime çevirisi yapılamayacağı ve sözcük öğrenir gibi birleşik halde öğrenmek gerektiği sonucuna ulaşır. Tam da bu kriterler elektronik çeviri ve yabancı dil öğretimi açısından önem taşıyan özelliklerdir (Bruker, 2013; s.29; Dujková, 2016 s.37).

Yuanje ise 3 temel özelliği FVGleri ayırt etmek için yeterli bulmuştur: isim ya da ilgeçli ismin birleşene anlamı vermesi, çekim fiilin anlamının silikleşmesi ve birlikte cümle içinde öğe olmaları yani yüklemi oluşturmaları (Yuanjie, 1983, s. 198).

Bununla birlikte dilbilimcilerin çalışmaları incelendiğinde Almanca ve Türkçe dillerinde karşılaşılan FVG'ler ile ilgili 12 önemli noktanın bilinmesinde fayda vardır:

1. FVG bir isim ve FV bileşeninden meydana gelir. İsim birleşeni i-halinde, e-halinde ya da -de,-den halinde olabilir. Bu isim ve fiil birleşeni cümle içinde anlamsal bütünlük taşıyarak yüklem görevini üstlenirler ve fiil de isim de cümle içinde tek başına anlam ifade etmez.

2. Genellikle (Marusic'e göre %80) FVG yi oluşturan isim kökünden türetilmiş tek bir fiil ya da sıfat fiil ile ayni anlamda cümle kurulabilir. Peter *kam in Wut.* —>• Peter wurde *wütend.* Türkçeden örnekler: "cevap vermek- cevaplandırmak", "seçim yapmak- seçmek", "önem vermek- önemsemek", "emir vermek-emretmek", "ispat etmek-ispatlamak", "korku vermek-korkutmak", "ödeme yapmak-ödemek"

3. FVG yi oluşturan FV ler ağırlıklı olarak kelime anlamlarını kaybeder ve sadece dilbilgisel görevlerini yerini getirirler. Cümle içindeki birleşik fiil olarak yüklem fiilin değil ismin anlamını taşır. Örneğin: Vermek- Ali bana kitap verdi. - Derse ara verdik.

4. Çekim fiiller basit fiil olarak cümlede yüklem görevini yüklenebilirler, ancak bir fiilden türemiş ad ile birleşince kendi anlamlarını kaybeder, sadece çekim fiil olarak çekimlenirler (Helbig & Buscha, 1996, s.80). Banguoğlu da bazı basit fiilleri yarı yardımcı fiil olarak sınıflandırır. Örneğin: "almak", "vermek", "bulmak", "işlemek", "görmek", "koşmak" da "çekim fiiler gibi adın kavramını fiilleştirmek üzere birleşik fiiller yaparlar.("yol almak", "ara vermek", "iş görmek", "son bulmak", "şart koşmak", "suç işlemek") gibi (Banguoğlu, 1990, s.315-316)

Tablo 2.4.1. Basit Fiil Birleşik Fiil Ayırt Etme

Fiil "Verb"	**Basit Fiil "Vollverb"**	**Birleşik fiil "Funktionsverbgefüge"**
"bringen"	Er *bringt* die Kreide zur Tafel. (Ortsveränderung) Wohin?	Er *bringt* das Stück zur Aufführung. (keine Ortsveränderung) Wohin bringt er es*
Koymak	Ali tebeşiri masaya koydu.	Ali oyunu sahneye koydu. (Nereye koydu? *)
"machen"	Aus den Äpfeln machen wir Saft.	Der Sohn hatte dem Vater viel Freude, großen Ärger, Ehre, Sorge gemacht.
Koşmak	Ali okula koştu. (Nereye koştu? Okula=tümleç)	Ali annesine şart koştu. (Nereye koştu*? cevap yok) "zur Bedingung machen"

Tablo 2.4.1. basit fiil olarak eylem bidiren fiillerin yardımcı fiil görevi üstlendiğinde birleşik fiil oluşturduğunu göstermektedir. Basit fiil ile birleşik fiilleri ayırt etmek için fiile soru yöneltilmelidir. Soruya cevap alınabiliyorsa fiil basit fiil olarak cümlede eylemi bildirmektedir. Fiie soru yöneltmek anlamsızsa, cümlede eylemi birleşik fiil verir ve yüklem görevini adfiil, yardımcı fiil (FV) birlikte üstlenir. Dilbilgisel olarak FV ve isimle birlikte yeni bir sözlük anlamı alır. FV ler cümle içinde basit fiil olarak kendi bağlamlarında anlamlandırılabilirler, ancak FVG olarak kullanıldıklarında bu anlamı tamamen kaybederler ve dilbilgisi bakımından sadece çekim fiil görevini üstlenirler.

Vermek çocuğa harçlık verdi. çocuğa nasihat \ ümit\görev verdi. işe son verdi.

5.FVG de kullanılan ilgeçler da anlamını yitirir ve FVG yi tamamlayan ismin hali özelliğine bürünür. Ad-fiil FV'e bağlı olarak çekimlenir. "zur Sprache bringen- dile getirmek" örneğinde olduğu gibi "zur/ yönelme hali anlamını kaybetmiştir ve çekimfiilin etkisini taşır.

6. FVG ler yeni sözlük anlamı kazanmalarına rağmen anlamsal bütünlük taşıyan deyimlerden tamamen ayrıdırlar. Deyimlerde sözcük de fiil de anlamını tamamen kaybeder yeni bir anlam kazanırken FVG lerde isim anlamını korur. Örneğin "cevap vermek BF iken, "el vermek" birleşende "vermek" çekim fiili deyim oluşturmuştur. Aynı şekilde Almancada "*zu Hilfe*

nehmen" FVG iken, "nehmen" FV'i "*zu Herzen nehmen*" ile deyim oluşturmuştur. Örnekler çoğaltılabilir:

FVG /BF	**Deyim**
dilekçe\ ara/ ders \cevap \ümit *vermek*	el vermek
Abstand / Einblick / Einfluß / Rücksicht / in Besitz / in Empfang / zu Hilfe *nehmen*	"sich [Dativ] etw. zu Herzen nehmen", jmdn., etw. unter die Lupe nehmen (= jmdn., etw. genau betrachten, prüfen)

7.FV kendi anlamını kaybedip cümle içinde sadece çekim görevi üstlense de genel anlamda bir durum ya da oluş ifadesi katabilir.

sich in Abhängigkeit *befinden {dur}/ bağımlı olmak*	cevabı olmak *{dur}*
in Abhängigkeit *kommen /geraten {incho}/ bağımlılık kazanmak*	cevap vermek {incho}
in Abhängigkeit *bringen {caus}bağımlılık yapmak*	cevap verdirmek {caus}

8.Helbig ilgeç alan birleşik yapılarda "nicht ile; Akk ile kurulan FVG'lerde ise "nicht" veya "kein" ile olumsuz ifade veribileceğini belirtir (Helbig & Buscha, 2001, 90). Eisenberg'e göre genellikle FVG'lerde olumsuz eki "kein" kullanılamaz. Sadece "nicht" zarfı ile olumsuz anlam verilebilir (Eisenberg, 2006, s. 311). Olumsuz ifade Türkçede –me, -ma eki ile ifade edilir (cevabı olmamak, cevap vermemek gibi).

9.İstisnalar olsa da çoğunlukla FVG'lerde ad-fiil zamirleşemez ve soru sorulamaz. "*Helga bringt ihre Überzeugung zum Ausdruck. *Helga bringt ihre Überzeugung dazu. *Wozu bringt Helga ihre Überzeugung?*" (Eisenberg, 2006, s. 312). Kamber ise FVG'ye cümle öğesi gibi soru sorulamaması, yerine eşanlamlı sözcük kullanılamaması "*Er hat das Stück zur Aufführung gebracht/ *Wozu hat er es gebracht?"* istisnalarla geçerliliğini kaybettiğini savunur ve Persson'dan örnek verir: "*Sie kommt nun sehr rasch zur Schlussfolgerung? Wozu kommt sie rasch?"* Persson (1975: 12) (Kamber A. , 2008, s. 29). Türkçede de ad-fiil zamirleşemez ve soru sorulamaz, ancak istisnalar vardır. (Anne çocuğa nasihat verdi./ *Anne çocuğa ne verdi?/ *Anne çocuğa onu verdi.)

Bruker 'a göre tanımlama "Modifizierbarkeit" FVG'lerin önemli bir özelliğidir, çünkü basit fiil ile kurulan paralel cümlelerde zamir kullanımı ve soru sorulabilmesi temel özelliktir.

10.Ad-fiil sıfat ile nitelenebilir. Sıfat tamlamaları alan FVG, basit fiil-cümlesinde zarf ile her zaman olmasa da ifade edilebilir: *"guten Unterricht erteilen/ gut unterrichten; naturwissenschaftlichen Unterricht erteilen* ", fakat bazı basit fiiller zarf kullanımını zorlaştırır; *"naturwissenschaftlich unterrichten**" şeklinde kullanılamaz. Bu gibi durmlarda FVG kullanımı kaçınılmazdır. Türkçede de ismin önüne gelen sıfat ile isim tamlanabilmektedir (güzel düşünce), ancak birleşik fiilin birleşeni olan isim cümlede yüklem görevini üstlendiği

için sıfat yüklemi nitelemiş olur ve zarf olarak sınıflandırılır; (Arda, İspanya'da *büyük başarı yakaladı. Google*, engellilere *özel çözüm üretiyor.)* (Düşünceli, 2017, s.57).

11.Almanca ve Türkçede birleşik isim türetilebilmektedir. Birleşik isim ile FVG yapılabilir ancak basit fiillerle kullanılamaz. *"Einzelunterricht, Gruppenunterricht, Privatunterricht, Flugunterricht, Reitunterricht, Sportunterricht, Deutschunterricht erteilen",* fakat *"in Deutsch/ im Fliegen/ im Reiten, unterrichten*, *" hatalı olur. Türkçede birleşik isim ile oluşan FVG'ler incelenmemiştir. Örnek bulmak ise mümkündür: D-Smart ve Bimeks iş birliği anlaşması yaptı (Düşünceli, s59).

12.Yan cümle (Relativsatz) ile FVG betimlenebilirken basit fiil böyle bir anlatıma izin vermez (Bruker, 2013, s.36). BF'in betimlenebilmesi her iki dilde de anlatım zenginliği sağlamaktadır. İki dil arasındaki temel farklılık Almanca cümle içinde yüklemin ikinci sırada, Türkçede ise cümle sonunda yer almasıdır. Almanca FVG'lerde ise yüklemin anlam taşıyan isim birleşeni cümle sonuna gider. Götze cümlenin en önemli anlam taşıyan öğesini en sona getirerek daha vurgulu anlatım sağladığını vurgular (Götze/Hess-Lüttich, 1989: 92). Örnek:

Er willigte freiwillig ein. Kendi isteğiyle kabullendi.	*Er gab freiwillig* ***seine Einwilligung****. Kendi isteğiyle kabul etti/verdi.*
Der Minister sprach das Problem an. Başkan sorunu anlattı.	*Der Minister brachte das Problem* ***zur Sprache****. Başkan sorunu dile getirdi.*
Wir schlossen die Untersuchung ab.Araştırmayı sonlandırıyoruz.	*Wir brachten die Untersuchung* ***zum Abschluss****. Araştırmayı sona erdirdik.*

Cümle sonunda yer bulan FVG'ye anlam veren ad-fiil/sıfat yeni ve önemli bilgi olarak ön plana çıkmış olur, dikkat ve vurgu son sözcüktedir. Helbig/Buscha da FVG'nin ifade açısını "Mitteilungsperspektive" değiştirerek yükleme vurgu sağladığını belirtir (Helbig & Buscha, 2001, s.94)

Das behinderte Kind entwickelt sich gut. *Das behinderte Kind nimmt eine gute* ***Entwicklung****.*

Yılmaz çalışmasında Almancadaki FVG'ler ile Türkçedeki birleşik fiillerin benzerlik gösterdiğini ve özellikle anlamsal çeşitliliğin sağlanmasının en önemli özellik olduğunu vurgular. Bunun yanı sıra bire bir aynı karşılığıdır denemeyeceği ama FVG öğrenme zorluğunun aşılmasında kullanılabileceği tespit edilmiş (Yılmaz, 1995). Yılmaz Almanca ve Türkçe karşılaştırmasında birleşik fiillerde şu tespitlere yer vermiştir:

- Türkçede durum bildiren "zustand" çekim fiil olmadığını belirtiyor, "bulunmak, kılmak vb." çekim fiiller kullanılmaktadır.
- Kausativum/ettirgen çatı Türkçede –tır, -dır ekleri ile oluşturulabiliyor. Türkçede de örnek olarak etken –edilgen karşılığını tespit edilmiş. "Suçlamada

bulunmak; suçlamaya uğramak" ve "eğitim vermek- eğitim görmek; arama yapmak- arama yaptırmak" krş. Durum değişimi (Düşünceli, 2017, s.65)

- Türkçede de Almancada olduğu gibi nesne zorunlu değil.

(biz çağrıda bulunduk.- nesne zorunlu değil=belirtilmesi gerekmiyor/ geçişsiz)

(Onu biz çağırdık. =basit fiil- nesne zorunlu)

Wir stiften Verwirrung in der Gemeinde. (=FVG- zorunlu değil)

Wir verwirren die Gemeinde. (=basit fiil- zorunlu) (Helbig & Buscha, 1996)

- Türkçede de Almancada olduğu gibi fiil istemi (Valenz) und Rektion birleştirilebilir

(O sevgilisini özlüyordu, ama korkuyordu aynı zamanda sevgilisinden.-

O sevgilisine karşı sevgi, özlem ve korku duyuyordu) (Yılmaz, 1995, s.65.; Düşünceli, 2017, s.65)

Wir *klagen ihn an, werfen ihm etwas vor* und *beschweren uns über ihn.* (=Vollverb)

Wir *erheben Anklage*, *Vorwürfe* und *Beschwerde* gegen ihn. (=FVG) (Düşünceli, 2017, s.36)

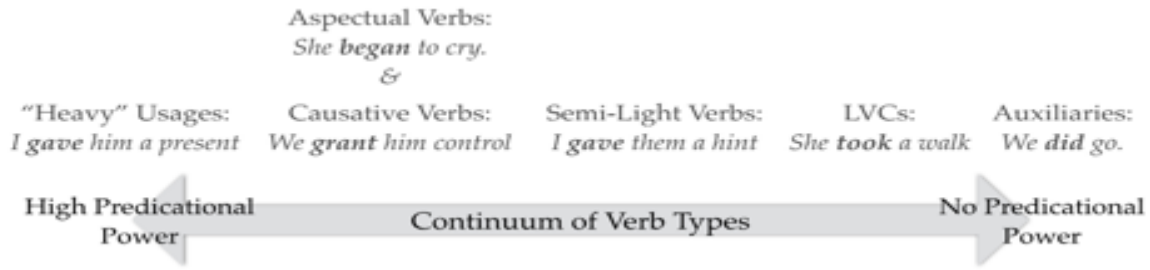
Bu kriterin genelleme yapılması doğru olmaz, çünkü dil sürekli gelişmekte ve değişmektedir ve istisnalar tespit edilebilmektedir. Bununla birlikte yabancı dil öğretiminde L1 ve L2 arasındaki benzerliklerin vurgulanması ve farklılıkların ise belli bir düzende keşfedilmesi yarar sağlanabilir.

2.4.1." Die Funktionsverben (= FV)"

Bazı fiiller sözlük basit fiil anlamlarını belli bağlamlarda kaybederek sadece çekim fiil görevini üstlenir ve cümle içinde morfolojik özellikleri taşırlar (Polenz v, 1963, 11). Türkçe (etmek, eylemek, kılmak, yapmak, olmak, bulunmak) (Karahan, 1997, s. 36; Karahan, 2012, s.73), Almanca da *"bringen, kommen, finden, stehen, nehmen*" bunlardan bazılarıdır. (Hadumod, 2002, s.78). İngilizcede *"have, take, give, do, get and make"* fiillerini LV olarak kabul edilir (Tu & Roth, 2011, s. 33-34).

FV'i "Hilfsverb" den ayıran temel özellik Almanca'da "Hilfsverb" in her zaman bir master halindeki fiile birlikte kullanılmasıdır. *"Ich will sprechen, ich wünsche zu sprechen"* (Oynamak istiyorum.) Oysa FV'ler master fiil yerine ad-fiil ile beraber cümleye sadece farklı anlam katmazlar, aynı zamanda basit fiilin içeriğini de değiştirirler. Polenz *"bringen, stellen, setzen, geben, nehmen, ziehen, kommen, gelangen ve stehen"* fiilerinin FV olarak da kullanıldığını ve bu fiilerin somut mekânsal anlamlarını kaybederek soyut olan zamansal hareket ve süreci anlattıklarını ilk tespit edenlerdendir (Polenz, 1963, s. 27).

Bonial'a göre yardımcı fiile bir fiil örneklemesi, bir fiil temsilcisi gözüyle bakılır, bu da İngilizce ve Almancadaki çekim fiillerin yardımcı fiiller ve Modalverblerle (auxiliary do, have; modal verbs can, must) birlikte anılmasına neden olur. Oysa çekim fiil anlam katkısı ve cümle öğelerine etkisi ile diğer yardımcı fiillerden ayrışır. "She took a bath > She gave a bath" (Bonial, 2014, s. 17- 18).

Şekil 2.4.1.1. Bonial Basit Fiil Yardımcı Fiil Ayrıştırması

Basit fiil ve birleşik fiili insan beyni de farklı algılamakta ve değişik sinyaller vermektedir. Eva Wittenberg araştırmasında LVC'ler ile nitelenen olayların beyinde farklı kavramlaştırıldığını tespit etmiş ve konuşmacılar, yazarlar, şairler ve mesleği dilin tüm olanaklarını kullanmak olanlar için bu yapıların kullanımının olağandışı kavramlaştırmalar sağladığını savunmuştur. Basit fiil ve birleşik fiil cümlelerini deneklere dinleterek beyin faaliyetlerini tespit etmiş ve verdikleri tepkileri yorumlayarak bu bilimsel sonuca ulaşmıştır. Çekim fiil ile basit fiil halinde kullanılabilen fiillerin ve ad-fiillerin sağladığı ifade çeşitliliğini "öpmek" fiili, "öpücük vermek" birleşik fiili ve "vermek" basit fiili gibi örnek cümlelerle çalışmış, alıcıların beyin sinyallerini karşılaştırmıştır. Böylece FVG'lerin kullanımının önemini ve hatta beyindeki tepki farklılıklarını inceleyerek bu konuya dikkat çekmiştir. Örneğin: *1.The woman is kissing the man. 2.The woman is giving the man a kiss 3.The woman is giving the man a book.* (Wittenberg, 2016, s. 89). Çekim fiilin (FV) değişmesi beyin sinyallerini değiştirdiği gibi anlamı da etkileyerek cümleye hareket, başlama veya edilgen ifade değişikliğine yol açtığı bilim dünyasında yaygın kabul görmüştür (Winhart, 2005, s.2, Polenz, 1963, s.14).

Heibig/Buscha kitaplarında alfabetik olarak 38 fiilden ve 338 FVG'den oluşan bir listeye yer verir. Bu listede *"vorkommen", „bekommen", „bringen", „erfahren", „erheben", „finden", „geben", „gelangen", „geraten", „kommen", „sein", „stellen"* v.b. basit fiilleri FVG oluşturabilen fiiller olarak sıralar ve bunların yardımcı fiillere benzer olduğunun altını çizer (Gerhard Heibig, 1996,s.50;Helbig & Buscha, 1996, s.80, Helbig & Buscha, 2001, s.70-83). FV (light verbs) ve FVG belli dilbilgisel ve anlamsal işlevleri yerine getirir ve isimlerin oluş şeklini gelişim sürecini daha ayrıntılı yani başlama, durum veya kılış anlamında tanımlar. (Bkn 7.özellik) Bu sınıflandırma Türkçe dil bilimi ile uyumluluk gösterir.

Dil sürekli değişmekte, büyümektedir. Basit fiiller de zamanla yeni birleşik fiiller oluşturabilirler (mesaj atmak gibi). Bu nedenle kesin FVG listesi ya da FV olanlar ve olmayanlar şeklinde sınırlar koyulamamıştır. Winhart birçok basit fiilin çekim fiil olarak da kullanıldığını ve FV listesinin daha uzun olabileceğini belirtir: "*anstellen, aufnehmen, ausüben, sich befinden, bekommen, besitzen, bleiben, bringen, erfahren, erhalten, erheben, erteilen, finden, führen, geben, gehen, gelangen, genießen, geraten, haben, halten, holen, jagen, kommen, leisten, liegen, machen, nehmen, schreiten, sein, setzen, stehen, stellen, stürzen, treffen, treten, üben, unternehmen, versetzen, vornehmen, ziehen, zuziehen"* (Winhart, 2005, s. 73).

Yuanjie Duden sözlüğündeki 50 FVden oluşan listenin eksik olduğunu savunur (Yuanjie, 1983, s. 198). Bruker çalışmasında 200'den fazla FVG olduğunu, Almanca'da nerdeyse bütün basit fiillerin FV olarak da kullanılabildiğini belirtir. Yine de sınıflandırılmış bir FV listesi verir: (Bruker, 2013, s.46) Aynı görüşteki Krenn tipik FV'lerin olduğunu ancak kesin sayısının belirlenemeyeceğini belirtir (Krenn, 2004, s. 3). Engel FGV konusuna kitabında fiiller başlığı(FV) altında yer verirken yüzlerce FV olabileceğini söylemiş, etken ve edilgen anlam veren FV'leri eşleştirmiştir. "kommen/bringen- zur Aufführung kommen/bringen, stehen/stellen- unterBeobachtung stehen/stellen" bunlar arasındadır (Engel, 2004,s.210-211).

FV'lerin kesin sayısı önemli olmasa da dil öğretimininde yer alabilecek FV'lerin belirlenmesinde fayda vardır. Kamber araştırmasında sık karşılaşılan FV olarak *"kommen", "gehen", "nehmen", "schlagen", "werfen", "geben", "aufstehen", "fallen","legen", "geben", "stellen", "setzen"* ve *"tun*" ya da *"machen*" fiillerini alır ve FVG'yi "s*yntaktische Klasse*" yani cümle içinde incelenmesi gereken yapılar olarak kabul eder (Kamber A. , 2008, s.28).

Herrlitz'in 8 en sık karşılaşılan FV ile 400 ilgeçli FVG'sini temel alan Eisenberg "*kommen, bringen*" FV'lerini en sık karşılaşılanlar olarak kabul eder ve "*stehen, geraten, setzen, stellen, halten, nehmen*" FV'lerine de yer verir (Eisenberg, 2006, s.317).

Yuanjie FV için cümle içinde üç temel kriter tespit etmiştir:

1. Anlamını isimden alan isim ya da ilgeç-isim birleşeni kurmak,
2. Kendini basit fiil anlamını kaybetmek ya da azaltmak,
3. Cümle içindeki çekim görevini üstlenmek (YUAN, 1983, s. 198).

Bu üç temel özellik eylem çalışmamızda kullanılmıştır ve yardımcı fiillere göre sınıflandırılan birleşik fiilin cümlede yüklem görevi taşıması kuralı üzerinde durulmuştur.

2.4.2.Funktionsverbgefügelerin Yardımcı Fiile göre gruplandırılması

Birleşik fiil yapılarında yardımcı fiiler çekim görevini üstlenirler. Anlam isim/ sıfat bileşenindedir. Buna rağmen yardımcı fiilerin anlama ettirgen, bulunma gibi etkileri vardır. Yabancı dil olarak Almanca derslerinde birleşik fiillerin yardımcı fiile göre ele alınması çalışmada ve uygulamada yer almıştır.

- **"haben" ve "sein" Karşılaştırması**

Schumacher'in dilbilgisi kaynak kitabı "haben" ve "sein" fiillerinin kullanımı da karşılaştırır:

"haben" fiili x ve z arasında sahip olma bağlanttısını gösterir.

Der xNomE hat den zAkkE	Zwischen x und z besteht eine possesive Relation

Örnek: *Glück haben= glücklich sein…*

Der xNomE ist der y-adfiil(prädE)	x ist identisch mit y oder einem Element/ einer Teilmenge von y(x ve y tam yada kısmi benzer)

Örnek: "*Er ist Raucher"*

"sein" fiili canlının özellik ya da fiziksel-psikolojik durum ile bağlantısını gösterir.

BF olarak "*möglich sein+D*" özellikle olumsuz anlamda "können ve dürfen" yardımcı fiillerinin yerine kullanılır.

Örnek: "*Eine weitere Unterstützung ihrer Arbeit ist (mir) leider nicht möglich"*

"die Möglichkeit haben zu +D/ Infinitivsatz zu"

Örnek*:"Ich hätte die Möglichkeit, Ihnen in dieser Frage behilflich zu sein."* (Schumacher, 1986, s. 457; 727).

Ders içersinde kullanılacak olan birleşik fiillerin karşılaştırmalı olarak tablolaştırması (Ek:3) "haben" fiili Alamanca ve Türkçe kullanımlarında benzerlikleri ile öne çıkar. ***Farklılık ise:***

„zur Folge haben"	birşeye **yol açmak**

- **„machen"**

"machen" fiili ettirgen anlam verir ve bir işlem ile kullanılır.

Der xNomE macht den zAkkE	x produziert z

Funktionsverbgefüge mit FV „machen"/ birleşik fiil yapan yardımcı fiil yapmak/ etmek ilk derslerde kullanılacak olan birleşik fiillerin arasındadır. Karşılaştırmalı olarak tablolaştırması (Ek:3) A1-A2 seviyesinde kullanılan isim ve fiilleri içerdiğini göstermektedir. "haben" fiili Alamanca ve Türkçe kullanımlarında benzerlikleri metin içersinde okurken farkedilmeyebilir (Reder, 2001), ancak karşılaştırılınca ortaya çıkmaktadır. Örneğin:

Almanca „Sorgen machen"	**Türkçe „endişe etmek"**
*Der Vater **macht sich Sorgen** um seine Kinder*	**Baba çocukları için endişe ediyor**
*Der Vater **sorgt sich um** seine Kinder*	**Baba çacukları için endişeleniyor**

Farklılıkların da üzerinde durmak gerekir:

Almanca	**Türkçe**
eine Ausbildung machen	**eğitim görmek *Bildung sehen**
Freude machen	**sevindirmek *gefreuet werden**
sich Notizen über etwas machen	**not almak *Notizen nehmen**
Foto machen	**resim çekmek * Foto ziehen**

Almanca BF'in Türkçe karşılığındaki farklı yardımcı fiil kullanımı yabancı dil öğretiminde stratejik yolların kullanılması gereken konudur (Hufeisen, 2003, s.9).

- **"finden"- bulmak**

"*finden"* yardımcı fiil olarak cümle içinde Präposition/ilgeç almadan görev aldığında basit fiil ile aynı anlamı taşımakla birlikte edilgen bir ifade katar ve başarı vurgusu yapar *"Beachtung finden= beachtet werden*" (Persson, 1981, s.25-27). "*finden"* FV in karşılığı "Passiv-Form" edilgen yapıdaki basit fiil ile kurulan cümledir. Başarı vurgusu sonuç olumsuz da olsa vardır "*Kritik finden, Nichtbeachtung finden".* FVG 'ye "durch" Präposition ile açıklayıcı tümleç eklenebilir. "*finden"* FV olarak sadece geçişli fiillerden "transitive Verben" türetilen ad-fiiller ile birlikte FVG kurabilir, Bu "finden" yardımcı fiili ile kullanılan FVG lerin basit fiil karşılıkları edilgen yapıdaki geçişsiz fiillerdir (Persson, 1981, s. 29).

Bu yardımcı fiilin edilgen anlam taşıma özelliği Almanca ve Türkçe dillerinde benzerlik göstermektedir. Eylem araştırması sürecinde "Anwendung finden" DWDS 21 de 25, "Berücksichtigung finden" 9, "Anerkennung finden" 7 kez bulunan bu yapılar alıştırmalar ile farkındalık sağlamak amaçlı olarak Türkçe karşılıkları ile birlikte çalışılmıştır. Örneğin:

Edilgen anlam	
Anwendung finden	„derste" uygulanmak
Berücksichtigung finden durch/in	dikkate alınmak
Anerkennung finden	kabul edilmek

Türkçe ve Almancada „finden" yardımcı fiil ile kullanılan birleşik fiillerde de benzerlik vardır:

"eine Lösung (für etw.) finden" ↔ „çözüm bulmak"

- **„bekommen" "erhalten" almak/ gelmek**

I. „bekommen" fiili yardımcı fiil olan „erhalten"ile aynı anlamda kullanılabilir:

Jeder Bürger hat das Recht, auf eine Anfrage eine Antwort in seiner Sprache zu ***bekommen*.**	Jeder Bürger hat das Recht, auf eine Anfrage eine Antwort in seiner Sprache zu **erhalten.**
Sie erhält einen Auftrag für eine freiberufliche Tätigkeit für den Monat Mai und ***bekommt*** dafür 2000 Euro.	Sie bekommt einen Auftrag für eine freiberufliche Tätigkeit für den Monat Mai und **erhält** dafür 2000 Euro

II. bekommen“ yardımcı fiili edilgen anlam katar (Helbig & Buscha, 2001):

die / eine Erlaubnis bekommen,	(erlaubt werden)
die / eine Garantie bekommen,	(garantiert werden)
(die / eine) Nachricht bekommen,	(benachrichtigt werden)
den / einen Rat bekommen,	(beraten werden)
Unterricht bekommen	(unterrichtet werden)
das / ein Versprechen bekommen,	(versprochen werden)
die / eine Zusicherung bekommen	(zugesichert werden)

III. „bekommen“ ve „geben“ zıt anlam karşılıklarıdır: Rat bekommen- einen Rat geben; Antwort bekommen- Antwort geben karşılaştırmaları yapılır. Örnek benzerlikler:

„(die/eine) Antwort erhalten=geantwortet/beantwortet werden“↔ cevap almak ≠ *(die/eine) Antwort geben=antworten/beantworten“* ↔ cevap vermek
„den/einen Rat erhalten“ = „beraten/geraten werden“ ↔ biri(si)nden akıl/öğüt almak ≠ *„den/einen Rat geben“* = „beraten/raten“ ↔ biri(si)ne akıl/öğüt vermek

Almanca „bekommen“ ve "geben“ FV’lerini ile Türkçe karşılığı benzerlikleri yabancı dil derslerinde yer alabilir. Eylem araştırmasında DWDS 21 araştırması ile birlikte kullanılmıştır.

- **„geben“ - vermek**

Der aNomE gibt dem xDatE den zAkkE (Schumacher, 1986, s.737)	A bewirkt absichtlich, dass es dazu kommt, dass x den z hat und a den z nicht mehr hat

Örnek*: „einen Rat/ eine gute Erziehung/ ein Interview geben“*

(Nachricht geben) ↔ (bilgi vermek)	
Wir gaben Mitarbeitern Nachricht. Biz çalışanlara bilgi verdik. We gave Information	*Wir benachrichtigten die Mitarbeiter*. Biz çalışanları bilgilendirdik. We notified the staff.

- **„geben“ – „bekommen“**

  Wer hat was zum Geburtstag von wem bekommen?
  Mein Bruder bekommt ein Buch von meinem Vater zum Geburtstag.
  Mein Vater gibt meinem Bruder ein Buch zum Geburtstag.

Örnek: küssen-Kuss etc. mit dem Verb “bekommen” /“geben“

„bekommen“	**„geben“**
„einen Kuss bekommen“ ; „geküsst werden“	„einen Kuss geben“; „küssen“
öpücük almak/ öpülmek	Öpmek

Almanca „geben“ – „bekommen“ FV’leri ve Türkçe karşılıkları ”vermek” – “”almak” çekim fiilleri yapısal ve zıt anlam özellikleri benzerlik taşımakta ve yanbancı dil öğretimi açısından önem kazanmaktadır.

- **“stellen”-koymak**

Basit fiil olarak (*koymak)* anlamı taşımakla birlikte FV olarak ad-fiil ile birleşerek kullanıldığında ad-fiili (*teklif etmek, sunmak)* anlamı yükler, ancak ad-fiilin gerçekleşip gerçekleşmediği belli değildir.

“zur Diskussion stellen”	tartışmaya sunmak
“zur Verfügung stellen”	kullanıma sunmak

„Geschälte Kartoffeln mit Wasser in einem Topf auf den Herd stellen.“ Örnek cümlesinde görülebileceği gibi *“stellen”(koymak)* basit fiil anlamında kullanılabileceği gibi *“Ich denke mir manchmal, ob ich sie einfach zur Rede stellen soll.“*cümlesindeki gibi FV olarak da karşımıza çıkar. *„Die Gutachter fragten etwas Neues“(Yorumcular yeni birşeyler sordu)* basit fiil cümleleri ile *“Die Gutachter stellten neue Fragen zum Konzept.” (Yorumcular bu konuda yeni sorular yöneltti.)* BF kullanımı oldukça yaygındır (DWDS 21’de 274 kez).

“Frage stellen”	soru **yöneltmek**

FVG cümleleri arasındaki anlatım farklılığını daha önce görmüştük. Schumacher bağlantıyı ifade eden fiiller arasında “*in einen Zusammenhang stellen (mit)*” örneğine yer vermiştir (Schumacher, 1986, s. 847).

„in einen Zusammenhang stellen mit“	„zu/mit etw / zwei Dinge zueinander in Beziehung setzen, bringen“	„bş-le bir şey arasında bağlantı **kurmak**

“zur Verfügung stellen” kullanımı (Schumacher, 1986, s.197):

Der a NomE stellt (dem z DatE) den xAkkE (bei dem yAdvE) zur Verfügung	A bewirkt absichtlich, dass es dazu kommt, dass x dem z in y zur Verfügung steht.

Örnek: *Bei dem Streit stellte er sich den verfeindeten Parteien als Vermittler zur Verfügung.*

„jdm etw. zur Verfügung stellen“	„geben“; „jdm etw verfügbar machen“	bş-i biri(si)nin emrine vermek

Hazır durma/ etme (Schumacher, 1986, s.184): “bereitstellen” Örnek: “*Wir werden Ihnen am Flughafen einen Wagen bereitstellen.- Der Wagen steht für Sie im Hof bereit*”

geçişsiz	„für jdn bereitstehen“	birisi için hazır bulunmak
geçişli	“bereitstellen”	birisi için hazır bulundurmak

Almanca “stellen” FV yaygın kullanımı ve çatı dönüşümlü kullanımı “stehen” FV ile karşılaştırılarak uygulama derslerinde yer almıştır.

- **“stehen” - durmak**

“stehen” durum fiili[dur] olarak bir durum ya da olayın kendi doğal akışında olduğunu belirten basit fiil olarak durmak anlamını taşır ve FV görevinde de ad-fiilin beklenen bir süreç olduğunu ifade eder. Ad-fiilin gerçekleşeceği belli değildir.

Schumacher bağlantıyı ifade eden fiiller[32] arasında "*in Beziehung (zu), in Korrelation, in Verbindung (mit/ zu), in Zusammenhang (mit) stehen*" birleşik fiillerini sıralamıştır (Schumacher, 1986, s. 847).

Eylem araştırması ders uygulamalarında kullanılan birleşik fiillerin karşılaştırmalı olarak tablolaştırılmıştır (Ek:3).

"Der Diebstahl stand schon lange in Diskussion."	Hırsızlık uzun süredir tartışmada.
"Kern der Arbeit ist die Vernetzung aller Institutionen, die mit diesen Aktionen in Beziehung stehen. "	İşin özü, bu eylemlerle ilgili tüm kurumların ağa bağlanmasıdır.

"zur Verfügung stehen" kullanımı: (Schumacher, 1986, s. 191)

Der xNomE steht (dem zDatE) (bei dem yAdvE) zur Verfügung	X ist für z zugänglich in y

Örnek: " *Ausserdem stehen ihnen die Ärzte des Zentralkrankenhauses zur Verfügung.= Sie stehen zu ihrer Verfügung*."

- **"setzen" -oturmak**

"setzen" basit fiilinin Türkçe karşılıkları koymak, yerleştirmek, oturtmak anlamındaki fiillerdir. "setzen" FV olarak görev aldığında bir eylemin başlamasını sağlamak anlamını katar. „sich in Bewegung setzen- harekete geçirmek" birleşik fiilinin basit fiil karşılığı EM listesinde „bewegen" olarak verilmektedir. „in Bewegung setzen- aktive etmek" Helbig Buscha da yine „bewegen" basit fiil karşılıkla yer alır. "*Die Lehrkraft kann dabei verschiedene Erziehungsprozesse in Bewegung setzen/ *bewegen*" kullanılamaz. Belki: „Die Lehrkraft kann dabei verschiedene Erziehungsprozesse aktivieren" karşılığı olabilir.

„Das Programm versucht, Redewendungen verschiedener Sprachen zueinander in Beziehung zu setzen."	Program farklı dillerdeki konuşma kalıplarını birbiriyle ilişkiye geçirmeyi deniyor.

Cümle örneğinde görüldüğü gibi "setzen" yardımcı fiili başlamasını sağlamak anlamını kazandırmıştır. Bakınız Bölüm 2.3.3. (Schumacher, 1986, s. 846).

- **"kommen" = "gelangen"-almak, gelmek, varmak edilgen gelecek**

❖ Bir olayda sahip olma ilişkisi varsa (genellikle dava konusunda): "*x kommt/ gelangt in (den) Besitz von z = x kommt/ gelangt in Besitz des z* " "*erlangen*" istem dışı durumlarda (Schumacher, 1986, s.731)

[32] Allgemeine Relationsverben

Örnek: "*Der vorläufig festgenommene Mann konnte keine glaubwürdige Aussage machen, wie er in den Besitz der gestohlenen Gegenstände gekommen war/ ... wie die gestohlenen Gegenstände in seinen Besitz gekommen waren." "Die Plastiken gelangten durch Erbschaft in Besitz der Familie. / Die Familie gelangte durch Erbschaft in Besitz der Plastiken."*

"kommen" = "gelangen" basit fiilleri FV olarak ad-fiil ile birlikte kullanıldığında edilgen gelecek zaman anlamı kazandırırlar. Almanca dilinde "*werden*" çekim fiilinin çift kullanımına, "*wird werden*" gibi, alternatif oluştururlar. Bu nedenle "es kommt zu+D" edilgen kullanılmaz (Schumacher, 1986, s.85)

„zur Sprache kommen"	„gesprochen werden"	*„zur Sprache gekommen werden"

- **"geraten"- istem dışı olmak**

"*geraten"* çekim fiili, "*kommen*" yerine kullanılabilir, ancak FVG'ye istem dışı olması, soyut ad-fiilin istenmeden gerçekleştiği anlamda kullanılır.

Ein Buch gerät in Verlust, weil es "leider, zufällig, unbeabsichtlich verlorengeht.	Kitap kaybolur.
Eine Maschine kommt in Bewegung, weil dieser Vorgang beabsichtigt ist.	Bir makine harekette olacak.
Eine Erdmasse gerät in Bewegung, weil zerstörende Naturkräfte diesen Vorgang verursacht	Bir toprak kütlesi harekete geçer.

- **"bringen"- getirmek**

"bringen" fiile ile çekimlenen *"Ich bringe das Geld zur Buchhandlung[33]"* ve *"Ich bringe das Geld zur Verteilung.*[34]" cümleleri yapısal olarak aynı cümle öğeleri taşımaktadır (özne+fiil+ nesne+ tümleç). Bu iki cümle anlam bakımından çok farklıdır. Yani *"bringen"* fiilinin ikinci cümledeki anlamı *(götürmek)* sözlük anlamından çok farklıdır. Aynı yüklem ilk cümlede basit fiilken, ikinci cümlede bir yardımcı fiil (FV) görevini üstlenmiş ve *"verteilen"* fiilinden türeyen *"Verteilung"* ad-fiili ile birlikte FVG oluşturarak anlam kaymasına neden olmuş, *"Ich verteile das Geld."* anlamını kazanmıştır. Aynı şekilde Türkçe karşılığı *"Ich verteile das Geld." (parayı paylaşıyorum.) "bringen"* FVi ile oluşan FVG *"Ich bringe das Geld zur Verteilung" (parayı paylaştırıyorum.*) örneğinde görülebileceği gibi (*–tır, -tir, -dır,-dir)* ekleri ile etken bir ifade alır ve ad-fiilin olmasını yani gerçekleşmesini etkiler. *"bringen"* fiili FVG oluşturan FV lerden kılış fiili [caus] sınıfına girer, durum ya da olayda bir değişimi ifade eder, dönüşlüdür (Bakınız Ek-3).

[33] "Parayı kitap evine götürüyorum" "Parayı bölüştürüyorum/ paylaştırıyorum"

Herrlitz *"Das Eisen schmilzt" → "Paul schmilzt das Eisen" ="Paul bringt das Eisen zum Schmelzen"* cümle örnekleri üzerinden ikinci cümle birincinin ettirgen anlamını, üçüncü cümle ikincinin dönüşlü halini ifade ettiğini belirtir[35] (Herrlitz, 1973, s. 116).

Bağlantı sağlamak anlamında kullanılabilen "bringen" yardımcı fiil birleşenli yapılara Schumacher kitabında değinmiştir (Schumacher, 1986, s. 847).

"in Beziehung (mit), «Menschen» bringen"
„in Korrelation (mit), «wissenschaflich» bringen"
„in Verbindung (mit), «abstrakte» bringen"
„in Zusammenhang (mit) «abstrakte» bringen"

- **"halten" – tutmak**

Der a hält den xAkkE für den /einen yPäpE (Schumacher, 1986, s.523)	A nimmt aufgrund einer Bewertung an, dass x y ist.

Örnek: "*eine Vorlesung, eine Rede, Hochzeit, einen Rekord, Tempo, Takt, die Treue, Frieden, Ruhe, einen Vertrag, sein Wort, in Gang, zur Verfügung, unter Verschluss halten, etw. verschlossen, konstant, warm halten*"

"halten" çekim fiili kullanımı yaygın ve süreklilik anlamı olan birleşik fiiller oluşturmaktadır. Uygulama dersinde *"Rede halten*" (DWDS 21'de 24 kez), "*mit jdm Schritt halten*" (DWDS 21'de 24 FVG'lerine değinilmiştir.

2.4.3.Fiilden isim türetilmesi-Ad-fiil

FVG'ler genellikle basit fiilden türeyen adlarla oluştuğu için her iki dilde isim nasıl türetme konusu önem kazanıyor. Bu konudaki benzerlikler yabancı dil dersleri için kolaylık sağlayabilir. Almanca ve Türkçedeki sözcük yapılarını ve türetilişlerini karşılaştıran Kahramantürk fiilden türetilen sözcüklerden mastar-isimlerin iki dildeki benzerliklerini tespit eder. Bunlardan Türkçedeki–mek-mak, Almancada „-en" mastar eki oluş ve durum bildiren sözcükler türetirler: *„spielen" (oynamak) „Das Spielen gefällt dem Kind" (Oynamak çocuğun hoşuna gidiyor.)* (Kahramantürk, 1999, s. 78-79). – mak eki çekimlendiğinde –k harfi düşer, bu nedenle –mek, mak eki –me, -ma eki ile birlikte anılır. Banguoğlu'nun ifadesi ile "Türkçede-mak mastar eki ile türeyen isim çekim eki almadığı için kullanım alanı dardır ve -ma türetme ekine dönüşür" (Banguoğlu, 1990, s. 269). Almancada çekimler Artikel ve çekimleri ile gerçekleştiği için –en mastar eki ile türeyen isimler daha yaygın kullanılır. Her iki dilde de fiilden isim türeten başka ekler vardır. *„schreiben - das Schreiben, die Schreibung, die*

[35] als Kausativum von (1) und (3) als Transformativum von (2).

Schreiberei (yazmak- yazmak, yazı, yazış) (düşünmek - düşünmek, düşünce, düşünüş) „das Denken, der Gedanke, Denkweise“ gibi.

Tekrarlanan ve devam eden oluşları anlatan Almancadaki *“–erei*“ ile *(-ış)* ve Almancadaki *„–lei“* ile Türkçedeki *(-lık*) türetme ekleri benzerlik gösterir (Kahramantürk, 1999, s. 80).

„Sucherei“ (arama, arayış), „Ruferei“ (bağırma, bağırış, bağırşma), „ Lauferei“ (koşuşma)

„-erei“ ile türetilen ad-fiillerin bazılarının Türkçe karşılığı tamlamalardır.

„Raserei; Fahrt mit einer verrückten Geschwindigkeit“ (delice bir süratle gidiş)

Almanca *„– elei/-erei“* ekinin Türkçe karşılığı (*–lık*) eki:

„Schwindelei“ (dolandırıcılık), „Bettelei“ (dilencilik), „Rederei“ (gevezelik)

Almanca *„– e“* ekinin Türkçe karşılıkları değişim gösterir:

„Reise“ (gezi); „Ausreise“ (çıkış, gidiş, hareket, yurtdışına seyahat), „Suche“ (arama), „Pflege“ (bakım)

Kahramantürk Almanca FVG'den "*–e*" eki ile türeyen sözcüklerin Türkçe karşılığını (*-ma)* türetme eki ile oluşturulan FVG'ler olarak tanımlar (Kahramantürk, 1999, s. 81):

*„Inbetriebnahme” (*işletmeye alma*) , „Inanspruchsnahme”* (talep etme), *“Inangriffnahme”* (ele alma)

Almancada kök seslisinin değişimi sonucu oluşan „Derivation" adfiillerin Türkçe karşılığı (-m*a)* ve (*–iş*) sonekleri ile türetilebilir:

*„Bruch” (*kırılma*), „Sprung”* (sıçrama), *„Flug“* (uçuş), *„Wurf“* (atış, atma)

Almancada "Konversion" ile türetilen adfiillerin Türkçe karşılığı (–ma, –iş yanı sıra –gı, -aç) sonekleri ile türetilebilir:

„Fang” (yakalama)*, „Schrei“* (haykırış), *„Stoß“* (itiş), *„Blick“* (bakış), *„Verfall“* (çöküş), *„Erwerb“* (kazanma), *„Verhör“* (sorgu), *„Verlauf“* (süreç)

Polenz FVG'lerde master-isimlerin ender kullanılmasını ad-ismin çok nadir olarak etken anlam taşımasına bağlar:

„zum Lachen, zum Kochen bringen/kommen; ich bringe zum Lachen, es kommt zum Platzen“

FVG genellikle edilgen anlam taşıyan ad-fiillerle kurulur[36]:

„zum Abschluss bringen[37]*, zur Entscheidung komen*[38] usw.“ (Polenz, 1963, s.25-26)

TESPİT: Almancada FVG'lerde isim türetim "–ung" soneki, mastar hali (O Morphem) ve "-e" ekleri ile yapılırken; Türkçede birleşik fiillerde isim türetimi "–ma", "-iş" ve "-i" sonekleri ile yapılmaktadır.

[36] Genusneutrale Verbalsubstantive
[37] Abgeschlossen werden
[38] Entschieden werden

Ad-fiil Örneği: "Kenntnis"

"zur Kenntnis bringen (mitteilen)- zur Kenntnis geben- jdn von etw. in Kenntnis setzen(jdn über etwas informieren)- in Kenntnis sitzen (unterrichten) - zur Kenntnis nehmen (beachten) - zur Kenntnis kommen/ gelangen - Kenntnis bekommen / erhalten / erlangen (erfahre)n" gibi FVG örnekleri bulunabilen *"Kenntnis" "kennen"* fiilinden türetilmiş bir ad-fiildir. Parantez içinde verilen Almanca- Almanca sözlük anlamı kullanımını ve anlam kaymasını açıklamaya yeterli olmayabilir. Bu da sözlük kullanımının yeteri kadar yardımcı olamadığını gösterir. Örneğin "*in Kenntnis setzen= unterrichten"* her zaman aynı anlamı taşımaz, bu cümlede olduğu gibi*:*

"Einen honorigen Geschäftspartner kann man nicht unterrichten, sondern in Kenntnis setzen."

"*jdn in Kenntnis setzen von ↔ jdm die / eine Information geben über*" anlamı sözlükte birlikte kullanılması gereken yapılarla birlikte belirtilmelidir.

"Kenntnis" adfiil örneği yabancı dil öğrenenlerinin birleşik fiil anlamını birleşenlerin tercüme yardımı ya da tek dilli sözlüklerde bulamayabileceğini göstermektedir. Bu nedenle birleşik fiiller alıştırmalarla ve karşılaştırmalarla desteklenerek öğrenenlere sunulmalıdır.

2.4.4. İlgeç (Präposition) ve Tanımlık (Artikel) kullanımı:

Bir cümlenin yüklemi cümlede yer alacak diğer öğeleri ve hangi kelimenin naıl çekimleneceğini belirler. Fiilin gerktirdiği bu durumlar "Valenz" yani "Fiil istemi" olarak adlandırılır (Uslu, 2016, s.38). Bazı de FVG'ler Präposition (ilgeç) ile birlikte kullanılabilir. En sık karşımıza çıkan Präposition "in, zu" ilgeçleridir (Götze, 1979,s.83; Helbig & Buscha, 2001,s.83). Daha az karşılaşılanlar ise "an, auf, unter, ausser".

İlgeç kullanımının fiilden bağımsız ve bağımlı olduğu durumlar vardır (Eisenberg, 2006, s. 311).

a) *Johanna spielt auf dem Balkon*. (lokal Adverb fiilden bağımsız birçok ilgeç ile kullanılabilir)
b) *Sonja verweist auf ihren Antrag.* (Präpositional Objekt fiile bağımlıdır ve soyutlaşarak anlamını kaybeder. Fakat FVG'lerde fiile değil ad-fiile bağlı değişir.)
c) *Gabi kommt in Schwung*. (Präpositional Adverb) "in *Schwung*" sözdizimsel ve anlamsal olarak fiile bağlıdır ve sözcükleşmeye kadar gidebilir.

Polenz'e göre „zu" FVG'lerde Präposition alarak sık karşımıza çıkmaktadır. Bu "zu" ilgecinin yeni çekim fiillerde örneklerde görüldüğü gibi mastar ile birlikte yan cümlede kullanılmasından kaynaklanır: *"ich beabsichtige, habe vor, beginne, wünsche, versuche, pflege zu entscheiden"*.

Bununla birlikte "in" de kullanılabilir, burada fiildeki oluş şekli[39] Präposition'u belirler. "*zur Verfügung stellen, in Frage stellen, in Abrede stellen, unter Beweis stellen, in Aussicht stellen, zur Schau stellen, in Richtung stellen, in Bewegung bringen, in Fluss bringen, zur Sprache bringen, zum Sprechen bringen"* Präposition omut yön ve duruş anlamlarını kaybederek soyut süreç farklılıklarını ifade etmek için kullanılır. Präposition'a bağlı olarak kullanılan Artikel ise anlama bağlı değildir. Artikel kullanımı Grimm'in tespitine göre Präposition'e bağlı olduğu kadar (Substantiv) ad-fiile de bağlıdır. Master eki ile türeyen ad-fiiller Präposition ile kurulan FVG lerde (pFVG) sadece "bestimmte Artikel" alırlar "*zum Stehen kommen*" (Grimm, 1981, s. 334).

Eiseberg Artikelin ya ilgeç ile birleştiğini "*zur Entscheidung kommen*" ya da düştüğünü "*zu Verzug kommen*" tespit etmiştir ve istisnanın çok az olduğunu savunur. "in" edadı biraz farklıdır. i-hali veya e –halinde kullanılmasını FV etkiler. "*kommen, bringen, geraten, setzen, stellen, nehmen*" i- hali; " *stehen ve halten*" ise e-hali ister. İ-hali sadece neutrumda –s ile birleşerek kendini belli eder. E-hali ise neutrumda ve maskelinde "*–m*" harfi ile belli olur. Feminin hiç belirli değildir, kendini göstermez " *in Beziehung bringen/ kommen/ setzen/ stehen/ geraten/ halten*". Maskulinde e-halinde de artikel görünmeyebilir, "*in Einklang kommen/ bringen/ stehen*" ya da" *im Kontakt halten; im Zusammenhang stehen*" görünür (Eisenberg, 2006, s. 313).

Persson ise FVG'nin cümle içinde kullanılış şekline bağlı olduğunu savunur. Örneğin "finden" çekim fiil ile:*"den Beifall der Zuschauer/Genitiv; die Unterstützung finden, die ihm zu wünschen ist, seinen Ausdruck finden",* niteleme sıfatı, iyelik sıfatı veya bir tamlama ile tamamlandığı durumlarda cümle bağlamına uygun sıfatlarla belirtili isim hali "*nicht den geringsten Widerfall finden"*; diğer ad-fiili niteleyen sıfatlarıyla belirsiz isim tamlaması *"eine so ungewöhnliche Beachtung finden"*, derecelendirme sıfatlarında ise Artikelsız görülür *"starke Beachtung finden, grosse Zustimmung finden*"(Persson, 1981, s. 29).

Almancada Präposition alarak çekimlenebilen isim Türkçede çekim eki alabilir. Türkçede artikel olmadığı için ilgeç konusu belirlenmesi gereken, dil öğrenirken birlikte öğrenilmesi gereken konudur. Örneğin bulunmak çekim fiili birleşik fiilin ad-fiil birleşenini –de halinde çekimler (katkıda/ girişimde/ suçlamada, incelemede bulunmak). Bu kural Türkçe/ Almanca yabancı dil öğretiminde Almanca ve İngilizcedeki Präposition, preposition karşılığı sözcüğün sonuna eklenen sonek (Suffix) dediğimiz hal ekleridir. (in = *-da, -de, -e, -a, -ya* ; mit = *-ile, beraber, -ile birlikte;* nach = *-e, -a, -ye, -den sonra; aus = -den, -dan; zu = -e, -a, -ye, -ya, -de,*

[39] Aktionsbezeichnung

*-da) (*Düşünceli, 2017, s.54) Ad-fiilin e- halinde, i-halinde, de- halinde çekimlenmesi gerekebilir (çağrıda bulunmak, özlemini duymak, harekete geçmek…)

İngilizcede de "a" ve "the" ile tanımlanabilen LVC "*take a look"↔"einen Blick auf etwas werfen"* örneğinde olduğu gibi nitelenerek *"take a close look", "take an extremely close look"* 2 - 6 arasında farklı sıfat ile betimlenebilir (Tu & Roth, 2011, s. 33-34). Türkçe ve Almanca kullanımları benzerlik göstermektedir: bakış atmak[40] ↔*"einen kurzen Blick auf etwas werfen" - Einen kurzen Blick warf Hans auf Aleksej und Aleksej auf Hans, dann* ….(Franck, Julia: Lagerfeuer, Köln: DuMont Literatur und Kunst Verlag 2003, S. 291).

Almancada ilgeç kullanımı açısından bakıldığında Tablo 2.4.4.1.'deki bazı genellemeler yardımcı olabilir. *Außer* ve *unter* hiçbir zaman Artikel almaz. FV'lerden "*gehen, halten, setzen"* tanımlılıkla kullanılmaz=Nullartikel. "Um" her zaman belirtili tanımlanır=bestimmte Artikel ile kullanılır. "*In"* ve "*zu"* ilgeçleri ya belirtili tanımlanır =bestimmte Artikel ya da tanımsız=Nullartikel. *"zu*" dişil tanımlılıklı ise =feminin Artikel ad-fiil ile her zaman *"zur"* şeklinde belirtili tanımlanır =bestimmte Artikel. "*auf*" ya belirtili=bestimmt ya da belirtisiz tanımlanır =unbestimmt Artikel. "*mit"* her türlü belirtili (*bestimmt),* belirtisiz *(unbestimmt*) veya tanımlılıksız (*Nullartikel*) kullanılabilir (Grimm, 1981, s. 334, Eisenberg, 2006, s. 312).

Tablo 2.4.4.1. Birleşik Fiillerde İlgeç Kullanımı

	Nullartikel	bestimmte Artikel	unbestimmte Artikel
Ausser	X		
Unter	X		
Um		X	
In	X	X	
Zu	X	X	
Auf		X	X
Mit	X	X	X

Zengin ilgeç konusunu açıklarken "zu" edadının kalıplaşmış ifadeler ile kullanıldığı Artikel'siz örnekler olarak "*zu Hause sein, zu Boden fallen, zu Besuch kommen, zu Hilfe kommen, zu Gast sein, zu Fuss gehen*,.." FVG'leri sıralamıştır (Zengin,2014, s.195). İlgeç öğretiminde yer bulabilecek birleşik fiil örneklerinin yabancı dil olarak Almanca derslerinde tüm cümle öğeleri ile birlikte ele alınması da mümkündür. Piatkowski şablon ile görselleştirerek birleşik fiil ile kullanılan yapıları sınıflandırmıştır (Piatkowski, 2019,s.134-142).

2.4.5. FVG'lerin Eski Almancada kullanımı

1050- 1350 yılları arasından 39 kafiyeli nazım yazıyı inceleyen, en sık karşılaştığı 10 FV ile 499 farklı ilgeçli FVG tipine rastlamış ve 890 FVG örneği tespit eden Tao günümüz

[40] TDK=https://sozluk.gov.tr/

Almancasında olduğu gibi eski Almancada da FVG tanımının kesin çizgileri olmadığı, kümelerin geçirgen olduğu sonucuna ulaşır. ”werden” yardımcı fiilinin basit fiilden FV e uzanan farklı kullanım şekline dikkatleri çeker. Tao’ya göre FVG eski Almancada yeni döneme göre daha fazla boşlukları dolduran bir yapı idi. “kommen” ve “bringen” yardımcı fiillerinin üretken ve etkili olduğunu tespit eder. “bringen, haben, komen, nëmen, setzen, sîn/wësen, stân und werden” en sık rastlanan FV. Eski dönem Almancasında ad-fiiller iki şekilde görülür: mastar yani çekimsiz ve –ung eki ile türetilenler.

FVG’ler genellikle eski ve yeni Almancada Artikelsız kullanılmıştır. Eski Almancada belirtili yerine daha çok belirtisiz kullanılmış, isim tamlaması-Genitiv ve kişi zamiri- personal pronomen ile de tanımlanmıştır.

an, in, mit, nâch, ûf, ze, bûzen, ûz, ûzer veya von ile oluşabilen FVG’de ilgeçler anlam farklılığı olmadan kullanılabiliyordu. Bu da eski Almancada kalıpların olmadığını gösteriyor Tao’ya göre (Tao, 2013, s. 80-81).

FVG’nin bir basit fiil ile ifade edilmesi eski Almancada ve yeni Almanca da görülen ortak özellik. Geçişli fiillerde bir ettirgenlik anlamı yükleniyor ve özne nesne görevine geçerek cümle seviyesini yükseltiyor. Geçişsiz ve edilgen fiillerde ise nesne özne görevini üstlenince cümle seviyesinde düşüş gözlemleniyor. Tao da FVG’lerin cümlenin çatısını değiştirdiğini tespit eder. Bu ortak özellik basit fiilin FVG’nin yerini dolduramayacağını ve FVG’ nin eskiden beri Almanca’nın vazgeçilmez unsuru olduğunu gösterir (Tao, 2013, s. 83).

Farklılık olarak ise yeni Almancada hiçbir zaman “jd.x bringt etwas (durch jn.y) zur Ausführung” örneğinde olduğu gibi ettirgen dönüşlü “kausativtransformative“ FVG kullanılmaması ve günümüzde sık görülmeyen ettirgen-durağan –“Kausativ-durative” FVG’lere eski dönemde hiç rastlanmaması. Enteresan olan yeni Almancada kullanılmayan geçişsiz yardımcı fiillerin ve geçişli “lassen” yardımcı fiilinin ettirgen anlamda kullanılmasıdır. Yeni Almancada bu ifade isim tamlamaları ile sağlanabilmektedir. Bu küçük farklar FVG’nin 17.yüzyıladan beri Almanca’nın karakteristik ve rasyonel yapısı „rationalisierten Sprachstil” olduğunu göstermiştir (Tao, 2013, s. 83).

2.5. Birleşik fiillerin Yabancı Dil Öğretimi Kapsamında Ele Alınması

Birleşik fiillerin (FVG) yabancı dil öğretiminde fiiller konusu kapsamında ele alındığı görülmektedir. Alain Kamber 1989 yılında yapılan bir araştırmada en sık karşılaşılan yardıcı fiillerden (FV) ilk on sırada yer alan *“bringen, kommen, sich befinden, stehen, geraten, nehmen, stellen, bleiben, setzen, gehen”* fiillerini çalışmasında temel alır (Kamber A. , 2006, s. 109). Seifert göre bu 10 FV’nin araştırılması yeterli değildir; “*versetzen, treten, gelangen, ziehen”*

gibi FV'lerin bu kapsamda bir çalışmada incelenmemesini eleştirir ve bu FV' lerin de Almanca öğretiminde "*in Aufregung versetzen, in Kraft treten, in Betracht ziehen* " gibi FVG örnekleri ile yer alması gerektiğine işaret eder (Seifert, 2011; 230). Oysa yabancı dil öğretiminde en sık karşılaşılan, L1 ve L2 karşılaştırıldığında kolay anlaşılabilecek birleşik fiillerin seviyeye uygunluğu test edilerek kullanılması gerekir. Bu birleşik fiiller her dil için farklılık gösterecektir. Türkçe ile karşılaştırılmasında daha az problem yaşanabilecek FVG'lerin yabancı dil olarak Almanca/ Türkçe öğretiminde yer alması ve derslerde farklı bağlamlarda sık sık ele alınması faydalı olabilir. Tüm FVG'lerin her L1 öğreneni için Almanca yabancı dil dersinde öğretilmesi zaman açısından mümkün olmayabilir. Bu nedenle her anadil ve yabancı dil ikilisi için özgün araştırmalar yapılması gerekir. FVG'yi araştıran bilim insanları gibi Seifert ve Kamber de FVG terimler üzerinden ve yapısal olarak çok araştırıldığı halde Almanca yabancı dil derslerinde nasıl öğretileceğinin tartışılmadığının altını çizmiştir (Kamber, 2008,s.227; krş Seifert, 2011; Ďurco, 2016, s.160).

Bu bağlamda Polenz'in tespit ettiği *"bringen, stellen, setzen, geben, nehmen, ziehen, kommen, gelangen ve stehen"* FV'lerden yararlanılabilir. Örneğin "*gelangen=kommen"* aynı şekilde yani eş anlamlı kullanılabilmektedir. Eisenberg ve Herrlitz "*geraten, halten"* FV'lerini eklemiş, Kamber ise korpusta bunlardan farklı olarak sadece "*sich befinden, bleiben"* FV'leri ile karşılaşmıştır.

Bu listelerde yer bulan Almancadaki FV'leri temel alarak yabancı dil derslerinde öğretimini ders kitaplarında öğrencilerin karşılaştığı FVG' ler ve anlam karşılaştırmaları ile incelemeye devam edebiliriz.

FVG'lerin Yabancı Dil Dersinde Öğretimi konusunda dilbilim insanları metinlerde en çok kullanılan FVG'leri tespit etmeye yönelik çalışmalar yapmış, listeler oluşturmuşlardır (Kamber, Marusic, Tienvieri, Targońska gibi). Bu birleşik fiillerin bazıları gündelik hayatta da sık kullanılan örneklerdir, bunların anlam ve işlev açılarından karşılaştırılmaları, cümle içinde kullanım örnekleriyle yabancı dil öğretiminde yer almaları gerekir. Çünkü FVGler ana dil kullanıcıları için farkına varılmayan birleşenlerdir ve sadece iki dil karşılaştırıldığında ya da yabancı dil öğrenilirken ortaya çıkan yanlışlarla bu birleşenlerin farkına varılır (Stork & Targońska, 2017, s.6). Bahns yabancı dil olarak Almanca derslerinde B1 seviyesinde hataları değerlendirmiş ve söz dizimlerinin başlangıç seviyesinden başlanarak her seviyede öğretimde yer alması gerektiğini belirtmiştir.

> „dass es Kollokationsübungen für praktisch alle Lerner-Niveaus gibt - für den Unterricht mit Anfängern ebenso wie für den universitären Fremdsprachenunterricht. Dass Kollokationen – immer wieder - geübt werden müssen, dürfte angesichts ihrer Fehleranfälligkeit unbestritten sein." (krş. Karadavut, 2017, s.34-37, Bahns, 1997, 197)

Birleşen eş anlamlısı ile bile hatalı kullanıma neden olabilir(sich Sorgen machen- *sich Sorgen tun; leid tun- *leid machen). Farklı dillerde farklı kullanımları gelenekselleşmiştir. “Entscheidung treffen/ karar almak-vermek/ make decision”

Bu birleşenlerin doğru kullanımı sözlü iletişimde de olumlu etki bırakır ve dilin akıcı, doğal algılanmasına neden olur. Sözel ifadeler için vurgu ve tonlama bilgisinin de öğrenene verilmesi gerekir. Birleşenlerin ayrı kelime anlamları ile algılanması sorun çıkarır. Bunların birleşik halde tercüme edilmeleri ve tanımlanmaları gerektiğini savunan Targońska öğrenenlerin bu yapıları tanıması, her dilde bu tür birleşenlerin olduğunu fark etmesi, bunları öğelerinin kelime anlamlarını ayrı ayrı ele alıp birleştirerek değil de bir araya gelince alabilecekleri anlamı düşünerek tahmin edebilecekleri şekilde öğretim görmeleri gerektiğini belirtiyor. Kollokationlar içinde birleşik fiilleri inceleyen Targońska’ya göre öğrenenler bu sayede yeni karşılaştıkları birleşik yapılara nasıl bakmaları gerektiğini bilirler. (Targońska, 2014, s. 131-132). Targońska FVG’leri birleşik yapılar”Kollokation” sınıfında kabul eder ve BF’lerin de kendiliğinden oluşturulamayan sözcük yapıları gibi yabancı dil derslerinde bir bütün olarak öğretilmeleri gerektiğini savunur (Targońska J. , 2015, s. 426-427). Reder (2001) ve Bahns (1993)’sın okuma dersi için yaptıkları küçük çalışmaları dışında sözcük yapılarının yabacı dilde edinimi konusunda araştırma yoktur. Yabancı dil, ikinci dil öğretimi alanlarında bu konu ihmal edilmiştir, bu konuda araştırma çok azdır (Targońska, 2014, s. 138). Targońska Polonyada bir üniversitede Filoloji ve Almanca Eğitim Bilimlerinde öğrenime başlayan öğrencilere uyguladığı çalışmasında %17 ‘unun Kollokationu bir ölçüde tanıdığını tespit etmiş. Sadece azınlığın bu konuyu biraz bildiğini savunan Targońska, bu konuda öğretmenler kadar, ders kitaplarından, öğretmenleri yetiştirenlere ve hatta anadil öğretimine kadar geniş bir kitleyi ve Avrupa Dil Portfolyasını sorumlu tutar. Ders kitaplarına, müfredata ve sınavlara yol gösteren Avrupa Dil Portfolyası birleşik fiillerine/FVG’ye yer vermemiştir oysa üç adımlık keşfetme, tanıma ve kullanma öğretim yöntemi sözcük grupları için kullanılabilir (Targońska, 2014, s. 142-143; Ďurco, 2016)

Tablo 2.5.1.’de görüldüğü gibi; Avrupa Dil Portfolyasında daha geniş bir kavram olarak “Wendung” Kann Beschreibung- yetiler arasında A1 seviyesinden itibaren yer alır, çünkü dil öğrenimi dil bilgisi ve sözcük öğrenimi ile kısıtlı tutulmamalı, sözcükler kullanım çeşitlilikleri ile öğrenilmelidir.

Tablo 2.5.1. Avrupa Dil Portfolyası Yetileri

A2	Verwendet elementare Satzstrukturen mit memorierten Wendungen, kurzen Wortgruppen und Redeformeln, um damit in einfachen Alltagssituationen begrenzte Informationen auszutauschen.
A1	Hat ein sehr begrenztes Repertoire an Wörtern und Wendungen, die sich auf Informationen zur Person und einzelne konkrete Situationen beziehen.

Jesenšek çalışmasında Profilo Deutsch kaynağında "Kollokation" konusuna yer verilmediğini tespit etmiştir. Kannbeschreibung- yeti betimlemelerinde "vorgefertigte Äußerungen, komplexe Sprachmittel, häufig verwendete Strukturen, syntaktische Einheiten" gibi terimlerin bu birleşik yapıları kapsayabileceğini savunur, çünkü birleşik yapılar özellikle konuşma, yazma ve çeviri becerileri için önemlidir (Jesenšek, 2016, s. 191-193):

> Legen wir fest: Kollokationen sind ein lernrelevantes lexikalisches Phänomen. Ihre besondere Bedeutung im Fremdsprachenlernen betrifft vor allem sprachproduktive Zusammenhänge (Sprechen, Schreiben, Übersetzen), da sie Formulierung üblicher, geläufiger, unauffälliger fremdsprachlicher Äußerungen sichern und lernpsychologisch den Lernprozess unterstützen.

Ďurco da Slovakya'da proje kapsamında[41] Almanca yabancı dil kitaplarında B2 seviyesinde bile birleşik yapıların öğretiminin bilinçli bir uygulaması olmadığını, bazı birleşik yapıların tesadüfi olarak sistemsiz öğrenenin karşısına çıktığını, ancak öğretimi üzerinde durulmadığını tespit eder. Özellikle FVG'lerin farklı kullanım şekillerinin öğretimde yer alması gerektiğini vurgular.

> Die Angabe von Kollokationsparadigmen ist besonders wichtig bei Funktionsverbgefügen. Neben in Kontakt kommen sind Kollokate wie treten, stehen, bleiben, bringen genauso relevant.

Bu proje kapsamnda birleşik yapıları iki dili karşılaştırarak öğretme amaçlı dersler planlanır ve bu derslerin etkinliği ispatlanır. Proje sonunda her dil için özel araştırma yapılması ve L1-L2 karşılaştırmalı birleşik yapı öğretim sisteminin oluşturulması gerektiği ortaya çıkmıştır (Ďurco, 2016, si 158).

Heringer'e de göre birleşik fiiller yabancı dil öğretiminde sabit kullanılışlarını[42] tanımak ve doğru kullanmak, işlevlerini anlamak ve dile kattığı değeri dikkate almak için yer almalıdır (Heringer, 2013, s.53).

Kamber 2008 çalışmasında FVG/BF kullanımında öğrenenlerin yaptıkları ana dil kaynaklı (Interferenzfehler) hataları örnek vererek Fransızca anadil öğrenenlerin yaşadığı zorlukları temel almış (Foto nehmen* Foto machen/ in Betracht nehmen* in Betracht ziehen) ve öncelikle Almanca öğretiminde yer alması gereken FVG/BF'lerin belirlenmesi gerektiğini savunmuştur.

[41] Projekt „Kontrastive Analyse der festen Wortverbindungen im Deutschen und Slowakischen"
[42] Feste Wortverbindung in Hueber Duden Wörterbuch, 2003; s.745

Kısıtlı ders saatlerinde öğrenenin kapasitesini verimli kullanmak için sık kullanılan FVG'lerle çalışılması gerektiği aşikârdır. Stork ve Targońska'nı belirttiği gibi "hierarchische Stufung" hiyerarşik derecelendirme ile öğretilecek yapıların seçilmesi gerekir (Stork & Targońska, 2017, s.9). Bu sıralamada sadece öğrenenin seviyesi, hazır oluşu değil, aynı zamanda L1, L1 ve L2 uyumu gibi faktörler öğretici tarafından dikkate alnmalıdır.

Almanca öğretiminde yararlanılan kaynaklarda FVG'lerin listeler halinde verilmesini ve bu listelerin de bilimsel araştırmalara dayanılarak değil de yapay sıralamalar şeklinde oluşturulmalarını eleştirilir (Kamber, Stork&Targońska, Ďurco, Götze…). Dilbilgisi kitaplarında da öğrenenin aklında kalacak birkaç FVG/BF'i yeterli gören alıştırmalara ya da bu yapıların kullanımından kaçınan yaklaşımlara rastlanmaktadır. Sözlüklerdeki cümle örneğine yer vermeyen FVG listelerini ezbere yönelttiği için eleştirmek yerinde olur. Kamber çalışmasına derslerde öğretilmesi için tipik FV leri belirlemekle başlar ve bu fiillerin basit fiil ve birleşik fiil olarak kullanılma oranları üzerinde durur (Örneğin: "kommen" fiili %76 basit fiil olarak kullanılır. Kamber A. , 2008, s. 3-7).

Macaristan'da yapılan araştırmada Reder FVG'lerin söz dizimlerinin alt kategorisi olarak kabul etmiştir. Öğrencilerin okuma çalışmasında rastladıkları birleşik yapıların farkına varmalarını, o yapıları kendilerinin de kullanabileceği şekilde anlayarak öğrenmeleri sağlamak ister. Çalışmasında tarih, biyoloji ve coğrafya derslerinin Almanca okutulduğu B2 seviyesinde Almanca bilgisi olan lise 10. Sınıftaki 27 öğrencinin Die Welle romanını okumalarının Kollokation bilgilerini geliştirip geliştirmediğini araştırmak için bir grup ile Kollokation çalışması yaptırmış, diğerine hiçbir çalışma yapmamış (Reder, 2001, s. 3). Sadece romanı okumak öğrenenlerde %3 oranında Kollokation bilgisini artırmış. Okuma öncesi Kollokation konusu çalıştırılan öğrencilerin bilgisi %16 yükselmiş. Bu öğretim %13 daha etkili öğrenme sağlamış. Bunun için Reder üç aşamalı bir program uygulanmış. "Präsentation, Einüben und anwenden" (Reder, 2001, s. 7; Durco/Targońska gibi). Bu çalışma benzeri bir proje Polonya'da Durco ve arkadaşları tarafından yapılmış ve FVG'nin dahil olduğu birleşik yapıların Almanca öğretiminde tüm seviyelerde öğrencinin farkındalığını sağlayarak çalışılması gerektiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak okuma yabancı dil öğreniminde faydalı olmakla birlikte, söz dizimlerin üretken olarak kullanılması için yeterli olmadığı tespit edilmiş ve öğrenenlere arzu edilen seviyede söz dizimi bilgisi kazandırmak için ek sözcük çalışması yapılması tavsiye edilmiştir (Reder, 2001, s. 10). Birleşik yapılar üzerine çalışma yapmak sadece okuma, dinleme, anlama, yazma ve konuşma yetilerini kazandırma amaçlı olmayıp öğrenenin birleşik yapıları tanıması, birebir

çeviri hatasına düşmemesi ve bu yapıları birlikte öğrenme bilincini kazanması açısından faydalı ve gerekli görülmelidir (Stork & Targońska, 2017,s.10)

Bu deneyler ve projeler yabancı dil derslerinde terimlerin, tanımların, termolojideki sınırların önemini kaybettiğini, beceri kazanımı için derslerde uygulamaya önem vermek gerektiğini göstermektedir. Bu uygulamalar arasında anadil ve köprü dil karşılaştırmaları yer alabilir. "Çevresindeki öğeleri göz önünde bulundurmadan bir sözcüğün anlamı saptanamaz" (de Saussure, Vardar, 1982 s. 118). Bu nedenle birleşik fiiller birlikte kullanılabilecek öğelerle birlikte öğretilmeli, alıştırmalar cümle öğelerini de kapsamalıdır. Çevre öğeleri içeren alıştırma ve çalışma çeşitlilikleri, benzerlik ve farklılıkları karşılaştırma farkındalığı artırır ve okuma daha etkin öğrenimi destekler. Yönlendirme ve görevlendirilmelerle desteklenmeyen okuma çalışmalarının içerik çözümleme alıştırmasından öteye gitmesi beklenemez. Bu nedenle sistemli bir şekilde öğretim metodu uygulanmalıdır. Eşanlam, zıt anlam ve etken, edilgen yapısal karşılaştırmaları bu yöntemlerden biri olabilir.

2.5.1.Metindilbilim Açısından FVG

FVG'lerin birleşik yapıda yüklemi oluşturması metin dilbilim açısından önem kazanır. Birleşik fiil kullanımında isim cümlenin sonunda yeralır. Bu da vurgunun bu ad-fiil üzerinde yoğunlaşmasına neden olur. Von Polenz (1987: 171) FVG'yi cümle içindeki görevine göre tanımlar „klammerbildende zweiteilige Prädikatsausdrücke". Duden-Grammatik'te (2016: 425) de FVG basit fiil gibi cümle içinde yüklem görevini üstlenen birim olarak ifade edilir. „Einheiten, die, einem einfachen Vollverb entsprechend, als Prädikat im Satz dienen [können] ".

Birleşik fiillerin cümle içindeki yüklem görevini birlikte yüklendiklerini göstermek için Schirnhofer gazetelerdeki kullanımlarını araştırmış ve FVG modalverb di-li geçmiş zaman çekimi bir arada iken nasıl bir durum aldığına bakmıştır: (Schirnhofer, 2017, s. 74).

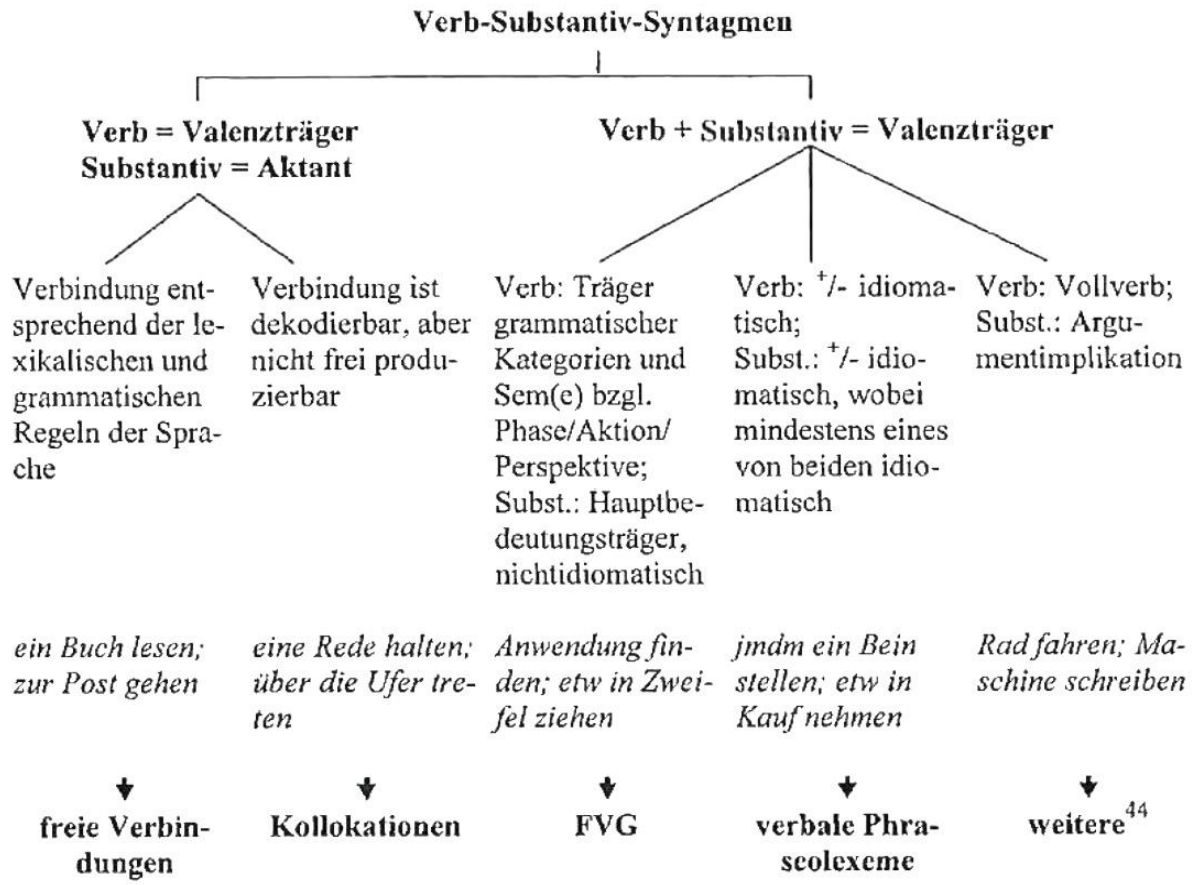
weil er die Arbeit hatte in Angriff nehmen können.

Schirnhofer ilgeç alan FVGlerde fiil sıralamasında lehçe ve yazılı Almancada farklılıklar olduğunu, bununla birlikte Modalverb'in genellikle en sona giden baskın yapısını tespit etmiştir. Schirnhofer'e göre ilgeçli FVG fiil olmayan yüklem parçası olarak mastar haldeki yüklem parçasının, çekim fiilin hemen önünde yer almaktadır. FVG'nin birlikte hareket etmesi bu birleşik yapıların ad-fiil birleşeni ile bir bütün olarak yüklem görevini üstlendiğini göstermektedir. Bu da FVG'yi söz dizilerinden ayrıştıran bir özelliktir.

weil er die Zähne hatte putzen können.

İsmin nitelenebilmesi, soru sorulabilmesi ya da kısaltma yapılması[43] sözcükleşmemişler dışında bazı FVG'lerde ve deyimlerde mümkün değildir. Sözdizimi ve gruplarında ise mümkündür. Söz dizimleri ve deyimler benzersiz bileşenlerden oluşabilir, FVGler ise bileşenleri FV ve ad-fiil olmalıdır ve FV basit fiil anlamından uzaklaşmıştır. Basit fiilden türetilen isim birleşeni genellikle soyuttur, oysa sözdizimi ve deyimlerde somut isimler yer alır. FVG ve deyimler tanımlılık, tekil ya da çoğul kullanım ve tamlama ile betimleme sınırlı, kısıtlıdır, sözdizimi ve gruplarında ise böyle değildir, değişebilir. FVG, sözdizimi ve gruplarında deyimsel anlam yoktur, birleşik yapının anlamı sözcük anlamlarından çıkarılabilir. (Wotjak/Heine 2005: 144–147; Helbig 2006: 166–167, 171–172; Tienvieri, 2014, s. 37)

Heine ise FVG'leri fiil-isim birleşikleri başlığı altında ele alarak diğer birleşik yapılarla ilşkisini gösterir. FVG'ler kesin sınırları olmasa da aralarındaki geçişlere rağmen ayrı bir grup olarak kendi özellikleri ile sınıflandırılmıştır (Heine 2006: 53).

Şekil 2.2.1.1. Verb-Substantiv-Syntagmen nach Heine (2006:52)

[43] "Die Anaphorisierbarkeit, Adverbialisierbarkeit und Erfragbarkeit des Substantivs"

Şekil 2.5.1.1.'de görüldüğü gibi "*eine Rede halten*" sözcük grubu olarak sınıflandırılmaktadır. Oysa "*reden*" basit fiilinden türeyen ad-fiilli birleşik fiil oluşmuş ve basit fiil ile de ifade edilebilir. ***weil er eine Rede hatte halten können.***

Deyim ve nesne/tümleç cümle yapıları ile kesin ayrılabilen FVG'ler sözcük grupları "Kollokation" ile geçirgen bir sınıra sahiptir.

FVG'nin anlamı, sınıflandırılması ve bu konuda yaşanabilen kargaşalar yabancı dil öğretimi açısından fazla bir önem taşımayabilir. Yabancı dil öğreneni termoloji bilgisinden daha çok dilin kullanımında yaşadığı zorluk ve kolaylıklara odaklanmalıdır. Bu sayede öğrenen birleşik fiilleri doğru, yerinde ve söylemi zenginleştiren yönüyle aktif ve sık sık kullanırsa akılda kalıcı olabilir, kuru ezber çalışmasına gerek kalmaz. Yabancı dil derslerinde ana dil ve yeni dilin karşılaştırılması dille oynama imkanı ve ifade farklılıklarının üzerinde durulma şansı da doğabilir. FVG'lerin anlamını tahmin etmek yabancı dil öğrenenler için çok kolay olmayabilir. Targońska'e göre birleşik yapılar anlam odaklı yapılar[44] olduğundan yabancı dil öğrenenler yeni dilin kurallarını ve ana dilden farklı bir düzeni olabileceğini tahmin edemediği için birleşik yapıların da doğru tahmin edemeyebilir. Olsztyn, birleşik yapıların serbest sözcük yapılarından ayrımının zor olduğunu, iki dilin karşılaştırılmasının bu ayırımı yapmada fayda sağlayacağını savunur (Targońska , 2015, s. 421). Bu nedenlerle yabancı dil derslerinde karşılaştırmalı bilgiler verilmesi faydalı olabilir.

2.5.2. A1-A2 ve B1 Seviyesi Ders Kitaplarında Funktionsverbgefüge

Yabancı dil olarak Almanca A1-A2 düzey öğretim kitaplarından seçilen Netwerk, Studio d, Menschen, Deutschstube ders kitaplarında birleşik fiil yapıları araştırılmıştır ve 126 adet birleşik fiil tespit edilmiştir. Bunlardan 42 farklı birleşik ile "machen" çekim fiili en çok çeşitlilik gösteren çekim fiil olmuştur." haben" ve "sein" yardımcı fiilleri çekim fiil görevini üstlendikleri durumlarda cümle içi Türkçe karşılıkları benzerlik gösterdiği için birlikte ele alınmışlardır ve bu iki çekim fiil ile oluşan 35 adet birleşik fiil ile karşılaşılmıştır. "bekommen" 11; "geben" 8;" kommen" 6; "bringen" 6; "stehen" 4; "bleiben" 3;"nehmen"1; "finden" ve "stellen" ise 2'şer farklı birleşen ile birleşik fiil oluşturmuşlardır. Diğer farklı çekim fiillerle ise 8 adet FVG tespit edilmiştir.

Almanca Netzwerk ders kitabı ve çalışma kitabı B1 seviyesinde 22 farklı FVG'ye rastlanmıştır. İncelenen Almanca ders kitaplarında birleşik fiil ile ilgili çalışma veya etkinliğine

[44] Kollokationen gehören zur Parole und nicht zur Langue.

rastlanmamıştır. Öğrenenler okuma parçalarında ya da görev başlıklarında bu FVG'ler ile karşılaşmaktadır. Bunlar:

1. „Werbung machen“
2. „Vorwurf machen“
3. „sich mit etw vertraut machen“
4. „Zweifel haben“
5. „Einfluss haben“
6. „Erfindung sein“
7. „zur Verfügung haben“
8. „eine Betreuung haben“
9. „Eindruck haben“
10. „Diskussionen haben“
11. „Streit haben“
12. „Verständnis haben“
13. „Verständnis zeigen“
14. „zur Verfügung stehen“
15. „auf die Probe stellen“
16. „in Erinnerung bleiben“
17. „zum Lachen bringen“
18. „zur Welt bringen“
19. „Präsentation halten“
20. „geheim halten“
21. „Informationen zum Thema geben“
22. „nicht in Frage kommen

Bu birleşik fiillere yönlendirme metinlerinde ve okuma parçalarında rastlanmıştır. Bu yapıların öğretimi için alıştırma bulunmamaktadır. Öğrencilerin birleşik fiil alıştırmalarını ders kitaplarında görmemesi, bu konuya dikkatlarinin çekilmemesi ve kelime öğrenirken birlikte kullanılan yapıları beraber öğrenmemesi Targońska tarafından da eleştirilir (Targońska, 2015). Targońska özellikle yabancı ders kitaplarından Studio d ve Menschen yayınlarının A2 ve B1 seviyelerindeki çalışma ve ders kitaplarını, yardımcı kitaplarını incelemiş ve FVG'lerin ağırlıklı olduğu Kollokation birleşik yapılarının da ders kitaplarında öğretim amaçlı yer almadığını tespit etmiştir. Bu birleşik yapılara okuma parçalarında ve bazı alıştırmalarda farklı konular işlenirken rastlanabilmektedir. Kelime listelerinde bile bu birleşik yapıların ayrı yer almalarını Targońska eleştirir. Öğrenenlerin ders kitaplarındaki metin ve yönergelerde karşılaştıkları FVG'leri anlamaları ve kullanabilmeleri için alıştırmalar eklenebilir. Targońska birleşik yapıların A1 seviyesinden başlanarak yabancı dil öğrenenlere kazandırılması gerektiğini vurgulamaktadır[45] (Reder 2006, 195–218; Targońska, 2015,s.12; Ďurco, 2016, s.161[46]). Bu

[45] Der Autorin des vorliegenden Beitrags ist jedoch bewusst, dass die Förderung der Kollokationskompetenz auf dem A1-Niveau beginnen sollte.
[46] Unbestritten ist die Notwendigkeit, sich mit den Kollokationen auf allen Lernstufen zu beschäftigen

nedenle özellikle Yabancı dil olarak Almanca öğretmen adaylarının birleşik yapılar konusunda bilinçlendirilmesi ve öğrencilerine bu yapıları daha etkin öğretmeleri için metotların eğitim yelpazesine katılması gereklidir (Targońska, 2015, s.20).

Birleşik fiil konusu yabancı dil olarak Almanca öğretim kaynaklarında B2 seviyesinde Nomen-Verb-Verbindung terimi ile yer almaktadır[47]. Weitblick B1 seviyesinde ünite başlıklarını "zur Sprache bringen" gibi birleşik yapılarla adlandırarak öğrenenlerin bu yapıları tanımasını sağlamıştır, ancak hiçbir alıştırma, bilgi yer almamaktadır.

Türkiye'de Almanca öğretim kitaplarından Aspekte Neu'u inceleyen Taşcan Aspekt Neu B1, B2 und C1 öğretim kitaplarında birleşik fiilleri araştırmış ve 122 adet FVG tespit etmiştir. Etken-edilgen listesi Ek-2'tedir (TAŞCAN, 2019, s.53).

Aspekte Neu B1 karşılaşılan 27 FVG'den 7'si ilgeç almayan birleşik fiildir. FVG konusu B2 seviyesinde işlenmektedir, bu neden 75 kere FVG okuma-anlama, 61 FVG alıştırmalarda, 39 FVG dilbilgisi ve sözcük listesinde ve 15 FVG görev bildiriminde olmak üzere 190 kere FVG bulunmuştur. 71 FVG etken, 40 edilgen yapıdadır (TAŞCAN, 2019, s.92).

Tablo 2.5.2.1. Aspekte B1,B2,C1 Ders Kitaplarında Taşcan Birleşik Fiil Tespiti

	İlgeçli FVG	İlgeçsız FVG	Toplam
Aspekte Neu B1	20	7	27
Aspekte Neu B2	34	26	60
Aspekte Neu C1	26	24	50
Toplam	70	57	127

Tablo 2.5.2.1.'de Aspekte B1, B2 ve C1 düzeyleri için yayınlanan ders kitaplarında bulunan birleşik fiiller listelenmiştir. Bu tablo birleşik fiiller konusunun B1'de başlanmasına rağmen B2'de yoğunlaşıldığını göstermektedir.

Yabancı dil olarak Almanca kitaplarından Aspekte neu B2 Intensivtrainer alıştırmalarla birleşik yapıları (Nomen-Verb-Verbindung) fiillere göre ve basit fiil karşılığıyla çalışma imkânı sağlamıştır. Basit fiil karşılıkları belli bir düzene sahip olmadığı için farklılık göstermektedir; Aspekte'de "eine Rolle spielen= relevant sein (Lütke, Moritz, & Rodi, 2017, s.32)", Weitblick'te ise "wichtig sein (Bajerski, Böschel, Meister, & Würz, 2019, s.42)" olarak verilmektedir.

Weitblick B2 kitabı sonundaki "unregelmäsige Verben, Verben / Nomen / Adjektive mit Präpositionen" gibi 5 listeden biri Nomen-Verb-Verbindung listesidir ve birleşik fiiller cümle örneği ile yer almıştır (Bajerski, Böschel, Meister, & Würz, 2019, s.117). Öğrenenin BF'inin cümle içinde kullanımını görmesi öğretici olabilir.

[47] Mittelpunkt B2 s.6, Weitblick B2 s.42

2.5.3. Funktionsverbgefüge Öğretiminde Kullanılan Soru Tipleri

Häusermann & Piepho'ya göre FVG anlaşılmaz ve öğrenci düşmanı bir terim olduğu için görsellerle canlı bir şekilde öğrenenlere sunulmalı ve FVG nin yapısı anlatılmalıki, içeriği anlaşılsın, anlamsal faklılıklar algılansın. Bunun için de hem (rezeptiv) alılmama ve (produktiv) uygulama çalışmaları, boşluk doldurma, basit fiile çevirme gibi aktiviteler öğrenenler için faydalı olacaktır (Häusermann & Piepho, 1996, s. 125-127). Häusermann & Piepho kitaplarında FVG'ler sözlüklerde ad-fiil başlığı ile yer bulduğu için isim birleşeninden yola çıkarak yabancı dil öğrenenlerin sözlükten yararlanmayı deneyimlemelerini sağlarlar.

Heringer Almanca öğretiminde sözcük dizilerinde kullanılan soru tiplerinin FVG'ler için de kullanılabileceğini belirtir. Ad-fiil verilip hangi FV ile birlikte kullanıldığı ya da FV verilip hangi isimlerle kullanıldığı sorulabilir. Cümle bazında basit cümlenin birleşik fiil ile yeniden yazılması ve birleşik fiil ile cümle örnekleri verilip basit fiil ile ifadesi sorulabilir (Heringer, 2013, s.53-54). Bu tür çalışmalar öğrenenlerin dikkatini stil değişikliklerine çekmek için uygun olsa da konu bağlamında algılanmadığı için ezber temeline dayanmaktadır.

Heringer DSH sınav hazırlığı yapan yabancı dil öğrenenler için hazırlanan çalışma kitabında FVG konusuna sınavda çıktığı için yer vermiştir. Tek bir cümle[48] ile FVG açıklanmış ve cümle işaretleme[49] alıştırması sunulmuştur (Müller & Heringer, 2009, s. 66). Soru şöyledir: Hangi isim cümleyi tamamlayabilir?

Welcher Nomen ergänzt den Satz?

Diese neue Methode kommt schon seit Längerem zur ……	↔	Entfaltung/ Wirkung/ Bearbeitung/ Darstellung/ Anwendung/ Durchführung
Bei den Arbeiten gerät man immer weiter in..	↔	Verzweiflung/ Verlegenheit/ Aufregung/ Konflikt/ Verzug
Diese neue Methode bringen wir schon seit Längerem zur ……	↔	Geltung/ Durchführung/ Anwendung/ Ausführung/ Entwicklung/ Wirkung
Diese neue Methode steht schon seit Längerem zur……..	↔	Debatte/ Diskussion/ Entscheidung/ Verfügung

Bu tür sorulara ders kitaplarında sık rastlanmaktadır. Aspekt B1 ders kitaplarını birleşik yapıların okuma parçalarındaki yeri ve bu yapıların ne şekilde öğretildiğini açısından inceleyen Targońska okuma parçalarında tespit ettiği 138 birleşik yapıdan sadece 9 tanesinin alıştırmalarda yer almasını yetersiz bulmuştur. Bu alıştırmalar eşleştirme, boşluk doldurma ve tamamlama çalışmalarıdır. İncelenen Sicher B1 ders kitabında ise 36 birleşik yapıya okuma parçalarında rastlanmıştır. Birleşik yapı alıştırmaları kelime çalışmalarında kullanılmış metin

[48] Ein FV hat eine andere Bedeutung als das entsprechende Vollverb, deshalb ist das Erkennen des Gefüges und seiner Bedeutung wichtig.

[49] Der nominale Teil des FVG kommt oft erst spät im Satz. Dann müssen Sie erkennen, was passt. Kreuzen Sie an.

bağlamında öğrenenlere sunulmamıştır. Birleşik yapıların her seviyede öğrenene uygun alıştırmalarla öğretilmesi gerektiğini savunan Targońska metinlerde karşılaşılan yapıların birleşenlerine dikkat çeken ve anlamını pekiştiren çalışmalara ihtiyaç olduğunu vurgular (Targońska, 2018, s.77). FVG öğretiminde genellikle bu SOS modeli (Funk & Koenig, 2007, s124) kullanılmaktadır. "S" sammeln, yani metinlerde FVG'leri toplamak; "O" ordnen; düzenlemek ve "S" systematisieren; kurallar ve sistemi keşfetmek. Targońska ve Durco da Reder gibi üç aşamalı bir program uygulanmış. "Präsentation, Einüben und Anwenden" (Reder, 2001, s. 7; Targońska, 2015; Ďurco, 2016, s.202, 240). Reder çalışmasında öncelikle öğrenenlerin dikkatini çekmek için Kollokation listesi vermiş ve onlardan okudukları romanda (Welle) bunları bulmaları, işaretlemeleri ve kendi listelerini oluşturmaları istemiş. Metinden anlam çıkarma, Kollokationların kullanışının anlaşılması, anadil ve köprü dil ile benzerlik ve farklılıkların tespiti tanıtım aşamasında uygulanan çalışmalar olmuş. Bu aşamada birlikte kullanılan cümle öğeleri de öğrencilerin listesinde yer almış "*einen Baum fällen"* ve birlikte kullanılan yapılar olarak dışlanmamışlar. Burada terminolojiyi ders uygulamalarında sınırlamaya ihtiyaç duyulmadığı görülmekte. Uygulama aşaması "suchen, zuordnen, reflektieren, übersetzen, transferieren, korrigieren, ankreuzen, beurteilen (richtig oder falsch)" çalışmaları "*Suchübungen, Zuordnungsübungen, Übungen zur Reflexion über das Kollokationsverstehen, Korrekturübungen, Transformationsübungen , Übersetzungen, Kollokationsraster, Arbeit mit dem einsprachigen Wörterbuch, Richtig-falsch-Übungen*" alıştırmalarının Kollokation yoğun şeklinden oluşmuş. Arama alıştırmaları eş anlam bulma, uygun birleşeni bulma, uygun ilgeç veya çekim seçme gibi çalışmalar. Eşleştirme alıştırmaları verilen yapılardan uygun olanları eşleştirme, boşluklara uygun kelimeleri yerleştirme, cümle bağlamında çoktan seçilen birleşen test soruları, birleşenlerden oluşan ikili eşleştirme cümle setler. Söz dizimlerini anlama alıştırmaları anlam kaymalarını bulma, söz dizim ve anlam eşleştirme, okuma metninde söz dizimi bulma, temel anlam ve anlam kaymasının karşılaştırılması. Hata düzeltme alıştırmaları yanlış yapıyı bulma ve doğrusunu yerleştirme görevlerinden meydana gelmiş. Dönüştürme egzersizleri serbest birleşenleri söz dizimine çevirme, basit fiilin FVG ile ifadesi, FVG'nin metin içi uyum etkisi, verilmiş öğelerle cümle kurma, sözcük yapım eki çalışmaları şeklinde. Karşılığını bulma çalışmaları, söz dizim çizelgesi, aynı sözcük ile kullanılan dizimleri bulma alıştırması tek dilli sözlük kullanımı çalışması şeklinde uygulanmış. Doğru ve yanlış cümle bulma ve söz dizim alan çalışmaları yapılmış. Üçüncü aşamada verilen söz dizimini sözlü ya da yazılı olarak kullanmaları, metinlerdeki sözdizimlerinin bulunup silinmesi ve yeniden yazılmaları, üretken çalışma olarak

da öğrenenlerin gerekli söz dizimini kendilerinin bilip kullanmaları sağlanmış. Bu alıştırmalarda çeviri bir karşılaştırma yöntemi olarak dikkat çekmektedir.

Mittelpunkt "Nominalstil- Verbalstil" bilimseldil ve konuşma dili karşılıkları ve boşluk doldurma alıştırmasına aşağıda görüldüğü gibi yer vermiştir (Breslauer, Dengler, Sander, & Skrodzki, 2009, s.6,7).

Nominal	***Verbal***
Nach vielen Diskussionen haben wir endlich einen Entschluss gefasst.	*Wir haben uns entschlossen, mit unserer Firma ins Ausland zu gehen.*
Wir sind zur Überzeugung gekommen, die Produktion ins Ausland zu verlagern.	*Wir sind überzeugt davon / davon überzeugt, die Produktion ins Ausland zu verlagern.*
Daraus folgt, dass sich vieles änder wird.	*Die Folge davon ist, dass sich vieles ändern wird.*
Deshalb müssen wir mit allen Mitarbeitern Gespräche führen.	*Deshalb müssen wir mit allen Mitarbeitern sprechen.*
Alle schwierigen Fragen sollten zur Sprache kommen.	*Alle schwierigen Fragen sollten besprochen werden.*
Hoffentlich nimmt die Besprechung einen guten Verlauf.	*Hoffentlich verläuft die Besprechung gut.*

Boşluk doldurma

führenx2 ***kommen*** ***machen*** ***leistenx5***

Die Geschäftsführung wollte mit den Mitarbeitern ein Gespräch (1) führen. Wenige haben der Einladung Folge (2) geleistet. Denn die meisten wollten Widerstand gegen die Verlagerung ins Ausland (3) leisten. Schliesslich hat der Betriebsrat Hilfe (4) geleistet und die Mitarbeiter gebeten, an der Besprechung teilzunehmen. Zuerst hat man Konversation (5) gemacht. Dann ist man ins Gespräch (6) gekommen. Die Geschäftsführung hat versprochen, die Zahlungen an die Arbeitsnehmer zu (7) leisten. Die örtliche Zeitunghat dann ein Interview mit dem Betriebsrat (8) geführt. Die Landesregierung hat versprochen, einen finanziellen Beitrag zu (9) leisten.

Almanca öğretim kitaplarında eşanlam ve çatı karşılaştırmalarına yer verilmediği tespit edilmiştir. Almanca öğretiminde kullanılabilmesi için birleşik fiillerin eşanlam ve zıt karşılaştırması araştırılmıştır.

2.5.4. Eşanlam ve zıt anlam karşılaştırmaları

Birleşik fiil yapılarında eş-anlamlı olanlar, zıt ifade bildirenler birlikte ele alınarak anlam zenginliği yabancı dil derslerinden kullanılırken mutlaka yapısal değişikliklere dikkat çekmek gerekir (Cevap vermek/ almak = eine Antwort geben/ bekommen). Yılmaz da "uğramak, görmek, almak" edilgen anlam kattığını, "yapmak, girmek, vermek" etken çatısı olduğunu belirtir. Yabancı dil açısından önemli olan konu ise cümle içindeki öğe farklılıklarıdır:

(Öğretmen kızım**a** ders verdi- Kızım öğretmen**den** ders aldı. Die Mitglieder **bringen** ihre Sicht der Dinge in einer gesonderten Publikation **zur Kenntnis**[50].- Die Mitglieder haben erst heute über die Dinge **Kenntnis erhalten**.)

Düşünceli Türkçede ve Almancada eşanlamlı FVG'lere örnekler vererek karşılaştırmıştır (Düşünceli, 2017, s.21, 66):

Almanca eş anlamlılar	**Türkçe eş anlamlılar**
sich in Abhängigkeit *befinden/sein*	suçlamada bulundu. / suçlamaya uğradı.(zıt)
die Fähigkeit *besitzen/haben*	eğitim verdim. / eğitim gördüm
eine Anregung *bekommen/erhalten*	başarı sağladı. / başarı gösterdi.
zur Kenntnis *bringen/setzen*	sorguya çekti. / sorguya aldı.
einen Befehl *geben/erteilen*	ilerleme kaydetti. / ilerleme sağladı
zu Ansehen *kommen/gelangen*	özlemini duyuyordu. / özlemini çekiyordu

Almancada Bruker aktivisch-passivische Gegensatz-Paare/ etken ve edilgen zıt anlam ikilileri; Fransızca'da "Konversen" diye adlandırılan zıt anlamlı çiftleri şöyle örneklendirmiş ve listelemiştir (Bruker, 2013, s. 33):

zum Abschluß bringen - zum Abschluß kommen
zur Diskussion stellen - zur Diskussion stehen
in Angst versetzen - in Angst geraten
in Betracht ziehen - in Betracht kommen
Gehör schenken - Gehör finden
Hilfe leisten - Hilfe finden
Zustimmung erteilen - Zustimmung finden
zu Protokoll geben - zu Protokoll nehmen
zur Kenntnis geben - zur Kenntnis nehmen
zur Kenntnis bringen - Kenntnis erhalten
in Kenntnis setzen - Kenntnis erlangen
in Versuchung führen - in Versuchung geraten
Ansehen verleihen - Ansehen genießen
eine Änderung vornehmen - eine Änderung erfahren

Almanca FVG'ler ile Türkçedeki birleşik fiilllerdeki yapısal benzerlikten (Hilfe leisten - Hilfe finden↔ yardım sağlamak- yardım bulmak↔ Provide help - find help) yabancı dil derslerinde yararlanılabilir. Türkçe bilen Almanca öğrenenler, ya da Almanca bilen Türkçe öğrenenler için yabancı dil sınıflarında yer alması gereken ifade çeşitliliğini kazandırmakta birleşik fiil yapılarının anlatım zenginliği kullanılabilir.

2.6.5. Karşılaştırmalı Dilbilgisi

Bilim insanlarının oluşturduğu birleşik fiil listelerinin ders kitaplarında ve sınıflarda kullanılması için yeni yöntemlere ihtiyaç vardır. Özellikle aynı L1 öğrenenlerin bulunduğu homojen sınıflarda L1/L2 karşılaştırmalı öğretim yönteminden yaralanmak gerekir

[50] Die Zeit 01.03.2016

(Hallsteinsdóttir, 2021; Bahns, 1993). Bazı birleşik fiillerin kullanımı Almanca -Türkçede benzerlik gösterirken diğer dillerde farklı olabilir (Spaziergang machen- yürüyüş yapmak- take a walk). Birleşik yapılar her dilde farklı kullanımları ile karşımıza çıktığı için her anadil için farklı birleşik fiil listeleri ve karşılaştırma alıştırmaları geliştirilmesi gerekmektedir. Böylelikle benzerliklerle dil öğrenimi hızlanabilir, farklılıkların belirlenmesiyle de hatalar azalabilir ve bilinçli bir öğrenme (Sprachbewusstheit-Konzeption / Language Awareness) süreci ivme kazanabilir.

Özellikle yabancı dil dersleri için L1-L2 karşılaştırmalarını kaçınılmaz olduğunu belirten Balcı karşılaştırma zemini olarak anlam üzerinde durur. Karşılaştırmanın yapılmadığı bir ders iletişimsel hedeflerine ulaşamayacaktır(Balcı, 2009, s.9). Ancak sadece anlamsal karşılaştırma çeviri anlamına gelmektedir. Bu yaklaşımın geçerliliği araştırılmalıdır.

Eichinger 1950 yılından günümüze uzanan karşılaştırmalı dilbilgisi araştırmalarında yabancı dil öğretiminde yapısal farklılıkların üzerinde durulduğunu ve böylece ortaya çıkabilecek hata kaynaklarının ön görülebilmesinin amaçlandığını belirtmektedir. Eichinger devamında dilin sistemli olarak bütününün ele alındığını, yapısal karşılaştırmaların yapıldığını örneklerle dile getirir ve artık dillerin sadece yapısal değil de uygulama odaklı araştırmalarla kısaca işlevsel yönleriyle öğretimde kullanılmak üzere karşılaştırılması gerektiğini savunmaktadır. Eichinger karşılaştırmalı dilbilgisi konusunda daha farklı açılardan çeşitli karşılaştırmaların yapılması gerekliliğini vurgulamaktadır (Eichinger, 2012, s.9). Yapısal, anlamsal ve işlevsel karşılaştırılmalı çalışmaların uygulamalarla sınıfta yer alması yabancı dil öğretimini etkinleştirerek, öğrenme zorluklarının daha kolay aşılabilmesini sağlayabilir.

Yabancı dilde iletişim kurabilmek yabancı dil öğretiminde temel hedeflerdendir. İletişim sırasında yanlış anlamaların yaşanmaması için anadilde ve yabancı dildeki yapıların kullanım şekli, benzerlikler ve farklılıklar karşılaştırılabilir. Ecke'ye göre karşılaştırmalı analizlerin benzer yapılardaki farklılıkları tespit ederek öğrenme, iletişimsel yöntemin uygulandığı yabancı dil sınıflarında ender gözlemleniyor ya da yeterince değer görmüyor. Oysa iletişimsel yöntemle yabancı dil öğretiminde anadil L1 ve yabancı dil L2 karşılaştırmasına önem verilmesi gerekmektedir (Ecke, 2015, s. 106). Burada karşılaştırma sadece çeviri (anlamsal) olarak ele alınmamaktadır. İletişimsel karşılaştırma için uygun alıştırmalar ile karşılaştırmalar yapılmamalıdır.

İletişimsel karşılaştırma yapılırken hangi BF'lerin seçileceğini önemli bir konudur. Birleşik fiillerin karşılaştırmalı öğretimi ele alındığında; Bahns, Kamber gibi birçok dilbilimci binlerce birleşik yapının yabancı dil derslerinde yer alamayacağına dikkat çekerek bu yapıların her dil

ikilisinde karşılaştırılarak hataların sık rastlandığı farklı birleşiklerin belirlenmesi ve özellikle onlar üzerinde çalışmalar yapılması gerektiğini tespit etmiştir (Bahns, 1993, s.62).

Bruker FVG yapısının 9 farklı dilde araştırıldığını ve ad-fiil birleşik fiil yapısının yaygın kullanıldığını belirtir[51] (Bruker, 2013, s. 13). Türkçe'nin bu sıralamada yer almaması bu konuda karşılaştırmalı çalışma yapılması gerektiğini göstermektedir.

Kamber Almanca- Fransızca; Piątkowski Almanca – Lehçe FVG karşılaştırmalarını yaparken Alman korpusunda (DWDS) en sık karşılaşılan BF'lerin hangi yapılarla birlikte kullanıldığını, özne canlı-cansız, tümleç olarak hangi halde ilgeç alarak cümle kurduğunu araştırıp, bu yapıları L1(Fransızca ve Lehçe) karşılığı ile karşılaştırmışlardır. Buna örnek aşağıdaki tablo 2.6.5.1. yabancı dil öğrenenlere yol gösterici öğeler içermektedir.

Örnek FVG "**ums Leben kommen**" – hayatını kaybetmek özne olarak canlı ile kullanılabilir. Nasıl hayatını kaybettiği "bei" edadı ve yer tümleci "in" edadı ile belirtilebilir (Piątkowski, 2018, s. 528). Türkçe karşılığı "hayatını kaybetmek" de özne olarak canlı, tümleç bulunma hali ile kullanılır.

Tablo 2.6.5.1 Piatkowski Cümle Şablonu "ums Leben kommen"

SUBJEKT		TEMPORALES ADVERBIAL	KAUSALES ADVERBIAL	MODALES ADVERBIAL	LOKALES ADVERBIAL	
Mensch(en), Person(en), Soldat(en), Insasse(n), Zivilist(en), Tausende, Hunderte	ist/sind	gestern, in der Nacht, am Montag	bei einem Unfall, bei einem Absturz, bei einer Explosion, bei einem Anschlag	vermutlich, gewaltsam	in den Flammen, in den Fluten, vor der Küste, in der Hauptstadt	ums Leben gekommen
İnsanlar		**Dün**	**bir kazada**	**muhtemelen**	**alevler içinde**	**hayatlarını kaybettiler.**

Tablo 2.6.5.1. alıştırmaların oluşturulmasında da öğretmenlere fikir verebilir. Piatkowski şablon ile örnek cümleyi görselleştirerek birleşik fiil ile kullanılan yapıları diğer çalışmasında da incelemiştir (Piatkowski, 2019,s.134). Örnek cümle BF'in öznenin tekil ve çoğul olarak insan ve insan grupları; örmeğin asker(ler) olabileceğini tümlecin Almanca "bei"ve "in" ilgeci ile belirtileceğini göstermektedir.

[51] im Englischen, im Französischen, Spanischen, Finnischen, Persischen, Chinesischen, Japanischen, Urdu und Hindi,

Tablo 2.6.5.2. Piatkowski Cümle Şablonu " Maßnahmen ergreifen”

SUBJEKT	–	**MODALES ADVERBIAL**	–	**OBJEKT/ ATTRIBUT**
Regierung Landesregierung Bundesregierung Senat	ergreift	sofort rechtzeitig endlich	Maßnahmen	zum Schutz … zur Verbesserung

Tablo 2.6.5.2.’de görülen cümle şablonu cümle analizi ile de açıklanabilir. Simgesel cümle analizinde X =özne, Y ve Z =diğer cümle öğeleri göstermektedir (Piatkowski, 2019,s.142).

Örnek isim: **Maßnahmen**

X ergreift Maßnahmen zum Schutz von Y
X ergreift rechtzeitig Maßnahmen zum Schutz von Y
Es müssen Maßnahmen zum Schutz von Y ergriffen werden
Maßnahmen zum Schutz von Y müssen ergriffen werden

Bu şablon ve analizler öğreneni iletişimsel ve kültürel karşılaştırmalara ve farkındalığa yönlendirmelidir. L1-L2 söz dizinlerinde sık rastlanan karşılığı tespit edilip yabancı dil öğretimi için karşılaştırmaları iletişimsel hedeflerle kültürlerarası yaklaşımla yapılması sağlanabilir. Byram (2001) da yabancı dil öğreniminin kendi kültürü ile hedef/yabancı kültürü tanımak ve karşılaştırmak olduğunu belirtir. Byram (1997)’ın modeline göre konuşmacı kültürlerarası yaklaşımın geliştirdiği beş beceriye sahip olmalıdır: 1.tutum, 2.bilgi, 3. keşif ve etkileşim becerileri, 4. yorumlama ve ilişki kurma becerileri ve 5.eleştirel kültürel farkındalık. Bu nedenle araştırmamızda karşılaştırmaların bu beş beceriyi geliştirmeye yönelik alıştırmalar yer almıştır. Alan araştırması sürecinde Türkçe karşılaştırma örnekleri ile bu yapıların iletişimsel, kültürel, yapısal ve anlamsal benzerliklerinin / farklılıklarının görülmesinin öğrenme niteliğini nasıl etkileyeceği bu çalışmada araştırılmıştır. Çalışmanın hedefi birleşik fiilleri Almanca ve Türkçe dilleri arasındaki yapısal benzerlik, anlamsal karşılaştırmalarla destekleyerek konuyu pragmatik ve işlevsel açıdan ele alarak açıklamaktır. Bu hedefe yönelik yöntem belirlenmiştir.

BÖLÜM III: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçlarının hazırlanması, uygulanması ve elde edilen verilerin çözümlenmesinde kullanılan yöntem ve teknikler açıklanmıştır. Türkiye'de Almanca öğrenenlerin birleşik fiilleri daha etkin öğrenebilmeleri için Klafki'nin eleştirel-yapıcı öğretim programına göre Türkçe Almanca karşılaştırılmalı ders modeli geliştirilmiş ve Marmara Üniversitesi Alman Dili Eğitimi III. sınıf öğrencileri ile ders işlenmiştir. Öğrenenler deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılmış ve ders modelinin etkileri araştırılmıştır. Bu süreçte deney grubu ve kontrol grubu aynı metinlerle ve alıştırmalarla çalışmış, kontrol grubu sadece Türkçe karşılaştırmalı alıştırmaları görmemiştir. Böylelikle deney ve kontrol gruplarının başarı ve kazanımlarını karşılaştırmak için elverişli yol izlenmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada yabancı dil olarak Almanca derslerinde L1-L2 karşılaştırmalı etkinliklerin birleşik fiilleri etkili kullanabilme yetisine ne derece katkısı olduğu incelenmiştir. Pilot uygulama sonucunda elde edilen verilerle bu çalışmanın doğasına en uygun olduğu tespit edilen nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı güncel araştırma modellerinden eylem araştırması seçilmiştir[52]. Eylem araştırmalarında aşağıdaki resimde görüldüğü gibi nitel alan araştırması ve nicel anket taraması birlikte uygulanarak değerlendirilir.

Qualitativ	sowohl als auch	Quantitativ
Forschungsdesigns		
Einzelfallanalyse	Dokumentenanalyse	Experiment (Anspruch auf Kausalanalyse – Kontroll/Versuchsgruppe)
Feldforschung	Handlungs-/ Aktionsforschung	Umfrageforschung
Grounded Theory	Evaluationsforschung	Korrelationsstudie
Erhebungstechniken		
Narratives Interview	Beobachtung	Zählung
Gruppendiskussion	Fragebogen	Messung
	Leitfadeninterviews	
Auswertungsverfahren		
Objektive Hermeneutik	Codierung	Univariate und multivariate Deskriptivstatistik
Grounded Theory	Qualitative Inhaltsanalyse	Inferenzstatistik

Tab. 3: Übersicht über ausgewählte Forschungsdesigns, Erhebungstechniken und Auswertungsverfahren, in Anlehnung an: Müller/Haeger (2010, S. 35)

Şekil 3.1.0-1. Nitel ve Nicel Araştırma Metotlarında Eylem Araştırması

[52] Resim: httpwww.bba.uni-oldenburg.dedownloadleseprobe_quantitativ_analytische_methoden.pdf; Prof. Dr. Heinke Röbken Kathrin Wetzel Qualitative und quantitative Forschungsmethoden, Oldenburg, 2016(13.08.2021)

Şekil 3.1.1.'de nitel ve nicel araştırma metotlarının eylem araştırması için uygun olduğu görülmektedir. Bu modelle sınıf ortamında öğretme ve öğrenme süreci üzerinde araştırma yapılır. Özellikle heterojen öğrenci grupları ile çalışılırken öğrenme sürecinde bir çok faktör etki ettiği için ders içeriğinin geliştirilmesinde eylem araştırması özellikle uygundur (Feldmeier, 2014, s. 255).

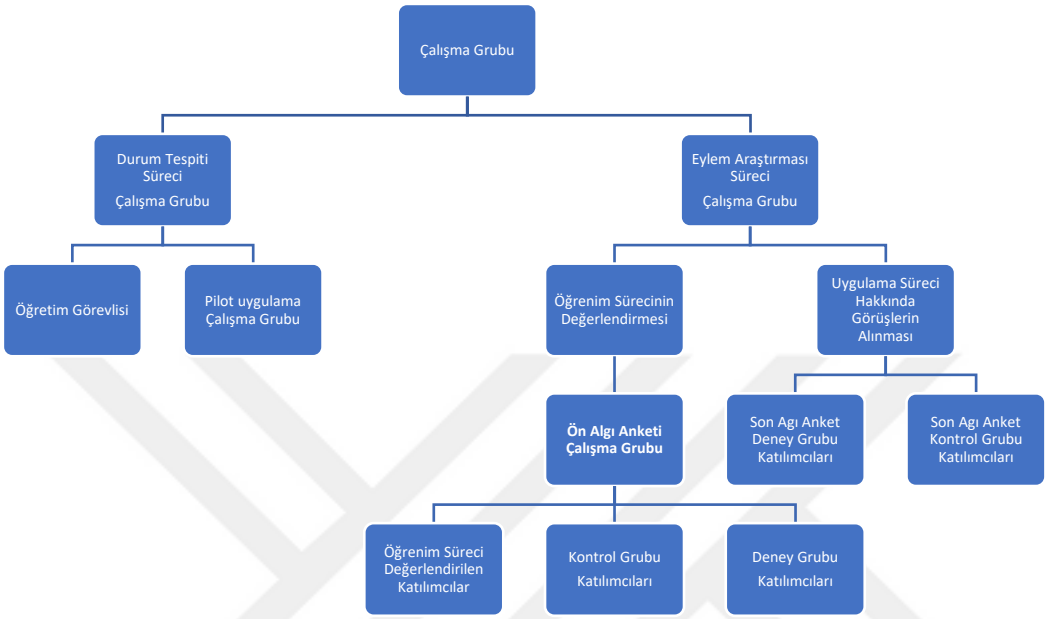
Eylem araştırmaları uygulamanın içinde yer alan araştırmacının kendisinin veya başka araştırmacı ya da uygulayıcılarla tespit edilen sorun derinlemesine araştırılır. Eylem araştırması ile araştırmacının ya da uygulayıcının tespit ettiği problemleri araştırmak ve çözüm üretmek için sistematik bir şekilde veriler toplanır ve analiz edilir ve bu süreçte araştırmacı ile yugulayıcının sürekli iletişim içinde olması, birlikte karar almaları ve araştırmalarına yol çizmeleri gereklidir ((Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2012, s. 253-261)Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 307; (Kabapınar, 2021, s. 68). Bu araştırmada uygulayıcı ve araştırmacı aynı kişi olup kontrol ve deney grubunu oluşturan sınıfın öğretim görevlisidir. Araştırmacının ve uygulayıcının aynı kişi olması çalışmada ihtiyaç analizi ve uygulamada esneklik ve revizyon konularında fayda sağlamıştır. Araştırmacı Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modelini geliştirmiş ve bu modeli sınıf içinde uygulayarak süreci analiz etmiştir (Kabapınar, 2021, s. 53).

Bu eylem araştırması ile uygulamanın içinde yer alan araştırmacı Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli'nin etkinliğini daha iyi anlamak amacıylasistematik bir şekilde veri toplamış ve analiz etmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 316). Doktora izleme komitesinin onayı ile deneysel araştırma yöntemlerinden çok denekli yarı deneysel desen (Quasi-experimental designs) araştırma için uygun bulunmuştur. Eşleştirilmiş grupların seçkisiz bir şekilde deney grupları olarak atandığı çalışmalar yarı deneysel desenler olarak kabul edilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2012, s. 198). Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli bağımsız değişken olarak deney grubuna uygulanmıştır. Kontrol grubu ise bu süreçte daha önce aldığı anlamsal çeviri destekli BF öğretim yöntemiyle öğrenirken, deney grubu bu doğal sürece ek olarak işlevsel karşılaştırma eğitim uygulamaları alır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2012, s. 196). Araştırma sürecinde çalışma grubunun ayrıntılı değerlendirilmesi yapılmıştır.

Araştırmada nicel veriler için betimsel analiz uygulanmıştır.

3.1.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu "durum tespiti süreci" ve "eylem araştırması süreci" olmak üzere iki başlık altında değerlendirilecektir. Araştırmanın çalışma grubunun görsel bir biçimde ifadesi Şekil 3.1.1.1.'de bulunmaktadır.

Şekil 3.1.1.1. Araştırmanın Çalışma Grupları

Şekil 3.1.1.1.'de görüldüğü gibi durum tespit sürecinde pilot uygulama yapılan grup ve onlara ders veren öğretim görevlisi yer almaktadır. Eylem araştırma sürecinde ise uygulamaya katılan ön algı anketi ve sınavları tamamlayan, son algı anketini cevaplandıran denekler bulunmaktadır.

3.1.1.1. Durum Tespit Süreci Çalışma Grubu

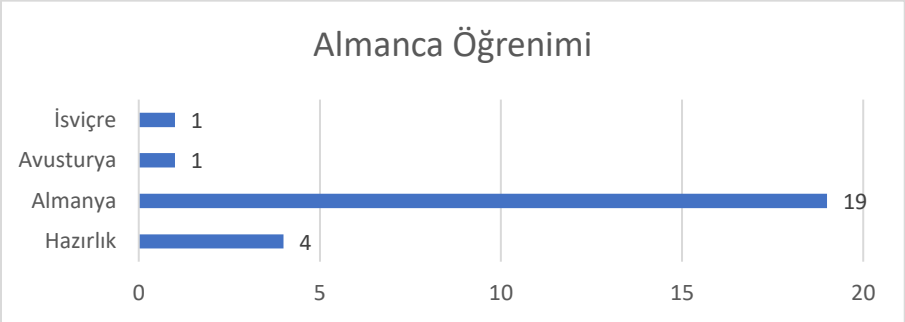
Yabancı dil olarak Almanca öğretmen adaylarının birleşik fiillere ilişkin algı ve görüşlerini, öğrenme süreçlerini araştırmak üzere yapılan durum tespit sürecini öğretim üyesi görüşmesi, pilot ders uygulaması ve 25 öğretmen adayı anket çalışması oluşturmaktadır.

1. Pilot uygulama grubu öğretim görevlisi

Pilot uygulama grubu öğretim görevlisinin Almanca anadilidir. Türkçeyi de iyi düzeyinde konuşabilmektedir. Goethe gibi birçok kurumda çalışmıştır ve 3 yıldır da Marmara Üniversitesinde görev yapmaktadır. Pilot çalışması ve eylem araştırması yapılacak sınıfların da öğretiminde yer almaktadır.

2. Pilot Uygulama Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden "kolay ulaşılabilir durum örneklemesi" kullanılmıştır. Pilot uygulama sınıfı (N=25) heterojen yapıda olduğu görülmektedir.

Şekil 3.1.1.2. Pilot Uygulama Çalışma Grubu Heterojen Yapısı

Şekil 3.1.1.2.'de görüldüğü gibi öğrenenlerin 4'ü Türkiye'de hazırlık sınıfında Almanca öğrenmiş, 19'u Almanya, biri Avusturya ve biri de İsviçre olmak üzere 21 öğrenci ise yurtdışında Almanca eğitimi görmüştür.

3.1.1.2. Eylem Araştırması Süreci Çalışma Grubu

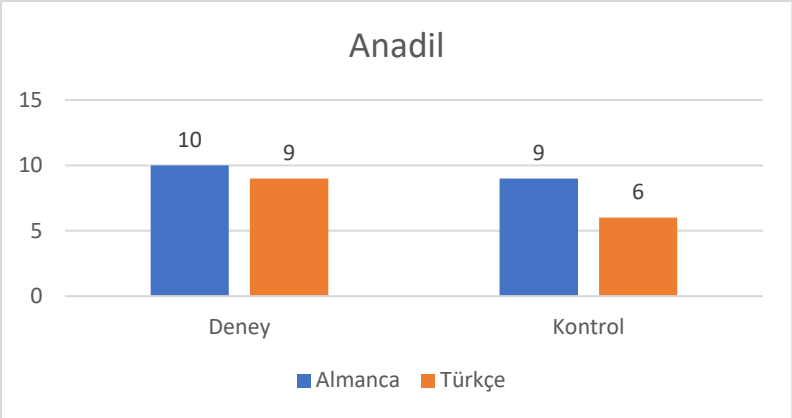
Eylem araştırması süreci; öğretim sürecinin değerlendirilme aşaması ve öğretim süreci hakkında görüşlerin alınması olarak iki başlıkta incelenmiştir.

1.Öğretim Sürecini Değerlendirme

Araştırmada çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden "kolay ulaşılabilir durum örneklemesi" kullanılmıştır. Çalışmada kolay ulaşılabilir durum örneklemesi kullanılmasının nedeni, seçilen grubun birleşik fiilleri güz döneminde de Dilbilgisi dersi konuları arasında görmüş olmasıdır. Çalışma grubu pandemi sürecinde uzaktan öğretim şartlarında ulaşılabilen, araştırmacının uygulama fırsatı bulduğu bir grup olmuştur.

Ön Algı Anketi Çalışma Grubu

Ön Algı anketine katılan öğrenci sayısı 34' dür. Deney grubunda 19 öğrenci Kontrol grubunda 15 öğrenci ilk anketi cevaplandırmıştır.

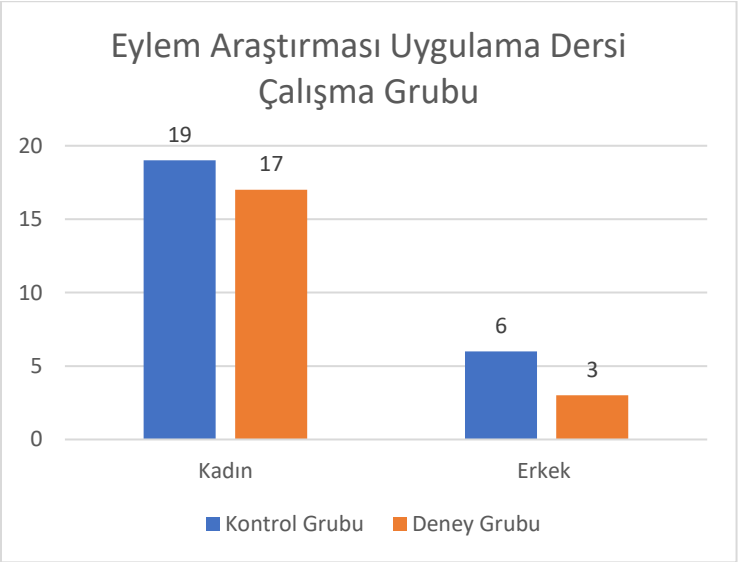

Şekil 3.1.1.3. Ön Algı Anketi Çalışma Grubu Anadili (N=34)

Şekil 3.1.1.3.'te görüldüğü gibi deney grubu anket katılımcılarında 10 kişinin anadili Almanca ve 9 kişinin anadili ise Türkçedir. Kontrol grubunda 9 Almanca 6 Türkçe anadil ile 15 anket katılımcısı olmuştur.

Eylem Araştırması Uygulama Ders Çalışma Grubu

Marmara Üniversitesi Alman Dili Eğitimi DaF AB172.1.0 – Dil ve Metin Çalışmaları (Sprach- und Textarbeit I) kontrol grubu sınıfına 27 öğrenci; YDAO306.1.0 - Almancanın Yapısı II deney grubuna 28 öğrenci ile toplam 55 öğrenci kayıt yaptırmıştır. Uzem- uzaktan eğitim platformundan dersleri takip ederek sınavlara katılan öğrenci sayı ise Deney grubunda 20 öğrenci; Kontrol grubunda 25 öğrenci; toplam 45 öğrenci olmuştur.

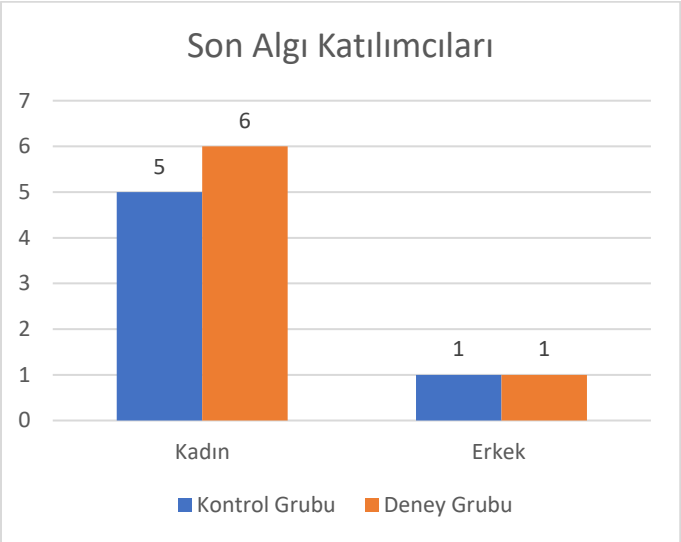

Şekil 3.1.1.4. Eylem Araştırması Uygulama Ders Çalışma Grubu Cinsiyet Dağılımı

Seminerleri takip eden öğrenci dağılımı Şekil 3.1.1.4.'te görüldüğü gibidir: Kontrol grubunda 19 Kadın, 6 erkek öğrenci; deney grubunda da 17 kadın, 3 erkek öğrenci dönemi tamamlamıştır.

2. Öğretim Süreci Hakkında Görüşlerin Alınması

Son algı anketinde konu ile ilgili daha derin görüş almak amacıyla yapılandırılmış açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Eylem araştırması uygulama süreci pandemi döneminde uzaktan öğretim olanakları ile öğrenci ile yüzyüze gelemeden gerçekleştirilmiştir. Anketleri online uygulama zorunluğu, anket katılımı sorunlarına neden olmuştur. Ön anket katılımcılarının tamamına ulaşmak mümkün olmamıştır. Türkçe- Alamanca karşılaştırmalı birleşik fiil öğretim modeli ile desteklenmiş öğretim sürecini değerlendirmeleri amacıyla; uygulama bittiğinde 11'i kız, 2'si erkek olmak üzere 13 öğrenciyle son algı anketi çalışması yapılmıştır.

Şekil 3.1.1.5. Son Algı Katılımcıları Cinsiyet Dağılımı

Şekil 3.1.1.5.'de son algı anketi katılımcılarının deney ve kontrol grupları dağılımı görülmektedir. Bu çalışmada ders içi birleşik fiil kullanım analizi öğrenci örneklemi belirlenirken derslere katılım düzeyleri ölçüt olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin seçiminde derslere en çok katılan, ortalama altı düzeyde kalan 4 öğrenci ve ortalama üstünde başarı gösteren öğrencilerden 2 öğrenci seçilerek heterojen bir grup oluşturulmaya çalışılmıştır.

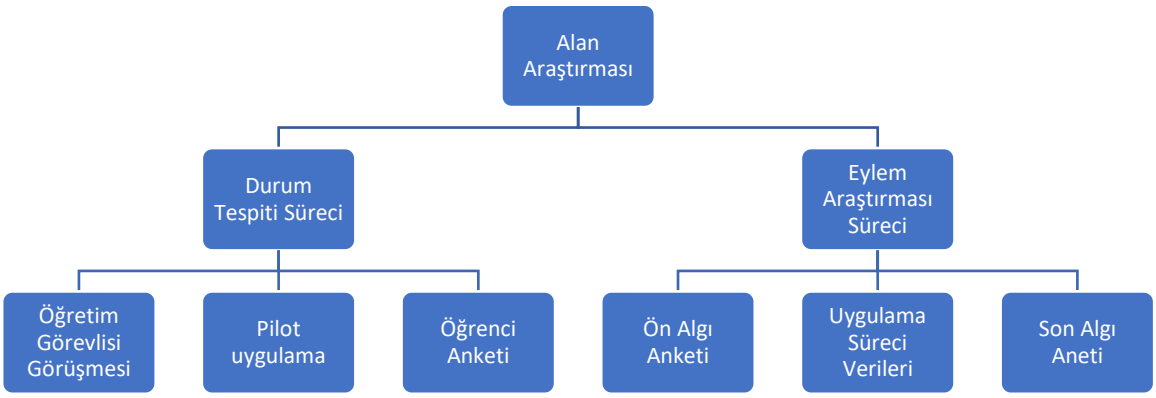
3.2. Verilerin Toplanması

Eylem araştırmasında durum tespiti ve eylem araştırması süreçlerinde veriler toplanmıştır. Durum tespiti aşamasında, araştırmanın sonraki aşamalarına zemin hazırlayacak ve araştırma problemini bütüncül bir biçimde değerlendirmeyi sağlayacak veriler elde etmek amaçlanmıştır. Elde edilen veriler ışığında pilot uygulama dersi materyalleri hazırlanmıştır. Pilot uygulaması öncesi sınıf öğretim görevlisi ile açık uçlu sorulardan oluşan bir görüşme yapılmıştır. Bu yapılandırılmış görüşmede yabancı dil olarak Almanca birleşik fiil öğretiminde Türkçe karşılaştırmalı yöntem kullanımına ilişkin algı ve görüşler değerlendirilmiştir. Bu sayede,

eğitimin en önemli paydaşlarından biri olan öğretmen görüşü ile pilot öğrenci durumu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın eylem araştırması sürecinde ise; öğretmen adaylarının birleşik fiil kullanımına ilişkin ortaya koydukları sınıf içi iletişim ve ürünlerin niteliklerini değerlendirmek ve yabancı dil olarak Almanca dersinde L1- L2 karşılaştırmalarını kullanmaya yönelik algı ve görüşlerini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik veri toplama aracı olarak hazırlanan öğretim sürecinin sınıf içi iletişim kesitlerinden, öğrencilerin ödev ve sınavlarından, öğrencilerle yapılan ön algı ve son algı anketlerinden yararlanılmıştır. Anketteki tematik alanlar araştırma sorularına yönelik literatür taramasından yararlanılarak tespit edilmiştir. Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli kazanımları, öğrenci farkındalıkları ve görüşleri konusunda veriler toplanmış ve SPSS programı ve t-test ile analiz edilmiştir. Ön algı anketi ile karşılaştırmalı birleşik fiil öğrenimi öncesi öğrenci algıları ve görüşleri tespit edilmiştir. Son algı anketi ile karşılaştırmalı birleşik fiil öğretim uygulaması sonrası öğrenci algı ve görüşlerindeki farkın niteliğine odaklanan sorular aynı tutulmuş, bundan başka son algı anketine 5 soru eklenmiştir (Kabapınar, 2021, s. 57).

Araştırmanın durum tespiti ve eylem araştırması sürecinde kullanılan veri toplama araçları aşağıda şekil 3.2.1.'de sunulmuş ve her veri toplama aracına ilişkin detaylı bilgiler açıklanmıştır.

Şekil 3.2.1. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Durum tespiti sürecinde; pilot uygulama öncesinde öğretim görevlisi görüşmesi yapılmış, öğrenenlere (N=25) sınav ve 2 haftalık pilot uygulama sonrasında da öğrenci anketi uygulanmıştır.

Eylem araştırmasında araştırmacı, uygulama yapmak için kendi öğretmenlik yaptığı sınıfı araştırma sürecine katmıştır. Bu nedenle eylem araştırması sürecinin çalışma grubunu seçerken, "amaçlı örnekleme" yöntemlerinden "kolay ulaşılabilir durum örneklemesi" tercih edilmiştir. Kolay ulaşılabilir durum örneklemesinde araştırmacı, yakın olan ve erişilmesi kolay olan durumu seçer (Yıldırım, Şimşek, 2013). Bu süreçt seviye tespit sınavı, ön algı anketi, ders uygulamalarından elde edilen veriler ve son algı anketi yapılarak değerlendirilmiştir. Eylem araştırması süreci başında seviye tespit sınavı (N=21) ve ön algı anketi (N=34) ile öğrencilerin durum tespiti yapılmıştır. Uygulama sonunda son algı anketi (N=15) uygulanmıştır.

3.3. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın durum tespiti sürecinde; alan çalışmalarını, ders kitaplarını incelemiş, pilot gruba anket uygulamış ve öğretim üyesi ile yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Durum tespiti aşamasında, araştırmanın sonraki aşamalarına zemin hazırlayacak ve araştırma problemini bütüncül bir biçimde değerlendirmeyi sağlayacak veriler elde etmek amaçlanmıştır.
Araştırmanın eylem araştırması sürecinde ise; öğretmen adaylarının birleşik fiillerin iki dildeki benzerlikleri, farklılıkları ve kullanımına yönelik algı ve görüşlerini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik veri toplama aracı olarak anket, ödev ve sınavlar kullanılmıştır. Araştırma sorularının hangi veri toplama araçları kullanarak toplandığı aşağıda yer alan tablo 3.4.1.'de yer almaktadır.

Tablo 3.4.1. Araştırma Sorularıyla Veri Toplama Araçlarının İlişkilendirilmesi

Araştırma Sorusu	Veri Toplama Araçları
1.Yabancı dil olarak Almanca öğretiminde birleşik fiillerin önemi nedir?	-Alan çalışması incelemeleri
2.Yabancı dil olarak Almanca öğretim programlarında ve ders kitaplarında birleşik fiillerin kullanımının niteliği ve niceliği nasıldır? Birleşik fiiller Almanca öğretiminde hangi düzeyde yer almaktadır?	-Öğretim Programı ve Ders Kitabı İncelemesi
3.Türkiye'de Almanca öğrenenler birleşik fiillerin iki dildeki benzerliklerinin farkında mı?	-Pilot uygulama anketi -Uygulama süreci verilen görevler -Öğretmen Adayı Ön Algı Anketleri
4.Yabancı dil olarak Almanca öğretmen adaylarının derslerinde birleşik fiil kullanımına ilişkin görüşleri nasıldır?	-Pilot uygulama anketi -Öğretmen Adayı Ön Algı ve Son Algı yapılandırılmış Anketleri
5.Öğrencilerin Türkiye'de Almanca dersi öğrenme ortamlarında birleşik fiillerin kullanımına ilişkin algıları araştırma öncesi ve sonrası nasıldır?	-Ön test ve son test -Öğretmen Adayı Ön Algı ve Son Algı yapılandırılmış Anketleri
6.Birleşik fiillerin karşılaştırılması sonunda nasıl bir benzerlik ve farklılık ortaya çıkabilir?	-Alan araştırması -Karşılaştırma çalışmaları
7.Türkiye'de Almanca öğrenenlerin birleşik fiilleri hangi düzeyde nasıl daha etkin öğrenmesi sağlanabilir?	-Alan araştırması -Ders gözlemleri -Ders uygulamaları
8.Yeni bir metotla daha iyi bir sonuç elde edilebilir mi?	-Pilot uygulama anketi -Pilot uygulama öncesi giriş sınavı ve ders uygulama sonrası sınav sonuçları karşılaştırması
9.Seçilmiş olan çalışmalarda birleşik fiiller isimlere göre ya da fiillere göre listeler kapsamında düzenlenmiştir. Birleşik fiillerin yapısal farklılıkları karşılaştırılarak düzenlenmesi daha anlaşılır olmasını sağlar mı?	-Ders uygulama öncesi ve sonrası sınav sonuçları karşılaştırması -Öğretmen Adayı Ön Algı ve Son Algı yapılandırılmış Anketleri
10.Almancanın yabancı dil olarak öğretiminde birleşik fiil konusuna karşılaştırmalı yer verilmesi öğrenmeyi olumlu yönde etkiler mi?	-Ders uygulama öncesi ve sonrası sınav sonuçları karşılaştırması -Öğretmen Adayı Ön Algı ve Son Algı yapılandırılmış Anketleri
11.Birleşik fiiller konusunun Türkçe-Almanca karşılaştırmalı olarak ele alınması daha etkin bir öğrenme için faydalı mıdır?	-Ders uygulama öncesi ve sonrası sınav sonuçları karşılaştırması -Öğretmen Adayı Ön Algı ve Son Algı yapılandırılmış Anketleri

BF'lerin yabancı dil olarak Almanca derslerinde öğretilmesi ve öğrenilmesinin etkilerini araştırmak amacıyla yapılan araştırmadan elde edilen veriler nicel ve nitel olarak analiz edilmiş, yani karma yöntem açıklayıcı desen kullanılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 328). Karma

araştırma ile nicel ve nitel yöntemlerle toplanan verilerin birbirini desteklemesi veya desteklememesi araştırılmış ve bu şekilde sonuçların birlikte yorumlanması sağlanmıştır.

Eylem araştırmalarında nitel veriler olgunun nasıl ve niçin oluştuğunu açıklayarak uygulayıcı için araştırma zemini hazırlar, aynı zamanda konuyu/ sorunu daha iyi anlamalarına ve geliştirmelerine katkıda bulunur (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 323-344).

3.4. Verilerin Analizi

FVG'lerin yabancı dil olarak Almanca derslerinde öğretilmesi ve öğrenilmesinin etkilerini araştırmak amacıyla yapılan araştırma süreci durum tespit süreci ve eylem araştırması süreci olarak ikiye ayrılarak değerlendirilecektir.

3.4.1 Durum Tespit Süreci

BF'lerin yabancı dil olarak Almanca derslerinde öğretilmesi ve öğrenilmesinin etkilerini araştırmak amacıyla öncelikle durum tespiti yapılmıştır. Bu süreçte Almanca ve Türkçede birleşik fiilerin yapıları incelenmiş, bu yapıların öğretiminde kullanılan ve kullanılabilecek çalışmalar değerlendirilmiştir. Eylem araştırması sorularına cevap aranmıştır.

- Yabancı dil olarak Almanca öğretiminde birleşik fiillerin önemi nedir?
- Yabancı dil olarak Almanca öğretim programlarında ve ders kitaplarında birleşik fiilerin kullanımının niteliği ve niceliği nasıldır? Birleşik fiiller Almanca öğretiminde hangi düzeyde yer almaktadır?

3.4.1.1.Alan Araştırmasının Değerlendirilmesi

Alan araştırması sürecinde Almanya'dan 23, Türkiyeden 22, Avusturyadan 5, Polonyadan 4 , USAdan 3, ve Macaristan , Slovakya, Hırvatistan, Çekoslovakya, Finlandiyadan 2'şerolmak üzere Malezya , İtalya , İsviçre, İngiltere ve Çin'den bilim insanlarının verileri incelenmiştir. Yabancı dil olarak Almanca A1-A2 düzey öğretim kitaplarından seçilen Netwerk, Studio d, Menschen, Deutschstube ders kitaplarında birleşik fiil yapıları araştırılmıştır ve 20 adet yardımcı fiil (machen, haben, sein, bringen, stehen, kommen, …) ile metin ve yönergelerde kullanılan 126 adet farklı birleşik fiil tespit edilmiştir. Sözü geçen kaynaklarda birleşik fiiller ile ilgili alıştırma yer almamıştır. BF öğretimine yönelik bir uygulama yapmak için materyal ve alıştırmalar araştırılmış, zıt anlam ve çatı dönüşümleri ile ilgili çalışmalar yapılmıştır.

Pilot uygulama Öncesi Öğretim Elemanı Görüşmesi (25.09.2019)

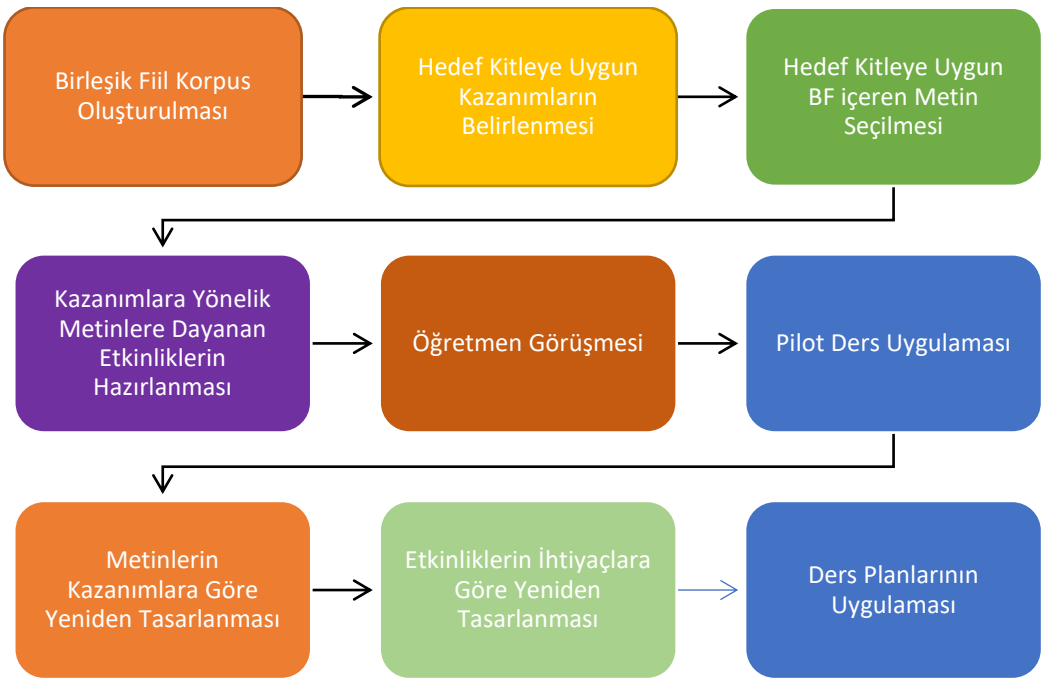
Araştırmanın durum tespiti sürecinde, FVG'lerin yabancı dil olarak Almanca derslerinde öğretilmesi ve öğrenilmesinin etkilerini araştırmak amacıyla yapılan araştırma verileri ilk olarak görüşme yapılan öğretim görevlisi ses kayıdı incelenmiştir.

Pilot Uygulama Süreci

Pilot uygulama ile katılımcılar ile tanışma, düzeylerini ve ihtiyaçlarını tespit etme imkanı bulunmuştur. İki hafta süresince birleşik fiillere giriş yapılarak bu yapılar karşılaştırmalı çalışılmıştır. Pilot uygulama sonrasında "Öğrenciler FVG/birleşik fiilleri Almanca öğretiminde hangi düzeyde öğrenmiştir ve kullanmaktadır?" anket uygulanarak araştırma sorusu No: 3 cevabı araştırılmıştır. Öğrenci anketi katılımcıların birleşik fiil kullanımını, tercihlerini ve görüşlerini değerlendirerek ihtiyaç analizi yapmayı sağlamıştır.

3.4.1.2. Eylem Araştırması Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli Uygulama Süreci: İşlem Yolu

Bu bölümde araştırmacı tarafından Marmara Üniversitesi Alman Dili Eğitimi III. Sınıf programını Dil ve Metin Çalışmaları (Sprach- und Textarbeit) dersinde birleşik fiil öğretim sürecinin yapılandırılmasına yönelik bilgilere yer verilmiştir. Bu amaçla aşağıda Şekil 3.4.1.1.'de karşılaştırmalı birleşik fiil etkinliklerinin uygulama süreci yer almaktadır.

Şekil 3.4.1.1. Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli Uygulama Süreci: İşlem Yolu

Şekil 3.4.1.1.'de işlem yolunun görselleştirildiği çalışmanın bundan sonraki bölümünde her bir aşama tek tek ele alınacaktır

1. Aşama: Birleşik Fiil Korpus (konu dizini) Oluşturulması

BF konusunda yararlanılabilecek listeler ezberlemeye yönlendiricidir. Bu nedenle ders kitapları incelenmiş, bu konuda yapılan araştırmalar ve literatur taranmıştır. Ders kitapları inceleme sürecinde (05.2018- 11.2019) Yabancı dil olarak Almanca A1-A2-B1 düzey öğretim kitaplarından Marmara Üniversitesi Almanca Hazırlık sınıflarında kullanılan Netzwerk, Studio d, Menschen ve Anadolu Liselerinde okutulan Deutschstube ders kitaplarında ve Helbig & Buscha'nın (2001), Heringer 'in (2014), Götze 'nin (1979), Zengin (2014) ve Buscha-Szita'nın (2011) dilbilgisi kitaplarında birleşik fiiller araştırılmıştır.

2. Aşama: Hedef Kitleye Uygun Kazanımların Belirlenmesi

Hedef kitle öğretmen adaylarının Almanca öğretmeni olarak öğrencilere birleşik fiilleri aktarabilmesi için, birleşik fiilleri tanıması, dillerdeki farklı yardımcı fiil kullanımının farkında olması, L1-L2 öğrencilerinde görülebilecek sorunları önceden bilmesi gerekir. Dilbilgisi öğretmek için bu konuda gelebilecek her türlü soruya cevap verebilecek öğretmenlerin yetiştirilmesi gerekir (Feld-Knapp, 2016, s.40). Bu nedenle, öğretmen adaylarının L1 Türkçe öğrenenlere nasıl daha iyi öğretilebileceği konusunda uygulamalı çalışmaları faydalı olacaktır. Bu amaçla eylem araştırması uygulama dersine yönelik kazanımlar belirlenmiştir: Katılımcılar;

1. *Fiilden isim türetebilir, edilgen yapıyı tanır.*
2. *İlgeçlerin hangi yapı ile kullanıldığını bilir.*
3. *Birleşik fiilleri tanır.*
4. *Birleşik fiilleri basit fiile dönüştürebilir.*
5. *Paragraf okuyup kendi anlatımı ile yazabilir.*
6. *Okuduğu metni kendi anlatımı ile yazılı ifade eder.*

3. Aşama: Hedef Kitleye Uygun BF içeren Metin Seçilmesi

Materyallerin Hazırlanması (02.05.2019-.03.06.2020) Marusic, Kamber, Tenviere ve Düşünceli'nin araştırmaları sonucu sık kullanılan birleşik fiil listeleri Helbig&Buscha'nın eserinde ortaya koyduğu liste ve (DWDS) korpus ortak projesinin Almanca yayınlarda taradığı birleşik fiiller karşılaştırılarak yabancı dil dersinde öğretilebilecek birleşik fiil listesi oluşturulmuştur. İçerisinde öğretimde kullanılabilecek birleşik fiiller bulunan ve hedef kitlenin ilgisini çekecek metinler araştırılmıştır.

4. Aşama: Kazanımlara Yönelik Metinlere Dayanan Etkinliklerin Hazırlanması

Seçilen metinlerde okuma anlama etkinliği oluşturulurken kazanımları kapsayan soru yönergeleri kullanılmıştır. Birleşik fiilleri metinlerde ve soru yönelgelerinde öğrencilere sunmak, bağlam içinde kullanımının görülmesini sağlamış, yapısal karşılaştırmalarla Almanca - Türkçe benzerlikler ve farklılıklar vurgulanmıştır. Birleşik fiil kullanılarak sorular hazırlanmış ve soruların cevaplandırılması sonrasında A2 seviyesinde örnek paragraf denemeler yazılması istenmiştir.

5. Aşama: Metinlerin Kazanımlara Göre Yeniden Tasarlanması

Araştırmacı tarafından öncelikle Almanca öğretim programı incelenerek karşılaştırmalı birleşik fiil çalışma etkinliklerinin oluşturulmasına uygun olan kazanımlar belirlenmiştir. Hangi kazanımların birleşik fiilleri bulmaya daha uygun olduğu danışman ile birlikte incelenip karar verilmiştir. Kazanımlar belirlenirken, her iki seminerde bir yardımcı fiilin ele alınması planlanırken Türkçe kullanımı benzerlik taşıyan ilgeç kullanılmayan "haben-machen" fiilleri ile başlanmış ve kolaydan zora doğru sıralamaya dikkat edilmiştir. Pilot uygulama sonrasında tespit edilen öğrenci ihtiyaçları ve birleşik yapının özellikleri göz önüne alınarak eylem araştırması ders programına bir kazanım eklenerek 7 adet hedef kazanım belirlenmiştir.

K1.Fiilden isim türetebilir, edilgen yapıyı tanır.
K2.İlgeçlerin hangi yapı ile kullanıldığını bilir.
K3.Birleşik fiilleri tanır.
K4.Birleşik fiilleri basit fiile dönüştürebilir.
K5.Bilimsel metin okur ve çözümleyebilir.
K6.Paragraf okuyup kendi anlatımı ile yazabilir.
K7.Okuduğu metni kendi anlatımı ile yazılı ifade eder.

Her kazanım için uygulama sürecinde tekrar çalışmaları planlanmıştır. Bazı kazanımlarda öğrencilerin soruları ve eksiklikleri doğrultusunda tekrar çalışmalarına yer verilmiştir.

6. Aşama Belirlenen Kazanımlara Yönelik Metinlerinin Bulunması

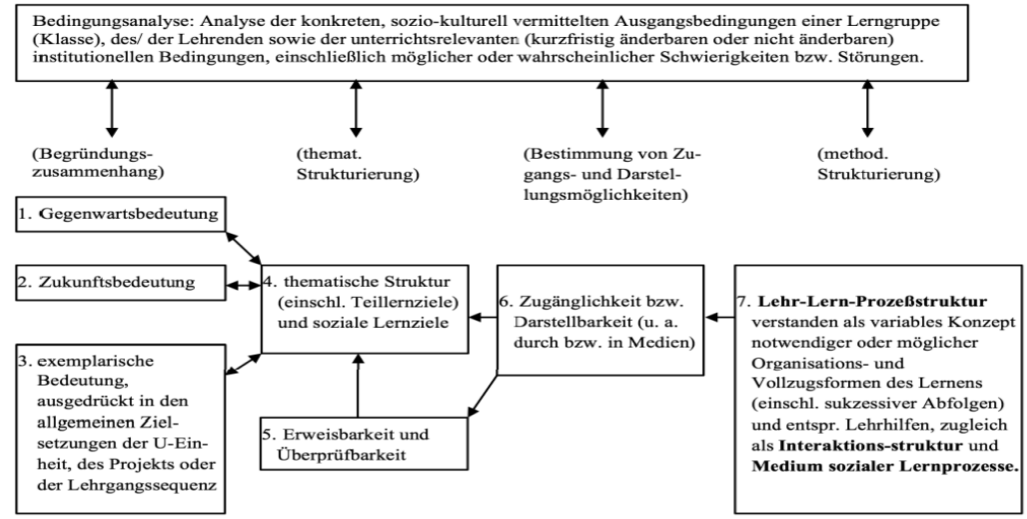
Öğretmen adayları için mesleki kaynak kitapları taranarak birleşik fiil kullanımı görülen uygun özgün metinler çıkarılmıştır. Birleşik fiiller öğretmen adaylarının mesleki yabancı dil edinimi kitaplarından seçilen metinlerle sunulmuştur. Hangi kazanımların hangi metin çalışmalarına daha uygun olduğu danışman ile birlikte incelenip karar verilmiştir. Uygulama sürecinde yabancı dil olarak Almanca öğretimi ile ilgili metinlerden alıntılar kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının ilgi odağı olan dilbilimi, metin bilim, Avrupa dil çerçevesi (GeR), öğretim metotları ve dil öğretimi araştırması gibi alanlarından birleşik fiilleri çalışmaya uygun içerikte alıntılar ve metinler seçilmiştir. Öğrencilerin dil bilgisel, üslup ve pragmatik bilgilerini geliştirmeye yönelik 12 metinden faydalanılmıştır:

1)Textbegriff (Rösler, 2012, s. 35)
2)Von Der Idee Zum Text (Esselborn-Krumbiegel, 2014, s. 16,17)
3)Fachdidaktik Deutsch (Goer & Köller, 2014, s. 24)
4)Stundenentwurf (Bimmel, Kast , & Neuner, 2011, s. 39)
5)Grammatik inszenieren (Schmenk, 2011, s. 72-75)
6)Korpusgestützte Textanalyse (Stede, 2007, s. 13)
7)Grammatik verarbeitet von (Barkowski, ve diğerleri, 2014, s. 9,10)
8)Weitblick - das große Panorama B 2.1 (Bajerski, Böschel, Meister, & Würz, 2019, s. 42), Lesetext (Kaewwipat, 2007,s.293)
9)Kategorisierung von Aufgabentypen nach der Funktion (Typologie der Testaufgabe für den Unterricht Deutsch als Fremdsprache Doye, 1988, s. 9)
10)Autor, Text, Leser und Kontext (Neuhaus, 2017, s. 213)
11)Gemeinsame europäische Referenzrahmen;(GeR s.14)
12)Mehrsprachigkeit (GeR s.17)

Bu kaynak kitaplarda özellikle BF kullanımı olan metinler araştırılmıştır. Bu kısa metinler uygulama dersinde metinde BF bulma, metine soru yöneltme ve cevaplama alıştırmalarında kullanılmıştır.

7. Aşama: Etkinliklerin İhtiyaçlara Göre Yeniden Tasarlanması

Eylem araştırması uygulama dersi planlanırken öğrenci ihtiyaçlarını ayrıntılı araştıran Klafki'nin yedi evreli eleştirel-yapıcı öğretim kuramı kullanılmıştır. Eğitim planlamasında didaktik modellerin kullanılması, planlamaya önem verir. Öğrenenin bilgi seviyesi, ilgi ve ihtiyaçlarını içeren farklı boyutları ve metin seçimini, sınav hazırlama gibi farklı perspektifleri dikkate almayı, adım adım incelemeyi teşvik eder (Zierer, Werner, & Wernke, 2015, s. 391). Araştırmada Klafki'nin öğretim kuramına dayanarak karşılaştırmalı birleşik fiil öğretim modeli geliştirilmiştir. Aşağıda şekil 3.4.1.2.'de paylaşılan Wolfgang Klafki (1985) 'ye göre eleştirel-yapıcı didaktiğin perspektif şemasında ders hazırlığı için 7 anahtar soru eğitimci tarafından cevaplandırılmalıdır. Bu sorular eğitimin amacı, öğrenenlerin hedeflenen kazanımlara ulaşması ve derslerin geliştirilebilmesi için yol göstericidir. İlk 3 Soru konunun günümüzde, gelecekte ve uygulama sürecindeki anlamı ve önemini gerekçelendirme amacındadır. Dördüncü soru kazanımlara yönelik tematik yapılanma ve beşinci soru ise kazanılan becerilerin gösterile bilirliği ve kanıtlanabilirliği ile ilgilidir. 6. soru erişilebilirlik ve temsil edilebilirlik ile ilgili iken, 7. soru metodolojik yapılanma ile ilgilidir.

Quelle: Klafki 1985

Şekil 3.4.1.2. Şema/ Perspektivenschema (Zierer, Werner, & Wernke, 2015, s. 387)

Şekil 3.4.1.2.'de görülen şimdinin anlamı ile ilgili 1. soru, çocukların ve gençlerin günlük yaşamlarında yaşadıkları ve uyguladıkları anlam ilişkilerini ve anlamların hayatlarındaki yerini dikkate almaya ve bunları sınıfa dahil etmeye çalışır. Seçilen konu öğrencilerden gelen sorularla zaten gündeme geldi mi? Öğrencilerin konuya ilgi ihtiyaçları var mı? Konu, ders dışı deneyimler yoluyla öğrenciler tarafından biliniyor mu? Konunun öncelikle öğrencilere tanıtılması gerekiyor mu? Öğrenciler ne yapabiliyor? BF ile ilgili hangi becerilere sahipler? BF konusunda ne biliyorlar? Bu bilgilerini nasıl eyleme dökebiliyorlar? Öğrenciler hangi yönlerden halihazırda bilgiye sahipler, hangileri (hala) onlara yabancı? Durum tespiti için ön sınav uygulanabilir.

Konunun öngörülen gelecek önemi hakkındaki soru 2, öğrencilerin farklı sosyal kökenleri nedeniyle öğretmen tarafından yapılan değerlendirmede farklı sonuçlar çıkabilir. Burada öğretmenin kendi değerlendirmesini eleştirel bakış açısıyla sınaması önemlidir. BF bilgisi hedef kitlenin gelecekte kullanabileceği bir bilgi midir? Öğrenciler gelecekte bu bilgileri kullanacak mı? BF'nin gelecekte mesleki ve özel hayatları için önemi nedir? BF konusu onlara gelecekteki özel ve profesyonel yaşamları için ihtiyaç duyacakları kültürü ne ölçüde gösterebilir? Konunun öğrencilerin hayatında veya büyüdükleri dünyada yaşayan bir yeri var mı? Gelecekte konuya önem verileceği veya verilmesi gerektiği gerekçelendirilebilir mi? Öğrenciler BF'nin öneminin zaten farkında mı? Şu anda öğrencilerin konu bilgisi olmadığı için, ders işleyişinden öğretmen tek başına mı sorumlu? Ders içeriği kişisel sorumluluk, kendi kendine öğrenme gibi hedeflere ulaşılmasına katkı sağlıyor mu?

Örnek anlam hakkındaki 3. soru, potansiyel konu hakkında daha genel bağlantıların, ilişkilerin, yapıların vb. geliştirilmesi ve gösterilmesi gerektiği gerçeğini dikkate alır. Konu hangi genel gerçeklere atıfta bulunuyor? İlgili ders içeriği hangi genel sorunu ele alır? Bilimsel yazılarda metin okuma anlama ve aktarmada yaşanan zorluklar öğrencinin eğitim, öğretim konularını öğrenmesini zorlaştırıyor mu? Hangi temel ilke, hangi teknik ya da tutum konuyla başa çıkmak için kullanılmalıdır? BF- basit fiil dönüşümü, karşılaştırmalı etkinlikler BF'lerin öğretiminde kullanılabilir mi? Hangi genel bağlantılar, ilişkiler, yasalar, yapılar, çelişkiler, eylem olanakları, teknikler, yöntemler öğrenciler içerikle uğraşırken örnek olarak karşılarına çıkar? Bir öğretmen olarak, temelde benim için önemli olan BF hakkında ne gösterebilirim?

Soru 4, didaktik analizin eski versiyonunda da yer alan problemlerle ilgilidir, örneğin: konu hangi perspektiflerden ele alınmalıdır? Öğretimde kullanılan metodolojik yapı nedir? Belirlenen çıkış noktası (yapısal faktörler) ne ile ilişkilidir? Bu konuyu ele almak için gerekli kavramsal, kategorik önkoşullar nelerdir? Derste yaşanan zorluklar nelerdir? Sonraki derslerde nelere yer verilecek? Bu dersten bir fayda sağlandı mı? Öğretim birimi nasıl yapılandırılmalıdır ve neden farklı değil de, bu şekilde uygulanmalıdır?

Soru 5, aşağıdaki sorularla kanıtlanabilirliğe hitap eder: hangi beceriler, hangi iç görüler, hangi eylem biçimleri, hangi "başarılar" sağlanmalı; istenen öğrenme süreçlerinin veya ara adımların başarılı (nitelikli) olarak kabul edilip edilemeyeceğini nasıl göstermeli ve değerlendirmelidir? Öğrencilerde bu konuda nasıl ilgi uyandırırsınız? Konuyu öğrencilere nasıl sunuyorsunuz? Konuya nasıl ulaşabilirsiniz? Öğrenciler BF'yi nasıl aktarıyor, ne kadar kullanıyor ve onların BF'yi nasıl aktarmasını, kullanmasını sağlayacağım?

Erişilebilirlik ve temsil edilebilirlik ile ilgili soru 6, somut eylemler, oyunlar, keşifler, rekonstrüksiyonlar veya medyada (resimler, modeller, kolajlar, filmler, vb.) veriler veya döküman kullanma olasılıklarını inceler.

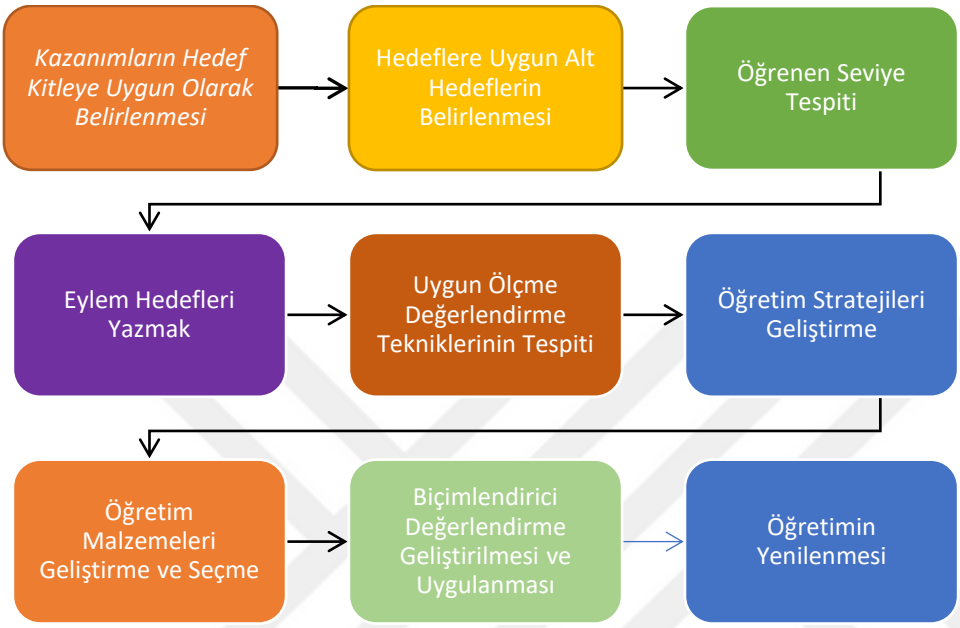
Soru 7, önceki sorulara verilen cevapların bir öğretim-öğrenme sürecinin ardışık bir dizisine veya bu tür dizilerin alternatif olasılıklarına nasıl çevrilebileceğine odaklanmaktadır. Bu nedenle, öğretimde öğretim-öğrenme sürecinin metodolojik yapısını ifade eder. Uygulamada kullanılabilecek aktivite, etkinlik, proje gibi çalışmaları planlamayı gerektirir.

Kısaca değinilen öğretim tasarım kuramı Klafki'nin bu yedi evreli eleştirel-yapıcı öğretim kuramı perspektif şemasına göre ders uygulamasında Dick ve Carey modeli (1996) kullanılmıştır.

8. Ders Planlamasının Uygulanması:

Birleşik fiillerin Klafki'nin eleştirel-yapıcı didaktiğin perspektif şemasına dayanan Dick ve Carey modeline göre öğretim modeli

Öğrenci ihtiyaçları ayrıntılı olarak tespit edildikten sonra sistematik bir öğretim tasarımı modeli olan Dick ve Carey modeli (1996) Klafki'nin eleştirel-yapıcı didaktiğin perspektif şemasında elde edilen sonuçlara dayanarak geliştirilmiştir (Dick, Carey, 2009).

Şekil 3.4.1.3. Dick ve Carey Modeline Göre Uygulama Dersi Planlaması

Model 9 uygulanma basamağından oluşur ve bu evreler doğrusal değil, interaktif/ etkileşimli yani birbirini etkileyerek, tekrarlanarak ilerler. Dick ve Carey modeli eylem basamakları (1._...10.) ve uygulama dersine adapte edilişi (1'….10'.) Şekil 3.4.1.3.'te sıralanışa uygun olarak aşağıda açıklanmıştır.

1. Kazanımların hedef kitleye uygun olarak belirlenmesi: Öğrenenler bu talimatlardan sonra neleri yapabiliyor olmalılar? Bu hedefler bir ihtiyaç analizine dayanmalı ve eylem odaklı formüle edilmelidir.

1'. Bu modelle FVG / Birleşik fiil konusunun Almanca öğretmen adayları tarafından farkına varılması, onların temel dil bilgilerinin artması, bilimsel metinleri daha iyi anlayıp aktarabilmelerinin sağlanması hedeflenmektedir. Hedeflenen kazanım: "Okuduğu metni/ ifadeyi kendi anlatımı ile yazabilir."

2. Bu temel hedefe ulaşmak için hangi alt hedefler gerekir? Hangi yeti ve bilgilere öğrenenler uygulama öncesinde sahip olmalıdır? Hangileri daha ilave edilmelidir? Hangilerinin talimat/öğrenme hedeflerine ulaşmak için ilave olarak kazandırılması gereklidir?

2’. Hedeflere uygun alt hedeflerin belirlenmesi “Okuduğu metni kendi anlatımı ile yazılı ifade eder.” temel hedefine ulaşmak için öncelikle edilgen yapı, ilgeçler (zu, in), adlaştırma ve eylemleştirme konularında temel dilbilgisi yetisi gereklidir. “Bilimsel metin okuyabilir. (Edilgen yapıyı tanır.) Fiilden isim türetebilir. İlgeçlerin hangi yapı ile kullanıldığını bilir.”

3. Uygulama öncesi öğrencilerin bilgileri, yetileri, ilgi alanları, tercih gibi konu ve uygulama bağlamları da tespit edilmiş olmalıdır. Burada öğrencilerin tüm özellikleri önemli rol oynar. Bu bilgiler analiz edilirken en özgün durumlar kullanılmalıdır. Bu adımın her ders öncesi yapılması gerekli değildir.

3’. Öğrenen seviye tespiti: Pilot uygulama ve öğretim görevlisi ile yapılan görüşme ile hedef kitlenin bilgi, yeti ve ilgi alanları araştırılmıştır. Öğretmen adaylarının temel bilgileri ve BF kullanımları pilot uygulamaseviye tespit sınavı ve ankette yer alan açık uçlu sorular, cümle kurma yönergeleri ile tespit edilmiştir.

4. Eylem hedefleri yazmak: Önceki üç adımla elde edilen bilgilerden eylem hedefler çıkarılır. Öğrenciler uygulama ile hangi yeni yetileri kazanmalılar? Hangi durumlarda bu yetileri eyleme dönüştürebilirler? Bir uygulama hedefine birçok eylem hedefleri ile ulaşılır. Eylem hedeflerinde talimatlar öğrenme hedeflerinin somutlaşmış halidir ve küçük eylemlerdir.

4’. Eylem hedefleri yazmak: Araştırmacı tarafından uygulamada birleşik fiilleri metin içinde fark etme, metin okurken fiilden türeyen isimleri tanıma, cümledeki yüklemi bulma, birleşik fiili cümle içinde çözümleme, birleşik fiilin basit fiil karşılığını bulma gibi eylem hedeflerine yönelik talimatlar ve alıştırmalar oluşturulmuştur. Bu alıştırmalarda öğrenen isim fiili basit fiile dönüştürür, fiilden isim türetebilir, birleşik kullanılan fiilleri metin içinde bulur, birleşik fiil cümlelerini basit fiil kullanarak yazabilir ve isme/sıfata uygun yardımcı fiili kullanabilir.

5. Ölçme araçları geliştirilmesi: Hedefe ulaşıldığını tespit etmek için değerlendirme teknikleri ve sınav şekilleri oluştururken eylem hedefleri göz önüne alınmalıdır. Öğrencinin kendini değerlendirebilmesi için de araçlar geliştirilmelidir ki, öğrenciler öğrenme düzeylerinin, başarılarının farkında olup öğrenme sürecinde sorumluluk alsınlar. Test geliştirmek için yönergeler, cevap anahtarları, değerlendirme kriterleri vb. gereklidir. 4 çeşit test geliştirilebilir:

Giriş testi Öğrenciler talimatlar/öğrenme için gereklilikleri yerine getiriyorlar mı?

Ön test: Öğrenciler hedef eyleme ve her bir alt yetiye hakim mi? Eğer öğrenciler (edilgen yapıyı) / fiilden isim türetmeyi tanıyorlarsa bu konu uygulamada yer almak zorunda değil.

Alıştırma testi: Öğrencinin ilerlemeyi ve kendini değerlendirmeyi görebilmesi için talimatlara uygun ara yetilere ne kadar hakim olduğunu görmesi gerekir. "Öğrenciler BF için gerekli alt bilgilere sahip mi?
Son test Öğrenciler talimat /öğrenme hedeflerine ulaştı mı? Öğrenciler BF'leri cümle içinde uygun kullanabiliyor mu? Bu evrede değerlendirme kriterleri de oluşturulmalıdır. Neye göre ara yetilerin ve hedef eylemin kazanıldığına karar verilecek?

5'. Uygun ölçme değerlendirme tekniklerinin tespiti: Eylem hedeflerine (Öğrenciler uygulama ile hangi yeni yetileri kazanmalılar? Hangi durumlarda bu yetileri eyleme dönüştürebilirler? Eylem hedefine başarılı bir şekilde ulaşıldığı nasıl anlaşılır? Başarılı öğrenmenin kriterleri nelerdir? gibi sorulara cevap aranarak uygun ölçme değerlendirme teknikleri tespit edilmiştir.:
- Seviye tespit sınavı (C-Test) ile paragraftaki boşlukları yapısal olarak uygun şekilde tamamlamaları istenmiş ve genel dil becerileri araştırılmıştır.

Uygulama öncesinde öğrenciler dil seviyelerinin belirlemesi için giriş sınavı olarak sistemli bir boşluk doldurma çalışması olan C-Test te tabi tutulmuşlardır. C-Test 80'li yıllarda Bochum Üniversitesi'nde geliştirilmiştir. C-Test için farklı düzeylerde özgün metinler seçilir, ilk ve son cümle boşluksuz verilirken diğer cümlelerin her 2., 3., kelimesinin yarısı silinir ve kelimelerin konuya uygun, akıcı cümleler oluşturacak şekilde tamamlanması istenir. Bu sayede öğrencilerin kesin ve net hedef metinleri anlaşılır şekilde ve cümle yapılarına uygun tamamlamaları gerekir. Öğrenciler istedikleri yapıları kullanamazlar, farklı ifade yollarına kayamazlar ve dili anlama ve kullanmada farklı seçenekleri yoktur. C-Test lerin obyektif ve güvenilir olduğu ve geçerliliğinin de Grotjahn tarafından 1995 yılında araştırıldığı bilinmektedir. Dil kurslarna girişte seviye belirlemek, DAAD- bursuna başvurularda dil seviyesini kanıtlamak için ve OnDaf sınavlar C-Test şeklinde uygulanmaktadır (Huneke & Steinig, 2010, s. 239, Rösler, 2012, s. 257). Bu nedenle araştırmamızda C-Test genel dil seviyesinin belirlenmek amacıyla giriş sınavında kullanılmıştır.

Birleşik fiil konusunda da boşluk doldurma, cümle tamamlama değerlendirme yapabilmek için çeviri gibi geleneksel yöntemlerden daha uygun bir yöntem olarak kabul edilir (Stork & Targońska, 2017,s.15). Sınavlarda ve seminer içi alıştırmalarda öğrencilerin birleşik fiil bilgi seviyelerini tespit etmek için boşluk doldurma, cümle tamamlama soruları yöneltilmiştir.

Ön Algı Anketi: Ders uygulamalarına başlamadan önce ön algı anketi ve test ile öğretmen adaylarının birleşik fiil becerileri, kullanmaya yönelik algıları, görüşleri ve farkındalıkları tespit edilecektir. Anket Dörnyei tarafından geliştirilen (Tseng, Dörnyei, & Schmitt, 2006) Kelime

Öğreniminde Kendi Kendini Düzenleme Kapasitesi Ölçeği[53]'nin birleşik fiil öğrenimine uyarlanması ile oluşturulmuştur. Anket üç ölçekten oluşmaktadır: Okuyup anlama, (Yönerge 1, 8, 18, 19); Yazılı anlatım (Yönerge 2, 6, 12, 15) ve Yapısal açıdan birleşik fiiller (Yönerge 3, 14, 17, 20). Anketteki tematik alanlar araştırma sorularına yönelik literatür taramasından yararlanılarak tespit edilmiştir. Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli kazanımları, öğrenci farkındalıkları ve görüşleri konusunda veriler toplanmış ve SPSS programı ve t-test ile analiz edilmiştir.

Anket formatında öğrenenlerin BF kullanma becerileri, farkındalıkları ve okudukları metni kendi cümleleri ile aktarma becerileri de açık uçlu sorularla tespit edilmiş; hedef eylem ve her bir alt yetileri var mı sorularının cevabını araştırmak amacıyla öğrencilerin "BF ile cümle kurabilme becerisi, BF 'yi basit fiile dönüştürme" eylemleştirme becerileri değerlendirilmiştir

- Görev incelemesi I: Öğrencinin ilerlemeyi ve kendini değerlendirmesini görebilmesi için ödev kağıtları, alıştırmalar ve metin çalışması değerlendirilmiştir. "Öğrencilerin BF kullanımı için gerekli alt bilgileri kazanması için tamamlaması gereken görevler" araştırılmıştır.

-Ön test: Öğrenciler ara sınavda BF'leri metin içinde fark ediyor mu, basit fiil ile uygun kullanabiliyor mu? sorusuna cevap aranmış ve "BF ile cümle kurabilme ve BF 'yi basit fiile dönüştürme" becerisi gelişmeleri araştırılmıştır.

-Görev incelemesi II: Birleşik fiil kullanma becerisindeki ilerlemeyi ve öğrencinin kendini değerlendirmesini sağlamak için son ödev kağıtları, alıştırmalar ve öğretmen adaylarının hazırlayacağı etkinlikler verilmiş ve incelenmiştir.

- Son test: Öğrenciler final sınavında BF'leri metin içinde fark ediyor mu, birleşik fiil ile uygun kullanabiliyor mu? Sorularına cevap bulmak için "BF ile cümle kurabilme becerisi, BF 'yi basit fiile dönüştürme" ve yardımcı fiili kendilerinin bulması gereken "Verilen kelimeler ile anlamlı birleşik fiil cümlesi kurabilme" talimatları yöneltilmiştir.

6. Öğretim stratejileri geliştirme: Ölçme-değerlendirme araçları geliştirildikten sonra mevcut öğrenme teorisi ve ampirik bulgular temel alınarak öğrenme stratejisi türetilir. Bu evrede araç seçimi, metinlerin ders birimlerine dağılımı ve sıralanışı, öğretim basamakları, hazırlanan aktiviteler, motivasyon, bilginin sunuluşu (deduktiv/induktiv), yapılandırma şekli, örnekler gibi çeşitli düzeyde öğretim şekline karar verilir. Öğrenci katılımı (sınıf içi sosyal formlar, geri bildirimler, yansımalar.), test edilmesi (Hangi test aracı ne zaman nasıl kullanılacak?), bilginin yetinin kullanılması ve farklı bağlamlara aktarımı planlanır. Bu teknikler öğrenme stratejisi, öğrencinin ön bilgisi ve gelişim düzeyine uygun olmalıdır.

[53] Self-Regulating Capacity in Vocabulary Learning' (SRCvoc) scale (Tseng, Dörnyei, & Schmitt, 2006)

6’. Öğretim stratejileri geliştirme: Ölçme-değerlendirme araçları geliştirildikten sonra ampirik bulgular temel alınarak öğrenme stratejisi türetilmiştir. Araştırmacı tarafından öğrenci odaklı, karşılaştırmalı öğrenmeyi teşvik etmek amacıyla “Dil ve Metin Çalışmaları” ve “Almancanın Yapısı” derslerinde 14 haftalık karşılaştırmalı birleşik fiil öğretim modeli ve öğretim malzemeleri geliştirilmiştir. Öğretim teorisi olarak yapılandırmacı paradigmanın özelliklerini taşıyan 5 E öğretim modeli kullanılmıştır. Bu modelde öğretim 5 aşamalı öğrenci odaklı merak uyandırma, araştırarak keşfetme, çözümleyerek açıklama, derinleştirerek paylaşma ve yaşantıya uygulayarak değerlendirme ile sağlanır (Ocak, 2015, s. 224). Metinler öğretmen adaylarının motivasyonu, ihtiyaçları ve mesleki yeterlilikleri için beceriler gözetilerek dilbilim kitaplarından seçilmiştir. Bilgiler Tüme varımcı (induktiv) sunularak öğrencilerin keşfetmesi sağlanmıştır. Öğretim basamakları ve aktiviteler öğrencinin var olan bilgilerini temel alarak basitten (machen – haben - sein) başlanarak zora doğru (bringen – kommen - stellen – stehen) yapılandırılmış ve örnekler ile çeşitli düzeyde öğretim sürecinde holistik sistemde öğrenilen yapılar farklı bağlamda tekrarlanmıştır. Sınıf içi sorular çalışılacak geri bildirimler, yansımalar ve testler ile kullanma ve aktarma yetileri, farklı bağlamlara aktarımı kontrol edilmiştir. Öğrenme stratejisinin teknikleri 5 aşamada; derse giriş, sunum, anlamlandırma, alıştırma ve değerlendirme amaçlı sınıf içi etkinlikler şeklinde uygulanmıştır (Bakınız Bölüm 3.4.2.2.Eylem Araştırması Örnek Ders).

1. Giriş (Einführung) bölümünde öğrencilerin ön bilgilerini açığa çıkarmak ve onlarda konuya karşı öğrenme isteği oluşturmak için konuyla ilişkili, ilgi çekici kısa bir giriş etkinliği yapılır. Anahtar sözcüklere, bilinmeyen kelimelere yer verilerek sonraki bölümde karşılaşılacak konunun anlaşılabilmesi için gerekli ön bilgilere yer verilir. Konuyu öğrencinin kendi dünyası ile ilişkilendirmesine ve öğrenende var olan bilgileri tanımlamasına yardımcı olunur. Bu bağlamda BF birleşenlerinden FV, yardımcı fiil / çekim fiil, görevini üstlenen fiillerin basit fiil+ nesne olarak kullanımları ile giriş yapılmıştır.

2.Sunum (Präsentieren) için hedef kitleye uygun seviye ve ilgilerinin gözetildiği BF örnekleri geçen kısa yazılı metin kullanılır. Bu paragraflar BF’yi tanımak, anlam farklılığını açıklayabilmek ve kullanılışlarını irdelemek için uygundur. Öğrenenlerin yapısal değişiklikleri keşfetmeleri öğrenmeyi ve motivasyonu sağlar.

3. Anlamlandırma (Semantisierung) ile eğitimci öğrencilerin buldukları BF’lerin özelliklerini, cümle içinde kullanım şekillerini ve yapısal gereklilikleri özetler. Birlikte kullanılacak isim halleri, ilgeçler araştırılır, açıklanır.

4. Alıştırma (Üben) için öğrenciler BF’leri boşluk bırakma alıştırmaları, eşleştirmeler diğer BF örnekleri ile çalışır, konuyu pekiştirirler. Bu aşamada karşılaştırmalar alıştırma örneğinin

Türkçe yapılması ile "translanguaging" (anlaşım-Yüzlü, 2021, s. 215; Dillerarası Geçişlilik Pedagojileri- Küçükyalı, 2021;) pedagojisine dayalı yaratıcı derin öğrenme hedeflenmiştir

5. Değerlendirme (Transfer) bölümüne öğrencilerin konuyu içselleştirmeleri için basit fiil ve farklı FV ile ifade seçenekleri üzerine alıştırmalar yapması sağlanır, farklı cümle yapılarının gerektirdiği yapısal değişimleri yapabilecekleri çalışmalar, araştırmalar sunulur.

Bu beş basamaklı 5 E modeli 2 modülde uygulanmıştır. İlk modül açıklama, sunum ve anlamlandırma basamaklarını içeren Açıklamalı Sunum ve Alıştırma Modülü; ikinci modül de alıştırma ve değerlendirme basamaklarını kapsayan Metin Modülü olarak düzenlenmiştir.

7. Öğretim malzemeleri geliştirme ve seçme: Geliştirilen öğretim stratejisini kurmak için çalışma kağıtları, video, sunum…gibi öğretim ve öğrenim malzemeleri hazırlanmalı veya hazır kaynaklardan seçilmeli ve sınav malzemeleri geliştirilmeli (Wilbers, 2016, s. 36).

7'. Öğretim malzemeleri geliştirme ve seçme: Geliştirilen öğretim stratejisini uygulamak için çalışma kağıtları, sunum, öğretim ve öğrenim malzemeleri hazırlanmıştır. Birleşik fiil konusunda hazır kaynaklarda tüm birleşik fiiller karışık olduğu ve sık kullanılmayan yapılar da yer aldığı için onlardan faydalanılmamıştır. Sadece dördüncü derste motivasyon amacıyla giriş bölümünde cümle öğelerini ve cümleleri birbirine bağlama yöntemlerini gösteren cümlelere (Stede, 2007, s. 165,166) yer verilmiş ve bu örneklere birleşik fiil ile ifade şekli keşfetmeleri sağlanmıştır. Böylece bir düşünceyi farklı yapılar kullanarak ifade edebilme seçenekleri birlikte çalışılmıştır. Alıştırmalar ve sınav malzemeleri araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

8. Biçimlendirici değerlendirme geliştirilmesi ve uygulanması: İlk öğretim taslağı uygulandıktan sonra iç değerlendirme ile geliştirilen süreç ve malzemelerin iyileştirilmesi hedeflenir. Bu değerlendirmenin sürecin başlarında yapılması düzenlemeler için daha anlamlı olacaktır. Böylece veriler ve değerlendirmeler üzerinde çalışılarak ihtiyaçlar erken tespit edilebilir ve öğretim üzerinde revizyonlar düzeltmeler yapılabilir. Üç revize edilen değerlendirme evresi olabilir. Bu üç evrenin her biri için giriş testi, ön test, son test ve öğrencilerin öğretimi değerlendirdiği anket olmalıdır.

8'. Biçimlendirici değerlendirme geliştirilmesi ve uygulanması: İlk öğretim taslağı pilot uygulamadan sonra iç değerlendirme ile süreç değerlendirilmiş ve malzemelerin iyileştirilmesi sağlanmıştır. Bu değerlendirmenin sürecin başında yapılması veriler ve değerlendirmeler üzerinde çalışılarak ihtiyaçların tespitini ve öğretim üzerinde düzeltmeler yapılmasını sağlamıştır.

9. Öğretimin yenilenmesi: Öğretim uygulama sürecinde yaşanan gelişmeler ve alınan sonuçlar değerlendirilerek iyileştirilebilir.

9’. Öğretimin yenilenmesi: Öğretim uygulama sürecinde gözlemlenen, yaşanan gelişmeler ve alınan sonuçlar değerlendirilmiş ve metin seçimleri ihtiyaca uygun olarak değiştirilmiştir. Süre kısıtlamaları yapılmış, metinler kısaltılarak ihtiyaca yönelik alıştırmalar ve araştırma görevleri düzenlenmiştir.

10. Özet değerlendirme geliştirilmesi ve uygulanması: Bu evrede değerlendirmenin bağımsız üçüncü kişi tarafından yapılması daha ideal olur.

10’ Özet değerlendirme geliştirilmesi ve uygulanması: Bu evrede değerlendirme Marmara Üniversitesi Uzaktan Öğretim platformu Uzem üzerinden yapılmıştır. Sistem cevap anahtarı yardımı ile sınav sonuçlarını yayınlamıştır. Açık uçlu sorular çalışma kapsamında paylaşılarak incelenmiştir.

3.4.2.Eylem Araştırma Süreci Uygulama Dersi

Eylem araştırma sürecinde durum tespiti ve araştırmalar sonucu hazırlanan 12 haftalık öğretim modeli uygulanmıştır. Bu bölümde Birleşik Fiil öğretim modeline, uygulamada kullanılan alıştırmalara ve örnek bir ders akışına yer verilmiştir.

3.4.2.1 Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli

Öğretim tasarım kuramı Wolfgang Klafki (1987)'nin yedi evreli eleştirel-yapıcı didaktiğine göre hazırlanan ders uygulamasında Dick/ Carey ders planlama modeli (1996) kullanılmış ve Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli geliştirilmiştir. Marmara Üniversitesi Alman Dili Eğitimi 3. Sınıf öğrencilerine 2020-2021 Öğretim yılı bahar döneminde Etik kurulun onayı ile 14 hafta boyunca 24 ders saati olarak uygulanmıştır. Bu modelin belirlenen kazanımlara ait ders planlarına, uygulanma metinlerine ve etkinliklere aşağıdaki tablo 3.5.1’de yer verilmiştir.

K1.Fiilden isim türetebilir, edilgen yapıyı tanır.
K2. İlgeçlerin hangi yapı ile kullanıldığını bilir.
K3.Birleşik fiilleri metin içerisinde tanır.
K4.Birleşik fiilleri basit fiile dönüştürebilir.
K5.Bilimsel metin okur ve çözümleyebilir.
K6.Paragraf okuyup kendi anlatımı ile yazabilir.
K7.Okuduğu metni kendi anlatımı ile yazılı ifade eder.

Tablo 3.5.1. Kazanımların Uygulanma Metin ve Etkinlikleri

Seminer	Metin	Etkinlik	Kazanımlar
I 04.03 2021 06.03 2021	Wissenschaftliche Texte lesen, verstehen und wiedergeben	seviye tespit sınavı, bilimsel metin okuma stratejileri örnekler ve metin çözümleme yöntemleri, anket	K 5
II 11.03.2021 13.03 2021	Textbegriff (Rösler, 2012, s.35)	Eşleştirme, Boşluk doldurma, Paragraf sıralama, Yardımcı fiiller: „machen, haben, finden, treffen“	K3, K5
III 18.03.2021 20.03 2021	Von Der Idee Zum Text (Esselborn-Krumbiegel, 2014, s. 16,17)	“haben“,„machen/tun“ karşılaştırması, “einen Spaziergang tun*, eine Entscheidung machen*(make a decision), Spass geben* (sevinç vermek) “	K1, K2
IV 25.03 2021 27.03 2021	Stundenentwurf, Fachdidaktik Deutsch (Goer & Köller, 2014, s. 24)	Karşılaştırma „treffen” Boşluk doldurma, BF basit fiil dönüştürme,	K3, K4
V 01.04.2021 03.04.2021	Grammatik inszenieren (Schmenk, 2011, s. 72-75)	Fiilin isime dönüşmesini, Karşılaştırma „finden“, BF basit fiil dönüştürme, Metinde BF bulma, Metin çözümleme, Cümle kurma	K1, K3, K4, K5,K 6
VI 08.04.2021 10.04.2021	Korpusgestützte Textanalyse (Stede, 2007, s. 13) *Was steht für eine Kausalverbindung zur Verfügung?*	Boşluk doldurma, Kelimelerden cümle kurma, Metine soru hazırlama, metin basit fiil ile tekrar oluşturma	K4, K5, K6
VII 15.04.2021 17.04.2021	Sınav hazırlık, kısa metin	Karşılaştırma „setzen“, Metinde BF bulma, kelimelerle cümle kurma, metin basit fiil ile ifade etme,	
23 04	Ara sınav		
VIII 29.04.2021 01.05.2021	Grammatik (Verarbeitet von (Barkowski, ve diğerleri, 2014, s. 9,10)	Fiil tamamlama, Eşleştirme, Boşluk doldurma, Karşılaştırma ve dönüştürme „stellen-stehen“, DWDS araştırma, uygun fiil bulma,	K1, K2, K3, K4, K5
19.05	Tatil		
IX 20.05.2021 22.05.2021	Kategorisierung von Aufgabentypen nach der Funktion (Doye, 1988, s. 9), Auf der Suche nach frischen Ideen ((Bajerski, Böschel, Meister, & Würz, 2019, s. 42; Ü36),	Karşılaştırma „stehen“,uygun fiil/ isim bulma, Metinde BF bulma, Metin çözümleme, BF basit fiil dönüştürmesi,	K3, K4,
X 27.05.2021 29.05.2021	Autor, Text, Leser und Kontext (Neuhaus, 2017, s. 213)	Fiil tamamlama, Eşleştirme, Boşluk doldurma, Karşılaştırma „stellen-stehen“, „kommen- geraten- bringen“, „bekommen- erhalten“	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7
XI 03.06.2021 05.06.2021	Gemeinsame europäische Referenzrahmen (GeR s.14)	Paragraf başlığı bulma, Soru ve cevaplarda birleşik fiiller kullanma, Doğru-yanlış, Karşılaştırma „stellen-stehen- setzen“,	K 4, K5, K6, K7
XII 12.06.2021 14.06.2021	Mehrsprachigkeit (GeR s. 17)	Eşleştirme, Boşluk doldurma, Kendi cümlesiyle yeniden yazma, Karşılaştırma „bringen- kommen“	K1, K2, K3, K4, K5, K 6, K7

Her seminer holistik yani bir önceki konunun yeni metin ile pekiştirilerek diğer konunun eklenmesi şeklinde 2 saat uygulama süreci olarak planlanmıştır. Her seminerde kazanımların da holistik çalışılması; yani farklı metin ile tekrarı sağlanmıştır. Uygulama sürecinde derslerde öğrenenlerin soru ve cevaplarında birleşik fiilleri kullanmalarını sağlayan alıştırmalara yer verilmiştir.

3.4.2.2.Eylem Araştırmasında Kullanılan Alıştırmalar

Her seminer holistik yani bir önceki birleşik fiil konusu olan yardımcı fiilin yeni metin ile pekiştirilerek diğer yardımcı fiilin eklenmesi şeklinde 2 saat uygulama süreci olarak planlanmıştır. Her seminerde kazanımların da holistik çalışılması; yani farklı metin ile tekrarı sağlanmış ve içerik-temelli yaklaşıma (Content-Based Instruction-Inhaltsbasierte Anleitung) uygun anlama soruları yöneltilerek birleşik fiil kullanımı sağlanmıştır. Konu temelli model (Theme-based- themenbezogen) müfredat, ders içerikleri alanla ilgili tema ve konuları kapsamaktadır.

Metin içinde geçen birleşik fiillerin farkına varılması sağlandıktan sonra birleşik fiil konusunun yabancı dil olarak Almanca derslerinde öğrencilere kazandırılabilmesi ve belirlenen birleşik fiillerin derste öğretilmesi için eğitimsel dilbilgisi[54] öğretim görüşünün esaslarına göre metot geliştirilmiştir (Huneke & Steinig 2010). Yabancı dil olarak Almanca A1-A2 düzey öğretim kitaplarından seçilen ders kitaplarında birleşik fiil yapılarından 42 farklı birleşik ile “machen”. ”haben” ve “sein” çekim fiilleri en çok çeşitlilik gösteren yardımcı fiiller olmuştur. Bu nedenle “haben- sein” ve “machen” fiilleri ile uygulamaya başlanmıştır[55].

Uygulamalarda birleşik fiillerin karşılaştırılabilmesi, görselleştirilmesi, çözümlenebilmesi ve etkin öğrenilerek iletişimsel kullanılabilmesi için alıştırma ve etkinlikler oluşturulmuştur. Etkinliklerde kullanılan yönergelerde „haben oder machen”, "bringen oder kommen", „stellen oder stehen” gibi geçiş yapılabilen ikili yardımcı fiiller kullanılmış, birleşik fiilin basit fiil ile ifade şekli, verilen kelimelerle cümle kurma, Türkçe- Almanca karşılaştırma çalışmaları yapılmıştır. Bu alıştırmalar arama, eşleştirme, anlama ve dönüştürme olarak sınıflandırılabilir. Her derste bu sınıflandırmalardan alıştırmalar seçilerek uygulanmıştır.

Arama alıştırmaları: eş anlam bulma, uygun birleşeni bulma, uygun ilgeç veya isim seçme, metin içindeki birleşik fiilleri bulma etkinliği

Eşleştirme alıştırmaları: verilen yapılardan uygun olanları eşleştirme, boşluklara uygun kelimeleri yerleştirme, cümle bağlamında çoktan seçilen birleşen test soruları, birleşenlerden oluşan ikili eşleştirme cümle setler.

Söz dizimlerini anlama alıştırmaları: okuma metninde söz dizimi kullanarak soru sorma, cevaplama, anlam kaymalarını bulma, söz dizim ve anlam eşleştirme, temel anlam ve anlam kaymasının karşılaştırılması. Hata düzeltme alıştırmaları yanlış yapıyı bulma ve doğrusunu yerleştirme görevlerinden meydana gelmiştir.

---

[54] Pädagogische Grammatik (Huneke & Steinig, 2010, s.180) - didaktische Grammatik

[55] Örnek cümleler ile “haben” “sein” cümle karşılıkları bulundu. Sie hat eine schlimme Krankheit- Sie ist sehr krank.

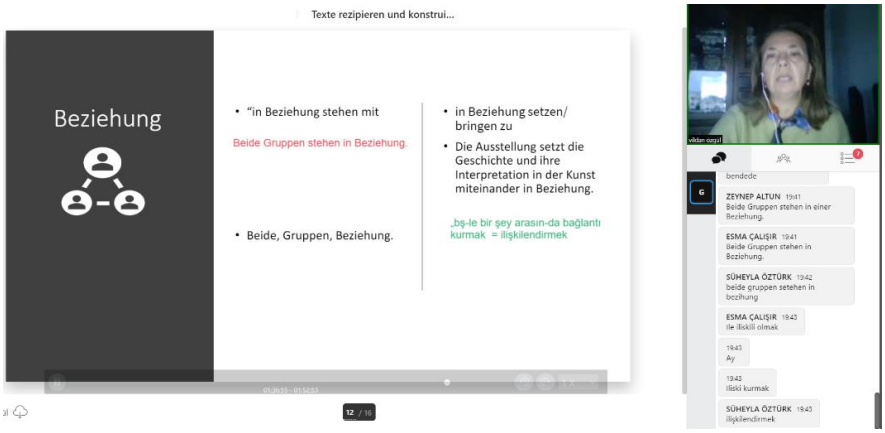
Dönüştürme egzersizleri serbest birleşenleri söz dizimine çevirme, basit fiilin BF ile ifadesi, BF'nin metin içi uyum etkisi, sözcük yapım eki çalışmaları, birleşik fiil karşılığını bulma çalışmaları, eşanlam ve zıt anlam karşılaştırmaları, aynı sözcük ile kullanılan dizimleri bulma alıştırması tek dilli sözlük / DWDS kullanımı çalışması şeklinde uygulanmış. Alıştırmaların nasıl kullanıldığını görselleştirmek amacıyla aşağıda VI. Hafta metin anlama alıştırmalarına yer verilmiştir:

6.derste kullanılan metin okuma ve anlama soru ve cevap örnekleri:

Sorular	Cevaplar
Was steht für eine Kausalverbindung zur Verfügung?	*Adverbiale, verschiedene Arten von Konjunktionen, Präpositionen, Nominale, Verben stehen für eine Kausalverbindung zur Verfügung.*
Was soll im Text in Zusammenhang stehen?	*In einem Text sollen die Sätze im grammatischen und thematischen Zusammenhang stehen. Die Sätze in einem Text sollen einen Zusammenhang haben.*
Wie kannst du es anders zum Ausdruck bringen?	*Wir sollen eine Entscheidung treffen, ob wir einen oder zwei Sätze verwenden. Der gestrige heftige Sturm hatte zur Folge, dass ein Baum entwurzelt wurde.*
Wie werden benachbarte Segmente zueinander in Beziehung gesetzt?"	*Sie werden durch grammatische Elemente in Beziehung gesetzt.*

Örnek alıştırmada görüldüğü gibi uygulanan derslerde metin okuma- anlama etkinliklerinde sorular, cevapları dışında yönergeler ile de yeni birleşik fiillerin kullanılması sağlanmıştır. Örneğin: "in Beziehung setzen" → "*Setze diese Wörter in grammatische Beziehung und bilde korrekte Sätze*!"

Ders uygulama sürecinde kontrol ve deney grupları aynı alıştırmaları tamamlamıştır. Kontrol grubu destek olarak Türkçe çeviri yapmış, deney grubu ise karşılaştırmalı çalışmıştır. Örnek kesitler bu aşamayı göstermektedir.

Şekil 3.4.2.1. Ders uygulama sürecinde deney grubu Türkçe karşılaştırmalı alıştırma Örneği: "in Beziehung stehen/ setzen"

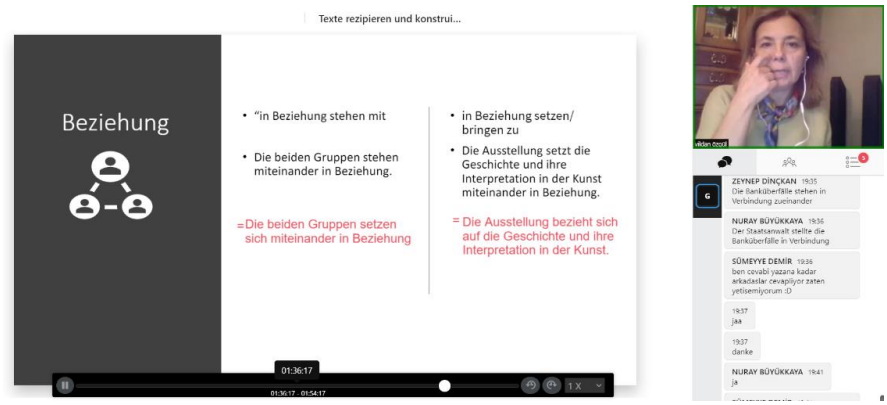
Şekil 3.4.2.1.'de bir kesitinin yer aldığı ders uygulama sürecinde deney grubu Türkçe/ Almanca karşılaştırmalı çalışmıştır. Karşılaştırmalar cümle öğelerinin kullanımı, ilgeç seçimi gibi yapısal unsurları içermiştir. Buradaki örnek "in Beziehung stehen/setzen" FVG'nde "mit" ilgeçinin Türkçe karşılığı BF "bağlantı kurmak" inin "ile" ilgeçı kullanımı karşılaştırılmıştır.

Şekil 3.4.2.2. Ders uygulama sürecinde deney grubu Türkçe karşılaştırmalı alıştırma Örneği: "in Verbindung bringen/stehen"

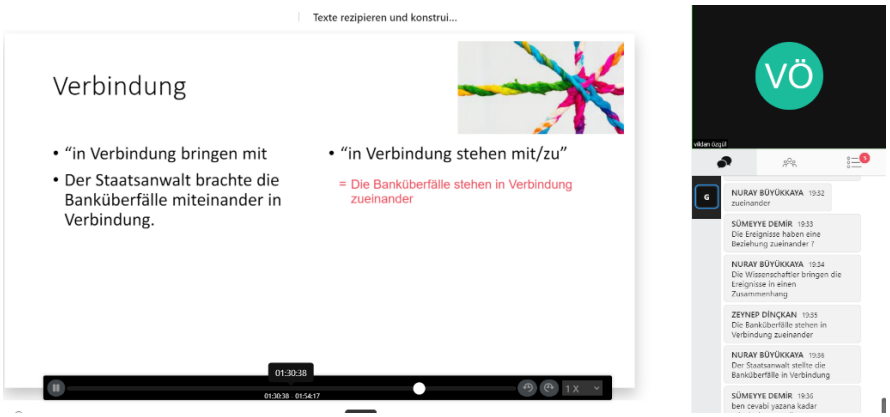
Yukarıdaki ekran resminde görüldüğü gibi "bağlantı kurmak" BF'inin bir diğer karşılığı "in Verbindung bringen/stehen" FVG'sidir. Burada da ilgeç karşılaştırmaları yapılmıştır. Eylem araştırması uygulama kesitinden anlaşıldığı gibi deney grubu L1/L2 karşılaştırmalar ile cümle yapısındaki farklılık ve benzerlikleri bularak alıştırmaları tamamlamıştır.

Ders uygulama süreci verileri kontrol grubu alıştırmaları karşılaştırma yapmaksızın tamamlamış, BF'in Türkçe çevirisinden yaralanmıştır.

Şekil 3.4.2.3. Ders uygulama süreci verileri kontrol grubu alıştırma Örneği: "in Beziehung stehen/setzen"

Ders uygulama sürecinde kontrol grubu soruları karşılaştırma yapmadan tamamlamıştır. Geleneksel çeviri yöntemi ile Türkçede de birleşik fiil kullanımı belirtilmiştir.

Şekil 3.4.2.4. Ders uygulama süreci verileri kontrol grubu alıştırma Örneği: "in Verbindung bringen/stehen"

Eylem araştırması uygulama kesitinden anlaşıldığı gibi kontrol grubu ilgeç kullanımını çalışmış, L1/L2 karşılaştırmalar yapmamış cümle yapısındaki farklılık ve benzerlikleri araştırmamış, Türkçe çeviri yöntemi ile L1'de bu yapıların olduğunu görerek çalışmayı tamamlamıştır.

Son uygulama aşamasında verilen söz dizimini sözlü ya da yazılı olarak kullanmaları, üretken çalışma olarak da öğrenenlerin gerekli söz dizimini kendilerinin araştırıp kullanmaları sağlanmış ve metinlerdeki sözdizimleri ile alıştırma oluşturma görevi verilmiştir.

Eylem araştırması uygulama derslerinde kullanılan metodun somut olarak görülmesi için örnek ders akışı ve bulgular bölümünde de ders öğrenci iletişimleri analiz edilecektir.

3.4.2.3. Eylem Araştırması: Örnek: Ders 4

25.03 2021 Stundenentwurf, Fachdidaktik
27.03 2021 Deutsch (Goer & Köller, 2014, s. 24)

Kazanım 3: Birleşik fiilleri metin içerisinde tanır.
Kazanım 4: Birleşik fiilleri basit fiile dönüştürebilir.

Dördüncü hafta semineri kontrol grubu ile 25.03.2021 Perşembe günü; deney grubu ile de 27.03.2021 Cumartesi günü saat 18.00'de Marmara Üniversitesi uzaktan çevrimiçi öğretim platformu Uzem üzerinde gerçekleşmiştir. Almanca-Türkçe karşılaştırmalı örnek cümleler deney grubu ile ele alınmıştır. Kontrol grubu aynı alıştırmaları Almanca- Türkçe çeviri ile tamamlamıştır. Alıştırma modülü ile öğrenenlerin yardımcı fiil "treffen" kullanımını hatırlamaları, mevcut bilgilerin üzerine birleşik fiil yapısında bu fiili görmeleri sağlanır. Ders 4 anlam farklılığı ile L1/L2 karşılaştırmasının dikkat çektiği ilk derstir.

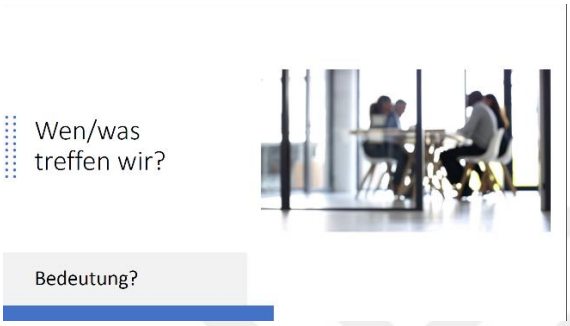
Bu derste birleşik fiil kullanımları, basit fiil ve Türkçe karşılaştırmaları ile çalışıldıktan sonra metinlerde farkına varılarak bulunması ve metne yöneltilen soru- cevap çalışmaları ile pekiştirildi. Hedef yapılar: *„eine Vereinbarung über etwas mit jdm treffen"*, *„ein Abkommen für etwas treffen"*, *„mit jemandem [über etwas] eine Abmachung, Abmachungen treffen"*,

„eine gute, schlechte Auswahl, Wahl treffen“, „Vorsorge treffen für“, „Vorbereitungen für etw. Akk treffen“, „eine Entscheidung treffen über etwas“, „Maßnahmen treffen zu/gegen“

A. Giriş: Açıklamalı Sunum ve Alıştırma Modülü

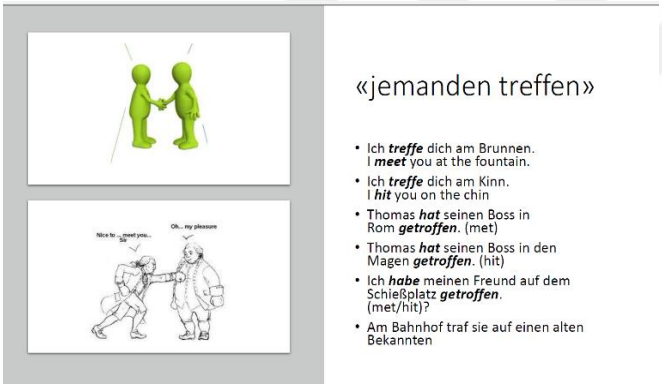
Dersimizin bu kısmında “treffen” fiilinin hatırlanması sağlanmış, ad-fiil ile biraraya gelerek birleşik fiil olarak kullanımı görülmüş ve alıştırmalar yapılmıştır.

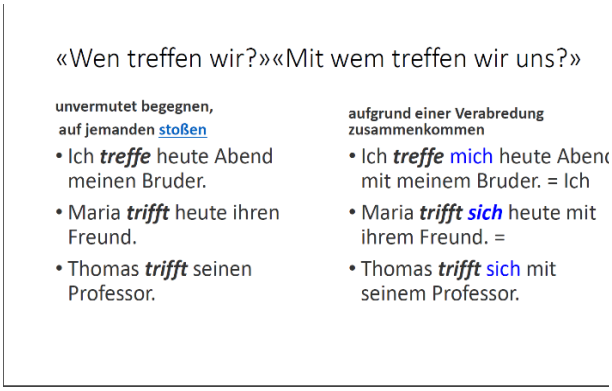
Wen/was treffen wir? Was ist die Bedeutung von “treffen”?

Varolan bilgilerle bağlantı kurmak ve „treffen“ fiilinin temel anlamını tanımlamak için „jemanden treffen“ ve „sich mit jemandem treffen“ örnek cümlelerle hatırlatıldı.

unvermutet begegnen, auf jemanden stoßen

Ich ***treffe*** mich heute Abend mit meinem Bruder. = Ich und mein Bruder, wir t***reffen uns*** heute Abend.

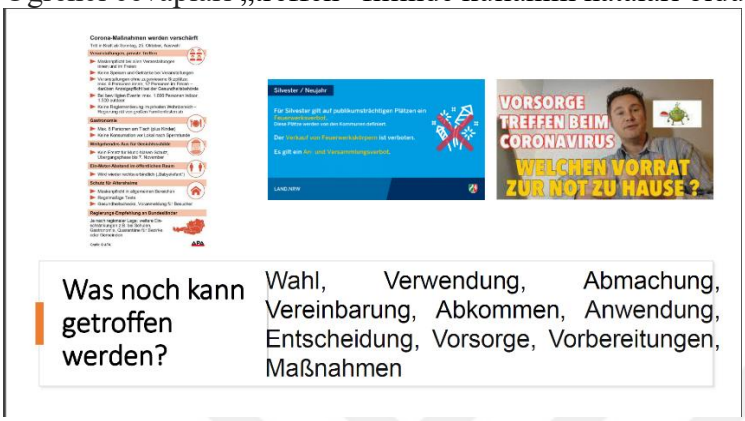
Maria ***trifft sich*** heute mit ihrem Freund. = Maria und ihr Freund ***treffen sich*** heute

Uzem üzerinden sorular sorulmuştur. Öğrenciler sistem üzerinden yazarak cevaplarını yüklemişlerdir. Öğrencilere yöneltilen öğretmen soruları kalın harf ile yazılmıştır.

A1. Ergänzen Sie das passende Substantiv! Bir konuda …… vermeliyiz.

Thomas hat seinen 1……. in Rom getroffen.
Thomas hat seinen 2……. in den Magen getroffen.
Mit seiner Mutter hat der Grünhaarige ein 3…… getroffen.
Heute haben die Menschen ihre 4…… getroffen: Sie wählten Brot.
Schweizer Firmen treffen 5……. gegen Coronavirus.
Vor drei Jahren hat er seinen 6…….. gemacht, seitdem arbeitet er als Lehrer.
Die Direktorin habe offenbar ganz konkrete 7……., wie sich die Aufsicht verbessern lasse[56].

Bu alıştırma ile öğretmen adaylarının uygun kelime ile cümleyi tamamlaması istenmiştir. Öğrenci cevapları „treffen“ fiilinde kullanım hataları olduğunu göstermiştir.

A.2. „Wie kann man noch “treffen” benutzen?

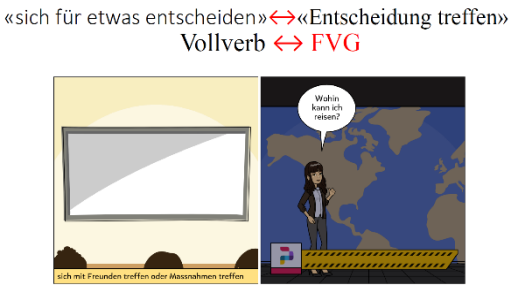
Sorunun cevabı birleşik fiil yapıları örnek kelimelerle kuruldu.

„treffen“ ile kullanılanlar*: “Wahl, Entscheidung, Vorsorge, Vorbereitungen, Maßnahmen“*

„treffen“ ile kullanılmayanlar: Verwendung treffen*-Verwendung finden
Anwendung treffen* - Anwendung finden

„eine Vereinbarung über etwas mit jdm treffen, ein Abkommen für etwas treffen, mit jemandem [über etwas] eine Abmachung, Abmachungen treffen, eine gute, schlechte Auswahl, Wahl treffen, Vorsorge treffen für, Vorbereitungen für etw. Akk treffen, eine Entscheidung treffen über etwas, Maßnahmen treffen zu/gegen“

A.3. Ersetzen Sie das FVG durch ein Vollverb! Ersetzen Sie das Vollverb durch ein FVG!

- Wenn Sie sich für ein Thema entscheiden, wie machen Sie weiter? = Wenn Sie über ein Thema eine Entscheidung treffen, wie machen Sie weiter? ↔ Bir konuda karar verirseniz, ……

- Der Käufer muss heute sehr gut überlegen, ob er mit seiner Entscheidung für die Zukunft. die richtige Wahl getroffen hat.↔ geleceği için verdiği kararıyla doğru seçim yaptı

[56] 1. 2. Boss 3Abkommen 4 Wahl 5 Maßnahmen 6 Abschluss 7. Ansichten/Ideen

Basit Fiil ↔ Birleşik Fiil cümle değişiklikleri araştırılmıştır.

- Sie sitzt vor ihrem Monitor und trifft die letzten Vorbereitungen. ↔ …….. ve son hazırlıklarını yapar.

- An einem heissen Nachmittag treffen wir schließlich die Vorbereitungen für unsere Reise. = An einem heissen Nachmittag bereiten wir uns schließlich für unsere Reise vor. ↔ seyahatimiz için hazırlıklarımızı yaparız.

„Vorsorge“ ve „Massnahmen“ arasındaki farkın anlaşılması için cümle örnekleri karşılaştırılır.

A.4. Ordnen Sie die passende Bedeutung zu! Ordnen Sie die türkischen Entsprechungen zu!

- Trotzdem trafen alle, die dies konnten, Vorsorge für Wechselfälle des Lebens. ↔ ..için koruyucu önlem alır.

“Vorsorge” kelime olarak yanlış çağrışımlar yapabildiği görülmüştür; “endişe” anlamını düşündürebilmektedir.

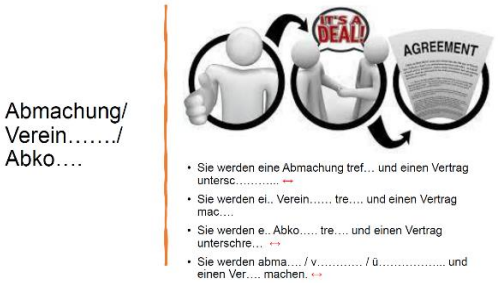
- Wir müssen geeignete Massnahmen treffen ↔ ..önlem almalıyız.

Bu yapıları tanımaları ve kullanımlarını karşılaştırmalı çalışmak için C-Test ten yaralanılmıştır. Dil kurslarna girişte seviye belirlemek, DAAD- bursuna başvurularda dil seviyesini kanıtlamak için ve OnDaf sınavlar C-Test şeklinde uygulanmaktadır. Bu nedenle öğretmen adaylarının daha yakından tanımaları için seminerde C-Test örnekleri kullanılmıştır.

C-Test katılımcıların hazırda bulunan bilgileri hatırlamaları, ilgeç gibi cümle öğelerini tamamlamak için kolaylık sağlamıştır.

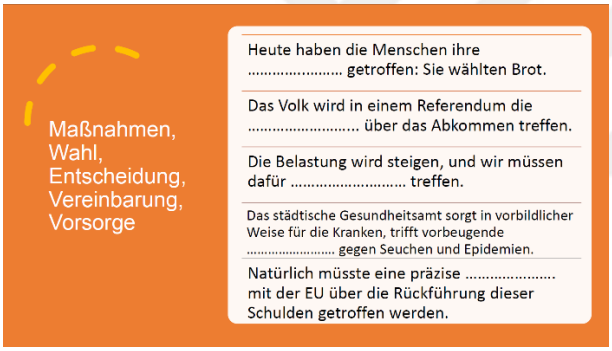
A.5. Ersetzen Sie das FVG durch ein Vollverb!

- Sie werden eine Abmachung treffen und einen Vertrag unterschreiben. = Sie werden eine Vereinbarung treffen und einen Vertrag machen= Sie werden ein Abkommen treffen und einen Vertrag unterschreiben = Sie werden abmachen / vereinbaren / übereinkommen und einen Vertrag machen. ↔ anlaşmaya varacaklar ve sözleşmeyi imzalayacaklar

Boşluk doldurma çalışması ile birleşik fiil / basit fiil ifadelerini pekiştirme alıştırması tamamlanmıştır.

A.6. Ergänzen Sie das passende Substantiv! Ordnen Sie die türkischen Entsprechungen zu!

- Heute haben die Menschen ihre **Wahl** getroffen: Sie wählten Brot. ↔ İnsanlar seçimlerini yaptılar
- Das Volk wird in einem Referendum die **Entscheidung** über das Abkommen treffen. ↔ ..karar verecek
- Die Belastung wird steigen, und wir müssen dafür **Vorsorge** treffen. ↔ … koruyucu önlem almalıyız.
- Das städtische Gesundheitsamt sorgt in vorbildlicher Weise für die Kranken, trifft vorbeugende **Maßnahmen** gegen Seuchen und Epidemien. ↔ Sağlık bakanlığı pandemiye karşı önlemlar alıyor.
- Natürlich müsste eine präzise **Vereinbarung** mit der EU über die Rückführung dieser Schulden getroffen werden. ↔ Avrupa Birliği ile borç geri ödemesinde kesin anlaşmaya varılmalıydı.

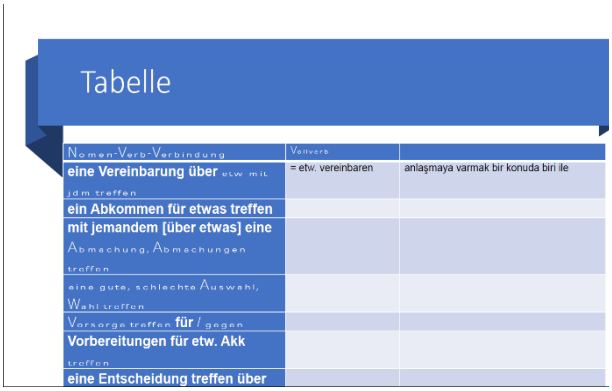
„Vorsorge“ ve „Massnahmen“ arasndaki farkın örnek cümleler ile anlaşılması sağlanmıştır.

Vorsorge treffen für → *Maßnahmen treffen zu/gegen“*
Birşey için koruyucu önlem almak → birşeye karşı önlem almak

Alıştırmaların yardımıyla öğrenenler tabloyu doldurulabilir. Deney ve kontrol grupları ile aynı alıştırmalar tamamlanmıştır.

A.6. Ordnen Sie die passende Bedeutung zu! Ordnen Sie die türkischen Entsprechungen zu!

Kontrol Grubu

Deney Grubu

Nomen-Verb-Verbindung	Vollverb	Entsprechung
eine Vereinbarung über etw mit jdm treffen	= etw. vereinbaren	Bir konuda anlaşmaya **varmak** ***eine Vereinberung kommen**
ein Abkommen für etwas treffen	=übereinkommen für etwas	
eine Auswahl, Wahl treffen	= etw.(aus)wählen	seçim **yapmak** **"Wahi machen**
Vorsorge treffen für	= für etw. Vorsorgen	Bir şey için koruyucu önlem **almak** ***Vorsorge nehmen**
Maßnahmen treffen zu/gegen	=veranlassen, handeln	Birşeye karşı önlemler **almak** ***Maßnahmen nehmen**
Vorbereitungen für etw. Akk treffen	= (sich)auf etw.Akk vorbereiten	Bir şey için hazırlık **yapmak**
eine Entscheidung treffen über	= sich entscheiden für +Akk	bir konuda karar **vermek** ***Entscheidung geben**

Kontrol grubu listeyi tamamlarken birleşik fiillerin Almanca basit fiil karşılıkları ve Türkçe çevirisini kullanmış ve Deney grubu ise birleşik fiillerin Almanca basit fiil karşılıkları ve Türkçe karşılaştırmalı çalışarak listeyi oluşturmuştur. Karşılaştırmalarda anadil kaynaklı hatalı yardımcı fiil seçimi araştırılmıştır. Deney grubu "*Maßnahmen nehmen" ve "*Entscheidung geben" anadil Türkçe kaynaklı hatalı kullanım olasılıklarını bulmuştur. Bu farkındalık oluştuktan sonra metin çalışmasına geçilmiştir.

B. Sunum: Stundenentwurf

Almanca öğretmen adaylarının ders konusu içersinden birleşik fiil örneklerine rastlanan metin araştırılmış, öğrenciler için gerekli bir metin kullanılmıştır. Metin anlama çalışması ile BF'ler bulunmuş ve soru - cevaplarda bu yapılar kullanılmıştır.

a) Unterstreichen/ Finden Sie die Funktionsverbgefüge:

Zu Beginn Ihrer Unterrichtstätigkeit und/oder im Rahmen Ihrer Ausbildung sollte diese Vorbereitung immer schriftlich in Form eines sogenannten „Stundenentwurfs" geschehen.
Bei einer konkreten Stundenvorbereitung trifft jede Lehrerin und jeder Lehrer eine Reihe von Entscheidungen. Das Modell, das die Grundlage für diese Entscheidungen sein kann, heißt Modell Didaktische Analyse (Modell DA). Dieses Modell bietet die Möglichkeit, solche Entscheidungen begründet und schrittweise zu treffen. Unterrichtsstunden, die nach dem Model/ DA vorbereitet sind, haben den Vorteil, dass die Lehrenden alle diese Entscheidungen überdenken müssen. Die Entscheidungen werden also nicht zufällig oder willkürlich getroffen, sie werden auch nicht primär durch das Lehrwerk gesteuert, sondern sie sind die Folge logischer, begründbarer Entscheidungskriterien. (Bimmel, Kast , & Neuner, 2011, s. 39)

b) Bildet eine Frage mit Hilfe von einer Nomen-Verb-Verbindung.

Nach welchem Modell treffen die Lehrkräfte ihre Entscheidungen?

Welchen Vorteil hat dieses Modell? Und Wie werden die Entscheidungen getroffen?

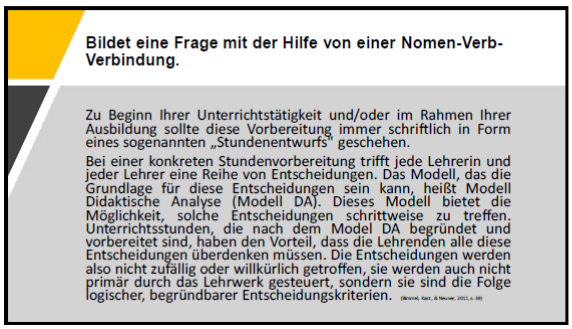
c) Was sind die Hauptaussagen/Schlüsselwörter?

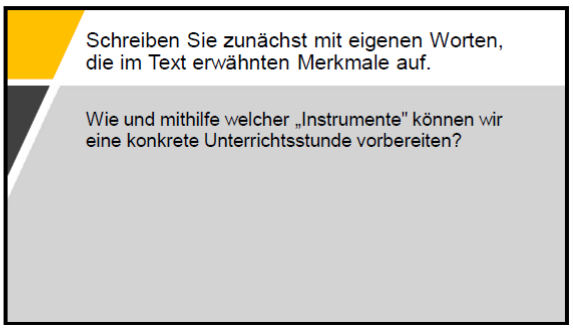
Eine Lehrkraft soll eine Vorbereitung für ein Unterrichtsmodell treffen.

Die Entscheidungen sind die Folge logischer, begründbarer Kriterien.

d) Notieren Sie die wichtigen Informationen aus dem Text.

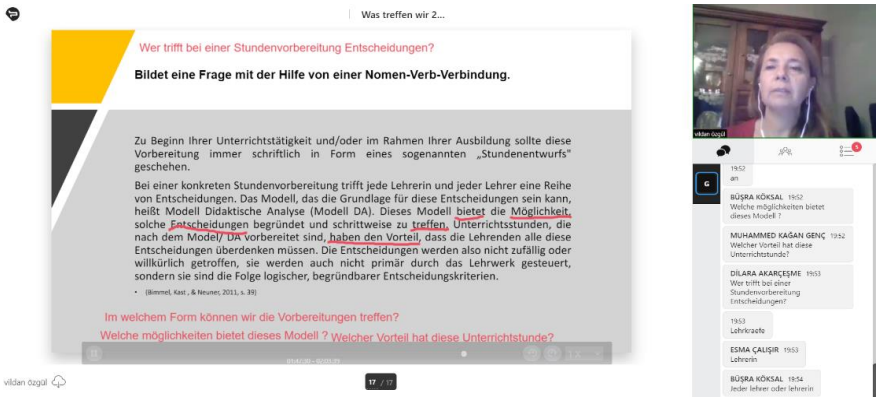
Man muß also einen Plan machen und sich an diesen Plan halten.

Uzem platformunda power-point şeklinde metin öğrenciler ile paylaşılmıştır. Katılımcılar BF'leri metin içinde bulmuşlar ve bu yapıları kullanarak sorular hazırlamışlardır. Bu hazırladıkları soruları arkadaşlarına sormuşlardır. Sorular sistem üzerinden cevaplandırılmıştır.

Şekil 3.4.2.5.'te görüldüğü gibi öğrencilerin metin içindeki BF'leri bulmaları sağlanmış, altı çizilerek öne çıkarılmış ve soru cümleleri kurmaları istenmiştir.

Şekil 3.4.2.5. Metin Anlama Soruları Oluşturma

Öğrencilerin BF kullanarak hazırladıkları sorular sunum üzerine araştırmacı tarafından kırmızı yazılmıştır. Bu soruların cevapları katılımcılarla verilmiştir.

C. Açıklama

Ders sonunda öğrenciler elde ettikleri bilgileri açıklamış ve yönlendirici sorulara açıklama getirmişlerdir. Birlikte açıklanan yapılar:

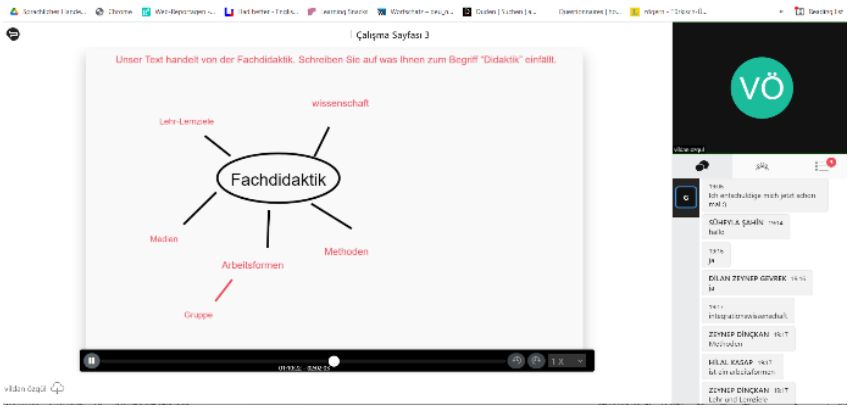
„eine Vereinbarung über etwas mit jdm treffen"
„ein Abkommen für etwas treffen"
„mit jemandem [über etwas] eine Abmachung, Abmachungen treffen"
„eine gute, schlechte Auswahl, Wahl treffen"
„Vorsorge treffen für"
„Vorbereitungen für etw. Akk treffen"
„eine Entscheidung treffen über etwas"
„Maßnahmen treffen zu/gegen"

Okunacak kısa paragrafa giriş olarak Fachdidaktik terimi üzerine düşünmeleri istenmiş ve 5 dakika ara verilmiştir. Ders akşam saatlerinde işlendiği için öğrencilerin ara vermeye ihtiyaçları olduğu görülmüştür.

İkinci Ders: Çalışma sayfasına düşünme balonu çizilmiştir. Ara sonrası terimler öğrencilerden gelmiştir. Sayfadaki boşluklar doldurulmuştur.

Ergänzen Sie die Mindmap!

Öğrencilerin bilgilerini hatırlamasını sağlamak için düşünme halkasından yararlanılmıştır. Verilen 5 dakikalık arada konuyu hatırlamaları için süre verilmiştir. İnternet bağlantısı zayıf olduğu zamanlarda kameranın kapatılması kesinti yaşanmaması için zorunlu durumdur.

Şekil 3.4.2.6. Mindmap Tamamlama

Şekil 3.4.2.6.'da düşünce balonunun tamamlanması için öğrencilerden gelen cevaplar araştırmacı ya da söz alan öğrenci tarafından çalışma sayfasına yazılması paylaşılmıştır.

D. Derinleşme: Metin Modülü

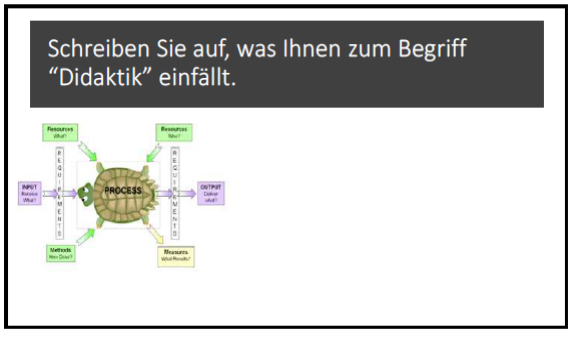
Metin içinde birleşik fiil bularak, cümle öğeleri ile birlikte ele alınıp birleşik fiiller incelenmiş ve sözlü kullanımları teşvik edilmiştir. Öğrenci mikrofon ile bağlantı sağlanarak, sorular yöneltmesi sağlanmıştır. Uzaktan öğretim koşullarında bağlantı soruları aşılarak derste sözlü kullanım ile birleşik fiil kullanım ortamı oluşturulmuştur. Metin öğrenciler ile sunum şeklinde paylaşılmıştır.

a) Erstellen Sie Mindmap zum Oberbegriff „Fachdidaktik"!

Cevaplar: Ziele, Methoden, Medien, Lerner (Alter, Interesse, Vorwissen, Bedürfnisse), Lehrwerke…

Öğretmen adayları „didaktik" kelimesinin neler çağrıştırdığını yazmışlardır. Öğrenen (yaş, ilgi, hazır buluş, ihtiyaçlar), öğretmen, amaç, araç, gibi öğretimi etkileyen faktörler sıralanmış, ve böylece hatırlanmıştır.

„Was für Entscheidungen sollen die Lehrkräfte treffen? Welche Vorbereitungen sollen die Lehrkräfte treffen?" soruları ile metine giriş yapılmıştır.

Fachdidaktik Deutsch (Goer & Köller, 2014, s. 24)

Unser Text handelt von der Fachdidaktik.

Es kann nicht Aufgabe der Fachdidaktik sein, ‚Patentrezepte' für die höchst spezifische, konkrete Unterrichtpraxis zu liefern, vielmehr soll sie einen Orientierungsrahmen schaffen und es ermöglichen, reflektierte und fundierte Entscheidungen zu treffen: „Die Fachdidaktik Deutsch sollte eine Antwort geben können, wenn es um Stofffragen und ihre Verteilung auf die Klassenstufen geht, sie ist aber sicherlich überfordert, wenn sie ganz konkrete Antworten zur Planung ganz konkreter Unterrichtsstunden geben soll.

b) Bildet eine Frage und antwortet mit Hilfe von einem Funktionsverbgefüge.

Partnerarbeit: Fragen Sie sich gegenseitig und antworten Sie gegenseitig!

Was ist keine Aufgabe der Fachdidaktik?

Kann die Fachdidaktik zur Planung einer Unterrichtstunde eine Antwort geben?

Was soll die Fachdidaktik ermöglichen?

Şekil 3.4.2.7. Metin Anlama Soru Çalışması

Kaynak kitaptan seçilen BF içeren paragraf öğrencilerle paylaşılmıştır. Tanıdıkları ve derslerde kullandıkları metin ilgilerini çekmiştir. Metindeki BF'leri bulmak için yarıştıkları, soru cümleleri kurdukları görülmüştür. Arkadaşlarına soru yöneltmişler, cevap almışlardır.

E. Değerlendirme: Aufgabe

Ders işlendikten sonra serbest çalışmaları ve bilgileri tranfer etmeleri sağlanmıştır. Öğretmen adaylarının kendi derslerini oluştururken kullanabilecekleri Dijital sözlük (DWDS 21) tanıtılmış, kullanımı gösterilmiştir. Araştırmaları yapmaları teşvik edilmiştir.

1. Wie könnt ihr recherchieren? Ideen sammeln. Was kann man noch haben/ treffen? Hilfe bieten:

- Das Digitale Wörterbuch der deutschen Sprache: www.dwds.de
- Duden online: www.duden.de
- Deutsches Korpus: www.wortschatz.uni-leipzig.de
-Türkisch-deutsches Wörterbuch: www.pons.de
- http://www.ids-mannheim.de/cosmas2/
- https://www.openthesaurus.de/

Recherchieren Sie.

a) Kann man Kontakte haben? Finden Sie Beispielsatz.

b) Vergleichen Sie diese Wendungen mit Satzbeispielen:

„Ansichten haben“ & „Vorstellungen haben“

c) Vergleichen Sie „Vorsorge treffen“ & Massnahmen treffen“

d) Lesen Sie den Text.

Worum geht es in dem Text? Erklären Sie, indem Sie die Wendung „Zusammenhang haben“ benutzen. (min. 50 Wörter)

Didaktik im ursprünglichen Sinne als Theorie allen Lehrens und Lernens umfasst alle Aspekte, die im Zusammenhang mit der Vermittlung zu tun haben, absichtsvoll Lernprozesse zu fördern. Dies beinhaltet vor allem Ziele, Themen, Inhalte, Methoden, Medien, Organisationsformen und deren wechselseitigen Bezüge.

2.Schreiben Sie eine E-Mail.

Verwende „Ausbildung machen, Spaß machen, Interesse finden, Entscheidung treffen“ Du suchst einen Brieffreund. Schreib eine E- Mail, in der du dich vorstellst, schreib etwas über deine Hobbys, stell deinem neuen Briefreund zwei Fragen. Schreib ungefähr 50 Wörter.

Korrektur: Ist der Text eine E-Mail? Gibt es Anrede und Schluss/Abschied? Stimmt die Wörteranzahl? Ist der Text verständlich? Stören die Fehler das Verstehen? Ist der Text logisch strukturiert? In welches Sprachniveau gehören die angewendeten Redemittel?

Bewertungskriterien: Ziel, Redemittel, Wortschatz, Grammatik, Wörteranzahl, Textkohärenz.

Değerlendirme bölümünde öğretmen adaylarının kendi kendilerine öğrenme (selbstständiges Lernen) becerilerine katkıda bulunmak amacıyla araştırmaları ve birleşik fiilleri kullanarak üretken olmaları hedeflenmiştir.

3.5.Araştırmaya İlişkin Etik Uygulamalar

Eylem araştırması uygulama sürecinde kullanılan öğretim modeli ve ön algı anketi Eğitim Bilimleri Enstitüsü etik kurulundan alınan onay sonrası uygulanmıştır.

Araştırmada katılımcıların haklarını ve gizliliklerini korumak adına bir takım etik uygulamalara gidilmiştir. Bunun için öncelikle uygulama yapılacak Marmara Üniversitesi Alman Dili Eğitimi öğretim üyeleri ve bölüm başkanı ile görüşülmüş uygulamalar hakkında bilgi verilmiştir. Danışman öğretim görevlilerinden izni alındıktan sonra Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nden gerekli yasal iznin alımı gerçekleştirilmiştir (Bkz. Ek 5). Araştırmacı, uygulama yapmayı planladığı sınıflarda aynı zamanda öğretim görevlisi olduğundan, anketler, sınavlar ve değerlendirmeleri Marmara Uzaktan Eğitim Platformunda yapılarak objektif, güvenilir sonuçlar elde etmek mümkün olmuştur. Her katılımcıya bir kod numarası (deney grubu: D1,D2,…; kontrol grubu: K29, K30,…) tanımlanarak öğrencilerin özlük hakları korunmuştur.

3.5.1.Eylem Araştırmasında Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması

Bu araştırmada iç ve dış geçerliği sağlamak adına aşağıda belirtilen önlemler alınmıştır:

• Veri üçgenlemesi olarak, birbirinden farklı nitel veri toplama araçları (sınıf içi sorular, sınavlar, ödevler, yarı yapılandırılmış görüşme formu, ses kaydı, öğrenci anketi) kullanılmıştır. Elde edilen verilerin birbirini destekleyip desteklemediğine bakılarak geçerlik artırılmaya çalışılmıştır.

• Veri toplama ve analiz sürecindeki her bir aşama ayrıntılı olarak açıklanmaya çalışılmıştır.

• Araştırmanın başlangıcından sonuna kadar her aşama online Uzem üzerinde kaydedilmiştir.

• Verilerin tanımlanması, analizi ve yorumlanmasında nesnel davranılmaya çalışılmıştır.

• Verilerin yorumlanmasında katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

• Verilerin kodlanması sırasındaki temalarda karşılaşılan negatif veya uyuşmaz veriler de bulgularda yansıtılmıştır. Böylece farklı perspektiften ele alınan görüşlere de yer verilerek verilerin zenginliği konusunda ödün verilmemeye çalışılmıştır.

3.5.2.Ön Algı Anketi Güvenilirlik

Uygulama öncesinde katılımcıların birleşik fiil kullanımı ve öğrenim eğilimlerini tespit etmek amacıyla davraniş anketi ugulanmıştır. Ders uygulamalarına başlamadan önce ön algı anketi ile öğretmen adaylarının birleşik fiil kullanmaya yönelik algıları, görüşleri ve farkındalıkları tespit edilmiştir. Anket Dörnyei tarafından geliştirilen (Tseng, Dörnyei, & Schmitt, 2006) "Kelime Öğreniminde Kendi Kendini Düzenleme Kapasitesi Ölçeği"'nin (Self-Regulating Capacity in Vocabulary Learning' (SRCvoc) scale (Tseng, Dörnyei, & Schmitt, 2006) birleşik fiil

öğrenimine uyarlanması ile oluşturulmuştur. Bu araştırmada güvenirliği sağlama adına tekrar güvenilirlik testi yapılmıştır.

Güvenilirlik İstatistiği

Cronbach'ın Alpha Değeri	Cronbach'ın Standart Alpha Değeri	Yönergeler
,921	,922	20

O,921 Cronbach's Alpha anketin güvenilir olduğunu göstermiştir. Ön algı anketinde ayrıca katılımcıların düşüncelerini almak amacıyla açık uçlu sorular yöneltilmiştir.

Ön anket davranış güvenilirlik 0,921olarak hesaplanmıştır.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,921	20

3.5.3.Açık Uçlu Ön Algı Anket Formunun Analizi

Yabancı dil olarak Almanca öğrenenlerin birleşik fiil öğrenme ortamlarına yönelik duygu ve düşüncelerini almak öğrenci anketi uygulanmıştır (Bkz. Ek 7). Söz konusu öğrenci anketinde 6 adet açık uçlu soru yer almaktadır. Açık uçlu soruların cevapları sınıflandırılarak nicel, katılımcı orijinal cevapları paylaşılarak ve gruplandırılarak nitel analiz edilmiştir. Ön algı anketi ile araştırmada cevap elde edilmesi hedeflenen sorular:

- Türkiye'de Almanca öğrenenler birleşik fiillerin iki dildeki benzerliklerinin farkında mı?
- Yabancı dil olarak Almanca öğretmenlerinin derslerinde birleşik fiil kullanımına ilişkin görüşleri nasıldır?
- Öğrencilerin Türkiye'de Almanca dersi öğrenme ortamlarında birleşik fiillerin kullanımına ilişkin algıları araştırma öncesi nasıldır?

3.5.4. Açık Uçlu Son Algı Anket Formunun Analizi

Öğretmen adaylarının L1/L2 karşılaştırması ile desteklenmiş "Dil ve Metin Çalışmaları" ve "Almancanın Yapısı" dersi öğrenme ortamlarına yönelik duygu ve düşünceleri, süreçte en sevdikleri ve en zorladıkları etkinliklerin neler olduğuna yönelik düşünceleri, bu öğrenme ortamının onlara sağladığı katkılara yönelik duygu, düşünceleri ve görüşlerini tespit etmek üzere açık uçlu öğrenci anketinde yer alan 5 soru araştırma sorusu çerçevesinde analize dâhil edilmiştir. Bu sorulardan elde edilen veriler, içerik analiziyle çözümlenmiştir. Öğrencilerin yanıtlarıyla elde edilen veriler kodlanarak, alt ve ana kategoriler belirlenmiştir. Kategorilerden yola çıkarak ulaşılan temalar çerçevesinde veriler sayısallaştırılarak tablo haline getirilmiştir.

- Öğrencilerin Türkiye'de Almanca dersi öğrenme ortamlarında birleşik fiillerin kullanımına ilişkin algıları araştırma sonrası nasıldır?
- Birleşik fiillerin karşılaştırılması sonunda nasıl bir benzerlik ve farklılık ortaya çıkabilir?
- Türkiye'de Almanca öğrenenlerin birleşik fiilleri hangi düzeyde nasıl daha etkin öğrenmesi sağlanabilir?
- Yeni bir metotla daha iyi bir sonuç elde edilebilir mi?
- Seçilmiş olan çalışmalarda birleşik fiiller isimlere göre ya da fiillere göre listeler kapsamında düzenlenmiştir. Birleşik fiillerin yapısal farklılıkları karşılaştırılarak düzenlenmesi daha anlaşılır olmasını sağlar mı?
- Almanca'nın yabancı dil olarak öğretiminde birleşik fiil konusuna karşılaştırmalı yer verilmesi öğrenmeyi olumlu yönde etkiler mi?
- Birleşik fiiller konusunun Türkçe-Almanca karşılaştırmalı olarak ele alınması daha etkin bir öğrenme için faydalı mıdır?

Eylem Araştırma sürecinde bu soruları araştırmaya yönelik elde edilen tüm veriler, ders içi cevaplar, ara sınav, ödevler ve final sınavı ile elde edilen veriler bulgular bölümünde incelenmiştir.

BÖLÜM IV: BULGULAR

Bu bölümde eylem araştırması sürecinde toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen nicel bulgulara ve nitel yorumlara yer verilmiştir. Elde edilen bulgular, araştırmanın amacı doğrultusunda ele alınan sorular dikkate alınarak sunulmuştur.

4.1.Durum Tespiti

Durum tespiti alan araştırması ve pilot uygulama olarak iki aşamalı değerlendirilmiştir. Eylem araştırması sorularına cevap aranmıştır.

- Yabancı dil olarak Almanca öğretiminde birleşik fiillerin önemi nedir?
- Türkiye'de Almanca öğrenenlerin birleşik fiilleri hangi düzeyde nasıl daha etkin öğrenmesi sağlanabilir?
- Yabancı dil olarak Almanca öğretim programlarında ve ders kitaplarında birleşik fiillerin kullanımının niteliği ve niceliği nasıldır? Birleşik fiiller Almanca öğretiminde hangi düzeyde yer almaktadır?

4.1.1.Alan Araştırmasının Bulguları

Alan araştırması bulgularında yabancı dil derslerinde birleşik fiilerin yeterince yer almadığı ve ihmal edilen önemli bir konu olduğu, güncel kaynaklarda FVG/birleşik fiillerin tespit edilmesi ve sık kullanılan örneklerin Almanca derslerinde yer bulması gerektiği tespit edilmiştir. Yabancı dil öğretiminde BF'ler ve onların da içinde yer aldığı üst başlık sözcük yapıları konusunda yapılan çalışma ve araştırmalar; terimlerin, tanımların, termolojideki sınırların yabancı dil derslerinde önemini kaybettiğini, beceri kazanımı için derslerde uygulamaya önem vermek gerektiğini göstermektedir. Bu uygulamalar arasında anadil ve köprü dil karşılaştırmaları yer alabilir. "Çevresindeki öğeleri göz önünde bulundurmadan bir sözcüğün anlamı saptanamaz" (de Saussure, Vardar, 1982 s. 118). Bu nedenle birleşik fiiller birlikte kullanılabilecek öğelerle birlikte öğretilmeli, alıştırmalar cümle öğelerini de kapsamalıdır. BF'lerin edinimi, birlikte kullanılan öğeleri içeren alıştırma ve çalışmalarla, çeşitlilikleri, benzerlik ve farklılıkları karşılaştırarak, farkındalığı artırarak desteklenebilir. Yönlendirme ve görevlendirilmelerle desteklenmeyen okuma çalışmalarının içerik çözümleme alıştırmasından öteye gitmesi beklenemez. Bu nedenle sistemli bir şekilde öğretim metodu uygulanmalıdır. Eşanlam, zıt anlam ve etken, edilgen yapısal karşılaştırmaları bu yöntemlerden biri olabilir.
Almanca öğretiminde yararlanılan kaynaklarda BF'ler listeler halinde verilmektedir. Bu listeler de bilimsel araştırmalara dayanılarak değil de yapay sıralamalar şeklinde oluşturulmuştur.

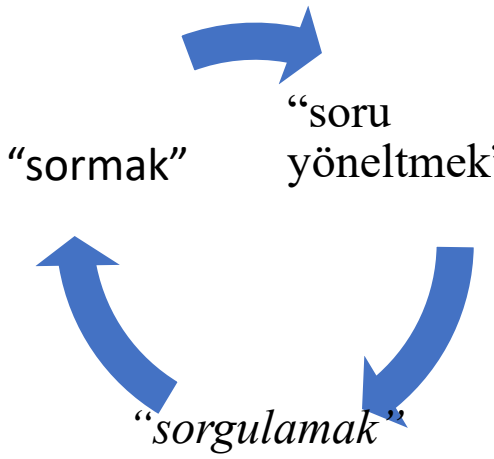
Almanca sözlüklerde bazı FVG/birleşik fiillere yer verilip, çok sık kullanılan bazı yapılara ise yer verilmemesi ve birleşik fiillerin genellikle sözlüklerde isime bakılarak bulunabilmesi öğrenenlerin bu yapıları araştırarak öğrenmesini zorlaştırmaktadır.

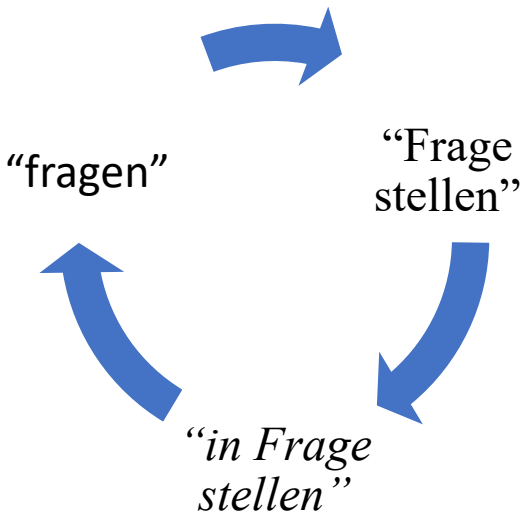
Yabancı dil olarak Almanca Dilbilgisi kitaplarında B1 seviyesine kadar BF konusu yer almamaktadır. A1-B2 seviyeleri için hazırlanan dilbilgisi kitaplarında BF'lere rastlamamak da mümkündür. Türkiye'de öğrenenler için Almanca dilbilgisi alanında önem kazanmış kaynak yayınlarda BF konusu işlenmemiştir.

Almanca yabancı dil derslerinde öğretmenlerin öğrenenlere ihtiyaç duyacakları BF'lerden korpusta karşılaşabilecekleri BF'leri öğretmeleri gereklidir. Yabancı dil derslerinde daha güncel ihtiyaçlara yönelik kolaydan başlayıp temelleri korpusa dayanan bilgilere yer verilmesi ve örnek çalışmaların zorluk derecelerinin düşürülmesi faydalı olabilir.

Alan araştırması FVG/birleşik fiillerin Almanca ve Türkçede yapısal ve anlamsal benzerlikleri olduğunu, bu nedenle iki dilde karşılaştırma yapmanın olumlu sonuçları olabileceğini göstermiştir. Karşılaştırma çalışmalarında diller arasındaki farklılık ve benzerliklerin tespiti yeterli olmayabilir. Yapılan karşılaştırmaların derslerde uygulanabilir çalışmalar haline gelmesi önemlidir. Dilbilimciler yabancı dil öğretiminde L1 ve L2 karşılaştırmalı dilbilimi çalışmalarının sonuçlarından yararlanılmasını, ders kitaplarında bu çalışmaların kullanılmasını, özellikle karşılaştırmalı sözcük türetme derslerini önerir ve bilimsel çalışmaların öğretimde etkisinin uygulama kanatının eksikliğine dikkat çekerler. Birleşik yapılar üzerine çalışma yapmak sadece okuma, dinleme, anlama, yazma ve konuşma yetilerini kazandırma amaçlı olmayıp öğrenenin birleşik yapıları tanıması, birebir çeviri hatasına düşmemesi, bu yapıları birlikte öğrenme bilincini kazanması açısından faydalı ve gerekli görülmektedir (Stork & Targońska, 2017,s.10; Ďurco, 2016, s.158, İlkhan, 2001, s.437-438, Reder, 2001, s. 10).

Birleşik fiiller yabancı dil öğrenen Türklere ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere uygulamalı ifade seçenekleri sunularak örneklendirilebilir. Acar, Almancayı yabancı dil olarak öğrenen Türk öğrencilerin cümlede fiil kullanımında yaptığı hataların sözdizimsel birleşim değeri farklılıklarından kaynaklandığını iki dilin yapısını karşılaştırarak tespit eder (Acar, 2005, s.76). Birleşik fiillerin bu bağlamda cümle ve metin içersinde iletişimsel olarak kullanım özellikleriyle öğretilmesi gereklidir. Ancak yeterli değildir. Anlamsal açıdan karşılaştırmalar da gereklidir. Basitten başlanırsa; örneğin: "*fragen*- ↔sormak*"*

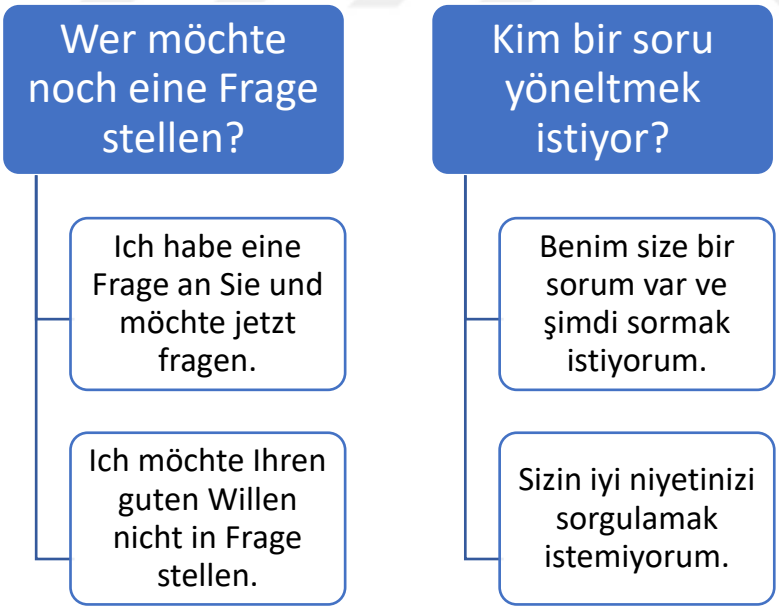

Şekil 4.1.1.1.“fragen” kullanımı

Şekil 4.1.1.2. "sormak" kullanımı

Bu seçeneklerin öğrenciye şekil 4.1.1.1 ve 4.1.1.2. ‘ye benzer görsellerle sunulması yeterli olmaz. Cümle içinde kullanım şeklini göstermeden önce anlam kayması üzerinde de durulmalıdır. Burada karşılaştırmaların çeviri şeklinde olmayıp, şekil 4.1.1.3’te görüldüğü gibi alıştırmalar karşılaştırılarak yapılması faydalı olacaktır. Anlamsal ve işlevsel karşılaştırmalar öğrenmeyi sağlayacaktır. Bu yönde hazırlanan etkinlikler derse çeşitlik getirecek, dersi zenginleştirecektir (Bakınız Örnek Ders 3.5.1.).

Şekil 4.1.1.3. "sormak" Alıştırma

Türkçede de Almancada olduğu gibi fiil, cümlede morfolojik çekim görevini üstlenirken anlam ad-fiilde yoğunlaşır. BF’lerde anlamı ad-fiil/sıfat birleşeni taşısa da FV’ler de anlam kaymasına yol açar, yani fiilin çatısını değiştirebilir, başlama, süregelme, ettirgen, edilgen ifadeler

katabilir. Alan araştırmasında dilbilimcilerin BF'lerin bu şekilde anlatım zenginliği sağladığını tespit ettikleri görülmüştür (Bruker, 2013, s.14-22; Winhart, 2005, s.2; Helbig & Buscha, 2001,s.70; Polenz P. v., 1987, s. 170; Polenz, 1963, s.14). Türkçede de Karabeyoğlu'nun ve Balcı'nın (Karabeyoğlu, 2008, s.29; Balcı, Kaçar, & Panzer, 2016, s.18-25). tespit ettiği gibi birleşik fiiller etken, ettirgen, başlama, süreklilik gibi anlatım farklılığı sağlarlar. Yardımcı fiilin etkisiyle "zur Sprache bringen, zur Verfügung stellen" ettirgen, "zur Sprache kommen, zur Verfügung stehen" edilgen anlam çatı değişiklikleri görülür. Örneğin: Wer kann dieses Problem zur Sprache bringen?

Eray bringt ***dieses Problem*** zur Sprache. ↔ ***Dieses Problem*** kommt zur Sprache.

Eray p***roblemi*** dile getiriyor. ↔ ***Problem*** dile getirilecek.

Eray bespricht ***dieses Problem***. ↔ ***Dieses Problem*** wird besprochen werden..

Eray p***roblemi*** dile getiriyor. ↔ ***Problem*** dile getirilecek.

Bu karşılaştırmayı tabloya dönüştürebiliriz.

Subjekt	Prädikat	Objekt	Yüklem
Person(en) Eray	hat	dieses Problem	Zur Sprache gebracht.
İnsan(lar) Eray	X	bu sorunu	dile getiriyor

Örnekte görüldüğü şekilde yardımcı fiiller ve anlam değişiklikleri karşılaştırması üzerinde çalışılabilir. Bu çalışmalar şekil 4.1.1.4. görselleştirilen eğitimsel dilbilgisi öğretim görüşüne (Pädagogische Grammatik (Huneke & Steinig, 2010, s.180- didaktische Grammatik) göre uygulanabilir.

Şekil 4.1.1.4. Eğitimsel Dilbilgisi

Metinlerde karşılaşılan ve araştırmalarda tespit edilen BF'ler konu başlığına göre değişiklik göstermektedir. Bazı araştırmacıların sık kullanıldığı için öğretim programına almayı gerekli gördüğü BF'ler diğer çalışmalarda yer bulmamıştır. Yabancı dil derslerinde öğretilebilecek BF'leri belirlemek için dilbilgisi kitaplarındaki listelerde yer alan birleşik fiillerin

karşılaştırılması sonuç vermemektedir. Konu bağlamında ve seçme kriterlerine göre listeler farklılık gösterir. Bu nedenle Marusic (2015), Kamber (2008), Tienvieri (2014) ve Düşünceli' (2017)nin araştırmaları sonucu sık kullanılan birleşik fiiller listeleri Helbig&Buscha (2001) 'nın eserinde ortaya koyduğu liste ve Alman Dili dijital sözlüğü (DWDS) korpus ortak projesinin Almanca yayınlarda taradığı birleşik fiiller karşılaştırılarak yabancı dil dersinde öğretilebilecek birleşik fiil söz dizini oluşturulmuştur (Bakınız Ek-2; Ek-3).

Alman Dili dijital sözlüğü üç kategoride sözcük taraması imkanı sunar: Referanslar, gazeteler ve özel konu dizini.

1. Referenzkorpora =DWDS-Kernkorpus (1900–1999) (2436); **DWDS-Kernkorpus 21 (2000–2010)** (380); Deutsches Textarchiv (1473–1927) (447);
2. Zeitungskorpora; Berliner Zeitung (1994–2005) (5486); Tagesspiegel (1996–2005) (2798); Die ZEIT (1946–2018) (9387); Webkorpora = Blogs (3017);
3. Spezialkorpora = Referenz- und Zeitungskorpora (aggregiert, frei) (20934); Polytechnisches Journal (361); Filmuntertitel (139); Gesprochene Sprache (54); DDR (56); Politische Reden (1982–2019) (1086).

Bu üç gruptan güncel kullanım sıklığını anlamak için referans dizinlerinden DWDS 21 referanslar konu dizini temel alınmıştır. Bu dizinde sık rastlanan birleşik fiiller; çeşitli güncel dergi, gazete ve edebi eser gibi kaynaklarda öğrenenlerin karşılaşabileceği yapılar yer almaktadır. Bu nedenle DWDS 21 olarak belirlenen 2000 ile 2010 yılları arasında yayınlanan bilimsel, kurgusal, edebi yayınlar ve gazeteleri tarayan korpus seçilmiştir. Yardımcı fiillere ve konulara göre öğretim materyallerine dağıtılmıştır.

Durum tespiti sürecinde; Almanca öğrenenlerin birleşik fiillerin iki dildeki benzerlikleri konusundaki farkındalığını tespit etmek için Marmara Üniversitesi Almanca Dili Eğitimi öğretim görevlisi ile görüşülmüş, pilot dersler işlenmiş, öğretmen adaylarına sınav yapılmış ve anket uygulanmıştır.

4.1.2. Pilot uygulama Bulguları

Araştırmacı alan araştırması verilerine dayanarak karşılaştırmalı bir öğretim yöntemini pilot uygulama grubu ile iki hafta çalışmış ve veriler elde etmiştir.

4.1.2.1.Pilot uygulama Öncesi Öğretim Elemanı Görüşmesi (25.09.2019)

Araştırmacı tarafından Almanca öğretim görevlisinin birleşik fiil öğretimine yönelik duygu ve düşüncelerini almak aamacıyla yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. 32 yıllık ders deneyimi olan öğretmen ile yapılan görüşmede birleşik fiil konusunun listelerle çalışıldığı ve

Türkçe karşılaştırmalı yöntemin öğretimde kullanılması konusunda benzer ve farklı yapılar nedeniyle kararsız olduğu görülmüştür.

Marmara Üniversitesi Göztepe Kampüsü Alman Dili Eğitimi Bölümü'nde 25.09.2019 tarihinde yapılan öğretmen görüşmesi öğretmenin izniyle 15 dakika 39 saniye kaydedilmiştir. Görüşmede aşağıdaki araştırma soruları incelenmiştir:

Türkiye'de Almanca öğrenenlerin birleşik fiilleri hangi düzeyde nasıl daha etkin öğrenmesi sağlanabilir?

Birçok ders kitabı ile çalışmış olan öğretim görevlisi en son Sicher B2- C1, Aspekte ile dersleri desteklemektedir. Bütün B2 ve C1 seviyedeki kitaplarda BF konu olarak geçtiğini, ancak öğrencilerin bu konuyu listelerden öğrenmelerinin zor olduğunu ve mantıklı bir şekilde anlasalar bu konuda zorlanmayacaklarını belirtmiştir.

Yabancı dil olarak Almanca öğretmenlerinin derslerinde birleşik fiil kullanımına ilişkin görüşleri nasıldır?

Genel olarak öğrenenlerin fiilden isim türetebildiğini, birleşik fiillerde yardımcı fiil seçiminde öğrencilerin bazen zorlandığını, ilgeç alan birleşik fiillerde zorlandıklarını ve birleşik fiilleri metin yazı çalışmalarında zor geldiğini için kullanmadıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin Funktionsverbgefüge örneklerini Türkçe Birleşik fiilleri ile karşılaştırarak çalışmadıklarını, ama bazen karşılaştırdıklarını düşünmektedir. Beceriler konusunda da:

> *" Gerçekten öğrencilerin hepsi farklı. Farklı bir biyografi ile geliyorlar. Üniversite seviyesinde yazma zor geliyor mutlaka. Almanya da büyüyenlere dinleme zor gelmiyor. Türkiye de öğrenenlere zor geliyor."*

Türkiye'de Almanca öğrenenler birleşik fiillerin iki dildeki benzerliklerinin farkında mı?

Araştırmacı tarafından Almanca öğrenenlerin birleşik fiillerin iki dildeki benzerlikleri konusundaki farkındalığını ortaya çıkarmak için öğretim üyesi ile yapılan görüşmede eğitimci derslerinde birleşik fiil konusunu işlerken Almanca yabancı dil öğretiminde Türkçe ve Almanca karşılaştırmalardan zaman zaman fayda gördüğünü belirtmiş, çeviri yöntemine başvurduğunu söylemiştir. Şu görüşü paylaşmıştır:

> "*Faydalı bulursam karşılaştırıyorum. Paralel olanları kullanıyorum. Bazıları çok farklı olabilir."*

Öğretim elemanı ile yapılan görüşme ile alan araştırması sonucunda elde edilen bilgilerin hedef kitle için geçerli olduğu görülmüştür. Yabancı dil olarak Almanca öğrenenler birleşik fiil kullanımında çeviri yöntemini kullanmaktadır. Oysa araştırmalarda BF'nin kelime çevirisi yapılamayacağı ve sözcük öğrenir gibi birleşik halde öğrenmek gerektiği sonucuna ulaşılmıştır (Bruker, 2013; s.29; Dujková, 2016 s.37; Kaewwipat, 2007,s.263). Alıştırmalarla öğrenenin

birleşik yapıları tanıması, birebir çeviri hatasına düşmemesi ve bu yapıları birlikte öğrenme bilincini kazanması önemlidir (Stork & Targońska, 2017,s.10). Bu amaçla pilot uygulama dersi planlanmıştır.

4.1.2.2 Pilot Uygulama (21.11.2019-28.11.2019)

Marmara Üniversitesi Almanca Öğretimi 2. Sınıf öğrencilerine eylem planı geliştirme sürecinde 4 saatlik ders uygulaması yapılmıştır. Pilot uygulama ile "Öğrenciler FVG/birleşik fiilleri Almanca öğretiminde hangi düzeyde öğrenmiştir ve kullanmaktadır?" sorusuna cevap aranmıştır. Öğrencilerin FVG/birleşik fiil bilgilerini tespit etmek için uygulama öncesi derse katılan 25 öğrenciye giriş sınavı uygulanmıştır. Sınavda verilen cümlelere uygun yardımcı fiili yazmaları istenmiş, seçenek sunulmamıştır.

4.1.2.3. Pilot Uygulama Giriş Sınavı

Pilot uygulama öncesi öğrencilerin birleşik fiil bilgi seviyesini ölçmek amacıyla 21 örnek cümlede fiillerin uygun şekilde tamamlanması istenmiştir (21.11.2019). Altı çizili fiil boş bırakılmıştır. Doğru ve yanlış cevap sayısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 4.1.2.1. Pilot Uygulama Giriş Sınavı

Soru	Doğru	Yanlış
1. Die Frauen sollen ihre Probleme zur Sprache bringen.	6	19
2. Statt Glück wird man Spass haben.	22	3
3. Die Kinder erfinden Geschichten und bringen die Figuren zum Sprechen.	14	11
4. Wir stehen zu ihm und werden dem Spieler jede Hilfe geben, die er benötigte.	14	11
5. Die Mutter bringt die Bücher auf dem Schreibtisch in Ordnung.	12	13
6. Wenn die streitenden Schüler selbst keine Lösung finden, kann es hilfreich sein, einen Lehrer um Hilfe zu bitten.	20	5
7. Die Bundeswehr leistet bei den Naturkatastrophen ganz konkrete Hilfe.	5	20
8. Sie soll einen Anfang machen und die Wahrheit sagen.	15	10
9. Daß ein junger Mann, der unverhofft Geld zur Verfügung hat, es etwas sorglos ausgab, fand die Mutter noch normal.	14	11
10. Wenn Christian noch Fragen hat, steht er jederzeit zur Verfügung.	13	12
11. Wir machen einen Ausflug mit dem Fahrrad.	22	3
12. Jonas stellt uns nur sein Zimmer zur Verfügung, mehr nicht.	7	18
13. Es kommt nicht in Frage, dass du ins Schwimmbad gehst. Schließlich bist du krank.	14	11
14. Der Vater muß dem Ängstlichen Mut machen, sich bei der Schwester zu bewerben.	5	20
15. Er hätte nie den Mut gehabt, sie nach einem Streichholz zu fragen.	15	10
16. Man soll seine Gedanken zum Ausdruck bringen, um Missverständnisse zu vermeiden.	20	5
17. Überraschungen machen ihm Angst.	20	5
18. Sie hatte plötzlich Angst vor Krankheiten.	23	2
19. Machen Sie keine Schwierigkeiten und kommen Sie mit!	11	14
20. Nicht nur Massen waren in Bewegung gekommen, sondern das ganze Reich.	4	21
21. Wenn Menschen Ängste und Sorgen haben, müssen wir damit möglichst rational umgehen und gemeinsam mit allen Beteiligten Lösungen entwickeln.	21	4
Toplam	297	228

Tablo 4.1.2.1. incelendiğinde sorulara verilen 525 cevabın %56'sının hatalı, %43'ünün doğru olduğu görülmektedir. "in Bewegung kommen", „Hilfe leisten", „Mut machen", „zur Sprache bringen" ve „zur Verfügung stellen" birleşik fiillerinde hatalı cevap doğru cevaptan fazladır. En yüksek hata oranı "in Bewegung kommen" yapısında görülmüştür. Sorulara cevap örnekleri katılımcıların hatalarını göstermektedir.

1. Nicht nur Massen waren in Bewegung gekommen, sondern das ganze Reich.

Sorusunu %16 doğru yanıtlamıştır. Yanlış cevaplar: „*geritten, gewesen, getreten, gesetzt, erfolgreich, dabei, mit*" gibi

7. soru „Hilfe leisten" ve 14. Soru „Mut machen" birleşik fiillerinde hatalı cevapların yüksek olduğu görülmektedir. Boşluk doldurma sorusuna doğru cevap oranı %20 dir.

2. Die Bundeswehr leistet bei den Naturkatastrophen ganz konkrete Hilfe.

Hatalı cevaplar: „*bringt (x6), hat ve braucht* „ "Hilfe leisten" yerine "*Hilfe bringen" kullanım eğilimi anadil hatalı tranferi göstermektedir (yardım getirmek).

3. Der Vater muß dem Ängstlichen Mut machen, sich bei der Schwester zu bewerben.

Yanlış cevaplar: überwinden, haben, hätte, geben (x5), auslassen, steht "Mut machen" yerine "*Mut geben" kullanım eğilimi anadil hatalı tranferi göstermektedir (cesaret vermek).

4. Die Frauen sollen ihre Probleme zur Sprache bringen.

Boşluk doldurma sorusuna doğru cevap oranı %24 dür. Boşluğa lassen, lösen(x7), verbessern, melden(x6), besprechen, setzen, sprechen, setzen gibi uygun olmayan cevaplar verilmiştir. „lösen" hatalı cevapları „problem ve çözmek" anlamsal bağlantı sonucu karşılaşılmış olabilir. DWDS 21 söz dizininde "zur Sprache bringen" f=12 ile sıklıkla kullanıma rastlanmıştır.

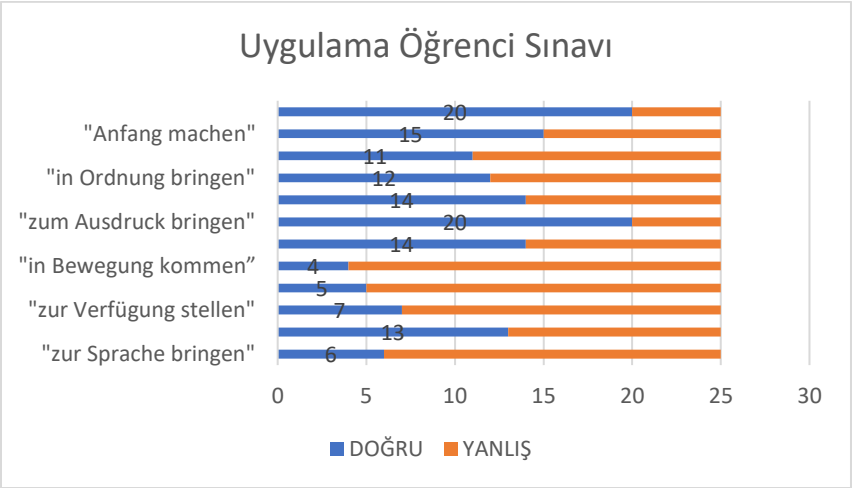
5. Jonas stellt uns nur sein Zimmer zur Verfügung, mehr nicht.

Sorusuna da %28 doğru cevabı yazmıştır. Yanlış cevaplar: geben(x5), zeigen(x2), haben(x6), stehen ve können

6. Wenn Christian noch Fragen hat, steht er jederzeit zur Verfügung.

Öğrencilerin yarısı doğru cevap vermiştir. Yanlış cevaplar: hat, muss, hilft,(x2) darf, ist, bekommt, macht, stellt

Yukarıda yer verilen cevaplarda hatalı yardımcı fiil seçimi dikkat çekicidir. "in Bewegung kommen" 4 doğru, "Mut machen" 5, "zur Sprache bringen" 6 ve "zur Verfügung stellen" 7 doğru cevap ile doğru cevap oranı düşük sorular olmuştur ve bu birleşik fiil yapılarında zorlanıldığı görülmüştür. Tekrarlanan "*Mut geben" kullanımı ve "*Hilfe bringen" anadil hatalı transferi göstermektedir.

Şekil 4.1.2.0-1. Pilot Uygulama Giriş Sınavı

Şekil 4.1.2.1'de öne çıkan "Lösung finden", "zum Ausdruck bringen" %80 doğru cevap verilen birleşik fiiller olmuştur. Birleşik fiillerden "çözüm bulmak" anlamının anadil benzerliği nedeniyle doğru kullanım yüksek olabilir. Türkçede "ifade etmek-dile getirmek" anlamlarında kullanılan bu yapıyı katılımcılar sık karşılaştıkları ve benzerlik görüldüğü için doğru cevaplamış olabilir.

Sınav analizi sonrasında pilot derste "machen" fiilinin "Spass, Freude, Angst" gibi isimlerle ve "stellen" fiili "Frage" ile birleşik fiil olarak kullanılışları metinlerle işlenmiştir. Ders uygulamalarında birleşik fiil basit fiil ve cümle öğe değişimi karşılaştırmaları yapılmıştır. Pilot uygulama sonunda araştırma sorularının cevabı anket uygulanarak araştırılmıştır.

4.1.2.4. Pilot Uygulama-Öğrenci Son Algı Anketi

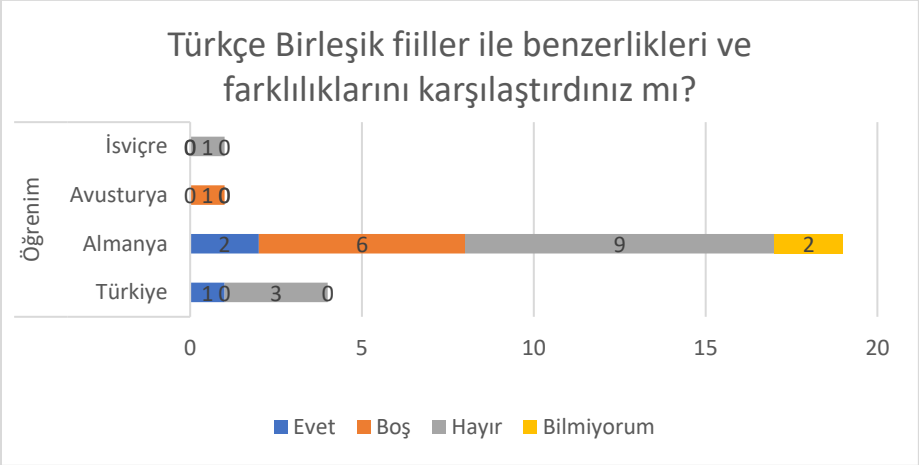
Son algı anketi ile pilot uygulama sonrası 25 katılımcının görüşleri alınarak araştırma sorularının cevapları aranmıştır. Bu sorular:

- Türkiye'de Almanca öğrenenler birleşik fiillerin iki dildeki benzerliklerinin farkında mı?
- Yabancı dil olarak Almanca öğretmenlerinin derslerinde birleşik fiil kullanımına ilişkin görüşleri nasıldır?
- Yeni bir metotla daha iyi bir sonuç elde edilebilir mi?

Birleşik fiil konusu "stellen" yardımcı fiilinin birleşik kullanımını karşılaştırmalı çalışmak amacıyla "fragen- Frage stellen"-"Soru sormak "karşılaştırmaları ve alıştırmaları ile pilot uygulama sonrasında 25 Marmara Üniversitesi Alman Dili Eğitimi 2. Sınıf öğrencisine Öğrenci Anketi uygulanmıştır (28.11.2019). Öğrenenlerin 4'ü Türkiye'de hazırlık sınıfında, 19'u Almanya, biri Avusturya ve biri de İsviçrede Almanca öğrenmiştir. Anketin değerlendirmesi sonucunda elde edilen veriler aşağıda yer almaktadır.

Türkiye'de Almanca öğrenenler birleşik fiillerin iki dildeki benzerliklerinin farkında mı?

Pilot uygulama sonrası ankette yer alan "Funktionsverbgefüge/birleşik fiil" konusunu öğrenirken Türkçe Birleşik fiiller ile benzerlikleri ve farklılıklarını karşılaştırdınız mı?" araştırma sorusuna 25 katılımcı içinde sadece 3 öğrenci (%12) "evet" cevabı vermiştir. Şekil 4.1.2.2'de görüldüğü gibi üç öğrenciden biri Türkiye'de, ikisi de Almanya'da Almanca öğrenmiştir.

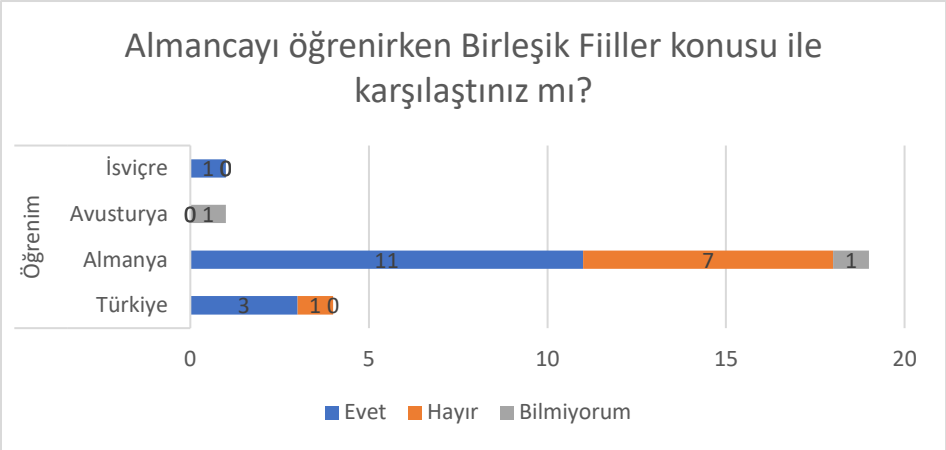

Şekil 4.1.2.0-2. Türkiye'de Almanca Öğrenenler Birleşik Fiillerin İki Dildeki Benzerliklerinin Farkında Mı? Soru Analizi

Şekil 4.1.2.2'de görüldüğü gibi Almanca'yı Almanca konuşulan ülkelerde öğrenen katılımcıların soruyu boş bıraktıkları ya da hayır cevabı verdikleri görülmüştür. Yurt dışında Almanca öğrenenler %8 (2/25); Türkiye'de Almanca öğrenenler %25 (1/4) oranında evet cevabı vermiştir.

Yabancı dil olarak Almanca öğretmenlerinin derslerinde birleşik fiil kullanımına ilişkin görüşleri nasıldır?

Anketteki durum tespiti için yöneltilen "Almancayı öğrenirken Funktionsverbgefüge/ Birleşik Fiiller konusu ile karşılaştınız mı? Evet ise; nerede, nasıl? sorusuna ise 15 öğrenci (%60) "Evet" cevabı vermiştir.

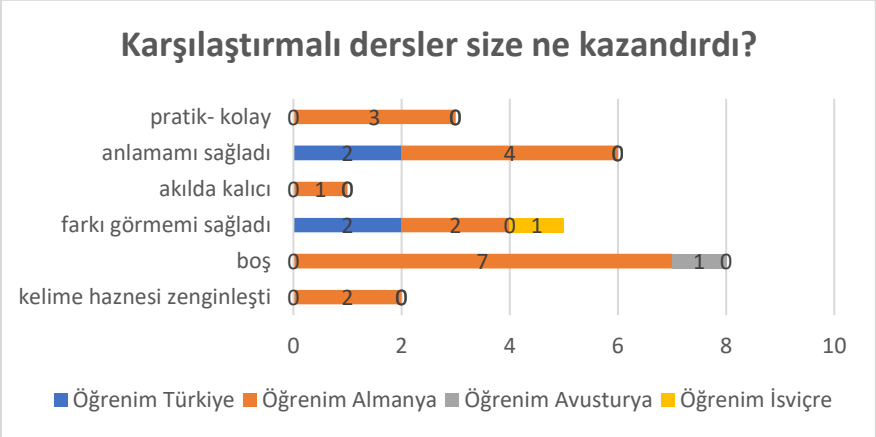

Şekil 4.1.2.0-3. Almancayı Öğrenirken Funktionsverbgefüge/ Birleşik Fiiller Konusu İle Karşılaştınız Mı? Soru Analizi

Şekil 4.1.2.3'te incelenen veriler öğrencilerin Almanca öğrenirken BF lerle tanıştığını ve Şekil 4.1.2.2'de görülmüş olan L1/L2 karşılaştırması yapmadıklarını göstermektedir.

Yeni bir metotla daha iyi bir sonuç elde edilebilir mi?

Ankette yer alan uygulama dersine yönelik açık uçlu "Karşılaştırmalı dersler size ne kazandırdı?" sorusuna pratik/ kolay, anlamamı kolaylaştırdı, akılda kalıcı oldu, farkı görmemi sağladı, kelime bilgimi zenginleştirdi gibi olumlu cevap yüzdesi %68 dir.

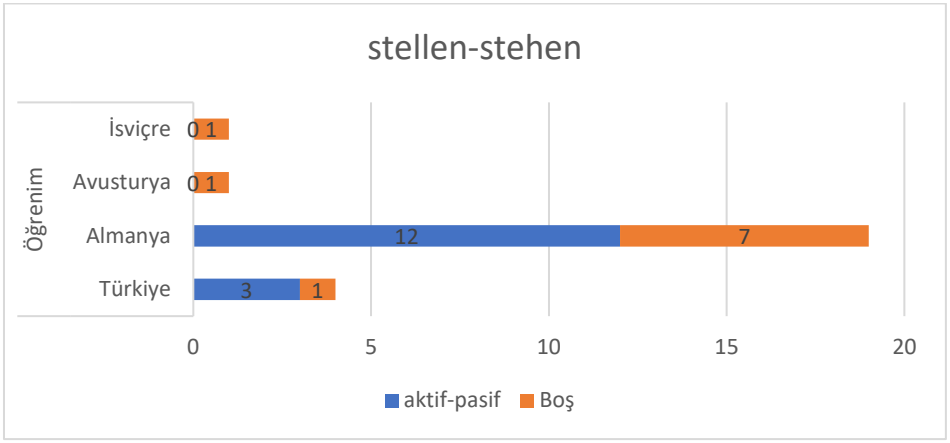

Şekil 4.1.2.0-4. Karşılaştırmalı Ders Öğrenci Görüşü

Şekil 4.1.2.4.'te görüldüğü gibi Türkiye'de Almanca öğrenenlerin tamamı karşılaştırmalı uygulanan ders sonrası birleşik fiilleri anladıklarını ve farkı görmelerinin sağlandığı görüşünü paylaşmışlardır. Pilot uygulama katılımcıları kolay %15, anlamamı sağladı %25, farkı görmemi sağladı %20, kelime bilgimi zenginleştirdi 10% ve akılda kalıcı oldu %5 gibi olumlu görüşler bildirmiştir.

Uygulama öncesi sınavda %28 doğru cevap verilen "stellen", uygulama sonrası açık uçlu soru ile kontrol edilmiştir. Birleşik fiil örneği olarak derste uygulanan "stellen-stehen"

karşılaştırmaları sonrası ankette sorulduğunda, açıklama istendiğinde %60 etken ve edilgen anlam farklılığını vurgulamıştır.

Şekil 4.1.2.0-5. Pilot Uygulama Sonrası "stellen-stehen" Yardımcı Fiil Karşılaştırması Cevap Analizi

Şekil 4.1.2.5. incelendiğinde "stellen- stehen" yardımcı fiil kullanımının cümlede etken ve edilgen çatı değişikliğine neden olduğunu açıklayan katılımcıların %60 oranında olduğu görülmektedir. Karşılaştırmalı dil öğrenim tecrübesi yeterli olmayan öğrenen grubunun kısa sürede bu alıştırmalardan faydalandığı söylenebilir. Bu gibi deneyimler Almanca öğretmen adaylarına birleşik fiillerin ifade zenginliği kattığını ve karşılaştırmalı öğretim ile nasıl çalışılabileceğini yaşatarak öğretebilir. Pilot çalışma ile öğretmen adaylarının ihtiyaçları analiz edilmiştir. Bazı cevap ve yazı çalışmalarında öğrenenlerin hedeflenen birleşik fiil kullanımından kaçındığı görülmüştür. Bu sonuçlardan faydalanılarak uygulama ders programı Türkçe- Almanca karşılaştırmalı, sınavlar da verilen kelimelerle cümle oluşturmaya yönelik hazırlanmıştır.

4.2.Eylem Araştırması

Eylem araştırması ile geliştirilen öğretim modeli uygulanmış ve araştırmanın şu sorularına cevap aranmıştır.

- Yeni bir metotla daha iyi bir sonuç elde edilebilir mi?
- Seçilmiş olan çalışmalarda birleşik fiiller isimlere göre ya da fiillere göre listeler kapsamında düzenlenmiştir. Birleşik fiillerin yapısal farklılıkları karşılaştırılarak düzenlenmesi daha anlaşılır olmasını sağlar mı?
- Almancanın yabancı dil olarak öğretiminde birleşik fiil konusuna karşılaştırmalı yer verilmesi öğrenmeyi olumlu yönde etkiler mi?
- Birleşik fiiller konusunun Türkçe-Almanca karşılaştırmalı olarak ele alınması daha etkin bir öğrenme için faydalı mıdır?

Türkiye'de Almanca öğrenenlerin birleşik fiilleri daha etkin öğrenebilmeleri için birleşik fiillerin Türkçe ve Almanca karşılaştırması yaparak ders işleme tekniği geliştirilmiş ve bu materyaller kullanılarak Marmara Üniversitesi Alman Dili Eğitimi bölümü öğrencilerinden kontrol grubu ve deney grubu ile 14 hafta boyunca 2 saatlik ders işlenmiştir. Kontrol grubu ve deney grubu aynı metinlerle ve alıştırmalarla seminerleri paralel görmüştür. Deney grubu ise birleşik fiillerin Türkçe karşılıkları ve kullanımını araştırarak aynı metin ve alıştırmaları tamamlamıştır. Deney grubu ile alıştırma örneği Türkçe yapılmıştır. Kontrol grubu ise Türkçe karşılaştırma yapmadan alıştırmaları tamamlamıştır. Böylelikle birleşik fiilleri Türkçe - Almanca karşılaştırmalı çalışmanın sonuçlarını tespit etmek, araştırmada öngörülen amaç ve hedeflere ulaşmak için elverişli yol izlenmiştir. Tablo 4.2.1.'de görüldüğü gibi kontrol (15 katılımcı) ve deney grubu (19 katılımcı) davranış ve beceri ortalamaları varyantı normal dağılmıştır. Deney-Kontrol Grupları t-Testi "0,413" değeri "0,05" den büyük olduğu için homojendir. Deney-Kontrol Grupları davranışlarda anlamlı bir farklılık ya da ilişki yoktur, çünkü pi sayısı "0,65" olarak "0,05" den büyüktür.

Tablo 4.2.1. Ön Algı Deney ve Kontrol Grubu

Değişkenler	Gruplar	N	X	Ss	t-testi		
					T	Sd	p.
Davranış	**Kontrol**	**15**	3,8333	1,109	,449	32	,657
	Deney	**19**	3,6713	,954			
Beceri	**Kontrol**	**15**	3,3433	,81872	,280	32	,781
	Deney	**19**	3,4237	84613			

Tablo 4.2.1 incelendiğinde öğretmen adaylarının birleşik fiil kullanmaya yönelik algıları kontrol ve deney grubunda farklılık göstermemektedir(t[32]=.0,449;p>0,05). *Kontrol grubunun Birleşik Fiil kullanma yönelik algıları (X=3,83), deney grubunun Birleşik Fiil kullanma yönelik algılarından (X=3,67) daha olumludur. Oysa Birleşik Fiil becerilerine yönelik algıları deney grubunun (X=3,42) kontrol grubunun Birleşik Fiil becerilerine yönelik algılarından (X=3,34) daha yüksektir.*

Uygulama derslerine seviye tespit sınavı ile öğrencilerin dil becerileri ölçülerek başlanmıştır. Çalışma grubunun eylem araştırması öncesi dil becerilerinin durum tespiti ve ön algı anketi uygulama sürecinin ve sonuçlarını değerlendirilmesinde başlangıç noktasının bilinmesi açısından gerekli görülmüştür. Uygulama sonunda final sınavı ve son algı anketi yapılmıştır.

4.2.1.Ön Algı Katılımcı Birleşik Fiil Becerileri

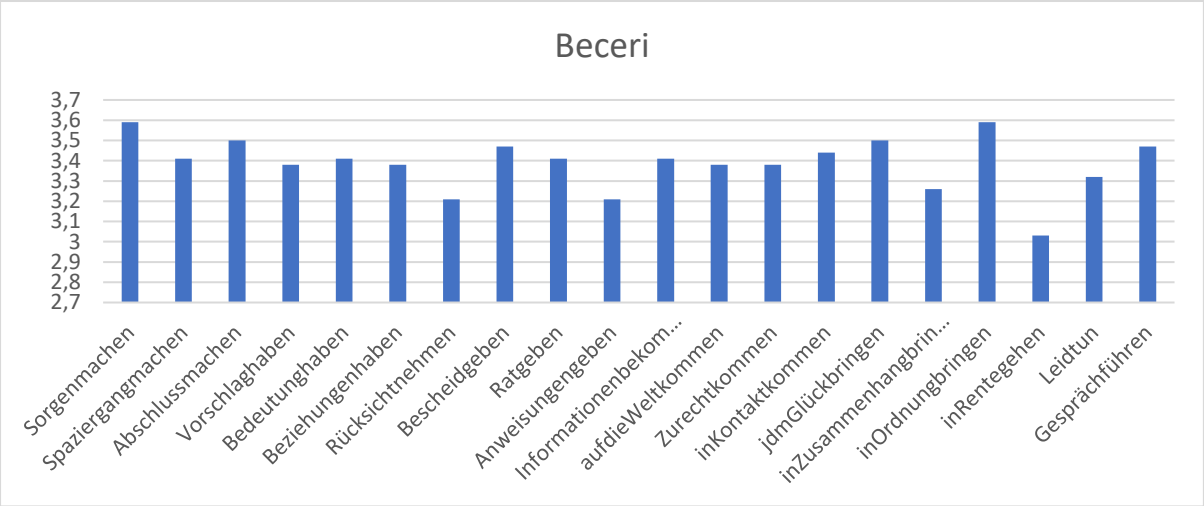
Ders uygulamalarına başlamadan önce ön algı anketinin ilk bölümünde 34 öğretmen adayına birleşik fiil becerileri sorulmuştur. Anket çalışmasının bu bölümünde katılımcılara 20 adet birleşik fiili kullanma alışkanlıklarını araştırmak amacıyla 5'li Likert ölçümü kullanılmıştır. Cevap seçenekleri SPSS sisteminde "Bu ifadeyi bilmiyorum" 1, "Basit fiili biliyorum ve onu kullanıyorum" 2, "Bu ifadeyi biliyorum (daha önce duydum/okudum) ancak kullanmıyorum" 3, "Bu ifadeyi biliyorum ve kendim kullanıyorum"4, Basit fiili biliyorum yine de birleşik fiil kullanıyorum" 5 olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 4.2.1.1. Ön Algı Birleşik Fiil Becerileri

Beceri İstatikleri

	Ortalama	Standart Sapma	N
Sorgenmachen	3,59	,957	34
Spaziergangmachen	3,41	,957	34
Abschlussmachen	3,50	,862	34
Vorschlaghaben	3,38	,985	34
Bedeutunghaben	3,41	1,019	34
Beziehungenhaben	3,38	,985	34
Rücksichtnehmen	3,21	1,122	34
Bescheidgeben	3,47	,992	34
Ratgeben	3,41	,957	34
Anweisungengeben	3,21	1,095	34
Informationenbekommen	3,41	,988	34
aufdieWeltkommen	3,38	1,045	34
Zurechtkommen	3,38	1,129	34
inKontaktkommen	3,44	,991	34
jdmGlückbringen	3,50	,826	34
inZusammenhangbringen	3,26	1,214	34
inOrdnungbringen	3,59	1,019	34
inRentegehen	3,03	1,167	34
Leidtun	3,32	1,121	34
Gesprächführen	3,47	1,051	34

Katılımcıların birleşik fiil beceri görüşleri ortalamaları Tablo 4.2.1.1.'de görüldüğü gibi 3,03 ve 3,59 değerleri arasındadır.

Şekil 4.2.1.1. Ön Algı Birleşik Fiil Becerileri Oranları

Şekil 4.2.1.1.'de görüldüğü gibi ankette yer verilen 20 örnek birleşik fiil içinde en düşük ortalama 3,03 ile "in Rente gehen", 3,21 ile "Anweisungen geben" ve "Rücksicht nehmen"; en yüksek ortalama ise 3,59 ile "in Ordnung bringen" ve "Sorgen machen" birleşik fiillerinde görülmüştür. Türkiye'de yakın çevrede sık kullanılan birleşik fiiller "Sorgen machen" ve kültürel açıdan önemli olan "in Ordnung bringen" birleşik fiilleri becerileri en yüksek ortalama ile öne çıkmıştır.

4.2.2.Ön Algı Katılımcı Birleşik Fiil Beceri Örnekleri:

Ön Algı öğrenci anketinde birleşik fiili kullanma alışkanlıklarını araştırdıktan sonra, aynı ankette devamında açık uçlu sorular ile beceri ölçümü yapılmıştır. Uygulama öncesi "in Zusammenhang bringen" ve "ein Gespäch führen" örnekleri cevap dağılımı aşağıda verilmiştir. Hatalı ve eksik cevaplar altı çizilerek vurgulanmıştır. Öğrenci cümle verileri değerlendirilirken hatalar kümelendirilmiştir: F= fiil, A=Artikel (Tanımlık), K= Yazım kuralı, S=Cümle öğesi, T=Tekrar, İ=Adfiil, M=Mana ve Ç=Çoğul hatasını belirtir. Y= Yorum yok anlamına gelir. Öğrenci cevapları orjinaldir.

Tablo 4.2.2.1. Ön Algı Katılımcı Birleşik Fiil Beceri Örneği "in Zusammenhang bringen" Bulguları

Kat. No	Aşağıda belirtilen seçilmiş birleşik fiillerle anlamlı cümle kurunuz. "in Zusammenhang bringen"	Hata Analizi
2	Bilmiyorum	
6	Daha önce bu birleşik fiili duymadım bu nedenle bunun hakkında bir cümle kuramıyorum.	
8	Das Thema in Zusammenhang mit dem gelernten bringen.	
10	Man kann Schokolade und die Schweiz in Zusammenhang bringen. İkisi de bağlantılı. Aklımıza çikolat diyince İsviçre gelir.	
11	Ich kann dass alles nicht in zusammenhang bringen. Könnten sie das wiederholen?	M
12	---	
13	Diese Wörter haben einen Zusammenhang.	F
14	Ich bringe die Vorbereitung mit meiner Präsentation in Zusammenhang. (Çünkü hazırlığını sunumuyla ilişkilendiriyor)	
15	Der Chef bringt in Zusammenhang.	S
16	?	
19	Er bringt Bildung immer mit Geld in Zusammenhang	
21	---	
22	ich hab den Text in einen zussammen hang gebracht.	
23	Man kann mit der Erderwärmung lauter Faktoren in Zusammenhang bringen. Daha mantıklı ve anlamlı aynı zamanda da kurallı bir cümle olduğuna inanıyorum.	
24	Bringen Sie bitte die Ereignisse in Zusammenhang. Sebep yukardaki ile aynı	
25	Diese Situation sollte in Zusammenhang gebracht werden.	
26	Bilmiyorum	
27	Ich wollte das nur in Zusammenhang bringen. Yine düzenli geldiği için.	
D28	Man kann mit der Erderwärmung lauter Faktoren in Zusammenhang bringen.	
30	Ich bringe die Probleme in Zusammenhang.	
32	İch bringe das in Zusammenhang	
33	Man muss es in Zusammenhang bringen	
36	ich bringe meine 2 .semester notiezen mit meinen neuen semmester notizen im zusammmenhang.Um die fehler zu besichtigen.	
37	Ich bringe diese Fragen in Zusammenhang	
38	es ist notwendig, eine Verbindung zwischen dem neuen und dem alten Zeitalter in Zusammenhang bringen ayrılabilen bağlaçları kullanmak	M
42	ich habe die Satze in Zusammenhang gebracht.	
43	irgent etwas würd es doch geben um diesen konflieckt zur zusammenhang zur bringen.	M; S
44	Bilmiyorum	
46	Ich habe ihn mit ihr in Zusammanhang gebracht. Ilk olarak aklima bu geldi.	M
47	Wir müssen diese Themen in einen Zusammenhang bringen.	
51	daha önce duymamıştım.	
52	ich habe den Buch in zusammenhang gebracht.	M
53	Du musst deine sachen in Zusammenhang bringen.	M
55	Du kannst die zwei Themen einfach in Zusammenhang bringen, indem du einen längeren Satz bildest. Cümeyi kalabalık ve dha anlamlı gösteriyor diye.	

Tablo 4.2.2.1. incelendiğinde; otuz dört katılımcıdan 8'i „in Zusammenhag bringen" yapısını bilmediğini, 8 ve 51 nolu katılımcılar ise daha önce duymadığını belirtmiş ve 8 katılımcı da hatalı cümle kurmuştur. „in Zusammenhag bringen" birleşik fiili "in Ordnung bringen" ile anlamsal karıştırıldığı görülmüştür. Yanlış kullanımların 6'sı anlamsal, 1'i yanlış yardımcı fiil

kullanımı ve 1 de nesne eksikliği ile yapısal hata olarak sınıflandırılabilir. 34 Katılımcının %53'ü birleşik fiili cümle içinde doğru kullanmıştır.

Tablo 4.2.2.2. Ön Algı Katılımcı Birleşik Fiil Beceri Örneği "in Zusammenhang bringen" Bulguları Deney-Kontrol Grubu Karşılaştırması

„in Zusammenhag bringen“	Kontrol Grubu N=15	Deney Grubu N=19
Bilmiyorum	2	6
Hatalı Cevap	5	3
Doğru Cevap	8 (%53)	10 (%53)

Tablo 4.2.2.2.'de görüldüğü gibi Kontrol ve Deney gruplarının eylem araştırması öncesinde "in Zusammenhang bringen" cümle kurma becerileri oranı aynıdır.

Ön Algı anketinde cümlede kullanılması istenen diğer BF "ein Gespräch führen" ile katılımcıların oluşturduğu cümleler aşağıda Tablo 4.2.2.3.'de orijinal halinde verilmiştir.

Tablo 4.2.2.3. Ön Algı Katılımcı Birleşik Fiil Beceri Örneği "ein Gespräch führen" Bulguları

Katılımcı No	Aşağıda belirtilen seçilmiş birleşik fiillerle anlamlı cümle kurunuz. "Gespräch führen"	Hata Analizi
2	Wann können wir wieder ein Gespräch über Ihre Anmerkungen führen?	
4	Daha önce bu birleşik fiili duymadım bu nedenle bunun hakkında bir cümle kuramıyorum.	
5	Einen intensiven Gespräch mit den Mitarbeitern führen.	A
8	Ich kann mit meinen Lehrern ein gutes Gespraech führen.	
9	İch habe mit ihr ein gespräch geführt weil sie so agresif war.	
10	Ich sollte mich nach dem Abendessen mit Ihnen Gespräch führen.	S
13	Bilmiyorum	
14	Ich führe mit meinem Chef ein Gespräch über die Arbeitszeiten. (Çünkü müdürüyle çalışma saatlerini konuşuyor)	
15	Die Moderatorin führt ein Gespräch zwischen den Teilnehmern.	S
16	Bilmiyorum	
18	Eigentlich habe ich neu angefangen, Spanisch zu lernen aber einfache Gespræche kann ich troztdem führen.	
18	Ich babe ein wichtiges Gesprach geführt.	
19	ich führe gerade ein gesprach mit meiner Freundin.	
23	Serap führte ein Gespräch mit seinen Freunden. Daha mantıklı ve anlamlı aynı zamanda da kurallı bir cümle olduğuna inanıyorum.	
24	Wir versuchten unter schwierigen Umstanden einen Gesprach zu führen Sebep yukardaki ile aynı	A
25	Heute werde ich mit den Eltern einen Gespräch führen.	A
27	Bilmiyorum	
28	Ich werde Morgen ein Gespräch führen. Düzenli cümle.	
30	Wir führen ein Gespräch zurzeit mit den Arbeitskollegen.	
32	Er führt sich aus.	F,İ,S
33	ich will mit dir dieses Gesprach führen.	A
36	Ich führe einen Gespräch mit einer Freundin.	A
37	İch führe mit meinem freund eine ernstes gespraech.	A
38	İch muss mit dir ein gespraech führen.	
42	ich Gespräch führen über meine note ayrılabilen bağlaçları kullanmak	S
43	ich wollte ihn was fragen aber er führte ein gesprach mit seinen nachbar.	
44	Bilmiyorum	
46	Ich führe mit Monika gerade ein Gespräch. Ilk olarak aklima bu geldi.	
47	Wir müssen ein Gespräch über die Rekrutierung führen.	
51	ich werde morgen ein vorstellungespaech führen.	İ
52	ich möchte mit meinen Lehrer ein gespräch führen.	S
53	Du musst eğnen guten gespräch führen.	A
55	Ich muss mit meinem Chef ein ernstes Gespäch führen. Bu cümle ciddiyeti gösteriyor Ich muss mit meinem Chef sprechen demek yerine ilki daha ciddi	

Tablo 4.2.2.3.'te 34 Katılımcıdan 5'i birleşik fiili bilmediğini belirtmiş, 7 Artikel hatası yapmış ve 5 hatalı cümle öğesi, 2 ad-fiil ve 1 de yardımcı fiil hatası görülmektedir. Katılımcıların %50'si cümle içinde doğru kullanmıştır.

Deney ve Kontrol grupları ayrılarak değerlendirilmesi Tablo 4.2.2.4.'de görülmektedir.

Tablo 4.2.2.4. Ön Algı Katılımcı Birleşik Fiil Beceri Örneği "ein Gespräch führen" Bulguları Kontrol, Deney Grubu Karşılaştırması

„ein Gespräch führen“	Kontrol Grubu N=15	Deney Grubu N=19
Bilmiyorum	1	4
Hatalı Cevap	8	5
Doğru Cevap	6 (%47)	9 (%47)

Tablo 4.2.2.4'te Kontrol ve Deney gruplarının eylem araştırması öncesinde "ein Gespräch führen" cümle kurma becerileri oranı aynıdır.

Verilen birleşik fiilin cümlede kullanımı (%53-47) %50 oranında hatalı olmuştur. Eylem araştırması ders uygulaması öncesi katılımcıların birleşik fiil kullanımı başarısı %50 olarak tespit edilmiştir.

4.2.3.Ön Algı Katılımcı Birleşik Fiil Davranışları

Katılımcıları birleşik fiil davranışlarını, kullanımlarını ve tercihlerini araştırmak amacıyla 20 yönerge sunulmuştur. Ankette verilen ifadelerden "Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Biraz Katılmıyorum, Biraz Katılıyorum, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum" en uygun olanı işaretlemeleri istenmiştir. Aşağıda Tablo 4.2.3.1.'de ortalamalar paylaşılmıştır.

Tablo 4.2.3.1. Birleşik Fiil Davranış İstatistiği

Soru	Tema Anket (N =34)	Ortalama
b2s1	Birleşik fiil öğrenmek benim için yeniliktir.	3,35
b2s2	Birleşik fiilleri yazı çalışmalarımda kullanırım.	4,21
b2s3	Birleşik fiil öğrenirken birlikte kullanılan cümle öğelerini (Özne, Yüklem, Nesne) çözümlemeye çalışıyorum.	3,79
b2s4	Birleşik fiil öğrenirken kullandığım Türkçe-Almanca karşılaştırmalı özel tekniklerim var.	3,56
b2s5	Birleşik fiil öğrenirken birleşik fiillerin basit fiil karşılıklarından faydalanırım.	3,56
b2s6	Ödevlerimde, sınavlarda birleşik fiil kullanmayı tercih ederim.	4,06
b2s7	Birleşik fiil öğrenirken Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki farklı kullanıma dikkat ederim.	3,74
b2s8	Birleşik fiil okurken metin içinde fark ederim.	4,24
b2s9	Birleşik fiil öğrenirken, yardımcı fiillere göre listeleyerek çalışırım.	3,00
b2s10	Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki benzerlikler bu yapıları öğrenirken bana yardımcıdır.	3,53
b2s11	Birleşik fiil öğrenirken isimlere göre listeleyerek çalışırım.	2,82
b2s12	Metin yazarken birleşik fiilleri kullanmak için dilbilgisi kurallarını da bilmem gerektiğine inanıyorum.	4,15
b2s13	Birleşik fiil öğrenirken, birleşik fiilleri Türkçeye çevirerek öğreniyorum.	3,12
b2s14	Birleşik fiillerde yardımcı fiil seçimi yapabilirim. (zur Kenntnis nehmen / ≈ bringen /≈ kommen)	3,21
b2s15	Almanca metin yazarken basit fiili tekrarlamamak için birleşik fiil karşılığını kullanıyorum.	3,65
b2s16	Birleşik fiil öğrenmek için birleşik fiil ve basit fiil karşılığında cümle öğelerini çözümlerim.	3,50
b2s17	İlgeç (Präposition) alan birleşik fiillerde ilgeç seçiminde hata yapıyorum. (zur ≈ /in ≈ /an≈ /ausser Frage kommen)	3,32
b2s18	Metin okurken içindeki birleşik fiillerin anlamlarını tahmin ediyorum.	4,15
b2s19	Bilimsel metinleri anlamak için cümle öğelerini (özne, yüklem ve nesne) çözümlerim.	3,71
b2s20	Birleşik fiil öğrenirken, birlikte kullanılan cümle öğelerinin de öğrenilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.	4,41

Tablo 4.2.3.1. incelendiğinde düşük ortalamayı b2s11 nolu “Birleşik fiil öğrenirken isimlere göre listeleyerek çalışırım.” “2,82” “Birleşik fiil öğrenirken, yardımcı fiillere göre listeleyerek çalışırım.” yönergesi b2s9 kodu ile”3,00” almıştır ve öğretmen adaylarının birleşik fiilleri çalışırken fiil veya isim listelerine göre ele almaya katılmadığı görülmüştür.

B2s20 kodlu “Birleşik fiil öğrenirken, birlikte kullanılan cümle öğelerinin de öğrenilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.” yönergesi 4,41 ortalama; b2s8 “Birleşik fiil okurken metin içinde fark ederim.” 4,24 ve b2s2 “Birleşik fiilleri yazı çalışmalarımda kullanırım.” 4,21 ile biraz katılıyorum yorumunu desteklemiştir.

4.3.Eylem Araştırma Süreci Nicel Veriler

Araştırmada değişkenler arasındaki neden sonuç ilişkilerini keşfetmeyi amaçlayan araştırma desenlerinden deneysel desen kullanılmıştır (Büyüköztürk, Deneysel Desenler, 2001, s. 3). Deney ve kontrol gruplarının ön algı, son algı test puanlarının karşılaştırılmasında bağımlı grup t-testi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın nicel verileri için betimsel analiz uygulanmıştır. Eylem araştırması sürecinde uygulamaya başlarken giriş sınavı, öğrenci anketi, 7. haftada ara sınav ve 14. Haftada final sınavları yapılmıştır ve nicel değerlendirmeler yapılarak kontrol ve deney grupları karşılaştırılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adayları bilimsel araştırma etiği gereğince deney grubu "D1, D2" ve kontrol grubu "K29, K30" şeklinde adlandırılmıştır.

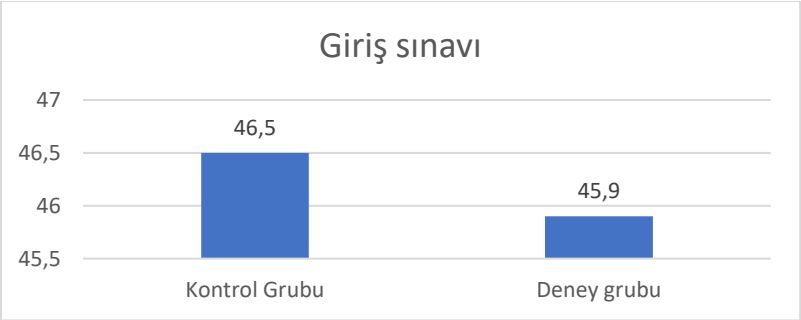
4.3.1.Eylem Araştırması Sınav Sonuçları

Yedi haftalık seminer uygulamalarının sonunda yapılan ara sınav 22 sorudan oluşmuştur ve dönem sonunda uygulanan final sınavında ise 30 soru yöneltilmiştir.

Sınıf mevcuduna bakıldığında Deney grubunda 27 öğrenci; Kontrol grubunda 28 öğrenci kayıtlıdır. Giriş sınavında başarı ortalaması yüksek olan kontrol grubu derslere ve sınavlara düzenli katılan 3. Sınıf öğrencileridir.

4.3.2.Seviye Tespit Sınavı Nicel Bulgular

Araştırmamızda C-Test genel dil seviyesinin belirlenmek amacıyla giriş sınavında birleşik fiillerin sık kullanıldığı dört metin ile uygulanmıştır. İlk cümleden sonra her üçüncü kelimenin yarısı silinerek 85 sözcüğün konu bağlamında tamamlanması için boşluk doldurma testi hazırlanmıştır. Seviye tespit sınavı uygulaması Marmara Üniversitesi Uzem platformunda kontrol grubundan 10 öğrenci, deney grubundan 11 öğrenci ile yapılmıştır. Uzaktan öğretim şartlarında sene başında toplam 21 öğrenciye ulaşılabilmiştir. Dil seviyesi yüksek olan grubun Kontrol grubu olarak belirlenmesi planlanmıştır.

Şekil 4.3.2.1. Seviye Tespit Sınavı Kontrol Grubu ve Deney Grubu Karşılaştırması

İki farklı sınıfın uygulama sonrası başarılarını karşılaştırmak için Deney ve Kontrol Grubu olarak belirlenmesi amacıyla var olan Almanca bilgileri ölçülmüştür. Seviye tespit sınavı uygulaması Marmara Üniversitesi Uzem platformunda Sınıf A grubundan 10 öğrenci, Sınıf B grubundan 11 öğrenci ile yapılmıştır. Uzaktan öğretim şartlarında sene başında toplam 21 öğrenciye ulaşılabilmiştir. Şekil 4.3.2.1.'de görüldüğü gibi iki grubun seviyelerinin birbirine yakın olmakla birlikte Sınıf A grubunun %1,3 daha nitelikli olduğu görülmüştür. Sınıf A sınav başarı ortalaması 46,5 puan olarak Sınıf B ise 45,9 puanlık ortalamasından yüksek çıkmıştır. Başarı yüzdesi yüksek olan grup (Sınıf A) kontrol grubu, başarısı düşük olan grup (Sınıf B) deney grubu olarak adlandırılmıştır.

Uygulama ders sırasında ara sınav, sonrasında final sınavında kullanılacak soru tipleri araştırılmış ve birleşik fiil konusunda boşluk doldurma, cümle tamamlama değerlendirme yapabilmek için çeviri gibi geleneksel yöntemlerden daha uygun bir yöntem olarak kabul edildiği görülmüştür[57] (Stork & Targońska, 2017,s.15). Sınavlarda ve seminer içi alıştırmalarda öğrencilerin birleşik fiil bilgi seviyelerini tespit etmek için eşleştirme, boşluk doldurma, cümle tamamlama ve kelimelerden cümle oluşturma soruları yöneltilmesine karar verilmiştir.

4.3.3.Ara Sınav- Final Sınavı Nicel Bulgular

Eylem araştırması ders uygulamaları sırasında ara sınav ve sonunda final sınavı yapılmıştır. Altı haftalık uygulama sonrası ara sınav ile Türkçe Almanca Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli eğitim kontrolü sağlanmış ve final sınavı ile sonuçlar değerlendirilmiştir. Sınav soruları hazırlanırken seminerlerde konu edilen birleşik fiil yapıları tespit edilmiştir. Ara sınavda 28, final sınavında ise 26 derslerde ele alınarak işlenmiş birleşik fiil yer almıştır. Final sınavındaki 5 birleşik fiil ise öğretmen adaylarının araştırma becerisi kazanımları test edilmek amacıyla derslerde işlenmemesine rağmen boşluk doldurma sınav sorusunnda kullanılmıştır. Sınavların karşılaştırılması ile şu araştırma sorularına cevap aranmıştır.

- Almanca'nın yabancı dil olarak öğretiminde birleşik fiil konusuna karşılaştırmalı yer verilmesi öğrenmeyi olumlu yönde etkiler mi?
- Birleşik fiiller konusunun Türkçe-Almanca karşılaştırmalı olarak ele alınması daha etkin bir öğrenme için faydalı mıdır?

Ara sınava katılanlar Deney grubunda 21 öğrenci; Kontrol grubunda 26 öğrenci olmuştur. Final sınavına ise Deney grubunda 22 öğrenci; Kontrol grubunda 25 öğrenci katılmıştır.

[57] Von den in den Tests vorkommenden Aufgaben scheinen Lückentexte bzw. Ergänzungsaufgaben sinnvoller als Übersetzungen zu sein

Deney grubunda final sınavında derslere devam etmeyen, diğer sınavlara katılmayan öğrenciler mevcuttur. Sadece ara sınava giren bir öğrenci, sadece final sınavına katılan iki öğrenci olmuştur. Araştırmaya katılan öğretmen adayları bilimsel araştırma etiği gereğince araştırma içinde sıra numaraları ile ele alınmıştır. Tablo 4.3.3.2.'de ve Tablo 4.3.3.2.'de kalın yazılan öğrenciler değerlendirmeye girmemiştir.

Tablo 4.3.3.2. Deney Grubu Sınav Sonuçları

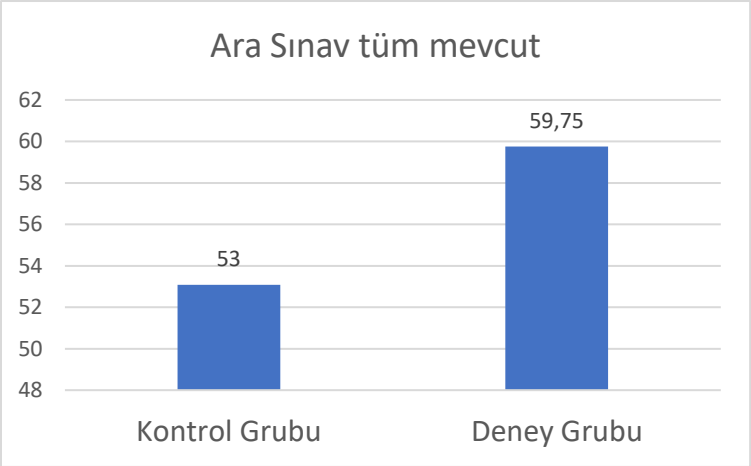
Sıra No	Kullanıcı Adı	Giriş Sınavı	Ara Sınav	Final
D1	o100117043	G	G	26
D2	o100116008	G	62	54
D3	o100117036	G	18	G
D4	o100116023	G	50	52
D5	o100116503	G	13	G
D6	o100118041	36	94	55
D7	o100119503	G	53	43
D8	o100118017	G	73	71
D9	o100111038	G	G	G
D10	o100118007	72	87	80
D11	o100118056	7	58	60
D12	o100117050	38	40	61
D13	o100118035	G	G	72
D14	o100118054	57	62	58
D15	o100117033	G	67	52
D16	o100118021	G	67	80
D17	o100113032	G	G	G
D18	o100114038	G	G	G
D19*	o100117047	71	91	92
D20	o100112058	G	11	G
D21	o100115020	26	18	52
D22	o100118010	G	67	87
D23*	o100117052	26	58	53
D24	o100117005	69	90	79
D25	o100118030	52	64	47
D26	o100116038	G	G	G
D27	o021007320050053	58	22	27
D28*	o100119502	G	59	72
	Mevcut	11 kişi	19 kişi	21 kişi
	Başarı Ortalaması	45,90	59,75	62,35

Deney grubunda sadece final sınavına katılan 1 nolu öğrencinin; sınavlara girmeyen 3, 5, 17, 18, 20 ve 26 nolu öğrencilerin değerleri sınav ortalamasından çıkarılmış ve onların puanları değerlendirmeye alınmadığı zaman deney grubunun ortalaması Tablo 4.3.3.2.'de görüldüğü gibi ara sınavda 59,75 puan, final sınavında 62,35 puandır.

Tablo 4.3.3.3. Kontrol Grubu Sınav Sonuçları

Sıra No	Kullanıcı Adı	Giriş Sınavı	Ara Sınav	Final Sınavı
K29	o100118004	G	72	52
K30	o100118033	52	53	63
K31	o100119051	G	42	47
K32	o100118016	39	50	48
K33	o100118039	47	40	29
K34	o100119026	G	28	G
K35	o100118063	G	55	66
K36	o100118048	G	28	55
K37	o100118024	G	45	56
K38	o100118055	G	80	79
K39	o100118991	G	G	G
K40	o100118013	G	49	57
K41	o100118034	G	15	21
K42	o100118028	G	59	78
K43	o100118037	47	40	62
K44*	o100118049	29	50	38
K45	o100118001	G	79	63
K46	o100118006	78	79	63
K47	o100119020	31	58	54
K48	o100118064	G	48	56
K49	o100118005	G	60	61
K50	o100119022	G	24	31
K51	o100118051	37	44	30
K52	o100118026	33	43	59
K53	o100118050	G	49	62
K54	o100108043	G	74	48
K55*	o100118009	72	91	87
	Mevcut	10 kşi	25 kişi	25 kişi
	Ortalama	46,5	53,08	54,6

Kontrol grubunda sadece ara sınava katılan öğrencinin; ara sınavda 28 puan almış devamsız K34 nolu öğrencinin notu sınav ortalamasından çıkarılmıştır. Sınıfın tamamı şekil 4.3.3.1. incelendiğinde ara sınav başarı ortalamasının Deney grubunda 59,75; Kontrol grubunda ise 53,08 puan olduğu görülmüştür.

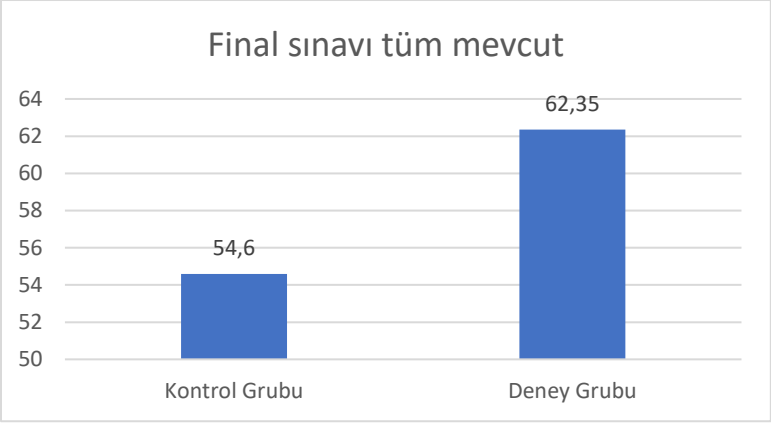

Şekil 4.3.3.1. Ara Sınav Kontrol Grubu ve Deney Grubu Karşılaştırması

Deney grubunun final sınavında da %14 daha nitelikli olduğu görülmektedir.

Şekil 4.7 'de sınıfın tamamının sene sonu sınavları değerlendirildiğinde Deney grubunda ortalama 62,35; Kontrol grubunda ise 54,6 puan olmuştur.

Deney grubunun ara sınavında kontrol grubundan %14 daha nitelikli olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 4.3.3.2. Final Sınavı Kontrol Grubu ve Deney Grubu Karşılaştırması

Karşılaştırmalı birleşik fiil öğretim modeli uygulama sonrası deney grubu başarısının kontrol grubu başarısından %14 daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öntest- Sontest Kontrol ve Deney Grupları Karşılaştırması Tablo 4.3.3.4.'de düzenlenmiştir.

Tablo 4.3.3.4. Öntest- Sontest Kontrol ve Deney Grupları Karşılaştırması

Grup	Öntest		Sontest	
	N	O	N	O
Türkçe Karşılaştırmalı Deney Grubu	20	59,75	20	62,35
Türkçe Karşılaştırmasız Kontrol Grubu	25	53,08	25	54,6

Tablo 4.3.3.4.'de görüldüğü üzere Türkçe karşılaştırmalı Almanca dil öğretimine katılan öğrencilerin deney öncesi ortalama puanları 59,75 iken, bu değer deney sonrası 62,35 olmuştur. Türkçe Karşılaştırma uygulanmayan Kontrol Grubunda ise ortalama puanları sırasıyla 53,08 ve 54,6'dır. Bu sonuçlar Türkçe Karşılaştırmalı öğretim uygulanan grubun başarılarında daha belirgin artış olduğunu göstermektedir.

Metinde Birleşik Fiil Bulma

Öğretmen adayları öğrencilerle çalışabilmek için öncelikle metin içinde birleşik fiilleri tanımalıdır. Eylem araştırması uygulama hedeflerinden olan "Birleşik fiilleri tanır." kazanımının değerlendirmek amacıyla metinler verilmiş ve birleşik fiillerin bulunması istenmiştir.

1. Ara sınav

Yapılan ara sınavda verilen metin aşağıda verilmiştir.

Metin A:Finden Sie die Nomen-Verb-Verbindungen im Text! Bildet Fragen mit Diesen!

„Textkompetenz ermöglicht es, Texte selbständig zu lesen, das Gelesene mit den eigenen Kenntnissen in Beziehung zu setzen und die dabei gewonnenen Informationen und Erkenntnisse für das weitere Denken, Sprechen und Handeln zu nutzen. Textkompetenz schließt die Fähigkeit ein, Texte für andere herzustellen und damit Gedanken, Wertungen und Absichten verständlich zu machen." (Portmann, 2005)

Ara sınav BF bulma sorusu kontrol grubu 9 öğrenci, Deney Grubu 3 öğrenci boş bırakmıştır. Deney Grubu Ara Sınav 22D ;20 Y ;3 Boş cevap olmuştur. Hatalı cevaplar: *Fähigkeit einschließen, Texte lesen,Texte herstellen, Informationen und Erkenntnisse nutzen, selbstandig lesen*

Kontrol Grubu 18D ;38Y ; 9 Boş cevap olmuştur. Hatalı cevaplar: *Texte lesen, Texte herstellen, Erkenntnisse nutzen, Faehigkeit einschließen, selbstständig lesen, Information gewinnen, Erkenntnis gewinnen*

Tablo 4.3.3.5. Ara sınav Metin A'da Birleşik fiil Bulma

	BOŞ	CEVAP	DOĞRU	YANLIŞ	*f* 2
Deney Grubu N=20	3	17	22	20	1.3 D; 1,1 Y
Kontrol Grubu N=26	9	17	18	38	1 D 2,2 Y

Tablo 4.3.3.5.'te görüldüğü gibi kontrol grubunda hatalı cevaplar doğru cevabın iki katı, deney grubunda ise eşit sayıda hatalı cevap vardır; yani Birleşik fiil olmayan basit fiillerin hatalı seçimi dikkat çekicidir. Çalışma grubunun BF'leri basit fiillerden ayırt edemediği görülmüştür.

Metin B: Finden Sie die Nomen-Verb-Verbindungen im Text!

Viele Unternehmen führen im Bewerbungsprozess ein Assessment-Center durch, um ihre potentiellen Mitarbeiter genauer zu prüfen.
Sie möchten sehen, wie die Bewerber arbeiten, wenn sie unter großem Druck stehen. Ein wichtiger Teil sind Gruppengespräche. Dafür wird eine Situation aus dem Arbeitsalltag simuliert, in der die Bewerber gemeinsam in der Gruppe unter Zeitdruck ein Problem oder einen Konflikt lösen müssen. Die Mitarbeiter der Personalabteilung beobachten, ob die Bewerber die richtigen Fragen stellen, an passender Stelle Kritik üben und zum richtigen Zeitpunkt eine gemeinsame Entscheidung treffen. Für die Arbeitgeber spielen auch soziale Kompetenzen für die spätere Zusammenarbeit eine wichtige Rolle. Deshalb sollte man sich als Bewerberin oder Bewerber nicht nur Mühe geben, eine Lösung zu finden, sondern vor allem auch gut im Team arbeiten können.

Ara sınav Birleşik Fiil bulma sorusunda Deney Grubu metinde geçen 9 Birleşik fiilden ortalama 6'sını öğrenciler doğru yazmıştır. Hata oranı düşüktür. (118 D 11Y / 20 öğrenci) Hatalı cevaplar: *Assessment-Center durchführen, Mitarbeiter beobachten, ein Teil sein, Situation simulieren*

Ara sınav Birleşik Fiil bulma sorusunda Kontrol Grubu metinde geçen 9 Birleşik fiilden ortalama 4'ünü öğrenciler doğru yazmıştır. Hata oranı 2'dir. (114 D 57 Y /26 öğrenci)

Hatalı cevaplar: *Bewerbungsprozess durchführen, Mitarbeiter prüfen*, *Situaion simulieren*, *Mitarbeiter beobachten, Team arbeiten, Unternehmen führen, Berwerber arbeiten*, *Personalabteilung beobachten, Gruppengespräche*

Tablo 4.3.3.6. Arasınav Metin B'de Birleşik fiil Bulma

		Birleşik Fiil N	*Frekans f 9*
Deney Grubu N=20	DOĞRU	118	*5,9*
	YANLIŞ	14	*0,55*
Kontrol Grubu N=26	DOĞRU	114	*4,38*
	YANLIŞ	57	*2,19*

Tablo 4.3.3.6.'da kontrol grubu hatalarının yüksek olduğu görülmektedir. Her öğrenci ortalama 2 birleşik fiil olmayan cevap yazmıştır, bu durum deney grubunda 1'in altındadır.

2.Final Sınavı

Final sınavında metin verilen

Finden Sie die Nomen-Verb-Verbindungen im Text!

Wer gerne liest und Bücher liebt, kann auf den Gedanken kommen, daraus einen Beruf zu machen. Wird die Leidenschaft zur Literatur ausschlaggebend für die Studienwahl, dann ist ein Studium einer Philologie die Folge, die meisten entscheiden sich dabei für die Germanistik, auf der hier der Schwerpunkt liegen soll. Es gibt immer wieder Hinweise auf fremdsprachige Literatur und Versuche, die Gegenstände möglichst allgemein zu formulieren.
Aus der germanistischen Literaturwissenschaft ist längst eine weit über die Fachgrenzen hinaus interessierte Kulturwissenschaft geworden. Daher sollen auch, neben den eher traditionellen Inhalten (vor allem sind dies Gattungen und Epochen), neuere kultur- und medienwissenschaftliche Grundlagen des Fachs Berücksichtigung finden.

Final sınavında yer alan Birleşik Fiil bulma sorusunda Deney Grubunda metinde geçen 6 Birleşik fiilden ortalama 4'ünü öğrenciler doğru yazmıştır. Hata oranı 1'in altındadır. (88D 19Y /21 öğrenci) Hatalı cevaplar: *İnhalt finden, Gegenstände formulieren, Bücher lesen*

Kontrol Grubu ise, metinde geçen 6 Birleşik fiilden ortalama 3'ünü doğru yazmıştır. Hata oranı 1'in üstündedir. (81 D 33Y 2 boş /25 öğrenci) Hatalı cevaplar: *Gegenstände formulieren, Grundlagen finden, Bücher lieben, zur Kulturwissenschaft werden, Leidenschaft ausschlagen, die Folge entscheiden*

Deney grubu 6, kontrol grunda ise 13 öğrenci aynı "Gegenstände formulieren" hatasına listesinde yer vermiştir. Birleşik fiil ve isim fiil birleşeni kavramlarının karıştığı görülmüştür.

Tablo 4.3.3.7. Final Sınavı Metinde Birleşik fiil Bulma

		Birleşik Fiil N	*Frekans f 6*
Deney Grubu N=21	DOĞRU	88	*4,2*
	YANLIŞ	19	*0,9*
Kontrol Grubu N=25	DOĞRU	81	*3,2*
	YANLIŞ	33	*1,43*

Tablo 4.3.3.7.'de Final sınavında metinde yer alan 6 BF yapısının deney grubu 4 üstünde, kontrol grubu ise 3'ün üzerinde doğru cevap vermiştir.

Sınav cevapları incelendiğinde; metin içinde BF' bulma becerisi ara sınavda kontrol grubunda 9, deney grubunda 3 boş cevap ve basit fiil+isim seçimleri ile yetersiz olmuştur. Final sınavında kontrol grubu 2 öğrenci BF bulma sorusunu cevaplamayarak boş bırakmıştır. Deney grubunda ise final sınavında tüm öğrenciler yanıt vermiştir ve doğru cevaplar her üç metinde de deney grubunda daha yüksek olmuştur. Kontrol grubundan arasınavda 9, final sınavında 2 öğrenci BF bulma sorusunu cevaplamayarak boş bırakmıştır. Deney grubu ise arasınavda 3 öğrenci soruyu boş bırakırken, final sınavında tüm öğrenciler yanıt vermiştir ve doğru cevaplar her üç metinde de deney grubunda daha yüksektir. İki sınav karşılaştırıldığında çalışma grubunun metinlerde BF'leri bulma becerisinde yükselme olmuş ve basit fiil hatalarının düştüğü gözlemlenmiştir.

4.3.4.Ön Algı ve Son Algı Anket Davranış Becerileri Yönergeleri Ortalamaları

Eylem araştırması uygulama öncesi 34 katılımcıya ön algı anketi ve uygulama sonrası da 15 katılımcı ile son algı anketi yapılmıştır. Davranış beceri bölümündeki 20 yönergeden ilk iki ve son ifadeler değiştirilmiş, diğer 17 yönerge aynı kalmıştır. Ortalama karşılaştırılmaları SPSS programı tarafından 15 katılımcı üzerinden hesaplanmıştır. Deney ve kontrol gruplarının ön algı, son algı test puanlarının karşılaştırılmasında bağımlı grup t-testi tekniği kullanılmıştır.

Tablo 4.3.4.1. Ön Algı ve Son Algı Anket Davranış Becerileri Yönergeleri Ortalamaları

Soru	Tema	Ön Algı	Son Algı
Ö1	Birleşik fiil öğrenmek benim için yeniliktir.	3,35	X
S1	Birleşik fiil öğreniminin alıştırmalarla pekiştirilmesi gereklidir.	X	5,3
Ö2	Birleşik fiilleri yazı çalışmalarımda kullanırım.	4,21	X
S2	Birleşik fiil listesi öğrenim için yeterlidir.	X	3,6
3	Birleşik fiil öğrenirken birlikte kullanılan cümle öğelerini (Özne, Yüklem, Nesne) çözümlemeye çalışıyorum.	**3,75**	**4,42**
4	Birleşik fiil öğrenirken kullandığım Türkçe-Almanca karşılaştırmalı özel tekniklerim var.	3,58	3,17
5	Birleşik fiil öğrenirken birleşik fiillerin basit fiil karşılıklarından faydalanırım.	**3,75**	**4,33**
6	Ödevlerimde, sınavlarda birleşik fiil kullanmayı tercih ederim.	4,46	3,92
7	Birleşik fiil öğrenirken Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki farklı kullanıma dikkat ederim.	4,23	3,62
8	Birleşik fiil okurken metin içinde fark ederim.	**4,23**	**4,92**
9	Birleşik fiil öğrenirken, yardımcı fiillere göre listeleyerek çalışırım.	**3,08**	**3,46**
10	Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki benzerlikler bu yapıları öğrenirken bana yardımcıdır.	3,77	3,31
11	Birleşik fiil öğrenirken isimlere göre listeleyerek çalışırım.	2,92	2,54
12	Metin yazarken birleşik fiilleri kullanmak için dilbilgisi kurallarını da bilmem gerektiğine inanıyorum.	**3,92**	**4,85**
13	Birleşik fiil öğrenirken, birleşik fiilleri Türkçeye çevirerek öğreniyorum.	2,85	2,85
14	Birleşik fiillerde yardımcı fiil seçimi yapabilirim. (zur Kenntnis nehmen / ≈ bringen /≈ kommen)	**3,00**	**3,31**
15	Almanca metin yazarken basit fiili tekrarlamamak için birleşik fiil karşılığını kullanıyorum.	4,08	4,08
16	Birleşik fiil öğrenmek için birleşik fiil ve basit fiil karşılığında cümle öğelerini çözümlerim.	3,54	3,31
17	İlgeç (Präposition) alan birleşik fiillerde ilgeç seçiminde hata yapıyorum. (zur ≈ /in ≈ /an≈ /ausser Frage kommen)	**3,46**	**3,85**
18	Metin okurken içindeki birleşik fiillerin anlamlarını tahmin ediyorum.	4,69	4,23
19	Bilimsel metinleri anlamak için cümle öğelerini (özne, yüklem ve nesne) çözümlerim.	3,92	3,85
Ö20	Birleşik fiil öğrenirken, birlikte kullanılan cümle öğelerinin de öğrenilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.	4,41	X
S20	Birleşik fiillerde örnek cümlenin Türkçe karşılığı, yapıyı öğrenmem için gereklidir.	X	4,1

Tablo 4.3.4.1. incelendiğinde eylem araştırması sonrasında öğretmen adaylarının en yüksek puan ile son algı anketindeki “Birleşik fiil öğreniminin alıştırmalarla pekiştirilmesi gereklidir.” yönergesine 5,3/6 oranında katıldığı görülmüştür. Ön Algı ve son algı katılım oranı yükselen yönergeler kalın harf ile vurgulanmıştır.

Uygulama öncesi ve sonrası uygulanan ankette aynı sonucun elde edildiği yönerge 13 “2,85” ile, yönerge 15 “4,08” ile eşittir ve son algıda değiştirilen 1, 2 ve 20 nolu sorular ve eklenen 21 dahil 23 sorunun kontrol ve deney gruplarının değerleri incelenmiş ve karşılaştırması yapılmıştır.

4.3.5.Ön Algı ve Son Algı Anket Davranış Bulguları

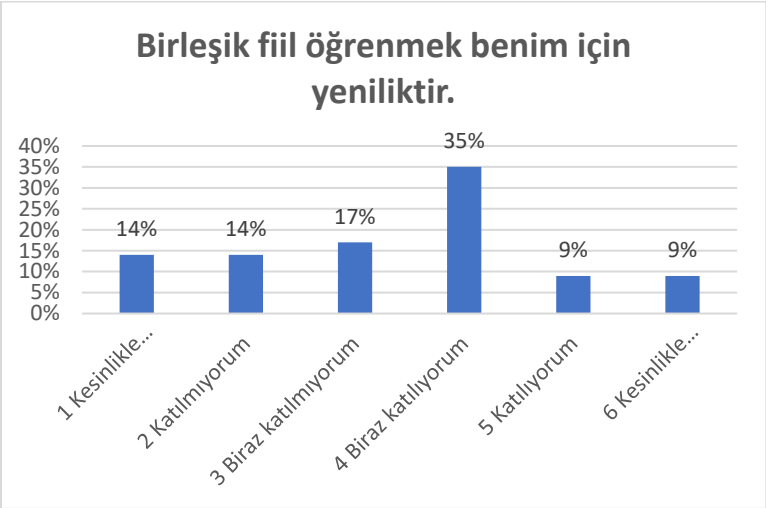
Uygulamanın ilk seminerinde derslere başlamadan önce ön algı ve uygulamalar sonunda da son algı anketleri yapılarak bulgular karşılaştırılmıştır. Uygulanan anketlerin yönergeleri birbirinin aynıdır, sadece 1, 2 ve 20 numaralı sorular farklıdır. Yönerge 21 son algı anketine eklenmiştir.

Tablo 4.3.5.1. Ön Algı ve Son Algı Anketi Değişimi

Ön Algı Anketi	Değişim	Son Algı Anketi
Yönerge1:” Birleşik fiil öğrenmek benim için yeniliktir”	→	**Yönerge1**: “Birleşik fiil öğreniminin alıştırmalarla pekiştirilmesi gereklidir.”
Yönerge 2: “Birleşik fiilleri yazı çalışmalarımda kullanırım”	→	**Yönerge 2**: “Birleşik fiil listesi öğrenim için yeterlidir”
Yönerge 20:” Birleşik fiil öğrenirken, birlikte kullanılan cümle öğelerinin de öğrenilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.”;	→	**Yönerge 20**:” Birleşik fiillerde örnek cümlenin Türkçe karşılığı, yapıyı öğrenmem için gereklidir.”
	Eklenen	
		Yönerge 21: “Birleşik fiilleri yazı çalışmalarımda yanlış kullanmaktan korkuyorum.”

Yönerge 3 anlamlı bir farklılık göstermiştir. Diğer yönerge görüşlerinde anlamlı fark tespit edilmediği için betimsel inceleme yapılmıştır. Türkçe ve Almanca karşılaştırmalı yönergelerde kontrol ve deney grupları ayrı olarak da değerlendirilmiştir. **Yönerge 7**: “Birleşik fiil öğrenirken Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki farklı kullanıma dikkat ederim.”; **Yönerge 10**:” Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki benzerlikler bu yapıları öğrenirken bana yardımcıdır.” Deney ve kontrol gruplarının ön algı, son algı test puanlarının karşılaştırılmasında bağımlı grup t-testi tekniği kullanılmıştır.

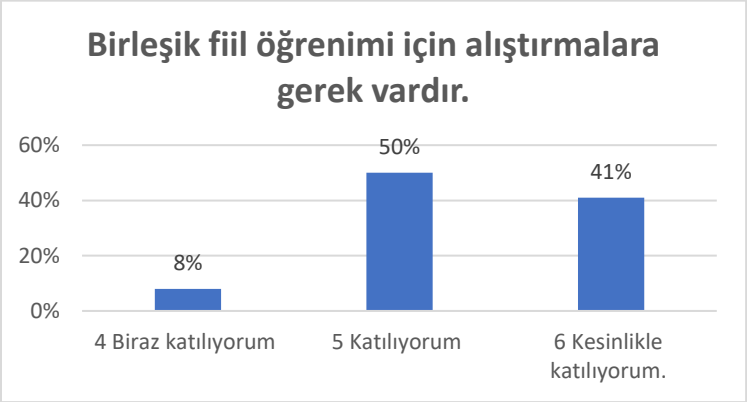
Yönerge 1:" Birleşik fiil öğrenmek benim için yeniliktir" ifadesine %53 oranında katılılm Şekil 4.14'te görülmektedir.

Şekil 4.3.5.1. Ön Algı Birleşik Fiil Öğrenmek Yeniliktir

Şekil 4.3.5.1.'de görüldüğü gibi birleşik fiiller Almanca öğretmen adaylarının katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum cevabını veren %18'i için yeniliktir, %35'i de biraz katılmaktadır. Katılmıyorum cevaplarını seçen %45 katılımcı yenilik olmadığını ifade etmiştir.

Bu soruyu uygulama sonrası yöneltmemek için son anket 1.yönerge değiştirilmiştir: "Birleşik fiil öğreniminin alıştırmalarla pekiştirilmesi gereklidir." görüşüne tüm katılımcılar olumlu cevap vermiştir.

Şekil 4.3.5.2. Son Algı Birleşik Fiil Öğreniminin Alıştırmalarla Pekiştirilmesi Gereklidir

Şekil 4.3.5.2.'de görüldüğü gibi katılımcıların %41'i bu ifadeye kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Öğretmen adaylarının %50'si bu ifadeye katıldığını düşüncesini paylaşmıştır. Böylece %91 oranında "Birleşik fiil öğreniminin alıştırmalarla pekiştirilmesi gereklidir." yönergesine katılan olduğu söylenebilir.

Yönerge 2: “Birleşik fiilleri yazı çalışmalarımda kullanırım” ön algı ve son algı anketlerinde farklı olan ikinci sorusudur.

Şekil 4.3.5.3. Ön Algı Birleşik fiilleri Yazı Çalışmalarımda Kullanırım

Uygulama öncesi 2 nolu: “Birleşik fiilleri yazı çalışmalarımda kullanırım” ifadesine Şekil 4.3.5.3.’te görüldüğü gibi %73 katıldığını ifade etmiştir. Bu yönergeye katılmayan %26 katılımcı vardır.

“Birleşik fiilleri yazı çalışmalarımda kullanırım” yönergesi son ankette: ”Birleşik fiil listesi öğrenim için yeterlidir” ifadesi ile değiştirilmiştir.

Şekil 4.3.5.4. Birleşik Fiil Listesi Öğrenim İçin Yeterlidir

Şekil 4.3.5.4.’te birleşik fiil listesinin öğrenim için yeterli olduğuna biraz katılan %27 katılımcı dışında kalan %83 bu ifadeye katılmamıştır.

Yönerge 3: B2s3=b3s3 ön algı ve son algı anketlerinin ilk ortak sorusudur. "Birleşik fiil öğrenirken birlikte kullanılan cümle öğelerini (Özne, Yüklem, Nesne) çözümlemeye çalışıyorum" yönergesi ortalaması uygulama öncesi 3,75; uygulama sonrası 4,42 ile daha olumlu cevap verilmiştir.

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	b2s3	3,75	12	1,485	,429
	b3s3	4,42	12	1,165	,336

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
B2Pair 1	b2s3 & b3s3	12	,802	,002

Paired Samples Test

		Paired Differences					T	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	b2s3 – b3s3	-,667	,888	,256	-1,231	-,103	-2,602	11	,025

"Birleşik fiil öğrenirken birlikte kullanılan cümle öğelerini (Özne, Yüklem, Nesne) çözümlemeye çalışıyorum" yönergesine uygulama öncesi 3,75 oranında katılan grup uygulama sonrası 4,42 değerinde katılmıştır. "0,025" değeri "0,05" den küçük olduğu için uygulama öncesi ve sonrası görüşlerde fark vardır.

Yönerge 4: "Birleşik fiil öğrenirken kullandığım Türkçe-Almanca karşılaştırmalı özel tekniklerim var."

Katılımcıların uygulama sonrası birleşik fiil öğrenimde Türkçe-Almanca karşılaştırmalı özel tekniklerim var yönergesine katılımının 3,58'den 3,17'ye düştüğü görülmüştür.

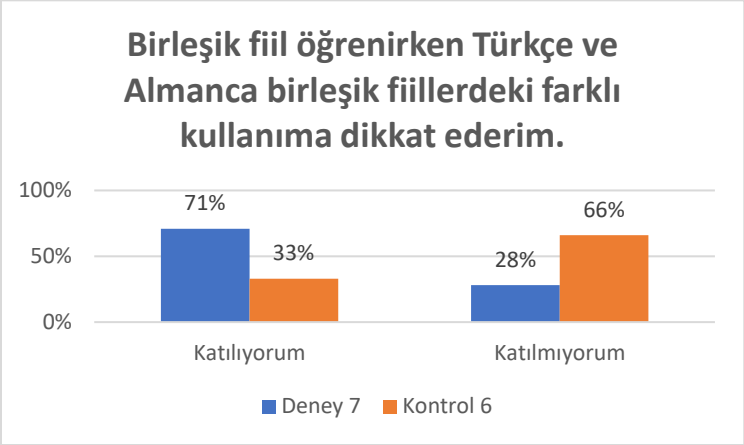
Yönerge 5: "Birleşik fiil öğrenirken birleşik fiillerin basit fiil karşılıklarından faydalanırım" yönergesine uygulama öncesi 3,75 düzeyinde katılan grup uygulama sonrası 4,33 değerinde katılmıştır.

Yönerge 6:" Ödevlerimde, sınavlarda birleşik fiil kullanmayı tercih ederim."

Katılımcıların uygulama sonrası; ödevlerimde, sınavlarda birleşik fiil kullanmayı tercih ederim yönergesine katılımının düştüğü görülmüştür.

Yönerge 7: "Birleşik fiil öğrenirken Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki farklı kullanıma dikkat ederim."

Katılımcıların uygulama sonrası; birleşik fiil öğrenirken Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki farklı kullanıma dikkat ederim yönergesine katılımının 4,23'ten 3,62'ye gerilediği görülmüştür. Deney ve kontrol grupları cevapları karşılaştırıldığında Karşılaştırmalı BF Öğretim Modelinin bir etkisi görülmektedir.

Şekil 4.3.5.5. Birleşik Fiil Öğrenirken Türkçe ve Almanca Birleşik Fiillerdeki Farklı Kullanıma Dikkat Ederim

Şekil 4.3.5.5. incelendiğinde uygulama sonucunda deney grubu %71; kontrol grubunda ise %33 oranında birleşik fiil öğrenirken Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki farklı kullanıma dikkat ettiği görülmektedir.

Satır Etiketleri	Birleşik fiil öğrenirken Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki farklı kullanıma dikkat ederim.
Biraz Katılıyorum	8
Biraz Katılmıyorum	2
Katılıyorum	4
Katılmıyorum	3
Kesinlikle Katılıyorum	1
Genel Toplam	**18**

Yönerge 8:" Birleşik fiil okurken metin içinde fark ederim."

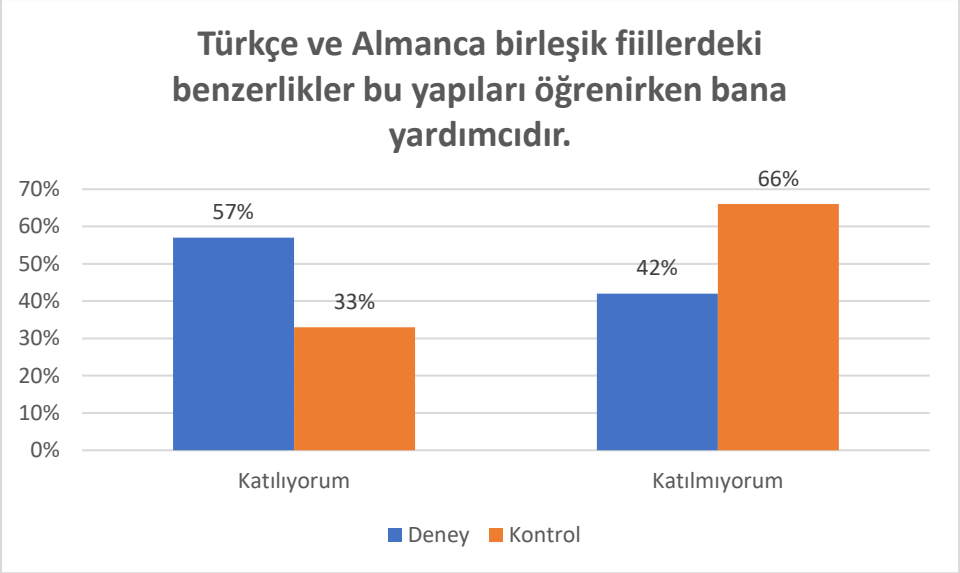
Birleşik fiil okurken metin içinde fark eden katılımcı görüşü 4,23'ten 4,92'ye yükselmiştir. Deney grubu ve kontrol grubundan 1'er katılımcı biraz katılmadığı görüşünü paylaşmıştır.

Yönerge 9: "Birleşik fiil öğrenirken, yardımcı fiillere göre listeleyerek çalışırım."

Birleşik fiil öğrenirken, yardımcı fiillere göre listeleyerek çalışma görüşü 3,08'den 3,46'ya yükselmiştir.

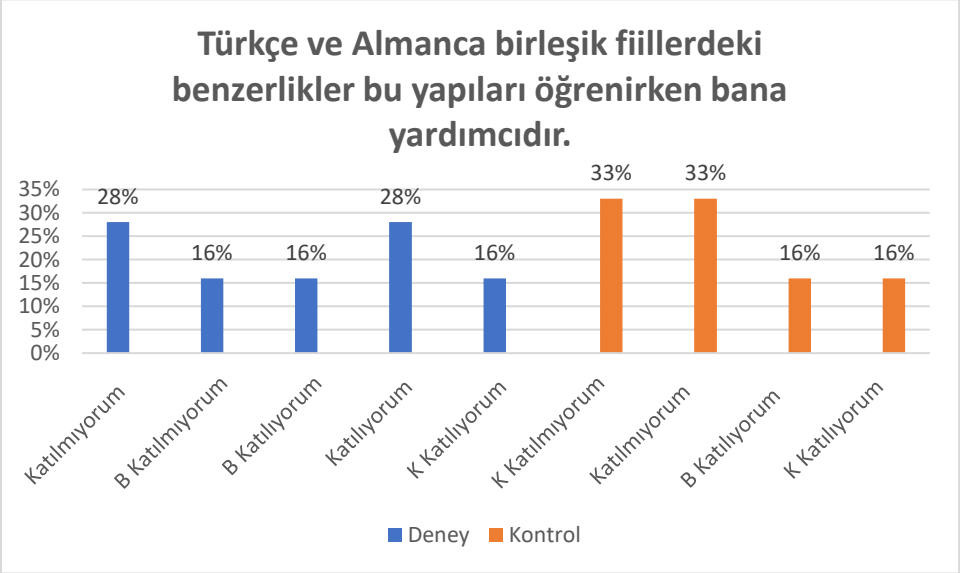
Yönerge 10:" Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki benzerlikler bu yapıları öğrenirken bana yardımcıdır."

Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki benzerlikler bu yapıları öğrenirken yardımcıdır yönergesine katılım 3.77'den 3,31'e düşmüştür. Şekil 4.3.5.6'da deney ve kontrol grupları cevapları karşılaştırılarak incelenmiştir.

Şekil 4.3.5.6. Türkçe ve Almanca Birleşik Fiillerdeki Benzerlikler Bu Yapıları Öğrenirken Bana Yardımcıdır.

Şekil 4.3.5.6.' da Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki benzerliklerin bu yapıları öğrenirken yardımcı olduğuna deney grubu katılımcıları %60 katılırken, kontrol grubu %32 katılmaktadır. Katılım dağılımı aşağıda görülmektedir.

Aynı sorunun cevapları ayrıntılı incelendiğinde; deney grubunda kesinlikle katılmayan yoktur. Kontrol grubunda ise %33 kesinlikle katılmayan vardır.

Yönerge 11: "Birleşik fiil öğrenirken isimlere göre listeleyerek çalışırım."
Birleşik fiil öğrenirken isimlere göre listeleyerek çalışma görüşünde 2,92'den 2,54'e gerileme görülmektedir.

Yönerge 12:" Metin yazarken birleşik fiilleri kullanmak için dilbilgisi kurallarını da bilmem gerektiğine inanıyorum."
Uygulama öncesi metin yazarken birleşik fiilleri kullanmak için dilbilgisi kurallarını da bilmem gerektiğine katılım oranı 3,92 iken uygulama sonrası 4,85'e yükselmiştir.

Yönerge 13: "Birleşik fiil öğrenirken, birleşik fiilleri Türkçeye çevirerek öğreniyorum."
Yönergeye uygulama öncesi ve sonrası katılım ortalaması eşittir, görüşte bir değişiklik olmamıştır. Katılım oranı 2,85'te kalmıştır.

Yönerge 14:" Birleşik fiillerde yardımcı fiil seçimi yapabilirim. (zur Kenntnis nehmen / ≈ bringen /≈ kommen)"
Eylem araştırması katılımcılarının "Birleşik fiillerde yardımcı fiil seçimi yapabilirim." İfadesine katılımı 3,00'dan 3,31'e yükselmiştir.

Yönerge 15:" Almanca metin yazarken basit fiili tekrarlamamak için birleşik fiil karşılığını kullanıyorum."
Uygulama öncesi ve sonrası katılım ortalaması eşittir, görüşte bir değişiklik olmamıştır.

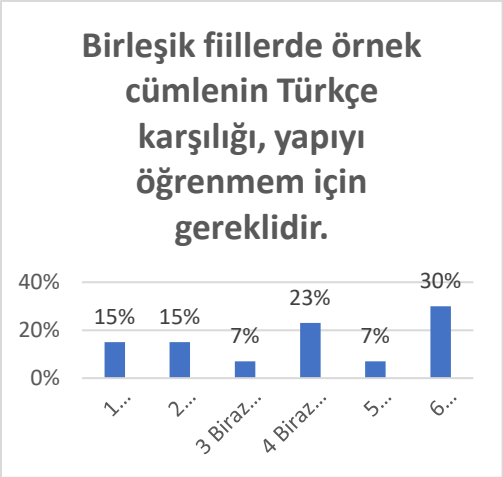
Yönerge 16:" Birleşik fiil öğrenmek için birleşik fiil ve basit fiil karşılığında cümle öğelerini çözümlerim."
Eylem araştırması katılımcılarının; "Birleşik fiil öğrenmek için birleşik fiil ve basit fiil karşılığında cümle öğelerini çözümlerim." ifadesine katılımı 3,54'ten 3,31'e düşmüştür.

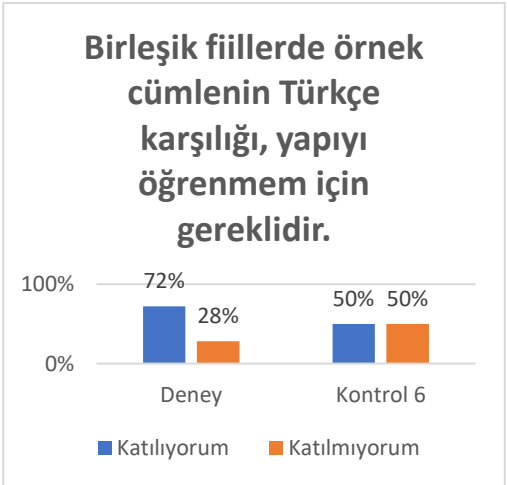
Yönerge 17: "İlgeç (Präposition) alan birleşik fiillerde ilgeç seçiminde hata yapıyorum. (zur ≈ /in ≈ /an≈ /ausser Frage kommen)"
Katılımcıların ilgeç (Präposition) alan birleşik fiillerde ilgeç seçiminde hata yaptığına katılımı 3,46'dan 3,85'e yükselmiştir.

Yönerge 18:" Metin okurken içindeki birleşik fiillerin anlamlarını tahmin ediyorum."
Metin okurken içindeki birleşik fiillerin anlamlarını tahmin ettiğini düşünenler 4,69'dan 4,23'e gerilemiştir.

Yönerge 19:" Bilimsel metinleri anlamak için cümle öğelerini (özne, yüklem ve nesne) çözümlerim."
Bilimsel metinleri anlamak için cümle öğelerini (özne, yüklem ve nesne) çözümlerim" ifadesine katılım 3,92'den 3,85'e gerilemiştir.

Yönerge 20 iki ankette farklıdır. Uygulama öncesi "Birleşik fiil öğrenirken, birlikte kullanılan cümle öğelerinin de öğrenilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum" yönergesine % 80 katılım olduğu için yönerge değiştirilmiştir.
İlk anket 20:" Birleşik fiil öğrenirken, birlikte kullanılan cümle öğelerinin de öğrenilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum."
Son anket 20: "Birleşik fiillerde örnek cümlenin Türkçe karşılığı, yapıyı öğrenmem için gereklidir."
Uygulama sonrası algı anketinde katılımcılara "Birleşik fiillerde örnek cümlenin Türkçe karşılığı, yapıyı öğrenmem için gereklidir." yönergesi ile cümle bazında Türkçe -Almanca karşılaştırma öğrenmede gerekli olduğuna ortalama %60 katılmıştır.

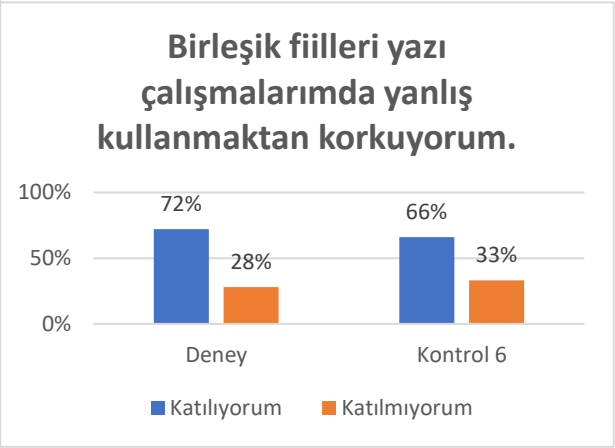

Deney ve kontrol grupları cevapları karşılaştırıldığında ise; Birleşik fiillerde örnek cümlenin Türkçe karşılığı, yapıyı öğrenmem için gereklidir: yönergesine kontrol grubu %50; deney grubunda ise %72 katıldığını belirtmiştir.

Yönerge 21: "Birleşik fiilleri yazı çalışmalarımda yanlış kullanmaktan korkuyorum."
Bu yönerge son ankete eklenmiştir.

Son yönergeye her iki grupta da birleşik fiilleri yazı çalışmalarında yanlış kullanmaktan korkan %66-72'lik bir grup vardır. Deney grubunda %72; kontrol grubunda %66 olarak değerlendirilmiştir.

4.4.Eylem Araştırma Süreci Nitel Veriler

Eylem araştırması sürecinde katılımcıların görüşlerini ayrıntılı araştırmak amacıyla açık uçlu sorulara da yer verilmiştir.

4.4.1.Ön Algı Anketi Katılımcı Yorumları

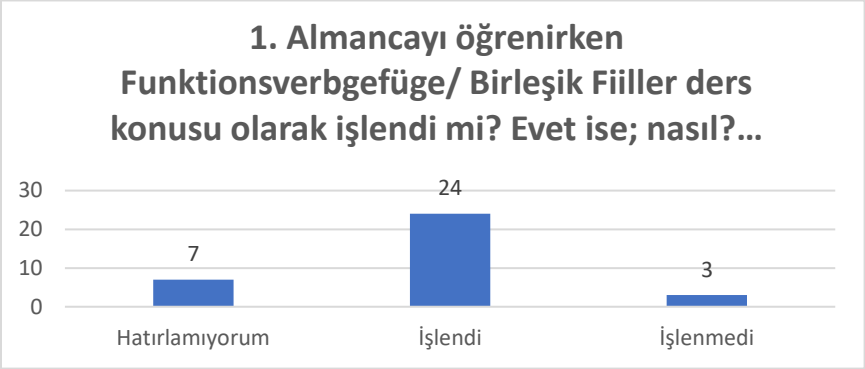
Veri Toplama Süreci bölümünde yer alan ilk dört araştırma sorularının cevaplarını bulmak amacıyla öğrencilere sormaca (anket) uygulanarak Türkiye'de Almanca öğrenenlerin ve öğretenlerin birleşik fiil konusundaki farkındalıkları, BF konularına öğrenci yaklaşımları, birleşik fiillerden derslerde ne ölçüde yararlanıldığı gibi konularda daha ayrıntılı bilgi toplanmıştır.

1. "Birleşik fiiller Almanca öğretiminde hangi düzeyde öğretilmektedir?"
2. "Yabancı dil öğretiminde birleşik fiillerin Türkçe ve Almanca karşılıklarından nasıl faydalanılmaktadır?"
3. "Birleşik fiiller Türkiye'de Almanca öğrenenler tarafından hangi düzeyde nasıl kullanılmaktadır?"
4. "Türkiye'de Almanca öğrenenler Birleşik fiillerin iki dildeki benzerliklerinin farkında mı?"

Ön algı anketi ilk sorusu katılımcıların birleşik fiilleri nasıl öğrendiğini araştırmak amacıyla yöneltilmiştir.

Öğrencilerin Birleşik Fiilleri Derslerde Öğrenme Süreçleri Nasıldır?

1.Almancayı öğrenirken Funktionsverbgefüge/ Birleşik Fiiller ders konusu olarak işlendi mi? Evet ise; nasıl? Lütfen detayları yazınız. Aşağıdaki Şekil 4.4.1.1'de görüldüğü gibi ankete katılan 34 öğrencinin %70'i (24) konunun işlendiğini paylaşmıştır.

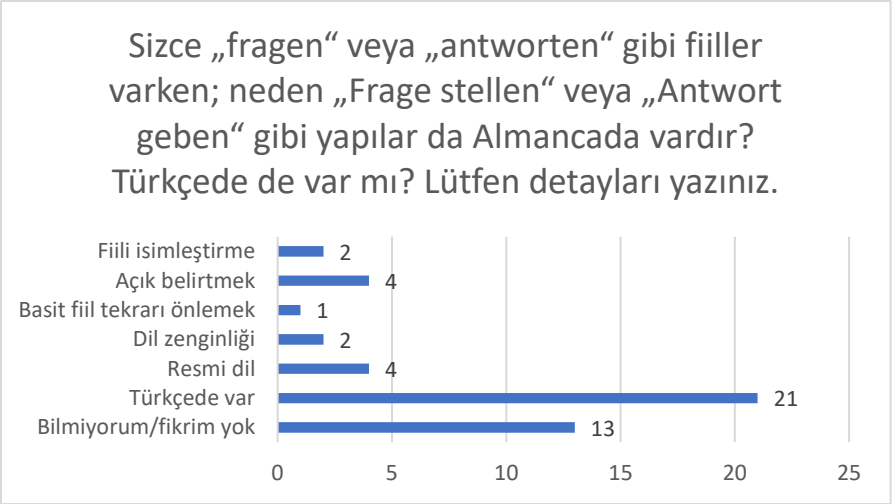

Şekil 4.4.1.1. Almancayı öğrenirken Funktionsverbgefüge/ Birleşik Fiiller ders konusu olarak işlendi mi? Soru Bulguları

Konunun nasıl işlendiğini hatırlayan 8 katılımcıdan K55: "*Verb işlenirken Funktionsverbgefügelerde işlenildi.*" K48: "*trennbare und nicht trenbbare olarak işlemiştik.*" K 36:"*grammatik 1 dersinde değindik*" ve K32: "*Universite 2.sınıfta Grammatik dersinde işlendi"* D27: "*Evet işlendi Grammatik derslerimizde*." D25:" *Gramer kitabında bulunan kurallar ve örneklere bağlı olrak işledik*." D19: "*Fiilerle ilgilide tabi detaylı listeler verildi hepimize ders zamanında.*" D15: "*Kalıp şeklinde verildi*." Açıklamaları gelmiştir. Hatırlamadığını açıklayan D12 ise: "*liste verilmiş ve ezberlenmesi gerektiği belirtilmiştir*." İfadesini kullanmıştır. Açıklamalardan BF konusunun dilbilgisi dersinde fiiller başlığında işlendiği, kalıp ve liste kullanılarak öğretildiği anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin Türkçe – Almanca Birleşik Fiil Karşılaştırması Konusunda Görüşleri Nasıldır?

Öğrencilerin Türkçe – Almanca birleşik fiil karşılaştırması konusunda görüşleri nasıl olduğunu araştırmak için Soru 2: "Sizce „fragen" veya „antworten" gibi fiiller varken; neden „Frage stellen" veya „Antwort geben" gibi yapılar da Almancada vardır? Türkçede de var mı? Lütfen detayları yazınız." Yönergesi sunulmuştur.

Şekil 4.4.1.2. Türkçe – Almanca Birleşik Fiil Karşılaştırması Konusunda Görüşleri

Şekil 4.4.1.2.'de çalışma grubunda yer alan öğrencilerin Türkçe – Almanca birleşik fiil karşılaştırması konusunda görüşleri yer almaktadır. Öğretmenlerle yapılan anket çalışmasında ortaya çıkan bulgulara göre; katılımcıların (N=21) %62'si birleşik fiilin Türkçe karşılığı olduğunu belirtmiştir. Açıklama yapan katılımcı %30 yani olumlu cevap verenlerin yarısı bir açıklama paylaşmıştır. Birleşik fiillerin resmi/ akademik /edebiyat dili olduğunu 4 katılımcı, daha ayrıntılı, açık ifade sağladığını farklı 4 öğrenci, dil zenginliği ve fiili isimleştirme sağladığını da 2'şer öğrenci ifade etmiş, bir katılımcı da basit fiili tekrarlamayı önlemek için kullanıldıklarını belirtmiştir.

D2: "*Daha resmi bir dil kullanmak amaçlı*"
D10: "*Belki farklılık ve daha güzel ve akademik bir dil kullanabilmek için bu yapılar da vardır*."
D13:" *Daha ayrıntılı olmak için*"
D15:" *Dili daha düzgün kullanabilmek için.*"
D19: "*Bunlarda tabi bi bakımdan Funktionsverbgefüge konusuna girebilir. Yani dilin zenginliği diyebiliriz*."
D24: "*dil zenginliğidir*"
D25: "*Daha seviyeli bir ifade olduğu için*"
D27: "*Bileşik Fiillerin kullanımından dolayı ortaya çıkıyor. Türkçede de eskisi kadar sık kullanılmıyor olsa da, edebiyat dilinde kullanılan fiillerdir*."
K55: "*Cümle yapıları farklı olabilsin diye her cümlede aynı kelimeleri kullanmamak için ve daha fazla Nomen kullanabilmek içindir belki*" Daha ayrıntılı ifadeyi sağladığını düşünen
K43:" *karşı daki insan dan tam olarak ne istendiğini açık açık belirtiyor*"
K46: "*Istenileni daha iyi belirttigi icin.*"

Eylem araştırması uygulama öncesinde yapılan ön algı anketi değerlendirildiğinde öğretmen adaylarının %10'nun birleşik fiilleri daha önce işlemedikleri, Türkçe-Almanca birleşik fiil karşılaştırması konusunda ise %38'in bilgisi olmadığı görülmüştür. Öğretmen adayları birleşik fiillerin resmi/ akademik /edebiyat dili olduğunu, daha ayrıntılı, açık ifade sağladığını, dil

zenginliği, fiili isimleştirme sağladığını ve basit fiili tekrarlamayı önlemek için kullanıldıklarını belirtmiştir.

Öğrencilerin Birleşik Fiillerde Yardımcı Fiil Değişikliğinin Sağladığı Katkılara Yönelik Düşünceleri Nasıldır? "zur Sprache bringen / zur Sprache kommen"

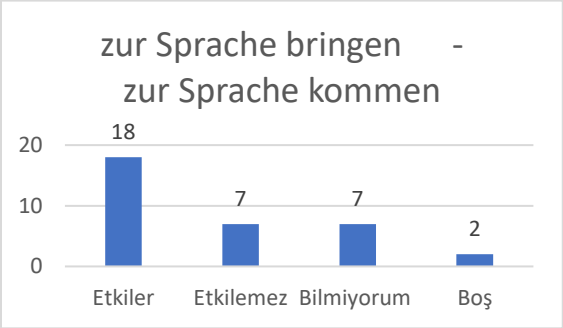
Birleşik Fiillerde yardımcı fiil değişikliği anlamı etkiler mi? Nasıl? Örneğin:

zur Sprache bringen ..... *zur Sprache kommen .....*

Bu şekilde düşünme nedenim;

Soruda örnek verilerek daha iyi anlaşılması ve karşılaştırılabilmesi sağlanmıştır.

Şekil 4.4.1.3'te görüldüğü gibi katılımcılar yardımcı fiil değişikliği ile birleşik fiillerin anlamının değiştiğini %52 oranında (18) ifade etmiştir. %20 öğretmen adayı etkilemediğini, %20'si ise bilmediğini belirtmiş.

Şekil 4.4.1.3. Ön Algı Katılımcı Bulguları: Birleşik Fiillerde Yardımcı Fiil Değişikliğinin Sağladığı Katkı "zur Sprache bringen/kommen"

Birleşik fiillerin anlamı değiştirdiğini düşünme nedenilerini 11 katılımcı şu şekilde açıklamışlardır:

10: "*zur Sprache bringen dile getirebilmek* ***zur Sprache kommen ise konuşmaya fırsat bulmak gibi bir şey***."
14: "*zur Sprache bringen; konuyu açmak anlamını taşırken, ;zur Sprache kommen; konu edilmek anlamını taşır.*"
19: "*Zur Sprache bringen bir şeyi dile getirmek anlamında kullanılırken, zur Sprache kommen ise* ***konuşmak anlamında, söz almak anlamında kullanılır.***"
23: "*Sprache bringen: ortaya çıkarmak ve dile getirmek anlamlarına gelir.Ama zur Sprache kommen:* ***tartışma için gelmek anlamına gelir***."
24: *"zur Sprache bringen: kişi kendi isteği ile bir şeyi dile getiriyor, zur Sprache kommen: kişiden alınmak istenen bilgi nihayetinde kişi tarafından ifade ediliyor"*
25*: "zu sprache bringen konusmak, zu sprache kommen* ***tartışmak****"*
36: "birini konuşmaya teşvik etmek veya konuşmaya teşvik olmak gibi"
37:" ich wollte ihn zur sprache ***zur*** *bring aber er wollte nicht.* ***sie wollte zur sprache kommen*** *aber die anderen wollten des nicht und haben es verhindert."*
38: "birinin anlamı tartışa iken diğerinin anlamı konuşmadır."
46: "*Ich will ... zur Sprache bringen, oder,* ***er ist zu Wort gekommen***"
55:" ***ilk cümle birini konuşturmak ikincisi kendi konuşması"***

Katılımcıların yarısı BF'lerde yardımcı fiil değişikliğinin anlamı etkilediğini düşünmektedir. Öğretmen adaylarının "zur Sprache bringen" yapısının anlamı ve kullanımını daha düşük hata yüzdesi ile açıkladığı görülmüştür. Açıklama yapan 11 katılımcının 6'sı örnek cümleye yer vermiştir. Bunlardan 1 cümle doğrudur ve "zur Sprache bringen" kullanılmıştır. 5 katılımcının örnek cümleleri ise hatalı kullanılmıştır. Hataların 3'ü anlam açısından 2'si de cümle öğesi eksikliğinden kaynaklanan yapısal hatalardır.

Tablo 4.4.1.1. Birleşik Fiillerde yardımcı fiil değişikliği anlamı etkiler mi? Nasıl? Sorusunun Analizi (N=34)

	zur Sprache bringen	*zur Sprache kommen*
sözlük çevirisi 10	*"bir şeyi dile getirmek"* *"ortaya çıkarmak, dile getirmek"* *"konuyu açmak"* *"dile getirebilmek"* *"konuşmak"* *"konuşmaya teşvik etmek"* ***"konuşturmak"*** ***"birini konuşturmak"*** *"tartışma"* *"kişi kendi isteği ile bir şeyi dile getiriyor"*	***"konuşmak anlamında, söz almak"*** ***"tartışma için gelmek"*** ***"konuşmaya fırsat bulmak"*** ***"konuşmak"*** ***"tartışmak"*** ***"konuşmaya teşvik olmak gibi."*** *"kendi konuşması"* *"konu edilmek"* *"konuşma"* *"kişiden alınmak istenen bilgi nihayetinde kişi tarafından ifade ediliyor"*
farklı kullanım	***"Zaman konusunda değişiklikler gösterebilir."***	***"er ist zu Wort gekommen"***
hatalı kullanım	*"ich wollte ihn **zur sprache zur bring** aber er wollte nicht"* *"Du musst **die sprachw** bringen"* *Ich möchte **eine Frage** nochmals zur Sprache bringen*	*"ich bin **mit einem Turist** zur Sprache gekommen."* *"**sie wollte zur sprache kommen** aber die anderen wollten des nicht und haben es verhindert."*
Doğru cümle	*Du musst das Problem zur Sprache bringen.*	

Tablo 4.4.1.1. incelendiğinde açıklama yapan 11 öğrenciden (%32) 10 öğrencinin açıklamalarında çeviri yöntemini kullandığı, "zur Sprache bringen" birleşik fiilini 2 hatalı "zur Sprache kommen" birleşik fiilini 8 hatalı çeviri yaptıkları söylenebilir. Katılımcıların yarısı BF'lerde yardımcı fiil değişikliğinin anlamı etkilediğini belirtmiş, Örnek cümle kuran (%17) öğrenci sayısının düşük olduğu ve "zur Sprache kommen" yapısında anlam hataları ve "zur Sprache bringen" BF'nde kullanım hatalarında ugun nesne eksikliği olduğu gözlemlenmiştir. Tek doğru örnek cümle: "*Du musst das Problem zur Sprache bringen. "* Çalışma grubunun ön algı anketinde yer alan „Birleşik Fiillerde yardımcı fiil değişikliği anlamı etkiler mi? Nasıl? Örneğin: *"zur Sprache bringen/kommen"* sorusuna verdiği cevaplar Tablo 4.4.1.2.'de orijinal yanıtlar paylaşılarak listelenmiştir.

Tablo 4.4.1.2. Birleşik Fiillerde Yardımcı Fiil Değişikliği Hata Bulguları "zur Sprache bringen/kommen" (N=34)

D= Etkiler; Y=Yorum yok; H=Hatalı; S= Sözlük çevirisi; „Ö“= Örnek Cümle

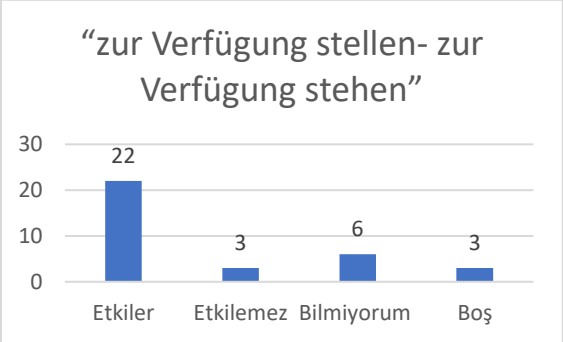
2	**Bilmiyorum**	Y
6	**Bu konu hakkında yorum yapamıyorum.**	Y
8	Evet anlam farklilasir.	D
10	evet etkiler. zur Sprache bringen dile getirebilmek zur Sprache kommen ise **konuşmaya fırsat bulmak** gibi bir şey.	S
11	Evet etkiler.	D
12	evet anlam değişikliğine yol açar. Her ikisi de farklı anlamda kullanılan kalıplardır.	D
13	Etkiliyor, Sprache bringen = konuşturmak , Sprache Kommen = konuşmak	S
14	Bence etkiler çünkü burada ;zur Sprache bringen; konuyu açmak anlamını taşırken, ;zur Sprache kommen; konu edilmek anlamını taşır.	S
15	Etkiler	D
16	**Bilmıyorum**	Y
19	Tabiki etkiler. Zur Sprache bringen bir şeyi dile getirmek anlamında kullanılırken, zur Sprache kommen ise konuşmak anlamında, söz almak anlamında kullanılır.	S
21	**Zaman konusunda değişiklikler gösterebilir.**	H
22	bence etkiler anlamları farklı	D
23	Tabiki de birleşik fiillerde yardımcı fiil değişikliği anlamı etkiler. Cümlenin anlamını değiştirir.zur Sprache bringen: ortaya çıkarmak ve dile getirmek anlamlarına gelir. Ama zur Sprache kommen: **tartışma için gelmek anlamına** gelir.Yani ikisinin de anlamları birbirlerinden farklıdır.	S
24	zur Sprache bringen: kişi kendi isteği ile bir şeyi dile getiriyor, zur Sprache kommen: kişiden alınmak istenen bilgi nihayetinde kişi tarafından ifade ediliyor	S
25	Etkiler zu sprache bringen konusmak, zu sprache kommen **tartışmak**	S
26	**Yapıyorsur diye düşünüyorum çünkü türkçede ki anlamları değişebilir asıl almancadaki anlamlarından**	S
27	**Onu bilemiyorum açıkçası.**	Y
28	Ich möchte **eine Frage** nochmals zur Sprache bringen. Hocam aklima gelen ilk Cümleyi yazdim ve bununla cagdastirdim. **S**	Ö
30	**Anlam ve sonuç aynı**	D
32	**Bilmiyorum**	Y
33	Evet ikisiylede kurulan cümlelerede farkli anlmalra cikiyor	D
36	**etkiler anlamda farklılık olur birini konuşmaya teşvik etmek veya konuşmaya teşvik olmak gibi**.	S
37	Du musst das Problem zur Sprache bringen.	Ö
38	evet etkiler birinin anlamı **tartışa** iken diğerinin anlamı konuşmadır.	S
42	**ich bin mit einem Turist zur Sprache gekommen. M**	Ö
43	**ich wollte ihn zur sprache zur bring aber er wollte nicht.sie wollte zur sprache kommen aber die anderen wollten des nicht und haben es verhindert. M**	Ö
44	**Bilmiyorum**	Y
46	**Evet etkiler,cünkü anlamda kayma olabilir. Ich will ... zur Sprache bringen, oder, er ist zu Wort gekommen.Farki belirtmeye calistim. M**	Ö
47	Etkiler.	D
51	**bence etkilemez. ikisi de aynı anlamlarda kullanılabilir.**	H
52	**bilmiyorum.**	Y
53	**Du musst die sprachw bringen S**	Ö
55	Etkiler ikisinin anlamı başka ilk cümle birini konuşturmak ikincisi kendi konuşması	S

Tablo 4.4.1.2. incelendiğinde katılımcıların 6'sının örnek cümle ile anlam farklılığını gösterdiği, 10 katılımcının sözcük çeviri yöntemi kullandığı görülmektedir.
"zur Sprache kommen"birleşik fiilinin "zu Wort kommen" ve "zur Sprache bringen" birleşiğinin de "zum Sprechen bringen" ile anlamsal olarak karıştırıldığı görülmüştür.

Öğrencilerin Birleşik Fiillerde Yardımcı Fiil Değişikliğinin Sağladığı Katkılara Yönelik Düşünceleri Nasıldır? "zur Verfügung stellen/ zur Verfügung stehen"

Ankette öğrencilere *"Birleşik Fiillerde yardımcı fiil değişikliği anlamı etkiler mi? Nasıl?"* sorusu *"zur Verfügung stellen- zur Verfügung stehen"* örneği verilerek yöneltilmiş ve daha iyi anlaşılması, açıklanması ve karşılaştırılabilmesi sağlanmıştır.

Şekil 4.4.1.4'te görüldüğü gibi katılımcılar yardımcı fiil değişikliği ile birleşik fiillerin anlamının değiştiğini %64 oranında ifade etmiştir. %6 öğretmen adayı etkilemediğini, %18'i ise bilmediğini belirtmiş.

Şekil 4.4.1.4. Ön Algı Katılımcı Bulguları: Birleşik Fiillerde Yardımcı Fiil Değişikliğinin Sağladığı Katkı "zur Verfügung stellen/stehen"

Şekil 4.4.1.4. ön algı anket katılımcılarının "zur Verfügung stellen/stehen" örnek birleşik fiili ile çatı farklılığını gördüğünü göstermektedir. Pilot uygulama ile "stellen-stehen" karşılaştırması yapılan kontrol grubu bu verilere dahildir.

Öğretmen adaylarının “zur Verfügung stellen” yapısının anlamı düşük hata yüzdesi ile açıkladığı ve 6 örnek cümlede doğru kullanıldığı görülmüştür.

Tablo 4.4.1.5. Öğrencilerin Birleşik Fiillerde Yardımcı Fiil Değişikliğinin Sağladığı Katkılara Yönelik Düşünceleri “zur Verfügung stellen/ stehen”

	“zur Verfügung stellen”	“zur Verfügung stehen”
sözlük çevirisi *11*	***„emir vermek“*** *“Sunmak“* *“ilgili şeyi **ortaya koymak**“* *“sunmak gibi veya imkan tanımak“* *„sağlamak“* *„geneli için sağlanan imkan“* *“bir kişinin yada bir kurumun bireyler için bir şeyler sağlaması“* ***„koymak“*** *„bir seyin kullanilmasina hazir olması“* *“sağlama“* *“imkan vermek“*	*„birinin **emri altında** **olmak“*** *“Sunuma hazır“* *“ilgili şey için ortada olmak”* *“emrine amade olmak“* *„uygun olmak“* *„birine ihtiyaçları doğrultusunda yardımda bulunma“* *„bir şeyin uygun olmasıdır“* *“**durmak, olmak**”* *“bir Kisinin/sahisin müsait olmasi“* *“mevcut“* *“sunulan imkan“*

Tablo 4.4.1.5.’te görüldüğü gibi birleşik fiillerin anlamı değiştirdiğini düşünme nedenilerini 6 katılımcı şu doğru örnek cümlelerle açıklamıştır:

2 “*„jmdm stellt etwas zur Verfügung“„Das Ding steht schon zur Verfügung“*,

10” *zur Verfügung stellen ist wenn etwas dazu bringt, dass es verfügbar ist. Zur Verfügung stehen waere aber wenn man oder etwas frei ist und verfügbar sein kann.“;*

32*“ die Fragen stehen zur Verfügung. İch habe sie zur Verfügung gestellt.“;*

37*“ Ich stehe ihnen zur verfügung“;*

43*“ mein freund sagte das sein computer und sein smart phone für mich immer zur verfügung stehen. ich habe meine sachen zur verfügung stellt um meine freunde zur helfen können.“;*

53*“Du musst die sachen zu Verfügung stellen“*

Doğru cümle kullanımlarından “2, 10, 32, 43” kod nolu öğrenciler özne geçişini örnek cümle ile göstermiştir.

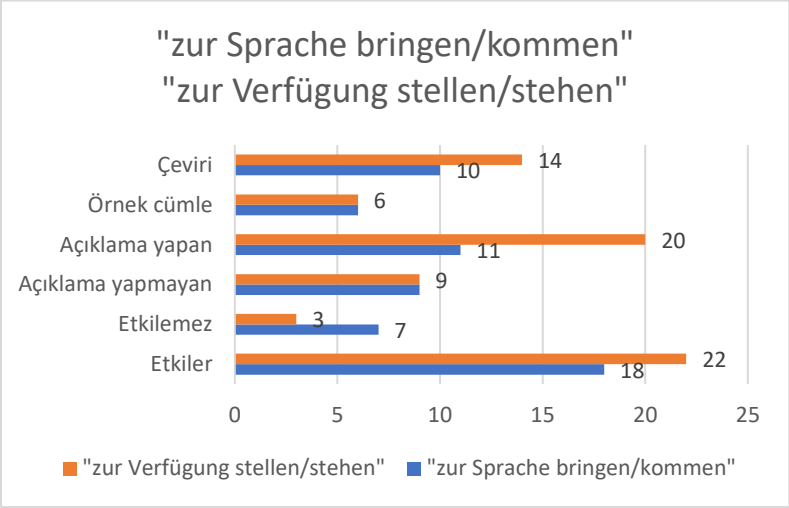
Tablo 4.4.1.4. Birleşik Fiillerde Yardımcı Fiil Değşikliği Hata Bulguları "zur Verfügung stellen/ stehen" N=34

D= Etkiler; Y=Yorum yok; H=Hatalı ; S= Sözlük çevirisi

2	*Etkiler „jmdm stellt etwas zur Verfügung" „Das Ding steht schon zur Verfügung"*	Ö
6	***Bu konu hakkında yorum yapamıyorum.***	Y
8	*Anlamlari farkli*	D
10	*evet zur Verfügung stellen ist wenn etwas dazu bringt, dass es verfügbar ist. Zur Verfügung stehen waere aber wenn man oder etwas frei ist und verfügbar sein kann.*	Almanca açıklama
11	*Evet etkiler. Anlamı değişiyor.*	D
12	*Evet anlam değişikiğine neden olur. Birinde* ***emir vermek*** *anlamı varkan yardımcı fiil değişikliği ile anlam birinin* ***emri altında*** *olmak gibi bir değişikliğe uğrar.*	S
13	*Verfügung stellen = Sunmak Verfügung stehen =* ***Sunuma*** *hazır*	S
14	*Burada etkiler çünkü;"stellen"; ilgili şeyi ortaya koymak anlamını taşır fakat „stehen"ilgili şey için ortada olmak.*	S
15	*Özne burada etkili rol oynar*	D
16	***?***	Y
19	*Burdada etkiler tabiki. zur Verfügung stellen bir şeyi sunmak gibi veya imkan tanımak. Zur Verfügung stehen ise daha çok emrine amade olmak tarzında bi anlamı var .Örneğin mein Auto steht für dich zur Verfügung. Yakın anlamlar ama küçük anlam farklılıkları var arada.*	S; Ö
21	-	Y
22	*etkiler ikisinin de anlamı farklı.*	D
23	*Tabiki de birleşik Fiillerde yardımcı fiil değişikliği anlamı etkiler."zur Verfügung stellen": sağlamak anlamına gelir. Ama"zur Verfügung stehen": uygun olmak anlamına gelir. Yani ikisinin de anlamları birbirlerinden farklıdır.*	S
24	*zur Verfügung stellen: geneli için sağlanan imkan, „etwas zur Verfügung stellen" ile nesnesel bişey idade edilmekte „zur Verfügung stehen": öznel= jemandem zur VErfügung stehen, birine ihtiyaçları doğrultusunda yardımda bulunma*	S
25	*ZÜberführung stellen bir kişinin yada bir kurumun bireyler için bir şeyler sağlaması dir. Verfügung stehen ise bir şeyin uygun olmasıdır.*	S
26	***Bilmiyorum***	Y
27	*Bir önceki sorunun cevabını da vermiş olayım. Evet değiştirir. Biri koymak, diğeri durmak, olmak gibi. Anlam değişiyor.*	S
28	*``Zur Verfügung stellen`` bir seyin kullanilmasina hazir bir nesnenin, ``zu Verfügung stehen``tamamen bir Kisinin/sahisin müsait olmasi.*	S
30	***Sonuç aynı***	H
32	*die Fragen stehen zur Verfügung. İch habe sie zur Verfügung gestellt.*	Ö
33	***Zur verfügüng stehen cümlesi daha anlasilabilir.***	Y
36	*evet anlam farklılığı oluşturur.*	D
37	*Ich stehe ihnen zur verfügung*	Ö
38	*biri sağlama biri de mevcut anlamına gelir ve cümleleri kullanışlarına göre de etkiler.*	S
42	***bir fikrim yok maleseff***	Y
43	*mein freund sagte das sein computer und sein smart phone für mich immer zur verfügung stehen. ich habe meine sachen zur verfügung stellt um meine freunde* ***zur*** *helfen können.*	Ö

44	***Bilmiyorum***	Y
46	*Evet etkiler. Etwas zur Verfügung stellen, oder, zur Verfügung stehen. Farki belirtmeye calistim.*	D
47	*Etkiler.*	D
51	***bunlar da aynı anlamda kullanılabilir diye düşünüyorum. fark varsa da benim ayırt edemeyeceğim bir farktır.***	Y
52	*evet degisik anlam cikiyor ortaya. baska bi fiil oluyor.*	D
53	*Du musst die sachen **zu** Verfügung stellen*	Ö
55	*Etkiler cünkü ilki birine imkan vermek anlamına gelir ikincisi sunulan imkan*	S

Ankete katılan 34 öğrenciden 7 katılımcı yorum yapamamış, 6 katılımcı sadece anlam değişir cevabı vermiştir. Tablo 4.4.1.4.'te görüldüğü gibi 5 hatalı cevap vardır ve 20 doğru cevaptan 6'sı örnek cümle ile açıklarken 14'ü çeviri kullanmıştır. Örnek cümlelerde „zur Verfügung stellen"ve „zur Verfügung stehen" yapısının doğru kullanıldığı görülmüştür.

Şekil 4.4.1.5. Öğrencilerin Birleşik Fiillerde Yardımcı Fiil Değişikliğinin Sağladığı Katkılara Yönelik Düşünceleri

Şekil 4.4.1.5'teki bulgular genel olarak değerlendirildiğinde; çalışma grubunda yer alan öğrencilerin %52 "bringen/ kommen" ve %64 "stellen/stehen" yardımcı fiilinin anlamı etkilediği görüşünde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerden açıklama yapan 11 (%32) katılımcıdan 10'u "bringen/ kommen" ve 20 (%58) katılımcıdan 14'ü "stellen/stehen" karşılaştırmasında çeviri yöntemine eğilim göstermiş, örnek cümle kuran (%17) öğrenci "stellen/stehen" yardımcı fiillerini doğru kullanırken; "zur Sprache kommen" birleşik fiilinin "zu Wort kommen" ve "zur Sprache bringen" birleşiğinin de "zum Sprechen bringen" ile anlamsal olarak karıştırıldığı, yapısal olarak da uygun nesne seçimde sorun olduğu gözlemlenmiştir. Bu birleşik fiiller DWDS 21'de incelendiğinde; "zur Sprache kommen" (f=16), "zu Wort kommen" (f=30) , "zur Sprache bringen" (f=12), "zum Sprechen bringen"

(f=3) kullanım sıklığı görülür. Sözlük anlamından farklı kullanım söz konusudur. Bu hatanın fosilleşmemesi için formatif biçimi düzeltmek gerekir.

Öğrenciler Birleşik Fiilin Basit Fiil Geçişini Nasıl Değerlendiriyor?

Öğrencilerin birleşik fiilin basit fiil geçişini nasıl değerlendirdiğini analiz etmek için şu soru yöneltilmiştir:

> *"Aşağıdaki cümleleri basit fiil ile yeniden yazınız (1' ve 2').*
> *1. Wir bieten den Eltern bei der Suche nach einer neuen Schule Hilfe.*
> *1' ……*
> *2. Eltern finden bei der Suche nach einer neuen Schule Hilfe.*
> *2' ……*
> *Birleşik Fiillerde yardımcı fiil değişikliği cümle yapısında değişikliğe neden olur mu? Nasıl? Lütfen detayları yazınız. Bu şekilde düşünme nedenim;"*

Öğrencilerden 1'i aynı olduklarını belirtmiş, 10'ü yorum yapmamış, 23'ü örnek cümle kurmuştur.

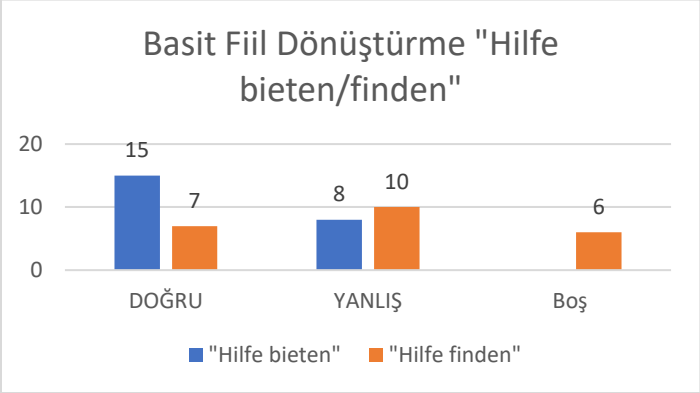
Tablo 4.4.1.5. Birleşik Fiilin Basit Fiil Geçişini Hata Bulguları "Hilfe bieten/finden"

No	Wir bieten den Eltern bei der Suche nach einer neuen Schule Hilfe.	Eltern finden bei der Suche nach einer neuen Schule Hilfe.	Hata analizi
2	*Wir helfen den Eltern einer neuen Schule zu suchen*	*Die Eltern haben Hilfe bei der Suche nach einer Schule bekommen*	
10	*Wir helfen den Eitern beim Suchen einer neuen Schule.*	***Eltern finden beim Suchen nach einer neuen Schule Hilfe.***	Tekrar
11	*Wir helfen den Eltern bei der suche nach einer neuen Schule.*	***Mit hilfe finden die Eltern eine neue Schule***	Anlam
12	1-Wir unterstützen Eltern bei der Suche nach einer neuen Schule.	XXX	
13	***Bei der Suche nach einer neuen Schul Hilfe bieten wir den Eltern Hilfe.***	***Nach einer neuen Schul Hilfe finden Eltern Hilfe.***	Tekrar
14	*1) Eltern suchen sich eine neue Schule. Wir helfen ihnen dafür.*	*2) Die Eltern haben mit Hilfe eine neue Schule gefunden.*	Anlam
15	1) Wir helfen den Eltern bei der Suche nach Schule.	XXX	
19	*Wir helfen den Eltern bei der Suche nach einer neuen Schule.*	XXX	
21	*Wir helfen den Eltern bei der Suche nach einer neuen Schule.*	XXX	
22	***den Eltern biten wir Hilfe bei der Suche nach einer neuen Schule.***	XXX	Tekrar
23	*Wir helfen Eltern, eine neue Schule zu finden.*	*Eltern können Hilfe bei der Suche nach einer neuen Schule bekommen*	
24	*Wir helfen den Eltern bei der Suche nach einer neuen Schule*	*Den Eltern wird bei der Suche nach einer neuen Schule geholfen*	
25	***1.Wir helfen den Eltern bei der Schule, damit sie eine neue Schule finden könne***	***2.so finden die Eltern eine neue Schule mir der Hilfe.***	Anlam
27	***1- Wir bieten Eltern einer neuen Schul Hilfe.***	***2- Eltern finden nach der Suche einer neuen Schul Hilfe***	Tekrar

28	*1.) Wir haben den Eltern bei der Suche nach einer neuen Schule geholfen.*	***2.) Eltern haben bei der Suche nach einer neuen Schule Hilfe gefunden.***	Tekrar
36	***wir helfen den eltern bei der neuen schule.***	*XXX*	
38	***1.Wir vorschlagen den Eltern Hilfe bei der Suche nach einer neuen Schule.***	***2. Eltern suchen Hilfe bei der Suche nach einer neuen Schule.***	Anlam
42	*wir helfen den Eltern bei der Suche nach einer Schule..*	***Eltern finden eine neue Schule***	Anlam
43	***wir helfen und bieten den eltern um eine neue schulle zur verfügung zur stellen.***	***die eltern finden bei einer suche von einer neueren schulle zur hilfe verfügung zur stehlt.***	Tekrar
46	*Wir helfen den Eltern bei der Suche nach einer neuen Schule.*	*Den Eltern wird bei der Suche nach einer neuen Schule geholfen.*	
47	*1. Wir helfen Eltern, eine neue Schule zu finden.*	*2.Eltern können Hilfe bei der Suche nach einer neuen Schule bekommen.*	
51	***wir bieten eltern hilfe bei der suche nach einer neuen schule.***	***eltern können hilfe bei der suche nach einer neuen schule finden.***	Tekrar
55	*1 Wir helfen den Eltern bei der Suche nach einer neuen Schule.*	*2. Den Eltern wurde bei der Suche nach einer neuen Schule geholfen.*	

Tablo 4.4.1.5.'te görüldüğü gibi 5 katılımcı anlam olarak hatalı kullanım yapmıştır.Tekrar aynı cümleyi yazan 7 katılımcı vardır.

Anket katılımcılarından 3'ü açıklama yapmıştır: 23" *Birleşik Fiillerde yardımcı fiil değişikliği cümle yapısında değişikliğe neden olur. Çünkü her fiilin kendine göre ayrı bir anlamı vardır. Bu fiiller değişirse anlam da değişmiş olur.*"; 46" *Olur, ama detayli anlatmakta zorlaniyorum, o yüzden cevaplayamayacagim*"; 55" *Bence ilk cümlede basit hali daha kolay daha az Nomen var. İkinci cümlede ilki daha iyi çünkü daha iyi açıklıyor gibi geliyor.*"

Şekil 4.4.1.6. Ön Algı "Hilfe bieten/finden"

Şekil 4.4.1.6.'da görüldüğü gibi; "Hilfe bieten" 8 yanlış, 15 doğru cevap ile 23 katılımcı cevaplamıştır. "Hilfe finden" ise; 10 yanlış, 7 doğru cümle örneği ile 17 katılımcı cevaplamış, ve 6 katılımcı "hilfe finden" basit cümle karşılığını yazmamıştır.

Ön algı anket çalışma grubu yorumları verilerinden yola çıkarak ankete katılan 34 öğrencinin %70'inin konunun dilbilgisi dersinde işlendiği, %62'sinin birleşik fiillerin Türkçe ve Almanca karşılığı olduğu görüşünde olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilere uygulanan açık uçlu sorulardan oluşan anketten ortaya çıkan verilere göre öğrenciler "zur Sprache bringen" %1'in altında, "zur Verfügung stellen/stehen" %15 örnek cümle kurabilmekte ve "Hilfe bieten" birleşik fiili ile anlamsal ve yapısal açıdan %50 "Hilfe finden"ile ise %20 oranında basit fiil karşılığını yazabilmektedir.

4.4.2. Eylem Araştırması Ders içi Cevap Örnekleri:

Eylem araştırması sürecinde öğrenciler ile uzaktan eğitim dijital platformu üzerinde ders işlenmiştir. Ders içerisinde öğrenciler sorular yöneltilmiş, platform üzerinde cevaplandırılması istenmiştir. Tespit edilen hatalı cevapların ders sırasında dikkat çekilerek düzeltilmesi sağlanmıştır. 3.4.2.2. bölümünde ele alınan örnek ders öğrenci cevapları incelenmiştir.

A1. Lösung: 1. Freund 2. Freund 3. Abkommen 4. Wahl 5. Maßnahmen 6. Abschluss 7. Ansichten

Tablo 4.4.2.1. Dersiçi Öğrenci Cevap Örneği

D10	**1- Freund 2- Schmerz 3. XXX 4- Entscheidung 5- Massnahmen 6- Abschluss 7- Ideen/ Anweisungen**
D13	1. Freund 2. Freund 3. **XXX** 4. Entscheidungen 5. **Entscheidungen** 6. Praktikum 7.Einsichten
D14	1) Freund, 2. **XXX** 3 **XXX** 4 **XXX** 5) Massnahmen, 6 **XXX** 7) Beispiele
D23	1) Boss 2) **XXX** 3) Abkommen 4)Wahl 5) **XXX** 6) **XXX** 7) Ansichten
D25	1. Feund 2. Schmertz 3. **Entscheidung** 4.Entscheidung 5. **XXX** 6.Apschluss 7.Ideen
K30	Freund , Chef , Thema, **Entscheidungen**, Tabletten, Abschluss, Entscheidungen
K32	1.Vater 2.Kollegen 3.Freund 4.**Entscheidung** 5.Entscheidungen 6.Studium 7.Beispiele
K33	Freund 2. Ball 3.Mädchen 4. **Entscheidungen** 5. sich 6. Abitur 7.Regeln
K36	1 **XXX** 2 **XXX** 3 **XXX** 4.Freunde 5. **eine Endscheidung** 6.Studium 7.Enschieden
K38	1- freund 2-freund 3 **XXX** -4-wahl 5-**entscheidungen** 6- **XXX** 7-vorschalege
K55	1. Freund 2. Freund 3? 4. Wahl 5. **Entscheidungen** 6. Abschluss 7. Ideen

Tablo 4.4.2.1.'deki öğrenci yanıtlarından da görüleceği üzere, araştırmacının sorduğu sorulara verilen cevaplar „treffen" fiilinde kullanım hataları olduğunu göstermiştir. Soru 5. „Maßnahmen"doğru cevabı 11 öğrenci içinde 1 kişi doğru cevaplamıştır. „machen" filini işlerken, „Entscheidung treffen" yapısının kavrandığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının önceki hafta gördüğü „Entscheidung treffen" birleşik fiilinin „gegen" ilgeci ile kullanılamayacağını ve cümle öğelerinin tamamını dikkate alarak boşluk doldurmak gerektiğini farketmek için alıştırmalara ihtiyaçları vatdır. „eine (Aus)Wahl treffen, Maßnahmen treffen, Abkommen treffen" gibi yapıları tanımaları gerektiği de tespit edilmiştir.

Örnek Sınıf İçi İletişim Kesiti:

Öğrenci cümle verileri değerlendirilirken hatalar kümelendirilmiştir: F= fiil, A=Artikel (Tanımlık), K= Yazım kuralı, S=Cümle sıralama, T=Tekrar, İ=Adfiil, M=Mana ve Ç=Çoğul hatasını belirtir.

Öğrenci yanıtları ile metnin ne kadar anlaşıldığı kontrol edilmiştir. Bunu yaparken soru ve cevaplarda birleşik fiil kullanılması da sağlanmıştır. "Warum sollen die Lehrkräfte Entscheidungen treffen?" metin anlama sorusuna verilen cevaplar Tablo 4.4.2.2.'de görselleştirilmiştir.

Stundenentwurf

Tablo 4.4.2.2. Sınıf İçi İletişim Hata Bulguları Warum sollen die Lehrkräfte Entscheidungen treffen?

D10	*weil die Schüler sich unterscheiden*	
D8	*Vielleicht weil die Lernergruppe unterschiedliche **fahigkeiten** hat*	**K**
D14	*Es gibt verschiedenr Schülertypen*	
D19	*Alle Bedürfnisse der Lernenden in Betracht ziehen*	
D10	*auf alle Lerntypen eingehen*	
D25	***das wie uns an die schülern** orientieren*	**A**
D19	*binnendifferenziert sagt man ja, dass sie alle nicht auf dem gleichen Niveau sind*	
D10	*für Abwechslung sorgen*	
D2	*Im **welchem** Form können wir die Vorbereitungen treffen?*	**A**
K38	*model DA Welchen Vorteil hat dieses Modell? Und Wie werden die Entscheidungen getroffen?*	

Deney grubu katılımcılarının Uzem platformunda cevaplarını yazarken yazım kurallarına ve tanımlıklara (A) dikkat etmediği görülmektedir. Bu alıştırmada öğrenciler soru ve cevaplar yazarak alıştırmayı tamamlamış, bir sonraki metin ve alıştırmada bunu sözel olarak gerçekleştirmişlerdir.

Fachdidaktik

Tablo 4.4.2.3. Soru-Cevap Hata Bulguları

D14	*Was bietet das Modell DA?*	
D8	*Welche möglichkeiten bietet dieses Modell?*	
D19	*Welcher Vorteil hat diese Unterrichtstunde?*	
D10	*Wer trifft bei einer Stundenvorbereitung Entscheidungen?*	
D14	*Warum werden die Entscheidungen nicht zufällig **der** willkürlich getroffen?*	**K**
D10	*alles muss überdenkt werden*	
D14	***l**ogisch, begründbar*	
D19	*nach logischer und begrünbarer Entschediungskrtierien*	
K32	*was ist die Aufgabe der Fachdidaktik? Sie soll eine Orientierungsrahmen schaffen und es ermöglichen*	
K32	*die Aufgabe **ist nicht von Didaktik** konkrete Unterrichtpraxis zu liefern*	**S**
K55	*Rahmen schaffen, Entscheidungen treffen, **Antwort** geben*	**A**
K55	*Nach welchem Modell können die Lehrkräfte ihre Entscheidungen treffen?*	
K53	*didaktische Analyse*	
K53	*die Lernenden können alle diese Entscheidungen überdenken*	
K53	*sie sind die Folge logischer, begründungbarer Entscheidungskriterien*	

Tablo 4.4.2.3'te paylaşılan sınıf içi iletişimde K53 kod nolu öğrenci mikrofonu açılarak sesli katılım sağlamıştır. Tablo incelendiğinde; cevaplarda Artikel, yazım kuralı ve cümle yapısal hataları görülmüştür. "Antworten geben" L1 tekil kullanımı nedeniyle hatalı transfer görülmektedir. Öğrenci yanıtları ile önceki seminerde hedeflenen kazanımlar kontrol edilmiştir. Metin içinde birleşik fiilleri bulmaları ve bu yapıları kullanarak soru yöneltmeleri sağlanmıştır. Uzaktan öğretim sürecinde yaşanan bağlantı kesilme, donma gibi problemlere rağmen sözlü katılım desteklenmiş ve öğrencilerin söz alarak alıştırmaları tamamlamaları tercih edilmiştir. Bu örnekte sözlü katılım kontrol grubunda gerçekleşebilmiş, bunun da derse katılımı artırdığı gözlemlenmiştir.

Örnek Sınıf İçi Katılımcı Cevapları:

Veri yoğunluğu nedeniyle yukarıda belirtilen ve ders işleme süresinde sorulmuş olan soruların tamamına sınıf içi iletişim kesitlerinde yer verilmemiş olup, bir kısmına yer verilmiştir. Bu bölümde önceki seminerlerde görülen „haben" ve „machen" fiilleri ile ilgili verilen cümleleri kendi kelineleri ile ifade etmeleri sağlanmıştır.

"*Formulieren Sie den Satz um. 1. Das Unwetter hatte schwere Schäden zur Fo*lge." sorusuna öğrencilerin önceki derslerde işlenen bilgileri gözönüne alarak verdiği yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Tablo 4.4.2.4. Sınıf İçi Cümleleri Kendi Kelineleri İle İfade Etme Hata Bulguları ézur Folge haben"

Formulieren Sie den Satz um. 1. Das Unwetter hatte schwere Schäden zur Folge		
D2	*Der Sturm führte zu schweren Schäden.*	
D6	*Der Sturm verursachte schwere Schäden.*	
D10	*Es gab viele Schäden, wegen dem Unwetter*	
D13	***Schwere Schaeden hatte das Unwetter zur Folge.***	***T***
D14	***1) Das Unwetter hatte kraftige Beschädigungen zum Entstand.***	***İ***
D19	*Das Unwetter verursachte schwere Schæden*	
D23	*Der Sturm verursachte schwere Schaeden.*	
D25	*Dursch das Unwetter sind schwere Schaeden entstanden.*	
K38	***Das Unwetter hatte angerifen zur folge***	***F***
K55	*Das Unwetter* ***erfolgte*** *schwere Schäden.*	***F***

Tablo 4.4.2.4.'de görüldüğü gibi birleşik fiil cümlesini 6 deney grubu öğrencisi doğru cevaplamış, 2 kontrol grubu öğrencisi ise hatalı cevap vermiştir. Deney grubunda 1 öğrenci

tekrar hatası yapmıştır. Öğrenci yanıtlarında yönergeyi tekrarlayan katılımcıya görev tekrar açıklanmıştır.

„Formulieren Sie den Satz um. 2. Das Lesen macht dem Schüler Lust auf Lernen.“ sorusuna öğrencilerin önceki derslerde işlenen bilgileri gözönüne alarak verdiği yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Tablo 4.4.2.5. Sınıf İçi Cümleleri Kendi Kelimeleri İle İfade Etme Hata Bulguları “Lust machen”

Formulieren Sie den Satz um. 2. Das Lesen macht dem Schüler Lust auf Lernen.		
D2	*Die Schüler haben Lust auf das Lernen wenn Sie lesen*	
D6	***Beim Lesen macht der Schüler lernen***	***M***
D10	*Der Schüler bekommt Lust zum Lernen, wenn er liest*	
D13	***Lust auf Lernen mach das Lesen dem Schüler.***	***T***
D14	*2) Der Schüler lernt gerne mit dem Lesen.*	
D19	*Durch das Lesen haben die Schüler Lust aufs Lernen*	
D23	*Beim Lesen möchte der Schüler lernen.*	
D25	***Beim Lernen macht das lesen Lust den Schülern.***	***M***
K38	*das Lesen macht die Schüler* ***klüger.***	***M***
K55	*Das Lesen motiviert den Schüler zum Lernen.*	

Tablo 4.4.2.5. incelendiğinde öğrenci yanıtlarında anlamsal hatalı kullanımlar doğru anlaşılmadığını göstermektedir.

„Formulieren Sie den Satz um. 3. Viele Menschen haben keinen Zugang zu den Medikamenten.“ sorusuna öğrencilerin önceki derslerde işlenen bilgileri gözönüne alarak verdiği yanıtlar aşağıdaki Tablo 4.22’de görülmektedir:

Tablo 4.4.2.6. Sınıf İçi Cümleleri Kendi Kelineleri İle İfade Etme Hata Bulguları”einen Zugang haben”

Formulieren Sie den Satz um. 3. Viele Menschen haben keinen Zugang zu den Medikamenten.		
D2	*Für viele Menschen sind* ***die Medikamenten*** *nicht zugänglich*	***Ç***
D6	***Viele Menschen haben keinen Zugang zu Medikamenten.***	***T***
D10	*Medikamente sind für viele Menschen nicht zugänglich*	
D13	***Keinen Zugang zu den Medikamenten haben viele Menschen.***	***T***
D14	*3) Viele Menschen können sich keine Medikamente leisten.*	
D19	*Für viele Menschen sind* ***die Medikamenten*** *nicht* ***zuganglich***	***Ç***
D23	***Viele Menschen haben keinen Zugang zu Medikamenten.***	***T***
D25	*Viele Menschen können sich keine Medilamenten besorgen.*	
K38	*viele Menchen* ***können Medikamente*** *nicht zugreifen.*	***A***
K55	*Viele Menschen können auf Medikamente nicht zugreifen.*	

Tablo 4.4.2.6.‘da listelenen öğrenci yanıtlarında yönerge tekrarı hatası üzerinde durulmuştur. Birleşik fiilin basit fiil ile ifade edilmesi konusuna çalışılmıştır. “Zugang haben”→”zugängig/

zugänglich sein" geçişi vurgulanmıştır. Diğer alternatif doğru cevaplar belirtilmiştir. Bu geçişlerle ifade çeşitliliğinin altı çizilmiştir. Öğrencilerin farklı kullanımlar ilgisini çekmiştir.

„Formulieren Sie den Satz um. 4. Jeder hat heutzutage ein Handy zur Verfügung." sorusuna öğrencilerin önceki derslerde işlenen bilgileri göz önüne alarak verdiği yanıtlar aşağıdaki Tablo 4.4.2.7.'deki gibidir:

Tablo 4.4.2.7. Sınıf İçi Cümleleri Kendi Kelineleri İle İfade Etme Hata Bulguları "zur Verfügung haben"

Formulieren Sie den Satz um. 4. Jeder hat heutzutage ein Handy zur Verfügung.		
D2	*Heutzutage steht für jeder ein Handy zu Verfügung*	
D6	*Jeder besitzt heutzutage ein Handy.*	
D10	*Jeder besitzt heutzutage ein Handy*	
D13	***Heutzutage hat jeder einen Handy zur Verfügung.***	***T***
D14	*4) Jeder kann sich heutzutage ein Handy leisten.*	
D19	*Jeder besitzt heutzutage ein Handy*	
D23	*Jeder hat heutzutage ein Handy.*	
D25	*Jeder besitzt zur Zeit ein Handy.*	
K38	*jeder verfügt über **eine** Handy heute zur Tage*	***A***
K55	*Jeder verfügt heutzutage über ein Handy.*	

Tablo 4.4.2.7.'de görüldüğü gibi deney grubunda "zur Verfügung haben" → "über +Akk verfügen" kullanımı cevap olarak gelmemiştir. Bu soruda deney grubunda "besitzen, sich leisten, haben" basit fiilleri kullanılmıştır. D13'ün soruyu tekrarladığı görülmektedir. Kontrol grubunda ise hemen doğru cevabın verilmesi diğer katılımcıları pasifize etmiştir. Bu nedenle katılımcıların diğer cevapları görmeleri engellenmiştir. Cevaplardaki hatalar ise isim vermeden çalışma sayfasında ele alınmış, hatanın öğrenciler tarafından bulunması istenmiştir.

Sınıf içi cevaplar incelendiğinde Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli ile deney grubunun dönüşümü daha iyi anladığı görülmektedir.

4.4.3. Son Anket Nitel Açık Uçlu Soru Bulguları

Uygulama sonrası öğretmen adaylarıyla yapılan son algı anketinde eylem araştırması uygulamalarının katılımcı görüşlerine etkisi araştırılmıştır.

Öğrenciler BF/birleşik fiilleri Almanca öğretiminde hangi düzeyde öğrenmiştir ve kullanmaktadır? (Araştırma sorusu No: 3) irdelenmek amacıyla yöneltilen *"Sizce birleşik fiillerin özellikleri nedir? Basit fiilden farkları nedir?"* sorusuna aşağıdaki Tablo 4.4.3.1.'de görüldüğü gibi sadece kontrol grubundan 1 katılımcıdan "*bilmiyorum* "cevabı gelmiştir.

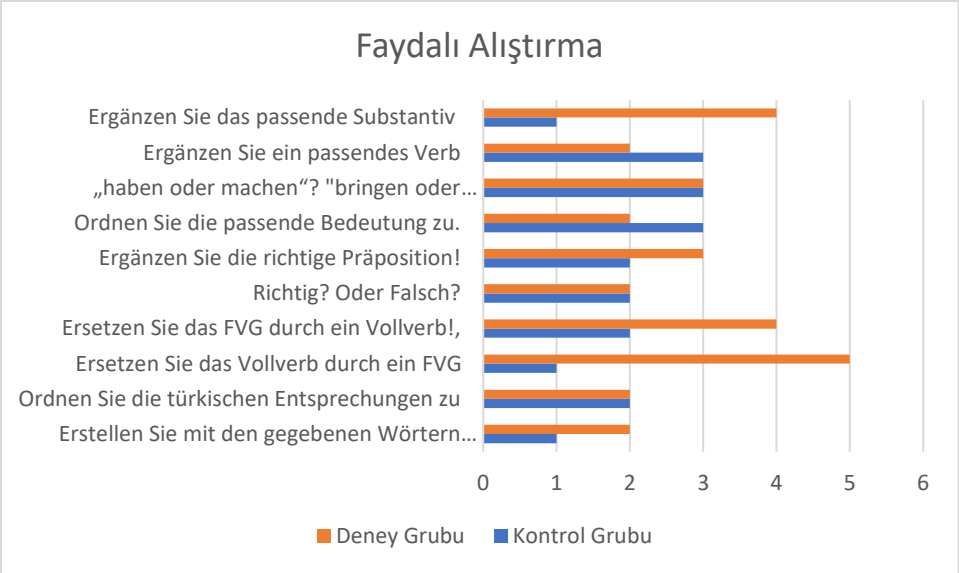
Tablo 4.4.3.1. Son Algı Birleşik Fiil Özellikleri

K36	*birleşik fiil; iki farklı kelimenin birleşmesiyle farklı bir anlam kazanabilerek oluşan, kurallarına göre ayrı veya birleşik bir biçimde yazılabilen kelimelerdir. eğer birleşik fiil birleşik yazılmışsa ayrı yazılamaz.basit fiiller yalın halde bulunan kelimelerdir.birleşik fiil, basit fiillerin birleşmesiyle oluşabilir.*
K43	*Birleşik fiiller en az iki sözcüğün birleşmesi ile oluşmaktadır.*
K47	*basit fiilerin anlamlarını tasvir edici, daha belirgindirler.*
K53	*En az iki sözcüğün birleşmesi ile oluşmaktadır. Basit fiil cekim ekleri alır yani bu ekler fiile gelerek fiilin anlamını değiştirmez. Birleşik fiil iki farklı kelimenin bir araya gelmesiyle oluşur.*
K51	*iki veya daha fazla kelimenin bir araya gelmesiyle oluşan ve kendi anlamlarından başka anlam veren bir eylemi gerçekleştirmek için kalıplaşmış fiillerdir. basit fiil çekim ekleri alır bu ekler fiilin anlamını değiştirmez. birleşik fiil iki farklı kelimenin bir araya gelmesiyle oluşur ve cümleye farklı anlamlar katabilir.*
K52	*Bilmiyorum*
D2	*formal bir tonlama katar*
D8	*Cümleye farkli anlam katar ve tamamlarlar.*
D14	*Birleşik fiiller tek kullanılamayacakları için basit fiilden burada ayrılıyorlar. Basit fiiller tek başına kullanılabilir.*
D19	*Basit fiillerin farklı bir şekilde ifade edilme biçimidir. Tabiki günlük konuşma dilindede kullanılır ama daha çok bilimsel ve akademik dilin hakim olduğu yazılı metinlerde kullanımı dahada yaygındır. Basit fiil birleşik fiilde isim haline gelir(entscheiden/ Entscheidung treffen gibi) ve özelliğini kaybeder. Ayrıyetten birleşik fiillerde sıfat veya zamir kullanımıda yaygındır(effektive Massnahmen treffen gibi).*
D23	*Birleşik fiil en az iki kelimeden oluşur ama basit fiilde tek kelime yeterli olur. Anlam farkları vardır. Ve genelde birleşik fiillerde jmd. tarzı mesela birine gibi şeyler olur ama basit fiilde direk anlam vardır. Yani dediğim gibi tek kelime ile açıklanır. Ve en önemli farklardan biri birleşik fiilde Dativ olan basit fiilde Akkusativ olabilir mesela jdm. die / eine Frage stellen Dativ ama basit fiil olan fragen Akkusativdir.*
D26	*Birleşik fiiller en az iki kelimenin bir araya gelmesinden oluşur.*
D10	*Basit fiiler tektir.*

Bir kontrol grubu katılımcısı (K52) dışında çalışma grubunun tamamı bu soruyu doğru cevaplandırmıştır. Verilen cevaplarda deney grubundan D23 “Frage stellen” ve D19’un “Entscheidung treffen” örneklerini vererek açıklama yaptıkları görülmektedir.

Derslerde kullanılan etkinliklere yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?

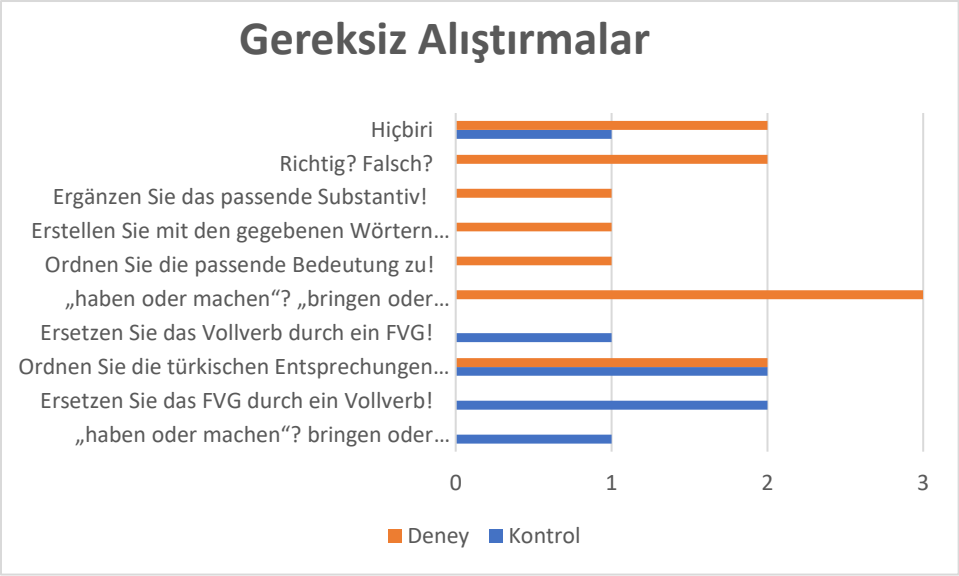
Birleşik fiil öğretim modeli uygulama sürecinde kullanılan alıştırmalardan başlıcalarına yönelik katılımcı görüşleri alınmıştır. Derslerde kullanılan 10 alıştırmadan faydalı olduğunu düşündüklerini işaretlemeleri istenmiştir. *Birleşik Fiiller öğrenirken hangi alıştırma sizce faydalıdır?* sorusuna verilen cevaplar birleşik fiillerin karşılaştırmalı çalışılmasının faydalı olduğunu göstermiştir.

Şekil 4.4.3.1. Birleşik Fil Öğretiminde Faydalı Alıştırmalar

Çalışma grubunun faydalı bulduğu alıştırmalar Şekil 4.4.3.1.'de görüldüğü gibi deney grubu toplamda 29 seçim, kontrol grubu 18 seçim gerçekleştirmiştir. Türkçe karşılığını bulma, yardımcı fiil karşılaştırmaları "haben/machen", "bringen/kommen" ve doğru, yanlış alıştırmaları her iki gruptan da öğrenimde faydalı olduğu görüşü eşit dağılım göstermiştir. Basit fiili birleşik fiil ile ifade etme etkinliği deney grubunda en çok tercih edilen; kontrol grubunda ise en az işaretlenen alıştırma olmuştur. Deney grubu uygun isim yerleştirme, birleşik fiili basit fiil ile ifade etme, doğru ilgeç tamamlama ve kelimelerden cümle kurma alıştırmalarını kontrol grubundan fazla tercih etmiştir. Kontrol grubu da uygun fiil tamamlama ve çeviri alıştırmalarının faydalı olduğunu deney grubundan fazla işaretlemiştir.

Faydalı olan alıştırmalardan sonra tam tersini araştıran *"Birleşik Fiiller öğrenirken hangi alıştırma sizce gereksizdir?"* sorusu yöneltilmiştir. Kontrol grubu

Şekil 4.4.3.2. Birleşik Fil Öğretiminde Gereksiz Alıştırmalar

Şekil 4.4.3.2.'de sıralanan alıştırmaların hepsini gerekli gören %30 katılımcı "hiçbiri" seçeneğini işaretlemiştir. Verilerin analizinde Türkçe karşılaştırma alıştırmalarını her iki gruptan iki katılımcı gereksiz olarak belirtmiştir.

"Almanca öğretmen adayı olarak birleşik fiilleri öğrencilerinize nasıl öğretirsiniz? Birleşik fiillerden örnek ile açıklayabilir misiniz?" sorusuna **kontrol grubundan** bir katılımcı "*Bilemiyorum*" cevabını vermiş, diğerleri uygulama dersinde kullanılan alıştırma seçeneklerinden faydalanarak cevaplamışlardır. Kontrol grubu katılımcılarının Türkçe – Almanca kullanım farklılıkları konusunda farkındalıkları gelişmemiştir. Cevaplar:

K-36: "*Basitten zora doğru çoklu öğretim sistemi ile.";*

K-43: "„haben oder machen"? Bringen oder kommen? Bu örenklendirme bana yardımcı oluğu için bende bunu kendi öğrencilerime yapdırmak isterdim çünkü bu konu da güçlük çeken bir öğrenciydim ama bu yardımcı oldu ondan bunu kullanmaya devam ederdim veya daha efektiv bir çalışma bulursam onu kullanmak isterdim.";

K-47: "Çeşitli çoktan seçmeli testler,çalışma kağıtları,örnek cümleler ile";

K-53: "Almanca ayrilabilen fiiller nasil kullanilir onu ogretirim onceliklr.";

K-51: "öncelikle birleşik fiillerin ne olduğunu, nasıl yazıldığını anlatırdım sonra birkaç örnek gösterip o örneklere benzer cümleler kurmalarını isterdim. Fiilleri karışık bir şekilde verir, eşleştirmelerini ve sonrasında da cümle kurmalarını isterdim."

Deney grubunda ise 2 katılımcı bu konuda yetkin olmadığını belirtmiştir. Türkçe karşılıkları kullanmak isteyen katılımcılar: D-10: "*Onlara alıştırmalar yaptırırdım. Ve Türkçe karşılığıyla birlikte öğretirdim*.";

D-14: "*Sanırım öncelikle fiille ismi ayırt etmelerini sağlardım. Daha sonra hangi isimler hangi fiillerle bir anlam taşır diye söylerdim veya karışıklığa neden olabilecek birleşik fiilleri anlatırdım. Örneğin: Entscheidung treffen; normalde karar vermek demektir. Fakat Almancayı yeni öğrenen bir öğrenci bunu karara buluşmak diye çevirebilir çünkü treffen in karşılığı normalde buluşmaktır*." Farklılıkları Türkçe – Almanca karşılaştırmayı düşünmektedir.

D-2: "*Konuyu anlattıktan sonra pekiştirmek amaçlı lücken übung yaptıktan sonra cümle kurmalarını isterim.Bspl: Jmdn eine …..... erteilen Bedeutung: jm einen Wunsch nicht erfüllen, Welche Funktionsverbgefüge kann man verwendet?*" ; Türkçe Almanca farklılıkların farkında olan öğretmen adayı:

D-19: "*Hocam bu çok kapsamlı bir konu aslında ama genel olarak sizinde derste yaptığınız gibi belli başlı önemli olanları, yani çok kullanılanları gerek interaktiv Übunglarla, gerek se öğrenciler için uyarlanmış olan metinler üzerinde göstermeyi tercih ederim. Türkçe mantık ile değilde Almanca nasıl düşünülüp uygulanıyor onu öğretmekte fayda var(Almancada Entscheidung treffen Tükçede farklı mesela Entscheidung geben değil). Bu konuları tabi işlemek için belli bir seviyeye de gelmiş olmaları gerekir*." diye açıklama yapmıştır.

Kontrol grubunun oluşturduğu resimli eşleştirme alıştırmaları tercih eden deney grubu katılımcısı: D-23: "*Bol bol eğlenceli alıştırmalarla öğrencilerime öğretirim. Tabiki de bunu resimlerle desteklerim. Mesela önce sorumu sorarım. Sonra atıyorum einen Ausflug machen ile ilgili resim koyarım sonra da sorunun cevabını bu resimle eşleştirmelerini isterim*." Cevabını vermiştir.

Açıklamalardan görüldüğü gibi; birleşik fiilleri öğrencilere aktarma yöntemi olarak kontrol grubunun cevaplarında genel Almanca öğretim yöntemleri yer almıştır. Kontrol grubundan bir katılımcı özellikle BF öğretimini yardımcı fiil karşılaştırmaları ile öğretme görüşündedir. Deney grubunda ise; farklılıkları Türkçe – Almanca karşılaştırma etkinlikleri vurgulanmıştır.

İki gruba da yöneltilen *"Türkçe- Almanca birleşik fiileri karşılaştırmak öğrenmenize faydalı oldu mu? Örneğin?"* yönergesine kontrol grubundan olumsuz görüşler gelmiştir. Sadece bir katılımcı K-53: "*Evet oldu*." Şeklinde olumlu cevap vermiştir. Diğer katılımcılar Türkçe-Almanca karşılaştırmanın faydalı olmadığı düşüncesindedir:

K-36: "*Fazla değil*."; K-47: "*hayır*"; K-52: "*Bilemiyorum* "şeklinde cevaplamışlardır.

K-43 farklı dil ailelerinden gelen dillerin karşılaştırılmasını faydalı olmadığını düşünmektedir. "*ben bunu pek faydalı olduğunu düşünmiyorum kendimce çünkü burda bir dilli öğrenmek asıl amaç farklı bir dil üstünden bilgi vermek değil o yüzden ben almanca ile Türkçeyi karşılaştırmam ikisi de farklı dil ailelerinden gelme bir dil*" cevabını vermiştir.

K-51: "*ben almanyada öğrendiğim için karşılaştırma yapmadan öğrendim ve bu benim için yeterli oldu. Karşılaştırma yapmadan öğrenmek daha kalıcı olurmuş gibi geliyor bana*.";
Deney grubunda ise cevaplar Türkçe- Almanca karşılaştırmaların faydalı olduğu konusunda yoğunlaşmışlar ve farkındalık yaşayan katılımcılar örnekler vererek açıklama yapmışlardır.
D-23: "*Türkçe Almanca birleşik fiileri karşılaştırmak öğrenmemize faydası oluyor*.";
D-8: "*Evet*" ; "*Türkçe- Almanca birleşik fiileri karşılaştırmak öğrenmeme kesinlikle faydalı oldu. Mesela zur Sprache bringen Akkusativdir, türkçesi birşeyi dile getirmek ve bu da Akkusativdir yani türkçede -i halidir. Bu şekilde mantık kurarak aklımda daha çok yer edindi*.";
D-14: „*Aslında karşılaştırmak faydalı olabilir çünkü bazı durumlarda tam karşılığını veremeyebiliyor. Örneğin,, zum Ausdruck kommen"; Türkçe de ,,ifadeye gelmek"; fakat böyle bir mantık olmadığı için biz buna ,,,ifade etmek"; diyoruz*.";
D-19: "*Yukardada bahsettiğim gibi mantığını oturtmak adına gerçekten faydalı oldu. Hem bazı bildiklerimi tekrar hatırlamış oldum hemde kıyaslama imkanımız oldu. İn Acht nehmen de olduğu gibi (dikkate almak) benzerliklerin olduğunu görmek öğrencileri de motive edebili*r." cevabını vererek öğrenci ile empati kurduğunu göstermiştir.
Deney grubu iki üye kararsız kalmıştır. D-2: „*yani* "; D-26: "*Bahsedilen konuyu çok fazla anlamadığım ve karıştırdığım için yeterli bir cevap verememe*."

Tablo 4.4.3.2. Türkçe Almanca karşılaştırmalı Alıştırma Öğrenci Görüşü

Anadil	Türkçe	Almanca	Türkçe Almanca Karşılaştırma Faydalı
Deney Grubu	3	4	4
Kontrol Grubu	3	3	1

Tablo 4.4.3.2. de kontrol ve deney grubu anadil Türkçe ve Almanca olanları ve görüşlerinde karşılaştırmayı faydalı bulan kontrol grubu 1 katılımcı, deney grubu 4 katılımcı görülmektedir. Son algı anketinde deney grubu ile Türkçe- Almanca alıştırmalarla birleşik fiillerin pekiştirilmesine katılımcılar olumlu görüşler bildirirken, kontrol grubunda Türkçe- Almanca karşılaştırmalı çalışma yapmaksızın sadece Almanca alıştırmalarla çalışmak görüşleri olumsuz etkilemiştir. Kontrol grubunda 1 katılımcı dışında tümü Almanya'da öğrendiğini belirten öğrenci de karşılaştırmayı gereksiz bulmuştur.
„bringen oder kommen", „stellen oder stehen" gibi karşılaştırma yapmak öğrenmenize faydalı oldu mu?" sorusuna her iki gruptan tüm katılımcılar olumlu cevap vermiştir. Kontrol grubu açıklama yapmamış, deney grubu cevaplarını ayrıntılı yazmıştır. D-23:"*Genau. Insbesondere habe ich dank der Beispiele in dieser Lektion gelernt.*"; D-10:"*Karşılaştırma yapmak öğrenmede yardımcı oluyor*."; D-14: "*Bence olur çünkü anlamları ayrı ve eğer bunların farklarını öğrenmiş olursak bize fayda sağlayacaktır elbette*.";

D-19: "*Tabiki bunlarında faydası oldu ama burada maksat FVV öğrenmek ise ersetzen sie das FVV durch ein Vollverb tarzı Übunglar daha verimli olabilir, çünkü bringen veya kommen da zaten yüzde 50 şansları var öğrencilerin. Yani işleri çok kolaylaşmış oluyor bu durumda. Biraz da kendilerinin düşünüp FVV nasıl Vollverb e döüştürürüm diye düşünecekleri cümleler oluşturmakta faydalı olabilir. Bu arada tabi bütün yapılan Übunların FSU de yeri yadsınamaz ama ben bir tık daha detay düşündüm*."

Verilere bakıldığında tüm katılımcıların yardımcı fiil karşılaştırmalarına olumlu görüş bildirmiştir. Deney grubunun gerekçelendirmeleri farkındalıklarını göstermiştir.

"Birleşik Fiillerde yardımcı fiil değişikliği cümle yapısında değişikliğe neden olur mu? Nasıl? Örneğin: "zur Sprache bringen"; "zur Sprache kommen" Bu şekilde düşünme nedenini lütfen detaylı yazınız." yönergesine Kontrol grubundan K-47: "hayır olmaz", K-52 "Bilmiyorum"; deney grubundan D-14: "*Buradaki örnekte hayır olmaz çünkü ,,zur Sprache bringen"; bir şeyi dile getirmek anlamını taşırken ,,zur Sprache kommen"; da bir şeyi dile getirmek anlamını taşır.*" İfadeleri ile olumsuz cevaplamışlardır. Kontrol grubu katılımcılarının açıklamaları farkındalık içermemiştir. K-43: "*bir kişi konuşurken otomatik olarak doğru konuşur ve neyi nasıl nerde kullanabilçeğini kendisi farkına varır onun için zur sprache kommen oder zum sprechen bring finde ich seher nützlich bei dem erlehrnen von dem sprachen*" ve K-51: "*olur diye düşünüyorum. Zur sprache kommeni 1. Tekil şahıs için kullanabilirken bringeni kullanamıyorum*."

Deney grubu D-2: "*Evet olur. İkisi de farklı anlam taşıyor."Jmdn bringt etwas zur Sprache"etwas kommt von selber aus zur Sprache*,", D-8: "*Evet olur ikiside farkli anlamar taşıyor*" D19 ve D23 ayrıntılı açıklamaları ile farkındalık göstermiştir.

D-19: "*Tabiki bir değişiklik söz konusu. Derslerdede işlediğimiz üzere zur Sprache bringen da bir Substantiv gerekli iken(yani jemand bringt das Problem zur Sprache gibi), zur Sprache kommen da belirli bir kişi, özne yoktur(Dabei wird auch das genannte Problem zur Sprache kommen)*."

D-23: *"Es gibt keinen Unterschied in der Satzreihenfolge. Beides sind sogenannte Nomen-Verb-Verbindungen. Sie unterscheiden sich nur in der Bedeutung. "zur Sprache bringen: jemand spricht darüber / sagt etwas. (Wer macht das? Es ist das, was eine Person tut.):AKK zur Sprache bringen-besprechen; (birşeyi dile getirmek-konuşmak)"zur Sprache kommen: etwas wird angesprochen / erwähnt (Was passiert / passiert? Es geht darum, was getan wurde.)*"

Son algı anketinden elde edilen bilgilere göre; "zur Sprache bringen"; "zur Sprache kommen" yapısal karşılaştırmasında kontrol grubu fark olmadığı düşüncesini paylaşmış, açıklama

getirmemiş, deney grubu ise daha nitelikli cevap vererek açıklamalarında farklı özne kullanımı belirtilmiştir.

Sonuç olarak; derslerde kullanılan etkinliklere yönelik öğrenci görüşleri kontrol grubunda BF'lere özel farkındalık gelişmediğini göstermiştir. Açıklamalardan görüldüğü gibi; birleşik fiilleri öğrencilere aktarma yöntemi olarak kontrol grubunun cevaplarında genel Almanca öğretim yöntemleri yer almıştır. Bir katılımcı özellikle BF öğretimini yardımcı fiil karşılaştırmaları ile öğretme görüşündedir. Deney grubunda ise; özellikle farklılıkları Türkçe – Almanca karşılaştırma alıştırmalarının kullanımı vurgulanmıştır.

Deney grubu ile Türkçe- Almanca alıştırmalarla birleşik fiillerin pekiştirilmesine katılımcılar olumlu görüşler bildirirken, kontrol grubunda Türkçe- Almanca çeviri ve Almanca alıştırmalar görüşleri olumsuz etkilemiştir. Kontrol grubunda 1 katılımcı dışında tümü Almanya'da dili edindiğini belirten öğrenci de karşılaştırmayı gereksiz bulmuştur.

Verilere bakıldığında; katılımcılar yardımcı fiil karşılaştırmalarına olumlu görüş bildirmiştir. Deney grubunun gerekçelendirmeleri farkındalıklarını göstermektedir.

4.5. Verilen Eğitim Sonrasında Öğrencilerin Birleşik Fiil Kullanım Niteliği Nasıldır?

Eylem araştırması sürecinde 102 birleşik fiil farklı alıştırma ve metin çalışmaları ile kullanılmıştır. Bu süreçte deney grubu L1 karşılaştırmalı örneklerle desteklenmiştir. Eğitim sonrasında öğrencilerin Birleşik Fiil kullanımını değerlendirebilmek için final sınavında verdikleri cevaplar incelenmiş ve katılımcıların ilk anket, ara sınav ve final cevapları karşılaştırılmıştır.

4.5.1. Birleşik Fiil Karşılaştırmalı Öğrenme Sürecinde Hata Analizi

Seminerlerde yer alan birleşik fiillerde doğru yardımcı fiil seçimi ve cümle kurma çalışması ara sınavda sorulmuştur. Öğrenci cümle verileri değerlendirilirken hatalar tanımlanarak gruplara ayrılmış ve analiz edilmiştir. Kleppin düzeltme işaretleri ile hata tanımlamasını öğrencilere kendi eksiklerini göstermek için önermiştir (Kleppin, 2002 , s. 57): F= fiil, A=Artikel (Tanımlık), K= Yazım kuralı, S=Cümle öğesi, T=Tekrar, İ=Ad fiil, M=Mana ve Ç=Çoğul hatasını belirtir. Öğrenci cevapları orijinaldir.

Ödev "eine Entscheidung treffen"

Çalışma grubuna dördündü ders sonrası E-Mail yazma ödevi verilmiştir. Mektupta "eine Entscheidung treffen" BF'ini kullanmaları istenmiştir (Bakınız 3.4.2.3. Eylem Araştırması: Örnek: Ders 4). Deney grubunda 14 öğrenci ödevini yapmış ve 1 kişi "eine Entscheidung treffen" birleşik fiilini yazısında kullanmamıştır. Tablo 4.5.1.1.'de görüldüğü gibi 13

kullanımdan 4'ü hatalı, 9'u doğrudur. Hataların 2'sinde anlam olarak uygun kullanılmamış, 1'i basit fiil karşılığını kullanmış ve 1'nde de hatalı cümle öğesi tespit edilmiştir.

Tablo 4.5.1.1. Deney Grubu Ödev "eine Entscheidung treffen"

Sıra No	„eine Entscheidung treffen“ ilk kullanım	Hata Analizi
2	Es ist auch okke wenn nicht, aber wenn du eine Entscheidung getroffen hast, schreib mir bescheid damit ich mit Filzen anfangen kann!	
6	Mein Bruder macht zwar eine Ausbildung als Computerprogrammierer aber sie hat immernoch keine Entscheidung getroffen, was sie nach der Ausbildung machen soll.	S
8	Manchmal fällt es mir schwer eine Entscheidung zu treffen, welches Buch ich lesen soll.	
10	Es war schwer eine Entscheidung zu treffen, was ich überhaupt studieren möchte, doch ich habe mich schlussendlich dafür entschieden, weil ich in Sprachen Lehren und Lernen meine Interesse gefunden habe	
11	Aber ich muss die Entscheidung treffen ob das mein Traumjob ist.	
12	XXX Yanıtlanmamış	
13	Ich habe eine gute Entscheidung getroffen da bin ich mir sicher	
14	Können wir eine Entscheidung treffen?	M
15	Darüber hinaus treffe ich eine Entscheidung für die Zukunft, einen Master- Abschluss zu machen.	
19	Vor circa einem Jahr traf ich die Entscheidung, einen Auslandsaufenthalt als Erasmusstudent an der pädagogischen Hochschule Heidelberg zu absolvieren	
22	İch İnteressiere mich stark für Basketball und Fußball, ich habe sogar in beiden Bereichen eine Zeitlang gespielt musste mich leider dann für ein Bereich Entscheiden.	F
23	Nach meiner Universitätsausbildung treffe ich mich Entscheidung, in Deutschland zu leben. Lass uns ein bisschen über dich reden. Welche Entscheidung triffst du übrigens für deine Zukunft gesprochen?	A, M, İ
24	Neulich habe ich die Entscheidung getroffen eine Ausbildung zu machen, die mir richtig Spass macht.	
25	Da habe ich wirklich eine gute Entscheidung getroffen	

Kontrol grubunda 13 ödev teslimi yapılmıştır. Tablo 4.5.1.2.'de görüldüğü gibi 2 öğrenci "eine Entscheidung treffen" birleşik fiilini kullanmamıştır. İncelenen 11 çalışmada 9'u doğrudur ve 2 hatalı kullanımdan 1'i anlam 1'i de cümle öğesi bakımından yanlış kullanılmıştır.

Tablo 4.5.1.2. Kontrol Grubu Ödev "eine Entscheidung treffen"

Sıra No	„eine Entscheidung treffen“	Hata Analizi
29	Als ihr die Entscheidung getroffen habt nach İtalien zu ziehen, war ich ehrlich gesagt sehr schockiert darüber.	
30	Ich habe eine Schwester, sie macht zwar eine Ausbildung als Erzieherin aber sie hat immernoch keine Entscheidung getroffen, was sie nach der Ausbildung machen soll.	
32	Wenn es Passt können wir nach Absprache die Entscheidung treffen uns mal persönlich zu sehen.	M
33	Schließlich habe ich geadcht woran ich Interessen haben konnte , nachdem ich mich über andere Berufe informiert habe , habe ich eine Entscheidung getroffen , dass ich als Krankenschwester Ausbildung machen kann	
36	Nach dem ersten Treffung mit den Verein habe ich eine Entscheidung getroffen das ich darüber einen Text schreiben werde	
37	X	
38	Ich bin bald mit meinem Studium Fertig und bin froh darüber das ich in der Arbeit meinen Hobbys hinterher gehen kann war zwar schwer diese Entscheidung zu treffen.	S
44	X	
46	Entscheidung zu treffen eine Erzieherin zu werden viel mir aber trotzdem schwer, denn es ist schon ein anstrengender Beruf.	
47	So wie ich keine Entscheidungen für Menschen treffen möchte, lasse ich niemanden Entscheidungen für mich treffen	
52	Nur mir ist es immer schwer eine Entscheidung zu treffen was ich abends kochen soll	
54	Ich möchte im Summer nach Deutschland fliegen aber ehrlich gesagt... habe ich noch keine Entscheidung treffen können.	
55	, wodurch es mir schwer fällt eine Entscheidung zu treffen. Was sind deine lnteressen und Hobbies?	

Çalışma grubunun anlam hataları bu birleşik fiilin “einen Termin machen” ile karıştırıldığını göstermektedir. E-posta yazarak serbest birleşik fiil kullanımı çalışma grubunda birleşik fiil kullanımı nitelik tespitine izin vermemiştir. Her katılımcı edat kullanımlı cümle kurmadığı için kazanım düzeyi tespit edilememiştir. Bu nedenle ölçme değerlendirme için kelimelerle cümle kurma, basit fiil cümlesini BF ile ifade etme sorularına yer verilmesinin kazanımları değerlendirmek için daha uygun olduğu düşünülmüştür.

Ara sınav

Ara sınava katılım deney grubunda N=19 ve kontrol grubunda N=25 olmuştur. Bunu nedeni kontrol grubundaki ara sınava katılım zorunluluğu olmayan eski öğrencilerdir. Ara sınav „eine Entscheidung treffen” *Das Verb fehlt. Welches Verb passt zu diesen Wörtern? Bilden Sie einen vollständigen Satz mit den vorgegebenen Wörtern!* sorusu cevapları sadece birleşik yapısı, anlam ve doğru ilgeç kullanımı kriterlerine göre değerlendirilmiştir. Bu soruyu yanıtlayan deney grubunda 16 ve kontrol grubunda 22 öğrenci vardır.

Tablo 4.5.1.3.'te deney grubu(N=19) öğrenci 3 boş, 7 öğrenci doğru ilgeç kullanımlı cümle ile 9 doğru cevap (%56) vermiştir.

Tablo 4.5.1.3. Deney Grubu Ara Sınav "Entscheidung treffen" Cümleleri
Lerner, selbstständig, Entscheidungen, sprachlich, Regelmäßigkeiten (N=16)

24	Lerner trifft selbststaendig Entscheidungen über sprachliche Regelmaessigkeiten	
15	Der Lerner trifft die sprachliche Regelmäßigkeiten selbstständig Entscheidungen.	***İ***
19	Lerner können selbststandig über sprachliche Regelmassigkeiten Entscheidungen treffen.	
23	Die Lerner treffen selbstständig die Entscheidungen sprachlicher Regelmässigkeiten.	***İ***
22	Die Lerner treffen selbstandig Entscheidungen über die sprachlichen Regelmasigkeiten.	
8	Die Lerner treffen selbstständig Entscheidungen um sprachliche Regelmäßigkeiten.	***İ***
25	Der Lerner treffen selbstständig Entscheidungen über spraclichen Regelmässigkeiten.	
13	Die Lerner treffen selbststaendig Entscheidungen über die sprachlichen Regelmaessigkeiten.	
14	Lerner treffen selbststaendig Entscheidungen wenn sie sprachliche Regelmaessigkeiten lernen.	
11	Lerner **haben** selbständige Entscheidungen über sprachliche Regelmässigkeiten.	***F***
7	Die Lerner treffen selbständige Entscheidungen über die sprachlichen Regelmäsigkeiten.	
2	Die Lerner müssen selbstständig sprachlich Entscheidungen treffen, so werden die Regelmäßigkeiten einer Sprache besser erlernt	
21	Der Lerner **lernt** selbständig und regelmäsig sprachliche Entscheidungen.	***M,***
28	Die Lerner treffen selbständig die Entscheidungen **für** die sprachliche Regelmässigkeiten.	***İ***
10	Lerner treffen selbständig Entscheidungen **bei** sprachlichen İ Regelmässigkeiten.	***İ***
16	Der Lerner treffen selbstständig Entscheidungen über spraclichen Regelmässigkeiten.	

Deney grubunda 5 öğrenci ilgeç eksikliği/hatası, 1 yardımcı fiil hatası ve 1 anlamsal hata olmak üzere 7 öğrenci sınavda hatalı cevap vermiştir.

Aşağıdaki Tablo 4.5.1.4.'de kontrol grubu (N=25) öğrencinin sınav cevapları paylaışmıştır.

Tablo 4.5.1.4. Kontrol Grubu Ara Sınav "Entscheidung treffen" Cümleleri

Lerner, selbstständig, Entscheidungen, sprachlich, Regelmäßigkeiten (N=20)

54	wenn lerner selbsstaendige Entscheidungen trifft und Regelmaesigkeiten wie Wiederholungen macht, wird er sprachlich sehr gute Fortschritte erzielen	
45	Damit Lerner selbständig Entscheidungen treffen können, müssen sie sprachliche Regelmäßigkeiten kennen.	
29	Wenn der Lerner selbsststaendige Entscheidungen trifft und Regelmaessigkeiten wie Wiederholungen macht, wird er sprachlich sehr gute Fortschritte erzielen.	
49	Lerner treffen selbstständig, sprachliche Entscheidungen mit Regelmäßigkeiten.	*İ*
46	Der Lerner sollte selbständig Entscheidungen über seine sprachlichen Kenntinsse und seine Regelmäßigkeit im Lernen treffen.	
40	Lerner müssen selbststaendig Enstscheidunge über die sprachliche Regelmaessigkeit treffen.	
37	Die lerner **umgehen** selbstaendig die Entscheidungen bezüglich der sprachlichen Regelmaessigkeit.	*F*
52	Die Sprachlichkeit kann durch Regelmäßigkeit und selbstständiges lernen weiter kommen und man muss eine Entscheidung treffen ob der Lerner es wirklich möchte.	
42	Die lerner treffen nicht selbstandig Entsheidungen über die sprachlichen Regelmaßigkeiten	
30	Der Lerner trifft selbststaendig die Entscheidung über die sprachliche Regelmaessigkeiten.	
41	Lerner **geben** Selbständig Entscheidungen **für** die sprachlich Regelmässigkeiten	*F*
43	slebstständige Lerner können regelmäßig sprachliche entscheidungen treffen	
33	Wenn Lerner selbständig Entscheidungen treffen ,können sie spraclich Regelmäßigkeiten erlernen.	
36	Die Sprache kann selbststaendig und regelmaessigkeit **Cevaplanmamış**	
44	Der Lerner muss selber Entscheidungen **träffen** ob er selbständig und Regelmäßig die sprache lernt.	*F*
51	der lerner trifft selbststaendig die entschedung über die sprachliche regelmaessigkeiten.	
35	Lerner treffeb selbstständige eintscheidungen	*İ*
48	Lernen treffen die Sprachliche Regelmassigkeiten selbstandig Entscheisugen.	*İ*
47	Der Lerner trifft selbstständig die Entscheidung über die sprachliche Regelmässigkeiten.	
49	Um selbstständig Entscheidungen für Lerner zutreffen musst du in Regelmäßigkeiten sprachlich gut reden.	*M*
32	Die selbststaendigen Lerner, die regelmaesigkeiten **Cevaplanmamış**	
55	Die Lerner treffen selbstständig Entscheidungen über die sprachlichen Regelmäßigkeiten.	

Kontrol grubunda 5 öğrenci boş, 7 doğru ilgeç kullanımı ile 13 doğru (%60) cevap, 3 ilgeç hatası, 3 yardımcı fiil hatası ve 1 anlam hatası olmak üzere 7 hatalı cevap vermiştir.Ara sınav sorularında deney grubu ve kontrol grubu doğru cevap yüzdeleri yakın olduğu ve deney grubunun %3 daha iyi sonuç aldığı görülmüştür.

Eylem araştırmasının 4. haftasında verilen ödev çalışmasından elde edilen bilgiler ve 7. haftada yapılan ara sınavda “eine Entscheidung treffen” BF öğrenci cümleleri ilgeç kullanımı ile çok nitelikli seviyeye ulaşmıştır. Ara sınavda sorunun nitelikli kullanım sınırlaması getirmesi ile zorluk derecesi yükselmiştir. Veriler Tablo 4.5.1.5.’e göre incelendiğinde kontrol grubu ödevde deney grubundan %12 daha fazla doğru cevaplar verirken 3 hafta sonra deney grubuyla aradaki fark %4’e gerilemiştir. Her iki grup da BF’i daha nitelikli kullanmıştır. Deney grubunun karşılaştırmalı çalışmalarla kazanımlarını artırdığı söylenebilir.

Tablo 4.5.1.5. Deney ve Kontrol Grubu "eine Entscheidung treffen”

“eine Entscheidung treffen”		Doğru	Fark	Yanlış	Fark
Ödev	Deney Grubu (N=13),	%69		%30	%12
	Kontrol Grubu (N=11)	%81	%12	%18	
Ara sınav	Deney Grubu (N=16)	%56		%42	%7
	Kontrol Grubu (N=20)	%60	%4	%35	

Ara sınavda ilgeç kullanımı gerekmesi nedeniyle sorunun zorluk seviyesinin yükseldiği gözlenmiştir. Bu da öğrenci cevaplarında nitelik artışına neden olmakla birlikte hatalı cevap oranını yükseltmiştir. Giriş sınavında, ödev metninde kontrol grubunun başarısı deney grubundan yüksektir. Final sınavı verileri karşılaştırmalı eğitimin etkilerini gösterecektir.

Final Sınavı

Seminerlerde yer alan birleşik fiil geçişli alıştırmalar final sınavında sorulmuştur. Öğrenci cümle verileri değerlendirilirken hatalar gruplara ayrılarak analiz edilmiştir: F= fiil, A=Artikel (Tanımlık), K= Yazım kuralı, S=Cümle öğesi, T=Tekrar, İ=Adfiil, M=Mana ve Ç=Çoğul hatasını belirtir. Öğrenci cevapları orijinaldir. Soru: *Ersetze das Funktionsverb durch ein transitives Funktionsverb. Formulieren Sie den Satz um!*

“zum Ausdruck bringen/kommen”

Final sınavında*” Die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien kommt zum Ausdruck. ↔ Der Redner…*” ders içi alıştırmalarda kullanılan BF cümlesini farklı yardımcı fiil ile ifade etme yönergesi verilmiştir. Destek olarak özne verilmiş ve cümlenin tamamlanması istenmiştir. Deney grubu verileri aşağıdaki Tablo 4.5.1.6’da incelenmiştir.

Tablo 4.5.1.6. Deney Grubu Final Sınavı Birleşik Edilgen/Etken Çatı Dönüştürme "kommen/bringen"

Die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien kommt zum Ausdruck. ↔ Der Redner

4	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energie zum Ausdruck.	
18	Der Redner **drückt** die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien **aus**.	F
26	Der Nutzung erneubarer Energien kommt zum Ausdruck in die Notwendigkeit.	T
24	Der Redner **drückt** die Notwendigkeit der Nutzung der erneuerbaren Energien **aus**.	F
15	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien zum Ausdruck	
19	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbaren Energien zum Ausdruck.	
12	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneurbarer Energien zum Ausdruck.	
23	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien zum Ausdruck.	
10	Der Redner wird die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Ernergie zum Ausdruck bringen **werden**.	M
22	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbaren Energie zum ausdruck.	
8	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energie zum Ausdruck.	
16	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbaren Energien zum Ausdruck.	
25	Der Redner **drückt** die Notwendigkeit der Nutzung der erneuerbaren Energien **aus.**	F
13	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbaren Energien zum Ausdruck.	
6	Der Redner die Notwendigkeit der Nutzung der erneuerbaren Energien aus.	F
14	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbare Energien zum Ausdruck.	
11	Der Redner Cevaplanmamış	
7	Der Redner **drückt** über die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien **aus.**	F
2	Der Redner hat die Notwendigkeit der Nutzung..... **augedrückt.**	F
27	Der Redner **druckte** die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien **aus.**	F
28	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien zum Ausdruck.	

Deney grubu(N21) “zum Ausdruck bringen/kommen” yardımcı fiil geçiş sorusuna 11 doğru ve 1 boş cevap vermiştir. Tablo 4.5.1.6. incelendiğinde 6 basit fiil kullanımı, 1 tekrar ve tek yanlış cümle passif/edilgen kullanım D10’da görülmüştür.

Final sınavında*” Die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien kommt zum Ausdruck. ↔ Der Redner…*” ders içi alıştırmalarda kullanılan BF cümlesini farklı yardımcı fiil ile ifade etme yönergesine kontrol grubunun verdiği cevaplar aşağıdaki Tablo 4.5.1.7’de listelenerek incelenmiştir.

Tablo 4.5.1.7. Kontrol Grubu Final Sınavı Birleşik Edilgen/Etken Çatı Dönüştürme "kommen/bringen"

Die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien kommt zum Ausdruck. ↔ Der Redner

54	Der Redner **drückt** die Notwendigkeit der Nutzung erneubarer Energien **aus**	*F*
45	Der Redner **drückt** die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien **aus**.	*F*
29	Der Redner **drückt** die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien **aus.**	*F*
49	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energie zum Ausdruck.	
46	Der Redner **drückt** die Notwendigkeit der Nutzung von erneubaren Energien **aus.**	*F*
40	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energie zum Ausdruck.	
37	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneubaren Energien zum Ausdrucl	
52	Der Redner lässt die Notwenigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien zum Ausdruck kommen.	
42	Der Redner bringt die notwendigkeit der Nutzung erneuerbarenn Energien zum Ausdruck.	
30	Der Redner brachte die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien zum Ausdruck.	
41	**Der Redner** kommt zum Ausdruck der Nutzung erneuerbarer Energien.	*T, S*
43	Cevaplanmamış	
33	Cevaplanmamış	
36	Der Redner laesst die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien zum Ausdruck kommen.	
44	für die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien ist **zum Druck** gekommen.	*S,F, İ,M*
53	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energie zum Ausdruck.	
51	Cevaplanmamış	
38	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbare**n** Energien zum Ausduruck.	
35	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneubar**en** Energien zum Ausdruck.	
48	**Der Redner** kommt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien zum Ausdrück	*T, S*
47	**Der Redner** für die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbar Energien ist **zum Druck** gekommen.	*S,F, İ,M*
49	**kommt** zum Ausdruck für die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien.	*T, S*
31	Zum Ausdruck **kommt** die Notwendigkeit der Nutzung erneubarer Energien	*T,S*
32	Cevaplanmamış	
55	Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbaren Energien zum Ausdruck.	

Kontrol grubu “bringen” ile “kommen” yardımcı fiil geçiş sorusuna 9 doğru ve 4 boş cevap vermiştir. Tablo 4.5.1.7.’de görüldüğü gibi 2 “zum Ausdruck kommen lassen” (K52, K36) ifadesi, 4 basit fiil kullanımı, 2 anlam ve ad fiil kullanım hatası (“zum Druck kommen” K44, K47) ve 4 hatalı özne ile cümle öğesi kullanımı olmak üzere 6 hata görülmektedir. „zum Ausdruck bringen/kommen” yardımcı fiil geçişinde kontrol grubunda cümle öğesi hataları konunun anlaşılmadığını göstermektedir. Deney grubu cevaplarında tek hata edilgen kullanımdır, cümle öğelerinde hata yapılmamıştır. Karşılaştırmalı BF öğretimi ile deney grubunun “bringen” ile “kommen” yardımcı fiil geçişinde daha başarılı olduğu görülmektedir.

„zur Diskusion stehen/stellen“

Final sınavında “stehen” ile “stellen” yardımcı fiil dönüşmü sorusu yer almıştır. Deney grubu(N=22) „zur Diskusion stehen/stellen” sorusunu bir katılımcı cevaplamamıştır. Öğrenci cevapları orjinaldir.

Tablo 4.5.1.8. Deney Grubu Final Sınavı Birleşik Edilgen/Etken Çatı Dönüştürme "stehen/stellen"

In der heutigen Parlamentsdebatte steht eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion. ↔ Die Regierung …….

4	Die Regierung wird in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit diskutiert.	S
18	Die Regierung diskutiert in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit.	F
26	Die Regierung steht Verkürzung der schulzeit zur Diskussion in der heutigen Parlamentdebatte.	T
24	Die Regierung diskutiert in der heutigen Parlamentsdebatte die Verkürzung der Schulzeit.	F
15	Die Regierung wird in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit diskutiert.	S
1	Cevaplanmamış	
19	Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	
12	Die Regierung wird in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit diskutiert.	S
23	Die Regierung diskutiert in der heutigen Parlamentsdebatte, die Schulzeit zu kürzen.	F
10	Die Regierung diskussiert in der heutigen Parlamentsdebatte, über eine Verkürzung der Schulzeit.	F
22	Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskusiion.	
8	Die Regierung in der heutigen Parlamentsdebatte stellt eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	
16	Der Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	
25	Die Regierung diskutiert in der heutigen Parlamentsdebatte die Verkürzung der Schulzeit.	F
13	Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Disskussion.	
6	Die Regierung wird in der heutigen Parlamentsdebatte über die Verkürzung der Schulzeit diskutieren.	F
14	Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	
11	In der heutigen Parlamentsdebatte steht eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	T
7	Die Regierung steht in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	S
2	Die Regierung hat in der heutigen Debatte der .Schulzeit verkürzt	F
27	Die Regierung stehte in der heutigen Parlamentdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	S
28	Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	

Tablo 4.5.1.8. incelendiğinde 7 katılımcının basit fiil ifadesi kullandığı görülmektedir. 7 cevap nitelikli, 2 yönerge tekrarıdır. Deney grubu katılımcıları 2 özne yüklem uyumsuzluğu, 3 pasif çatı olmak üzere 5 hatalı cevap vermiştir.

Kontrol grubu final sınavı „zur Diskusion stehen/stellen" birleşik fiil edilgen/etken çatı dönüştürme sorusu verileri Tablo 4.5.1.9.'da incelenmiştir. Final sınavında kontrol grubunun(N=25) „zur Diskusion stehen/stellen" dönüştürme sorusunda 8 doğru, 7 basit fiil kullanımı, 2 boş, 1 tekrar ve 7 yanlış cevap verdiği görülmektedir.

Tablo 4.5.1.9. Kontrol Grubu Final Sınavı Birleşik Fiil Edilgen/Etken Çatı Dönüştürme "stehen/stellen"

In der heutigen Parlamentsdebatte steht eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion. ↔ Die Regierung …….

54	Die Regierung diskutiert in der heutigen Parlementsdebatte über eine Verkürzung der Schulzeit	*F*
45	Die Regierung diskutiert in der heutigen Parlamentsdebatte über die Verkürzung der Schulzeit.	*F*
29	Die Regierung diskutiert in der heutigen Parlamentsdebatte über eine Verkürzung der Schulzeit.	*F*
49	Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	
46	Die Regierung diskutiert in der heutigen Parlamentsdebatte über eine Verkürzung der Schulzeit.	*F*
40	Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Disskusion. ...	
37	Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion	
52	hat in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion **gebracht.**	*S*
42	Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	
30	Die Regierung wird in der heutigen Parlamentsdebatte über die Verkürzung der Schulzeit diskutieren.	*S*
41	Die Regierung steht eine Verkürzung der Schulzeit hur Disskussion.	*S*
43	die regierung stellt in der heutigen parlament eine verkürzung der schulzeit diskossion.	*İ*
33	DIe Regierung setzte sich zur einer Diskussion ,in	*M,S*
36	Die Regierung hat in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion g ...	*S*
44	diskutiert in der heutigen Parlementsdebatte die Verkürzung der Schulzeit.	*F*
53	Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	
51	Cevaplanmamış	
38	Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	
35	Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	
48	Die Regierung wird in der Heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit diskutiert.	*S*
47	Die Regierung diskutiert in der heutigen Parlamentsdebatte die Verkürzung der Schulzeit.	*F*
49	diskutiert für die Verkürzung der Schulzeit.	*F*
31	Zur Diskussion steht eine Verkurzung der Schulzeit in der heutigen Parlamentsdebatte der Regierung	*T*
32	Cevaplanmamış	
55	Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	

Tablo 4.5.1.8. ve Tablo 4.5.1.9. karşılaştırıldığında; „zur Diskusion stehen/stellen“ sorusunda kontrol grubunda „*hat in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion gebracht.“ Ve „DIe Regierung setzte sich zur einer Diskussion ‚in“* hatalı yardımcı fiil seçimi görülmüştür. Tablo 4.29'daki deney grubu cevaplarında farklı yardımcı fiil kullanımı olmamıştır.

Birleşik Fiilin Basit Fiil Karşılığı

Final sınavında „Ersetze das FVG durch ein Vollverb Achten Sie auf das Tempus!“ yönergesinde „zur Verfügung stehen“ BF örneği verilerek basit fiil karşılığı sorulmuştur.

Tablo 4.5.1.10. Deney Grubu Birleşik Fiilin Basit Fiil Karşılığı" zur Verfügung stehen"
Für die Schadstoffanalysen haben den Chemikern die modernsten Geräte zur Verfügung gestanden ↔

4	Für die Schadstoffanalysen **standen** den Chemikern die modernsten Geräte zur Verfügung.	T
18	Der Chemiker verfügte für die Schadstoffanalyse die modernsten Geräte.	İ
26	Gestehen Cevaplanmamış	
24	Für die Schadstoffanalysen standen den Chemikern die modernsten Geraete bereit.	
15	Für die Schadstoffanalysen **standen** den Chemikern die modernsten Geräte zur Verfügung.	T
19	Für die Schadstoffanalysen verfügen die Chemiker über die modernsten Geräte.	
12	Für die Schadstoffanalysen standen für die Chemiker die modernsten Geraete bereit.	
23	Gestellt Cevaplanmamış	
10	Für die Schadstoffanalysen haben den Chemikern die modernsten Geraete vorgelegen.	
22	Für die Schadstoffanalysen stand für die Chemiker die modernsten Geraete bereit.	
8	Für die Schadstoffanalysen stellen **die Chemiker** die modernsten Geraete zur Verfügung.	M
16	Für die Schadstoffanalysen stand für die Chemiker die modernsten Gerate bereit.	
25	Für die Schadstoffanalysen stellen **die Chemikern** die modernsten Geraete zur Verfügung.	M
13	Für die Schadstoffanalysen stand für die Chemiker die modernsten Geraete bereit.	
6	Für die Schadstoffanalysen **haben den Chemikern** die modernsten Geraete zur Verfügung. oder Für die Schadstoffanalysen standen den Chemikern die modernsten Geraete zur Verfügung.	S
14	Für die Schadstoffanalysen **haben den Chemikern** die modernste Geräte gestellt.	S
11	Für die Schadstoffenanalysen stand für die Chemiker die modernsten Geräte bereit.	
7	Für die Schadstoffanalysen haben den Chemikern die modernsten Geraete **sind** verfügbar.	S
2	Die modernsten Gerate sind für die schadstoffanalysen den Chemikern verfügbar.	
27	Die Chemikern stellte die modernsten Geräte zu Verfügung.	M
28	Für die Schadstoffanalysen müssen die Chemiker die modernsten Geräte haben.	

Tablo 4.5.1.10.'da görüldüğü gibi deney grubu(N=21) 10 doğru, 2 boş ve 8 hatalı cevap verilmiştir. Basit fiil seçimi doğru, fakat ilgeç hatası D18'in cevabında görülmüştür. 4 adet Özne-fiil çoğul çekim hataları değerlendirilmemiştir.

Final sınavı BF'i basit fiil ile ifade etme sorusuna kontrol grubunun verdiği cevaplar Tablo 4.5.1.11.'de orijinal olarak paylaşılmıştır.

Tablo 4.5.1.11. Kontrol Grubu Birleşik Fiilin Basit Fiil Karşılığı" zur Verfügung stehen"
Für die Schadstoffanalysen haben den Chemikern die modernsten Geräte zur Verfügung gestanden ↔

54	**Der chemikern** wurden für die Schadstoffanalysen die modernsten Geraete **verfügbar gemacht**	M
45	Für die Schadstoffanalysen standen den Chemikern die modernsten Geräte zur Verfügung.	T
29	**Den Chemikern** wurden für die Schadstoffanalysen die modernsten Geraete **verfügbar gemacht.**	M
49	Für die Schadstoffanalysen stehen den Chemikern die modernsten Geräte zur Verfügung.	T
46	Für die Schadstoffanalysen verfügten die Chemiker über die modernsten Geräte.	
40	Für die Schadstoffanalysen stehen den Chemikern die modernsten Geraete zur Verfügung.	T
37	Für die Schadstoffanalyse stehen den Chemikern die modernsten Geraete zur Verfügung.	T
52	Cevaplanmamış	
42	Für die schadstoffanalysen stand für die chemikern die modernsten gerate bereit	
30	Für die Schadstoffanalysen standen den Chemikern die modernsten Geraete zur Verfügung.	T
41	Cevaplanmamış	
43	Für die Schadstoffanalysen stand für die chemiker die modernsten Geräte bereit.	
33	Die modernsten Geräte für die Schadstoffanalysen haben den Chemikern zur Verfügung gestanden .	T
36	Die modernsten Geraete für den Schadstoffanalysen haben die Chemiker **zur Verfügung gestellt .**	S
44	Haben den Chemikern für die Schadstoffanalyse die modernste Geräte **zur Verfügung gestellt.**	S
53	Für die Schadstoffanalyse stehen den Chemikern die modernsten Gereate zur Verfügung.	T
51	Cevaplanmamış	
38	Für die Schadstoffanalysen stand für die Chemiker die modernsten Graete bereit.	
35	Cevaplanmamış	
48	Für die Schadsoffanalysen stand für die Chemiker die modernsten Gerate berait.	
47	Für die Schadstoffanalysen standen den Chemikern die modernsten Geräte zur Verfügung	T
49	Die Chemiker haben die modernsten Geräte.	
31	Für die Schadstoffanalysen haben den Chemikern die modernsten Geräte **zur Verfügung gestellt**	S
32	Die Chemikern haben für die Schadstoffanalysen die modernsten Geraete verfügt.	İ
55	Für die Schadstoffanalysen stand für die Chemiker die modernsten Geräte bereit.	

Tablo 4.5.1.11. incelendiğinde kontrol grubu(N=25) 7 doğru, 4 boş ve 13 yanlış cevap verilmiştir. Basit fiil seçimi doğru, fakat ilgeç hatası K32'in cevabında görülmüştür. 5 adet Özne-fiil çoğul çekim hataları değerlendirilmemiştir.

Basit Fiilin Birleşik Fiil Karşılığı

„sich entscheiden" BF ile ifadesi istenen „*Formen Sie die Sätze um. Verwenden Sie dabei die richtige Nomen Verb Verbindung. Achten Sie auf das Tempus!*" sorusu Tablo 4.5.1.12.'de deney grubu cevapları verilmiştir.

Tablo 4.5.1.12. Deney Grubu Basit Fiilin Birleşik Fiil Karşılığı "sich entscheiden"
Das Gericht hat noch nicht entschieden, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.

4	Ob der Angeklagte freigesprochen wird, hat das Gericht noch nicht entschieden.	F
18	Das Gericht hat noch nicht die Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
26	Der Angeklagte wurde noch nicht freigesprochen , da das Gericht noch nicht entschieden hat.	F
24	Das Gericht hat noch nicht die Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
15	Ob der Angekalgte freigesprochen wird, hat das Gericht noch nicht entschieden	F
19	Die Entscheidung wurde noch nicht getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
12	Cevaplanmamış	
23	Die Entscheidung, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann, hat der Gericht noch nicht getroffen.	
10	Das Gericht hat noch keine Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
22	Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
8	Das Gericht hat noch keine Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen wird.	
16	Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getroffen, ob der angeklagte freigesprochen werden kann.	
25	Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getoffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
13	Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
6	Cevaplanmamış	
14	Das Gericht hat noch nicht eine Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
11	Das Gericht hat noch nicht die Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
7	Das Gericht ist nocht nicht entschieden, ob der Angeklagte freigesprochen wurde.	F
2	Das Gericht hat noch keine Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freisprechen werden kann	
27	Cevaplanmamış	
28	Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	

Tablo 4.5.1.12.'deki deney grubu cevapları incelendiğinde; deney grubu katılımcılarının (N=21) 14 doğru(%63) cevap verdiği görülmektedir. 3 katılımcı bu soruyu cevaplamamıştır ve 4 yönerge tekrarı vardır. Geliştirilmesi gereken hatalı cevap yoktur.

Basit fiil kullanılan cümlenin („sich entscheiden") BF ile ifadesi istenen „*Formen Sie die Sätze um. Verwenden Sie dabei die richtige Nomen Verb Verbindung. Achten Sie auf das Tempus!*" sorusu kontrol grubu cevapları aşağıdaki Tablo 4.5.1.13.'te verilmiştir.

Tablo 4.5.1.13. Kontrol Grubu Basit Fiilin Birleşik Fiil Karşılığı "sich entscheiden"
Das Gericht hat noch nicht entschieden, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann. -

54	Das Gericht muss noch eine Entscheidung treffen, ob der Angklagte freigesspchoren werden kann	
45	Das Gericht hat noch keine Entscheidung getroffen, ob der Freispruch des Angeklagten vorgenommen werden kann.	
29	Das Gericht muss noch eine Entscheidung treffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
49	Der Angeklagte wurde noch nicht freigesprochen, weil das Gericht noch nicht entschieden hat.	F
46	Es wurde vom Gericht noch keine Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
40	Ob der Angeklagte freigesprochen werden kann, hat das Gericht noch nicht entschieden.	F
37	Ob der Angeklagte freigesprochen werden kann, hat das Gericht noch nicht entschieden.	F
52	Das Gericht hat noch nicht eine Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
42	das gerich hat die Entscheidung noch nicht getroffen,ob der angeklagte	
30	Ob der Angeklagte freigesprochen wird, hat das Gericht noch nicht entschieden.	F
41	Cevaplanmamış	
43	Das Gericht hat nicht entschieden, ob der Angeklagte	F
33	ob der Angeklagte freigesprochen werden kann , hat noch nicht das Gericht entschieden .	F
36	Ob der angeklagte freigeschprocen wierd, hat das Gericht nocaah nicht entschieden.	F
44	Ob der Angeklagte freisprechen kann, wird noch von Gericht entschieden.	F
53	Der Angeklagte wurde nicht freigesprochen weil das Gericht es noch nicht entschieden hat.	F
51	ob der angeklagte freigesprochen wird, muss das gericht noch entscheiden. ob der angeklagte freigesprochen wird, hat das gericht noch nicht entschieden.	F
38	Das Gericht hat Entscheidung noch nicht getroffen ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
35	Ob der Angeklagte greigesprochen werden kann, hat das Gericht noch nicht entschieden.	F
48	Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getroffen. ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
47	Ob der Angeklagte freisprechen kann,wird noch von Gericht entschieden.	F
49	Der Angeklagte wird frei sprechen wenn der Gericht sich entscheidet.	F
31	Ob der Angeklagte freigesprochen werden kann hat das Gericht noch nicht entschieden.	F
32	Das Gericht hat noch nicht die Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	
55	Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.	

Tablo 4.5.1.13. incelendiğinde kontrol grubu(N=25) „sich entscheiden“ basit fiilini birleşik fiile dönüştürme sorusunda 10 doğru (%40), 1 boş ve 14 tekrar görülmüştür. Tekrar cevaplarında basit fiil edilgen çatıda kullanılmış ve cümle BF ile ifade edilmemiştir. Geliştirilmesi gereken hatalı cevap kontrol grubunda da yoktur.

Final sınav soruları incelendiğinde; deney grubu doğru cevaplarının kontrol grubundan yüksek olduğu görülmektedir. Deney grubu “bringen/kommen” karşılaştırmasında %16, “zur Verfügung stehen” basit fiil karşılığında %19 ve “sich entscheiden” birleşik fiil karşılığında ise

%23 daha doğru cevaplar vermiştir. Yanlış cevaplar ise Tablo 4.5.1.14'te görüldüğü gibi kontrol grubunda yüksektir.

Tablo 4.5.1.14. Deney ve Kontrol Grubu Final Cevap Analizi

Deney grubu(N=21), Kontrol Grubu (N=25)		Doğru	Fark	Yanlış	Fark
"bringen/kommen"	Deney Grubu	%52	%16	%4	%20
	Kontrol Grubu	%36		%24	
"stellen/stehen"	Deney Grubu	%33	%1	%23	%5
	Kontrol Grubu	%32		%28	
"zur Verfügung stehen" Basit fiil	Deney Grubu	%47	%19	%36	%16
	Kontrol Grubu	%28		%52	
"sich entscheiden" Birleşik fiil	Deney Grubu	%63	%23	0	
	Kontrol Grubu	%40		0	

Tablo 4.5.1.14'de görülen deney ve kontrol grubu final cevap analizinde kontrol grubu hataları "bringen/kommen" karşılaştırmasında %20 ve "zur Verfügung stehen" basit fiil karşılığında %16 daha fazladır. Basit fiil olarak "eine Entscheidung treffen" BF karşılığında deney grubu kontrol grubundan %25 daha başarılı olmuştur. 4. ve 7. hafta verilerinde kontrol grubunun daha nitelikli cevaplar verdiği ve deney grubundan %12 daha başarılı olduğu göz önünde tutulursa Türkçe Almanca karşılaştırmalı çalışmanın kazanımı desteklediği görülmektedir. Final sınavında "eine Entscheidung treffen" BF'ini deney grubunun %63 ve kontrol grubunun ise %40 kullanması dikkat çekicidir.

Çoktan Seçmeli

Seminerlerde uygulanan basit fiil ile yöneltilen sorulara birleşik fiil cevapları final sınavında çoktan seçmeli soru olarak yer almıştır. Örnek:

Welche Nomen Verb Verbindung passt? Ergänzt in korrekter Form!
a) Ist der Verbrecher hinter Gittern?
Ja, der Verbrecher wurde …….
b) Ab wann war der Vertrag gültig?
Der Vertrag ist im November ……
c) Möchtest du dich hierhin setzen?
Ja, ich möchte hier ……..
d) Was machst du jetzt?
Ich ……eine E-Mail zu schreiben
Platz nehmen; in Haft nehmen; in Kraft treten; im Begriff sein

Deney grubu cevapları aşağıda Tablo 4.5.1.15.'te listelenmiştir. Çoktan seçmeli final sınavındaki tek soruya verilen cevap tek doğru cevabın seçenekler arasından seçilmesini gerektirir ve D=doğru veta Y=yanlış olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 4.5.1.15. Deney Grubu Çoktan Seçmeli Cevapları:

No	Final Soru Örneği				D	Y
2	in Haft genommen	wird im November in Kraft treten	platz nehmen	im Begriff	4	
4	Ja der Verbrecher wurde in Haft genommen.	Der Vertrag ist im November getreten.	Ja ich möchte hier Platz nehmen.	XXX	3	
6	Ja, der Verbrecher wurde in Haft genommen.	Der Vertrag ist im November in Kraft getreten.	XXX	Ich bin im Begriff eine E-mail zu schreiben.	3	
7	in Haft genommen	in Kraft getreten	Platz nehmen	bin im Befriff	4	
8	in Haft genommen	in Kraft getreten.	Platz nehmen	Begreife	4	
10	in Haft genommen	in Kraft getreten	Platz nehmen	bin im Begriff	4	
11	…haft genommen	…in Kraft getreten	platz nehmen	…bin im Begriff	4	
12	Ja, der Verbrecher wurde in haft genommen	**Der Vertag ist im November im Begriff sein**	Ja,ich möchte hier Platz nehmen	**İch trete in 204raft eine E-mail.zu schreiben**	2	2
13	in Haft genommen	in traft getreten	Platz nehmen	bin im Begriff	4	
14	in Haft genommen	**Begriffen worden**	Platz nehmen	**trete in Kraft**	2	2
15	in Haft genommen.	… in Kraft getreten	Platz nehmen	bin im Begriff…	4	
16	in Haft genommen.	İn Kraft getreten.	Platz nehmen	bin im Begriff	4	
18	Ja, der Verbrecher wurde in Haft genommen.	Der Vertrag ist im November in Kraft getreten.	Ja, ich möchte hier Platz nehmen.	Ich bin im Begriff, eine E-Mail zu schreiben.	4	
19	in Haft genommen	in Kraft getreten	Platz nehmen	bin im Begriff	4	
22	in Haft genommen	in Kraft getreten.	Platz nehmen	bin in Begriff	4	
23	Ja, der Verbrecher wurde in Haft genommen.	Der Vertrag ist im November in Kraft getreten.	Ja, ich möchte hier Platz nehmen.	Ich versuche eine E-Mail zu schreiben.	4	
24	in Haft genommen	in Kraft getreten	Platz nehmen	bin im Begriff	4	
25	in Haft genommen.	in Kraft getreten.	platz nehmen.	… bin im Begriff.	4	
26	in Haft genommen	İn Kraft getreten	Platzt nehmen	bin in begriff	4	
27	in Haft genommen	XXX	Platz nehmen	XXXX	2	
28	Der Verbrecher wurde in Haft genommen.	Der Vertrag ist im November in Kraft getreten.	Ja, ich möchte hier Platz nehmen.	Ich bin im Begriff eine E-mail zu schreiben.	4	
	Toplam				76	4
	Toplam/21				3,6	0,2

Tablo 4.5.1.15. incelendiğinde deney grubunda 4 yanlış ve 4 boş cevap görülmektedir. Bir öğrenci ise farklı basit fiil ile doğru ifade etmiştir.

Kontrol grubu cevapları aşağıda Tablo 4.5.1.16'da yer almaktadır.

Tablo 4.5.1.16. Kontrol Grubu Çoktan Seçmeli Cevapları:

Sıra No	Final Soru Örneği				D	Y
29	in Haft genommen	in Kraft getreten	Platz nehmen	bin im Begriff	4	
30	in Haft genommen	in Kraft getreten	Platz nehmen	bin im Begriff	4	
31	-in Haft genommen	in Kraft geträten	Platz nehmen	bin im Begriff	4	
32	in Haft genommen	**im Begriff**	Platz nehmen	**trete in Kraft**	2	2
33	Ja der Verbrecher wurde in Haft genommen .	XXX	Ja ich möchte hier ein Platz nehmen.	XXX	2	
35	…in Haft genommen.	in Kraft getreten.	Platz nehmen.	bin im Begriff…	4	
36	İn Haft genommen	in Kraft getreten	Platz nehmen	bin dabei	4	
37	in Haft genommen	in Kraft getreten	Platz nehmen	bin im Begriff	4	
38	in Haft genommen	in Kraft getreten	Platz nehmen	bin im Begriff	4	
40	in Haft genommen	in Kraft getreten	Platz nehmen	bin im Begriff	4	
41	**im 205raft treten**	**im Begriff sein**	platz nehmen	**im haft nehmen**	1	3
42	in haft genommen	in Kraft getreten	platz nehmen	bin im begriff	4	
43	in haft genommen	in Kraft getreten	platz nehmen	- bin im begriff	4	
44	in Haft genommen	XXX	platz nehmen	**nehme Kraft**	2	1
45	Ja, der Verbrecher wurde in Haft genommen.	Der Vertrag ist im November in Kraft getreten.	Ja, ich möchte hier Platz nehmen.	Ich bin im Begriff eine E-Mail zu schreiben.	4	
46	Ja, der Verbrecher wurde in Haft genommen.	Der Vertrag ist November in Kraft getreten.	Ja, ich möchte hier Platz nehmen.	Ich bin im Begriff eine E-Mail zu schreiben.	4	
47	Ja, der Verbrecher wurde in Haft genommen.	Der Vertrag ist im November in Kraft getreten.	Ja, ich möchte hier Platz nehmen	Ich bin im Begriff eine Email sechreiben	4	
48	in Haft genommen.	.in Kraft getreten	Platz nehmen	bin im Begriff…	4	
49	..in Haft genommen.	in Kraft getreten	Platz nehmen	bin im Begriff	4	
50	in Haftgenommen.	İn Kraft treten.	Platz nehmen.	Bin im Begriff	4	
51	in haft genommen	İn Kraft getreten	platz nehmen	bim im begriff	4	
52	in Haft genommen	in Kraft getreten	Platz nehmen	bin dabei	4	
53	in Haft genommen	in Kraft getreten	platz nehmen	bin im begriff	4	
54	in Haft genommen	in Kraft getreten	Platz nehmen	im Begriff schreiben	4	
55	in Haft genommen.	in Kraft getreten.	Platz nehmen.	bin im Begriff…	4	
	Toplam				91	6
	Toplam/25				3,6	0,2

Tablo 4.5.1.16'da görüldüğü gibi Kontrol grubunda 6 hatalı 3 boş cevap ile karşılaşılmıştır. Çoktan seçmeli soruda her iki grubun doğru ve yanlış oranlarında fark yoktur.

Boşluk Doldurma

Boşluk doldurma final sorusunda altı çizili olan sözcükler boş bırakılarak doldurulması istenmiş, seçenek verilmemiştir: *"Ergänzen Sie!" Wir wollen dem Konflikt ein Ende setzen, die politische Gewalt zu Ende führen/ bringen und die Situation der Opfer in den Mittelpunkt stellen."* deney grubu cevapları Tablo 4.5.1.17.'de listelenmiştir:

Tablo 4.5.1.17. Deney Grubu Boşluk Doldurma Final Sınavı Bulguları

	"Wir wollen … Konflikt ein Ende ……, die politische Gewalt .. Ende …… und die Situation der Opfer .. den Mittelpunkt ……."		**D**	**Y**
4	Wir wollen dem Konflikt ein Ende setzen, die politische Gewalt **ein** Ende **stellen** und die Situation der Opfer in den Mittelpunkt stellen.	4	2	
18	Wir wollen dem Konflikt ein Ende setzen, die politische Gewalt **ein** Ende **setzen** und die Situation der Opfer in den Mittelpunkt stellen.	4	2	
26	**im - der - zum - zu -** in – steht		**6**	
24	dem Konflikt ein Ende setzen, zu Ende bringen, in den Mittelpunkt stellen	6		
15	Wir wollen dem Konflikt ein Ende setzen, die politische Gewalt zu Ende bringen und die Situation der Opfer in den Mittelpunkt stellen	6		
19	**mit** Konflikt ein Ende **haben** /zu Ende bringen/ in den Mittelpunkt stellen.	4	2	
12	Wir wollen **in** Konflikt ein Ende **geben**,die politische Gewalt zu Ende bringen und die Situation der Opfer in den Mittelpunkt.	4	2	
23	Wir wollen dem Konflikt ein Ende geben, die politische Gewalt zu Ende bringen die Situation der Opfer stellen	6		
10	dem Konflikt ein Ende bringen, zu Ende führen, in den Mittelpunkt stellen.	6		
22	1.den 2setzen 3 zu 4bringen 5 in 6. Stellen	5	1	
8	das...setzt ....an..kommt..in...stellen	2	4	
16	Wir wollen dem Konflikt ein Ende setzen, die politische Gewalt zu Ende bringen und die Situation der Opfer in den Mittelpunkt stellen.	6		
25	...dem...setzen,... zu ... bringen .. in ...stellen	6		
13	dem ... setzen, ...zu...bringen...in...stellen	6		
6	Wir wollen dem Konflikt ein Ende setzen, die politische Gewalt zu Ende bringen und die Situation der Opfer in den Mittelpunkt stellen. (dem / setzen / zu / bringen / in / stellen)	6		
14	1) über 2) stellen 3) zur 4) bringen 5) in 6) stellen	3	3	
11	dem, ein, setzen, zu, bringen, und, stellen	6		
7	Wir wollen den Konflikt ein Ende bringen, die politische Gewalt zu Ende bringen und die Situation der Opfer in den Mittelpunkt zu setzen	4	2	
2	Wir wollen den Konflik ein Ende bringen, die politische Gewalt zu Ende führen und die Situation der Opfer in den Mittelpunkt stellen	5	1	
1	1) das 2) bekommt 3) ein ende nimmt 4) in 5) rückt		6	
28	Wir wollen dem Konflikt ein Ende setzen, die politische Gewalt beenden und die Situation der Opfer in den Mittelpunkt stellen.	6		
	Toplam	95	31	
	Toplam/21	4,5	1,4	

Tablo 4.5.1.17.'de görüldüğü gibi 6 boşluk doldurmadan deney grubu doğru cevap oranı 4.5 ve yanlış cevap oranı %1,4'tür. Katılımcılardan (N=21) 10 kişi tamamını doğru doldurmuştur (%47).

Final sınavında boşluk doldurma sorusu ile ilgeç ve yardımcı fiil kullanımı sınanmıştır. Altı boşluk doldurulması istenen soruya kontrol grubunun verdiği cevaplar Tablo 4.5.1.18.'de görüldüğü gibidir:

Tablo 4.5.1.18. Kontrol Grubu Boşluk Doldurma Final Sınavı Bulguları
"Wir wollen … Konflikt ein Ende ……, die politische Gewalt .. Ende …… und die Situation der Opfer .. den Mittelpunkt ……"

54	dem..., **geben..., ein..., geben..., auf..., bringen**	1	5
45	Wir wollen dem Konflikt ein Ende setzen, die politische Gewalt zu Ende bringen und die Situation der Opfer in den Mittelpunkt stellen.	6	
29	dem, **geben, ein, geben, auf, bringen**	1	5
49	dem...setzen...zu...**stellen**...in...stellen	5	1
46	Wir wollen dem Konflikt ein Ende setzen, die politische Gewalt zu Ende bringen und die Situation der Opfer in den Mittelpunlt stellen.	6	
40	Wir wollen dem Konflikt ein Ende setzen, die politische Gewalt **ein** Ende **stellen** und die Situation der Opfer in den Mittelpunkt stellen.	4	2
37	dem.. setzen,,, zu,,, **stellen**,,,in,,,stellen	5	1
52	dem- setzen -**beenden- setzen** -in -stellen.	4	2
42	1 **den** - 2 setzen 3 **zur** 4 bringen 5in 6 stellen	4	2
30	Wir wollen dem Konflikt ein Ende setzen, die politische Gewalt zu Ende bringen und die Situation der Opfer in den Mittelpunkt stellen.	6	
41	**İm-der-am-..**-stellen	1	5
43	Wie wollen dem Konflik ein Ende setzen, die politische gewalt zu ende bringen und die Situation der opfer in den Mittelpunkt stellen.	6	
33	**zu ... bringen .. um**		6
36	dem .... setzen ...**ein .....setzen** in ....stellen	4	2
44	dem... setzen,..... **am..besiegen** ...in den ... stellen	4	2
53	dem, setzen,zu, **stellen**, in ,stellen.	5	1
51	**das, bekommt , ein ende nimmt,** in **den mittelpunkt rückt**	1	5
38	... dem Konflikt ein Ende setzen, ... zu Ende bringen und ... in den Mittelpunkt stellen.	6	
35	...dem, ...setzen, ...**ein, ...setzen,** ...stellen	3	3
48	dem Konflikt ein Ende setzen .. zu Ende bringen und .. in den Mittlepunkt stellen.	6	
47	Wir wollen dem Konflikt ein Ende setzen, die politische Gewalt zu Ende bringen und die Situaiton der Opfer in den Mittelpunkt stellen	6	
49	**Das**, setzen, zu, **setzen**, in, stellen	4	2
31	1-**den** 2-setzen 3-zu 4-bringen 5-in 6-stellen	5	1
32	**den/ geben**/ zu /bringen /in /stellen	4	2
55	... dem Konflikt ein Ende setzen, ... zu Ende bringen und ... in den Mittelpunkt stellen.	6	
	Toplam	103	47
	Toplam/25	4,1	1.8

Tablo 4.5.1.18 incelendiğinde 6 boşluk doldurmadan kontrol grubu doğru cevap oranı 4.1 ve yanlış cevap oranı %1.8'dir, 8 katılımcı (N=25) 6 boşluğun tamamını doğru doldurmuştur (%24).

Boşluk doldurma final sorusuna deney grubu doğru cevap oranı (4,5), kontrol grubu oranından (4.1) yüksektir. Hatalı cevap ise kontrol grubu (1.8), deney grubu hata oranından (1,4) yüksek çıkmıştır.

4.5.2 Birleşik Fiil Karşılaştırmalı Öğrenme Sürecinde Bir Öğrencinin Ortaya Koyduğu Ürünlerin Nitelikleri Aşama Aşama Değişiklik Gösterme Düzeyi Nasıldır?

Birleşik fiil karşılaştırmalı öğrenme sürecinde bir öğrencinin ortaya koyduğu ürünlerin nitelikleri aşama aşama değişiklik gösterme düzeyini görebilmek amacıyla deney grubundan ve kontrol grubunda ikişer öğrencinin kullandığı birleşik fiil cümleleri incelenmiştir. Katılımcılar belirlenirken ders katılımları temel kriter olarak belirlenmiştir. İkişer öğrenci grubun not ortalamasının altında kalmış, diğer öğrenci ise not ortalaması üzerinde başarı göstermiş katılımcılardır. Deney grubundan D12, D19 ve D28; kontrol grubundan K33, K44 ve K55 numaralı katılımcıların kullandığı birleşik fiil cümleleri incelenmiştir. İncelenen cümlelerde karşlaşılan hatalar tabloda altı çizilerek ile belirtilmiştir.

D12 Ortalama altında başarı gösteren katılımcının kullandığı birleşik fiil cümleleri

Soru	**Aşağıda belirtilen seçilmiş birleşik fiillerle anlamlı cümle kurunuz.**	
Ön Algı	**"in Zusammenhang bringen"** Bilmiyorum	**"Gespräch führen"** Ich sollte mich nach dem Abendessen mit Ihnen xxxeinxxx Gespräch führen.
Ödev	ie haben neue Spass gefunden. Wie ich zuletzt schrieb, interessiere ich mich immer noch für Yoga.Das hat so viel spaß gemacht. Meine Sommerferien machen sehr viel Spaß. Ich hoffe du hast auch Spaß.	
Ara Sınav	**du, nie mehr, Sorgen, Geld!** Cevaplanmamış	**Lerner, selbstständig, Entscheidungen, sprachlich, Regelmäßigkeiten** Boş
	Förderung, Familie, zahlreich, Maßnahmen Es gibt zahireiche Massnahmen,die Famillien fördern.	**Publikation, Fachwelt, breit, Anerkennung** Cevaplanmamış
Final Sınavı	**Formulieren Sie den Satz um.** **In der heutigen Parlamentsdebatte steht eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion. ↔ Die Regierung** Die Regierung wird in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit diskutiert.	**Formulieren Sie den Satz um.** **Die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien kommt zum Ausdruck. ↔ Der Redner** Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneurbarer Energien zum Ausdruck.
	Formen Sie die Sätze um. ↔ FVG **Der Vortrag des Atomwissenschaftlers interessierte die anwesenden Forscher sehr.** Die anwessenden Froscher fanden grosses Interesse an dem Vortrag des Atomwissenschaftiers.	**Formen Sie die Sätze um. ↔FVG** **Das Gericht hat noch nicht entschieden, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.** Cevaplanmamış
	Formen Sie die Sätze um. ↔ FVG **Leere Flaschen müssen abgegeben werden, damit sie wieder verwendet werden können** Damit leere Flaschen wieder verwendet werden können,müssen sie abgegeben werden	**Ersetze das FVG durch ein Vollverb** Für die Schadstoffanalysen standen für die Chemiker die modernsten Geraete bereit
	Ergänzen Sie! Ich stelle haeufig die Leistungen dieses Anbieters in Anspruch.	**Ergänzen Sie!** Nehmt Rücksicht auf die Nachbarn und stellt die Musik etwas leiser!
FVG	**Ara sınav:Cevaplanmamış**	**Final:** Schwerpunkt liegen Gedanken kommen Berücksichtigung finden
Ders	Katılım cümlesi bulunmamaktadır.	
Final Ödevi	Cevaplanmamış	

Canlı Uzem derslerine katılmayan, ortalama altında başarı gösteren D12 nolu öğrencinin hata analizinde, alıştırmalar ile birleşik fiilleri metin içinde tanımaya başladığı, ara sınavdaki tek doğru cevaptan sonra final sınavında %50 doğru cevap yazdığı görülmektedir. Ara sınavda metin içinde BF bulamayan öğrenci final sınavında hatasız %50 BF bulabilmiştir.

D19 Ortalama üstünde başarı gösteren katılımcının kullandığı birleşik fiil cümleleri

Araştırma Sorusu	**Aşağıda belirtilen seçilmiş birleşik fiillerle anlamlı cümle kurunuz.**	**Aşağıda belirtilen seçilmiş birleşik fiillerle anlamlı cümle kurunuz.**
Ön Algı	**"in Zusammenhang bringen"** Er bringt Bildung immer mit Geld in Zusammenhang	**"Gespräch führen"** Eigentlich habe ich neu angefangen, Spanisch zu lernen aber einfache Gespræche kann ich troztdem führen.
Ödev	Vor circa einem Jahr traf ich die Entscheidung, einen Auslandsaufenthalt als Erasmusstudent an der pädagogischen Hochschule Heidelberg zu absolvieren. Während des Aufenthalts in Heidelberg machte es mir besonders Spass, neue Menschen kennenzulernen. Besonders das Fach 'Geschichte' findet sehr viel Interesse zwischen den Studenten an der PH Heidelberg.	
Ara Sınav	**du, nie mehr, Sorgen, Geld!** Du brauchst dich nie mehr Sorgen um das Geld zu machen, ich werde es dir geben.	**Lerner, selbstständig, Entscheidungen, sprachlich, Regelmäßigkeiten** Lerner können selbststandig über sprachliche Regelmassigkeiten Entscheidungen treffen.
	Förderung, Familie, zahlreich, Maßnahmen Die Familie trifft zahlreiche Massnahmen zu Förderung**.**	**Publikation, Fachwelt, breit, Anerkennung** Die Publikation fand in der Fachwelt eine breite Anerkennung.
Final Sınavı	**Formulieren Sie den Satz um.** **In der heutigen Parlamentsdebatte steht eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion. ↔ Die Regierung** Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	**Formulieren Sie den Satz um.** **Die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien kommt zum Ausdruck. ↔ Der Redner …** Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbaren Energien zum Ausdruck.
	Formen Sie die Sätze um. ↔ FVG **Der Vortrag des Atomwissenschaftlers interessierte die anwesenden Forscher sehr.** Der Vortrag des Atomwissenschaftlers fand Interesse.	**Formen Sie die Sätze um. ↔FVG** **Das Gericht hat noch nicht entschieden, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.** Die Entscheidung wurde noch nicht getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
	Formen Sie die Sätze um. ↔ FVG **Leere Flaschen müssen abgegeben werden, damit sie wieder verwendet werden können.** Leere Flaschen müssen abgegeben werden, damit sie wieder Verwendung finden können.	**Ersetze das FVG durch ein Vollverb!**

		Für die Schadstoffanalysen verfügen die Chemiker über die modernsten Geräte.
	Ara Sınav: unter Druck stehen, ein Problem lösen, Frage stellen, Kritik üben, eine Entscheidung treffen, eine wichtige Rolle spielen, sich Mühe geben, Lösung finden, Konflikt lösen	**Final:** der Schwerpunkt liegt, Hinweise geben, Berücksichtigung finden, auf den Gedanken kommen, einen Beruf machen, die Folge sein.
	Ergänzen Sie! Nehmen in Anspruch	**Ergänzen Sie!** Nimmt auf
Ders3 Ders 4	Macht es dir Spaß, Freude zu haben und Musik zu hören? “treffen” Jeder besitzt heutzutage ein Handy Für viele Menschen sind die Medikamenten nicht zuganglich Durch das Lesen haben die Schüler Lust aufs Lernen Das Unwetter verursachte schwere Schæden Schliesslich gibt auch weiterhin das öffentlich-rechtliche Unternehmen Auftræge.	
Ders 5	Die Publikation wurde in der Fachwelt <u>nicht</u> anerkannt.	Einige Bewerbungen wurden nicht berücksichtigt.
	Banküberfælle stehen mit der Menge des Geldes in Verbindung	Staatsanwalt bringt Banküberfalle in Verbindung mit …
Ders 6	Ereignisse stehen in Zusammenhang mit ihren Ursachen.	<u>Aufgrund des gestrigen heftigen Sturms wurde als Folge einen Baum entwurzelt.</u>
Ders 12	Das Konzept der Mehrsprachigkeit hat in Europa besonders zum Sprachenlernen an Bedeutung gewonnen. Bist du noch in der Lage, allein nach Hause zu gehen? 2. Der Vater will nicht dem Glück seiner Kinder im Wege stehen.	
Ders 14	Viele Bewerber wurden nicht berücksichtigt. Sie konnte man nicht wahlen, sie konnte man auch nicht interviewen und sie redete nicht. Zwei Jahre lang sprachen wir über dieses Problem.	

Erläuterung verschiedener Nomen-Verb-Verbindungen (Funktionsverbgefügen) mit ihrer Entsprechungen im Türkischen und daraus folgende Vergleiche zwischen beiden Sprachen.

Berücksichtigung

Der Gebrauch im Deutschen / Entsprechung im Türkischen

Etwas findet Berücksichtigung/ Bir şeyi göz önünde bulundurmak/ bir şeyi dikkate almak.

Unterschiede: Das Nomen Berücksichtigung wird im Deutschen mit dem Verb „finden’’ kombiniert und im Türkischen mit ,,almak’’ oder ,, göz önünde bulundurmak’’. Diese NVV benutzt man häufig, besonders in der Schriftsprache.

Ein Interferenzfehler kann vielleicht dadurch entstehen, in dem die FSL die gleiche Struktur in die deutsche Sprache übertragen wie im Türkischen.

Berücksichtigung nehmen (Interferezfehler)

Beispielsatz: Die Interessen und Rechte der nationalen Minderheiten müssten stärkere Berücksichtigung finden, und die Stärkung der nationalen Streitkräfte sei unverzichtbar.

Betracht

Der Gebrauch im Deutschen: Dieses Verb wird mit einer Präposition kombiniert, und zwar mit der Präposition „in’’. Zudem steht dieses Verb bei den Funktionsverbgefügen mit anderen Verben wie z.B kommen und ziehen zusammen. Die beiden Variationen werden häufig benutzt, besonders in der Schriftsprache.

Türkische Entsprechung dieser NVV

in Betracht ziehen= göz önüne almak/hesaba katmak bir nevi

Unterschiede: Im Deutschen steht diese NVV zusammen mit einer Präposition und mit dem Verb ,,ziehen'' , während im Türkischen wieder mit dem Verb ,,almak'' geschrieben wird. Zudem gibt es keine Präposition in der türkischen Sprache.
Beispielsatz: Mehrere Staaten drohten, wenn es keine Stichwahl gebe, würden ihre Regierungen Sanktionen in Betracht ziehen.
In Betracht kommen= söz konusu olmak
Unterschiede: Hier im Deutschen sieht man deutlich, dass hier wieder die NVV mit einer Präposition ,,in'' und mit dem Verb,, kommen'' kombiniert wird, während im Türkischen aber mit dem Verb ,,olmak'' gebildet wird.
Beispielsatz: Auch ein Fernstudium kommt in Betracht.
Rücksicht
Der Gebrauch im Deutschen und im Türkischen
Rücksicht nehmen auf etwas akk= Bir şeye dikkat etmek
Rücksicht nehmen auf jemanden= Birini dikkate almak.
Unterschiede: Im Deutschen wird die erste NVV mit dem Verb ,,nehmen'' gebildet, während im Türkischen mit dem Verb ,,almak'' kombiniert wird.
Gemeinsamkeiten: In dem zweiten Satz geht es um eine ähnliche Struktur.
Wie im Deutschen steht hier das Nomen im Türkischen auch mit dem Verb,, almak'' zusammen in Kombination. Sowohl im Mündlichen als auch in der Schriftsprache wird häufig benutzt.
Beispielsatz: Auf leichte Schwindelgefühle kann ich jetzt keine Rücksicht mehr nehmen, ich weiß, was ich will.

Deney grubunun başarılı katılımcısı sınavlarda ve alıştırma oluşturma ödevinde kullandığı örneklerle BF konusunda bilinçli yaklaşım göstermiştir. Ortalama üstünde başarı gösteren deney grubu katılımcısının kullandığı birleşik fiil cümleleri D19 numaralı öğrencinin 12 haftalık öğretim sürecinde birleşik fiil konusunda gelişim sürecini tamamladığını göstermiştir.

D28 Ortalama altında başarı gösteren katılımcının kullandığı birleşik fiil cümleleri

Araştırma Sorusu	**Aşağıda belirtilen seçilmiş birleşik fiillerle anlamlı cümle kurunuz.**	**Aşağıda belirtilen seçilmiş birleşik fiillerle anlamlı cümle kurunuz.**
Ön Algı	**“in Zusammenhang bringen” XXX**	**“Gespräch führen”XXX**
Ödev	XXX	
Ara Sınav	**du, nie mehr, Sorgen, Geld!** Du solltest dich nie mehr um das Geld sorgen! Ich gebe dir Geld.	**Lerner, selbstständig, Entscheidungen, sprachlich, Regelmäßigkeiten** Die Lerner treffen selbständig die Entscheidungen für die sprachliche Regelmässigkeiten.
	Förderung, Familie, zahlreich, Maßnahmen Die Förderung hat für die Familie zahlreiche Massnahmen ergriffen.	**Publikation, Fachwelt, breit, Anerkennung** Die Publikation hat für die Fachwelt breite Anerkennung gebracht.
Final Sınavı	**Formulieren Sie den Satz um.** **In der heutigen Parlamentsdebatte steht eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.** ↔ Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.	**Formulieren Sie den Satz um.** **Die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien kommt zum Ausdruck.** ↔ Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien zum Ausdruck.
	Formen Sie die Sätze um. ↔ FVG **Der Vortrag des Atomwissenschaftlers interessierte die anwesenden Forscher sehr.** Die anwesenden Forscher interessiert der Vortrag des Atomwissenschaftlers sehr.	**Formen Sie die Sätze um. ↔FVG** **Das Gericht hat noch nicht entschieden, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.**

		Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
	Formen Sie die Sätze um. ↔ FVG **Leere Flaschen müssen abgegeben werden, damit sie wieder verwendet werden können** Damit leere Flaschen wieder verwendet werden können, müssen sie abgegeben werden.	**Ersetze das FVG durch ein Vollverb** Für die Schadstoffanalysen müssen die Chemiker die modernsten Geräte haben.
	Ergänzen Sie! "in Anspruch nehmen" Ich nehme häufig die Leistungen dieses Anbieters in Anspruch.	**Ergänzen Sie! Rücksicht nehmen** Nehmt Rücksicht auf die Nachbarn und stellt die Musik etwas leiser! Der Artikel stellt wesentliche wissenschaftliche Erkenntnisse der letzten Jahre nicht zur Kenntnis.
FVG	**Ara Sınav:** Cevaplanmamış	**Final FVG:** Bücher liebt, den Gedanken kommen, Schwerpunkt liegen, Beruf zu machen, Berücksichtigung finden, Gegenstände formulieren,
Ders 4 **Ders5** **Ders 6**	Der gestrige Sturm hat mit heftigen Folgen den Baum entwurzelt. Die Ereignisse stehen in einem Zusammenhang. Die Publikation ist in der Fachwelt anerkannt geworden. Das Programm versucht die Redewendungen in verschiedenen Sprachen in Beziehung zu setzen. Einige Bewerbungen sind nicht berücksichtigt geworden. Man kann keine Entscheidung machen sonder treffen.	Schliesslich gab die Firma auch weiterhin Aufträge von öffentlich-rechtlichen Unternehmen. Der Zusammenhang war ein grossartiges Ereigniss. Stehen die Verbindungen mit den Banküberfällen zu? Der Staatsanwalt hat die Verbindung mit den Banküberfallen gesetzt. Viele Benutzer verwenden gerne freie Apps die umsonst zur Verfügung stehen.
Ders 8	Für drei, vier Tage stand eine Suite zur Verfügung.(uns)	Die Dokumente stehen der Öffentlichkeit zur Verfügung.
	Welches Verb passt? Suchen Sie die Nomen-Verb-Verbindungen und ergänzen Sie. zur Verfügung stellen in Beziehung stehen, Frage stellen, In Verhältnis setzen in Zusammenhang stehen	Eine Nomen-Verb-Verbindung ist eine Kombination aus einem Nomen und einem bestimmten Verb mit einen festen Bedeutung. Manche Nomen-Verb-Verbindungen kann man mit einem einfach Verb ausdrücken, z.B Kritik üben=kritisieren.
Ders 12	Bist du noch in der Lage, allein nach Hause zu gehen? 2. Der Vater will nicht dem Glück seiner Kinder im Wege. Stehen.	
Final Ödevi	Cevaplanmamış	

Canlı derslere katılımı olan D28 numaralı öğrenci 12 haftalık öğretim sürecinde birleşik fiil konusunda hata analizinde BF kullanamayan öğrencinin ara sınavda 1 doğru cevap verdiği ve final sınavında %50 BF doğru kullandığı, ders içi alıştırmalarla gelişim sürecini desteklediği

görülmektedir. Ara sınavda metin içinde BF bulmayan öğrencinin bu yetisi oluşmaya başlamıştır.

K33 Ortalama altında başarı gösteren katılımcının kullandığı birleşik fiil cümleleri analizi

Kontrol grubu öğrencilerinden ortalama altında başarı gösteren K33'ün eylem araştırması boyunca paylaşımları incelenmiştir. Öğrenci cevapları orijinal kullanılmıştır ve hatalı cevaplar altı çizilerek belirgin hale getirilmiştir.

Araştırma Sorusu	**Aşağıda belirtilen seçilmiş birleşik fiillerle anlamlı cümle kurunuz.**	
Ön Algı	**"in Zusammenhang bringen"** Man muss es in Zusammenhang bringen	**"Gespräch führen"** Ich führe einen Gespräch mit einer Freundin.
Ödev	Ich habe 6 Monate lang einen Ausbildung als Buchhändlerin gemacht. Am anfang hat es mir sehr Spaß gemacht nach einer Weile fand ich es doch langweilig. Schließlich habe ich geadcht woran ich Interessen haben konnte, nachdem ich mich über andere Berufe informiert habe , habe ich eine Entscheidung getroffen , dass ich als Krankenschwester Ausbildung machen kann.	
Ara Sınav	**du, nie mehr, Sorgen, Geld!** Cevaplanmamış	**Lerner, selbstständig, Entscheidungen, sprachlich, Regelmäßigkeiten** Wenn Lerner selbständig Entscheidungen treffen ,können sie spraclich Regelmäßigkeiten erlernen.
	Förderung, Familie, zahlreich, Maßnahmen Um die Familie zu fördern, braucht man Zahlreiche Masnahmen.	**Publikation, Fachwelt, breit, Anerkennung** Cevaplanmamış
Final Sınavı	**Formulieren Sie den Satz um.** **In der heutigen Parlamentsdebatte steht eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion. ↔ Die Regierung** Dıe Regierung setzte sich zur einer Diskussion ,in	**Formulieren Sie den Satz um.** **Die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien kommt zum Ausdruck. ↔ Der Redner** Cevaplanmamış
	Formen Sie die Sätze um. ↔ FVG **Der Vortrag des Atomwissenschaftlers interessierte die anwesenden Forscher sehr.** Cevaplanmamış	**Formen Sie die Sätze um. ↔FVG** **Das Gericht hat noch nicht entschieden, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.** Ob der Angeklagte freigesprochen werden kann , hat noch nicht das Gericht entschieden .
	Formen Sie die Sätze um. ↔ FVG **Leere Flaschen müssen abgegeben werden, damit sie wieder verwendet werden können** Damit sie wieder verwendet werden können , müssen leere Flaschen abgegeben werden .	**Ersetze das FVG durch ein Vollverb** Die modernsten Geräte für die Schadstoffanalysen haben den Chemikern zur Verfügung gestanden .
	Ergänzen Sie! İch nehme häufig die Leistungen dieses Anbieters in Anspruch .	**Ergänzen Sie!** Cevaplanmamış

BF	**Ara Sınav:** Konflikt lösen , Entscheidung treffen , lösung zu finden , kritik üben , bewerber arbeiten,	**Final:** Gedanken kommen, Schwerpunkt liegen ,Berücksichtigung finden , Kulturwissenschaft geworden ,
Ders 6	Mit verschidenen Programme versuchen sie die Sprachen und die Redewendungen in einem Beziehung zu setzten .	
Ders 13	Jeder achte Todesfall in EU steht in Verbindung mit Umweltverschmutzung.	Es gibt nicht den geringsten Beweis dafür, dass ein Verbrechen vorliegen könnte.
Final ödev	1.Übung Bitte setzen sie die richtige Nomen Verb Verbindungen ein ! kommen , schenken , finden , bringen Es müssen neue Methoden zur Anwendung kommen . Es ist völlig richtig ,dass wir diese in bestimmten Fällen zur Anwendung bringen müssen. Diesem Punkt müssen wir Beachtung schenken. Allerdings scheint es so zu sein , dass die durch diese Krankheit verursachten schmerzen kaum Beobachtung finden. 2. Übung Welche der Nomen Verb Verbindungen sind richtig zugeordnet ? 1. Beachtung schenken 2.Anwendung bringen 3.Beachtung kommen 4.Anwendung finden 3.Übung Unterstreiche die Nomen Verb Verbindungen Es ist völlig richtig ,dass wir diese in bestimmten Fällen zur Anwendung bringen müssen. Diesem Punkt müssen wir Beachtung schenken .	

Ders katılımı yetersiz / düşük olan K33 numaralı öğrenci 12 haftalık öğretim sürecinde birleşik fiil konusunda hata analizi ara sınavda %50 doğru cevap verebilen öğrencinin final sınavımda 1/8 doğru cümle ile yeterli gelişim göstermediği, ara sınavda 4 doğru 1 yanlış, final sınavında 3 doğru 1 yanlış (*Kulturwissenschaft geworden)* BF'i metin içinde bulmuştur. "*Kulturwissenschaft geworden"* BF olarak seçilmesi geliştirmeye ihtiyacı olduğunu göstermektedir. Son ödev çalışmasını tamamlamasına rağmen kendi kendine BF öğrenimi kazanımlarını tamamlaması için yeterli olmamıştır.

K44 Ortalama altında başarı gösteren katılımcının kullandığı birleşik fiil cümleleri

Araştırma Sorusu	**Aşağıda belirtilen seçilmiş birleşik fiillerle anlamlı cümle kurunuz.**	**Aşağıda belirtilen seçilmiş birleşik fiillerle anlamlı cümle kurunuz.**
Ön Algı	**"in Zusammenhang bringen"** Bilmiyorum	**"Gespräch führen"** Bilmiyorum
Ödev	Ich bin deine neuer Brieffreundin. Ich heiße X. Ich bin 21 Jahre alt. Ich wohne in Österreich. Ich habe 4 Schwestern und einen Bruder. Ich studiere bei der Marmara Universität Deutsch auf Lehramt. Meine Hobbys sind Schifahren, Schwimmen, mit Kindern spielen und Zeichnen. Ich habe sehr Spaß, wenn ich mit den Kindern spiele. Ich finde es interessant, neue Orte, Städte und Länder zu sehen und neue Leute kennenzulernen. Was studierst du ? und was findest du interessant?	

Ara Sınav	**du, nie mehr, Sorgen, Geld!** Mach dir nie mehr Sorgen um das Geld! Ich, kümmere mich um das Geld.	**Lerner, selbstständig, Entscheidungen, sprachlich, Regelmäßigkeiten** Der Lerner muss selber Entscheidungen träffen ob er selbständig und Regelmäßig die sprache lernt.
	Förderung, Familie, zahlreich, Maßnahmen Die Familie bekommt zahlreiche Förderungen und Maßnahmen.	**Publikation, Fachwelt, breit, Anerkennung** Die Publikation verbreitet sich durch Fachwelt und Anerkennung.
Final Sınavı	**Formulieren Sie den Satz um.** **In der heutigen Parlamentsdebatte steht eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion. ↔ Die Regierung** diskutiert in der heutigen Parlementsdebatte die Verkürzung der Schulzeit.	**Formulieren Sie den Satz um.** **Die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien kommt zum Ausdruck. ↔ Der Redner…** für die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien ist zum Druck gekommen.
	Formen Sie die Sätze um. ↔ FVG **Der Vortrag des Atomwissenschaftlers interessierte die anwesenden Forscher sehr.** Die anwesende forscher interessierten sich sehr um den Vortrag des Atomwissenschaftlers.	**Formen Sie die Sätze um. ↔FVG** **Das Gericht hat noch nicht entschieden, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.** Ob der Angeklagte freisprechen kann, wird noch von Gericht entschieden.
	Formen Sie die Sätze um. ↔ FVG **Leere Flaschen müssen abgegeben werden, damit sie wieder verwendet werden können** Damit die Leere Flaschen wieder verwendet werden können, müssen wir es abgeben.	**Ersetze das FVG durch ein Vollverb** Haben den Chemikern für die Schadstoffanalyse die modernste Geräte zur Verfügung gestellt.
	Ergänzen Sie! Ich ….. häufig die Leistungen dieses Anbieters .. Anspruch. Habe.. in	**Ergänzen Sie! ….. Rücksicht … die Nachbarn und stellt die Musik etwas leiser!** Nehme .. auf
FVG	**Ara Sınav:** Möchten Arbeiten; wichtiger Gruppengespräche; Arbeitsalltag simuliert; Problem lösen; Mitarbeiter beobachten; Fragen stellen; Entscheidung treffen;	**Final:** 1)liest Bücher 2) auf Gedanken kommen 3) Beruf machen 4)auf der Schwerpunkt liegen 5) Gegenstände formulieren 6) grundlagen finden entscheiden Germanistik geworden germanistischen Literaturwissenschaft
Ders	Katılım cümlesi bulunmamaktadır.	
Final ödev	Aufgabe: Kreuze die richtige Lösung an. Es ist nur eine Antwortmöglichkeit richtig. Diese LearningApp gehrt zur Einheit Aufklärung und Sturm und Drang von Raabe. Zur Wahl stehen zwei Vorschläge, doch nur ein Modell- denn der Theologe Richard Schröder hat Für seine Idee bislang keine Form gefunden. Sie müssen in Nordafrika eine Wahl treffen. Es ist selbstverständlich, daß sie in allen Wahlkreisen, wo ihr Kandidat zur Wahl steht, die äußerste Energie daran setzen wird, den Sieg zu erringen, zu vervollständigen, was der heutige Tag begonnen. Durch die Furcht vor dem Unheimlichen soll das Kind gewissermassen zwischen dem ihm Förderlichen und Schädlichen eine Auswahl treffen.	

K44 numaralı öğrenci 12 haftalık öğretim sürecinde canlı derslere katılmadığı ve birleşik fiil konusunda hata analizi sınavlarda birleşik fiilleri metin içinde fark edemediğini, gelişim süreci uygulama öncesi BF kullanamayan öğrencinin ele alınan 8 sorunun 2'sini doğru cevapladığı görülmüştür.

K55 Ortalama üstünde başarı gösteren katılımcının kullandığı birleşik fiil cümleleri

Araştırma Sorusu	**Aşağıda belirtilen seçilmiş birleşik fiillerle anlamlı cümle kurunuz.**	**Aşağıda belirtilen seçilmiş birleşik fiillerle anlamlı cümle kurunuz.**
Ön Algı	**"in Zusammenhang bringen"** *Du kannst die zwei Themen einfach in Zusammenhang bringen, indem du einen längeren Satz bildest.*	**"Gespräch führen"** *Ich muss mit meinem Chef ein ernstes Gespäch führen.*
Ödev	*Klavierspielen und Tanzen macht mir sehr viel Spass. Da ich keine **Ausbildung mache**, sondern an der Marmara Universität studiee, bin ich immer fleissig am Lesen, Schreiben und Lernen. Abgesehen von meinen jetzigen Hobbys möchte ich andere **Interessen finden**. Ausserdem bin ich dabei sehr wählerisch, wodurch es mir schwer fällt **eine Entscheidung** zu **treffen**.*	
Ara Sınav	**du, nie mehr, Sorgen, Geld!** *Du musst dir nie mehr Sorgen um Geld machen, ich sorge mich um das Geld!*	**Lerner, selbstständig, Entscheidungen, sprachlich, Regelmäßigkeiten** *Die Lerner treffen selbstständig Entscheidungen über die sprachlichen Regelmäßigkeiten.*
	Förderung, Familie, zahlreich, Maßnahmen *Es müssen für die Förderung von Familien zahlreiche Maßnahmen getroffen werden.*	**Publikation, Fachwelt, breit, Anerkennung** *Die Publikation fand in der Fachwelt breite Anerkennung.*
Final Sınavı	**Formulieren Sie den Satz um.** **In der heutigen Parlamentsdebatte steht eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion. ↔ Die Regierung** *Die Regierung stellt in der heutigen Parlamentsdebatte eine Verkürzung der Schulzeit zur Diskussion.*	**Formulieren Sie den Satz um.** **Die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbarer Energien kommt zum Ausdruck. ↔ Der Redner…** *Der Redner bringt die Notwendigkeit der Nutzung erneuerbaren Energien zum Ausdruck.*
	Formen Sie die Sätze um. ↔ FVG **Der Vortrag des Atomwissenschaftlers interessierte die anwesenden Forscher sehr.** *Die anwesenden Forscher fanden großes Interesse an dem Vortrag des Atomwissenschaftlers.*	**Formen Sie die Sätze um. ↔FVG** **Das Gericht hat noch nicht entschieden, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.** *Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.*
	Formen Sie die Sätze um. ↔ FVG **Leere Flaschen müssen abgegeben werden, damit sie wieder verwendet werden können** *Leere Flaschen müssen abgegeben werden, damit sie wieder Verwendung finden können.*	**Ersetze das FVG durch ein Vollverb** *Für die Schadstoffanalysen stand für die Chemiker die modernsten Geräte bereit.*
	Ergänzen Sie! *… nehme … in …*	**Ergänzen Sie! ….. Rücksicht … die Nachbarn und stellt die Musik etwas leiser!** *Nehmt Rücksicht auf ….*

	Ara sınav: *unter großem Druck stehen, ein Problem oder einen Konflikt lösen, Kritik üben, Entscheidung treffen, wichtige Rolle spielen, Mühe geben, Lösung finden*	**Final:** *auf den Gedanken kommen, aus etwas einen Beruf machen, ist die Folge, auf dem Schwerpunkt liegen, Gegenstände formulieren Berücksichtigung finden*
Ders3	*Jeder verfügt heutzutage über ein Handy.*	
Ders 4	*Das Unwetter erfolgte schwere Schäden.*	*Das Lesen motiviert den Schüler zum Lernen.*
Ders 5		
Ders 6	*Einige Bewerbungen wurden nicht berücksichtigt.*	*Die Publikation wurde in der Fachwelt breit anerkannt.*
	Schließlich wird die Firma auch weiterhin von öffentlich-rechtlichen Unternehmen beauftragt.	*Viele Menschen können auf Medikamente nicht zugreifen.*
	Sätze sollen im Zusammenhang stehen.	*Verbindung*
	Das Programm versucht die Redewendungen von verschiedenen Sprachen in Beziehung (zueinander) zu setzen.	*Schießlich wird der Firma auch weiterhin Aufträge von öffentlich-rechtlichen Unternehmen gegeben.*
Ders 8	*Er hat seine Dissertation zum Abschluss gebracht*	*Von den vielen Bewerbern wurden nur wenige in Rücksicht genommen.*
Ders 10	*Die Schüler kamen zu dem Entschluss, dass sie während der Wandertage nach Thühringen fahren.*	
Ders 11	*Die Leser bringen den Text zum Sprechen.*	*Die Fabel hat eine tiefere Bedeutung*
Ders 12	*Wenn wir Lernende dazu befähigen wollen, sprachlich kompetent zu agieren, müssen wir ihnen die dafür notwendigen sprachlichen Mittel zur Verfügung stellen*	
Ders 13	*Es gibt nicht den geringsten Beweis dafür, dass ein Verbrechen vorliegen könnte.* *Jeder achte Todesfall in EU steht in Verbindung mit Umweltverschmutzung.* *Die Fabel hat eine tiefere Bedeutung.*	
Ders 14	*Von den vielen Bewerbern wurden nur wenige in Rücksicht genommen.* *Die Schüler kamen zu dem Entschluss, dass sie während der Wandertage nach Thühringen fahren.*	*Er hat seine Dissertation zum Abschluss gebracht* *Norddeutsche kommen nicht so rasch in Stimmung wie Rheinländer.* *Die Musik bringt die Gäste schnell in Stimmung.*
Final Ödev	***Welche Sätzen haben NVV und sind richtig? Und welche Sätze haben keine NVV und sind somit falsch? Bitte wähle jeweils eine Antwort aus.*** *Sie setzt ständig ihre Kinder unter Druck.* *Sie setzt ständig ihre Kinder auf die Straße.* *Meine Mutter macht immer große Plätzchen für uns.* *Meine Mutter macht sich immer große Sorgen um uns.* *Er übt viel zu viel Mathe mit ihnen.* *Er übt viel zu viel Druck auf sie aus.* *Er meinte das nicht böse, er stand nur unter Druck.* *Er meinte das nicht böse, er stand nur unter der Brücke.* *Zukünftig könnten an den Unis aber weniger Plätze zur Verfügung stehen.* *Zukünftig könnten an den Unis aber weniger Plätze vorhanden sein.* *Wenn Sie unter viel Stress stehen, dann baden Sie 5 bis 6 Tage hintereinander.* *Wenn Sie viel unter Bäumen stehen, dann baden Sie 5 bis 6 Tage hintereinander. Wir haben vieles zu planen, also müssen wir uns einige Gedanken machen.* *Wir haben vieles zu planen, also müssen wir einige Pläne machen.* *Sie stellt ihre Schülerinnen und Schülern im Unterricht in eine Reihe.* *Sie stellt ihren Schülerinnen und Schülern mehr Unterrichtsmaterial zur Verfügung.* *Er steht sehr unter ihrem Einfluss.* *Er steht oft in ihrem Garten.* *Manchmal sind es die unscheinbaren Dinge, die eine Aufgabe üben können.*	

Manchmal sind es die unscheinbaren Dinge, die einen großen Einfluss ausüben können.
Bringe die Vokabeln in die richtige Reihenfolge.
der, immer, steht, Druck, immer, In, unter, sie, Prüfungsphase,
er, Druck, selbst, am, unter, Ich, setzt, meisten, glaube, sich
unter, Da, sind, wir, deren, richtigen, auf, Einfluss, Weg, Sie, wohl, stehen, dem
Sorgen, Ich, da, nur, um, mir, haben, Abschlussprüfung, noch, mache, wir, meine 3 Wochen , langsam
diese, sollten, Institutionen, Gedanken, Schwäche sich, Alle, überwunden drei, werden, machen, wie, kann.
stehen, online, zur, mehr, Pandemie, In, Verfügung, der, Artikel
dafür, Verfügung, Das, jährlich, zur, 75 Millionen Euro, stelle, Land, rund
Finde anhand des Internets passende Definitionen zu den jeweiligen NVV und schreibe mindestens 2 Synonyme dazu. Bei den Definionen können auch kurze Beispielsätze oder vereinfachte Sätze genutzt werden.
"jemanden unter Druck setzen" *"unter Druck stehen"*
"im Stress sein"
"unter (dem) Einfluss stehen" *"Einfluss ausüben/nehmen"*
"unter Kontrolle stehen"
"sich Sorgen machen um jemanden/etwas" *"sich Gedanken machen"*
"etwas zur Verfügung stellen " *"etwas zur Verfügung haben"*

"Ortalama üstünde başarı gösteren kontrol grubu katılımcısının kullandığı birleşik fiil cümleleri K55 numaralı öğrencinin 12 haftalık öğretim sürecinde birleşik fiil konusunda gelişim sürecini tamamladığını göstermiştir. Alıştırmalarda sınıf içinde kullanılan örneklerden faydalanmıştır. Ancak "*Gegenstände formulieren"*isim basit fiil kullanımını birleşik fiil olarak kabul ettiği görülmüştür.

Sonuç olarak; çalışma grubunda seçilen 6 öğrencinin 12 haftalık eylem araştırması gelişim süreci incelendiğinde katılımcıların metin içinde BF bulma oranları şöyledir:

Tablo 4.5.2.1. Deney ve Kontrol Grubu Örnek Öğrenci Karşılaştırması

Kontrol Grubu	Ara Sınav 9 BF	Final 6 BF	**Deney Grubu**	Ara Sınav 9 BF	Final 6 BF
K33	4D 1Y	3D 1Y	**D12**	Cevaplanmamış	3D
K44	3D 3Y	3D 5Y	**D28**	Cevaplanmamış	4D 2Y
K55	8D	5D 1Y	**D19**	9D	6D

Tablo 4.5.2.1. incelendiğinde deney grubu örnek öğrencilerin ara sınav ve final sınavı başarı artışı görülmektedir. Ara sınavda metin içinde BF bulamayan öğrenciler final sınavında %50 BF bulabilmişlerdir.

Kontrol grubu örnek öğrencilerinin 12 haftalık öğretim sürecinde sınavlarda birleşik fiileri metin içinde fark etmede hatalı cevaplar verdikleri görülmüştür.

Ortalama altında başarı gösteren D12 ve D28 nolu öğrencilerin hata analizinde, alıştırmalar ile ara sınavdaki tek doğru cevaptan sonra final sınavında %50 doğru cevap vermişlerdir.

Ortalama altında başarı gösteren kontrol grubu K44 ve K33 numaralı öğrenciler 12 haftalık öğretim sürecinde birleşik fiil hata analizinde uygulama öncesi BF kullanmamıştır. Ara sınavda 1 doğru cevapları vardır. Final sınavından ele alınan 8 sorunun 1 ve 2 soruyu doğru cevaplamışlardır.

Ortalama üstünde başarı gösteren deney grubu ve kontrol grubu katılımcılarının kullandığı birleşik fiil cümleleri 12 haftalık öğretim sürecinde birleşik fiil konusunda gelişim sürecini tamamladığını göstermiştir. Ancak kontrol grubunun başarılı katılımcısının isim basit fiil kullanımını birleşik fiil olarak kabul edebildiği görülmüştür.

Sonuç olarak; Türkçe karşılaştırmalı birleşik fiil öğretim modeli uygulanan deney grubu örnek öğrencilerin hata analizinde doğru cevap oranlarının arttığı, dolayısıyla öğrenmeyi olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir.

4.5.3. Verilen Eğitim Sonrasında Öğrenciler Tarafından Kullanılan Bir Yapının Niteliği Nasıl Değişmiştir?

Ara sınavda çalışma grubunun "eine Entscheidung treffen" BF ile cümle kurmaları istenmiştir. Yardımcı fiil verilmemiş ve "Lerner, selbstständig, Entscheidungen, sprachlich, Regelmäßigkeiten" sözcüklerini kullanarak cümle yazmaları istenmiştir. Final sınavında ise basit fiil cümlesi verilerek BF cümlesine çevirmeleri istenmiştir. Verilen eğitim sonrasında öğrenciler tarafından kullanılan BF niteliğinin değişimini araştırmak için deney ve kontrol grubu cevapları incelenmiş ve karşılaştırılmıştır.

Deney grubunda(N=16) hem ara sınav hem de final sınava katılan öğrencilerin cevapları karşılaştırıldığında 6 öğrenci (D21, D27, D23, D8, D10 ve D11) ara sınavda hata yapıp finalde doğru cevap vermiştir. 8 öğrenci (D24, D19, D22, D25, D13, D14, D2 ve D16) her iki sınavda da doğru yanıt vermiştir. D7 ara sınavda doğru cevap verip, finalde basit fiil cümlesini tekrar eden tek öğrencidir.

Lerner, selbstständig, Entscheidungen, sprachlich, Regelmäßigkeiten		**Das Gericht hat noch nicht entschieden, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann. -**	
21 **F**	Der Lerner **lernt** selbständig und regelmäsig sprachliche Entscheidungen.	21	Das Gericht hat noch nicht eine Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
27	**Cevaplamamış**	27	Das Gericht hat noch nicht die Entscheidung getroffen, ob...
24	Lerner trifft selbststaendig Entscheidungen über sprachliche Regelmaessigkeiten	24	Das Gericht hat noch nicht die Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
15 **İ**	Der Lerner trifft die sprachliche Regelmäßigkeiten selbstständig Entscheidungen.	15 **T**	**Ob der Angekalgte freigesprochen wird, hat das Gericht noch nicht entschieden**

19	Lerner können selbststandig über sprachliche Regelmassigkeiten Entscheidungen treffen.	19	Die Entscheidung wurde noch nicht getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
23 **İ**	Die Lerner treffen selbstständig die Entscheidungen sprachlicher Regelmässigkeiten.	23	Die Entscheidung, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann, hat der Gericht noch nicht getroffen.
22	Die Lerner treffen selbstandig Entscheidungen über die sprachlichen Regelmasigkeiten.	22	Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
8 **İ**	Die Lerner treffen selbstständig Entscheidungen **um** sprachliche Regelmäßigkeiten.	8	Das Gericht hat noch keine Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen wird.
25	Der Lerner treffen selbstständig Entscheidungen über spraclichen Regelmässigkeiten.	25	Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getoffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
13	Die Lerner treffen selbststaendig Entscheidungen über die sprachlichen Regelmaessigkeiten.	13	Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
14	Lerner treffen selbststaendig Entscheidungen wenn sie sprachliche Regelmaessigkeiten lernen.	14	Das Gericht hat noch nicht eine Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
11 **F**	Lerner **haben** selbständige Entscheidungen über sprachliche Regelmässigkeiten.	11	Das Gericht hat noch nicht die Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
7	Die Lerner treffen selbständige Entscheidungen über die sprachlichen Regelmäsigkeiten.	7 **T**	**Das Gericht ist nocht nicht entschieden, ob der Angeklagte freigesprochen wurde.**
2	Die Lerner müssen selbstständig sprachlich Entscheidungen treffen, so werden die Regelmäßigkeiten einer Sprache besser erlernt	2	Das Gericht hat noch keine Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freisprechen werden kann
10 **İ**	Lerner treffen selbständig Entscheidungen **bei** sprachlichen Regelmässigkeiten.	10	Das Gericht hat noch keine Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
16	Der Lerner treffen selbstständig Entscheidungen über spraclichen Regelmässigkeiten.	16	Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getroffen, ob der angeklagte freigesprochen werden kann.

Deney grubunda(N=19) ara sınavda 4 ilgeç ve 2 yardımcı fiil hatası yapmıştır, 3 de boş vardır (N=16). Final sınavında ise 2 tekrar hatası görülmektedir.

Kontrol grubu(N=25) hem ara sınav hem de final sınava katılan öğrencilerin cevapları karşılaştırıldığında K48'in ara sınav hatalı cevabı, final sınavda doğru olmuştur. Kontrol grubu 7 katılımcısının (K54, K45, K29, K46, K52, K42 ve K55) cevapları iki sınavda da doğrudur; 6 öğrencinin (K40, K30, K43, K33, K51 ve K47) ara sınavda doğru cevap vermiş, final sınavında hata yapmıştır."

Lerner, selbstständig, Entscheidungen, sprachlich, Regelmäßigkeiten		**Das Gericht hat noch nicht entschieden, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.**	
54	wenn lerner selbsstaendige Entscheidungen trifft und Regelmaesigkeiten wie Wiederholungen macht, wird er sprachlich sehr gute Fortschritte erzielen	54	Das Gericht muss noch eine Entscheidung treffen, ob der Angklagte freigesspchoren werden kann
45	Damit Lerner selbständig Entscheidungen treffen können, müssen sie sprachliche Regelmäßigkeiten kennen.	45	Das Gericht hat noch keine Entscheidung getroffen, ob der Freispruch des Angeklagten vorgenommen werden kann.
29	Wenn der Lerner selbsststaendige Entscheidungen trifft und Regelmaessigkeiten wie Wiederholungen macht, wird er sprachlich sehr gute Fortschritte erzielen.	29	Das Gericht muss noch eine Entscheidung treffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
49 ***İ***	Lerner treffen selbstständig, sprachliche Entscheidungen **mit** Regelmäßigkeiten.	49 **T**	**Der Angeklagte wurde noch nicht freigesprochen, weil das Gericht noch nicht entschieden hat.**
46	Der Lerner sollte selbständig Entscheidungen über seine sprachlichen Kenntinsse und seine Regelmäßigkeit im Lernen treffen.	46	Es wurde vom Gericht noch keine Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
40	Lerner müssen selbststaendig Enstscheidunge über die sprachliche Regelmaessigkeit treffen.	40 **T**	**Ob der Angeklagte freigesprochen werden kann, hat das Gericht noch nicht entschieden.**
37 ***F***	Die lerner **umgehen** selbstaendig die Entscheidungen bezüglich der sprachlichen Regelmaessigkeit.	37 **T**	**Ob der Angeklagte freigesprochen werden kann, hat das Gericht noch nicht entschieden.**
52	Die Sprachlichkeit kann durch Regelmäßigkeit und selbstständiges lernen weiter kommen und man muss eine Entscheidung treffen ob der Lerner es wirklich möchte.	52	Das Gericht hat noch nicht eine Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
42	Die lerner treffen nicht selbstandig Entsheidungen über die sprachlichen Regelmaßigkeiten	42	das gerich hat die Entscheidung noch nicht getroffen,ob der angeklagte .....
30	Der Lerner trifft selbststaendig die Entscheidung über die sprachliche Regelmaessigkeiten.	30 **T**	**Ob der Angeklagte freigesprochen wird, hat das Gericht noch nicht entschieden.**
41 ***F*** ***İ***	Lerner **geben** Selbständig Entscheidungen **für** die sprachlich Regelmässigkeiten	41	Cevaplanmamış
43	slebstständige Lerner können regelmäßig sprachliche entscheidungen treffen	43 **T**	**Das Gericht hat nicht entschieden, ob der Angeklagte**
33	Wenn Lerner selbständig Entscheidungen treffen ,können sie spraclich Regelmäßigkeiten erlernen.	33 **T**	**ob der Angeklagte freigesprochen werden kann , hat noch nicht das Gericht entschieden .**
36	Die Sprache kann selbststaendig und regelmaessigkeit **Cevaplanmamış**	36 **T**	**Ob der angeklagte freigeschprocen wierd, hat das Gericht nocaah nicht entschieden.**
44 ***F***	Der Lerner muss selber Entscheidungen **träffen** ob er selbständig und Regelmäßig die sprache lernt.	44 **T**	**Ob der Angeklagte freisprechen kann, wird noch von Gericht entschieden.**

51	der lerner trifft selbststaendig die entschedung über die sprachliche regelmaessigkeiten.	51 **T**	**ob der angeklagte freigesprochen wird, muss das gericht noch entscheiden. ob der angeklagte freigesprochen wird, hat das gericht noch nicht entschieden.**
35 ***İ***	Lerner treffeb selbstständige eintscheidungen **xxxxx**	35 **T**	**Ob der Angeklagte greigesprochen werden kann, hat das Gericht noch nicht entschieden.**
48 ***İ***	Lernen treffen **die Sprachliche Regelmassigkeiten** selbstandig Entscheisugen.	48	Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getroffen. ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
47	Der Lerner trifft selbstständig die Entscheidung über die sprachliche Regelmässigkeiten.	47 **T**	**Ob der Angeklagte freisprechen kann,wird noch von Gericht entschieden.**
49 ***M***	Um selbstständig Entscheidungen für Lerner zutreffen musst du in Regelmäßigkeiten sprachlich **gut reden.**	49 **M**	**Der Angeklagte wird frei sprechen wenn der Gericht sich entscheidet.**
32	Die selbststaendigen Lerner, die regelmaesigkeiten **Cevaplanmamış**	32	Das Gericht hat noch nicht die Entscheidung getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.
55	Die Lerner treffen selbstständig Entscheidungen über die sprachlichen Regelmäßigkeiten.	55	Das Gericht hat die Entscheidung noch nicht getroffen, ob der Angeklagte freigesprochen werden kann.

Kontrol grubunda ara sınavda 3 yardımcı fiil, 4 ilgeç, 1 anlam hatası ve 6 boş ile 10 eksik; final sınavında 11 basit fiil tekrarı, 1 anlam hatası ve 1 boş ile 13 eksik tespit edilmiştir.

Tablo 4.5.2.2. Verilen Eğitim Sonrasında Öğrencilerin "eine Entscheidung treffen" Kullanımı

"eine Entscheidung treffen"	Ara Sınav hatalı Final doğru	İki sınavda doğru	Ara Sınav doğru final yanlış	İki Sınav yanlış
Deney Grubu (N=16)	6 (%38)	8 (%47)	1(%5)	1(%5)
Kontrol Grubu (N=22)	2 (%9)	7 (%31)	6 (%27)	5 (%22)

Verilen eğitim sonrasında öğrenciler tarafından kullanılan "eine Entscheidung treffen" yapısının niteliği deney grubu öğrencilerinde ara sınavda hatalı cevapların final sınavında doğru olduğu ve %5 iki sınav hatasına karşı kontrol grubunda %22 iki sınav hatası ile final sınavında başarının düştüğü görülmektedir.

BÖLÜM V: SONUÇ

Araştırmanın sonuç bölümünde; bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara, sonuçlardan ve alanyazından hareketle yapılan tartışmaya ve tüm araştırma süreci sonunda ortaya çıkan önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Almanca öğretiminde birleşik fiillerin yapısal ve anlamsal açıdan birbiriyle karşılaştırılması, benzerlik ve farklılıkların ortaya konulmasıyla tasarlanan Almanca ve Türkçe birleşik fiil karşılaştırmalı öğretim modelinin öğrenci birleşik fiil öğrenimine etkilerini araştırmaktır.

Sorular:

1. Türkçe Almanca Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli öğrencilerin başarısını nasıl etkilemiştir?
2. Verilen eğitim öncesindeki ve sonrasında Funktionsverbgefüge/birleşik fiil hakkında öğrenci görüşleri nelerdir?
3. Karşılaştırmalı metot ile verilen eğitim öncesi ve sonrasında Funktionsverbgefüge kullanımının niteliği nasıl değişmiştir?
4. Derslerde kullanılan etkinliklere yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?

Araştırma sorularından yola çıkarak uygulamanın etkinliliği değerlendirilmiştir.

5.1.1. Türkçe Almanca Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli öğrencilerin başarısını nasıl etkilemiştir?

Türkçe Almanca Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modelinin öğrencilerin başarısına etkilerini tespit etmek için seviye tespit sınavları, ara sınav ve final sınavları yapılmıştır. İlk seviye tespiti pilot uygulama öncesi yapılmıştır. Pilot uygulama giriş sınavı ile öğrencilerin birleşik fiilde uygun yardımcı fiil kullanımları araştırılmıştır. Eylem araştırması seviye tespit sınavı ise öğrencilerin genel Almanca kullanımlarını tespit etmeye yöneliktir. Altı haftalık uygulama sonrası ara sınav ile eğitim kontrolü sağlanmış ve 12 haftalık uygulama süreci tamamlandıktan sonra final sınavı ile sonuçlar değerlendirilmiştir.

Pilot uygulama giriş sınavında bölüm 4.1.2.3'te incelendiği gibi uygun yardımcı fiil tamamlama başarısı %43 olarak tespit edilmiştir. L1/L2 farklı kullanımlar olan BF'lerde "Hilfe leisten" yerine "*Hilfe bringen"; "Mut machen" yerine "*Mut geben" kullanımı anadil hatalı transferi (Interferenzfehler) göstermektedir. L1/L2 benzerliklerin görüldüğü "Lösung finden", "zum Ausdruck bringen" gibi birleşik fiillerde anadil anlam benzerliği "çözüm bulmak" ve "ifade etmek-dile getirmek" %80 doğru cevap verilmesine yardımcı olduğunu düşündürmektedir. DWDS 21 söz dizininde "zum Ausdruck bringen" f=61; "Lösung finden" f=39 ile otantik

metinlerde sık karşılaşılan birleşik fiillerdendir. “Hilfe leisten” ve “Mut machen” f=15 ile daha az rastlanan birleşik fiillerdir. Katılımcıların daha sık karşılaştıkları BF’lerin yardımcı fiil birleşenini doğru kullanmadığı da iddia edilebilir.

Pilot ders uygulaması sonrası katılımcıların %60’ı birleşik fiil konusunun derslerde işlendiğini ve %88’i öğrenirken Türkçe Birleşik fiiller ile benzerlikleri ve farklılıklarını karşılaştırmadıklarını belirtmiştir. Pilot uygulama verilerine göre tespit edilen ihtiyaçlara yönelik bir karşılaştırmalı BF öğretim modeli tasarlanmış ve bu programın etkileri eylem araştırması ile araştırılmıştır.

Eylem araştırması uygulama öncesi ortalama puanları kontrol grubu **46,5,** deney grubu **45,9** uygulama öncesi seviye belirleme C-Testi sonuçlarına göre **%1,3** daha başarılı olan kontrol grubu, eylem karşılaştırmalı eğitim sonrası deney grubundan **%18** düşük başarı ortalaması elde etmiştir. Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli ile Almanca dil öğretimine katılan deney grubu öğrencilerinin sınav ortalaması **62,35** olmuştur. Bu modeli uygulamayan Kontrol Grubunda ise aynı sınavda ortalama puanları **54,6**’dır. Karşılaştırmalı birleşik fiil öğretim modeli 12 haftalık seminer uygulama sonrası deney grubu 16,45 puan (**%35**), kontrol grubu 8,1 puan (**%17**) başarı ortalaması yükselmiştir.

Eylem araştırması veri sonuçları Türkçe Karşılaştırmalı Birleşik Fiil öğretim modeli uygulanan grubun başarılarında daha belirgin artış olduğunu göstermekte ve modelin BF’leri anlama becerisine faydası olduğunu ifade eden öğrencilerin olumlu görüşlerini desteklemektedir.

Uygulama sürecinde hedef kitle öğretmen adaylarının öğrencilerine yardımcı olabilmeleri için öncelikle birleşik fiilleri tanımaları ve metin içinde bulabilmeleri gerektiği görülmüştür. Ara sınavda iki metinde, final sınavında bir metinde birleşik fiil bulma görevi verilmiştir. Bölüm 4.3.3.’de incelendiği gibi deney ve kontrol gruplarının metinlerde BF bulma becerileri yükselmiştir.

Tablo 5.1.1.1. Metin İçinde BF Bulma Becerisi

Metin İçinde BF’ Bulma		*Ara sınav M1 f* 2	*Ara sınav M2 Frekans f 9*	*Final Frekans f 6*
Deney Grubu N=21	DOĞRU	1.3 D (%65)	*5,9 (%65)*	*4,2 (%70)*
	YANLIŞ	1,1 Y (%55)	*0,55 (%6)*	*0,9 (%15)*
Kontrol Grubu N=25	DOĞRU	1 D (%50)	*4,38 (%53)*	*3,2 (%53)*
	YANLIŞ	2,2 Y (%110)	*2,19 (%24)*	*1,43 (%24)*

Tablo 5.1.1.1.’deki sınav cevapları incelendiğinde; metin içinde BF’ bulma becerisi ara sınav ve final sınavında kontrol grubunda doğru oranı aynı kalmış, yanlışlarda düzelme gözlemlenmiştir. Final sınavında da kontrol grubundan 2 öğrenci BF bulma sorusunu

cevaplamayarak boş bırakmıştır. Deney grubunda ise final sınavında tüm öğrenciler yanıt vermiştir, doğru cevaplar her üç metinde de deney grubunda daha yüksek olmuştur ve doğru yapıları bulmada ortalama %70'e ulaşılmıştır. Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modelinin metinde BF bulma becerisine katkısı olduğu görülmüştür. Kontrol grubu örnek öğrencilerinin 12 haftalık öğretim sürecinde sınavlarda birleşik fiilleri metin içinde fark etmede hatalı cevaplar vermeleri basit fiil ayırımı yapmada zorlandıklarını göstermektedir.

Örnek öğrenciler karşılaştırıldığında; deney grubu örnek öğrencilerin ara sınav ve final sınavı başarı artışı göstermiştir. Ortalama altında başarı gösteren D12 ve D28 nolu öğrencilerin hata analizinde, alıştırmalar ile birleşik fiilleri metin içinde tanımaya başladıkları, ara sınavdaki tek doğru cevaptan sonra final sınavında %50 (8 soruda 4) doğru cevap verdikleri görülmüştür.

Ortalama altında başarı gösteren kontrol grubu K44 ve K33 numaralı öğrenciler 12 haftalık öğretim sürecinde birleşik fiil hata analizinde uygulama öncesi BF kullanmamıştır. Ara sınavda 1 doğru cevapları vardır. Final sınavından ele alınan 8 sorunun %25 (1 ve 2 soruyu) doğru cevapladıkları görülmüştür.

Ortalama üstünde başarı gösteren deney grubu ve kontrol grubu katılımcılarının kullandığı birleşik fiil cümleleri12 haftalık öğretim sürecinde birleşik fiil konusunda gelişim sürecini tamamladığını göstermiştir. Ancak kontrol grubunun başarılı katılımcısının isim basit fiil kullanımını birleşik fiil olarak kabul edebildiği görülmüştür.

Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli uygulama sırasında deney grubunda "zur Verfügung haben" basit fiil anlam karşılıkları olan "besitzen, sich leisten, haben" gibi ifade çeşitliliği bu grubun L1 karşılaştırma çalışarak anlamsal bağlantı kurduğunu göstermiştir (Bölüm 4.4.2 Sınıf İçi Katılımcı Cevapları).

Sonuç olarak; eylem araştırması verilerinde Türkçe Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretiminin birleşik fiilleri tanıma, yapısal ve anlamsal olarak anlama ve cümlede kullanabilmede çeviri yönteminden daha etkili olduğu görülmüştür.

5.1.2. Verilen eğitim öncesindeki ve sonrasında Funktionsverbgefüge/birleşik fiil hakkında öğrenci görüşleri nelerdir?

Eylem araştırması uygulama öncesinde yapılan ön algı anketi değerlendirildiğinde öğretmen adaylarının (N=34) %70'inin (24) BF konusunu daha önce işlediklerini belirttiği, Türkçe-Almanca birleşik fiil karşılaştırması konusunda ise %38'in bilgisi olmadığı görülmüştür. Öğretmen adayları birleşik fiillerin resmi/ akademik /edebiyat dili olduğunu, daha ayrıntılı, açık ifade kazandırdığını, dil zenginliği, fiili isimleştirme sağladığını ve basit fiili tekrarlamayı önlemek için kullanıldıklarını belirtmiştir. Katılımcılar dilbilgisi kitaplarındaki listelerin bu

yapıları öğrenmek için yeterli olmadığının farkındadır. Araştırma bulgularına göre; iki dilli öğretmen adaylarının tıpkı anadil öğrenirken olduğu gibi birleşik fiilleri farkına varmadan öğrendikleri görülmüştür.

İki haftalık pilot uygulama sonrasında karşılaştırmalı birleşik fiil çalışılmasının öğrenen görüşlerini olumlu etkilediği tespit edilmiştir.

Uygulama öncesi nitel veri bulgularına göre; Almancayı öğrenirken Funktionsverbgefüge/ Birleşik Fiiller ders konusunun dilbilgisi dersinde fiiller başlığında işlendiği, kalıplar halinde liste kullanılarak öğretildiği anlaşılmaktadır.

Katılımcıların yarısı BF'lerde yardımcı fiil değişikliğinin anlamı etkilemediğini düşünmektedir. Açıklama yapan 11 öğrenciden (%32) 10 öğrenci açıklamalarında çeviri yöntemini kullanmış, "zur Sprache bringen" birleşik fiilini 2 hatalı "zur Sprache kommen" birleşik fiilini 8 hatalı çeviri yapmıştır. Örnek cümle kuran (%17) öğrenci sayısının düşük olduğu, BF kullanımından kaçınıldığı görülmüştür.

"zur Sprache kommen" yapısında anlam hataları (*"ich bin* ***mit einem Turist*** *zur Sprache gekommen."; "****sie wollte zur sprache kommen*** *aber die anderen wollten des nicht und haben es verhindert.")*

"zur Sprache bringen" BF'inde kullanımlarda uygun nesne eksikliği/hatası (*Ich möchte* ***eine Frage*** *nochmals zur Sprache bringen).* Tek doğru örnek cümle: (*Du musst das Problem zur Sprache bringen.)* olduğu gözlemlenmiştir.

"zur Sprache kommen"birleşik fiilinin "zu Wort kommen" ve "zur Sprache bringen" birleşiğinin de "zum Sprechen bringen" ile anlamsal olarak karıştırılması Türkçe kaynaklı kullanımı yani anadil hatalı transferi (Interferenzfehler) göstermektedir. Sözlük anlamından farklı kullanımın fosilleşmemesi için birleşik fiillerin yapısal, anlamsal karşılaştırmaları yapılması gerektiği uygulama öncesi tespit edilmiştir.

Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli uygulaması sonrasında son algı anketinde ise "zur Sprache bringen"; "zur Sprache kommen" yapısal farklılığını çalışma grubunun bildiği anlaşılmıştır. Ancak kontrol grubunun açıklama getirmediği, deney grubu ise farklı özne kullanımı konusunu vurgulayan açıklamalar yaptığı görülmüştür.

Ankete katılan 34 öğrenciden „zur Verfügung stellen"ve „zur Verfügung stehen" örneğinde yardımcı fiil değişikliğini 6 öğrenci örnek cümle (%17) ile açıklarken 14'ü çeviri (%41) kullanmıştır. Örnek cümlelerde „zur Verfügung stellen"ve „zur Verfügung stehen" yapısının doğru kullanıldığı görülmüştür.

Nitel veriler incelendiğinde; eylem araştırması sonrasında yapılan son algı anketinde öğretmen adaylarının tamamı birleşik fiil öğreniminin alıştırmalarla pekiştirilmesi gerektiği görüşüne katılmışlardır.

"Sizce birleşik fiillerin özellikleri nedir? Basit fiilden farkları nedir?" sorusuna sadece kontrol grubundan 1 katılımcıdan "*bilmiyorum* "cevabı gelmiştir. Bir kontrol grubu katılımcısı dışında çalışma grubunun tamamı bu soruyu nitelikli açıklamalar ile cevaplamıştır.

Bölüm 4.4.3'de ön algı ve son algı davranış yönergelerine deney ve kontrol grubu görüşleri karşılaştırılarak incelendiğinde; *"Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki benzerlikler bu yapıları öğrenirken bana yardımcıdır."* yönergesine verilen cevaplarda da deney grubunun bu görüşe daha fazla katıldığı tespit edilmiştir. Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki benzerliklerin bu yapıları öğrenirken yardımcı olduğuna deney grubu katılımcıları %60 katılırken, kontrol grubu %32 katılmaktadır. Kontrol grubu farklılık ve benzerliklerle çalışmadığı için çeviri ile fayda sağlamamıştır.

"Birleşik fiilleri öğrenirken Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki farklı kullanıma dikkat ederim. " görüşüne uygulama sonrasında deney grubu %71; kontrol grubunda ise %33 oranında birleşik fiil öğrenirken Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki farklı kullanıma dikkat ettiğini paylaşmıştır.

"Birleşik fiillerde örnek cümlenin Türkçe karşılığı, yapıyı öğrenmem için gereklidir." yönergesine kontrol grubu %50; deney grubunda ise %72 katıldığını belirtmiştir.

Deney grubu öğretmen adaylarının Türkçe-Almanca karşılaştırmalarla desteklenmiş BF öğretim süreci sonrası şu 3 görüşe kontrol grubundan daha fazla katılmaktadır:

1. Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki benzerliklerin bu yapıları öğrenirken yardımcı olduğuna,
2. Birleşik fiilleri öğrenirken Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki farklı kullanıma dikkat etmeye,
3. Birleşik fiillerde örnek cümlenin Türkçe karşılığının, yapıyı öğrenmek için gerekli olduğuna

Deney grubu ile kontol grubu arasında görüş farklılığı Türkçe -Almanca karşılaştırmalı yaklaşımlar üzerinde yoğunlaşmıştır.

Uygulama öncesi ve sonrası görüşlerde en belirgin farkın tespit edildiği yönerge olan *"Birleşik fiil öğrenirken birlikte kullanılan cümle öğelerini (Özne, Yüklem, Nesne) çözümlemeye çalışıyorum."* Yönergesi uygulama öncesi 3,75 iken uygulama sonrası 4,42 değerine yükseldiği görülmüştür.

Bulgulardan *"Birleşik fiil okurken metin içinde fark ederim."* ifadesine katılan öğrenci görüşünün 4,23'ten 4,92 ye yükseldiği ve çalışma grubunun BF'leri metinlerde daha iyi fark edebildiği görülmüştür. Öğretmen adayları öğrencilerle çalışabilmek için öncelikle metin içinde birleşik fiilleri tanımaları gerektiği düşüncesiyle metindeki BF'leri bulma sorusuna ara sınav ve final sınavında yer verilmiştir. İki sınav karşılaştırıldığında deney grubunun metinlerde BF'leri bulma becerisinde daha fazla yükselme olduğu ve basit fiil hatası yapmadıkları gözlemlenmiştir. Sınav bulguları anket verilerini desteklemektedir.

Ön algı anketinde *"Birleşik fiil öğrenirken isimlere göre listeleyerek çalışırım."* 2,82 ve *"Birleşik fiil öğrenirken, yardımcı fiillere göre listeleyerek çalışırım."* yönergesi 3,00 olmuş ve öğretmen adaylarının birleşik fiilleri çalışırken fiil veya isim listelerine göre ele almaya katılmadığı görülmüştür. Son algı anketinde ise; birleşik fiil öğrenirken, yardımcı fiillere göre listeleyerek çalışma görüşü 3,46'ya yükselmiştir. Birleşik fiil öğrenirken isimlere göre listeleyerek çalışma görüşünde 2,92'den 2,54'e gerileme tespit edilmiştir. Katılımcılar BF'lerin fiillere göre ele alınması görüşüne katılmıştır.

Uygulama öncesi *metin yazarken birleşik fiilleri kullanmak için dilbilgisi kurallarını da bilmem gerektiğine* katılım oranı 3,92 iken uygulama sonrası 4,85'e; *"Birleşik fiillerde yardımcı fiil seçimi yapabilirim."* ifadesine katılımı 3,00'dan 3,31'e ve *ilgeç (Präposition) alan birleşik fiillerde ilgeç seçiminde hata yaptığına* katılımı 3,46'dan 3,85'e yükselmiştir.

Metin okurken içindeki birleşik fiillerin anlamlarını tahmin ettiğini düşünenler 4,69'dan 4,23'e gerilemiştir. Yabancı dil öğrenenlerin birleşik fiilleri metin okurken yanlış anlayabileceğini fark ettikleri söylenebilir.

Bu veriler ışığında Karşılaştırmalı BF Öğretim Modeli ile öğrencilerin Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki benzerliklerden yararlandığı, farklılıklara dikkat ettiği, farkındalıklarını artırdığı ve bilinçli BF kullanımının desteklendiği söylenebilir.

Eylem araştırmasında her iki grubun uygulama sonrasında BF'in cümle içinde yapısal kullanımı konusunda farkındalığının arttığı görülmektedir.

Katılımcıların uygulama sonrası *"Birleşik fiil öğrenimde Türkçe-Almanca karşılaştırmalı özel tekniklerim var"* yönergesine katılımının düştüğü görülmüştür. Bu da BF karşılaştırmalarının genel kuralları olmadığını göstermiştir.

Uygulama öncesi *metin yazarken birleşik fiilleri kullanmak için dilbilgisi kurallarını da bilmek gerektiğine* katılım oranı 3,92 iken uygulama sonrası 4,85'e yükselmiştir.

Sonuç olarak, eylem araştırması ile her iki grup katılımcılarının BF öğretim sürecine ilişkin görüşleri göz önünde bulundurulduğunda; BF öğretimi için alıştırmalara ihtiyaç olduğu, BF'in cümle içinde yapısal kullanımı konusunda farkındalığının arttığı tespit edilmiştir. Çalışma

grubunun birleşik fiil öğrenirken birlikte kullanılan cümle öğelerini (Özne, Yüklem, Nesne) çözümlemeye, yardımcı fiillere göre listeleyerek çalışmaya, birleşik fiillerin basit fiil karşılıklarından faydalanmaya eğiliminin arttığı görülmüştür. Okurken metin içinde birleşik fiilleri fark etmeye çalıştığı, metin yazarken birleşik fiilleri kullanmak için dilbilgisi kurallarını da bilmesi gerektiğini öğrendiği, birleşik fiillerde yardımcı fiil seçimi yaparken dikkat ettiği, ilgeç (Präposition) alan birleşik fiillerde ilgeç seçiminde hata yaptığını daha iyi gördüğü tespit edilmiştir.

Deney grubu öğretmen adaylarının Türkçe-Almanca karşılaştırmalarla desteklenmiş BF öğretim sürecine ilişkin algılarının olumlu olduğu, Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki benzerliklerden yararlandığı, farklılıklara dikkat ettiği, farkındalıklarının arttığı ve BF'leri bilinçli kullandığı görülmüştür. Yardımcı fiil değişiminin etkilerini daha iyi açıklamaları, özne farklılığına vurgu yaptıkları ve didaktize etme konusunda kendilerini geliştirdikleri görülmüştür.

5.1.3. Karşılaştırmalı metot ile verilen eğitim öncesi ve sonrasında Funktionsverbgefüge kullanımının niteliği nasıl değişmiştir?

Eylem araştırması ders uygulaması öncesi katılımcıların birleşik fiil kullanımı başarısı %50 olarak tespit edilmiştir. Çalışma grubu serbest e-posta yazma görevinde "eine Entscheidung treffen" BF'inin "einen Termin machen" ile karıştırıldığı ve anlamsal olarak kullanımların geliştirilmesi gerektiği tespit edilmiştir.

Ara sınav sorularında deney grubu (%59) ve kontrol grubu (%53) doğru cevap yüzdeleri yakın olduğu görülmüştür. Final sorularında ise deney grubu (%62) ve kontrol grubu (%54) doğru cevap yüzdelerine yükselmiştir.

BF kullanımında "eine Entscheidung treffen" örneği incelendiğinde 4. ve 7. hafta verilerinde kontrol grubunun daha nitelikli cevaplar verdiği ve deney grubundan %12 daha başarılı olduğu, final sınavındaki verilerinde deney grubu kontrol grubundan %25 daha başarılı olmuştur.

Final sınav yardımcı fiil dönüştürme soruları değerlendirildiğinde; Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli uygulanan deney grubu doğru cevaplarının kontrol grubundan daha nitelikli olduğu, "bringen/kommen" geçişinde (%16), BF'i basit fiile dönüştürmede %19 ve basit fiili BF'e çevirmede de %23 yüksek olabildiği görülmektedir. Yanlış cevaplar ise kontrol grubunda yüksektir.

Sınavlardaki hata analizleri „zum Ausdruck bringen/kommen" yardımcı fiil geçişinde kontrol grubunda cümle öğesi hataları, konunun anlaşılmadığını göstermektedir. Deney grubu cevaplarında tek hata edilgen kullanımdır, cümle öğelerinde hata yapılmamıştır.

Bölüm 4.5.1'de incelendiği gibi deney ve kontrol grubu final cevap analizinde kontrol grubu hataları "bringen/kommen" karşılaştırmasında %20 ve "zur Verfügung stehen" basit fiil karşılığında %16 daha fazladır.

„zur Diskusion stehen/stellen" sorusunda kontrol grubunda hatalı yardımcı fiil seçimi görülmüştür. Deney grubunda farklı/yanlış yardımcı fiil kullanımı olmamıştır.

Deney grubu "bringen/kommen" karşılaştırmasında %16, "zur Verfügung stehen" basit fiil karşılığında %19 ve "sich entscheiden" birleşik fiil karşılığında ise %23 daha doğru cevaplar vermiştir. Boşluk doldurma final sorusuna deney grubu doğru cevap oranı (4,5), kontrol grubu oranından (4.1) yüksektir. Hatalı cevap ise kontrol grubu (1.8), deney grubu hata oranından (1,4) yüksek çıkmıştır.

Sonuç olarak bulgular, karşılaştırmalı birleşik fiil öğretim modeli uygulamasının başarı düzeyini yükselttiğini, birleşik fiillerde yardımcı fiil seçimi konusunda farkındalık kazandırdığı, dolayısıyla öğrencinin bilişsel becerilerini arttırdığını göstermiştir.

5.1.4. Derslerde kullanılan etkinliklere yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?

Bölüm 4.4.4.1'de söz edildiği gibi, veriler birleşik fiillerin çalışılmasının faydalı olduğunu göstermiştir. Her iki grup da yardımcı fiil karşılaştırmalı "haben/machen", "bringen/kommen" alıştırmalarının faydalı olduğu görüşünü eşit oranda seçmiştir. Basit fiili birleşik fiil ile ifade etme etkinliğinin deney grubunda daha çok tercih edilmesinde bu alıştırmanın karşılaştırılmalı çalışılmasında ortaya çıkan Almanca-Türkçe benzerlik/farklılıkların görülmesi etken olmuş olabilir. Uygun fiil tamamlama ve çeviri alıştırmalarının kontrol grubunda en çok tercih edilen alıştırmalar olmasını pilot giriş sınavında fiil tamamlama ile birleşik fiil etkinliklerine başlamaları ve çeviri ile yol almaları etkilemiş olabilir. Genellikle katılımcılar alıştırmaları faydalı bulmuştur.

Öğretmen adayları eylem araştırması uygulama son algı *"Almanca öğretmen adayı olarak birleşik fiilleri öğrencilerinize nasıl öğretirsiniz? Birleşik fiillerden örnek ile açıklayabilir misiniz?"* sorusuna kontrol grubu genel Almanca öğretim yöntemleri kullanma görüşünü paylaşmıştır. Kontrol grubundan sadece bir katılımcı özellikle BF öğretimini yardımcı fiil karşılaştırmalı öğretmeyi düşünmektedir. Deney grubunda birleşik fiilleri öğrencilere öğretim yöntemi olarak farklılıkları vurgulama ve Türkçe – Almanca karşılaştırma etkinliklerini derslerde kullanma görüşü ortaya çıkmıştır.

"Türkçe- Almanca birleşik fiilleri karşılaştırmak öğrenmenize faydalı oldu mu? Örneğin?" yönergesine kontrol grubundan olumsuz görüşler gelmiştir. Türkçe- Almanca karşılaştırmalı alıştırmalarla birleşik fiillerin pekiştirilmesine deney grubu katılımcıları olumlu görüşler

bildirirken, kontrol grubunda Türkçe- Almanca karşılaştırmalı alıştırma yapmadan sadece çeviri ve Almanca alıştırmalar yapmak görüşleri olumsuz etkilemiştir. Kontrol grubunda Almancayı Almanya'da öğrendiğini belirten öğrenci karşılaştırmayı gereksiz bulduğunu vurgulamıştır. Deney grubundaki anadili Almanca olan öğrenciler de Türkçe- Almanca karşılaştırmaların faydalı olduğu görüşünü paylaşmıştır.

„bringen oder kommen", „stellen oder stehen" gibi karşılaştırma yapmak öğrenmenize faydalı oldu mu?" sorusuna her iki gruptan tüm katılımcılar olumlu cevap vermiştir. Kontrol grubu açıklama yapmamış, deney grubu cevaplarını ayrıntılı yazmıştır. Deney grubunun gerekçelendirmeleri karşılaştırmalı farkındalıklarını göstermektedir.

Araştırma bulgularına göre; karşılaştırmalı birleşik fiil öğretim modeli deney grubu katılımcılarında Türkçe- Almanca alıştırmalarla birleşik fiillerin pekiştirilmesi konusunda farkındalık, olumlu davranışlar ve bakış açısı kazandırırken, kontrol grubu Türkçe- Almanca karşılaştırmalı alıştırma yapmaksızın sadece Almanca alıştırma ve çeviri yöntemi ile yeterli farkındalığı kazanamamış, L1/L2 farklılık ve benzerliklerden yararlanamamıştır.

Sonuç olarak; Türkçe Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretimi ile birleşik fiillerin yapısal farklılıkları karşılaştırılarak düzenlenmesi daha anlaşılır olmasını sağlamış, öğrenmeyi olumlu yönde etkilemiş ve bu etkin öğrenme öğretmen adaylarının birleşik fiilleri öğretme yetisi için faydalı olmuştur.

5.2. Tartışma

Birleşik fiiller işlevsel, yapısal ve anlamsal olarak anadil kullanıcıları için çok doğaldır. Yabancı dil öğrenen için ise fiilden isim türetip (1), uygun yardımcı fiil seçmek (2) ve cümle içine öğeleri ile uyumlu halde yerleştirmek (3) üç aşamalı, çoklu bilinmeyenli denklem gibidir. Bu nedenle birleşik fiiller yabancı dil öğrenenler için hataların yapılabileceği zor bir konudur. Özellikle Türkçe, Macarca gibi "Ural-Altay" dil ailesinde yer alan anadilli öğrenenler için birleşik yapılar önemli hata kaynağıdır (Kispál, 2014,s.244). Yapılan araştırmalarda; yabancı dil öğrenenlerin birleşik fiil anlamını birleşenlerin tercümesi yardımıyla ya da tek dilli sözlüklerde bulamayabileceği görülmüştür (z.B. "Entscheidung, Kenntnis" bkz. Bölüm 2.1.3. BF'lerin Almanca sözlüklerdeki yeri).

Almancadaki BF'ler Almanca dilbilgisi konusunda von Polenz, Helbig&Buscha, Götze, Bussman ve Heringer gibi dilbilimciler tarafından fiillere göre ya da isme göre sınıflandırılarak sayfalarca listelenmiştir (bkz. Bölüm 2.1.4.). Ancak öğrenciler/ öğretmen adayları bu listelerle karşılaşınca ezberleme yolunu seçmektedir. Bu da ölü bilgi birikmesine neden olmaktadır. Üç bilinmeyenli denklem ezberlermiş gibi liste halinde verilen BF'leri hafızasına alan öğrenenin

bu ölü bilgiyi kullanması ise yanlışlarla dolu bir mayın tarlası gibidir. Öğrenenlerin doğru kullanımı bulmak için etkinliklere ihtiyacı vardır. Bu nedenle birleşik fiiller öğrenenlere alıştırmalarla ve karşılaştırmalarla desteklenerek cümle öğeleri ile birlikte sunulmalıdır.

Konuya yabancı dil öğretmenleri açısından bakıldığında; yabancı dil öğretmenlerinin BF yetisi kazanmaları dil seviyelerini yükseltecektir. Yabancı dil öğretmenlerinin *yetkinliklerini* altı gelişim aşamasında inceleyen Ortak Avrupa Dil Referans Çerçevesi (Das Europäische Profilraster EPR) Dil Öğretmenleri İçin Avrupa Profil Tablosu ile aralarında Türkçenin de olduğu dokuz dilin yabancı dil olarak öğretiminde görev alacak öğretmenlerde olması gereken yetileri sınıflandırmıştır. Bu rapora göre yabancı dil öğretmen adayları akademiye başlarken B1, mezuniyetlerinde de B2 seviyesinde L2 bilgisine sahip olmalıdır[58]. Bu seviyede dil becerisi, dil seviyesini yükselten bir stil farkı oluşturan birleşik fiilleri kullanmayı gerektirir (Winhart, 2005, s.23). Öğretmen adayları lisans sürecinde araştırmacının geliştirdiği Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli ile birleşik fiilleri öğrenirken, öğretimde kullanabilecekleri alıştırma ve etkinlikleri de deneyimlemiş olurlar.

Yabancı dil öğrenenlerin BF'leri metin içerisinde fark etmeleri; yapısal, işlevsel ve anlamsal olarak kullanılışlarını görmelerini sağlayacak ve hatalı kullanımların önüne geçmek için faydalı olacaktır. Sadece özgün metin okumanın yabancı dil öğreniminde birleşik fiillerin de içinde yer aldığı söz dizimlerin (Kollokation) üretken olarak kullanılması için yeterli olmadığı tespit edilmiş ve öğrenenlere arzu edilen seviyede söz dizimi bilgisi kazandırmak için ek sözcük çalışması yapılması tavsiye edilmiştir (Reder, 2006, s. 10). Öğrenciler ders kitaplarındaki metin ve yönergelerde BF'lerle karşılaşırlar, bunları anlamaları ve kullanabilmeleri için birleşik yapıların A1 seviyesinden başlanarak yabancı dil öğrenenlere kazandırılması gerekir (Reder 2006, 195–218; Targońska, 2015,s.12; Ďurco, 2016, s.161). Bu nedenle özellikle yabancı dil olarak Almanca öğretmen adaylarının birleşik fiiller konusunda bilinçlendirilmesi ve öğrencilerine bu yapıları daha etkin öğretmeleri için metotların eğitim yelpazesine katılması gereklidir (Targońska, 2015, s.20).

Araştırmamızda "zur Sprache kommen" birleşik fiilinin "zu Wort kommen" ve "zur Sprache bringen" birleşiğinin de "zum Sprechen bringen" ile anlamsal olarak karıştırıldığı görülmüştür. Oysa DWDS 21 verilerine göre "zur Sprache kommen" ve "zu Wort kommen" özgün Almanca metinlerde sık kullanılan birleşik fiillerdir, fakat anlam farklılıkları anlaşılmamıştır. "zur Sprache bringen" birleşik fiili "zum Sprechen bringen"'dan daha sık karşılaşılan birleşik fiildir ve öğrenenlerin "zur Sprache bringen" BF'ini daha sık duymuş ve görmüş olması beklenir. Bu

[58] https://www.eaquals.org/das-projekt-europaisches-profilrasterepr-fur-sprachlehrende/

bulgular yabancı dil öğretiminde birleşik yapıların yanlış kullanılmasına dikkat çeken araştırmacıları (Reder 2006, Targońska, 2018) ve sadece okumanın birleşik yapıları öğrenmeye yetmediğini, konunun öğrencilerle çalışılması gerektiğini doğrulamaktadır.

Araştırmada ayrıca örnek cümlelerde „zur Verfügung stellen“ ve „zur Verfügung stehen“ yapısının doğru kullanıldığı görülmüştür. DWDS 21 verilerine göre „zur Verfügung stehen“ 417 kez, „zur Verfügung stellen“ 376 kez yayınlarda karşılaşılan BF'lerdir. Bu kadar sık karşılaşılan BF'leri öğretimde çıkış noktası, öğrencide varolan/ varolması gereken temel bilgi olarak ele alınıp, diğer BF'lerin öğretiminde karşılaştırmalarla yararlanılabilir.

Birleşik yapılar üzerine çalışma yapmak sadece okuma, dinleme, anlama, yazma ve konuşma yetilerini kazandırma amaçlı olmayıp öğrenenin birleşik yapıları tanıması, birebir çeviri hatasına düşmemesi, bu yapıları birlikte öğrenme bilincini ve otonomi kazanması açısından faydalı ve gereklidir (Stork & Targońska, 2017,s.10; Đurco, 2016, s.158, İlkhan, 2001, s.437-438, Reder, 2006, s. 10). Araştırmamızda L1/L2 karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli ile yardımcı fiiller "haben, machen" basit fiillerinden başlanarak ele alınmış, metinlerde araştırılmış, alıştırmalarla birleşik fiil kullanımları açıklanmış ve öğretmen adaylarının DWDS korpus ortak projesinin söz dizimini kullanarak otonom çalışması desteklenmiştir. Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli ile çalışan deney grubu öğrenimde daha başarılı olmuştur.

Birleşik fiilleri fark eden öğrenci onları listelerden ezberleyerek öğrenmeye yöneltilmemeli, isim ve birlikte kullanılan fiillerin öğrenilmesi ezber şeklinde olmamalıdır. Öğrenenlerin BF'leri doğru kullanabilmesini sağlamak için karşılaştırmalı etkinliklere ihtiyaç vardır. Hedef kitleye uygun metin seçildiği ve BF içeren metinler amaca uygun didaktize edildiği takdirde BF becerisinin arttığı ve bunun sınavlarla sınırlı kalmadığı ortaya çıkmıştır.

Ders kitaplarında BF'ler her dil ikilisi için özel olarak L1-L2 karşılaştırmalı (Örneğin Almanca -Türkçe gibi) ele alınmalıdır. İsim ve yardımcı fiil bir arada, birleşik olarak kelime öğretimi sağlanmalıdır. Belirlenen birleşik fiiller çeşitli konu bağlamlarında tekrar tekrar sunularak öğrenenlerin farklı konseptte birleşik fiilleri L1/ L2 karşılaştırmaları ve holistik tekrar uygulamaları ile öğrendikleri BF'i pekiştirmeleri sağlanmalıdır.

Birleşik fiillerin cümle ve metin içerisinde iletişimsel olarak kullanımı yapısal ve anlamsal özellikleriyle birlikte karşılaştırmalı öğretilmesine yönelik farklı alıştırmalar geliştirilebilir. Etken, edilgen yapısal karşılaştırmaları "bringen/ kommen" ve "stellen/stehen" yardımcı fiil ikilileri ile, eşanlamlılar ve zıt anlamlılar (Bölüm 2.5.4.) ile (Örneğin "*gelangen=kommen"* aynı şekilde yani eş anlamlı ve "*kommen-geraten*" arasındaki istem dışı oluşma anlam değişikliği) derslerde kullanılabilir.

Bütün alıştırma çeşitlerinin daha iyi anlaşılması için özellikle genç ve yetişkin öğrenenlerde L1/L2 benzerlik ve farklılıkların karşılaştırması ve translanguaging ile alıştırma örneklerinin L1 açıklaması öğrenmeyi destekleyecektir.

Öğretmen adayları birleşik fiili metinlerde tanımalı, isim ve basit fiil ile ayırt edebilmeli, sık kullanılan birleşik fiilleri tanımalı, L1-L2 farkları görmeli ve öğrencilerinin sorularını cevaplayabilecek yetilere sahip olmalıdır.

5.3. Öneriler

Birleşik fiilleri öğrencilere öğretecek öğretmen adaylarının yetileri incelendiğinde Almancayı yurtdışında öğrenenlerin ve ikinci dil seviyesinde Almanca bilenerin tıpkı anadil konuşanlar gibi birleşik fiillerin yapı farklılıklarını ve L1-L2 karşılaştırmasını yapmakta destek bilgilere ve eğitime ihtiyaçları olduğu görülmektedir. Dilbilgisi öğretmek için bu konuda gelebilecek her türlü soruya cevap verebilecek öğretmenlerin yetiştirilmesi gerekir (Feld-Knapp, 2016, s.40). Bu nedenle Eğitim fakultelerinde karşılaştırmalı derslerde, dilbilgisi ve çeviri derslerinde birleşik fiil konusuna yer verilmesi, BF'lerin yabancı dil olarakTürkçe öğrenenlere nasıl daha iyi öğretilebileceği konusunda uygulamalı çalışılarak desteklenmeleri faydalı olacaktır.

Türkçe Bölümü çalışmalarından, edebi eserlerindeki otantik metinlerden faydalanabileceği gibi yemek tarifi, kullanım klavuzu gibi özgün L1/L2 metinlerin karşılaştırılması da öğretime katkı sağlayabilir.

Yüzyüze eğitimde birleşik fiil ve basit fiil karşılığının kullanımı ile diyaloglar kurularak drama yöntemi birleşik fiil öğretiminde etkin kullanılabilir.

5.3.1. Araştırmacılara Öneriler

Araştırma ve uygulama sürecinde BF kullanımı yoğun olan metinlerin tespiti zaman alan çalışma dönemi olmuştur. Çok kültürlü metin havuzu oluşturularak BF uygulamalarının çeşitlenmesi ve farklı metinlerle holistik çalışma desteklenebilir. Bu kapsamda Karşılaştırmalı Birleşik Fiil Öğretim Modeli uygulamalarında kullanılacak otantik metinler tek kaynakta toplanabilir. Üniversitelerdeki uzaktan eğitim sistemleri (Ues) bu bağlamda da işlev kazanabilir. Hedef öğrenci grubunun ilgisine uygun metinlerle BF çalışmak mümkündür. Araştırmada kullanılan alıştırmalar her metne uygulanabilir.

5.3.2. Uygulayıcılara Öneriler

Metinlerde birleşik fiilleri tanımaya yönelik sorularda çalışma grubunun birleşik fiil ve isim fiil birleşeni kavramlarının karıştırdığı görülmüştür. Yabancı dil olarak Almanca ders kaynaklarında BF'ler "Nomen-Verb-Verbindung" genel başlığı altında sunulmaktadır; bu

başlık öğrenenlere “Gegenstände formulieren” gibi basit fiil isim kullanımlarını da hatırlatabilmektedir. Almanca ders kitaplarında birleşik fiiller için kullanılan “Nomen-Verb-Verbindung” terimi yerini alabilecek “Feste Verbindungen” kavramı aradaki farkı gösterebilir. Birleşik fiilleri L1-L2 karşılaştırmalı çalışılacak alıştırmalar, malzemeler zenginleştirilerek geliştirilebilir. Karşılaştırmalı BF Öğretim Modelinde görüldüğü gibi en basit fiil kullanımından başlanarak özgün metinlerle çalışılabilir. Hazırlık ve lisans bölümleri Ues/Moodle ortak portalında kaynaklarını paylaşarak eğitimde devamlılık ve sürdürülebilirliği artırabilir. Mesleki eğitimler de aynı portalda devam etmelidir.

Uygulayıcılar öğrencileri otonom çalışmaya yönlendirmelidir. Ues platformu öğrencilerin otonom çalışmalarını destekleyebilir. DWDS 21 korpus kullanımı da otantik çalışmalarda destek olacaktır.

Uzaktan eğitim toplantı odalarında ve yüz yüze eğitimde birleşik fiil, basit fiil kullanımı soru-cevap etkinliği şeklinde drama ile sergilenmesi teşvik edilebilir (Bölüm 4.4.2.). Diyaloglarda basit fiil kullanan ile BF kullanan kişi tiplemeleri derslere renk katacaktır.

Hazırlık sınıflarında başlayarak BF konusu Karşılaştırmalı BF Öğretim Modelinde görüldüğü gibi en basit fiil kullanımından başlanarak işlenebilir.

EXTENDED ABSTRACT

Research on the importance and function of light verb constructions (Funktionsverbgefüge=FVG) have focused on their determination, exact definition and on distinguishing them from either idiomatic expressions or basic verb combinations. There are deficiencies in the effective teaching of the light verb constructions in foreign language lessons. Tasks and exercises on light verb constructions can increase not only the vocabulary skills in the foreign language, but autonomy and awareness for the language use as well.

Light verb constructions, which do not attract attention when learning and using mother tongue, are a challenging task in foreign language learning with unpredictable traditional components. When the light verbs are considered in terms of foreign language teaching, the meaning that the verb can add to the sentence while enriching the expression gains significant importance. Due to this reason, adding a few exercises on the course book is not enough, the light verbs should be investigated morpho-syntactically, semantically, and structurally, and students' awareness should be raised about the differences in the meaning caused by light verbs.

The main question of our study is, how can we teach light verb constructions more effectively in German as foreign language lessons; can we benefit from L1-L2 contrastive method, and can students learn more effectively by using light verbs in different meanings?

The hypothesis of this study is; if light verb constructions are taught in foreign language lessons by comparing different semantic and structural usage of light verbs, the cognitive perception of L2 will be promoted, and the learners' communicational skill will increase. In our research, light verb constructions were investigated in text and coursebooks. The effect of light verbs was determined according to linguistic theories in sentences semantically and syntactically. The differences, similarities and divergencies between light verb constructions in German and Turkish were researched in the context, and a comparative light verb teaching model was developed and applied during the action research of 14 weeks in 2020-2021 spring semester.

In this action research, the effects of the application of a new teaching model were investigated, and both quantitative and qualitative research designs were evaluated. The study group of the research was Marmara University German Language Education III, which consisted of 45 students. The researcher is also the instructor of this study group. In this research, during the teaching process; classroom interactions, students' homework, exams, and student questionnaires were applied as data collection tools. Quantitative and qualitative content analysis was applied during evaluation of the data obtained on the research.

Before starting the implementation process seven target objectives were determined. The Comparative Light Verb Teaching Model was developed according to Dick and Carey model

within the framework of Klafki's critical-constructive teaching theory regarding aims and objectives. The study group is divided into a control group and an experimental group. Prior to the action research lesson implementation, a questionnaire and a 4-hour pilot application were experienced. The lessons and materials were structured according to the target student needs. In the 2020-2021 Spring academic year, the 24-hour lesson was taught to the experimental and control groups with the same texts and exercises on Marmara University Distance Education System (UZEM). The experimental group worked with the Turkish-German structural/syntactic, semantic, and functional comparison and the control group with the traditional light verb translation method. After the application, classroom communication, homework, midterms, final exams, and the perceptions of the pre and post questionnaire of the experimental and control group students were evaluated.

In the final analysis, the experimental group's achievements, in which the Comparative Light Verb Teaching Model was applied, made a significant positive contribution. The experimental group showed a significant increase in the active / passive light verb transition, the conversion of light verb construction to simple verb and simple verb to light verb construction, the ability to find light verb constructions in the text. These findings indicate that the cognitive skills of the experimental group had increased. Whereas in the control group there was a lower increase in the success rate of their results, and an insufficiency of constructing a structural connection with the traditional translation method was noted among the control group.

In the action research data, it has been seen that the Comparative Light Verb Teaching Model is more effective than the traditional translation method in recognizing light verb constructions, understanding them structurally, semantically, and using them in sentences functionally.

Keywords: light verb constructions, contrastive linguistic, foreign language teaching, Comparative Light Verb Teaching Model

KAYNAKÇA

Acar,D. (2005). *Die syntaktische Valenz deutscher und türkischer Verben und ihr Einfluss auf das Deutschlernen türkischer Studierender.* Adana: Çukurova Universitesi

Aktaş, A. (1998). *Semantik der deverbalen Verben.* İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Antje Heine. 2006. Funktionsverbgefüge in System, Text und korpusbasierter (Lerner-) Lexikographie (Finnische Beiträge zur Germanistik 18). Frankfurt am Main u. a.: Peter Lang.

Antje, H. (2002). Funktionsverbgefüge im Lernerwörterbuch am Beispiel von Langenscheidtsgrosswörterbuch Deutsch als Fremdsprache (LGWDaF). Neuphilologische Mitteilungen, Vol. 103,, 51-62.

Balcı, T., Kaçar, E., & Panzer, Ü. (2016). Die Kausativierung im Deutschen und im Türkischen. *Diyalog,* 1/13-28.

Balcı, T. (2009). Grundzüge Der Türkisch – Deutschen Kontrastıven Grammatık. Adana: Ulusoy Matbaası.

Bahns, J. (Volume 47/1 January 1993). Lexical collocations:a contrastive view. ELT Journal Oxford University Press, 56-63.

Banguoğlu, T. (1990). *Türkçenin Grameri.* Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Berlin-Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften. (2000). *Korpusbelege: DWDS-Kernkorpus 21(2000-2010)*. Mayıs 01, 2018 tarihinde Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache: www.dwds.de adresinden alındı

Bimmel, P., Kast , B., & Neuner, G. (2011). *Deutschunterricht planen Neu.* München: Langenscheidt.

Bonial, C. N. (2014). *Take a Look at This! Form, Function and Productivity of English Light Verb Constructions.* Colorado: Linguistics Graduate Theses & Dissertations. 37.

Brinker, K., Cölfen, H., & Pappert, S. (2014). Linguistische Textanalyse. Berlin: Eric Schmidt.

Bruker, A. (2013). *Funktionsverbgefüge im Deutschen: Computerlexikographische Probleme und Lösungsansätze.* Hagen: Information der Deutschen Nationalbibliothek:.

Buscha, A., & Szita, S. (2011). *Übungsgrammatik B1-B2.* Leipzig: Schubert Verlag.

Butzkamm, W., & Caldwell, J. (2009). *The Bilingual Reform; A Paradigm Shift in Foreign Language Teaching.* Tübingen: Gunter Narr Verlag.

Büyüköztürk, Ş. (2001). Deneysel Desenler. Ankara: Pegem.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (Şener Büyüköztürk. Ankara: Pegem.

Clalüna, M., & Etterich, B. (2009). Deutsch unterrichten zwischen DaF, DaZ und DaM. Akten der Gesamtschweizerischen Tagung für Deutschlehrerinnen und Deutschlehrer 20. und 21. Juni 2008 – Universität Bern (s. 162). Käser Druck, CH-8143 Stallikon: 2009 AkDaF (www.akdaf.ch) und Ledafids (www.ledafids.ch).

Daşdemir, İ (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*2016AnkaraISBN 978-605-320-442-8; Nobel

de Saussure, F. (1976). *Genel Dilbilim dersleri I.* Ankara: Kalite Basımevi.

Dick, W. Carey, L. (2009), "The Systematic Design of Instruction," 7.edition, New Jersy: Pearson.

Doye, P. (1988). Typologie der Testaufgaben für den Unterricht Deutsch als Fremdsprache. Berlin, New York: Langenscheidt.

Dujková, S., & Banasova, M. (2016). (2016). Vergleich Der Lexikographischen Beschreibung des Verbs Erfahren Mit Dessen Gebrauch In Den Kollokationen Im Hinblick Auf Dıe Vermittlung Der Problematik Für Die Fs-Lerner. P. Ďurčo içinde, *Kollokationsforschung* (s. 11-40). Wien

Ďurco, P. (2016). Zum Konzept der Kollokationsdidaktik und des Kollokationslernens bei Germanıstikstudenten. P. Ďurčo içinde, *Kollokationsforschung* (s. 153-172). Wien.

Düşünceli, K. D. (2017). *Funktionsverbgefüge im Deutschen und Türkischen: eine kontrastive Analyse in Printmedien.* Konya: Selçuk Üniversitesi.

DWDS – Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache. Das Wortauskunftssystem zur deutschen Sprache in Geschichte und Gegenwart, hrsg. v. d. Berlin-Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften, <https://www.dwds.de/>, abgerufen am 12.03.2019.

Ecke, P. (2015). Was (oft lustige) Fehler und Wortbildungsprobleme über Wortschatzlern- und Verarbeitungsprozesse enthüllen. M. Löschmann(Hrsg) içinde, *Deutsch als Fremdsprache in der Diskussion 10* (s. 95-111). Frankfurt am Main: Peter Lang.

Eichinger, L. M. (2012). Deutsch im Sprachvergleich.Grammatische Kontraste und Konvergenzen. Jahrestagung des Instituts für Deutsche Sprache 2011 (s. 7-16). De Gruyter. Eisenberg, P. (2006). *Der Satz. Grundriss der deutschen Grammatik. Band 2; 3., durchgesehene Auflage.* Stuttgart: Meztler.

Engel, U. (2004). *Deutsche Grammatik.* München: Iudicium Verlag.

Ergin, M. (2006). *Türk Dil Bilgisi.* İstanbul: Bayrak.

Erikli, F. (2017). *Zur erstellung eines Türkischen kollokationswörterbuches mit Deutschen äquivalenten ein beitrag zur Türkischen lexikographie.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Esmer, E. (2018). Öğretim Tasarımında Bir Model: Dick, Carey ve Carey. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt8 Sayı2*, 274-284.

Esselborn-Krumbiegel, H. (2016). *Richtig wissenschaftlich schreiben Uni-Tipps.* Paderborn: UTB.

Evert, S. (2005). *The Statistics of Word Cooccurrences Word Pairs and Collocations.* Stuttgart: Philosophisch-Historischen Fakultät der Universität Stuttgart.

Feldmeier, A. (2014). Besondere Forschungsansätze: Aktionsforschung. J. Settinieri, S. Demirkaya, A. Feldmeier, N. Güntekin-Karakoç, & C. Riemer içinde, *Empirische Forscungsmethoden für Deutsch als Fremd- und Zweitsprache.* Paderborn: Ferdinand Schöningh.

Feld-Knapp, I. (2016). *Lehrer-Denken und Lehrer-Wissen.* Budapeşte: des Eötvös-József-Collegiums.

Ferenbach, M., & Schüssler, I. (1982). *Wörter zur Wahl.* Stuttgard: Ernst Klett.

Fleer, S. (2008*). Kurzgrammatik Deutsch A1-B2*. Belin: Langenscheidt.

Forssmann, D. J. (2009). *Learner's dictionary.* Ismanig: Hueber Verlag.

Funk, H., & Koenig, M. (2007). *Grammatik lehren und lernen*. München: Goethe-Institut.

Funk, H., Michael Koenig, & Lutz Rohrmann. (2010). *Kompaktgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Zürich: Cornelsen.

Gehring, W. (2018). *Fremdsprache Deutsch Unterrichten* . Newyork, Köln: Julius Klinkhardt.

Grimm, H. J. (1981). Zum Artikelgebrauch in deutschen Funktionsverbgefügen mit Präpositionen. *Deutsch als Fremdsprache Heft 6* , 355-358.

Götze, L. (1979). *Heutiges Deutsch III/3.* München: Max Hueber Verlag.

Götze, L. (1979). *Valenzstrukturen deutscher Verben und Adjektive*. München: Max Hueber.

Gündoğdu, M. (2003). *Deutsche Funktıonsverbgefüge und Möglichkeiten ihrer kontrastiven Darstellung.* Mersin: Mersin Üniversitesi.

Güneşdoğdu E. (2012). *Türkisch Kompaktgrammatik.* Berlin: Cornelson

Gürsoy, E. (2010). *Sprachbeschreibung Türkisch*. Deutsch als Zweitsprache in allen Faechern, 1-28.

Hadumod, B. (2002). *Lexikon der Sprachwissenschaft.* Stuttgart: Kröner.

Hallsteinsdóttir, E. (2021, 01 27). Aktuelle Forschungsfragen der deutschsprachigen Phraseodidaktik. linguistik-online: https://bop.unibe.ch/linguistik-online/article/view/358/550 adresinden alındı

Hanstein, T., & Lanig, A. K. (2020). *Digital lehren* . München: Ichuım.

Harm, V. (2004). Rezension: Verbonominale Konstruktionen, Funktionsverbgefüge. Vom Sinn und Unsinn eines Untersuchungsgegenstandes. *Indogermanische Forschungen; 109, ProQuest Central* , 382-385.

Hattie, J. (2009) *Visible Learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement.* Milton Park, UK: Routledge.

Häusermann, U., & Piepho, H.-E. (1996). *Aufgaben-Handbuch S.125-127.* München: iudicium.

Hausmann, F. J. (2007). Die Kollokationen im Rahmen der Phraseologie – systematische und historische Darstellung". *Zeitschrift für Anglistik und Amerikanistik 55* , 217-234.

Heine, A. (2002). Funktionsverbgefüge im Lernerwörterbuch am Beispiel von Langenscheidtsgrosswörterbuch Deutsch als Fremdsprache (LGWDaF). *Neuphilologische Mitteilungen,* Vol. 103, No. 1 (2002), , 51-62.

Helbig, G., & Buscha, J. (2001). *Deutsche Grammatik Ein Handbuch fur den Ausländerunterricht.* Thüringen: Langenscheidt.

Helbig, G., & Buscha, J. (1996). *Deutsche Grammatik Ein Handbuch fur den Ausländerunterricht.* Leipzig: Verlag Enzyklopädie Leipzig 17.Auflage.

Hendirgen, M. (1998). *Türkçe Temel Dilbilgisi.* Ankara: Engin.

Hengirmen, M. (2011). *Türkische Grammatik für die Deutschen.* Engin Yayınevi.

Heringer, H. J. (2013). *Deutsche Grammatik.* Paderborn: Wilhelm Fink.

Heringer, H. J. (2014). *Deutsche Grammatik und Wortbildung.* Tübingen: A. Francke Verlag.

Herrlitz, W. (1973). *Funktionsverbgefge vom Typ in Erfahrung bringen EinBeitrag zur generativ-transformationellen Grammatik des Deutschen.* . Tübingen.

Herzig, K., & Ketzer-Nöltge, A. (1/2020). Unterrichtsplanungsmodelle für DaFZ aus interdisziplinärer Perspektive (II). *Deutsch als Fremdsprache Zeitschrift zur Theorie und Praxis,* 27-41.

Hufeisen, Britta (2003): L1, L2, L3, L4 – alle gleich? Linguistische, lernerinterne und lernerexterne Faktoren in Modellen zum multiplen Spracherwerb. In: *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht* 8.2–3, S. 97–109.

Huneke, H.-W., & Steinig, W. (2010). *Deutschals Fremdsprache*. Berlin: Eric Schmidt Verlag

İlkhan, İ. (2001). Kontrastive Analysen Deutsch-Türkisch: eine Übersicht. Deutsch als Fremdsprache. *Ein internationales Handbuch*. Band 19.1 der Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft (HSK). (s. 436-444). içinde Berlin: Walter de Gruyter.

Jesenšek, V. (2016). *Kollokatıonen zum thematıschen Feld essen. sprachkontrastıve (deutsch-slowenısche) Überlegungen mıt Hınblıck auf hıstorısch-kulturelle Kontakte zweıer Sprachräume und Daf-Dıdaktık*. P. Ďurčo içinde, Kollokationsforschung (s. 189-200). Wien.

Kabapınar, Y. (2021). *Kuramdan Uygulamaya Sosyal Bilgiler ve Tarih Öğretiminde Eylem Araştırmaları.* Ankara: Pegem Akademi.

Kaewwipat, N. (2007). *Kontrastive Lesegrammatik Deutsch - Thai*. Kassel: UniversitätKassel.

Kahramantürk, K. (1999). *Nominale Wortbildungen und Nominalisierungen im Deutschen und im Türkischen.* Heidelberg: Gross.

Kamber, A. (2006). Funktionsverbgefüge – empirisch (am Beispiel von kommen)*. *Linguistikonline28, 3* , 109-132.

Kamber, A. (2008). *Funktionsverbgefüge-empirisch Eine korpusbasierte Untersuchung in fremdsprachendidaktischer Perspektive.* Tübingen: De Gruyter.

Karabeyoğlu, A. R. (2008). *Türkiye Türkçesinde ad+fiil birleşiminde Yardımcı fiiller*. İstanbul: Beşir.

Karadavut, Y. Ü. (2017). Wortschatzdidaktik Unter Besonderer Berücksichtigung. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Karahan, L. (2012). *Türkçede Söz Dizimi.* 18. Baskı Ankara: Akçağ.

Kleppin, K. (2002). *Fehler und Fehlerkorr*ektur. München 5.Druck: Goethe-Institut.

Keskin, H. (1999). *Die Reflexive Verben im Deutschen und ihre Entsprechungen im Türkischen. Mersin:* Mersin Üniversitesi.

Kispál, T. (2014). Wissenschaftssprachliche Kollokationen in Seminararbeiten ausländischer Germanistikstudierender. *fadaf Band 92,* 235-245.

Klafki, W. (2007 6. Baskı). *Neue Studien zur Bildungstheorie und Didaktik.* Weinheim und Basel: Beltz.

Krenn, B. (2004). *Manual zur Identifikation von Funktionsverbgefügen und figurativen*

Kordić, L., & Marušić, B. (2017). *Structures With Phrasal Verbs As A Feature Of German Language Of Law And Administration. Comparative Legilinguistics, 29, 9-30. https://doi.org/10.14746/cl.2017.29.01*

Korkmaz, Z. (2017). *Türkiye Türkçesi Grameri(Şekil Bilgisi) 5. Baskı.* Ankara: TDK.

Küçükali, E. (2021). Planned and Spontaneous Translanguaging Pedagogies by Bilingual and Multilingual. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.

Landmann, A. (2009). *Türkisch Tabellen zum Deklination und Konjugation.* Wiesbaden: Harrassowitz.

Lütke, M., Moritz, U., & Rodi, M. (2017). *Aspekte neu Mittelstufe Deutsch Intensivtrainer B2*. Stuttgart: Ernst Klett.

Marusic, B. (2015). *Funktionsverbgefüge in deutscher Konzernsprache.* Osijek: Osijek Üniversitesi.

Müller, H., & Herringer, H. J. (2009). *Fit für die DSH Tipps und Übungen.* Deutschland: Hueber Verlag Ismaning.

Mollica, F. (tarih yok). Wörterbuchkritik und Wörterbuchbenutzungsforschung: Wie benutzerfreundlich ist die Registrierung von Kollokationen in ein- und zweisprachigen (Deutsch-Italienisch) Wörterbüchern. M. B. (Hgg.) içinde, *Wörterbuchkritik. Dictionary criticism.* Berlin Boston: de Gruyter (Lexicographica Serie Maior).

Moser-Weithmann, B. (2012). *Türkische Grammatik.* Hamburg: Buske

Neuhaus, S. (2017). *Grundriss Der Literaturwissenschaft*. Tübingen: A. Francke utb 5. Auflage.

Neuner, G. (2003). Mehrsprachigkeitskonzept und Tertiärsprachendidaktik . G. N. Britta Hufeisen içinde, *Mehrsprachigkeitskonzept –Tertiärsprachenlernen – Deutsch nach Englisch* (s. 13). Strasbourg: Council of Europe Publishing.

Ocak, M. A. (2015). *Öğretim Tasarımı Kuramlar,Modeller ve Uygulamalar.* Ankara: Anı.

Öztürk, D. (2008). *Türkiye Türkçesinde anlamca kaynaşmış-Deyimleşmiş Birleşik fiiller.* Ankara: TDK.

Özkaynak, S. (2008). *Systematische deutsche Grammatik für Türken. Buch,Başlangıçtan ileri düzeye Almanca dil bilgisi*. İstanbul: Beşir Kitabevi.

Quasthoff, U. (2011). *Das Wörterbuch der Kollokationen im Deutschen.* Berlin: Walter de Gruyter.

Pechová, Z. (2015). *Funktionsverbgefüge in ausgewählten Funktionalstilen.* Plzeň: Západočeská Univerzita V Plzni.

Parks, E. (2020). *Developing Critical Cultural Awareness in Modern Languages.* Routledge: New York, London.

Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir (Çev. Ed.), Ankara: Pegem Akademi.

Persson, I. (1981). Das Funktionverbgefüge mit dem Funktionsverb "finden"-Eine semantisch-syntaktische Analyse-. *DaF 18* , 25-31.

Piątkowski, Ł. (2018). Zu Kookkurrenz und syntagmatischen Mustern der Funktionsverbgefüge am Beispiel des Bewegungsverbs kommen – korpusbasierte deutsch-polnische Studie. *Studıa Nıemcoznawcze,* 519-536.

Piatkowski, Ł. (2019). Zur korpusbasierten Vermittlung der Funktionsverbgefüge im DaF-Unterricht. Syntagmatische Muster als „Gebrauchsanleitung“ für Deutschlernende . *Glottodıdactıca* XLVI/1, 127-144.

Polenz, P. v. (1987). Funktionsverben, Funktionsverbgefüge und Verwandtes. Vorschläge zur satzsemantischen Lexikographie. . *Zeitschrift für germanistische Linguistik 15* , 169-189.

Polenz, P. v. (1963). *Funktionsverben im heutigen Deutsch. Sprache in der rationalisierten Welt. In:Beihefte zur Zeitschrift "Wirkendes Wort" 5.* Düsseldorf: Pädagogischer Verlag Schwann.

Pottelberge v., J. (2001). *Verbonominale Konstruktionen, Funktionsverbgefüge. Vom Sinn und Unsinn eines Untersuchungsgegenst...* Heidelberg: Universitätsverlag.

Radzik, A. (2013). Funktionsverbgefüge im „Wörterbuchder Kollokationen im Deutschen“von Uwe Quasthoff. *Zeitschrift des Verbandes Polnischer Germanisten* , 63-73.

Reder, A. (2001). *Ein heißer Tipp – oder Kollokationslernen durch eine Ganzschrift.* 07 17, 2018 tarihinde Häcki Buhofer, Annelies/Durco, Peter (eds.): Wortschatz. Aneignung und Unterricht. IDT Publikation 2001.: https://sites.google.com/site/kollokator/home/aufsaetze adresinden alındı

Rösler, D. (2012). *Deutsch als Fremdsprache.* Stuttgart: Springer.

Rug, W., & Tomaszweski, A. (1993). *Grammatik mit Sinn und Verstand.* München: Klett.

Schäfer, R. (2016). *Einführung in die grammatische Beschreibungdes Deutschen*. Berlin: Language Science Press.

Schirnhofer, J. (2017). *Variation in der Serialisierung im Verbalkomplex Eine exemplarische Analyse präpositionaler Funktionsverbgefüge.* Graz: Karl-Franzens-Universität .

Schroeder, C., & Şimşek, Y. (2014). Der Fez und die Geschichte der Türkei. M. Krifka içinde, *Das mehrsprachige Klassenzimmer* (s. 115-134). Berlin Heidelberg: Springer-Verlag.

Schumacher, H. (1986). *Verben in Feldern.* Berlin,New York: Walter de Gruyter.

Stork, A., & Targońska, J. (2017). Wie lässt sich Kollokationskompetenz evaluieren? *Linguistische Berichte 250,* Helmut Buske Verlag, Hamburg, 1-27.

Taborek, J. (2018). Korpusbasiertes kontrastives Beschreibungsmodell für Funktionsverbgefüge . G. Schmale içinde, *Lexematische und polylexematische Einheiten des Deutschen* (s. 135-154). Stauffenburg Verlag.

Tao, J. (2013). *Mittelhochdeutsche Funktionsverbgefüge. Materialsammlung, Abgrenzung und Darstellung ausgewählter Aspekte.* Berlin, Boston: Max Niemeyer Verlag.

Targońska Olsztyn, J. (2014). Kollokationen – ein vernachlässigtes Gebiet der DaF-Didaktik? *Linguistik online 68, 6* , 123-150.

Targońska Olsztyn, J. (2015). Welchen Kollokatıonsbegrıff braucht dıe Fremdsprachendıdaktık? *Kwartalnik Neofilologiczny, LXII, 3* , 415-435.

Targońska, J. (2015). Kollokationen in DaF Lehrwerken. *Zielsprache Deutsch 42*, 3-24.

Targońska, J. (2018). Vom Text zur Übung. Kollokationen in Lesetexten und ihre Widerspiegelung in Übungen (am Beispiel ausgewählter DaF-Lehrwerke). *Linguistik online 89, 2/18*, 50-81.

Taşcan, T. (2019*). Funktıonsverbgefüge im Kontext Daf eıne Analyse des Lehrwerks Aspekte Neu B1, B2 Und C1*. Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi. Ulusal tez merkezi: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp adresinden alındı

Tienvieri, H. (2014). *Zur Übersetzung von deutschen Funktionsverbgefügen ins Finnische am Beispiel_eines fachsprachlichen Textes.* Vaasa: UNIVERSITÄT VAASA.

Tu, Y., & Roth, D. (2011). Learnıng Englisch Light Verb Constructions: contexual or statistical. *Multiword Expressins from Parsing and Generation to ZReal World* (s. 31-39). Portland, Oregon,USA: 2011 Association for Computational Linguistics.

Uçar, A. (2010). Türkçe Sözlüklerde Katkısız Eylem Yapıları. *Dil ve Edbiyat Dergisi, Mersin Üniversitesi* , 1-18.

Uslu, Z. (2016). *Türkçe-Almanca Karşılaştırmalı Temel Dilbilgisi*. Ankara: Anı.

Vural, S. (2000). *Der Partikelgebrauch im heutigen Deutsch und im heutigen Türkisch.* Ludwigshaufen am Rhein: Uni Mannheim.

Vardar, B. (1982). *Dilbilimin temel kavram ve ilkeleri.* Ankara: Dil Kurumu Yayınları.

Weber, A. (2003). Problem-Based Learning. – Ansatz zur Verknüpfung von Theorie und Praxis . *Beiträge zur Lehrerinnen- und Lehrerbildung 23* , S. 94-104.

Wernke, S., Werner, J., & Zierer, K. (2015). Heimann, Schulz oder Klafki? Eine quantitative Studie. *Zeitschrift für Pädagogik 61 (2015) 3,*, 429-451.

Wilbers, K. (2016). *Das Nürnberger Didaktikmodell Berichte zur Wirtschaftspädagogik und Personalentwicklung.* Nürnberg: Universität Erlangen-Nürnberg, Lehrstuhl für Wirtschaftspädagogik.

Wilbers, K. (2020). *Wirtschaftsunterricht gestalten.* Berlin: epubli GmbH 2020, XVI, 694 S. - URN:urn:nbn:de:0111-pedocs-208986 - http://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0111-pedocs-208986.

Winhart, H. (2005). *Funktionsverbgefüge im Deutschen Zur Verbindung von Verben und Nominalisierungen.* Tübingen: Universität Tübingen.

Wittenberg, E. (2016). *With Light Verb Constructions from Syntax to Concepts.* Potsdam: Universitätsverlag Potsdam Cognitive Science Series 7.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin.

Yılmaz, H. (1995). *Funktionsverbgefüge im Deutschen und deren Entsprechungen im Türkischen.* İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Yuan, J. (1983). Funktionsverben und Funktionsverbgefügeim im Vergleich mit ihren Chinesischen Entsprechungen. *Zeitschrift für germanistische Linguistik 11.1983* , 192-210.

Yüzlü, M. (2021). *Re-Envisioning Efl Teaching Through Translanguaging: Identity Reconstruciıon By K-12 English Teachers*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi.

Zierer, K., Werner, J., & Wernke, S. (107. Jahrgang 2015, Heft 4). Besser planen? Mit Modell! *DDS – Die Deutsche Schule,* S. 375-395

Sözü Geçen Çalışmalar

Bajerski, N., Böschel, C., Meister, Schlaf H., & Würz, U. (2019). *Weitblick - das große Panorama B 2.1 : Kurs- und Übungsbuch.* Berlin: Cornelson.

Barkowski, H., Grommes, P., Lex, B., Vicente, S., Wallner, F., & Winzer-Kio, B. (2014). DLL 03: *Deutsch als fremde Sprache*. München: Klett-Langenscheidt.

Breitsameter, A., Glas-Peters, S., & Pude, A. (2013). *Menschen A2-Arbeitsbuch*. Ismaning: Hueber.

Breslauer, C., Dengler, S., Sander, I., & Skrodzki, J. (2009). *Mittelpunkt Grammatiktrainer*. Stuttgart: Klett.

Buscha, A., & Zsita, Z. (2011). *B Grammatik Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache-Sprachniveau B1-B2*. Leipzig: Schubert.

Clamer, F., Heilmann, E., & Röller, H. (2022). *Übungsgrammatik für die Mittelstufe*. Bonn: Liebaug-Dartmann.

Dengler, S., Rusch, P., Schmitz, H., & Sieber, T. (2013). *Netzwerk DaF Arbeitsbuch Gesamtband A2*. München: Langenscheidt Klett.

Esselborn-Krumbiegel, H. (2014). Von Der Idee Zum Text. Schöningh 4. Auflage.

Evans, S., Pude, A., & Specht, F. (2012). *Menschen A1*. Ismaning: Hueber.

Funk, H., Kuhn, C., Demme, S., & Bayerlein, O. (2005). *Studio d A1*. Berlin: Cornelson.

Funk, H., Kuhn, C., Demme, S., & Bayerlein, O. (2005). *Studio d A2. Kurs- und Übungbuch Teilband 1*. Berlin: Cornelson.

Habersack, C., Pude, A., & Specht, F. (2013). *Menschen A2 Kursbuch*. Ismaning: Hueber.

Goer, C., & Köller, K. (2014). *Fachdidaktik Deutsch*. ISBN: 9783838541716: W.Fink.

Römer, C. (2006). *Morphologie der deutschen Sprache*. Tübingen und Basel: Franke Verlag.

Schmenk, B. (2011). Almut Küppers, Torben Schmidt and Maik Walter (Hg.)(2011), Inszenierungen im Fremdsprachenunterricht. *Scenario: A Journal of Performative Teaching, Learning, Research, (1)*, 98-103.

Stede, M. (2007). *Korpusgestützte Textanalyse*. Tübingen: Gunter Narr.

Trim, John, et al. (2001) *Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen*. Berlin: Langenscheidt.

EKLER

Ek-1: Almanca Ders Kitaplarında Öğrencinin Karşılaştığı Birleşik Fiiller

"machen" ↔ yapmak / etmek / olmak / vermek
1. Abschluss- "Abschluss machen"↔ mezun olmak
2. Angebot- „jmdm (ein/das) Angebot machen" ↔ birine teklif yapmak
3. Ausbildung- "(eine) Ausbildung zur etw. machen" ↔ eğitim almak
4. Ausflug- „einen Ausflug machen" ↔ Bir gezinti yapmak
5. Ausstellung- „Ausstellung machen" ↔ sergi açmak
6. Austausch- „Wohnungstausch machen[59]" ↔ konut ediğişimi - takası yapmak: takas etmek
7. Beruflich- "beruflich machen" ↔ meslek olarak yapmak
8. Erfahrung- "(eine/die) Erfahrung(en) machen" ↔ tecrübe etmek *Ḛ to make experience*
9. Fahrt- „(eine) Fahrt machen" ↔ yolculuk yapmak
10. Freude- „jdm (eine) Freude machen„ ↔ birine sevinç vermek *Ḛ to give sb. pleasure/ to please*
11. Freund-"(sich) Freund(e) machen" ↔ arkadaş olmak 12. „sich(DAT)zum Freund machen"; -arkadaş edinmek
13. Führung- "eine Führung machen" ↔ rehberlik etmek
14. Interview- „Interview machen" ↔ röportaj yapmak
15. Kaput- "kaputt machen" 8 kez; ↔ zarar vermek
16. Klug- „klug machen" ↔ akıllı, zeki, bilge yapmak
17. Kopie- „Kopien machen" ↔ kopyalarını yapmak/ almak
18. Lehre- "eine Lehre machen" ↔ çıraklık yapmak
19. Lesung- "Lesungen machen" ↔ ders vermek
20. Liste- „eine Liste machen von(DAT)" ↔ liste yapmak
21. Lust- „auf etw (AKK) jdm (Dat) Lust machen" ↔ hoşagitmek; istek /zevk vermek (yok)
22. Notizen-„(sich DAT) Notizen über etwas machen" / notieren↔ not almak (*Notizen nehmen)
23. Operation- „Operationen machen „ ↔ operasyon yapmak; operasyona çıkmak; ameliyat etmek
24. Plan- „für etwas (einen) Plan machen" ↔ plan yapmak
25. Praktikum- „(bei DAT) ein Praktikum machen" ↔ (bir yerde-LOC) staj yapmak
26. Projekte- „Projekte machen" ↔ proje yapmak
27. Prüfung- „Prüfung machen „↔ sınav vermek, sınava girmek, imtihan olmak
28. Reise- „(eine) Reise machen „ - seyahat etmek / geziye çıkmak
29. Rundgang- „einen Rundgang machen" ↔ tur atmak, bir tur/ şehir turu yapmak
30. Sauber- „sauber machen" ↔ temizlemek
31. Selbstständig- „sich selbstständig machen" ↔ bağımsızlığını / özgürlüğünü kazanmak *Ḛ to become independent*

[59] (güncel-sözlüklerde yok?)

32. Sinnvolles- „etw. Sinnvolles machen“ ↔ anlamlı bir şey yapmak
33. Sorgen- “sich Sorgen machen“↔ kendine dert etmek/ edinmek *Ẹ to be worried*.
34. Spaß - „sich (DAT) Spaß machen“↔ birine (DAT) keyif/neşe vermek; birini mutlu etmek; biri için eğlenceli olmak *Ẹ to make sb. happy; to make fun; to be funny*
35. Spaziergang- „(einen) Spaziergang machen“↔ yürüyüş yapmak
36. Süchtig- „süchtig machen“ ↔ bağımlılık yapmak
37. Umfrage- „Umfrage machen“ ↔ anket yapmak
38. Urlaub- „Urlaub machen“↔ tatil yapmak *Ẹ to make holiday to go on vacation*
39. Verabredung- “Verabredung machen” ↔ randevu almak
40. Vertrag- “mit jmdm. Vertrag machen” 2 kez; ↔ biri ile sözleşme yapmak
41. Vorschlag- „jmdm. (einen) Vorschlag/ Vorschläge machen“↔ birine öneride bulunmak- teklif etmek *Ẹ to make a suggestion/ a proposal to sb.*
42. Wanderung- „Wanderung machen “↔ yürüyüş yapmak
Haben
43. Abflug- „Abflug haben“ ↔ uçuş(u) olmak
44. Angebot- „ein Angebot haben“ ↔ teklif(i) olmak
45. Angebot- „im Angebot haben“ ↔ sunumda var.
46. Angst- „Angst haben“ ↔ korku duymak / korkmak (Korkusu var. Korkuyor)
47. Ärger - „Ärger haben“ ↔ öfkelenmek, *öfkesi olmak
48. Bedeutung- „eine Bedeutung haben“ ↔ bir anlamı olmak
49. Beruf- “von Beruf sein ” = mesleği olmak = Ẹ work as sth.
50. Besıch- „Besuch haben“ ↔ misafir(i) olmak
51. Beziehung- „gute Beziehungen haben „↔ iyi ilişkileri olmak
52. Bitte- “eine Bitte haben” ↔ rica(sı) olmak
53. Erfahrung- „eine interessante Erfahrung sein“ ↔ ilginç bir deneyim olmak
54. Erfahrung- „Erfahrung mit etw(DAT) haben“ ↔ bir konuda (LOC) tecrübesi olmak
55. Erfolg- „Erfolg haben“ ↔ başarısı olmak
56. Erforderlich- „erforderlich sein“ ↔ gerekli olmak
57. Erlebnis- „Jede Geburt war ein tolles Erlebnis.“ ↔ her doğum harika bir deneyim oldu.
58. Ermäßigung - „Ermäßigung haben“ ↔indirim(i) olmak
59. Frage- “eine Frage an jdn /zu etw. haben“ ↔ birine soru(su) olmak Ẹto have a question

60. Frei- frei haben[60] /frei sein“ (boşluğu olmak ↔ boş olmak) = to be free
61. Freude- „Freude haben“ ↔ sevinç duymak
62. Genug- „genug haben von etw.“ ↔ birşeyden(ABL) yeterince olmak
63. Gewohnheit- „Gewohnheit haben“↔ alışkanlığı olmak
64. Hilfe- “eine Hilfe[61] sein” ↔ bir yardımı olmak
65. Interesse- “ Interesse an Tieren haben” ↔ hayvanlara ilgisi/ merakı olmak
66. Kontakte- „Kontakte haben“↔ bağlantısı olmak
67. Lust- “Lust haben” ↔ hevesi/ isteği olmak (yok)
68. Ordnung- „in Ordnung sein“ ↔ düzenli olmak
69. Recht- “ recht haben“ ↔ haklı olmak
70. Traum- „einen Traum haben“ ↔ rüya(sı) olmak
71. Überraschung- “eine tolle Überraschung sein“ ↔ sürpriz olmak (yok)
72. Verabredung- „eine Verabredung haben“ ↔ randevusu olmak
73. Verspätung - “Verspätung haben” ↔ gecikme olmak
74. Vorschlag- “einen Vorschlag haben “; “einen anderen Vorschlag haben ↔ önerisi olmak
75. Wünsche- „Wünsche haben“ ↔ dilekler(i) olmak
76. Zugang - „Zugang haben zu etw/jdm“ erişimi olmak, to be able to relate to sth/sb
„bringen“
77. „(eine) Entspannung bringen“ ↔ rahatlama getirmek/ rahatlatmak (edilgen)
78. „(in)Erfahrung bringen”↔ öğrenmek; *deneyim kazandırmak= deneyimlemek
79. “ zum Lachen bringen, zum Weinen bringen” ↔ güldürmek- ağlatmak
80. “jdm Glück bringen” ↔ şans getirmek
81. “Pech bringen”↔ şanssızlık getirmek
82. „Ruhe bringen ”↔ huzur getirmek
“kommen”
83. „zu Besuch kommen“ ↔ ziyarete gelmek
84. „auf die Welt kommen“ ↔ dünyaya gelmek
85. “ans Ziel kommen” ↔ hedef(e) ulaşmak
86. zu einem guten Ergebnis kommen ↔ iyi bir sonuc(a) ulaşmak
87. zurechtkommen ↔ hakkı(ndan) gelmek
88. „mit etw /jdm in Kontakt.kommen“ ↔ birşey / biri ile temas kurmak
„bekommen“

[60] Netzwerk A1 s 20 ilk görülme: 2 Tage frei haben

[61] Hilfe kriegen (Hilfe leisten, etw zu Hilfe nehmen,= yok) Hilfe holen

89. “(einen)Anruf bekommen “ ↔ çağrı almak / arama gelmek
90. Auftrag bekommen ↔ emir almak
91. „bei etwas (gute) Ergebnisse bekommen „↔ bir konuda (iyi) sonuçlar almak
92. „Konkurrenz in etw bekommen“ (konkurrieren mit) ↔ bir konuda rekabet edinmek
93. „eine Nachricht bekommen“ ↔ haber almak
94. „einen anderen Blick bekommen“ ↔ farklı bir bakış kazanmak/ edinmek
95. „Flug bekommen[62]"↔ uçuş yakalamak
96. „Informationen bekommen“ ↔ bilgi almak/ edinmek
97. „ Angebot bekommen“ ↔ teklif(i) almak
98. “(eine) Chance bekommen“↔ şansı olmak
99. „(eine) Beratung bekommen“ ↔ „tavsiye almak“
„stellen“
100. „Jdm zu (nach) einem Thema eine Frage stellen“↔ soru sormak
101. ”etw./jmdn in Frage /infrage stellen”↔ soru işareti koymak- sorgulamak
“geben”
102. “jmdm. Anweisungen geben“ ↔ birine direktif / talimat vermek – emir vermek
103. „Antwort[63] geben[64]“ – antworten[65] / cevap vermek- cevaplamak = *to give answer- to answer*
104. “über etwas Auskunft geben” ↔ bilgi vermek: bildirmek- berichten- ankündigen
105. „jemandem Ratschlag/Rat geben” ↔ birine bir konuda öğüt vermek- nasihat-tavsiye
106. „jdm(DAT) über (AKK) Bescheid geben“↔ birine(DAT) bir şeyi (AKK) haber vermek
107. „Küsse geben“ ↔ öpücük vermek
108. „Hilfe geben“ ↔ yardım etmek
109. „Information geben“ ↔ bilgi vermek
110. “sich Mühe (bei/mit etw) geben↔“sich bemühen zu Inf.” ↔ (…meye) gayret etmek
“finden”
111. „Ruhe finden“ ↔ huzur bulmak
112. „komisch finden“ ↔ komik bulmak
„nehmen“
113. „auf(AKK) Rücksicht nehmen“ ↔ bir şeyi (AKK) dikkat(e) almak/ saygı göstermek Ẹ *take sb/sth into consideration- show consideration for sb/sth*

[62] Fast hätten wir unseren Flug nicht bekommen.
[63] NetzwerkA1.1 s.10: Ordnen Sie die Antworten zu.
[64] NetzwerkA1.1 s.65: Trinkgeld geben
[65] NetzwerkA1.1 s.17: Fragen und antworten Sie.

“bleiben”
114. „über etwas (AKK) mit (DAT)jmdm in Kontakt bleiben“ ↔ bir konuda biri ile temasta kalmak
115. „(in) privat bleiben“ ↔ gizli kalmak
116. „übrig bleiben“ ↔ arta kalmak; „ruhig bleiben“ ↔ sakin kalmak
“stehen”
117. „im Stau stehen“ ↔ trafik(te) kalmak standing in a traffic jam; etwas(NOM) steht im Mittelpunkt“ ↔ birşey (NOM) merkezde stay in the middle, to be in the focus/ at the center; „in DAT Haushalt stehen“ ↔ bütçede bulunmak to be in the household
118. „für jdn bereitstehen“ ↔ birisi için hazır bulunmak (bereitstellen- hazır bulundurmak) tob e available, (geçişli)to be standing by, to be waiting, (geçişsiz to be ready, to stand by)
119. “ jmdm für etwas (AKK) leidtun“ ↔ üzgün olmak = to be sorry, to feel sorry
120. „im Trend liegen“ ↔ moda olmak to be trendy
121. „ in (die) Rente gehen“ ↔ emekli olmak to retire
122. „ein Gespräch mit jdm führen“ ↔ sohbet etmek- to conduct/have a conversation with
123. „Reformen durchführen“ ↔ reformları gerçekleştirmek carry out reforms
124. „eine Rede halten“ ↔konuşma yapmak
125. „zu Fuß laufen“ ↔ yürümek/ yayan gitmek
126. „zu einer Rolle formen“ ↔ yuvarlak duruma getirmek

Ek-2: Alan Çalışmalarında Listeler

Taşcan Aspekte Neu FVG etken/edilgen listesi

Aspekte Neu B1 de

aktivische FVG	passivische FVG
Notiz nehmen	Zuspruch finden
Einfluss ausüben	Zum Lachen kommen
Entscheidung treffen	Ruhe erfahren
zum Ausdruck bringen	Angst bekommen
Frage stellen	In die Kritik kommen
Antwort geben	Eine Leistung vollbringen
jn. unter Druck setzen	Zur Ruhe kommen
jn. unter Stress setzen	Auf Distanz gehen
ein Referat halten	Bildung erhalten
ein Gespräch führen	Erziehung erhalten
	Unterstützung erhalten

Aspekte Neu B2 de:

Etken BF	Edilgen BF
jmd. Eine Frage stellen x8	ins Gespräch kommen etw.
in Angriff nehmen	in Gefahr sein
Kritik üben x5	in Betracht kommen
eine Lösung bringen	in Mode kommen
Druck ausüben x2	zur Anwendung kommen
an die Arbeit machen x2	zur Diskussion stehen (diskutiert werden)
Untersuchung anstellen	zu der Auffassung gelangen
jn. in Aufregung versetzen	in Erfüllung gehen

Flucht ergreifen x2	Informationen erhalten
auf etw. Hoffnung machen	außer Zweifel stehen
den Anfang machen	ums Leben kommen
in Acht nehmen	zu der Erkenntnis kommen
in Frage stellen	Auf eine Idee kommen
Antworten geben	
Rücksicht nehmen auf	
Diagnose stellen x4	
etw. zum Ausdruck bringen	
einen Antrag stellen auf	
Eindruck machen auf	
auf jn./ etw. Bezug nehmen	
Stellung nehmen x2	
Anteil nehmen	
Erlaubnis erteilen ,	
in Betracht ziehen	
auf jn. Eindruck machen	
‚Auftrag geben ,	
den Entschluss fassen	
‚sich Mühe geben x2 ,	
zur Verfügung stellen x2	
‚jm. Vorzug geben ,	
Beitrag leisten ,	
Gespräch führen ,	
eine Entscheidung treffen x3 ,	
sich Gedanken machen ,	
einen Blick werfen ,	
ein Ende nehmen ,	
zum Gespräch machen ,	
sich Sorgen machen	

Marusic ‘ in tespit ettiği sık kullanılan birleşik fiiller

Marusic çalışmasında Alman ekonomi dilinde incelediği yazılarda 15 kereden fazla karşılaştığı 39 adet BF belirlemiştir ve bir eğitimci olarak bunların yabancı dil öğretiminde yer alması gerektiğinin altını çizmiştir (Marusic, 2015).

1. zur Verfügung stehen – 113 Belege müsait olmak
2. Auswirkung(en) haben – 106 Belege bir etkisi olmak
3. zur Verfügung stellen – 74 Belege kullanılabilir yapmak
4. Einfluss haben – 67 Belege bir etkisi olmak
5. Beitrag leisten – 56 Belege katkı yapmak
6. Leistung erbringen – 52 Belege güç sağlamak
7. Vergütung erhalten – 51 Belege ücret almak
8. im Zusammenhang stehen – 49 Belege bağlamda olmak
9. das Risiko besteht – 43 Belege risk var/ riski olmak
10. Bewertung erfolgt – 40 Belege değerlendirme yapmak
11. Prüfung durchführen – 39 Belege test yapmak
12. das Risiko entsteht – 38 Belege risk ortaya çıkması
13. Wert schaffen – 38 Belege
14. das Ziel verfolgen – 38 Belege
15. die Möglichkeit haben – 36 Belege
16. Entscheidung treffen – 35 Belege
17. Recht gewähren – 34 Belege
18. Leistung anbieten – 33 Belege

19. in Anspruch nehmen – 32 Belege
20. Ergebnis erzielen – 32 Belege
21. Maßnahme ergreifen – 32 Belege
22. das Recht ausüben – 31 Belege
23. Anspruch haben – 31 Belege
24. Vertrag abschließen – 29 Belege
25. Wachstum verzeichnen – 28 Belege
26. zum Einsatz kommen – 25 Belege
27. Recht gewähren – 25 Belege
28. dem Risiko unterliegen – 24 Belege
29. Abschreibung vornehmen – 22 Belege
30. Information erhalten – 21 Belege
31. sich ein Ziel setzen – 21 Belege
32. Verantwortung tragen – 21 Belege
33. Wert haben – 21 Belege
34. in Betrieb nehmen – 20 Belege
35. Einfluss ausüben – 20 Belege
36. Vereinbarung treffen – 18 Belege
37. Zahlung leisten – 17 Belege
38. Steigerung erzielen – 16 Belege

Kamber'in tespiti

1997 yılında haftalık yayınlanan "das Spiegel" dergisinin 52 sayısında ve IDS'in (COSMAS II) programından yararlanarak, İsviçre'de yayınlanan "Tages-Anzeiger " günlük gazetesinin 1996-2000 yıllarına ait basımlarında bu on yardımcı fiil(FV) ile kullanılan birleşik fiilleri(FVG) incelemiş ve en sık karşılaşılan 20 BF' yi tespit etmiştir (Kamber, 2008;481). Böylece Kamber en etkin kullanılan 10 FV ile sınırladığı çalışmasında Almanca öğretiminde temel alınabilecek bir BF listesi oluşturmayı amaçlamıştır (Kamber, 2008;481).

FVG im Spiegel-Korpus	**FVG im TA-Korpus**
1. (jm) eine Frage stellen (216)	1. (jm) eine Frage stellen (3'603)
2. (jm) zur Verfügung stehen (128)	2. (jm) zur Verfügung stehen (3'227)
3. (jm) etw. / jn. zur Verfügung stellen (99)	3. (jm) etw. / jn. zur Verfügung stellen (2'472)
4. etw. / jn in Frage stellen (94)	4. (für jn / etw.) in Frage kommen (2'099)
5. jm zur Seite stehen [+ Varianten] (86)	5. zustande / zu Stande kommen (2'080)
6. ums Leben kommen (79)	6. ums Leben kommen (1'869)
7. etw. in Kauf nehmen (78)	7. etw. / jn in Frage stellen (1'830)
8. in / unter Verdacht stehen (74)	8. zu einem <best.> Schluss kommen (1'706)
9. etw. in Anspruch nehmen (72)	9. (zu etw.) Stellung nehmen (1'364)
10. zustande / zu Stande kommen (71)	10. im Vordergrund stehen (1'357)
11. jn unter Druck setzen (69)	11. etw. zur Kenntnis nehmen (1'356)
12. etw. zur Kenntnis nehmen (67)	12. etw. in Kauf nehmen (1'322)
13. zur / auf die Welt kommen (62)	13. zu Ende gehen (1'294)
14. einen Antrag stellen (61)	14. jm zugute / zu Gute kommen (1'080)
15. (für jn / etw.) in Frage kommen (61)	15. zum Einsatz kommen (1'048)
16. auf eine <best.> Idee kommen (60)	16. jn unter Druck setzen (1'012)
17. zu Ende gehen (60)	17. in Aussicht stellen (976)
18. zu einem <best.> Ergebnis kommen (59)	18. etw. in Anspruch nehmen (921)
19. auf den Markt kommen (54)	19. unter Druck stehen (781)
20. zustande / zu Stande bringen (54)	20. im Mittelpunkt <von etw.> stehen (730)

Bu listede her iki kaynakta da ilk üç sırada yer alan "(jm) eine Frage stellen", "(jm) zur Verfügung stehen" ve " (jm) etw. / jn. zur Verfügung stellen " birleşik fiilleri dikkat çekmektedir. Bu iki kaynakta en sık karşılaşılan BF' lerin Almanca öğretiminde yer alması faydalı olabilir. „eine Frage stellen" Düşünceli'nin araştırmasında da 4 kez; "(jm) zur Verfügung stehen" 3 kez ve "(jm) etw. / jn. zur Verfügung stellen" 5 kez karşılaştığı sık kullanılan birleşik fiiller arasındadır (Düşünceli, 2017, s.88-91).

Bir diğer dikkat çekici nokta ise değişik ad-fiillerle kullanılabilen "kommen" FV'idir. 4. sırada "(für jn / etw.) in Frage kommen"; 5. sırada "zustande / zu Stande kommen"; iki kaynakta da 6. sırada "ums Leben kommen"; 8. sırada "zu einem <best.> Schluss kommen"; 10. sırada "zustande / zu Stande kommen"; 13. sırada "zur / auf die Welt kommen"; 14. jm zugute / zu Gute kommen"; 15."zum Einsatz kommen"; 16. auf eine <best.> Idee kommen"; 18. "zu einem <best.> Ergebnis kommen"; ve 19. sırada "auf den Markt kommen" olmak üzere 11 çeşit "kommen" FV'i kullanım şekli ile karşılaşılmıştır. "stellen" FV olarak 5 farklı birleşik fiilde görülürken "stehen" 6, "nehmen" 4, "gehen", "setzen" ve "bringen" FV'lerinin 1'er birleşik fiil örneği ile en çok karşılaşılan 20 BF arasında yer alır. "sich

befinden", "geraten" ve "bleiben" FV'lerin ile kullanılan birleşik fiile ise ilk 20 arasında rastlanmamıştır (Kamber, 2008;482).

Tienvieri'in tespiti

Avusturyalı yazar Fredmund Malik'in (2001) "Führen, Leisten, Leben. Wirksames Management für eine neue Zeit," adlı bilimsel kitabını ve onu Fince çevirisini birleşik fiiller açısından incelemiş (Tienvieri, 2014, s. 8)

Antje Heine 'nin (2008) "Funktionsverbgefüge richtig verstehen und verwenden " adlı çalışmasında ve Helbig/Buscha'nın (2001) "Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht" dilbilgisi kitabı ile Götze/Hess-Lüttich.'un (1989) "Grammatik der deutschen Sprache" çalışma kitabında geçen birleşik fiilleri temel almış (Tienvieri, 2014, s. 52)

Bu üç kaynakta toplam 160 BF tespit eden Tienvieri bunlardan 64 BF çeşidine ulaşır. Bunlardan 37 tanesi bir kez yer almıştır. Fakat 27 BF birçok kez kullanılmıştır. 11 BF 2 kez, 7'si 3 kez kaynaklarda yer alır. En çok rastlanan 9 BF (Tienvieri, 2014, s. 55):

Funktionsverbgefüge	Sayı
die/eine Entscheidung treffen	21
die/eine Frage stellen	13
auf der Hand liegen	10
einen Beitrag leisten	8
zu dem Ergebnis kommen	7
die/eine Antwort geben	6
in der Lage sein	6
in/im Widerspruch stehen	5
die/eine Anforderung stellen	4

160 BF den 69 'u ilgeçli birleşendir.(unter Kontrolle bringen, in Erscheinung treten.) Bunlar toplamın %43'ünü oluşturur. İsimin i-halinde olduğu 91 BF'ler ise (die/eine Antwort geben, einen Unterschied machen) %57 paya sahiptir. İ-halinde 33, ilgeçli 31 farklı isim tespit edilmiş." zustande kommen" tek sözcükleşmiş BF olarak 2 kez incelenen kaynakta yer almış. Ayrıca 26 farklı FV'e rastlanmış bunlardan 10 en çok kullanılanı:

Funktionsverb	**Sayı**
Treffen	24
stellen	23
Kommen	17
geben	14
Bringen	10
Liegen	10
Haben	9
sein	9
leisten	8
stehen	8

"kommen" FV'i ile 6 farklı isim birleşen oluşturmuş ve isim sıralaması meydana gelmiş.(zum Ausdruck / zur Entscheidung / zu dem Ergebnis / in Frage / zum Vorschein /zustande kommen)

Tek bir isim bazen farklı yardımcı fiiller ile birleşen olmuş (die/eine Antwort bekommen / erhalten / geben.)

Mathilda Poppová'nın tespiti

Vorkommende Funktionsverbgefüge im Nachrichtenmagazin „Profil"[66]

1. etwas in Abrede stellen
2. etwas außer Acht lassen
3. den Anfang machen
4. etwas in Anspruch nehmen
5. etwas bei jemandem in Auftrag geben
6. eine Aussage treffen
7. zur Auswahl stehen
8. jemanden unter Druck setzen
9. Einblick in etwas geben
10. etwas in Einklang mit einer Sache bringen
11. Einzug halten
12. etwas zu Ende bringen
13. etwas geht zu Ende
14. eine Entscheidung fällen
15. Entscheidung treffen
16. zum Erfolg kommen
17. eine Frage stellen
18. etwas in Gang setzen
19. an jemandem/ einer Sache Gefallen finden
20. jemandem Glauben schenken
21. jemandem etwas zur Kenntnis nehmen
22. etwas auf den Markt bringen
23. eine Meinung von jemandem/ etwas haben
24. Mühe geben
25. etwas zum Schluss bringen
26. jemanden ins Schwanken bringen
27. jemanden zum Schweigen bringen
28. jemanden/ etwas zur Verfügung stellen
29. jemanden ins Wanken bringen

[66] Phraseologısmen und Funktıonsverbgefüge in der österreichischen Standardvarietät des Deutschen Diplomarbeit von Poppová , Mathilda 2015

Ek-3: Uygulanan Derslerde İşlenen Birleşik Fiiller

“haben + Akk”		
Nomen-Verb-Verbindung DWDS	**Vollverb**	**Türkische Entsprechung TDK**
1. “einen Zusammenhang haben”	zusammenhängen	bağlantısı var/olmak.
2. “eine Vorstellung haben von D”	sich vorstellen	fikiri var/olmak
3. “eine Funktion haben”	funktionieren; dienen	işlevi var/olmak
4. “eine Frage an jdn /zu etw. haben“	jdn fragen; jdm Frage stellen	sorusu var/olmak
5. “einen Vorschlag haben“	jdm etw vorschlagen	önerisi var/olmak
6. „Zugang haben zu Dat“	erreichen	erişimi var/olmak
7. „Rechte haben auf Akk“	berechtigt sein	bir konuda hakları var/olmak
8. „Interesse haben“ an Dat, für Akk	sich interessieren für= interssiert sein an	birşeye, birine ilgileri var/olmak
9. „Absicht haben“ bei Dat, etw zu tun	vorhaben, planen	birşeye niyeti var/olmak
10. „zur Verfügung haben“	haben, benutzen	mevcut olmak, var olmak bulunmak
11. „zur Folge haben“	führen zu etwas Dat	birşeye **yol açmak** ***Weg öffnen**
12. „Meinung von etwas haben“	meinen	bir konuda görüşü olmak
13. „Ansicht haben, dass“		kanısında olmak
14. „den Umfang haben“	„etwas umfasst“	boyutta olmak
15. „Idee haben“	einfallen	fikri olmak
16. „Einfluss haben auf Akk“	beeinflussen	üzerinde etkisi olmak
17. „Wirkung haben/ausüben“	auswirken	etkisi olmak
“machen + Akk”		
18. „jdm mit etwas (eine) Freude machen„	„jemanden mit etwas erfreuen“	birine sevinç **vermek** *Freude geben
19. “kaputt machen“		zarar**vermek***Schaden geben
20. „(sich DAT) Notizen über etw. machen“	notieren	not **almak** *Notizen nehmen
21. „Prüfung machen „	prüfen	sınava **girmek** *Prüfung treten
22. „sauber machen“	putzen	temizlemek
23. nutzbar machen für	„benutzen für Akk“	„eğitim için“ faydalanılır hale **getirmek** * zum Nutzen bringen
24. „sich selbstständig machen“		bağımsızlığını / özgürlüğünü **kazanmak** *gewinnen
25. „sich (DAT) Spaß machen“		birine (DAT) keyif/neşe **vermek**; * Spaß geben
26. “Verabredung machen”	verabreden	randevu **almak** * Verabredung nehmen
27. „einen Sinn machen“	„etwas ergibt [k]einen Sinn, verständlich, sinnvoll sein“	anlamı olmak
28. ein Foto von jemandem/ etwas machen	„jemanden / etwas fotografieren“	birinin/ birşeyin fotoğrafını **çekmek** * Foto ziehen
29. „Ausstellung machen“	ausstellen	sergi **açmak** *Ausstellung öffnen
30. “Lesungen machen“	lehren, unterrichten	ders **vermek** *Lesungen geben
31. „Operationen machen „	operieren	operasyona çıkmak; ameliyat etmek
32. eine Fahrt machen	fahren	seyahat etmek,
33. einen Spaziergang machen	spazierengehen	yürüyüş yapmak,
34. „eine Reise machen“	reisen	seyahat etmek,

35. „einen Vorschlag machen“	vorschlagen	öneri yapmak,
36. „Anfang machen“	anfangen	başlangıç yapmak,
37. „Lärm machen“	lärmen	gürültü yapmak,
38. „Musik machen“	musizieren	müzik yapmak,
39. „einen Versuch machen“	versuchen	deneme yapmak,
40. „eine Beobachtung machen“	beobachten	gözlem yapmak,
41. „einen Vorwurf machen“	„jemanden beschuldigen (GEN) jemandem vorwerfen (AKK)“	suçlama yapmak biri(si)ne sitem etmek, biri(si)ne ithamda / suçlamalarda bulunmak
42. „Hoffnung machen auf Akk“	hoffen	ümit etmek,
43. „Sorgen machen um Akk“	sorgen für	endişe/merak etmek
44. „eine Differenzierung, eine Scheidung, eine Unterscheidung, einen Unterschied (zwischen) machen“	unterscheiden	ayrım yapmak,
45. „ich <Dativ> ein Bild von jemandem, etwas machen“	„sich eine Meinung über jemanden /etwas bilden“	hakkında bir fikir edinmek
“treffen + Akk”		
46. „eine Vereinbarung über etwas mit jdm treffen“	„etw. vereinbaren“	anlaşmaya varmak
47. „ein Abkommen für etwas treffen“	„übereinkommen für etwas“	anlaşmaya varmak
48. „mit jemandem [über etwas] eine Abmachung, Abmachungen treffen“	abmachen	anlaşmaya varmak
49. „eine gute, schlechte Auswahl, Wahl treffen“	etw. gut, schlecht (aus)wählen	seçim **yapmak** *Wahl machen
50. „Vorsorge treffen gegen“	„für etw. vorsorgen“	koruyucu önlem **almak** *Vorsorge nehmen
51. „Vorbereitungen für etw. Akk treffen“	„sich auf etw. Akk vorbereiten“	hazırlık **yapmak** *Vorbereitungen machen
52. „Maßnahmen treffen zu/gegen“	„veranlassen, handeln, um ein bestimmtes Ziel zu erreichen“	önlemler **almak** *Maßnahmen nehmen
53. “über Akk eine Entscheidung treffen”	„etw entscheiden“ „sich entscheiden für“	bir konuda karar **vermek** *Entscheidung geben
“finden + Akk”		
54. „Anwendung finden“	„angewendet werden“	„derste“ uygulanmak
55. „Berücksichtigung finden durch/in“	„berücksichtigt werden“	dikkate alınmak
56. „Anerkennung finden“	„anerkannt werden“	kabul edilmek
57. „Ausdruck finden“	„ausgedrückt werden“	ifade bulmak/ edilmek
58. „Abschluss finden“	„abgeschlossen werden“	
59. “eine Lösung (für etw.) finden“	“(etw. zB. ein Problem) lösen	çözüm bulmak
“erhalten / geben + Akk”		
60. “sich Mühe (bei/mit etw) geben/machen“	“sich bemühen zu Inf.”	(…meye) gayret etmek
61. „den/einen Auftrag erhalten“	„aufgetragen/ beaufgetragt werden“	sipariş almak
62. „(die/eine) Antwort erhalten/ geben“	„geantwortet/beantwortet werden“	cevap almak/vermek
63. „den/einen Rat erhalten/geben“	„beraten/geraten werden“	biri(si)ne akıl/öğüt almak/ vermek
64. Schwerpunkt liegt	Hauptgewicht sein	odak noktası olmak
“stehen / stellen / setzen / kommen / bringen / nehmen+ Pr”		
65. „zur Auswahl stehen“	angeboten werden	tercih edilebilir olmak

66. „im/ in Zusammenhang stehen mit	„in Verbindung stehen mit/zu" = zusammenhängen	özne soyutsa „ile bağlantıda olmak"
67. „zu / mit etw. in Beziehung stehen"	beziehen sich auf Akk	insanlar arasında "bağlantıda olmak"
68. „zu D in Verhältnis stehen"	mit D in Relation stehen	bağlantıda olmak
69. „zu/mit etw / zwei Dinge zueinander in Beziehung setzen, bringen	„in einen Zusammenhang stellen mit", sich beziehen	bş-le bir şey arasında bağlantı kurmak ilişkilendirmek
70. „zum Ausdruck bringen"	ausdrücken	ifade **etmek** *Ausdruck machen
71. „zur Sprache bringen"	besprechen	dile getirmek
72. „etwas in Zusammenhang bringen mit"	etwas in Verbindung bringen mit	bş-i ile ilintiye sokmak
73. „jdm zur Verfügung stehen"	verfügbar/vorhanden sein	biri(si)nin emrinde olmak / bulunmak
74. „jdm etw. zur Verfügung stellen"	geben; „jdm etw verfügbar machen"	bş-i biri(si)nin emrine **vermek** *zur Verfügung geben
75. „gute Kenntnisse haben in"	von etw. Kenntnis haben, von etw. wissen	hakkında iyi bilgi sahibi olmak
76. „etwas zur Kenntnis nehmen"	etw. vermerken, von etw. Notiz nehmen	bir şey hakkında bilgi edinmek
77. „jemanden von / über etwas in Kenntnis setzen"	jmdn. von etw. unterrichten, über Akk informieren	biri(si)ne bş-i bildirmek
78. „jmdm. etw. zur Kenntnis bringen"	jmdm. etw. mitteilen	biri(si)ne bş-i bildirmek
79. „Maßstäbe setzen mit /für"		standartları belirlemek
80. etwas in Betrieb setzen	eine Maschine o. Ä. anschalten; etwas anstellen	hizmete açmak
81. etwas außer Betrieb setzen	(eine Maschine o. Ä. abschalten; etwas abstellen)	Hizmet dışı bırakmak
82. „in Bewegung setzen"	aktivieren	harekete geçirmek
83. „in Gang setzen"	etwas starten	Başlatmak
84. „im Gang sein"	beginnen zu gehen	harekete geçmek
85. „sich in Verbindung setzen mit jdm"	verbinden	bağlantı kurmak
86. „in Verbindung treten"	Beziehung zwischen Menschen herstellen"	b-le temasa geçmek,
87. „in Verbindung bleiben"	den Kontakt halten	bağlantıda kalmak
88. „in Verbindung kommen"	verbunden werden	bağlantılandırılmak
89. „in Anspruch nehmen"	jemanden beanspruchen, von etwas Gebrauch machen	birşeyden faydalanmak
90. „zur Auswahl stellen"		
91. "eine grosse /wichtige Rolle spielen"	wichtig sein	büyük / önemli rol oynamak
92. "Kritik (an etw/jdm) üben"	(etw./jdn) kritisieren	eleştride bulunmak, eleştri **yapmak** * Kritik machen
93. "unter Druck stehen"	gestresst sein	
94. "jdm eine Frage stellen"	jdn fragen	birine soru sormak
95. „einer Sache etwas zugrunde legen"	basiert werden auf Akk/ als Basis nehmen / (für etwas) als Grundlage nehmen	bş-i bş-e dayandırmak; temel almak
96. „zu/mit etw in Beziehung setzen"	in einen Zusammenhang stellen mit	bş-le bir şey arasında bağlantı kurmak
97. „einer Sache zugrunde liegen"	basieren auf; beruhen auf D; einer Sache als Grundlage dienen für	bş-e dayanmak
98. „unter Druck setzen"	unterdrücken	baskı altına **almak** *unter Druck nehmen
99. „zum Sprechen bringen"	sprechen lassen	Konuşturmak

100. „zur Sprache kommen“	gesprochen werden	dile getirilmek
101. „zum Abschluss kommen“	abgeschlossen werden	sonuçlandırılacak
102. “zum Ausdruck kommen”	ausgedrückt werden	ifade edilmek

Ek-4 : İzin

Vildan Ozgul 13:04(21.01.2021)

Alıcı: zoltan.dornyei

Dear Mr Dörnyei,

I 'm writing my PhD thesis on contrasting Funktionsverbgefüge/ light verbs in German and Turkish languages at Marmara University

Do you mind if I use Self-Regulating Capacity in Vocabulary Learning' (SRCvoc) scale (Tseng, Dörnyei, & Schmitt, 2006) in my PhD thesis?

I deeply appreciate your help and time.

Best regards,

Vildan Özgül

Zoltan Dornyei 13:14(21.01.2021)

Alıcı: ben

Dear Vildan,

You are welcome to use that instrument for research purposes.

With best wishes for your studies,

Zoltan Dornyei

Zoltán Dörnyei
Professor of Psycholinguistics
School of English, University of Nottingham
University Park, Nottingham NG7 2RD, United Kingdom

Ek-5: Etik Kuruku Kararı

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU KARARI

Sayı: 20690 **Tarih:** 22 Nisan 2021

Çalışmanın Yürütücüsü: *Vildan ÖZGÜL*
Diğer Araştırmacılar: Doç. Dr. Recep RAGIP BAŞBAĞI
Onay Tarihi ve Onay Sayısı: 05.04.2021 /3-1

Sayın: *Vildan ÖZGÜL*

"Almanca Yabancı Dil Öğretimi Kapsamında Almanca ve Türkçedeki Seçilmiş Birleşik Fiillerin(Funktionsverben) Anlamsal ve Yapısal Açıdan Karşılaştırılması" isimli çalışmanız Üniversitemiz Eğitim Bilimler Enstitüsü Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından incelenmiş ve etik yönden uygunluğuna karar verilmiştir.

Prof. Dr. Seyfi KENAN
Kurul Başkanı

Prof. Dr. Dilek ERBAŞ
Kurul Başkan Yardımcısı

Prof. Dr. Feruzan GÜNDOĞAR
Üye

Prof. Dr. Mustafa USLU
Üye

Prof. Dr. Halil EKŞİ
Üye

Prof. Dr. Salih PINAR
Üye

Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN
Üye

Prof. Dr. Hülya KAYALI
Üye

Ek-6: Ön Algı Anketi

I.BÖLÜM: Aşağıdaki soruları kendi düşünceleriniz çerçevesinde yanıtlayınız!

1. Almancayı öğrenirken Funktionsverbgefüge/ Birleşik Fiiller ders konusu olarak işlendi mi? Evet ise; nasıl? *Lütfen detayları yazınız.*

2. Sizce „*fragen*“ veya „*antworten*“ gibi fiiller varken; neden „*Frage stellen*“ veya „Antwort geben“ gibi yapılar da Almancada vardır? Türkçede de var mı? *Lütfen detayları yazınız.*

3. Aşağıda belirtilen seçilmiş birleşik fiillerin hangilerini biliyorsunuz?

Birleşik fiil	**Bu ifadeyi bilmiyorum**	**Bu ifadeyi biliyorum (daha önce duydum/okudum), ancak kullanmıyorum**	**Bu ifadeyi biliyorum ve kendim kullanıyorum**	**Basit fiili biliyorum ve onu kullanıyorum**	**Basit fiili biliyorum, yine de birleşik fiil kullanıyorum**
“sich Sorgen machen”					
“Spaziergang machen“					
“Abschluss machen“					
“Vorschlag haben “					
“Bedeutung haben“					
„Beziehungen haben”					
“Rücksicht nehmen”					
“Bescheid geben“					
“Rat geben”					
“Anweisungen geben”					
„Informationen bekommen“					
„auf die Welt kommen“					
“zurechtkommen”					

“in Kontakt kommen“					
“jdm Glück bringen”					
“in Zusammenhang bringen”					
“in Ordnung bringen”					
„ in Rente gehen“					
“leidtun“					
“Gespräch führen”					

4. Aşağıda belirtilen seçilmiş birleşik fiillerle anlamlı cümle kurunuz.

“sich Sorgen machen” (Mutter / Kind) _____

Bu şekilde cümleyi kurma nedenim;

“in Zusammenhang bringen” _____

Bu şekilde cümleyi kurma nedenim;

“Gespräch führen”_____

Bu şekilde cümleyi kurma nedenim;

5. Birleşik Fiillerde yardımcı fiil değişikliği anlamı etkiler mi? Nasıl? Örneğin:

zur Sprache <u>bringen</u> **zur Sprache <u>kommen</u>**

Bu şekilde düşünme nedenim;

zur Verfügung <u>stellen</u> **zur Verfügung <u>stehen</u>**

Bu şekilde düşünme nedenim;

6. Aşağıdaki cümleleri basit fiil ile yeniden yazınız (1’ ve 2’).

1. Wir ***bieten*** den Eltern bei der Suche nach einer neuen Schule **Hilfe.**

1‘ ……

2. Eltern **finden** bei der Suche nach einer neuen Schule **Hilfe.**

2‘ ……..

Birleşik Fiillerde yardımcı fiil değişikliği cümle yapısında değişikliğe neden olur mu? Nasıl? *Lütfen detayları yazınız.*

Bu şekilde düşünme nedenim;

7. Aşağıdaki metini okuyunuz. Bir arkadaşınıza okuduklarınızı kendi anlatımınızla aktarınız. Her cümleyi aktarmayı unutmayınız.

Die ganze Welt nimmt Abschied von dem berühmtesten Eisbär der Gegenwart. Knut ist vor ein paar Wochen ums Leben kommen. Ein Trauerbuch steht den Besuchern am Eingang zur Verfügung. Zu diesem traurigen Vorfall nahm der Berliner Zoo gleich nach der Autopsie Stellung.[67]

Kendi cümlelerimle ifade ederken bu yolu izledim:

II. BÖLÜM:

Lütfen aşağıda verilen ifadelerden sizin için EN UYGUN olanı hangisidir?

DAVRANISLAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.Birleşik fiil öğrenmek benim için yeniliktir.						
2.Birleşik fiilleri yazı çalışmalarımda kullanırım.						
3.Birleşik fiil öğrenirken birlikte kullanılan cümle öğelerini (Özne, Yüklem, Nesne) çözümlemeye çalışıyorum.						
4.Birleşik fiil öğrenirken kullandığım Türkçe-Almanca karşılaştırmalı özel tekniklerim var.						
5.Birleşik fiil öğrenirken birleşik fiillerin basit fiil karşılıklarından faydalanırım.						
6.Ödevlerimde, sınavlarda bilimsel dil kullanmak için birleşik fiili tercih ederim.						
7.Birleşik fiil öğrenirken Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki farklı kullanıma dikkat ederim.						

[67](Rees, P. 2011; Syntaktische Besonderheiten der Funktionsverben in der Sprache der deutschen Presse)

8. Birleşik fiil okurken metin içinde fark ederim.						
9.Birleşik fiil öğrenirken, yardımcı fiillere göre listeleyerek çalışırım.						
10.Türkçe ve Almanca birleşik fiillerdeki benzerlikler bu yapıları öğrenirken bana yardımcıdır.						
11.Birleşik fiil öğrenirken isimlere göre listeleyerek çalışırım.						
12.Metin yazarken birleşik fiilleri kullanmak için dilbilgisi kurallarını da bilmem gerektiğine inanıyorum.						
13.Birleşik fiil öğrenirken, birleşik fiilleri Türkçeye çevirerek öğreniyorum.						
14.Birleşik fiillerde yardımcı fiil seçimi yapabilirim. (zur Kenntnis nehmen / ≈ bringen /≈ kommen)						
15.Almanca metin yazarken basit fiili tekrarlamamak için birleşik fiil karşılığını kullanıyorum.						
16.Birleşik fiil öğrenmek için birleşik fiil basit fiil karşılıklarında cümle öğelerini çözümlerim.						
17.Edat/İlgeç (Präposition) alan birleşik fiillerde edat seçiminde hata yapıyorum. (zur ≈ /in ≈ /an≈ /ausser Frage kommen)						
18.Metin okurken içindeki birleşik fiillerin anlamlarını tahmin ediyorum.						
19.Bilimsel metinleri anlamak için cümle öğelerini (özne, yüklem ve nesne) çözümlerim.						
20.Birleşik fiil öğrenirken, birlikte kullanılan cümle öğelerinin de öğrenilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.						

Görüşmeye katılmak istiyorsanız lütfen e-posta adresinizi verin.